

สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา

กัญญาพร โขชัยยะ

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะมนุษย์

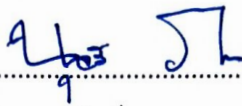
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กันยายน 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมคุณฐิณีพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าคุณฐิณีพนธ์ ได้พิจารณา
คุณฐิณีพนธ์ของ ภิญญาพร โขชัยยะ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

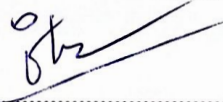
อาจารย์ผู้ควบคุมคุณฐิณีพนธ์

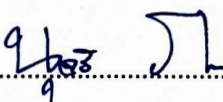

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.นุจรี ภาคาสัตย์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

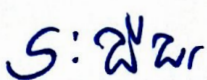

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรศักดิ์ แต่งทอง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพร ศรีจำปา)

..... กรรมการ
(ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม)

..... กรรมการ
(ดร.นุจรี ภาคาสัตย์)

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ อนุมัติให้รับคุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพร ศรีจำปา)

วันที่.....เดือน พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช กรรมการ และ ดร.นุจรี ภาคาสัคย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ตลอดเวลาได้ให้ข้อเสนอแนะให้ข้อคิดที่ดีมาโดยตลอด อันเป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ ดร.ศิริัญญา วิรุณราช อาจารย์วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง รองคณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ ดร.นริศ เพ็ญโกไคย ผู้เชี่ยวชาญ สาขาการพัฒนางาน และการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ และ ดร.ธีทัต ตรีศิริ โขติ อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สอบถาม ให้กำลังใจในการทำวิจัย

ขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อนนักศึกษาร่วมรุ่นทุกท่าน ที่ให้การช่วยเหลือตลอด ระยะเวลาที่เรียนด้วยกัน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา พร้อมกับให้กำลังใจในการทำ วิจัย

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุน ในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณ ทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อคุณลักษณะของชาวนาไทย ที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาในประเทศไทยและผู้ที่สนใจบ้างไม่มากนักน้อย

ภิญญาพร โขชัยยะ

54870006: สาขาวิชา: การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์, ปร.ด.

(การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์)

คำสำคัญ: สมรรถนะของชาวนาไทย /ประสบความสำเร็จ /การประกอบอาชีพทำนา/

แนวทางการพัฒนา/ ลักษณะชาวนาไทย/ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

กัญญาพร โขชัยยะ: สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา () อาจารย์ผู้ควบคุมคุณฉวีนิพนธ์: นุจรี ภาคาศัตย์, ปร.ด. 459 หน้า. ปี พ.ศ. 2562.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาในประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพทำนา หรือ “ชาวนาไทย”/ เกษตรดีเด่นที่ได้รับโล่รางวัลปราชญ์เกษตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 18 คน และ 2) กลุ่มตัวแทน เครือข่าย/ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับ 7 คน และ 3) กลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน และ 4) ศูนย์การเรียนรู้และประสิทธิภาพผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ตำบลเจดีย์หัก จังหวัดราชบุรี 1 ศูนย์ สมาชิก 39 คน รวมทั้งสิ้น 59 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ สัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะมี 3 ด้าน 1) ด้านความรู้ 10 สมรรถนะ 2) ด้านทักษะ 12 สมรรถนะ 3) ด้านคุณลักษณะ 2 สมรรถนะ และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา คือ 1) การวัดความสำเร็จที่ระดับการดำรงชีพ และ 2) การวัดความสำเร็จที่ระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ประกอบอาชีพการทำนาต้องประเมินสมรรถนะตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และพัฒนาความรู้ของตนเองในแต่ละด้านเพื่อยกระดับที่เป็นผู้เชี่ยวชาญอย่างมืออาชีพ 2) ปราชญ์ชาวนาควรกำหนดแผนการสืบทอดตำแหน่งของชาวนารุ่นต่อไป 3) ปราชญ์ชาวนาควรวางแผนการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพที่เป็นเลิศ 4) ปราชญ์ควรกำหนดเครื่องมือการออกแบบการเรียนรู้ถ่ายทอดแก่ชาวนา 5) ปราชญ์ควรประเมินชาวนาที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ 6) ปราชญ์ควรออกแบบออกหลักสูตรที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีรูปธรรม 7) ปราชญ์ควรบูรณาการเครือข่ายการสนับสนุนทรัพยากรการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องและประเมินความสำเร็จแต่ละระดับของชาวนาแต่ละคน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบอาชีพชาวนาไทยให้สามารถหลุดพ้นจากความยากจนสร้างความเข้มแข็งและสามารถอยู่รอดดำรงชีวิตอย่างพอเพียงและยั่งยืน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน”

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	11
ส่วนที่ 2 แนวคิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	18
ส่วนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	27
ส่วนที่ 4 แนวคิดการจัดการความรู้.....	34
ส่วนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการอาชีวศึกษา.....	40
ส่วนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของชาวนาไทย.....	47
ส่วนที่ 7 แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จของการประกอบการอาชีวศึกษา.....	56
ส่วนที่ 8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การสรุปรายงานผลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่ม.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
4 ผลการวิจัย.....	84
ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	84
ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	84
สมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	101
แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	139
ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน.....	173
สมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	180
แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	197
ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	210
สมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	215
แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	228
ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี.....	238
สมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี.....	247
แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี.....	262

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	311
สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบการวิจัยเชิงอธิบาย.....	311
อภิปรายผล.....	328
ข้อเสนอแนะนำไปสู่การปฏิบัติ.....	342
บรรณานุกรม.....	353
ภาคผนวก.....	359
ภาคผนวก ก.....	360
ภาคผนวก ข.....	375
ภาคผนวก ค.....	427
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	459

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 เครื่องมือการพัฒนาการติดตาม Learning model ผู้การยกระดับ Competency บุคคล...	39
2-2 ตารางหลักเกณฑ์เกษตรกรที่เป็น Smart farmer สมรรถนะของอาชีพเกษตรกร.....	52
2-3 องค์ประกอบของสมรรถนะของชาวนาไทย.....	53
2-4 การสังเคราะห์ตัวชี้วัดความสำเร็จของการประกอบอาชีพทำนา.....	59
3-1 รายชื่อผู้ประกอบการอาชีพชาวนาที่ประสบความสำเร็จที่ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ.....	70
3-2 รายชื่อตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	71
3-3 รายชื่อนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ประเภทข้าว.....	72
3-4 รายชื่อกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดราชบุรี....	73
4-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพชาวนาที่ได้รับรางวัลการเชิดชูเกียรติ ปราชญ์ชาวนาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.....	85
4-2 ข้อมูลจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	94
4-3 ข้อมูลจำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	94
4-4 ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	95
4-5 ข้อมูลจำแนกตามที่อยู่ปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	95
4-6 ข้อมูลจำแนกตามรูปแบบการทำนาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	96
4-7 ข้อมูลจำแนกตามจำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	97
4-8 ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การทำอาชีพชาวนาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	97
4-9 ข้อมูลจำแนกตามลักษณะทางกายภาพของปราชญ์ ภูมิสังคม และภูมิปัญญา และความพร้อม สภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-10 ข้อมูลจำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์และเครือข่ายของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	100
4-11 ข้อมูลจำแนกตามรางวัลเชิดชูและหรือต้นแบบชุมชนของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	100
4-12 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่ การปลูกข้าวในอดีต กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	103
4-13 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่ การปลูกข้าวในปัจจุบัน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	109
4-14 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ลักษณะของการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือ การเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา.....	115
4-15 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความสำเร็จของการเป็นเกษตรกร ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา.....	122
4-16 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความสำเร็จในการดำรงชีวิตของ อาชีพการทำนาที่พอเพียงอย่างยั่งยืน.....	128
4-17 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ การทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกร ดีเด่น.....	133
4-18 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน / เกษตรกรดีเด่น.....	137
4-19 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัญหาและสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบอาชีพ การทำนาประสบปัญหาในอดีต กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	142
4-20 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม ในอนาคตเพื่อเป็นชาวนามีอาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	146
4-21 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ ชาวนาที่ประสบผลสำเร็จ กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	154

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-22 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ชวานาควรรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	160
4-23 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ความเห็นของชวานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้หรือไม่ กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	164
4-24 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะเพื่อให้ชวานาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	168
4-25 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา.....	174
4-26 ข้อมูลจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา.....	177
4-27 ข้อมูลจำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา.....	177
4-28 ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา.....	178
4-29 ข้อมูลจำแนกตามที่อยู่ปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา.....	178
4-30 ข้อมูลจำแนกตามดำรงตำแหน่ง/ หน่วยงานของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา.....	179
4-31 ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การทำอาชีพชวานาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา.....	180
4-32 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในอดีต กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา.....	182
4-33 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบัน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา.....	186

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-34 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์คุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพ กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	190
4-35 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของ ชาวนาในประเทศไทย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	192
4-36 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ การทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	194
4-37 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กลุ่มตัวแทน เครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	196
4-38 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบ อาชีพการทำนาที่ประสบปัญหาในอดีต กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้อง กับชาวนา.....	198
4-39 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม ในอนาคต เพื่อเป็นชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	201
4-40 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ ชาวนาที่ประสบความสำเร็จ กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา...	203
4-41 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ชาวนาควรได้รับ การส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จ อย่างยั่งยืน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	205
4-42 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ความเห็นของชาวนาสามารถหลุดพ้นจาก ความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้หรือไม่ กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	207
4-43 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา คุณลักษณะเพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	209
4-44 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	211

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-45 ข้อมูลจำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	213
4-46 ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	213
4-47 ข้อมูลจำแนกตามที่อยู่ปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ...	213
4-48 ข้อมูลจำแนกตามตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	214
4-49 ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ..	214
4-50 ข้อมูลจำแนกตามบทบาทหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ..	214
4-51 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่ การปลูกข้าวในอดีต กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	216
4-52 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่ การปลูกข้าวในปัจจุบัน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	218
4-53 ตารางวิเคราะห์สรุปผลของคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพ กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	221
4-54 ตารางวิเคราะห์สรุปผลของระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของชาวนา ในประเทศไทย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	223
4-55 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ การทำงาน อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	226
4-56 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	227
4-57 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัญหาและสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบการอาชีพ การทำงานประสบปัญหาในอดีต.....	229
4-58 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม ในอนาคต เพื่อเป็นชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ....	231
4-59 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ ชาวนาที่ประสบความสำเร็จ กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	232
4-60 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ชาวนาควรได้รับ การส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จ อย่างกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	234

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-61 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ความเห็นของชวานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้หรือไม่ กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	235
4-62 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้ชวานาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	237
4-63 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้.....	239
4-64 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่ การปลูกข้าวในอดีต กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	248
4-65 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่ การปลูกข้าวในปัจจุบัน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	251
4-66 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ การทำนา กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	254
4-67 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของสิ่งที่ได้เรียนรู้จากปราชญ์หรือเกษตรกร ดีเด่น กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	256
4-68 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของปราชญ์ หรือแกนนำเกษตรกร กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	258
4-69 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ การทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	260
4-70 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี.....	262
4-71 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัญหาและสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบการอาชีพ การทำนาประสบปัญหาในอดีต กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	263
4-72 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม ในอนาคต เพื่อเป็นชวานามีอาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	265

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-73 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ ชาวนาที่ประสบความสำเร็จ กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	267
4-74 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ชาวนาควรได้รับ การส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จ อย่างยั่งยืน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	268
4-75 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ความเห็นของชาวนาสามารถหลุดพ้นจาก ความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้หรือไม่ กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	270
4-76 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน.....	271
4-77 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	277
4-78 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	281
4-79 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	284
4-80 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี.....	287
4-81 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	291
4-82 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน.....	295
4-83 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	298
4-84 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี.....	301
4-85 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย.....	304

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-86 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	306
4-87 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	308
4-88 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี.....	309

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
1-2 กระบวนการในการดำเนินการวิจัย.....	6
2-1 ทฤษฎีระบบ.....	12
2-2 Input-output model.....	14
2-3 The 17 sustainable development goals.....	19
2-4 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579).....	21
2-5 ประยุกต์จากแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน.....	26
2-6 ประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	28
2-7 การจัดการความรู้ชาวนา.....	34
2-8 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถกับผลสำเร็จของงานส่วนบุคคลไปยังผลลัพธ์.....	37
2-9 การเรียนรู้จากประสบการณ์ Experiential learning.....	38
2-10 คุณลักษณะพึงประสงค์ หรือสมรรถนะตามสายอาชีพ.....	48
2-11 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	67
4-1 ภาพความสำเร็จของการประกอบอาชีพทำนาของปราชญ์และเกษตรกรดีเด่นในอดีต..	106
4-2 ภาพความสำเร็จของการประกอบอาชีพทำนาของปราชญ์และเกษตรกรดีเด่นในปัจจุบัน.....	113
4-3 ลักษณะการเป็นปราชญ์ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา.....	119
4-4 ปราชญ์ชาวนาใช้ภูมิปัญญาจัดทำปุ๋ยธรรมชาติ.....	119
4-5 ปราชญ์ชาวนาใช้ภูมิปัญญาปลูกปอเทืองหรือพืชบำรุงดิน.....	125
4-6 ความสำเร็จการดำรงชีวิตอาชีพการทำนาที่พอเพียง.....	130
4-7 การวัดความสำเร็จภาพในการประกอบอาชีพด้วยการจัดทำบัญชีครัวเรือน.....	139
4-8 การประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับงานไถ.....	149
4-9 การประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้.....	151
4-10 การวางแผนการทำนาของปราชญ์ชัยพร พรหมพันธ์.....	157
4-11 การพึ่งพาตนเองของชาวนาโดยการสร้างอาชีพเสริม.....	172
4-12 การพึ่งตนเองของชาวนาโดยอาชีพเสริม.....	173
4-13 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	242

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4-14 คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)...	243
4-15 คณะกรรมการด้านธุรกิจศูนย์ข้าวบริหารศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร (ศพก.).....	244
4-16 คณะกรรมการฝ่ายโรงสีข้าวชุมชนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.).....	244
4-17 คณะกรรมการฝ่ายผลิตปุ๋ยอินทรีย์ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.).....	245
4-18 ประธานศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.).....	246
4-19 รางวัลของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.).....	246
4-20 การประชุมศูนย์การเรียนรู้ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี.....	273
4-21 ศูนย์การเรียนรู้ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี.....	275
4-22 สมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มปราชญ์ ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	279
4-23 สรุปคุณสมบัติสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา.....	282
4-24 สมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	285
4-25 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มศูนย์ การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี.....	288
4-26 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น.....	293
4-27 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน.....	296
4-28 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ.....	299
4-29 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี.....	302

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4-30	สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น..... 305
4-31	สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทยจาก กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับชาวนา..... 307
4-32	สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ..... 308
4-33	สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี..... 310
5-1	สมรรถนะชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ..... 334
5-2	หลักการออกแบบการเรียนรู้ 5 W 1 H ผู้ถ่ายทอดปราชญ์ชาวนาไทย..... 346
5-3	โมเดลสมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา..... 347
5-4	แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน..... 349
5-5	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน..... 351

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปลูกข้าวถือเป็นส่วนหนึ่งของภาคการเกษตรของประเทศไทย ซึ่งสะท้อนความเป็นวิถีชีวิตและจิตวิญญาณของชาวนาไทยมานาน โดยพื้นที่ของการปลูกข้าวส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในแต่ละภาคของประเทศ จากอดีตการปลูกข้าวของคนไทยเน้นเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ซึ่งต่อมาข้าวสารที่เหลือจากการบริโภคในครัวเรือนได้นำมาขาย ต่อมาเกษตรกรชาวนาปรับเปลี่ยนวิถีมาเป็นผู้ประกอบการทำนามีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าขาย/จำหน่ายข้าวเปลือกข้าวสารให้แก่สหกรณ์การเกษตร ผู้รวบรวมผลผลิต โรงสี และการทำนาเป็นอาชีพและสร้างรายได้ด้านการส่งออกให้แก่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่องจากสถิติรายงานการส่งออกพบว่า ข้าว เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญในลำดับ 1 ใน 5 ของประเทศไทย โดยเฉพาะผู้บริโภคในต่างประเทศนิยมการบริโภคข้าวไทย เช่น ข้าวหอมมะลิ ข้าวขาว ซึ่งถือเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาต้นทุนการผลิตและผลผลิตต่อไร่ของข้าว พบว่า ผลผลิตข้าวต่อไร่ของชาวนาไทยมีสัดส่วนน้อยกว่าประเทศอื่น ๆ ส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ชาวนาไทยประสบปัญหาเรื่องของต้นทุนการผลิตมาอย่างต่อเนื่องและทำให้รุ่นลูกรุ่นหลานของผู้ประกอบการทำนามีความต้องการสานต่ออาชีพการทำนา รวมถึงปัญหาการเป็นหนี้สินของชาวนาไทยที่ไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจน

ดังนั้นการที่จะรักษาอาชีพการทำนาไทยได้ ภาครัฐต้องถือเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนด้วยการส่งเสริมด้านปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เพื่อการลดต้นทุนการผลิต รวมถึงโครงการอุดหนุนต่าง ๆ ของภาครัฐบาลที่รับซื้อ เพื่อให้ผู้ประกอบการชาวนามีรายได้จากการขายข้าวที่สามารถดำรงอยู่ในอาชีพได้ โดยช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ราคาข้าวเปลือก ข้าวสาร มีราคาตกต่ำ ภาครัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านกลไกการขับเคลื่อนทั้งการช่วยเหลือหรือส่งเสริมสนับสนุน ถูกผูกไว้เป็นเงื่อนโซ่ที่สำคัญทางการเมือง นโยบายรัฐบาลทุกยุคสมัยแสวงหาวิธีการเพื่อให้เป็นหลักการประกันว่าการปลูกข้าวจะได้ราคาที่เหมาะสม อีกทั้งยังคงเป็นการธำรงรักษาอาชีพการทำนาในสืบสานพัฒนาต่อยุคภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษไปสู่ชาวนาไทยรุ่นใหม่ เห็นได้จาก กาญจนา บุญยัง (2559) ได้รวบรวมเหตุการณ์การฆ่าตัวตาย ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2539 จนถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ที่สะท้อนข้อมูลเชิงประจักษ์ถึงสภาพปัญหา และชนวนการฆ่าตัวตายของชาวนาในสังคมไทย ปรากฏว่าหลักฐานส่วนใหญ่ของความล้มเหลวของการฆ่าตัวตายเกิดมาจาก

สภาพปัญหาที่ชาวนาเผชิญประกอบด้วย 1) ขาดรายได้หรือไม่มีเงินในการชำระหนี้ที่กำหนด 2) ขาดเงินทุนในการทำนา 3) ปัญหาที่ดินซึ่งเป็นทรัพยากรหลักของชาวนา 4) ปัญหาจากการประสพภัยทางธรรมชาติทำให้ผลผลิตเสียหาย สอดคล้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560 ก) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึง ความสำเร็จของเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรมว่า การพัฒนาเกษตรกรให้มีระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยมีรายได้ของครัวเรือนไม่ต่ำกว่า 180,000 บาท ต่อปี เช่นเดียวกับ ชุมพลภัทร์ คงธนจารุอนันต์ (2551) อธิบายว่า ความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนาไทย เป็นการดำเนินชีวิตและการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพชาวนา คือ ความพอเพียงในการดำเนินชีวิตในการผลิตเพื่อการบริโภค โดยการผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่ต่อการดำรงชีวิต ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ และการมีคุณภาพชีวิตทั้งร่างกายและจิตใจที่ดี (ชุมพลภัทร์ คงธนจารุอนันต์, 2551; สุรพล จันทราบัตย์ และกันยรัตน์ เชี่ยวเวช, 2551)

การเสริมสร้างกลไกให้เกิดการปรับตัวทั้งในระดับครัวเรือนและระดับชุมชนที่ประกอบอาชีพชาวนาในเป้าประสงค์ให้เกิดความมั่นคงในอาชีพชาวนา คือ การลดต้นทุนการผลิต (มูลนิธิข้าวไทย, 2558) การสร้างชาวนามืออาชีพที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ หรือที่เรียกว่า Smart farmer จำเป็นต้องให้ชาวนาดันแบบผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำนา เพื่อมาเป็นวิทยากรให้คำปรึกษาแก่ชาวนาด้วยกัน พร้อมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างผู้ประกอบอาชีพชาวนาให้เป็นชาวนามืออาชีพที่วัดจาก ความมั่นคงในอาชีพ และมีรายได้เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น เป้าหมายพัฒนาชาวนาเกิดจากคุณลักษณะที่แสดงถึงความรู้ความสามารถในการผลิต การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับอัทธ์ พิศาลวานิช (2554) ได้กล่าวถึง ความสำเร็จของการค้าข้าวในระดับสากล ประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ ผลผลิตต่อไร่ ค่าแรงงานระบบชลประทาน รวมถึงความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของประเทศในการสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบอาชีพชาวนาของประเทศไทย

ทั้งนี้โดยการรับรู้ถึงผลผลิตเพื่อการบริโภค และเหลือเพื่อนำไปขาย ความเป็นอยู่ที่ดี และมีความภูมิใจต่ออาชีพ การเข้าร่วมกับภาครัฐในการรับการส่งเสริมด้านต่าง ๆ การบริหารจัดการด้านการลงทุน การบริหารจัดการทำบัญชีครัวเรือน การวางแผนการบริหารใช้จ่าย การปลูกฝังค่านิยมแก่สมาชิกในครอบครัว ให้สามารถประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืนจากการมีคุณภาพชีวิตทางกายและทางใจ โดยเหตุผลที่จำเป็นต้องพิจารณาความสำเร็จ คือ การเปลี่ยนแปลงทางเกษตรกรรมและวิถีชีวิตของเกษตรกรในชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาจากการบริโภคเพื่อการบริโภค และ 1) นำผลผลิตมาจำหน่ายในการเพิ่มรายได้ครัวเรือน มีการบริหารจัดการตนเอง และการร่วมกับชุมชนสังคมในการร่วมกันยึดถือประเพณีกรรมกับ

การเกษตร และ 2) ปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามา พร้อมการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน เริ่มนำสารเคมีมาใช้ 3) ลดละเลิกสารเคมี มาใช้ชีวภาพ ทำการผสมผสานการทำเกษตร แลกเปลี่ยนแรงงานกันระหว่างชาวนาด้วยกันเอง รวมตัวกันต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง การเข้าร่วมกิจกรรมและสร้างความเข้มแข็งในท้องถิ่น สร้างอัตลักษณ์ สร้างความสัมพันธ์กับภายนอกชุมชน (พระเชิวชาญ คำบาง, 2551) ดังนั้นต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนวิถีต่าง ๆ ของชาวนาในแง่ภูมิที่ต้องอาศัยการบูรณาการผลักดันเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการประกอบอาชีพความยั่งยืน โดยประเด็นที่สำคัญ คือ การยอมรับของเกษตรกรต่อวิถีการปฏิบัติในการทำ การเกษตรกรรม ในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ เกิดจากรายได้จากการขายผลผลิต และค่าใช้จ่ายครัวเรือน (อาคม พรหมเสน, 2552)

จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าความเป็นอยู่ของชาวนาไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่ประสบปัญหา และสาเหตุหลักมากจากผลกระทบที่เป็นอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ควบคุมไม่ได้ และสถานการณ์ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางธรรมชาติ อาทิเช่น ดิน น้ำ ลม ภูมิอากาศ เป็นต้น ทั้งนี้เองจึงเป็นเหตุผลว่าทำไมคำว่า “ความอยู่รอดของเกษตรกรด้านการทำนา” จึงถือเป็นหัวใจความสำคัญในการพัฒนายุทธศาสตร์เชิงนโยบายระดับประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เห็นได้ว่าตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 มุ่งเน้นการส่งเสริมช่วยเหลือสนับสนุนด้านนโยบายต่าง ๆ จนถึง สมัยคณะรัฐบาลฯ ได้มีจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี ในการกำหนดทิศทาง การขับเคลื่อนประเทศตามแผนกลยุทธ์ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว โดยสำหรับช่วงแผนระยะเวลา 5 ปี คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กล่าวถึงการบรรลุวิสัยทัศน์ของประเทศไทยประการหนึ่ง คือ ใจความสำคัญของคำว่า “การหลุดพ้นจากความยากจน” และ “กึ่งดับรายได้ปานกลาง” ซึ่งรวมถึงการหลุดพ้นความยากจนของเกษตรกรชาวนาที่เกิดจากการสร้างความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนาให้สำเร็จอย่างยั่งยืนในอนาคต

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา โดยการศึกษาจากต้นแบบของความสำเร็จของปราชญ์/เกษตรกรดีเด่นด้านการทำนา และผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมต่อการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมสมรรถนะของชาวนาไทยให้ยกระดับสมรรถนะที่เป็นเลิศ เพื่อตอบคำถามในการวิจัยในครั้งนี้ที่ว่า “สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาเป็นอย่างไร”

คำถามการวิจัย

1. สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนาเป็นอย่างไร

2. แนวทางการพัฒนาลักษณะชานาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของชานาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทํานา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชานาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ลักษณะชานาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทํานา โดยการทบทวนแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงวรรณกรรม ผลงานวิจัยที่ผ่านมาในอดีต ประกอบด้วย คุณลักษณะชานาไทย ความประสบความสำเร็จของการประกอบอาชีพการทํานาที่รอดอยู่อย่างยั่งยืน

2. ด้านประชากร

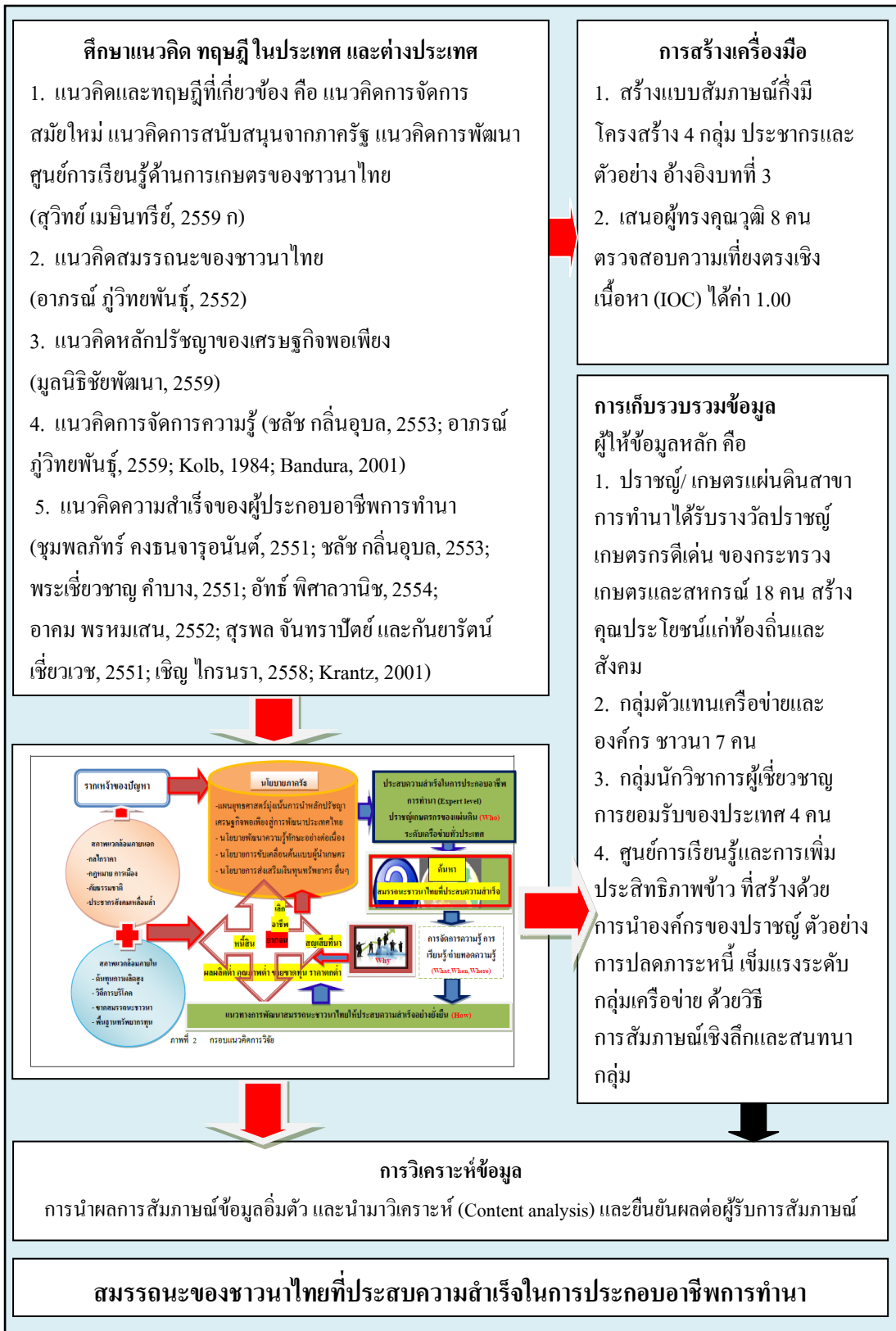
การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research methodology) ประชากรที่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้ประกอบอาชีพชานา คือ ปราชญ์ชานา/ เกษตรกรดีเด่น เฉพาะด้านการทํานามีทั้งสิ้นจำนวน 18 คน จากผู้ที่ได้รับการคัดเลือกการสร้งคุณประโยชน์แก่วงการเกษตรและมีความรอบรู้ด้านการเกษตรของท้องถิ่น โดยมีการคัดเลือกมาจากปราชญ์ชาวบ้านให้ได้รับการยกย่องเป็นปราชญ์เกษตร 72 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 77 คน จาก 77 จังหวัดทั่วประเทศไทย

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา ประกอบด้วย 1) ตัวแทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2) ตัวแทนกรมส่งเสริมการเกษตร 3) นายกสมาคมชานาไทย 4) นายกสมาคมเครือข่ายชานาไทย 5) ตัวแทนสมาคมชานาแห่งประเทศไทย 6) นายกสมาคมเครือข่ายเกษตรกรมย่งยืน 7) ตัวแทนกรมการข้าวและสภาเกษตรกร จำนวน 7 คน และ

กลุ่มที่ 3 ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ประเภทข้าว ประกอบด้วย 1) ปราชญ์เกษตรด้านภูมิปัญญา 2) ตัวแทนนักวิชาการ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) นักวิชาการอาวุโส สถาบันคลังสมองของชาติ และคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ 4) ตัวแทนของมูลนิธิชัยพัฒนาจำนวน 4 คน และ

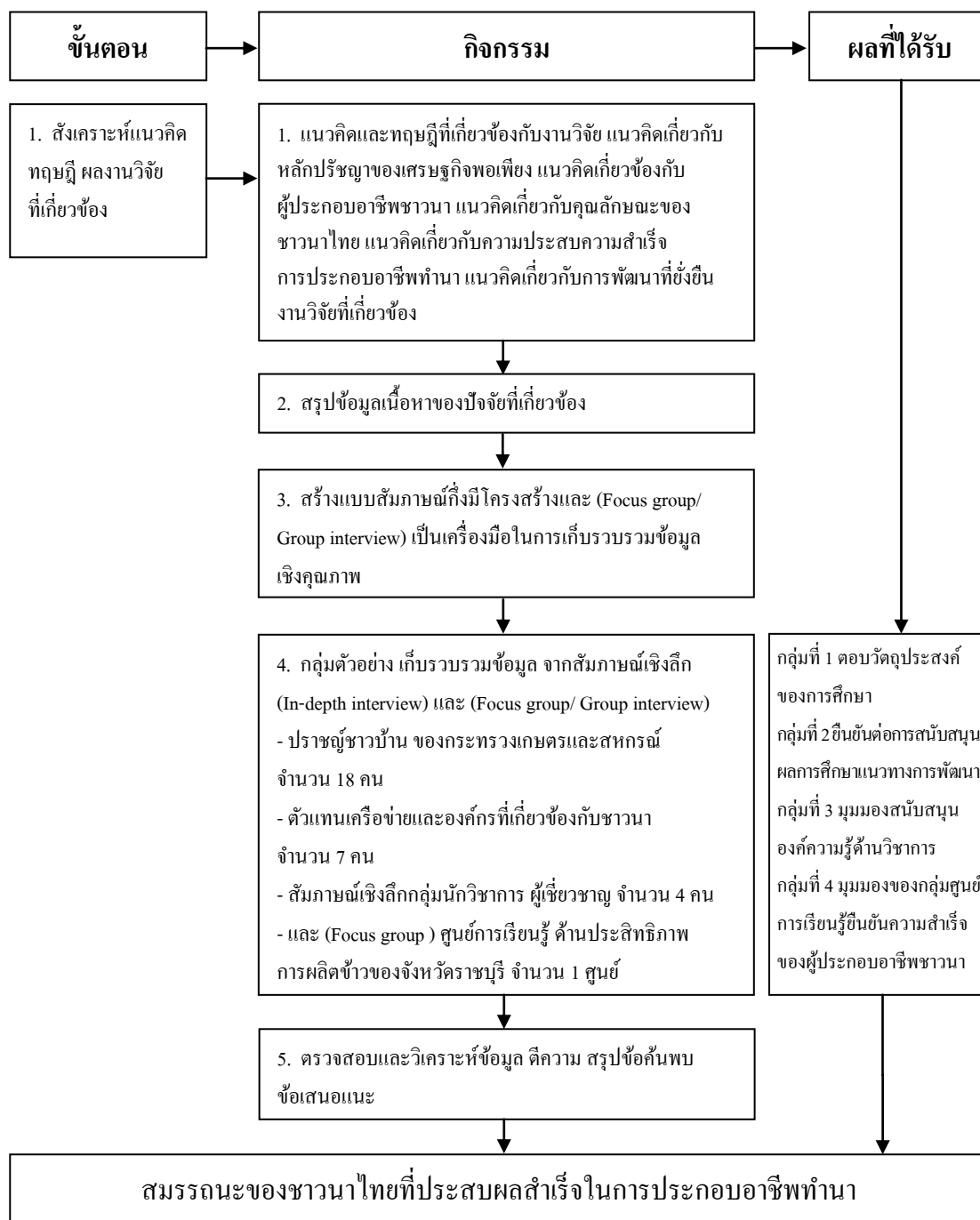
กลุ่มที่ 4 ศูนย์การเรียนรู้ ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าวของจังหวัดราชบุรี จำนวน 1 ศูนย์

3. ด้านระยะเวลา การวิจัยในครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ผลการวิจัยเดือนมกราคม พ.ศ. 2561 ถึง เมษายน พ.ศ. 2562

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ภาพที่ 1-2 กระบวนการในการดำเนินการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบสมรรถนะของชาวไทยที่ได้รับการยกย่องเป็นผู้รอบรู้ด้านการทำนาและสร้างคุณประโยชน์ด้านเกษตรกรรมแก่ท้องถิ่น
2. เพื่อให้ผู้ประกอบการอาชีพการทำนาสามารถนำไปใช้ประเมินความสำเร็จของตนเองเพื่อยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคล ระดับชุมชน
3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางการกำหนดนโยบายการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนการแก่ผู้ประกอบการอาชีพชาวนาในประเทศไทยให้ดำรงชีวิตอยู่รอดและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

นิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถนะของชาวนาไทย หรือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Competency) หมายถึง ความสามารถ ศักยภาพที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของชาวนา โดยมีเหตุผลของการค้นหาคำตอบจากข้อคำถาม คือ ทำอย่างไรที่จะทำให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จผ่านพฤติกรรม 3 ด้าน คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) โดยจำเป็นต้องมีระยะเวลาเป็นข้อกำหนดที่สำคัญที่ทำให้เกิดทักษะแต่ละด้าน 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ motive)

การประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา หมายถึง ปรชาษฐ์ชาวนาไทยที่ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ 72 ปี จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยสามารถวัดได้ 3 ระดับ ของการดำรงอยู่ที่แตกต่างกันไปตั้งแต่ ระดับที่ 1 ความเป็นอยู่ในลักษณะที่พออยู่พอกินทำให้ครอบครัว มีความสุขตามอัตภาพ และระดับที่ 2 ประกอบอาชีพการทำนาและมีผลผลิตพอที่นำไปขายหรือแจกจ่ายทำให้เกิดเป็นเงินออมเพิ่มขึ้นมาได้ ระดับที่ 3 วัดจากปริมาณของผลผลิต รายได้เพิ่มขึ้น ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ความรู้ด้านการบริหารการผลิต หมายถึง คุณลักษณะของชาวนาด้านความรู้การบริหารการผลิต ประกอบด้วย การบริหารจัดการผลิตให้สอดคล้อง โดยการใช้ข้อมูลในอดีตมาวางแผนความรู้เรื่องการเพาะปลูกข้าวตั้งแต่เตรียมปลูก จนเก็บเกี่ยวผลผลิต สามารถแก้ปัญหาจนเกิดเป็นประสบการณ์ใหม่ที่พัฒนาอาชีพชาวนาของตน เตรียมพื้นที่ก่อนการเพาะปลูก ความรู้การเตรียมการปลูก ความรู้การดำต้นข้าวและการรักษา ความรู้ด้านคุณภาพและปลอดภัยในการบริโภค

ความรู้ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง คุณลักษณะของชาวนาด้านการบริหารจัดการปัจจัยการผลิต แรงงาน ทุนมีความสามารถในการเชื่อมโยงการผลิต การจัดการผลผลิตได้หรือของเหลือที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่เข้ามากระทบต่อการทำอาชีพ อาทิ สภาพภูมิอากาศ น้ำ แรงงาน ประกอบด้วย ความรู้

ด้านการบริหารการเงิน ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยง จากการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ จากภาครัฐและมีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการบริหารจัดการ

ความรู้ด้านการตลาด หมายถึง คุณลักษณะของชาวนาด้านความต้องการทางการตลาด การนำผลผลิตไปจำหน่ายในแหล่งต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพในช่องทางอื่น ๆ ตามระดับความพอเพียงของตนในการสร้างความสมดุลในการประกอบอาชีพได้อย่างอยู่รอดและยั่งยืน

ด้านทัศนคติ ประกอบด้วยคุณลักษณะของชาวนาต่อความมุ่งมั่นต่อการประกอบอาชีพในความรักและห่วงหาพันที่ มีการช่วยเหลือสังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และศรัทธาต่ออาชีพ เกษตรกร มีความสุข และมีความพอใจความพึงพอใจในอาชีพการเกษตร ประกอบด้วยทักษะ ความเป็นมืออาชีพ ศรัทธาต่ออาชีพ ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

พัฒนากระบวนการผลิตข้าว หมายถึง การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมหรือวิกฤตภัยธรรมชาติที่อาจขึ้น รวมถึงการหาวิธีค้นหาความรู้ และเทคโนโลยี นวัตกรรมมาทำให้สามารถสร้างผลผลิตข้าวสารให้เพิ่มขึ้น

ความเชื่อในมาตรฐานความปลอดภัย หมายถึง สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ผลผลิตข้าวสารมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่สามารถยืนยันคุณภาพข้าวสารส่งผลต่อการยอมรับความปลอดภัย จากสารเคมี สิ่งปนเปื้อน สามารถบริโภคเพื่อการดำรงชีวิตของตนเอง และเมื่อเหลือนำไปจำหน่ายแก่ผู้บริโภคสร้างรายได้จากการให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาศักยภาพในอาชีพ หมายถึง การพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะด้านอื่นที่พึงประสงค์ ด้านทัศนคติที่มีต่ออาชีพในการยกระดับมาตรฐานอาชีพสูงขึ้นในการเป็นความเป็นผู้ประกอบการ อาชีพชาวนาที่มีศักยภาพสามารถสร้างความสำเร็จในอาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องนวัตกรรม ประยุกต์องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา หมายถึง การรวมสถาบันเกษตรกรที่เป็นสมาคมชาวนาระดับประเทศเข้าด้วยกัน ได้แก่ สมาคมชาวนาไทย สมาคมเครือข่ายชาวนาไทย สมาคมชาวนาแห่งประเทศไทย และเครือข่ายองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาเกษตรกร กรมการข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน

การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่าการยกระดับของศักยภาพของความรู้เป็นอย่างไร รูปแบบการเรียนรู้สู่ การนำไปใช้ปฏิบัติจึงเป็นเสมือนเครื่องมือการพัฒนา โดยนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ออกแบบ เพื่อติดตามผลการนำเครื่องมือการเรียนรู้ เพื่อมาใช้ในการตอบโจทย์ 5 W 1 H

ระดับการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง หมายถึง ประสบความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนา ในระดับการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ประกอบด้วย ตัวชี้วัดความสำเร็จ 1) เกษตรกรพึงพึงตนเอง ด้วย

น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ดำเนินชีวิต ได้ 2) สินค้าเกษตรมีคุณภาพและมี
ประสิทธิภาพ 3) มีสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย 4) ตนเองและครอบครัวมีความสุข

ระดับความยั่งยืน หมายถึง ประสิทธิภาพความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนาในระดับ
ที่สะท้อนมีตัวชี้วัด 1) ความสุขของครัวเรือน หมายถึง การมีรายได้เพิ่ม มีการออม ปลอดภัยหรือไม่มี
หนี้สิน 2) ความมั่นคงของสถาบันครอบครัว 3) มีการจัดการความรู้ของตนเอง 4) บริหารจัดการ
ต้นทุน 5) การวางแผนและการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเหมาะสม 6) การเป็นต้นแบบการถ่ายทอด
ความรู้ 7) เป็นผู้คัดเลือกเมล็ดพันธุ์เพาะและจำหน่าย 8) การสร้างเครือข่ายกับชุมชน 9) น้อมนำ
ศาสตร์พระราชา จิตอาสาในการพัฒนาแผ่นดินไทย

ระดับประเทศไทยยั่งยืน หมายถึง ประสิทธิภาพความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนา โดย
มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ของประเทศ (KPI outcome) ให้ประเทศก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง

ระดับการดำรงชีพ

รายได้ที่เพิ่มขึ้น หมายถึง จำนวนผลผลิตที่มีปริมาณที่เพิ่มขึ้น จากการเปรียบเทียบ
การผลิตที่ผ่านมา โดยเมื่อหักต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้มีรายได้จาก
การขายข้าว ได้เพิ่มขึ้น

ประสิทธิภาพการจัดการต้นทุนการผลิต หมายถึง การบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดกับ
การทำการเกษตรปลูกข้าวให้เป็นไปตามแผนการที่วางไว้ การดูแลรักษาระหว่างการผลิตจนเสร็จ
สิ้นเก็บเกี่ยวผลผลิตออกมาเป็นข้าวและผลพลอยได้ที่เหลือจากกระบวนการสร้างประโยชน์

คุณภาพชีวิตสุขกายสุขใจ หมายถึง สภาพทางร่างกายในสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์
ประกอบด้วย กินอาหารที่ปราศจากสารเคมี มีที่พักอาศัย มีน้ำสะอาด อยู่ท่ามกลางอากาศบริสุทธิ์
สภาพทางจิตมีการพัฒนาตนเอง รู้คุณค่าและเป้าหมายอิสระในการพึ่งพาตนเอง ประกอบอาชีพ
ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของตน และมีความเกื้อกูลต่อสังคม ชุมชนและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม

ผลผลิตสูงมีคุณภาพดี หมายถึง การบรรลุเป้าหมายตามที่เกษตรกรผู้ผลิตได้กำหนด
ในสัดส่วนของปริมาณผลผลิตข้าวจากกระบวนการผลิตวัดจากจำนวนผลผลิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

พัฒนากระบวนการผลิตข้าว หมายถึง การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้มี
ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมหรือวิกฤตภัยธรรมชาติที่อาจขึ้น รวมถึงการหาวิธีค้นหาความรู้
และเทคโนโลยีนวัตกรรมมาทำให้สามารถสร้างผลผลิตข้าวสารให้เพิ่มขึ้น

ความเชื่อในมาตรฐานความปลอดภัย หมายถึง สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย
ผลผลิตข้าวสารมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่สามารถยืนยันคุณภาพข้าวสารส่งผลต่อการยอมรับ
ความปลอดภัยจากสารเคมี สิ่งปนเปื้อน สามารถบริโภคเพื่อการดำรงชีวิตของตนเอง และเมื่อเหลือ
นำไปจำหน่ายแก่ผู้บริโภคสร้างรายได้จากการให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ระดับการพัฒนาที่ยั่งยืน

พัฒนาศักยภาพในอาชีพ หมายถึง การพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะด้านอื่น ที่พึงประสงค์ด้านทัศนคติที่มีต่ออาชีพในการยกระดับมาตรฐานอาชีพสูงขึ้นในการเป็นความเป็น ผู้ประกอบอาชีพชาวนาที่มีศักยภาพสามารถสร้างความสำเร็จในอาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง นวัตกรรมประยุกต์องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

คนต้นแบบของอาชีพ หมายถึง การเป็นผู้นำแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ประกอบอาชีพ เกษตรกร การปลูกข้าว เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพ บริหารจัดการพื้นที่เกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รับผิดชอบต่อปัญหาหันต่อสถานการณ์จนประสบความสำเร็จ สามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งเสริม ท้องถิ่น ชุมชน เป็นผู้นำด้านตลาดนำการผลิต และเป็นเกษตรกรตัวอย่างในการเป็นกลไก ในการขับเคลื่อนภาพการเกษตรด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การปรับตัวต่อสถานการณ์ หมายถึง ความสามารถในการรับมือได้ และฟื้นตัวจากความเครียดจากการกดดัน หรือแรงกระแทกได้ เช่น ฤดูกาล วิกฤตทางภัยธรรมชาติ โครงสร้าง ประชากร โดยที่ยังสามารถยังคงพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้ารวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจากหนังสือ บทความวิชาการ ผลงานวิจัย เพื่อนำมาสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูล และนำมาสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้สามารถนำมาอธิบายผลการศึกษาต่อไป โดยทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 8 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ส่วนที่ 2 แนวคิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs)

ส่วนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวข้องการจัดการความรู้

ส่วนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบอาชีพชาวนา

ส่วนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของชาวนาไทย

ส่วนที่ 7 แนวคิดเกี่ยวกับความประสบความสำเร็จการประกอบอาชีพทำนา

ส่วนที่ 8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบ (System theory)

ทฤษฎีระบบ (System theory) โดยที่ Chikere and Nwoka (2015) ได้กล่าว ทฤษฎีระบบที่ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่ โดยนักวิชาการที่เป็นนักวิทยาศาสตร์และนักปรัชญาได้ให้ความสำคัญมาเป็นระยะเวลายาวนานถึงปัญหาว่าจะทำอย่างไร ที่จะสามารถอธิบายให้เกิดความรู้อย่างไร เราจะสร้างสิ่งเราให้แสดงผลลัพธ์ออกมาอย่างไร มีนักคิดหลายคนทั้งรุ่นก่อนและปัจจุบันคิดขึ้น รวมทั้งได้นำมาดัดแปลงจนเป็นแนวคิดที่สามารถใช้งานได้ ซึ่งการศึกษาค้นคว้าซึ่งสรุปได้ดังนี้ ทฤษฎีระบบมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับส่วนต่าง ๆ และเน้นการจัดลำดับโดยมีความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ กับวิธีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นภาพรวมโดยวิธีการจัดส่วนต่าง ๆ ทำให้การทำงานมีปฏิสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ มีการกำหนดคุณสมบัติของระบบของทุกส่วนแสดงถึงพฤติกรรมของระบบที่เป็นอิสระซึ่งกันและกัน หรือที่เรียกว่า องค์กรรวม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น นักทฤษฎีองค์กรและนักชีววิทยาที่มองว่าองค์กรเป็นสิ่งมีชีวิตโดยมองในรูประบบเปิดเหมือนระบบกายวิภาคของสิ่งมีชีวิต (Anatomy) ทฤษฎีระบบ คือ แนวคิดที่เชื่อว่าเอกภพนี้

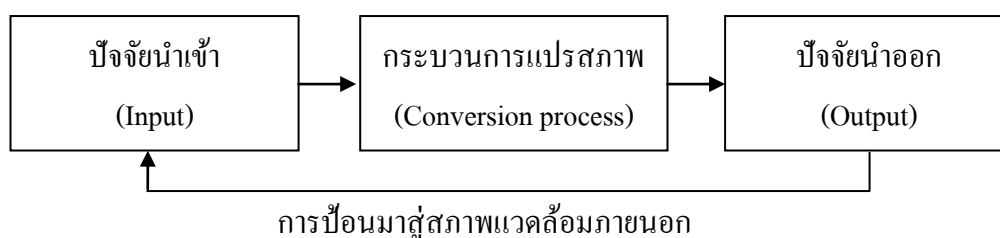
(Universe) เป็นหนึ่งหน่วยระบบซึ่งมีคุณสมบัติประการต่าง ๆ ตามที่จะกล่าวต่อไปยกเว้นบางประการที่ยังไม่อาจรู้ได้เพราะเอกภพเป็นหน่วยระบบที่ใหญ่โตเกินกว่าที่เราสังเกตและพิสูจน์ได้ครบถ้วน และแม้ส่วนประกอบที่เล็กที่สุดของเอกภพซึ่งนักวิทยาศาสตร์ปัจจุบันเรียกว่า “ควาร์ก” (Quark) ซึ่งสังเกตหรือพิสูจน์ได้ยากก็เป็นหน่วยระบบเช่นเดียวกันแต่อาจมีคุณสมบัติอย่างไม่ครบถ้วนส่วนสิ่งอื่น ๆ ทั้งหลายที่มีขนาดระหว่างกลางของสิ่งทั้งสองนี้ล้วนมีคุณสมบัติของความเป็นระบบครบถ้วนซึ่งแนวคิด/ ทฤษฎีนี้ได้พัฒนาไปสู่สาขาวิชาอื่น ๆ เช่น ฟิสิกส์ ส่วนในช่วงหลังแนวคิด/ ทฤษฎีนี้ได้พัฒนาเป็น Complexity theory และบางส่วนก็พัฒนาเป็นทฤษฎีไร้ระเบียบหรือ Chaos theory

ทฤษฎีนี้จะมองทุกอย่างว่ามีความสัมพันธ์ร่วมกัน ไม่แยกส่วนส่วนใดส่วนหนึ่งหรือกล่าวได้ว่าส่วนย่อยมีความสัมพันธ์กับส่วนใหญ่ซึ่งทำให้แตกต่างจากวิธีคิดแบบเส้นตรง (Linear thinking) ที่ว่า “เหตุเป็นเช่นนี้ผลจึงเป็นเช่นนี้ด้วย” ทั้งนี้เพราะทฤษฎีระบบมีพื้นฐานการคิดที่เป็นระบบที่ซับซ้อน (Complex system) นั่นคือเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจส่งผลให้เกิดผลที่แตกต่างหลากหลายได้หลายอย่างไม่ตายตัว (not only...but also) การวิเคราะห์ตามทฤษฎีระบบจะต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมดว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรเพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่าการรับรู้ปรากฏการณ์ (Social phenomena) ทุกอย่างล้วนเป็นอัตวิสัย (Subjectivity) ที่ตัวตนของเราไปทำความเข้าใจและอธิบายมันด้วยทั้งสิ้น เป็นเสมือนการมองของสิ่งเดียวกันจากหลาย ๆ มุม

ประเภทของระบบ

ระบบสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท

1. ระบบปิด (Closed system) คือ ระบบที่มีความสมบูรณ์ภายในตัวอย่าง ไม่พยายามผูกพันกับระบบอื่นใดและแยกตนเองออกจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคม
2. ระบบเปิด (Open system) คือ ระบบที่ต้องอาศัยการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลองค์กรหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมีความสมดุล

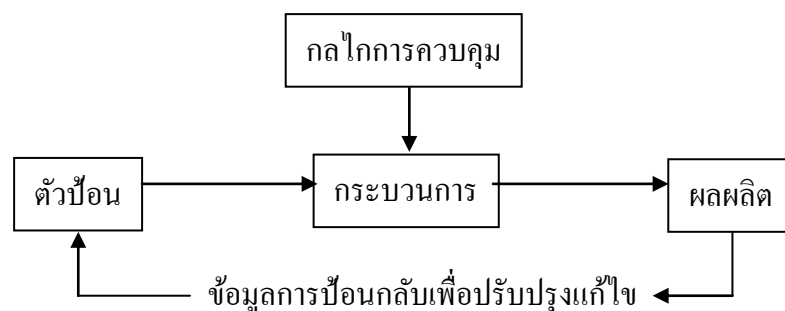
ภาพที่ 2-1 ทฤษฎีระบบ (Wehrich, Cannice, & Koontz, 2008)

จากทฤษฎีระบบ (System theory) ตามแนวคิด Wehrich et al. (2008) ที่นำเสนอการจัดการซึ่งมององค์การว่าเป็นระบบตามหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยทฤษฎีนี้จะเป็นการกำหนดกระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานของระบบให้สอดคล้องกันตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ สภาพแวดล้อมภายนอกนำเข้าสู่กระบวนการแปรสภาพ (Conversion process) ได้แก่ เทคโนโลยี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุดิบเหล่านั้นให้เป็นปัจจัยนำออก (Output) ได้แก่ สินค้าสำเร็จรูปหรือการบริการ หลังจากนั้นปัจจัยนำออกก็จะถูกป้อนกลับมาสู่สภาพแวดล้อมภายนอกอีกครั้งหนึ่ง

ส่วนประกอบของระบบ

ตามแนวคิดของ Wehrich et al. (2008) อธิบายวิธีการเชิงระบบจัดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเพื่อนำไปสู่การทำงานให้ตรงกับเป้าหมายที่ต้องการ โดยมีการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของสิ่งนั้นอย่างละเอียดและจัดการองค์ประกอบเหล่านั้นให้สัมพันธ์กันซึ่งส่วนประกอบสำคัญของระบบประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ส่วน ดังนี้

1. ตัวป้อน คือ องค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนั้นหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบนั้นองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบใดระบบหนึ่งจะมีจำนวนและความสำคัญมากน้อยเพียงใดมักขึ้นอยู่กับความรู้ความคิดและประสบการณ์ของผู้จัดระบบ
2. ประมวลผล คือ การจัดการความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการบรรลุเป้าหมายระบบใดระบบหนึ่งอาจมีองค์ประกอบเหมือนกันแต่อาจมีลักษณะของการจัดการความสัมพันธ์แตกต่างกันได้แล้วแต่ความรู้ความคิดและประสบการณ์ของผู้จัดระบบ
3. ผลผลิต คือ ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดำเนินงานหากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แสดงว่าระบบนั้นมีประสิทธิภาพหากผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามที่คาดหวังแสดงว่าระบบนั้นยังมีจุดบกพร่องควรที่จะพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกระบวนการหรือตัวป้อนซึ่งเป็นเหตุให้เกิดผลนั้น
4. กลไกการควบคุม คือ กลไกหรือวิธีการที่ใช้ในการควบคุมหรือตรวจสอบกระบวนการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ข้อมูลป้อนกลับ คือ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับจุดมุ่งหมายซึ่งจะเป็นข้อมูลป้อนกลับไปสู่การปรับปรุงกระบวนการและตัวป้อนซึ่งสัมพันธ์กับผลผลิตและตัวป้อนซึ่งสัมพันธ์กับผลผลิตและเป้าหมายนั้นมีลักษณะดังภาพที่ 2-2

ภาพที่ 2-2 Input-output model (Wehrich et al., 2008)

วันชัย สุขตาม (2560) กล่าวถึงการพัฒนาตัวแบบที่มีต่อกำหนดนโยบายการบริหารคน หรือที่เรียกว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในทฤษฎีระบบเปิดและระบบปิด ตามแนวคิดของ Wright and Snell (1991) ที่มองว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในทฤษฎีระบบ

1. ปัจจัยด้านทางทรัพยากรเป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ที่ผลักดันความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ เช่น ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญนั่นก็คือ สมรรถนะที่จะนำไปเข้าสู่กระบวนการแปรสภาพ (Conversion process)

2. ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมเป็นตัวกำหนดทัศนคติที่เชื่อมโยงการปฏิบัติและพฤติกรรมคือทำอย่างไร ผ่านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่จะบูรณาการระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่นำไปสู่ปัจจัยการนำออก (Output) ผ่านกลไกการควบคุม

3. ปัจจัยทางด้านระบบซึ่งมองการบริหารทรัพยากรมนุษย์กล่าวว่า สมรรถนะ (Competencies) คือ input ซึ่งองค์การต้องรับมาจากภายนอก กระบวนการเปลี่ยนผ่าน (Throughput) ประกอบไปด้วย พฤติกรรมของพนักงานและปัจจัยออก (Output) ก็คือ ผลงาน (Productivities) ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ (Outcomes) คือ การสร้างคุณค่าและประโยชน์ทางสังคม

แนวคิดการจัดการสมัยใหม่ (Modern approach)

จุดเริ่มต้นของแนวคิดมุมมองของการจัดการสมัยใหม่ Managerialism เป็นการนำทฤษฎีระบบ ทฤษฎีการบริหารตามสถานการณ์ การจัดการคุณภาพโดยรวม และมุมมององค์การการเรียนรู้ แนวความคิดการจัดการสมัยใหม่เหล่านี้จะเป็นการบูรณาการมาจากแนวคิดการจัดการแบบดั้งเดิม และแนวความคิดการจัดการเชิงพฤติกรรมศาสตร์ สภาพแวดล้อมภายนอก (ชันวาทร์ วัฒนชัยกุล, 2560) ประกอบด้วย ผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ตลาดและแรงกดดันของรัฐบาลที่อยู่รอบ ๆ ระบบ สภาพแวดล้อมนี้เป็นปัจจัยที่เป็นอันตราย มีผลกระทบ ต่อระบบไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม ทำให้ผู้บริหารต้องมีการพิจารณาในการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ และมีการพิจารณาคุณลักษณะของผลลัพธ์ที่ได้ออกมา ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ใช้ตัดสินการอยู่รอดของ

องค์การ ตัวอย่างเช่น สภาพแวดล้อมปฏิเสกระบบเนื่องจากปัจจัยนำออกมีคุณภาพที่ต่ำเกินไป องค์การจะเกิดความล้มเหลวและในที่สุดองค์การต้องปิดตัวเอง หรือระบบอาจจะได้รับข้อมูลป้อนกลับซึ่งเป็นข้อมูลว่าจะทำอะไร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นข้อมูลป้อนกลับนั้นมาวิเคราะห์พิจารณา เพื่อที่จะนำมาใช้ในการปรับการเลือกปัจจัยนำเข้าและปรับกระบวนการแปรสภาพใหม่ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเชื่อว่าโครงสร้างความสามารถหลัก กระบวนการระบบเทคนิค หน้าที่การบริหารจัดการเหมือนกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ผลักดันความสำเร็จเช่นเดียวกัน เพียงแต่ความแตกต่างภาคเอกชนวัดผลประโยชน์ส่วนองค์กรหรือบุคคล ขณะที่ภาครัฐประโยชน์สาธารณะที่ได้รับจากประชาชน ทั้งนี้ยังมีประเด็นข้อสังเกตการที่ภาคเอกชนนำวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ดังกล่าวนำไปใช้ เช่น ความรับผิดชอบทางสังคม ที่เป็นแนวคิดของประโยชน์ของการบริหารจัดการภาครัฐ องค์ประกอบ 3 ด้าน ของแนวคิด คือ 1) การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ 2) คุณภาพหรือความพึงพอใจของผู้รับบริการ 3) ความรับผิดชอบต่อสังคมที่ปรับเปลี่ยนไปในทิศทางของสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญปรับตัวอย่างไรให้เข้มแข็งและอยู่รอดและแข่งขันได้ หลักการของแนวคิดสามารถนำไปประยุกต์และปรับใช้ตามบริบท

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าความสอดคล้องของแนวคิดการจัดการสมัยใหม่ (Modern approach) ที่บูรณาการระหว่างศาสตร์ต่าง ๆ ของการศึกษาครั้งนี้ คือ การใช้ขีดความสามารถเชิงสมรรถนะที่สะท้อนความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญที่ทำให้ชาวอาสาสมัครทำงานสามารถประสบความสำเร็จในอาชีพได้นั้น เกิดจากการบ่มเพาะจากการบริหารจัดการภาครัฐในเชิงนโยบาย ในการผลักดันเป้าหมายผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐตามภารกิจที่รับผิดชอบ จากอดีตสู่ปัจจุบันมาอย่างต่อเนื่องจนได้รับรางวัลและเกียรติยศของปราชญ์ ที่สร้างคุณประโยชน์แก่ท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องอาสาสมัครทำงานเช่นเดียวกัน ทั้งนี้การที่ชาวมาก่อนที่จะได้รับการยกย่องเป็นปราชญ์ได้นำความรู้พัฒนาตนเองให้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงสร้างคุณค่าได้มากกว่าผู้อื่น และสามารถนำไปมีส่วนร่วมการสร้างสรรค์การเรียนรู้และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และทำหน้าที่เป็นผู้นำ หรือผู้จัดการชาวอาสาสมัครเป็นผู้บริหารองค์กรที่ต้องนำศูนย์การเรียนรู้และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ประสบความสำเร็จของการจัดการสมัยใหม่ด้วยขีดความสามารถเชิงสมรรถนะ

แนวคิดการสนับสนุนจากภาครัฐ (Government support)

แนวคิดการสนับสนุนจากภาครัฐถือเป็นนโยบายที่มีวัตถุประสงค์ในการผลักดันที่แตกต่างกันไป ทั้งแนวทางการแก้ปัญหาทั้งในระดับประชาชน ระดับภาครัฐกิจภาคเอกชน รวมถึงการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดความสำเร็จตามแต่ละระดับ การออกแบบการแข่งขันที่ภาครัฐได้มีการกำหนดออกเป็นนโยบายส่งมอบแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามบทบาทที่เป็นภารกิจ

ที่สำคัญของประเทศในการดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ รวมถึงกระบวนการดำเนินการ การติดตาม การประเมินผลความสำเร็จที่เกิดขึ้นของนโยบายทั้งในระดับภายในประเทศ และนโยบายด้านการสร้างความเข้มแข็งในทางเศรษฐกิจมหภาคของประเทศในการสร้างความสามารถทางการแข่งขันทางการค้าให้สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้เกิดขึ้น ผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแก่ประเทศล้วนเกิดมาจากการส่งเสริมการสนับสนุนจากภาครัฐในเชิงนโยบายต่าง ๆ โดยเมื่อพิจารณาในประเด็นความสำคัญของแนวคิดการสนับสนุนของภาครัฐ เช่น

Choeun, Godo, and Hayami (2006) ได้ทำการศึกษาด้านเศรษฐกิจและนโยบายภาษีอากรสำหรับของผู้ประกอบการส่งออกข้าวในประเทศไทยในช่วง ค.ศ. 1950-1985 พบว่า รัฐบาลไทยมีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นในขณะที่รายได้ของการส่งออกข้าวค่อย ๆ ลดลง ผลการศึกษาข้างต้นพบว่า กระบวนการลดภาษีส่งออกสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงความสมดุลทางการเมือง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายของเกษตรกร และการส่งเสริมเกษตรกรให้มากขึ้น โดยถือเป็นการเพิ่มสวัสดิการทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม นักการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจนโยบายการเปรียบเทียบกับวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกลยุทธ์ของนโยบายการค้า สามารถกำหนดภายใต้เงื่อนไขการทำงานที่ออกแบบเป็นกรอบแนวคิดจากหลักฐานความได้เปรียบของข้อมูลด้านการตลาด ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลของผลลัพธ์ทางการตลาดทำให้เกิดผลกระทบของนโยบาย การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจทางการตลาด ต้นทุนและโครงสร้างความต้องการทางการตลาด ความได้เปรียบทางความเชี่ยวชาญที่สังเกตได้จากผลลัพธ์ ถือเป็นการตัดสินใจของรัฐบาลภายใต้ความแน่นอนที่สามารถวิเคราะห์ได้ (Engelmann & Normann, 2007; Lee & Cin, 2010) กล่าวถึงเสียงของภาครัฐในการวิจัยและการพัฒนาองค์กรอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของประเทศเกาหลี นโยบายการให้เงินอุดหนุนของรัฐบาลในการวิจัยและพัฒนาช่วยกระตุ้นธุรกิจจากการสนับสนุนด้านเงินลงทุน ถือว่าประสบความสำเร็จจากอดีตความล้มเหลวที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นตัวสะท้อนที่ชี้ให้เห็นว่าเงินอุดหนุนจากรัฐบาลสามารถสร้างโครงการพัฒนาเทคโนโลยี และนโยบายด้านเงินอุดหนุนสร้างความสำเร็จในด้านความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นตัวผลักดันสะท้อนการเติบโตของผลผลิตที่เกิดจากการวิจัยพัฒนา มีความสำคัญในระดับจุลภาคและระดับมหภาค โดยเฉพาะระดับนวัตกรรมที่เป็นผลลัพธ์จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาและการเจริญเติบโต สรุปได้ว่าการสนับสนุนจากรัฐในการอุดหนุนในการวิจัยพัฒนาถือเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการแข่งขันในระดับโลกการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อการค้าและด้านการเงิน โดยกล่าวถึงโมเดลที่ชี้วัดการลดของอัตราภาษีถือเป็นตัวกระตุ้นการส่งออกให้เพิ่มขึ้น และยังสร้างผลกำไรที่เพิ่มขึ้นแก่องค์กร ทั้งนี้หากภาครัฐให้การสนับสนุนรายได้จากภาษีอากร ถือเป็นตัวผลักดันความได้เปรียบทางการแข่งขันในหลาย

ประการ ประกอบด้วย การลดต้นทุนของการผลิต นำไปสู่การสร้างผลกำไร ขณะที่การเพิ่มขึ้นของผลผลิตจากการผลิตสามารถที่จะสร้างรายได้เพิ่มขึ้น ผลกระทบสุทธิของรายได้ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี การลดอัตราภาษีทำให้เกิดการ โอนราคา และการทำกำไรดีขึ้น และทำให้รายได้เพิ่มขึ้น ผลกำไรเพิ่มขึ้น ทั้งนี้สำหรับธุรกิจบริการทางการเงินถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ (Conefrey & Gerald, 2011) ผลกระทบนโยบายเงินสนับสนุนของการอุดหนุนด้านการวิจัยพัฒนาของประเทศเยอรมัน ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ ในการสำรวจเชิงหลักฐานในช่วงปี ค.ศ. 2006-2010 พบว่าการลงทุนในนวัตกรรมถือเป็นรายจ่ายที่ภาครัฐต้องการให้เกิดการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เยอรมันสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว หลังเกิดวิกฤต ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการวิจัยพัฒนาได้ แต่ไม่สามารถคาดการณ์ ในข้อจำกัดของผลของการให้เงินสนับสนุนด้านการวิจัยพัฒนาได้แนวคิดของ (Hud & Hussinger, 2015) การสนับสนุนจากภาครัฐในการวิจัย และพัฒนาในการสร้างนวัตกรรมของประเทศจีน การลงทุนของรัฐบาลถือเป็น โปรแกรมการพัฒนาด้านวิจัยและพัฒนาให้แก่ภาคองค์กร โดยการวัด ผลลัพธ์จากนวัตกรรม ซึ่งมาตรวัดความสำเร็จความสามารถทางการแข่งขัน คือ จำนวนของ สิทธิบัตร และการวัดผลการดำเนินงานจากการขายผลิตภัณฑ์ใหม่ และการส่งออก โดยพบว่า องค์กรที่ได้รับการสนับสนุนสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีและการตลาดเชิงพาณิชย์ เมื่อทำการเปรียบเทียบกับองค์กรที่ไม่ได้รับการสนับสนุน ดังนั้นสรุปได้ว่าการแก้ไขนโยบายมีผลต่อ ประสิทธิภาพของโครงการสนับสนุน แนวคิดของ Guo, Guo, and Jiang (2016) การทบทวนวรรณกรรมของนักวิชาการที่ว่า การสนับสนุนจากภาครัฐถือเป็นนโยบายที่แตกต่างกันตามแต่ วัตถุประสงค์ของแต่ละประเทศต้องการในการช่วยเหลือหรือผลักดันการเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่ฐานรากของประเทศ ได้แก่ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน องค์กรที่เป็นกลุ่ม การรวมกลุ่ม อาทิ องค์กรชาวนา โดยผลลัพธ์ที่คาดหวังของนโยบายถูกเชื่อมโยงการพัฒนาอย่าง ยั่งยืนแก่ประเทศ มีรูปแบบที่แตกต่างกันไป ดังนั้นโดยการนำแผนสู่การปฏิบัติถือเป็นแผนงานใน การติดตามประเมินความสำเร็จในเชิงนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีทิศทาง ดังนั้นภาครัฐจำเป็นต้องมีการออกแบบเชิงแทรก หากที่ไม่ครอบคลุม และไม่ชัดเจน หรือด้านองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างแท้จริงได้ อย่างไร

แนวคิดการสนับสนุนจากภาครัฐโครงการรับจำนำข้าว

กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2561) สืบค้นจาก www.dft.go.th/th-th/News-DFT วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ได้นำเสนอข่าวของหน่วยงานกรมการค้าต่างประเทศ เกี่ยวกับ กระทรวงพาณิชย์ยืนยันโครงการรับจำนำข้าวไม่ขัดต่อ WTO เชื้อมั่นการดำเนินโครงการรับจำนำข้าว

ของรัฐบาลมุ่งสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรภายในประเทศให้สามารถได้รับความเป็นธรรม จากจำหน่ายข้าวถือว่าไม่ผิดหลักเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก WTO โดยที่ นายทิมพร นาทวรทัต รองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ได้นำเสนอถึงความกังวลของประเทศสหรัฐอเมริกาและได้มีการหารือมายังประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ได้ยืนยันข้อผูกพันให้เปิดเสรีสินค้าเกษตรและอนุญาตให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ สามารถให้ความช่วยเหลือสำหรับสินค้าเกษตรภายในประเทศตนเองได้ โดยมีได้ห้ามประเทศสมาชิกต่าง ๆ ให้การอุดหนุนสินค้าเกษตรภายในประเทศ เนื่องจากภาคการเกษตรทุกประเทศยังมีความอ่อนแอจึงจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือซึ่งถือเป็นเครื่องมือหนึ่งในการช่วยเหลือแก่เกษตรกรภายในประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ WTO ได้มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์การกำหนดดูแลให้การอุดหนุนสินค้าเกษตรเพื่อให้เกิดการค้าสินค้าเกษตร โลกมีความยุติธรรมต่อประเทศผู้ผลิต ผู้ส่งออก ผู้ซื้อ ขณะเดียวกันประเทศที่พัฒนาแล้วอย่าง สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ยังให้เงินอุดหนุนสินค้าเกษตรของประเทศด้วยเงินจำนวนที่สูง โครงการรับจำนำข้าวเป็นโครงการที่พิจารณาในทุกมิติเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวนาควบคู่ไปกับการสร้างรายได้ ชีวิตที่มีความเป็นอยู่ที่ดี และส่งเสริมการรักษาอาชีพเกษตรกร ในการสร้างความมั่นคงด้านอาหารของโลกในระยะยาว โดยกล่าวได้ว่าไม่ได้ทำให้เกิดการบิดเบือนด้านการส่งออกข้าวในตลาดโลกและไม่ขัดกับหลักการของ WTO เป็นการช่วยเหลือภายใต้โครงการไม่ส่งผลกระทบต่อด้านราคากับผู้ส่งออกรายอื่น การจำหน่ายข้าวสต็อกรัฐบาลเป็นไปตามกลไกตลาดราคาข้าวส่งออกในประเทศไทยสูงกว่าราคาข้าวของเวียดนามและอินเดีย 100 เหรียญ ต่อตันหากเปรียบเทียบข้าวไทยกับข้าวสหรัฐในระดับเดียวกันแต่ในอดีตราคาแตกต่างกันมาก ปัจจุบันใกล้เคียง ประเทศส่งออกข้าว ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เวียดนาม จีน จึงไม่ได้รับผลกระทบความสามารถทางการแข่งขันในตลาดข้าวโลก แต่ทำให้สามารถขายข้าวได้มากขึ้น การสนับสนุนจากภาครัฐบาลเป็นการยกระดับราคาข้าวให้เกษตรกรและยกระดับราคาข้าวไทยภาพรวม ทำให้ราคาสูงขึ้น โดยเห็นได้ว่าการที่ราคาข้าวในตลาดสูงเกษตรกรชาวนาของประเทศผู้ผลิตกับผู้ส่งออกข้าวของประเทศได้รับประโยชน์เช่นเดียวกัน

ส่วนที่ 2 แนวคิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs)

Sachs (2012) ได้กล่าวถึงการพัฒนาของโลกมีพัฒนาการต่อเนื่องมาตั้งแต่ ระยะเวลาที่ 1 สมัยการปฏิวัติอุตสาหกรรม โดยมีอายุของความต่อเนื่องของการพัฒนาที่มีระดับยาวนานถึง 60 ปี หลังจากนั้นเองระยะที่ 2 จึงเกิดขึ้น โดยมีเหตุผลการพัฒนาอันเกิดจาก ข้อมูลข่าวสาร หรือที่เรียกว่า ยุคข้อมูลข่าวสาร มีระยะเวลาถึง 20 ปี ต่อมาในระยะที่ 3 เป็นยุคที่มีการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศหรือคอมพิวเตอร์เข้ามาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง แต่เนื่องจากกระแสโลกนี้มี

ความรวดเร็ว และปัญหาเกิดขึ้นมากมายเกิดกระจายในทั่วโลก ระยะเวลานี้มีเพียงแค่ 5 ปี ต่อมาแนวคิดเป้าหมายการพัฒนาในคริสต์ศตวรรษ 2000 จึงเกิดขึ้นในการระดมพลโลกสู่เป้าหมายในการพัฒนาสังคมทั่วโลก โดยยึดหลักเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่เรียกว่า The millennium development goals หรือ MDGs ที่ยึดแนวคิดหลักการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ (The 17 sustainable development goals) คือ 1) การจัดความยากจน 2) ความหิวโหย 3) โรคภัยไข้เจ็บ 4) ความเท่าเทียมทางเพศ 5) การเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี 6) การลดการตายของเด็กแรกเกิด 7) ส่งเสริมสุขภาพแม่ 8) การเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมและตระหนักถึงการเมือง ความรับผิดชอบ ผลกระทบต่อสังคม แรงกดดันจากภาค สาธารณะ แนวคิดดังกล่าวได้สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 2015 แต่การพัฒนาความยั่งยืนยังคงสะท้อนถึงความแตกต่างของประเทศที่ร่ำรวยและยากจน โดยต่อมามองค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้นำเสนอแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือที่เรียกว่า Sustainable development goals: SDGs มีเป้าหมายกำหนดไว้ 17 ประการ คือ 1) การจัดความยากจน 2) การจัดความหิวโหย 3) การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 4) การศึกษาที่เท่าเทียม 5) การเท่าเทียมทางเพศ 6) การจัดการน้ำและสุขาภิบาล 7) พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ 8) การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ 9) อุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน 10) การลดความเหลื่อมล้ำ 11) เมืองและการย้ายถิ่นฐานอย่างยั่งยืน 12) แผนการบริโภค และการผลิตที่ยั่งยืน 13) การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 14) การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล 15) การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศ 16) สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก 17) ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 2-3 The 17 sustainable development goals

สำหรับประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยยึดความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุก 5 ปี ตามช่วงเวลา โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 สืบเนื่องมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยเมื่อย้อนไปพิจารณา ถึงสาระสำคัญของการเชื่อมโยงของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับสากลโลกที่มีความตระหนักต่อ การเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ของโลกมีลักษณะเช่นเดียวกับประเทศไทยที่ใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาความยั่งยืนของประเทศ แพร่กระจายไปทั่วทุกภาคทุกส่วน การต่อเนื่องของรัฐบาลไทยมุ่งมั่นให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ และ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ก็ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยหลักการพัฒนาของประเทศไทย มีความสอดคล้องกับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2530 ด้วยเช่นเดียวกันซึ่งพิจารณาได้จาก การศึกษาของสยาม อรุณศรีมรกด และยงยุทธ วัชรคุลย์ (2559) ได้เปรียบเทียบประเด็นขององค์กร สหประชาชาติและประเทศไทยใช้การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การสำรวจเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของสังคมโลกที่จะนำไปใช้ในทศวรรษหน้า มีประเด็นสำคัญ 17 ข้อ ประกอบด้วย 1) การจัด ความยากจนทุกรูปแบบ 2) การขจัดความหิวโหยโดยการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและ เกษตรกรรมที่ยั่งยืน 3) การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 4) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม โดยการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) การเท่าเทียมกันระหว่างเพศ 6) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและ สุขาภิบาลที่ดี 7) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคง 8) การมีงานที่มีคุณค่าเพิ่มความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ 9) การส่งเสริมนวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 10) การลด ความเหลื่อมล้ำทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ 11) การตั้งถิ่นฐานและชุมชนอย่างยั่งยืน 12) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 13) การเตรียมความพร้อมกับการ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภูมิอากาศ 14) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อย่างยั่งยืน 15) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางบกและรักษาระบบนิเวศ 16) การสร้างสังคมและ สันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง 17) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุก ระดับในการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลก

เมื่อพิจารณาประเด็นหลักของการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย จากประเด็นที่ 2 ที่กล่าวถึง ข้อที่ 2 คือ การขจัดความหิวโหยโดยการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและเกษตรกรรม ที่ยั่งยืน ดังนั้น การที่จะมีความมั่นคงทางด้านอาหารของประเทศเกิดขึ้นได้จากการภาคการเกษตร ของประเทศซึ่งถือเป็นเสาหลักของประเทศไทยมาช้านาน ภาคการเกษตรของประเทศไทยที่ทำ

การเพาะปลูกพืช ผัก ทางเกษตรที่มีความหลากหลาย แต่สินค้าเกษตรที่สำคัญอันดับที่ 1 ของประเทศที่มีมาอย่างยาวนานนับแต่สมัยบรรพบุรุษได้แก่ การส่งออกข้าว และข้าว ยังเป็นอาหารหลักของประเทศ ดังนั้น ข้าว จึงเป็นอาหารที่สำคัญของคนทั่วโลก ประเทศไทยปลูกข้าวไว้เป็นอาหารและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของประเทศเพราะถือว่าเป็นประเทศที่มีความมั่นคงทางอาหาร แต่ใน重要性ไปกว่านั้น ผู้ที่ถือว่าเป็นผู้ขับเคลื่อนผลผลิตของประเทศ หรือที่เรียกว่าเกษตรกร คือ ผู้มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความยั่งยืนของประเทศไทย เกษตรกรผู้มีอาชีพทำนาปลูกข้าว หรือที่เรียกว่า ชาวนา เป็นกระดูกสันหลังของชาติมาอย่างยาวนาน และปรากฏว่า อาชีพชาวนาของประเทศไทยทั่วทั้งประเทศไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้อย่างแท้จริง ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมามุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการพัฒนาอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนา คือ การดำรงชีพแบบอย่างยั่งยืน ถือเป็น การเริ่มต้นของเกษตรกรที่เป็นชาวนาก่อน และขยายผลการเติบโตของการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย คือ การดำรงชีพของอาชีพชาวนาทุกคนที่ยั่งยืน สร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนแก่ประเทศไทย และนำสู่ความยั่งยืนให้แก่สังคมโลก โดยชาวนาไทยต้องยกระดับการประกอบอาชีพจากเดิมเพียงแค่การดำรงชีพมาสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการปรับเปลี่ยนวิธีการดำรงชีพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในรูปแบบต่าง ๆ จากการเพิ่มปริมาณผลผลิตหรือการพัฒนาพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพจากการเรียนรู้จากพื้นฐานทางธรรมชาติของตนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีมาสร้างความยั่งยืนและความมั่นใจในการประกอบอาชีพชาวนา

ภาพที่ 2-4 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2559) ได้เชื่อมโยงการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาการที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs) และการเชื่อมโยงการพัฒนาประเทศไทยข้อที่ 2 คือ การขจัดความหิวโหยโดยการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและเกษตรกรรมที่ยั่งยืน นำมาสู่การยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระยะเวลา 20 ปี เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดทิศทางในการรับรู้ปัญหาของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยผ่านการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มเพื่อมาจัดทำ Road map แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ๆ ละ 5 ปี ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เป็นต้นไป โดยมีการเป้าหมายแต่ละช่วงไว้อย่างชัดเจน (Output) และวัดประเมินผลลัพธ์สุดท้าย (Outcome) ของประเทศไทย และมีทวนสอบผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับแผนการพัฒนาประเทศไทยในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่องจากภาพที่ 2-4 ที่แสดงให้เห็นว่าเป้าหมายพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย ขับเคลื่อนด้วยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ 20 ปี (พ.ศ 2560-2579)

แนวคิดเป้าหมายของการดำรงชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืนระดับบุคคล ชุมชน ประเทศ โลก

Krantz (2001) นำเสนอผลการวิเคราะห์ของผลลัพธ์ตั้งแต่ระดับบุคคลของการดำรงชีวิตไปสู่การพัฒนาในระดับท้องถิ่นเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและในระดับโลกซึ่งส่วนมีปัจจัยที่ส่งต่อและเชื่อมโยงอันนำไปสู่เป้าหมายการดำรงชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างแท้จริง เป้าหมายของการผลวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตในระดับบุคคล นำไปสู่การโดยที่นักวิชาการ Krantz (2001) ผู้ขยายผลแนวคิดเงื่อนไข และทรัพยากรในการกระบวนการจัดการกลยุทธ์ ผลของการดำรงชีพ แนวโน้มของบริบท ดำรงชีพ และโครงสร้างองค์กรอย่างยั่งยืนได้นำเสนอเชิงความสัมพันธ์กล่าวถึง ทรัพยากรการดำรงชีวิต วัสดุพื้นฐานและสังคมที่จับต้องได้และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ผู้คนใช้ในการสร้างอาชีพ คือ กำหนดแนวคิดเป็น “ทุน” ประเภทต่าง ๆ เพื่อเน้นบทบาทของพวกเขาในฐานะทรัพยากร ซึ่งกระแสการผลิตที่แตกต่างกันนั้นมาจากไหน การทำมาหากินถูกสร้างขึ้น สี่ประเภท คือ ระบุไว้ในกรอบ เป็นการสื่อถึงการมีทุนของตนเองที่เป็นเงื่อนไขนำไปสู่การสร้างกระบวนการปรับตัวของชวานาตามหลักการของการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนได้นำเสนอความหมายโดยรวมของการดำรงชีพในชนบทอย่างยั่งยืน ซึ่งถูกนำไปใช้มากที่สุดโดยทั่วไปในระดับครัวเรือน กล่าวว่า การดำรงชีพอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ความสามารถทรัพย์สิน (ร้านค้า, ทรัพยากร, การเรียกร้อง และการเข้าถึงทรัพยากร) และกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับการครองชีพ ซึ่งการดำรงชีพ คือ ความสามารถในการรับมือกับแรงกดดัน ความตึงเครียด และสามารถฟื้นคืนสู่สภาพปกติได้อย่างยั่งยืน การสานต่อหรือเพิ่มความสามารถและทรัพย์สินของตนจะทำให้สามารถสร้างโอกาสในการดำรงชีพอย่างยั่งยืนสำหรับรุ่นต่อไปและก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อการดำรงชีพ

อื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นและระดับโลก ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนี้

ประเภทที่ 1 ทุนธรรมชาติ-หัตถ์พยากรธรรมชาติ (ดิน น้ำ อากาศ พันธุกรรม) พยากรอื่น ๆ และบริการด้านสิ่งแวดล้อม (วัฏจักรทางอุทกวิทยามลพิษ อ่างล้างมือ ฯลฯ) ซึ่งการไหลของพยากร และบริการที่เป็นประโยชน์สำหรับการดำรงชีวิตได้รับมา

ประเภทที่ 2 เศรษฐกิจหรือทุนทางการเงิน-ฐานเงินทุน (เงินสดเครดิต/ หนี้ การออมและสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจอื่น ๆ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์การผลิตและเทคโนโลยี) ที่จำเป็นสำหรับการแสวงหากลยุทธ์การท่ามาหากินใด ๆ

ประเภทที่ 3 ทุนมนุษย์-ทักษะความรู้ในการทำงานและสุขภาพที่ดีและความสามารถทางกายภาพ มีความสำคัญต่อการแสวงหาความสำเร็จที่แตกต่างกันกลยุทธ์การท่ามาหากิน

ประเภทที่ 4 ทุนทางสังคม-พยากรทางสังคม (เครือข่ายการอ้างสิทธิ์ทางสังคมและสังคมความสัมพันธ์, ความผูกพัน, สมาคม) ที่ผู้คนวาดเมื่อใดการไหลหากลยุทธ์การท่ามาหากินที่แตกต่างกันจำเป็นต้องมีการกระทำที่ประสานการแยกแยะระหว่าง “สินทรัพย์ทุน” ประเภทต่าง ๆ ดึงดูดความสนใจ ความหลากหลายของพยากรซึ่งมักใช้ร่วมกันคือ คน พึ่งพาการท่ามาหากินอธิบายว่า ระบุว่าอะไร พยากรการท่ามาหากิน (หรือการรวมกัน) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสิ่งที่แตกต่าง การรวมกลยุทธ์การท่ามาหากินเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการวิเคราะห์

Krantz (2001) ได้กล่าวถึงวิธีการดำรงชีพและการพัฒนาอย่างยั่งยืน 1) การใช้ประโยชน์จากความยากจนในการขยายโอกาสทางเศรษฐกิจ 2) มีความตระหนักว่าไม่ใช่เพียงรายได้ แต่รวมถึงการมีสุขภาพที่ดี การมีการศึกษา การเข้าถึงบริการต่าง ๆ ทางสังคม 3) ต้องรู้จักตนเองทั้งสถานการณ์และความต้องการ จะเห็นได้ว่าจุดแข็งของแนวคิด คือ การรวบรวมความหลากหลายของทรัพย์สินแบบองค์รวม ทั้งพยากรทางกายภาพ ทุนทางสังคม ทุนมนุษย์มาขับเคลื่อนใช้ประโยชน์ในการผลิตให้มากขึ้น แนวคิดนี้จะทำให้เข้าใจในปัญหาและสาเหตุของความยากจน เพราะมันจะเป็นตัวสะท้อนปัจจัยทางตรงและทางอ้อม การเข้าถึงพยากร ข้อจำกัดทำอย่างไรให้ชีวิตเขาดีขึ้น แสดงถึงเป็นการสร้างชีวิต สำหรับการประเมินทางตรงและทางอ้อมต่อสภาพความเป็นอยู่ของคน โดยใช้เกณฑ์ผลผลิต หรือรายได้ การศึกษาโครงการเพื่อส่งเสริมความยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยการเพิ่มขีดความสามารถของตนและยกระดับตนเองจากความยากจนขึ้นอย่างเป็นระดับ ดังนั้นเมื่อมีโครงการวิจัยต้องกำหนดเป้าหมายผู้เข้าร่วม โครงการในการวัดผลกระทบจากความยากจนอย่างไร ในการมุ่งเป้าหมายโครงการไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การทำงานร่วมกับท้องถิ่นของตน มีการประเมินตรวจสอบติดตาม การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ประเมินความช่วยเหลือกับการพัฒนา คน ๆ นั้น เพื่อให้เกิดจากภาพที่ 2-5 เพื่อลดความยากจน ด้วยพิจารณาจากเงื่อนไขของพื้นที่ พยากรการดำรงชีพของชาวนา กระบวนการ

และโครงสร้าง แนวความคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืนจึงมีการเชื่อมโยงแนวความคิดบูรณาการ การแก้ปัญหาความยากจนมากขึ้น (Krantz, 2001) ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนแนวทางการดำรงชีพ อย่างยั่งยืน คือ การตระหนักถึงความยากจนสามารถแบ่งเป็น 3 ประการ ได้แก่

ประการแรก คือ ความจริงที่ว่าขณะที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอาจเป็นจุดสำคัญ ที่ช่วยลดความยากจน แต่ผลจากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจน ได้ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ไม่สอดคล้องเพราะจากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันพบว่า เศรษฐกิจเติบโตมากขึ้นแต่ความยากจนไม่ลดลง สะท้อนให้เห็นว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นสิ่งที่ไม่ช่วยลดความยากจน ซึ่งทั้งหมดขึ้นอยู่กับความสามารถของคนจนที่จะสามารถได้รับ ผลประโยชน์จากโอกาสในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ประการที่สอง คือ มีความเป็นจริงเกี่ยวกับขบวนการที่เข้าใจว่าความยากจนเป็นเพียงแค่เรื่อง รายได้ต่ำ แต่ไม่ได้รวมถึงมิติด้านอื่น ๆ เช่น สุขภาพแย่ ไม่รู้หนังสือ ขาดการบริการด้านสังคม ฯลฯ แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม

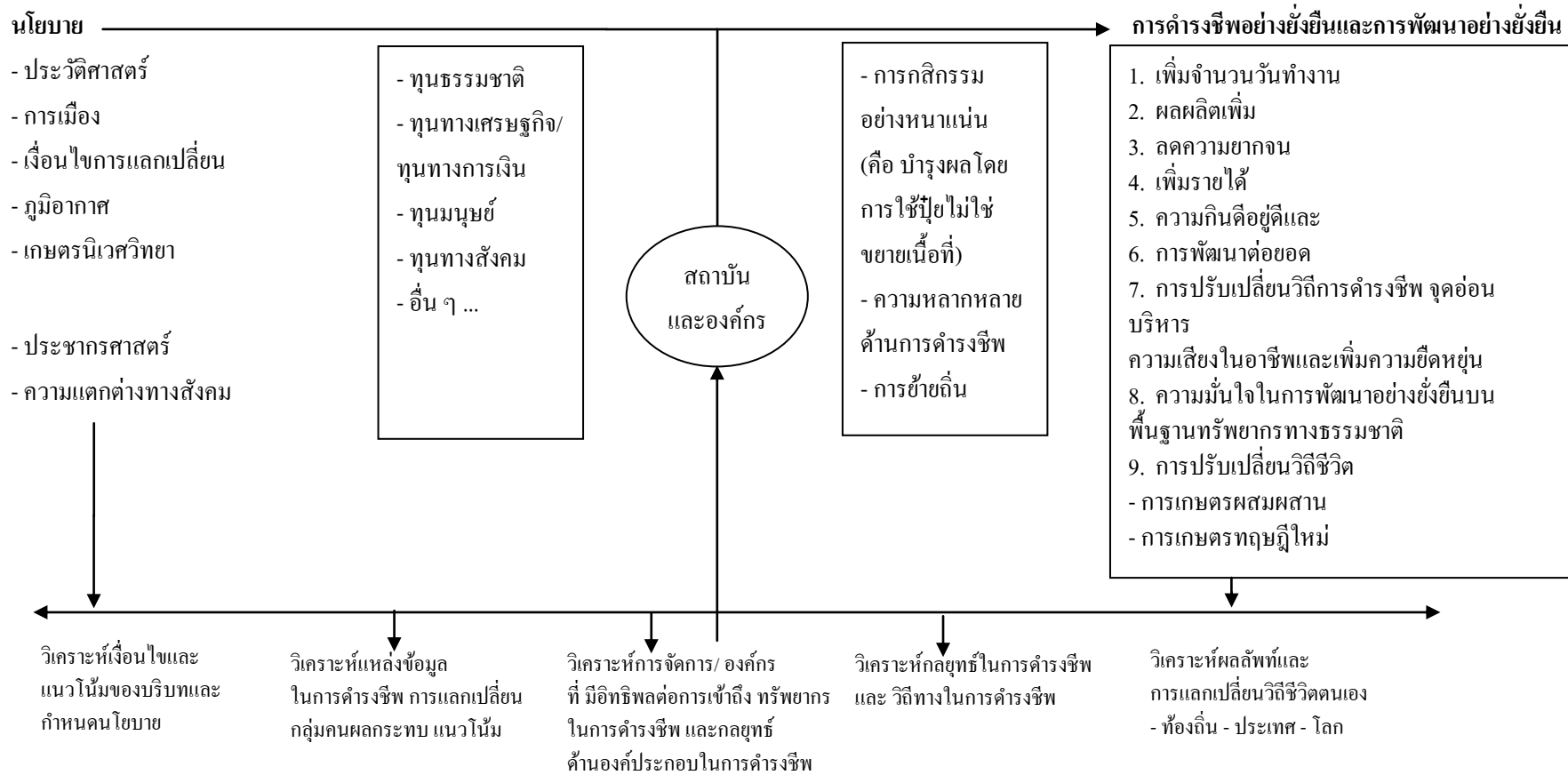
ประการที่สาม ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า สถานการณ์ความยากจนสามารถรู้ได้จาก ความต้องการของตนเอง ดังนั้นประชาชนจึงต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและโครงการ ที่เหมาะสมมากที่สุดสำหรับแก้ปัญหาความยากจน ปัจจุบันสามารถประยุกต์ใช้แนวความคิดดำรงชีพ อย่างยั่งยืนได้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่จะสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ (หรือเป็น เครื่องมือ) สำหรับวางแผน โครงการและการประเมิน หรือกำหนด โดยหน่วยงานเอง อย่างไรก็ตามมี สามคุณสมบัติพื้นฐานทั่วไปที่ใช้กันมากที่สุดในวิธีการนี้ คือ หนึ่งให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตของคน จน สองแนวทางนี้จะปฏิเสธขั้นตอนมาตรฐานแบบเดิมที่เน้นปัจจัยเฉพาะ อาทิ เกษตรกรรม น้ำ หรือสุขภาพ และสุดท้ายแนวทางการดำรงชีพอย่างยั่งยืนเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับพื้นที่นั้น ๆ โดยเน้นการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนทั้งการวิเคราะห์และการนำไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสม (Krantz, 2001) ความหลากหลายด้านแนวทางการดำรงชีพอย่างยั่งยืน มีความคล้ายคลึง กับแนวทางการพัฒนาชนบทแบบบูรณาการแบบดั้งเดิม ซึ่งความแตกต่างที่สำคัญ คือ แนวทาง การดำรงชีพอย่างยั่งยืน ไม่ได้มีเป้าหมายในแง่วิถีชีวิตของคนยากจนทั้งหมด แต่มองแบบองค์รวม สำหรับการวิเคราะห์วิถีชีวิต เพื่อระบุปัญหาตามพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งสามารถแทรกแซงกลยุทธ์ที่สำคัญ เพื่อลดปัญหาความยากจน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับท้องถิ่นหรือในระดับนโยบาย

จุดแข็งและจุดอ่อนของวิธีการดำรงชีพและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จุดแข็งของวิธีการดำรงชีพและการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ ความสนใจในความหลากหลาย ของทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้คนสามารถใช้ทรัพย์สินต่าง ๆ นั้น ในการสร้างตัวเพื่อประโยชน์ ในการดำรงชีพของพวกเขา แนวทางการดำรงชีพอย่างยั่งยืนจึงสร้างมุมมองแบบองค์รวมเพิ่มขึ้น

บนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่หรือการผสมผสานทรัพยากร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับคนยากจน ไม่เพียงแต่ ทรัพยากรทางกายภาพและทรัพยากรทางธรรมชาติเท่านั้น แต่รวมไปถึงทุนทางสังคม และทุนมนุษย์แนวทางนี้ยังช่วยเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจถึงสาเหตุของความยากจน โดยเน้นความหลากหลายของปัจจัยที่มีระดับแตกต่างกัน ซึ่งสามารถกำหนดทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ในการเข้าถึงทรัพยากรของคนยากจน ความแตกต่างของทรัพย์สินจึงส่งผลต่อการดำรงชีพของพวกเขา ท้ายที่สุดแนวทางนี้ช่วยให้ได้กรอบแนวคิดที่เป็นจริง เพื่อการเข้าถึงปัญหาที่ส่งผลต่อเงื่อนไขการดำรงอยู่ของผู้คน ตัวอย่างเช่น มิติด้านผลผลิต หรือเกณฑ์ด้านรายได้จุดอ่อนของวิถีการดำรงชีพอย่างยั่งยืนยังไม่สามารถอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ จำนวนมากและยังพบปัญหาในการให้ความหมายของความยากจนที่ยังไม่ชัดเจน ดังนั้นแหล่งที่มาของทรัพยากรและโอกาสการดำรงชีพอื่น ๆ ที่ถูกเผยแพร่ในท้องถิ่นซึ่งบ่อยครั้งที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างอย่างเป็นทางการที่ครอบงำสังคม และมีอำนาจกับชุมชนของพวกเขาเอง จากการครอบงำทางสังคมจึงจำเป็นต้องมีการสร้างพลังความสัมพันธ์เชิงอำนาจในแง่ของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการวิเคราะห์ ซึ่งเพศเป็นแง่มุมหนึ่งของความสัมพันธ์ทางสังคม และเป็นกำหนดขอบเขตความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ที่มีลักษณะที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและการครอบงำทางสังคม ปัญหาที่เห็นได้ชัด อาทิ การพิจารณารับคนเข้าทำงานน้อยบริษัทนักที่จะไม่คำนึงถึงเรื่องเพศ แต่เป็นเรื่องยากที่เลือกจากความสามารถ ความเหมาะสมด้านเวลา และที่สำคัญไม่ได้มีพื้นที่ว่างสำหรับผู้หญิง พื้นฐานของแนวทางการดำรงชีพอย่างยั่งยืน คือ การเริ่มต้นการวิเคราะห์แบบปลายเปิดซึ่งเป็นลักษณะที่กว้างเกินไป ต้องใช้สถานการณ์การวางแผนที่มีความยืดหยุ่นสูง ซึ่งไม่ค่อยมีอยู่จริงสิ่งที่ดีที่สุด คือ ต้องแน่ใจแล้วว่ามีกำหนดไว้เรียบร้อยแล้วหรือตัดสินใจเริ่มดำเนินการพัฒนากับกลยุทธ์การดำรงชีพอย่างสอดคล้อง และทำให้พวกเขามีการตอบสนองที่ดีกว่าเดิมต่อข้อจำกัดและโอกาสที่มีต่อคนยากจน แนวทางการดำรงชีพอย่างยั่งยืนหรือองค์ประกอบจะสามารถเป็นประโยชน์ได้ในที่สุดหากมีการนำไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง (Krantz, 2001)

เงื่อนไขและทรัพยากรในการกระบวนการ จัดการกลยุทธ์ ผลของการดำรงชีพ
 แนวโน้มของบริษัท ดำรงชีพ และโครงสร้างองค์กรอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 2-5 ประยุกต์จากแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน (Krantz, 2001)

ส่วนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) ได้นำพระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในวันพฤหัสบดีที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 “การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาเมื่อได้พื้นฐานมั่นคง พร้อมสมควรและปฏิบัติได้ แล้วจึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป” ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาประเทศไทยในหนังสือพระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อประโยชน์สู่ปวงประชา มีเนื้อหาสำคัญที่กล่าวถึงแนวพระราชดำรินำไปสู่ชัยชนะของการพัฒนา ซึ่งในการพัฒนาประเทศพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาของไทยทรงสอนให้มีการพัฒนาโดยการประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และพระองค์ทรงสอนเสมอว่า การไปทำโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่ใด ควรให้ความเคารพ “ภูมิสังคม” ที่แตกต่างกันไป คำว่า ภูมิ หมายถึง ดิน น้ำ ลม ไฟ ส่วนสังคม คือ คน ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันไป รวมถึงต้องรู้จักเคารพคุณค่าความต้องการ ความพร้อมของคนในพื้นที่อันเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

ซึ่งต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาในการดำรงและปฏิบัติตัวของคนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับรัฐ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารประเทศให้ทันต่อโลกาภิวัตน์ ให้ดำรงตนในทางสายกลาง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดย 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และ 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ และคุณธรรมเข้ามามีส่วนช่วย ประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความพอดีไม่มากหรือน้อยจนเกินไป คือ ไม่น้อยจนเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น แต่ไม่มากจนเกินกำลังตน ต้องรู้จักการประมาณตนให้เกิดความพอเพียง อยู่ระดับพอประมาณ

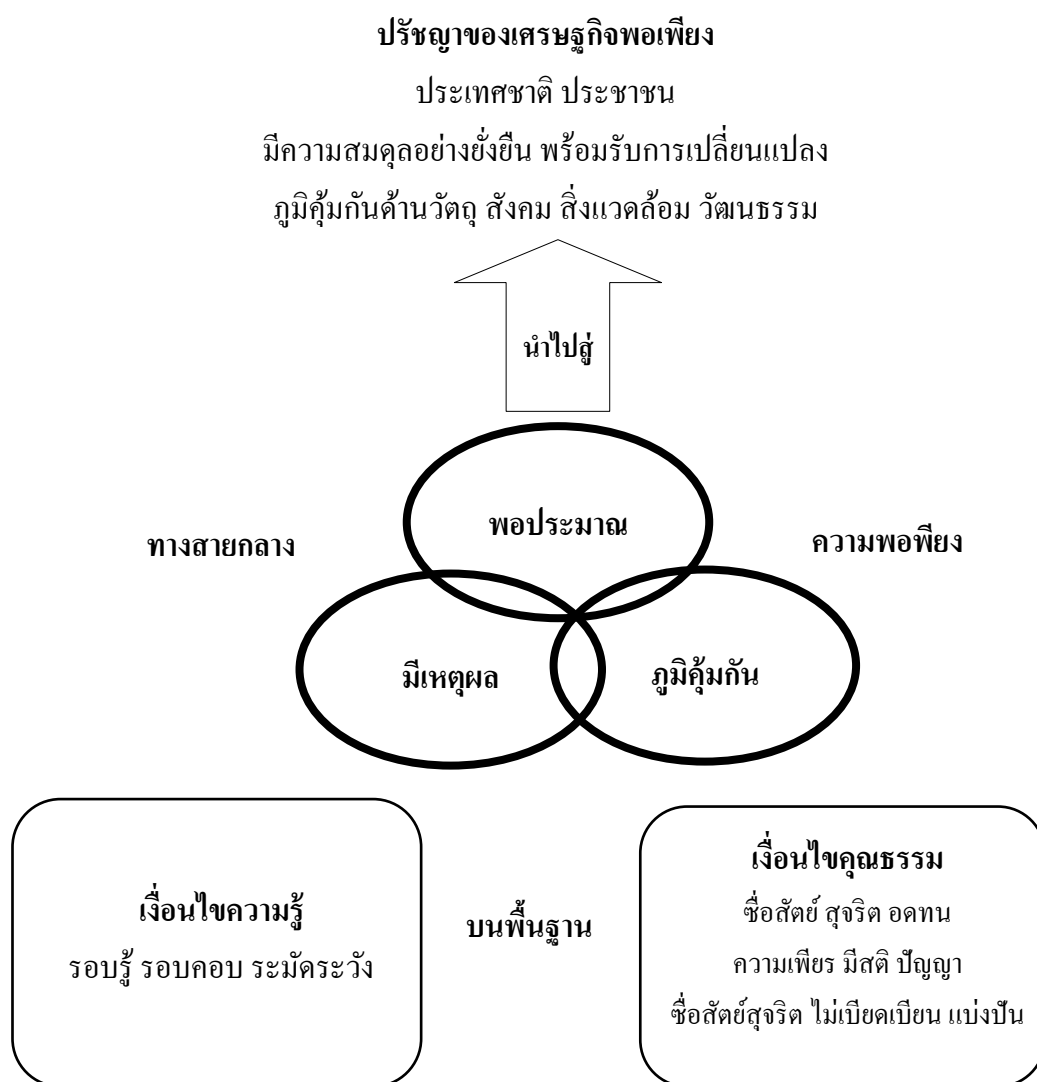
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจระดับความพอเพียงต้องใช้ความมีเหตุผลในการตัดสินใจ พิจารณาถึงเหตุและผลอย่างรอบรู้ รอบคอบและปราศจากอคติ และการคำนึงถึงผลลัพธ์ที่พยากรณ์หรือการคาดการณ์ต่อสิ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต

3. การมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดอยู่ตลอดเวลา โดยการมีความพอประมาณและความมีเหตุผลที่ดีจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีพร้อมกับผลกระทบ และความเป็นไปได้อย่างได้สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ทั้งนี้เองจำเป็นต้องมีการพิจารณาองค์ประกอบที่เรียกว่า เงื่อนไข มาช่วยในการตัดสินใจ และดำเนินกิจกรรมในสามารถอยู่ในระดับของความพอเพียง กล่าวได้ดังนี้

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้รอบด้าน ได้แก่ รู้ เข้าใจและนำมาประยุกต์ใช้ ในด้านที่เกี่ยวข้องและนำมาเชื่อมโยงอย่างรอบคอบเพื่อใช้ในการวางแผนและปฏิบัติตนให้เข้ากับ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นอย่างระมัดระวัง

เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต มาช่วยกำกับการดำเนินชีวิตให้อยู่ในคุณธรรม และมีความเหมาะสม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ภาพที่ 2-6 ประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า องค์ประกอบของหลักเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำมาประยุกต์ใช้ คือ การเข้าใจถึงหลักการเปลี่ยนแปลงโลก องค์การ และธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงต้องมองการเปลี่ยนแปลงให้เป็นระบบ เข้าใจถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นและสร้างความพร้อม ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยการมองกลับมาที่บททวนตนเองและปรับปรุงให้พร้อมรับ ความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เน้นการสร้างสมดุล ความมั่นคงและความยั่งยืน ระยะยาวจากการมองการณ์ไกล ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น เห็นประโยชน์ส่วนรวมจะทำให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว นอกจากนี้ยังเน้นการพึ่งพาตนเอง การพึ่งพิงอาศัยและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือ การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน มีการสร้างสัมพันธ์ ร่วมมือ ช่วยเหลือ แก่ผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง โดยให้รู้จักรับผิดชอบตนเอง และคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว

ความพอเพียงในการดำรงชีวิต เป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้ประชาชนไทยพึ่งพาตนเอง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีอิสระในการดำเนินชีวิตในการกำหนดการดูแลการบริหารจัดการตนเอง รวมถึงการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยศักยภาพที่เป็นพื้นฐานที่ตนเองมีจาก การสืบสานรุ่นต่อรุ่นจากภูมิปัญญาความรู้อันเป็นรากเหง้าของความเป็นคนไทยต่อการแก้ไขปัญหา การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ และฝ่าฟันต่อปัญหาความอ่อนแอของสังคม สภาพภูมิสังคมที่เผชิญ ล้วนเป็นข้อพิสูจน์เชิงประจักษ์ต่อการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนา (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559) การเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันทั้งสุขภาพและ สบายใจ พึ่งพาตนเองได้ด้วยความสามารถ ฝ่าฝืนหาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและสามารถเป็นที่พึ่งพิงขอบุคคลอื่น โดยจำเป็นต้องรู้จักทำบุญชื่กรวดเวียนนำมาสู่การลด ละ เลิก รู้จักคุณค่าการใช้จ่าย มุ่งเน้นการออมและต้องหมั่นดูแลสิ่งของเครื่องใช้ รักษาสุขภาพ โดยที่รู้จักการให้ที่เรียกว่า แบ่งปันให้คนในครอบครัว ชุมชน สังคม และตระหนักต่อการเป็นผู้มีส่วนร่วมในสังคมต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน

เป็นเศรษฐกิจที่ยกระดับมาจากระดับบุคคล ในลักษณะของการรวมตัว รวมกลุ่ม จำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ต้องรัก สามัคคี สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงดูแลกันทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ภายใต้กลุ่มอาชีพ สวัสดิการชุมชน มีระเบียบกฎเกณฑ์ กติกา มีความสะอาดและปลอดภัยในชีวิต สร้างความเข้มแข็งและความเป็นอยู่ที่พอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สรุปได้ว่า เป็นการร่วมคิด ร่วมทำช่วยเหลือเกื้อกูลผลักดันให้เกิดประโยชน์ร่วมกันที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้ การสร้าง

องค์ความรู้ในชุมชน การบริหารจัดการร่วมกันรับรู้ปัญหาและหาทางออก การสร้างคุณธรรมาภีบาลของชุมชน มุ่งเน้นการจัดสรรรายได้ที่เป็นธรรมของบุคคล รวมถึงความเข้มแข็งระดับบุคคลและยกระดับนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนหรือกลุ่ม ทั้งนี้หากกลุ่มมีนโยบายในการยกระดับไปที่การสร้างเครือข่าย หมายถึง การสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน กลุ่มที่อยู่ภายนอกในการสร้างประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย

แนวคิดทฤษฎีใหม่

ปัญหาหลัก ๆ ของเกษตรกรของอดีตจนถึงปัจจุบันที่สำคัญของประการหนึ่ง คือ การขาดแคลนน้ำเพื่อเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตของพื้นที่เกษตรที่อาศัยน้ำฝน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศที่อยู่ในเขตที่มีปริมาณฝนค่อนข้างน้อยและส่วนมากเป็นนาข้าวและพืชไร่ เกษตรกรยังคงทำการเพาะปลูก ได้ปีละครั้งในช่วงฤดูฝนเท่านั้น และมีความเสี่ยงต่อความเสียหาย อันเนื่องมาจากความแปรปรวนของดิน ฟ้า อากาศ และฝนทิ้งช่วง แม้ว่าจะมีการขุดบ่อหรือสระเก็บน้ำไว้ใช้บ้างแต่ก็มีขนาดเพียงพอ หรือมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาให้มิมีน้ำใช้ไม่เพียงพอ รวมถึงระบบการปลูกพืชจะไม่มีหลักเกณฑ์ใด ๆ และส่วนใหญ่ปลูกพืชชนิดเดียวกัน และด้วยเหตุนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 จึงได้พระราชทานพระราชดำริ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความยากลำบากดังกล่าว ให้สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤติ โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำได้โดยไม่เดือดร้อนและยากลำบากนักพระราชดำรินี้ ทรงเรียกว่า “ทฤษฎีใหม่” เป็นแนวทางหรือหลักการในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

ทฤษฎีใหม่ คือ ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงที่เด่นชัดที่สุด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรินี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มักประสบปัญหาทั้งภัยธรรมชาติและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการทำงานเกษตรให้สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤติ โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำได้โดยไม่เดือดร้อนและยากลำบากนัก ความเสี่ยงที่เกษตรกร มักพบเป็นประจำ ประกอบด้วย

1. ความเสี่ยงด้านราคาสินค้าเกษตร
2. ความเสี่ยงในราคาและการพึ่งพาปัจจัยการผลิตสมัยใหม่จากต่างประเทศ
3. ความเสี่ยงด้านน้ำ ฝนทิ้งช่วง ฝนแล้ง
4. ภัยธรรมชาติอื่น ๆ และโรคระบาด
5. ความเสี่ยงด้านแบบแผนการผลิต
 - ความเสี่ยงด้านโรคและศัตรูพืช
 - ความเสี่ยงด้านการขาดแคลนแรงงาน

- ความเสี่ยงด้านหนี้สินและการสูญเสียที่ดิน

ทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางหรือหลักการในการบริหารการจัดการ ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในพื้นที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์มากที่สุด (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

ทฤษฎีใหม่

1. มีการบริหารและจัดแบ่งที่ดินแปลงเล็ก ออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร ซึ่งไม่เคยมีใครคิดมาก่อน

2. มีการคำนวณ โดยหลักวิชาการ เกี่ยวกับปริมาณน้ำที่จะกักเก็บให้พอเพียงต่อการเพาะปลูกได้ตลอดปี

3. มีการวางแผนที่สมบูรณ์แบบ สำหรับเกษตรกรรายย่อย โดยมีถึง 3 ขั้นตอน

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเกษตรกร แนวทางทฤษฎีใหม่

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) ได้นำเสนอเนื้อหาการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเกษตรกร แนวทางทฤษฎีใหม่ มีรายละเอียดคือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นแนวทางการจัดการพื้นที่เกษตรในระดับครอบครัวให้สอดคล้องกับระบบนิเวศ ตามอัตภาพให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ เพื่อทำให้พออยู่ พอกินตามอัตภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การรวมกลุ่มร่วมมือการผลิต การบริหารจัดการตลาด การพัฒนาชุมชนให้มีสวัสดิการที่ดี สร้างความสามัคคีภายในกลุ่ม ในการเตรียมความพร้อมต่อการก้าวสู่โลกภายนอก

ขั้นตอนที่ 3 ติดต่อบริษัทเอกชนกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน มูลนิธิ โดยแสวงหาแหล่งทุน องค์ความรู้ เทคโนโลยี มาช่วยสนับสนุนเพื่อลงทุน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ทั้งนี้เองความเป็นรูปธรรมของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ของเกษตรกรเมื่อมีปัญหาด้านภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นและผลกระทบอื่น ๆ ที่ทำให้เกษตรกรสามารถผ่านพ้นช่วงเวลาดังกล่าวได้ เช่น ความเสี่ยงด้านราคา ความเสี่ยงด้านน้ำ ความเสี่ยงจากโรคระบาด ความเสี่ยงจากแผนผลิต ความเสี่ยงจากโรคศัตรูพืช ความเสี่ยงด้านแรงงาน ความเสี่ยงด้านหนี้สิน ความเสี่ยงด้านพื้นที่เพาะปลูก ดังนั้น การบริหารจัดการอย่างไรให้เกิดที่ดีให้ได้ประโยชน์สูงสุดจากพื้นดินที่มีอยู่ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการที่ดินออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจนและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2) การใช้หลักการทางวิชาการเข้ามาช่วยบริหารจัดการน้ำให้มีความสมดุล และ 3) มีการวางแผนที่สมบูรณ์

ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น

การแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วนในการบริหารจัดการ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ไร่ละ 30 ให้บุตรระเก็บน้ำในฤดูฝน ปลูกพืชเสริมฤดูแล้ง รวมถึงมีการเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 2 ร้อยละ 30 ให้ปลูกข้าวในฤดูฝนให้เพียงพอตลอดปี เพื่อการตัดรายจ่ายและพึ่งตนเองได้

ส่วนที่ 3 ร้อยละ 30 ให้ปลูกผลไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ สมุนไพร เพื่อเป็นอาหาร และขายได้

ส่วนที่ 4 ร้อยละ 10 เป็นที่อยู่และถนน เลี้ยงสัตว์ โรงเรียน (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง

หลักการและแนวปฏิบัติในที่ดินของตนเองแล้ว การรวมกลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นในด้านต่าง ๆ คือ 1) การผลิต คือ การร่วมมือการผลิตตั้งแต่เตรียมดิน หาพันธุ์ข้าว ปุ๋ย หาน้ำ 2) การตลาด คือ เมื่อมีผลิตที่ร่วมกันเตรียมตลาด รวบรวมข้าว หาเครื่องสีข้าว รวมขายผลผลิต 3) ความเป็นอยู่ที่พอดีพอควรในการใช้ปัจจัยพื้นฐาน อาหาร เครื่องนุ่งห่ม 4)สวัสดิการที่ชุมชนเข้ามามีบทบาท ยามเจ็บป่วยและสิทธิประโยชน์ 5) การส่งเสริมการศึกษา 6) สังคมและศาสนา ที่ร่วมมือกัน (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สาม

เมื่อผ่านขั้นที่สอง เกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกรเริ่มมีการติดตามประสานงาน มาช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต และหน่วยงานที่สนับสนุนการลงทุนเพื่อสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นร่วมกัน คือ 1) เกษตรกรขายข้าวได้ราคาสูงโดยไม่ถูกกดราคา 2) ซื้อข้าวบริโภคราคาต่ำ 3) เกษตรกรซื้ออุปโภคบริโภคได้ในราคาต่ำจากการรวมตัว 4) สามารถกระจายบุคลากรเพื่อดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

หลักการและแนวทางสำคัญ

1. ระบบการผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่เกษตรกรชาวนา สามารถเลี้ยงดูตนเองในระดับประหยัด โดยอาศัยการร่วมมือร่วมแรงจากการรวมกลุ่มมาช่วยกันลงแขก เพื่อลดค่าใช้จ่าย
2. ข้าวถือเป็นอาหารหลักที่ทุกคนต้องบริโภค ดังนั้น ครอบครัวหนึ่งควรทำนาประมาณ 4 ไร่ ต่อปี เพื่อให้พึ่งตนเองได้อย่างพอเพียง
3. ต้องมีน้ำสำรองฤดูแล้ง กันที่ขุดสระ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชการที่ 9 ได้พระราชทานแนวพระราชดำริว่า น้ำ 1,000 ลูกบาศก์ ต่อการเพาะปลูก 1 ไร่
4. การจัดแปลงที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
5. การดำเนินตามทฤษฎีใหม่ ขึ้นอยู่กับภูมิสังคม
6. ดินที่ได้จากการขุดสระ ควรนำไปกองไว้เพื่อใช้ปลูกพืช มากเลี้ยงคลุมดินที่ไม่ดี (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการประกอบอาชีพการทำงาน

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็นปรัชญาที่ครอบคลุมกับทุกระดับที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องตามบริบทนั้น ๆ เหมาะสมกับการดำรงชีวิต โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร อาชีพการประกอบอาชีพชานา ที่ใช้เป็นหลักการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเริ่มต้นตั้งแต่การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ภูมิปัญญาความรู้อันเกิดจากคุณลักษณะของชานา ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งมีระดับการดำรงอยู่ที่แตกต่างกันไปตั้งแต่ระดับความเป็นอยู่ในลักษณะที่พออยู่พอกินในช่วงระยะเวลาที่เป็นอยู่ ทำให้ครอบครัวมีความสุขตามอัตภาพ และระดับที่ประกอบอาชีพการทำงานและมีผลผลิตพอนำไปขาย หรือแจกจ่ายทำให้เกิดเป็นเงินออมเพิ่มขึ้นมาได้ ในขณะที่ระดับสามารถสร้างความยั่งยืนจากปริมาณของผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ทำให้รายได้เพิ่มขึ้น ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างเท่าทัน

แนวคิดพื้นฐานของผู้ประกอบการอาชีพชานา และการประยุกต์กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

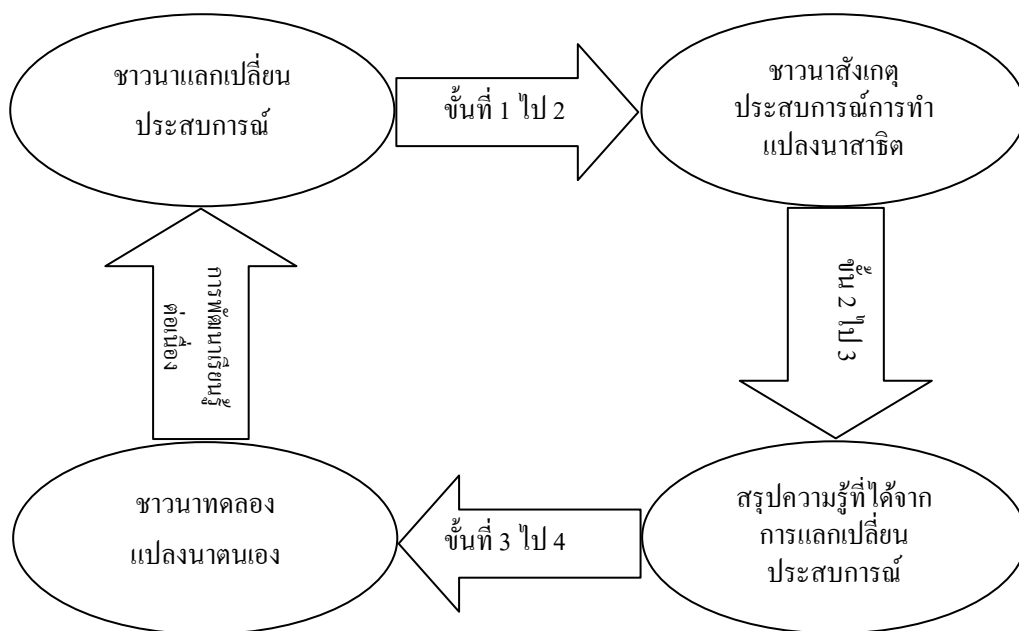
สมบัติ กุสุมาวดี (2552), สุดใจ ผ่องแผ้ว และนุจรี ภาคาศัย (2559) ได้กล่าวถึงระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้นำมาสรุปได้ ดังนี้

1. ระดับความสมดุลของตนเองต่อการประกอบอาชีพสามารถอยู่ได้ในระยะสั้น กล่าวคือ ประกอบกำไรอย่างเพียงพอต่อการอยู่รอด
2. ระดับความอยู่รอดระยะยาวของตนเอง โดยมีกำไรคงอยู่ต่อเนื่อง จึงต้องมีการวางแผนและปรับปรุงตลอดเวลาเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น โดยต้องมีความสามารถในการปรับตัว หรือมีความยืดหยุ่น
3. ระดับความยั่งยืนของตนเองและสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้ ดังนั้นคนที่มีอาชีพชานาต้องเป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคม

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสรุปใจความที่ได้ว่า เป้าหมายของความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชานา คือ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยสังเคราะห์ได้ว่า สิ่งที่สะท้อนออกมาของแต่ละระดับเกิดจาก คุณลักษณะเฉพาะ หรือที่เรียกว่า ศักยภาพ หรือรวมถึงคำว่า สมรรถนะของผู้ประกอบอาชีพชานา ดังนั้น คุณลักษณะของชานาที่มีต่อความสำเร็จในอาชีพ โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ คือ การดำเนินการทุกขั้นตอนภายใต้กรอบของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความรู้และคุณธรรม เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนขององค์การ

ส่วนที่ 4 แนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge management)

ชลัช กลิ่นอุบล (2553) ได้กล่าวถึงการจัดการความรู้ของชุมชนชาวนานักปฏิบัติเกษตรอินทรีย์ พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ เริ่มจากการสร้างกระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากประสบการณ์ความรู้ที่เรียกว่า Tacit knowledge ที่มีอยู่ในผู้ประกอบการอาชีพชาวนาทุกคน ถือเป็น ขั้นที่ 1 ผ่านการพูดสนทนาอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยนำความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนมาใช้ในการลงมือปฏิบัติในแปลงนาทดลอง เรียกว่า Explicit knowledge ถือเป็น ขั้นตอนที่ 2 และนำผลของการปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนความรู้ อาจได้ทั้งองค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบจากแปลงนาทดลอง ท้ายที่สุด ขั้นที่ 3 ชาวนานำไปทดลองปฏิบัติในแปลงนาตนเอง แล้วนำผลมาสนทนาเพื่อการเรียนรู้ต่เนื่องกับสิ่งใหม่ ทำให้เกิดเป็นวงจรการเรียนรู้

ภาพที่ 2-7 การจัดการความรู้ชาวนา (ชลัช กลิ่นอุบล, 2553)

จากภาพที่ 2-7 สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการความรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพจำเป็นต้องใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การเป็นชาวนามืออาชีพ จำเป็นต้องมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ตลอดเวลา พร้อมทั้งเป็นผู้ที่เป็นต้นแบบของความเป็นมืออาชีพในการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชาวนาด้วยกันเอง หรือ การรวมกลุ่มของชุมชนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติทำให้เกิดความเข้มแข็งทั้งในระดับปัจเจกชน และระดับท้องถิ่นให้เกิดขึ้น และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของ ชาวนามืออาชีพจำเป็นต้องมีทักษะความรู้ความสามารถอย่างตั้งใจในอาชีพแล้ว

ศักยภาพในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ประเทศไทยในปัจจุบันมีความต้องการ ในฐานะตัวแทนของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจรากฐานของประเทศ ดังนั้น การเป็นที่ปรึกษา การเป็นที่เลี้ยง การเป็นคนต้นแบบ หรือแกนนำ ผู้นำ เป็นคำที่แต่ละบริบทจะตั้งหรือเรียกตามวัตถุประสงค์ หรือความต้องการให้ทำบทบาทหน้าที่ในชุมชนหรือกลุ่มคนนั้น ๆ โดยเมื่อมองลึกลงไปพบว่า บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ที่ชุมชนในแต่ละจังหวัดต้องการ เพราะนอกจากนี้แล้วการลดความเหลื่อมล้ำ และการกระจายรายได้ ก็เกิดกับความสำเร็จของศักยภาพของชาวนามืออาชีพในการเป็นกลไกที่ สนับสนุนภาครัฐต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างภาคภูมิใจ

แนวคิดการเรียนรู้จากสังคม (Social learning)

การเรียนรู้ทางสังคม (Social learning) โดย Bandura (2001) มุ่งเน้นการกระทำจากผู้อื่น และผู้เรียนนำมาปรับใช้ในการทำงานของบุคคล โดยจำเป็นต้องมีสิ่งสนับสนุน 3 องค์ประกอบ คือ 1) ตัวผู้เรียนรู้ ต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ 2) บรรยากาศในการเรียนรู้ ซึ่งผู้ ที่สอนหรือถ่ายทอดความรู้หรือรวมถึงต้นแบบที่มาถ่ายทอดเป็นผู้สร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ อย่างเป็นอิสระแบบสบาย ๆ ไม่ตึงเครียด 3) ผู้เรียนได้รับรู้และนำการเรียนรู้ให้เป็นการกระทำ (อาภรณ์ ภูวพิชญ์, 2559) โดยพื้นฐานแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคม ประกอบด้วย

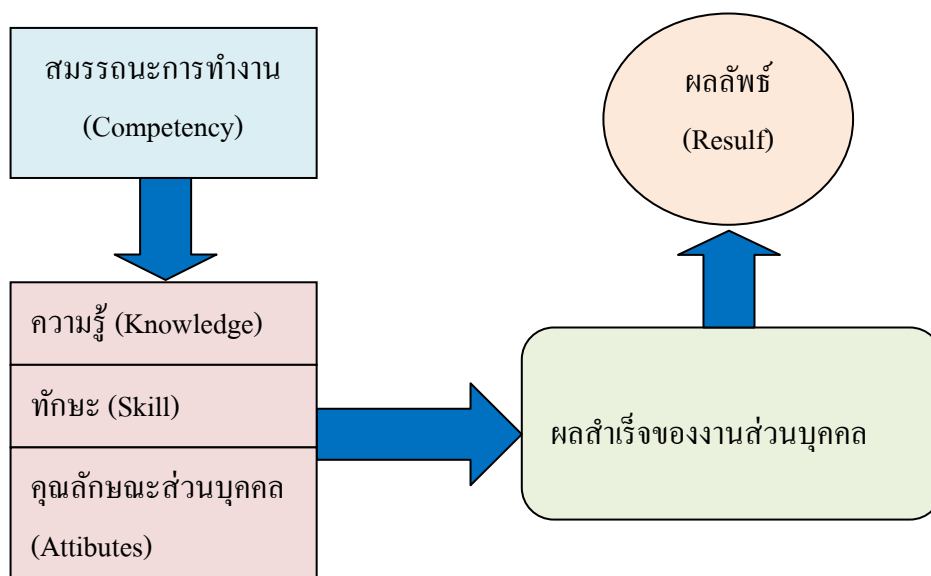
1. ความสนใจของผู้เรียน จำเป็นต้องสนใจเนื้อหาและรายละเอียดของรายวิชา ผู้สอน ต้องเป็นต้นแบบให้ผู้เรียนยอมรับเพื่อสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้อยากเหมือนต้นแบบ ดังนั้นผู้สอน ต้องสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้ที่กำหนด
2. การจดจำของผู้เรียน ต้นแบบจากผู้สอนเป็นสิ่งที่สร้างให้เป็นจุดเริ่มต้น แต่หลังจาก นั้นพฤติกรรมของผู้สอนในการสร้างเทคนิคในการสร้างความจดจำของผู้เรียนต้องเหมาะสมกับ กลุ่มผู้เรียนหรือการค้นหากลยุทธ์การสอนให้ตรงกับกลุ่มผู้เรียนว่าแต่ละกลุ่มควรใช้แบบใดที่สร้าง การจดจำให้แก่ผู้เรียนได้ ทั้งการจดบันทึก การสังเกต การได้ย่นนำไปสู่การจดจำของผู้เรียน
3. การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปสู่ปฏิบัติ จากการที่ผู้สอนหรือต้นแบบสร้างสิ่งที่น่าสนใจ และ ทำการถ่ายทอดในรูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดการจดจำแล้ว สิ่งที่สำคัญ คือ การนำไปสู่การปฏิบัติจริงตาม สิ่งที่ได้รับรู้ที่ต้องปรับใช้ อาจเกิดจากการสาธิตหรือกิจกรรมการลงพื้นที่หน้างานจากต้นแบบมา ประยุกต์ใช้
4. ผลที่ได้รับจากการจงใจ เมื่อผลที่ได้เกิดจากการประยุกต์ใช้แล้วทำให้ผู้เรียนได้ผล ลัพท์จากพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างไร และสามารถจงใจให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงบวกได้ อย่างต่อเนื่องต่อไป จะทำให้เป็นผู้ที่มีสมรรถนะมากขึ้นกว่าเดิมแสดงถึงศักยภาพในเชิงพฤติกรรม เชิงบวกได้เพิ่มขึ้น

ด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากสังคมมาจากการเรียนรู้จากผู้อื่นมากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสะท้อนการกระทำในเชิงพฤติกรรมของผู้อื่นที่ผู้เรียนยอมรับในความสามารถจากบุคคลเหล่านั้น ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน และท้ายที่สุดผู้เรียนจะตัดสินใจว่า การรับรู้ข้อมูลนั้นนำมาใช้ปรับแผนในการทำงานของตนเอง หัวใจสำคัญของการเรียนรู้จากสังคม คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์จากการสังเกต (Observational learning) นั้น ต้องเป็นต้นแบบที่ดี เพื่อผลักดันให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมในการนำไปใช้ในการทำงานของตนเองได้ สะท้อนให้เห็นได้ว่าผู้เรียนต้องยอมรับการเรียนรู้จากต้นแบบผู้ถ่ายทอดความรู้จึงเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการนำไปใช้

แนวคิดการเรียนรู้จากสถานที่ทำงานจริง (Workplace learning)

การเรียนรู้ที่เน้นการเพิ่มความสามารถในการทำงานที่เกิดจากสมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนรู้สามารถนำไปใช้ในงานและบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เรียกว่า “Workplace learning and performance: WLP” โดยสามารถสัมฤทธิ์ผลได้จำเป็นต้อง 1) ผู้นำต้องกำหนดวิสัยทัศน์หรือทิศทางชัดเจนและถ่ายทอดให้ทุกคนเข้าใจ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ทำงานได้จริง 2) วัฒนธรรมองค์กร การยอมรับและการรับฟังความคิดเห็นความช่วยเหลือร่วมมือและแก้ปัญหาในที่ทำงาน เกิดเป็น วัฒนธรรมที่ทุกคนยินดีนำมาใช้เอื้อให้เกิดการเรียนรู้เปิดใจเรียนรู้พร้อมปรับใช้จริง 3) การจัดการเรียนรู้ในสถานประกอบการ สร้างการเรียนรู้ภายในด้วยรูปแบบต่าง ๆ เน้นทำได้ เช่น การอบรมให้เข้าใจ และฝึกปฏิบัติจริง ทำกิจกรรมหรือโครงการที่รับผิดชอบ 4) การจัดระบบติดตามประเมินผล การเรียนรู้ของผู้นำ การเรียนรู้ในองค์กรสามารถแสดงผลลัพธ์ได้จริง

ดังนั้นแนวคิดการเรียนรู้แบบ Workplace learning จำเป็นต้องติดตามประเมินผลต่อพฤติกรรมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การประเมินความสำเร็จจากการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายอย่างแท้จริง (อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์, 2559)

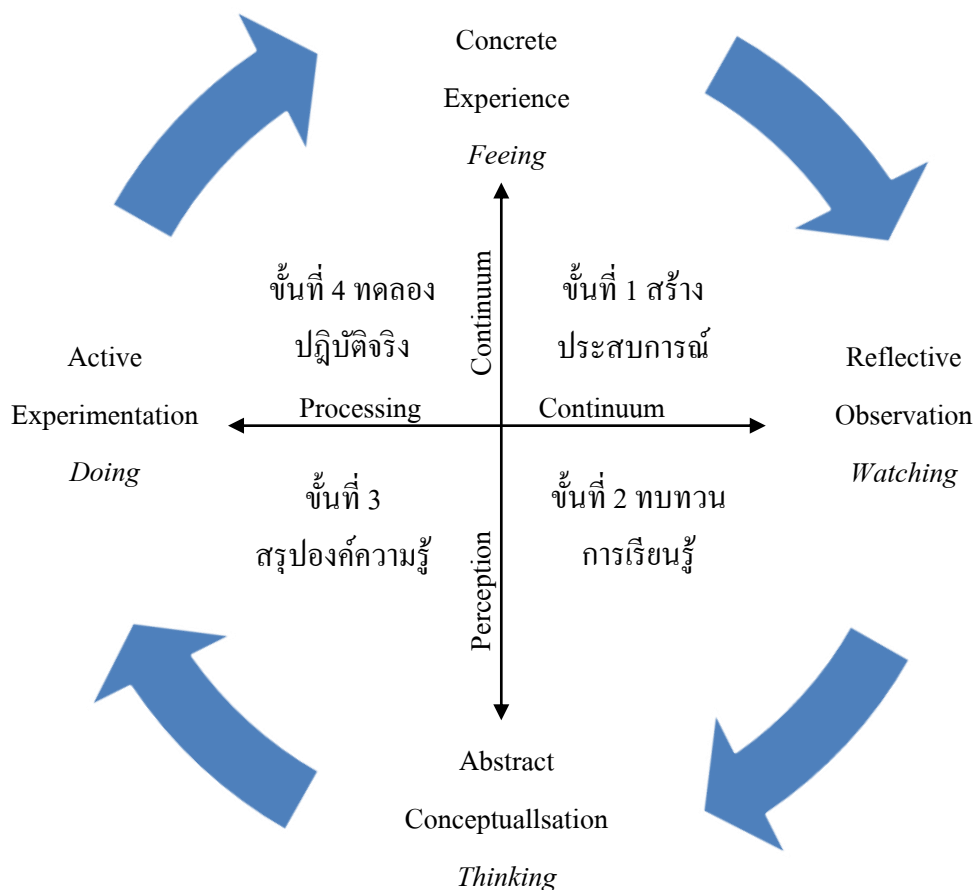
ภาพที่ 2-8 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถกับผลสำเร็จของงานส่วนบุคคลไปยังผลลัพธ์

แนวคิดนี้สามารถนำไปใช้ในศูนย์การเรียนรู้ได้จริง โดยมีเหตุผลมาจากที่ประชาชนที่เป็นผู้นำศูนย์การพัฒนาและการเรียนรู้จำเป็นต้องให้ชาวนาที่ประกอบอาชีพการทำนาที่อยู่ในศูนย์การเรียนรู้มาเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดความรู้ให้เกิดความเข้าใจและทดลองปฏิบัติภายในศูนย์การเรียนรู้ซึ่งทุกคนต้องร่วมกันทำกิจกรรมและ โครงการทดลองการปลูกข้าวพันธุ์ใหม่ หรือ การทดลองการทำน้ำเชื้อที่นำไปใช้บำรุงข้าว โดยมีการแบ่งหน้าที่กันติดตามและรับผิดชอบ ความคืบหน้าของกิจกรรมหรือโครงการที่ดำเนินการอยู่ว่าแต่ละช่วงเป็นอย่างไรมีการจดบันทึก สร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ หลังจากที่มีการทดลองที่สำเร็จตามที่ได้กำหนดเช่น ข้าวจากแปลงสาธิต น้ำปุ๋ยชีวภาพ ฯลฯ และหลังจากนั้นแต่ละคนก็นำไปปฏิบัติของตนเองจากสมรรถนะด้านความรู้ที่ได้มาใหม่นำมาปฏิบัติและวัดผลสำเร็จของเกษตรกรที่ปลูกข้าวแต่ละคนว่าสามารถทำให้ได้น้ำปุ๋ยชีวภาพของตนเองหรือไม่อย่างไร ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าแนวคิดการเรียนรู้แบบ Workplace learning เน้นการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงพัฒนาขีดความสามารถของคน มุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาความสามารถให้พัฒนามากขึ้นต้องอาศัยผู้นำ วัฒนธรรมที่เอื้อต่อการสนับสนุนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของการเรียนรู้ในสถานที่จริง

แนวคิดการเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติ (Experiential learning)

การเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่เรียกว่า Experiential learning เป็นลักษณะการเรียนรู้แบบทดลองทำแบบลองผิดลองถูกด้วยตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงที่เรียกว่า Learning by doing โดยวงจรการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลที่ผ่านมาจากประสบการณ์เดิมและนำมาปรับ

ใช้เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ (Kolb, 1984; อารมณ์ ภู่วิทยพันธ์, 2559)

ภาพที่ 2-9 การเรียนรู้จากประสบการณ์ Experiential learning

ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ (Concrete experience feeling) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่โดยที่แสวงหาความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิดเห็นตามประเภทการออกแบบการเรียนรู้ในแต่ละสถานการณ์ แล้วนำสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่ร่วมกับผู้อื่นนำมาเป็นประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือเป็นการตีความจากประสบการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 ทบทวนการเรียนรู้ (Reflective observation) เป็นการไตร่ตรองจากประสบการณ์ใหม่ ซึ่งต้องยอมรับว่าเมื่อมีการเรียนรู้ อาจเกิดเหตุการณ์ที่ประสบการณ์ที่เป็นอยู่อาจไม่สอดคล้องกับความเข้าใจในการเรียนรู้ใหม่ ดังนั้นสิ่งสำคัญจึงต้องทบทวนและทำความเข้าใจสรุปการเรียนรู้ รวมถึงไตร่ตรองทั้งประสบการณ์และความรู้ใหม่จากการฟังการสังเกตที่ได้มาผ่านการแลกเปลี่ยนมุมมองของสมาชิกในกลุ่ม

ขั้นที่ 3 สรุปลองค์ความรู้ (Abstract conceptualization) สะท้อนให้เห็นความคิดใหม่หรือปรับเปลี่ยนความคิดใหม่โดยการพิจารณาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ มากำหนดเป็นหลักการ ขั้นตอนขององค์ความรู้เป็นการเรียนรู้จากการคิดวิเคราะห์ ทั้งนี้เป็นการปรับแนวคิดที่มีอยู่เดิม เพื่อนำหลักการและความรู้ใหม่มากำหนดอย่างเป็นระบบ มีแผนกระบวนการหรือขั้นตอนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในอนาคตที่อาจจะเกิดขึ้น

ขั้นที่ 4 ทดลองปฏิบัติจริง (Active experimentation) การเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการทดสอบว่าหลักการและองค์ความรู้ใหม่ที่ได้สรุปมาแล้วนั้น สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ และมีอะไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไร เพื่อเป็นการยืนยันจากการทดลองปฏิบัติจริงที่สะท้อนให้เห็นว่า Learning by doing ที่เกิดขึ้นจริง ๆ

แนวคิดรูปแบบการเรียนรู้สู่การใช้ปฏิบัติ (Learning model)

การติดตามการเรียนรู้ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อนให้เห็นว่า สมรรถนะของแต่ละบุคคลที่เป็นอยู่เดิมและได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เทคนิคการสอนต่าง ๆ ตามที่ต้นแบบหรือผู้สอน ได้ถ่ายทอดแก่ผู้เรียนนั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ที่เพิ่มขึ้นจากเดิมได้หรือไม่ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่าการยกระดับของ ศักยภาพของความรู้เป็นอย่างไร ดังนั้นแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้สู่การนำไปใช้ปฏิบัติจึงเป็นเสมือน เครื่องมือการพัฒนา โดยนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ออกแบบเพื่อติดตามผลการนำเครื่องมือ การเรียนรู้ เพื่อมาใช้ในการตอบ โจทย์ 5 W 1 H ดังนี้ (อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์, 2559)

ตารางที่ 2-1 เครื่องมือการพัฒนาการติดตาม Learning model สู่การยกระดับ Competency บุคคล

What	อะไร คือ เครื่องมือ เพื่อให้บุคคลเกิดการพัฒนาการเรียนรู้
Who	ใคร คือ ผู้นำเครื่องมือไปใช้ในการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ
When	ช่วงเวลาใดที่นำเครื่องมือมาใช้ในการปฏิบัติ
Where	สถานที่ใดที่ต้องเป็นสถานที่นำสู่การปฏิบัติ
Why	ทำไม เครื่องมือนั้นสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ไปสู่เป้าหมายของ Competency
How	ทำอย่างไร ในการประเมินผลว่า Learning model ที่เรียนรู้มาใช้ในการปฏิบัติ ได้จริง

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้สู่การใช้ปฏิบัติมาใช้ สืบเนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการค้นหาสมรรถนะของปราชญ์ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน ซึ่งถือเป็นผู้เชี่ยวชาญที่เป็นที่ยอมรับในความเป็นเลิศและเป็นผู้สร้างประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น ปราชญ์แต่ละท่านจะเป็นผู้นำของศูนย์การเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ต้องมีหน้าที่ในการเป็นต้นแบบการสร้างองค์ความรู้ให้แก่สมาชิก รวมถึงเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มซึ่งสมาชิกของกลุ่มในแต่ละท้องถิ่นยอมรับและศรัทธา ในการประกอบอาชีพเป็นพื้นฐาน การที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว หรือชาวนามีอาชีพ จำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะในแต่ละด้านโดยผ่านการเรียนรู้ที่ปราชญ์เป็นต้นแบบการเรียนรู้วิธีต่าง ๆ ให้สามารถปรับเปลี่ยนหรือยกระดับสมรรถนะของชาวนาที่เป็นสมาชิกให้เพิ่มขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือ การพัฒนาการคิดตาม Learning model สู่การยกระดับ Competency บุคคลมาช่วยการวัดความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพการงานของสมาชิกรายบุคคล หรือ ระดับกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ ที่ตนเองนั้น เป็นผู้นำหรือผู้บริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้ เพื่อสร้างรายได้ คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ความเข้มแข็งให้แก่ครัวเรือน และชุมชน

ส่วนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการชาวนา

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท (2557 ก) กล่าวว่า ชาวนาเป็นบุคคลสำคัญ โดยมีคำกล่าวที่ได้มีการพูดกันมาอย่างยาวนาน “ชาวนา คือ กระดูกสันหลังของชาติ” ด้วยเหตุนี้เองในวันที่ 5 มิถุนายน ของทุกปี ได้กำหนดให้เป็น วันเชิดชูเกียรติชาวนาไทยให้มีความภาคภูมิใจในอาชีพ และให้ถือว่าเป็นวันข้าวและวันชาวนาแห่งชาติ เพราะชาวนาเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ รวมถึงเป็นผู้ครอบครองพื้นที่การเกษตรถึง ร้อยละ 50 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด การทำนา ถือเป็นอาชีพเกษตรกรรมด้านการทำนาแจกเช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ

ประเภทของลักษณะการทำนา

มูลนิธิข้าวไทย (2558) ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้กล่าวถึงการทำนาแบบต่าง ๆ ดังนี้แบบเกษตรอินทรีย์ ทำนาแบบไม่ใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกชนิด เน้นเรื่องธรรมชาติเป็นสำคัญ ได้แก่ การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการรักษาสมดุลธรรมชาติ การใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ เพื่อการผลิตอย่างยั่งยืน มีการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยการปลูกพืชหมุนเวียนมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในไร่นา มีการควบคุมโรคแมลงและศัตรูศัตรูข้าว โดยวิธีผสมผสานที่ไม่ใช้สารเคมี มีการคัดเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมเพื่อให้ต้นข้าวเจริญเติบโตได้ดีและทำให้ผลผลิตสูง

การทำนาแบบเกษตรอินทรีย์มีขั้นตอนการปฏิบัติเช่นเดียวกับการทำนาโดยทั่วไป แต่จะ

แตกต่างกันก็คือ ไม่มีการใช้สารเคมีในทุกกระบวนการผลิต

1. การเลือกพื้นที่ปลูกข้าว มีความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยธรรมชาติ และมีแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูก
2. การเลือกใช้พันธุ์ข้าว เหมาะกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ปลูก เหมาะแก่ผู้บริโภค ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค
3. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐาน มีความงอกดี ผ่านการเก็บรักษาโดยไม่ใช้สารเคมี
4. การเตรียมดิน ต้องเตรียมดินที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก และการเจริญเติบโตของข้าว ช่วยควบคุมวัชพืช โรคแมลง และศัตรูศัตรูข้าวบางชนิด การเตรียมดินจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของดิน สภาพแวดล้อมในแปลงนา ก่อนการปลูกและวิธีการปลูก โดยการไถตะ ไถแปร คราด และการทำเทือก
5. วิธีการปลูก จะปลูกข้าวแบบปักดำ การปลูกกล้าข้าวลงดิน จะช่วยให้ข้าวสามารถแข่งขันกับวัชพืชได้ ต้นกล้าที่ใช้ควรมีอายุประมาณ 30 วัน เลือกต้นกล้าที่เจริญเติบโตปราศจากโรคและแมลง
6. การจัดการดินโดยไม่เผาตอซัง เพิ่มอินทรีย์วัตถุ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยมูลสัตว์ ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด น้ำหมักชีวภาพ (หมักจากสัตว์ กับพืชหรือเศษวัชพืช) การทำนาปลูกข้าวแบบอินทรีย์เพียงปีละครั้ง โดยเลือกช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสมกับข้าวของแต่ละพันธุ์ และปลูกพืชหมุนเวียน โดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว ก่อนและหลังการปลูกข้าว
7. การจัดการน้ำ มีความสำคัญกับการเจริญเติบโตทางลำต้นและการให้ผลผลิตของข้าว ในระดับน้ำต้องเหมาะสมต่อการปลูกข้าวอินทรีย์
8. การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวหลังจากออกดอกประมาณ 28-30 วัน สังเกตจากเมล็ดในรวงข้าวสุก การเกี่ยวโดยใช้เคียว และเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยว
9. การเก็บรักษาข้าวเปลือก นำเมล็ดข้าวไปเก็บรักษาในยุ้งฉาง หรือใช้ภาชนะที่แยกห่างจากข้าวอื่น
10. การสี ต้องแยกสีต่างหาก โดยทำการใช้ข้าวเปลือกอินทรีย์สีล้างเครื่อง
11. การบรรจุหีบ ควรบรรจุข้าวกล่อ่ง หรือข้าวสารในถุง ขนาดเล็กตั้งแต่ 1 กิโลกรัม ถึง 5 กิโลกรัม โดยบรรจุในสภาพสุญญากาศ

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2552) ได้กล่าวถึง การปลูกแบบปักดำ มีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมดิน มีการเตรียมดินดีกว่าการปลูกข้าวไร่ มีการไถตะ ไถแปร และการคราด ในส่วนของการไถและคราดในนาดำ จะใช้แรงงานวัว ควาย หรือแทร็คเตอร์ขนาดเล็ก เรียกว่า

ควายเหล็ก หรือไถยนต์เดินตาม เพราะพื้นที่นาค่านั้นมีคันนาแบ่งกัน คันนามีไว้สำหรับกักเก็บน้ำ หรือปล่อยน้ำทิ้งจากปลายทาง

2. การตกกล้าในดินเปียก ต้องเลือกหาพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินดี สามารถป้องกัน นก หนู ที่มาทำลายต้นกล้า และมีน้ำพอเพียงกับความต้องการ การเตรียมดินก็มีการไถตะไถแปร และคราด ต้องยกแปลงสูงกว่าระดับน้ำในฝึนนาประมาณ 3-5 เซนติเมตร เพื่อให้เมล็ดที่หว่านลงไปจมน้ำและดินนั้นเปียกชุ่มอยู่เสมอ การตกกล้าในดินแห้ง กรณีชาวนามีน้ำเพียงพอสำหรับการตกกล้าในดินเปียก ชาวนาอาจทำการตกกล้าบนที่ดินซึ่งไม่มีน้ำขัง โดยเอาเมล็ดพันธุ์ที่สมบูรณ์ที่ยังไม่ได้เพาะให้งอกไปโรยไว้ในแถวที่เปิดเป็นร่องเล็ก ๆ ขนาดแถวยาวประมาณ 1 เมตร จำนวนหลายแถวแล้วกลบด้วยดินเพื่อป้องกัน นก และหนู จากนั้นก็รดน้ำ แบบรดน้ำผักวันละ 2 ครั้ง เมล็ดก็จะงอกขึ้นมาเป็นต้นกล้าจะเหมือนกับการตกกล้าในดินเปียก

3. การปักดำ ต้นกล้าอายุประมาณ 25-30 วัน จากการตกกล้าในดินเปียกหรือการตกกล้าในดินแห้ง ก็จะโตพอที่จะถอนเอาไปปักดำได้ การปักดำที่จะให้ได้ผลผลิตสูงจะต้องปักดำให้เป็นแถวเป็นแนว และมีระยะห่างกอมากพอสมควร การปักดำมักใช้ต้นกล้า จำนวน 3-4 ต้นกอ ระยะปลูกหรือปักดำ 25*25 เซนติเมตร ระหว่างกอ ระหว่างแนว

แบบนาปี นาข้าวที่ทํานาในระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูกาลทำนาปกติ พันธุ์ข้าวนาปีจะออกดอกตามวันและเดือนที่ตายตัว ไม่ว่าจะตกกล้าในเดือนเมษายน พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม หรือสิงหาคม เมื่อถึงวันที่จะออกดอกก็จะออกพร้อมกันหมด ช่วงแสงของวันบังคับ ตามปรกติจะแบ่งวันหนึ่งออกเป็นกลางวัน 12 ชั่วโมง กลางคืน 12 ชั่วโมง จัดทำให้แต่ละส่วนของโลกได้รับแสงอาทิตย์ ในแต่ละวัน ไม่เท่ากัน ดังนั้นการทำนาปักดำในเดือนตุลาคมต้นข้าวจะเตี้ยแตกกอน้อย รวงเล็ก เพราะยังไม่ทันเจริญทางลำต้นก็ต้องมาเจริญทางพันธุ์ ถ้าวันสั้นจะมีผลต่อการออกรวงของข้าว ข้าวประเภทนี้จึงเรียกว่า “ข้าวนาปี” หรือ “ข้าวไวแสง” ซึ่งเป็นข้าวที่ออกตามฤดูกาล

แบบนาปรัง ข้าวที่ทำนอกฤดูกาลทำนา เพราะในฤดูกาลทำนา น้ำในนามากเกินไป ข้าวที่ใช้ทำนาปรังจะเป็นข้าวที่แสงไม่มีอิทธิพลต่อการออกดอก “ข้าวนาปรัง” หรือ “ข้าวไม่ไวแสง” เป็นข้าวที่ออกตามอายุไม่ว่าจะปลูกเมื่อใด พอครบอายุก็เก็บเกี่ยวได้

ผู้ประกอบการชาวนาไทยต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทย

ทั้งนี้ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2559) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะเวลา 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 ในปัญหาและความท้าทายที่มุ่งเน้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาครัฐ ประชาชน ผู้ประกอบการ สถาบันการเกษตร เกษตรกร โดยกำหนดยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการขับเคลื่อนเป้าหมาย (KPI output) ประกอบด้วย 1) เกษตรกรพึ่งพิงตนเองได้

2) สถาบันการเกษตรมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 3) สินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย
 4) ภาคการเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรม 5) บริหารจัดการพื้นที่เกษตรอย่างเหมาะสม โดย
 มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ของประเทศ (KPI outcome) ให้ประเทศก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง โดยให้
 ความสำคัญถึงหลักการที่เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ

1. เกษตรกรมีความรู้ความสามารถทันต่อสถานการณ์ พึ่งพาตนเองได้ และเกษตรกรเป็น
 กลไกในการขับเคลื่อนภาพการเกษตรด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ตลาดนำกระบวนการผลิต และสินค้าเกษตรมีคุณภาพ ปลอดภัย และการเติบโต
 อย่างยั่งยืน ด้วยงานวิจัยและนวัตกรรมประยุกต์องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. มีการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และปรับเปลี่ยนการผลิตให้
 เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ด้วยเทคโนโลยี (Argi map) และนวัตกรรม (Application)

โดยเมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของประเทศไทยสามารถสรุปได้ว่า

1. เกษตรกรชาวนาไทยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตรที่สืบทอดมา

2. ลักษณะเชิงภูมิศาสตร์พื้นที่ของประเทศไทยมีสภาพเหมาะสมกับการเพาะปลูกสินค้า
 เกษตร และมีความหลากหลายทางชีวภาพ

3. เกษตรกรได้น้อมนำศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ
 ภูมิคุ้มกันให้กับเกษตรกรชาวนาไทย

4. ประเทศไทยมีชื่อเสียงในการส่งออกสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในระดับต้น ๆ ของ
 โลกมาเป็นเวลายาวนาน

ทั้งนี้เกษตรกรชาวนาไทยมีโอกาสต่อการขับเคลื่อนประเทศให้มีเศรษฐกิจดีขึ้น โดย

1) งานวิจัย เทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมมีความก้าวหน้า สามารถเข้าถึงได้รวดเร็วทุกพื้นที่
 ในอนาคต และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการลดต้นทุนทางการผลิตและการเพิ่มมูลค่าให้
 เกิดขึ้น 2) ประชาคมมุ่งเน้นการบริโภคอาหารที่เพิ่มขึ้น 3) ประชากรโลกเพิ่มขึ้น

ดังนั้น ผู้ประกอบอาชีพทำนาที่เป็น Smart farmer กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีโครงการ
 พัฒนาเกษตรกร (Smart farmer) เพื่อพัฒนาเกษตรกรไทยให้เป็น Smart farmer คือ ผู้ที่มีความรู้
 ความสามารถในการประกอบอาชีพการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าการผลิตทางการเกษตร โดยมี
 สาระสำคัญในคุณลักษณะความรู้ความเชี่ยวชาญในองค์ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ การนำ
 เทคโนโลยี ภูมิปัญญา วิธีการปฏิบัติ แนวทางการพัฒนา โดยตระหนักในเรื่องของคุณภาพสินค้า
 และความปลอดภัยของผู้บริโภค โดยจำเป็นต้องมีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่
 เกิดขึ้น ดังนั้น นำไปสู่การเป็นบุคคลต้นแบบ และสร้างเครือข่ายชุมชนให้มีความเข้มแข็งในอนาคต

ในการสร้างแหล่งเรียนรู้ให้เกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กับการช่วยเหลือสังคมด้วยการพัฒนาเกษตรกรรายอื่น ๆ ต่อไป (www.moac.go.th สืบค้นวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2560)

การเตรียมความพร้อมของชาวนาไทย Smart farmer กับไทยแลนด์ 4.0

กัมปนาท เพ็ญสุภา และภูมิศักดิ์ ราศรี (2559) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมภาคเกษตร Smart farmer ต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เชื่อมโยงกับไทยแลนด์ 4.0 โดยได้มีการนำผลสรุปของศูนย์ติดตามและพยากรณ์เศรษฐกิจการเกษตร ที่นำเสนอผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของระบบผลิตที่ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เป็นผลมาจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในอนาคต อันประกอบด้วย 1) ความก้าวหน้าในการพัฒนาเทคโนโลยี 2) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร 3) การเปลี่ยนแปลงชีวอำนาจทางเศรษฐกิจโลก 4) การขยายตัวของชุมชน 5) การขาดแคลนทรัพยากรและการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ประเทศไทยต้องขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจระดับรากฐานของประเทศโดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยน 1) การผลิตสินค้าไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม 2) การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีแทนอุตสาหกรรม 3) การผลิตไปสู่การบริการ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมภาคการเกษตร 4.0 จึงให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมบุคลากรทางการเกษตรที่เป็น Smart officer และพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้การ Smart farmer และ Young smart farmer ที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการผลิต และการตลาด ติดตามสถานการณ์ พร้อมกับการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ หรือคุณลักษณะในการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยในอนาคตการนำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับด้านการเกษตรมาเสริมสร้างศักยภาพของตนเองให้ประสบความสำเร็จให้มีระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

Thailand 1.0 การพัฒนาประเทศโดยมีจุดแข็งจากการมีทรัพยากรทางธรรมชาติ ดังนั้น รายได้ที่เกิดขึ้นจึงเป็นรายได้ที่เกิดจากเกษตรกรรมและความเชี่ยวชาญจากหัตถกรรม ซึ่งเป็นผลผลิตที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศค่อนข้างต่ำ

Thailand 2.0 การพัฒนาประเทศ เริ่มเห็นว่าอุตสาหกรรมมีความสำคัญที่จะสามารถผลักดันรายได้ให้เพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากประเทศมีพื้นฐานด้านทรัพยากรทางธรรมชาติและแรงงานในประเทศมีราคาถูก จึงเป็นช่วงที่มีรายได้ระดับกลาง

Thailand 3.0 การพัฒนาประเทศเริ่มเห็นว่าจากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงระยะที่ 2 ควรจะส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตให้เพิ่มขึ้น โดยการชักจูงนักลงทุนให้เข้ามาในประเทศ ในการคาดหวังว่านอกจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นแล้ว แต่เทคโนโลยีของนักลงทุนที่นำเข้ามานั้นก็เป็นส่วนสำคัญในการที่จะนำมาสร้างและพัฒนาบุคลากรในประเทศพร้อม ๆ กับการสร้างความสามารถจากการส่งออกให้เกิดขึ้นได้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ความไม่สมดุล ความเหลื่อมล้ำ และกีดกันการเป็น

ประเทศไทยได้ปานกลางได้

Thailand 4.0 การพัฒนาประเทศไทย Thailand 3.0 รัฐบาลประกาศ Thailand 4.0 เศรษฐกิจไทยต้องมีการปรับเปลี่ยนโดยการนำนวัตกรรมมาผลักดันให้เกิดมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ เน้นการทำงานน้อย และได้มาก จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2559) ได้กล่าวถึงหลักการของการสร้างรากฐานของประเทศ คือ การสร้างความเติบโตที่สามารถพึ่งพิงตนเองได้ อยู่บนลำแข้งของตนเอง การสร้างเครือข่าย มาสนับสนุนการสร้างพลังขับเคลื่อน การปรับโครงสร้างทางการเกษตรทั้งระบบ Thailand 4.0 มุ่งฟื้นตนเองมาเป็นเกษตรสมัยใหม่

การพัฒนาเกษตรกรที่ทันสมัย (Smart farmer) คือ เกษตรกรที่รู้จักการตลาด นำการผลิต มีจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ เข้าใจในการบริหารจัดการธุรกิจของตนเองทั้งระบบ มีความเป็นผู้นำทันกับโลกยุคปัจจุบันและอนาคต จำเป็นต้องได้รับการศึกษาและการอบรม สามารถเข้าถึงแหล่งการลงทุน มีข้อมูลฐานและระบบสารสนเทศ มีการเชื่อมโยงห่วงโซ่ผู้ผลิตและห่วงโซ่ การบริโภค การสร้างพันธมิตร

การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร จังหวัด 4.0 กับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพชาวนา

สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2559 ข) กล่าวในหัวข้อ การพัฒนาคนไทยยุค 4.0 การกิจการขับเคลื่อน ประเทศหลังประชาคมฯ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ การจัดทำแผนการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด 4.0 เพื่อส่งเสริมจังหวัดให้เป็นจุดดึงดูดแก่นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศจะเป็นการพัฒนา ศักยภาพคนให้มีผลิตภาพแรงงานสูง และเป็นการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของจังหวัดให้มีการเติบโตขึ้น ถือเป็นยกระดับของความสามารถทางการแข่งขัน ที่แสดงให้เห็นการกระจาย รายได้ ความมั่งคั่งไปสู่จังหวัดต่าง ๆ แต่สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง

ดังนั้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละจังหวัดจำเป็นต้องมีจุดเน้นทางด้าน เศรษฐกิจเป็นแกนนำ การมีระบบอินเทอร์เน็ต การขนส่ง ตลาดสินค้าเกษตร ตลาดชุมชน ตลาด พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรืออีคอมเมิร์ซ การมีกฎระเบียบ นโยบายข้อบังคับที่มีความเหมาะสมกับ การเติบโตไปสู่จังหวัด 4.0 ที่ได้มีความสำคัญและเชื่อมโยงกับประชาคมของประชาธิรัฐในระดับ จังหวัด และเป็นแผนบูรณาการเชื่อมโยงมาจากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และไทยแลนด์ 4.0 คือ คนไทย 4.0 ยุคศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

- 1) ที่ต้องมีความรู้ทักษะ 2) มีความรับผิดชอบต่อสังคม 3) มีอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่มีศักดิ์ศรี
- 4) มีความรู้ด้านดิจิทัล และต้องมีกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ 1) การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต 2) การเรียนรู้เพิ่มพูนเพาะความคิดสร้างสรรค์และสร้างสิ่งใหม่ ๆ
- 3) การเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 4) การเรียนรู้เพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์

ในงาน

จากการพัฒนาจังหวัดเศรษฐกิจผ่านการวางโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุน และผลักดันกลุ่มผู้ประกอบการ รวมถึงการปฏิรูปคน ระบบการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเป็นกลไกสนับสนุนการทำงานซึ่งบูรณาการระหว่างกระทรวงและกลไกประชารัฐผลักดันในการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความเป็นธรรม การเพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่าย สร้างโอกาส ปรับเปลี่ยนการเกษตรแบบเก่าให้มาเป็นการพัฒนาเกษตรกรที่ทันสมัย (Smart farmers) เป็นเกษตรกรที่ใช้การตลาดนำการผลิตให้เป็นรากฐานความเข้มแข็งของประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559 ข)

การขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดผ่านศูนย์การเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในปี พ.ศ. 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีนโยบายในการสร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านเกษตรชุมชน เพื่อการพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อสนับสนุนและแก้ปัญหาด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกร โดยนโยบายดังกล่าวได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ และมอบหมายนโยบายให้แก่กรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งเป็นหน่วยงานภารกิจหลัก ในการพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุวเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนให้สามารถสร้างความเข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง ดังนั้นการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับชุมชน ภายใต้หลักคิด “เกษตรกรพัฒนาเกษตรกรด้วยกันเองให้เกิดความเข้มแข็ง และยั่งยืน” ให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานได้ผ่านการประสานการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) การสร้างพัฒนาศักยภาพของศูนย์การเรียนรู้ให้มีความพร้อม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร เผยแพร่ความรู้ในพื้นที่ 2) แหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรชุมชน จากเกษตรกรต้นแบบที่มาถ่ายทอดความรู้ในการทำอาชีพการเกษตร 3) การบูรณาการหน่วยงานแก้ปัญหา และการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ ทั้งด้านคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพเกษตรกรนำมาซึ่งผลลัพธ์ 2 ประการ ได้แก่ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตามบริบทสังคมชุมชน และเกษตรกรชาวนา องค์กรเกษตรกรชาวนาที่แสดงให้เห็นว่ามีศักยภาพเพิ่มขึ้น 2) สร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาระบบการผลิตให้สามารถเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้ในทุกระดับในแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการ รวมถึงพื้นที่ สำหรับศูนย์การเรียนรู้มุ่งเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่เป็นอาชีพการเกษตร ปลูกข้าว และประสบความสำเร็จ ที่วัดด้วย ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น และการมีคุณภาพยิ่งขึ้น (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561)

ส่วนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของชาวนาไทย

แนวคิดสมรรถนะ (Competency) หรือคุณลักษณะพึงประสงค์

นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด McClellan (1973) บทความที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายเรื่อง Testing for competency rather than intelligence ของ McClellan ซึ่งได้นำเสนอความสามารถของมนุษย์ต่อการทำงาน โดยการสะท้อนจากทักษะ ความรู้ความเชี่ยวชาญและความสามารถ ถูกนำมาเสนอในการวัดความฉลาดด้านสติปัญญา ทั้งนี้มาจากเหตุผลที่พบว่าการวัดหรือการทดสอบที่เกิดขึ้นมาจากบุคลิกภาพที่เห็นไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงถึงสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ข้อความที่สำคัญได้ระบุว่าและสติปัญญานั้นมีความแตกต่างกันโดยมีผลการศึกษาของนักวิชาหลายท่านที่ได้พบว่า สมรรถนะเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ของทุกคนส่งผลให้แต่ละคนปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จได้แตกต่างกันตามระดับที่มี

Boyatzis (1982) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมของคำว่าสมรรถนะ คือ เป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งนำไปสู่ หรือเป็นสาเหตุให้ผลงานมีคุณค่าสูงสุด หรือผลงานมีประสิทธิภาพ Boyatzis (1982) เขียนหนังสือชื่อ The competent manager: A model of effective performance ได้นิยามของคำว่า Competencies เป็นความสามารถในงาน หรือ เป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

โดยที่ วรรณวิชนี ถนอมชาติ และวิทย์ญู สุวรรณเศรษฐ (2559) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ยุคปัจจุบัน มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากสมรรถนะของบุคลากรที่อยู่ภายในองค์กร สะท้อนให้เห็นขีดความสามารถในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร อันเนื่องมาจากศักยภาพของบุคลากรสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจ ดังนั้นการวางแผนธุรกิจควรมุ่งเน้นรับรู้ขีดความสามารถของบุคลากรภายในองค์กรที่มีอยู่ทั้งหมดว่ามีจำนวนเท่าไรในแต่ละระดับ โดยยังคงกล่าวว่าสมรรถนะที่แสดงออกมา ประกอบด้วย ความ ทักษะ ที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน และในอีกส่วนที่มีความสำคัญ คือ สิ่งที่ไม่เห็นหรือที่เรียกว่า ซ่อนเร้น ประกอบด้วย ทักษะเกี่ยวกับตน บุคลิก ส่วนบุคคลที่อยู่ภายในจิตใจ (Competency) สอดคล้องกับสืบวงศ์ กาพวงส์ (2554) ซึ่งได้สรุปว่าเป็นคุณลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลที่มีองค์ประกอบของ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม บุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่สูงกว่าระดับมาตรฐานทั่วไป

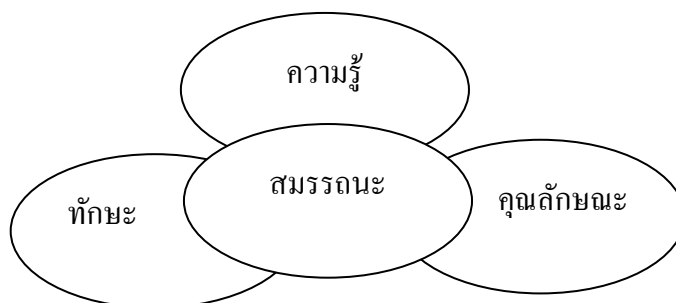
อาภรณ์ ภู่วิทยาพันธ์ (2552) ให้อธิบายคำว่า สมรรถนะ หรือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Competency) หมายถึง ความสามารถ ศักยภาพ ที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของการแสดงออกของบุคลากร โดยมีเหตุผลของการค้นหาคำตอบ จากข้อคำถาม คือ ทำอย่างไรที่จะทำให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จ ผ่านพฤติกรรม 3 ด้าน คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) โดยจำเป็นต้องมีระยะเวลาเป็นข้อกำหนดที่สำคัญที่ทำให้เกิดทักษะแต่ละด้าน จำแนกย่อย

เป็น 2 ด้าน ประกอบด้วย ทักษะการบริหารหรือจัดการ (Management skills) และทักษะด้านเทคนิคเฉพาะ (Technical skills) สำหรับด้านที่ 3 คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ motive) โดยภาพรวมมีสัญลักษณ์ที่เรียกว่า KSA ดังแสดงตามภาพที่ 2-10

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ข้อมูล หรือเนื้อหาเฉพาะของวิชาชีพ “บุคคลต้องมีความรู้อะไรบ้าง” จึงจะปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จ

2. ทักษะ (Skills) คือ ความสามารถหรือความชำนาญในการปฏิบัติงานทั้งด้านการใช้อวัยวะของร่างกาย และการใช้ทักษะการคิดทางสมอง “บุคคลต้องสามารถทำอะไรได้” โดยจำเป็นต้องมีระยะเวลาเป็นข้อกำหนดที่สำคัญที่ทำให้เกิดทักษะแต่ละด้าน จำแนกย่อยเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วย ทักษะการบริหารหรือจัดการ (Management skills) และทักษะด้านเทคนิคเฉพาะ (Technical skills)

3. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ motive) “บุคคลต้องมีคุณลักษณะอย่างไร” ประกอบด้วย แรงจูงใจ สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นแรงขับให้บุคคลกระทำพฤติกรรมอุปนิสัย ลักษณะทางกายภาพที่มีการตอบสนองต่อข้อมูล หรือสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ อึดม โนที่สนั ทัสนคติ ค่านิยมหรือจินตภาพส่วนบุคคล

ภาพที่ 2-10 คุณลักษณะพึงประสงค์ หรือสมรรถนะตามสาขาอาชีพ (อาภรณ์ ภู่วิทยาพันธ์, 2552)

การกำหนดคุณลักษณะพึงประสงค์หรือสมรรถนะ (Competency) 1) ควรมีการได้รับอนุมัติว่าองค์กรจะใช้ตัวใด ที่จะเป็น Core competency, Management competency, Technical competency องค์กรต้องทำเป็น Competency matrix ซึ่งแสดงให้เห็นความสามารถที่นำมาใช้ของแต่ละตำแหน่งงาน 2) นำคุณลักษณะพึงประสงค์ที่แสดงออกมาหรือเรียกว่า สมรรถนะ (Competency) ที่กำหนดมาทำการแจกแจงรายละเอียดตามบทบาท ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันออกไปตามระดับซึ่ง อาภรณ์ ภู่วิทยาพันธ์ (2552) อธิบายให้มีความสำคัญในการกำหนดชัดเจน ผ่านการจัดทำพจนานุกรมการกำหนดสมรรถนะที่ผู้บริหารระดับสูงได้อนุมัติ โดยองค์กรทั้งภาครัฐ

และภาคเอกชน ทั้งนี้รวมถึงผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่การกำหนดไว้ในตำแหน่งงานต่าง ๆ ว่าควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือที่เรียกว่า สมรรถนะอะไรบ้าง สำหรับหน่วยงานระดับต้องการหรือคาดหวังตั้งแต่การรับสมัครเข้ามาเป็นบุคลากรขององค์กรนั้น ๆ ขณะที่ผู้ประกอบการอาชีพตนเองในสาขาอาชีพต่าง ๆ ก็จำเป็นต้องมีคุณลักษณะตามสาขาอาชีพของตนว่าควรมีคุณลักษณะอย่างไรที่จะทำให้ตนเองนั้นประสบความสำเร็จในอาชีพอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ได้กำหนดระดับความสามารถไว้อย่างชัดเจน โดยลักษณะทั่วไปการกำหนดระดับความสามารถ (Proficiency level) ที่สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมต่อการทำงานตามบทบาทหน้าที่ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

1. บทบาทของสะท้อนพฤติกรรมขั้นเรียนรู้ (Basic level)
2. บทบาทสะท้อนพฤติกรรมขั้นปฏิบัติ อาวุโส (Doing level)
3. บทบาทสะท้อนพฤติกรรมการพัฒนา หัวหน้างาน (Developing level)
4. บทบาทสะท้อนพฤติกรรมขั้นก้าวหน้า ผู้จัดการ (Advanced level)
5. บทบาทสะท้อนพฤติกรรมความเชี่ยวชาญที่ชัดเจน ผู้เชี่ยวชาญ (Expert level)

โดยที่ได้กล่าวว่า คำว่า คุณลักษณะพึงประสงค์ มีนักวิชาการให้ความสำคัญต่อการนำไปใช้ในการเรียกที่แตกต่างกัน เช่น สมรรถนะ หรือศักยภาพ ในขณะที่สาระสำคัญของความหมายนั้นมิได้แตกต่างกันออกไปมากนัก ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ที่นำมาเรียก หรือเขียน ตามลักษณะที่ใช้ในการศึกษานั้น ๆ อาจกล่าวได้ว่า ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษานั้น ๆ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดเดียวกันกับคุณลักษณะพึงประสงค์ที่ใช้เรียกกัน โดยเฉพาะวงการศึกษา คำว่า คุณลักษณะพึงประสงค์ หรือสมรรถนะของอาชีพชาวนา

โดยเมื่อพิจารณากับเนื้อหาสาระของการศึกษาของผู้ประกอบการอาชีพการทำนา จึงเป็นคุณลักษณะของชาวนาไทยหรือคุณลักษณะพึงประสงค์ หรือสมรรถนะของชาวนาไทยนั่นเอง

องค์ประกอบของสมรรถนะชาวนาไทย

จุฑาทิพย์ ภักธราวาท (2557 ข) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทย การทำนาปลูกข้าว นั้น เป็นคุณลักษณะของการประกอบอาชีพ แต่เป็นวิถีชีวิต เช่น การเตรียมดิน เตรียมกล้า การปลูกข้าว การใส่ปุ๋ย การดูแลกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา ดังนั้นข้าวไทยจึงเป็นเสมือนจิตวิญญาณของคนไทย วัฒนธรรมประเพณีความเชื่อ ทัศนคติล้วนเกี่ยวกับกับข้าวและชาวนาไทย วิถีของชาวนาจำเป็นต้องมีการจัดการความรู้เพื่อเพิ่มคุณลักษณะชาวนาให้เป็นที่ยอมรับจากชาวโลก รวมถึงการให้ความสำคัญต่อการความมั่นคงทางอาหารให้แก่คนไทยและชาวโลก

วิลาศ วิชญะเดชา (2558) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของชาวนาไทย พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่อดีตและปัจจุบัน มีคุณลักษณะความรู้ องค์ประกอบ คือ ตั้งแต่การเริ่มเตรียมดิน ไปจนถึงการเก็บเกี่ยว โดยสามารถอธิบายได้ว่า วิธีการ เทคนิคต่าง ๆ ในการทำงานควรมีองค์ความรู้ลักษณะใด โดยสามารถแยกออกเป็น

1. ขั้นตอนการเตรียมพื้นที่ก่อนการปลูกข้าว จำเป็นต้องมีความรู้เรื่องการควบคุมวัชพืช ผักหญ้าและโรคระบาดเพื่อทำปุ๋ยสำหรับต้นข้าว

2. การเตรียมการปลูก เริ่มจากคัดเมล็ดพันธุ์ เตรียมก่อนหว่าน การหว่านเมล็ดเพื่อเตรียมดำ การเพาะต้นกล้า การดูแลต้นกล้าก่อนถอน การถอนกล้าที่มีความสมบูรณ์ที่จะลงดิน

3. การดำต้นข้าวและการรักษา จำนวนต้นที่เหมาะสม การกำจัดหอยเชอรี่และวัชพืช การกำจัดแมลงและศัตรูพืช การใส่ปุ๋ย เก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีด้านพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

บุญสุข เตือนชวัลย์, บุญสุข เตือนชวัลย์, สาคร ทานา, และวัฒน์ สุวรรณเขตนิกม (2551) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของการทำงานข้าวมุ่งจากการถอดความรู้ พบว่า องค์ความรู้ที่จำเป็นต้องมีที่ถือเป็นคุณลักษณะ คือ การเริ่มเตรียมพื้นที่ไปจนถึงการเก็บเกี่ยว รวมถึงขั้นตอน วิธีการ เทคนิคต่าง ๆ ในการทำงาน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560 ก) ได้กำหนดคุณลักษณะของหลักเกณฑ์การพิจารณาเกษตรกร Smart farmer ซึ่งถือเป็นศักยภาพของเกษตรกร ประกอบด้วย 1) ความรู้ในเรื่องเกษตรที่ทำอยู่ 2) การมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ 3) มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด 4) มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและปลอดภัยของผู้บริโภค 5) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม 6) มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

มูลนิธิร่วมด้วยช่วยกันสำนักกรักบ้านเกิด (2560) ร่วมกับดีแทค และกรมส่งเสริมการเกษตร ได้กล่าวถึง ต้นแบบเกษตรกรรุ่นใหม่ ศักยภาพในการเป็น เกษตร 4.0 ในการสรรหาคูณลักษณะที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) ทักษะการบริหารจัดการ พื้นที่เกษตรกรรม แรงงาน ทุน การเพาะปลูก การแปรรูป สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหาร อยู่บนพื้นฐาน การใช้ทักษะ องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานใช้นวัตกรรมยกระดับสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น 2) ทักษะความเป็นเกษตรกรมืออาชีพ เป็น Smart farmer ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร นำความรู้มาใช้ในการบริหารจัดการ และใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยการวางแผนธุรกิจ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสร้างการตลาด และนำการผลิต สามารถแบ่งปันบทเรียนแห่งความสำเร็จ โดยการถ่ายทอดประสบการณ์องค์ความรู้ ความสำเร็จแก่สาธารณะ

สมพร อัสวีตานนท์ (2556) นักวิชาการอาวุโส สถาบันคลังสมองของชาติ และคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ ได้จัดเสวนาในหัวข้อ ผ่านโครงสร้างปัญหาชาวนาไทย ทำนาไม่ได้นา กับแนวทางการยกระดับสมรรถนะชาวนาสู่การเป็นอาชีพ โดยได้กล่าวถึง ความเป็นมืออาชีพว่า หมายถึง การมีทักษะในการบริหารจัดการที่ดี การจดบันทึก การค้นหาข้อมูล แสวงหาสิ่งใหม่ ๆ แสวงหาเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สะท้อนออกมาเป็นการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลผลิต

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2556) กล่าวถึง ชาวนามืออาชีพ จำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ รักคุณธรรม คิดสร้างสรรค์และแบ่งปัน มีศรัทธาในอาชีพ ใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา สืบสานอาชีพในแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างความสมดุลในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต โดยที่ชาวนาต้องเข้าใจอาชีพ มีความเข้าใจชีวิตอย่างสมดุล และมีโภชนาการและสิ่งแวดล้อม ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เรียนรู้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีการบริหารความเสี่ยงในอาชีพ เข้าใจวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ร่วมแรงร่วมใจเพื่อแบ่งปันความรู้สู่สังคมชุมชน เข้าใจกระบวนการห่วงโซ่ อุปทานนำสู่ความสำเร็จ บริหารจัดการแบบมีแผนและยืดหยุ่น สร้างสมดุลความพอเพียงทางการเงิน การบริหารจัดการผลผลิตอย่างชาญฉลาด การสร้างสรรค์คุณค่าการผลิต การเก็บเกี่ยว และการรักษาอย่างมีคุณค่า เข้าใจระบบการค้า เรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพ การจัดลำดับคุณลักษณะพฤติกรรมตามบทบาทของผู้ประกอบอาชีพชาวนา

กรมส่งเสริมการเกษตร (2556) ได้กล่าวสรุป การจัดลำดับคุณลักษณะพฤติกรรมตามบทบาท โดยมีองค์ประกอบของความรู้ และคุณสมบัติพื้นฐาน 6 ข้อ ตามตารางที่ 2-2 ดังนี้

กลุ่ม Smart farmer คือ ผู้ประกอบอาชีพชาวนา หรือเกษตรกร ที่ผ่านทั้งในด้านรายได้ และคุณสมบัติพื้นฐาน 6 ด้าน

กลุ่ม Existing smart farmer คือ ผู้ประกอบอาชีพชาวนา หรือเกษตรกร ต้องผ่านคุณสมบัติด้านรายได้ และคุณสมบัติพื้นฐาน 6 ข้อ โดยต้องผ่านตัวบ่งชี้อย่างน้อย 1 ตัวในแต่ละคุณสมบัติ

กลุ่ม Developing smart farmer คือ ผู้ประกอบอาชีพชาวนา หรือเกษตรกร ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาทั้งคุณสมบัติรายได้ และคุณสมบัติพื้นฐานจัดอยู่ในกลุ่มนี้

ตารางที่ 2-2 ตารางหลักเกณฑ์เกษตรกรที่เป็น Smart farmer สมรรถนะของอาชีพเกษตรกร

สมรรถนะอาชีพเกษตรกร	ตัวชี้วัด
ด้านความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร	<ul style="list-style-type: none"> - ความมุ่งมั่นต่อการประกอบอาชีพ - ความรักและหวงแหนพื้นที่และอาชีพเกษตรกร - ความสุขและความพึงพอใจในอาชีพการเกษตร
ความรู้ด้านเกษตรที่ทำอยู่	<ul style="list-style-type: none"> - การเป็นเกษตรกรต้นแบบ - การเป็นวิทยากรถ่ายทอดเทคโนโลยี - การให้คำแนะนำและการเป็นที่ปรึกษา
ความสามารถในการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ	<ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานต่าง ๆ - ความสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลผ่านเทคโนโลยี - การบันทึกข้อมูล การใช้ข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เพื่อการวางแผนก่อนดำเนินการ และ - การบริหารจัดการผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง และตลาด
ความรู้ด้านการบริหารจัดการผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถในการบริหารจัดการปัจจัยการผลิต แรงงาน ทุนมีความสามารถในการเชื่อมโยงการผลิต - การจัดการผลพลอยได้หรือของเหลือที่มีประสิทธิภาพ
ความรู้ด้านการตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถการตลาดให้ขายผลผลิตได้
ความรู้ด้านคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้และพัฒนาความรู้ด้านมาตรฐานความรู้อื่นหรือเกษตรอินทรีย์ GAP GMP - ความรู้ในกระบวนการเกษตรอินทรีย์ GAP GMP
ความรู้ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ในกระบวนการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม - การช่วยเหลือสังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

จะเห็นว่าผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะของชาวนาไทย หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพการทำนาที่มีองค์ประกอบของ ความรู้ ทักษะ คติ ด้านกระบวนการที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชีพการทำนาตั้งแต่การเริ่มต้น การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่มาประกอบอาชีพ และทำการวางแผนการผลิต และเริ่มดำเนินการผลิต จนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวสารออกมาเพื่อการบริโภคและการขายแก่ผู้บริโภค ตลอดจนใช้ ภูมิปัญญานวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่การทำเกษตรของตนเอง มาชั่วระยะเวลาหนึ่ง

ตารางที่ 2-3 องค์ประกอบของสมรรถนะของชาวนาไทย

ความหมาย	นักวิชาการ							รวมคะแนน
	จุฑาทิพย์ ภักธราท (2557 ข)	วิลาศ วิษณุเมธธา (2558)	บุญดูข เตือนขวัญ และคณะ (2551)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560 ก)	มูลนิธิร่วมด้วยช่วยกันสำนักกรบ้านเกิด (2560)	ตมพร อัคริฉานนท์ (2556)	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2556)	
ความรู้การเพาะปลูกข้าวจนเก็บเกี่ยว		X	X		X		X	4
ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมดิน	X	X	X					3
ความรู้เกี่ยวกับการคัดเมล็ดพันธุ์		X	X					2
ความรู้เกี่ยวกับการดำ/ การเก็บรักษา	X	X	X					3
ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ		X	X	X	X		X	5
การบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด		X	X	X	X	X	X	6
ตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและปลอดภัย ของผู้บริโภค				X	X	X		3
ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม				X			X	2
ความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร				X	X		X	3
การใช้เทคโนโลยี						X		1

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

ความหมาย	นักวิชาการ							
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2557 ข)	วิไลศ วิษณุเดชา (2558)	บุญสุข เตือนขวัญ และคณะ (2551)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560 ก)	มูลนิธิร่วมด้วยช่วยกันสำนึกรักบ้านเกิด (2560)	สมพร อัครวิไลนันท์ (2556)	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2556)	รวมคะแนน
การบริหารความเสี่ยง						X		1
ห่วงโซ่ อุปทาน						X		1
การเรียนรู้และการพัฒนา				X			X	2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่นักวิชาการ ได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 2-3 ตารางองค์ประกอบของสมรรถนะของชาวนาไทย นักวิชาการ ให้คำนิยามไว้ทั้งหมด จำนวน 4 คน 2 องค์กร 1 มูลนิธิ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2557 ข), บุญสุข เตือนขวัญ และคณะ (2551), สมพร อัครวิไลนันท์ (2556), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2556), วิไลศ วิษณุเดชา (2558), กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560 ก), มูลนิธิร่วมด้วยช่วยกันสำนึกรักบ้านเกิด (2560)

ปัจจุบันทั้งทางภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคสังคมและภาคประชาคม ล้วนมุ่งให้ความสำคัญต่อการสร้างคุณลักษณะของชาวนาไทย ที่กล่าวถึง ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะด้านอื่นที่พึงประสงค์ ด้านทัศนคติที่มีต่ออาชีพ จึงเป็นต่อมาว่าการสร้างความเป็นผู้ประกอบการอาชีพชาวนาที่มีดี สำหรับในงานวิจัยนี้เป็นการสร้างคู่มือมาตรฐานสำหรับการประเมินในเรื่องคุณลักษณะของชาวนาไทยที่จะกำหนดให้ผู้ประกอบการอาชีพชาวนานำไปประยุกต์ใช้ในระดับบุคคล ดังนั้น การศึกษารายละเอียดของคุณลักษณะของชาวนาไทย ที่แสดงถึง ทิศทางปัญญา คือ ความรู้ในวิชาชีพชาวนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรู้ด้านเกษตรที่ทำอยู่ หมายถึง ความรู้การเพาะปลูกข้าวจนเก็บเกี่ยว 1.1) ขั้นตอนการเตรียมพื้นที่/ เตรียมดินก่อนการปลูกข้าว การควบคุมวัชพืช ถางหญ้า และไถกลบ เพื่อทำปุ๋ย

1.2) การเตรียมการปลูก เริ่มจากคัดเมล็ดพันธุ์ ก่อนหว่านและการหว่านเมล็ดเพื่อเตรียมดำ การเพาะ และดูแลต้นกล้า การถอนกล้าลงดิน 1.3) การดำต้นข้าว การรักษาต้นที่เหมาะสม กำจัดหอยเชอรี่ วัชพืช กำจัดแมลง ศัตรูพืช ไล่ปุย เก็บเกี่ยวผลผลิต การทำพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

2. ความรู้ด้านการบริหารการผลิต หมายถึง คุณลักษณะของชาวนาด้านความรู้ การบริหารการผลิต ประกอบด้วย การบริหารจัดการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการตามระดับ ความพอเพียงของตนเองที่กำหนดไว้ เพื่อการบริโภค รวมถึงการนำไปขาย โดยการใช้ข้อมูลในอดีต มาวางแผนความรู้เรื่องการเพาะปลูกข้าว ตั้งแต่เตรียมปลูก จนเก็บเกี่ยวผลผลิต สามารถแก้ปัญหา จนเกิดเป็นประสบการณ์ใหม่ที่พัฒนาอาชีพชาวนาของตน รวมถึงความรู้ในกระบวนการผลิต ที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ความรู้การเตรียมพื้นที่ก่อน การเพาะปลูก ความรู้การเตรียมการปลูก ความรู้การดำต้นข้าวและการรักษา ความรู้ด้านคุณภาพ และปลอดภัยในการบริโภค

3. ความรู้ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง คุณลักษณะของชาวนาด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยการผลิต แรงงาน ทุนมีความสามารถในการเชื่อมโยงการผลิต การจัดการผลพลอยได้หรือของ เหลือที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมทั้งปัจจัยภายในและ ภายนอกที่เข้ามากระทบต่อการทำอาชีพ อาทิ สภาพภูมิอากาศ น้ำ แรงงาน ประกอบด้วย ความรู้ ด้านการบริหารการเงิน ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยง จากการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ จากภาครัฐ และมีผู้ส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการบริหารจัดการ

4. ความรู้ด้านการตลาด หมายถึง คุณลักษณะของชาวนาด้านความต้องการทางการตลาด การนำผลผลิตไปจำหน่ายในแหล่งต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพในช่องทางอื่น ๆ ตามระดับ ความพอเพียงของตนในการสร้างความสมดุลในการประกอบอาชีพได้อย่างอยู่รอดและยั่งยืน

5. ด้านทัศนคติ ประกอบด้วย คุณลักษณะของชาวนาต่อความมุ่งมั่นต่อการประกอบ อาชีพในความรักและหวงแหนพื้นที่ มีการช่วยเหลือสังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และศรัทธาต่อ อาชีพเกษตรกร มีความสุข และมีความพอใจความพึงพอใจในอาชีพการเกษตร ประกอบด้วย ทักษะความเป็นมืออาชีพ ศรัทธาต่ออาชีพ ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

6. ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ ประกอบด้วย การวางแผนพัฒนาความก้าวหน้า องค์กรความรู้ โดยการเรียนรู้พัฒนาอย่างต่อเนื่องต้องเรียนรู้ด้วยตนเองและการแสวงหาความรู้ คิดสร้างสรรค์ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนในการสร้างความสำเร็จในอาชีพของตน โดยรับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือภายนอก เพื่อนำมาพัฒนามาตรฐานคุณภาพของข้าวของ ตนเอง และสามารถเป็นต้นแบบในการนำความรู้มาถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนให้แก่กลุ่มคนหรือ ชุมชนชาวนา เป็นเกษตรกรต้นแบบของชุมชน และพร้อมในการเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ต้องการเรียนรู้

ประกอบด้วย ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ ความรู้ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านนวัตกรรม ข้อมูลเทคโนโลยี

ส่วนที่ 7 แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จของการประกอบอาชีพชาวนา

หลักการของ Krantz (2001) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่สนับสนุนความประสบความสำเร็จของชาวนาที่ประสบความสำเร็จของวิถีชีวิตที่ยั่งยืนให้มิไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ คือ การจัดการความยากจนตามแนวทางการพัฒนาประเทศให้พ้นจากความยากจนจากความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนา ในมุมมองการส่งเสริมวัดและสนับสนุนเชิงระดับมหภาค ความสอดคล้องกับบริบทของการศึกษาคำนี้ เพื่อนำไปสู่การอธิบายที่สำคัญของความเชื่อมโยงภาพรวมของประเทศไทยที่เป็นประเทศเกษตรกรรม และชาวนาไทยถือเป็นผู้สืบทอดความเป็นอัตลักษณ์ของประเทศไทยมาอย่างช้านาน ดังนั้นผู้วิจัยต้องทบทวนตั้งแต่ภาพรวมหรือที่เรียกว่า มุมมองเชิงระบบใหญ่ตามแนวคิด Open system และการจัดการภาครัฐแนวใหม่บูรณาการเพื่อนำไปสู่มุมมองเชิงระบบย่อย เพื่อจะ ได้ไปใช้สนับสนุนและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างครอบคลุมและตรงประเด็น ทั้งนี้หากมองเฉพาะบางส่วนแค่ความสำเร็จของชาวนาที่ได้จากการศึกษาไม่ผ่านการทบทวนอาจไม่สามารถชี้ให้เห็นเพียงระบบย่อยเท่านั้น ทั้งนี้ความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพการทำนา หรือชาวนาไทย ได้รับการผลักดันความสำเร็จมาจากแนวคิดของการพัฒนา มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงมา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560 ข) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึง ความสำเร็จของเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรมว่า การพัฒนาเกษตรกรให้มีระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยมีรายได้ของครัวเรือนไม่ต่ำกว่า 180,000 บาท ต่อปี เช่นเดียวกับชุมพลภัทร์ คงธนจารุอนันต์ (2551) อธิบายว่าความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนาไทย เป็นการดำเนินชีวิตและการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพชาวนา คือ ความต่อพอเพียงในการดำเนินชีวิตในการผลิตเพื่อการบริโภค โดยการผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่ต่อการดำรงชีวิตลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ และการมีคุณภาพชีวิตทั้งร่างกายและจิตใจที่ดี (ชุมพลภัทร์ คงธนจารุอนันต์, 2551; สุรพล จันทราปัติย์และกันยารัตน์ เชื้อวเวช, 2551) การเสริมสร้างกลไกให้เกิดการปรับตัวทั้งในระดับครัวเรือนและระดับชุมชนที่ประกอบอาชีพชาวนาในเป้าประสงค์ให้เกิดความมั่นคงในอาชีพชาวนา คือ การลดต้นทุนการผลิต (มูลนิธิข้าวไทย, 2558) การสร้างชาวนามืออาชีพที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ หรือที่เรียกว่า Smart farmer จำเป็นต้องให้ชาวนาดันแบบผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำนา เพื่อมาเป็นวิทยากรให้คำปรึกษาแก่ชาวนาด้วยกัน พร้อมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างผู้ประกอบอาชีพชาวนาให้เป็นชาวนามืออาชีพที่วัดจาก ความมั่นคงในอาชีพ และมีรายได้เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น เป้าหมายพัฒนาชาวนาเกิดจากคุณลักษณะที่

แสดงถึงความรู้ความสามารถในการผลิต การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับ อัทธ์ พิศาลวานิช (2554) ได้กล่าวถึง ความสำเร็จของการค้าข้าวในระดับสากล ประเด็นสำคัญที่ ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ ผลผลิตต่อไร่ ค่าแรงงาน ระบบชลประทาน รวมถึงความร่วมมือกับ ทุกภาคส่วนของประเทศในการสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการอาชีพชาวนาของ ประเทศไทย โดยการรับรู้ถึงผลผลิตเพื่อการบริโภค และเหลือเพื่อนำไปขาย มีความเป็นอยู่ที่ดี และ มีความภูมิใจต่ออาชีพ การเข้าร่วมกับภาครัฐในการรับการส่งเสริมด้านต่าง ๆ การบริหารจัดการ ด้านการลงทุน การบริหารจัดการทำบัญชีครัวเรือน การวางแผนการบริหารใช้จ่าย การปลูกฝัง ค่านิยมแก่สมาชิกในครอบครัว ให้สามารถประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน จากการใช้คุณภาพชีวิตทางกายและทางใจ โดยเหตุผลที่จำเป็นต้องพิจารณาความสำเร็จ คือ การเปลี่ยนแปลงทางเกษตรกรรมและวิถีชีวิตของเกษตรกรในชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงตาม ช่วงเวลาจากการบริโภคเพื่อการบริโภค และ 1) นำผลผลิตมาจำหน่ายในการเพิ่มรายได้ครัวเรือน มีการบริหารจัดการตนเอง และการร่วมกับชุมชนสังคมในการร่วมกันยึดถือประเพณีกรรมกับ การเกษตร และ 2) ปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามา พร้อมการกู้ยืมเงินจาก สถาบันการเงิน เริ่มนำสารเคมีมาใช้ 3) ลดละเลิกสารเคมี มาใช้ชีวภาพ ทำการผสมผสานการทำ เกษตร แลกเปลี่ยนแรงงานกันระหว่างชาวนาด้วยกันเอง ร่วมตัวกันต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง การเข้าร่วมกิจกรรมและสร้างความเข้มแข็งในท้องถิ่น สร้างอัตลักษณ์ สร้างความสัมพันธ์กับ ภายนอกชุมชน (พระเชษฐาชาญ คำบาง, 2551) ดังนั้นต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนวิถีต่าง ๆ ของชาวนา ในแง่มุมที่ต้องอาศัยการบูรณาการผลักดันเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการประกอบอาชีพความยั่งยืน โดยประเด็นที่สำคัญ คือ การยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำ การเกษตรกรรม ในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ เกิดจากรายได้จากการขายผลผลิต และ ค่าใช้จ่ายครัวเรือน (อาคม พรหมเสน, 2552) และประเด็นต่อมา คือ การจัดการความรู้โดยผ่านวงจร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของปราชญ์หรือผู้นำศูนย์การเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในระดับ ชุมชน สอดคล้องกับชัชช กลินอุบล (2553) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของชุมชนชาวนาภายใต้ โครงสร้างการจัดการความรู้ ให้ความสำคัญต่อการลดต้นทุนการผลิต และเรื่องคุณภาพชีวิตที่ สะท้อนให้เห็นถึงการมีสุขภาพที่ดี และสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การบริหารจัดการล้วนเกิดจาก ชาวนาที่ประสบความสำเร็จถือเป็นต้นแบบ ศูนย์กลางให้แก่ชุมชนชาวนาผ่านการที่มีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้างในการถ่ายทอดความรู้ผ่านประสบการณ์นำสู่การปฏิบัติ การเรียนรู้ดูงาน ในพื้นที่ และวิลาส วิษณุเดชา (2558) ได้กล่าวถึง ความสำเร็จของการประกอบอาชีพชาวนา หรือ เกษตรกรไทยว่าเกิดจาก การมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยสาระสำคัญ

ดังกล่าวมีปัจจัยที่สำคัญมาจากการมีจำนวนปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น และคุณภาพผลผลิตข้าวที่เกิดจากศักยภาพในการผลิตที่มาจากเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี

ในขณะที่เดียวกันเกษตรกรชาวนาสามารถประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืนเป็นตัวสะท้อนถึงความสามารถทางการแข่งขัน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของอากาศ การผลิตข้าวโดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้พัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน พัฒนาอาชีพ และสร้างรายได้ (เชิญ ไกรนรา, 2558) โดยตามแนวคิดของ Krantz (2001) ได้กล่าวถึงวิธีการดำรงชีพแบบอย่างยั่งยืน 1) การใช้ประโยชน์จากความยากจนมาขยายโอกาสทางเศรษฐกิจ 2) การมีรายได้และการมีสุขภาพที่ดี มีการศึกษา การเข้าถึงบริการทางสังคม 3) การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ภายใต้ปัญหาและสาเหตุที่ควบคุมไม่ได้ โดยบทบาทสำคัญ คือ การนำความหลากหลายของทรัพย์สินทั้งหมดที่มีของตน ประกอบด้วย ทุนทางทรัพยากร ทุนทางกายภาพ ทุนทางสังคม ทุนมนุษย์มาขับเคลื่อนใช้ประโยชน์ในสร้างผลลัพธ์ให้เกิดขึ้นในการสร้างชีวิตที่ดี ทั้งในด้านความเป็นอยู่ในชีวิต และรายได้ที่เพิ่มขึ้น การผลิตให้มากขึ้น

ตารางที่ 2-4 การตั้งเคราะห์ตัวชี้วัดความสำเร็จของการประกอบอาชีพทำนา

ระดับ	ตัวชี้วัด	นักวิชาการ								
		ชุมพลภัทร์ คงชนจอรุณันต์ (2551) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560 ข) มูลนิธิข้าวไทย (2558)	ชลัช กัตินอุบล (2553) วิไลศ วิษณุเดชา (2558)	พระเชษฐาญา คำบาง (2551)	อัทธ์ พิศลาพานิช (2554)	อาคม พรหมเสน (2552)	สุรพล จันทร์อาทิตย์ และกันยารัตน์ เจียวเวช (2551)	เชิญ ไกรนรา (2558)	Krantz (2001)	รวมคะแนน
การดำรงชีพ	รายได้ที่เพิ่มขึ้น	X	X	X	X	X	X	X	X	8
	ประสิทธิภาพการจัดการต้นทุนผลิต		X	X	X	X	X	X	X	7
	คุณภาพชีวิตสุขกายสุขใจ	X	X	X	X	X	X		X	7
	ผลผลิตสูงมีคุณภาพดี		X		X	X	X		X	5
	พัฒนากระบวนการผลิตข้าว			X	X	X		X	X	5
	ความเชื่อในมาตรฐานความปลอดภัย			X			X			2

ตารางที่ 2-4 (ต่อ)

ระดับ	นักวิชาการ									
	ตัวชี้วัด	ชุมพลภัทร์ คงชนจอรุอนันต์ (2551) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560 ข) มูลนิธิข้าวไทย (2558)	ชติช กถันอุบล (2553) วิลาศ วิษณุเดชา (2558)	พระเชษฐาญา ค่ำบาง (2551)	อัทธ์ พิศาดานิช (2554)	อาคม พรหมเสน (2552)	สุรพล จันทราบัติย์ และกษิณกรัตน์ เชื้อเวาข (2551)	เชิญ ไกรนรา (2558)	Krantz (2001)	รวมคะแนน
การพัฒนา	พัฒนาศักยภาพในอาชีพ		X	X	X	X	X	X	X	8
อย่างยั่งยืน	คนต้นแบบของอาชีพชุมชน		X	X	X	X	X			6
	การปรับตัวต่อสถานการณ์			X	X	X		X	X	5
	ความพอเพียงและมั่นคงในอาชีพ						X			1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยาม ตัวแปร ตัวชี้วัด ที่นักวิชาการ/ ผู้วิจัยค้นพบ

จากตารางที่ 2-4 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับการวัดความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนา จากการศึกษาของนักวิชาการจำนวน 8 คน คือ ชุมพลภัทร์ คงชนจารุอนันต์ (2551), ชลัช กลิ่นอุบล (2553), พระเชี่ยวชาญ คำบาง (2551), อัทธ์ พิศาลวานิช (2554), อาคม พรหมเสน (2552), สุรพล จันทราปัติย์ และกันยารัตน์ เชี่ยวเวช (2551), เชิญ ไกรนรา (2558), Krantz (2001) ดังต่อไปนี้

ระดับการดำรงชีพ

รายได้ที่เพิ่มขึ้น หมายถึง จำนวนผลผลิตที่มีปริมาณที่เพิ่มขึ้น จากการเปรียบเทียบการผลิตที่ผ่านมา โดยเมื่อหักต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้มีรายได้จากการขายข้าวได้เพิ่มขึ้น

ประสิทธิภาพการจัดการต้นทุนผลิต หมายถึง การบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดกับการทำการเกษตรปลูกข้าวให้เป็นไปตามแผนการที่วางไว้ การดูแลรักษาระหว่างการผลิตจนเสร็จสิ้นเก็บเกี่ยวผลผลิตออกมาเป็นข้าวและผลพลอยได้ที่เหลือจากกระบวนการสร้างประโยชน์ทั้งในการดำรงชีวิต

คุณภาพชีวิตสุขกายสุขใจ หมายถึง สภาพทางร่างกายในสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบด้วย กินอาหารที่ปราศจากสารเคมี มีที่พักอาศัย มีน้ำสะอาด อยู่ท่ามกลางอากาศบริสุทธิ์ สภาพทางจิตมีการพัฒนาตนเอง รู้คุณค่าและเป้าหมายอิสระในการพึ่งพาตนเอง ประกอบอาชีพด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของตน และมีความเกื้อกูลต่อสังคม ชุมชนและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม

ผลผลิตสูงมีคุณภาพดี หมายถึง การบรรลุเป้าหมายตามที่เกษตรกรผู้ผลิตได้กำหนด ในสัดส่วนของปริมาณผลผลิตข้าวที่ได้จากกระบวนการผลิตวัดจากจำนวนผลผลิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

พัฒนากระบวนการผลิตข้าว หมายถึง การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมหรือวิกฤตภัยธรรมชาติที่อาจขึ้น รวมถึงการหาวิธีค้นหาความรู้ และเทคโนโลยีนวัตกรรมมาทำให้สามารถสร้างผลผลิตข้าวสารให้เพิ่มขึ้น

ความเชื่อในมาตรฐานความปลอดภัย หมายถึง สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ผลผลิตข้าวสารมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่สามารถยืนยันคุณภาพข้าวสารส่งผลต่อการยอมรับความปลอดภัยจากสารเคมี สิ่งปนเปื้อน สามารถบริโภคเพื่อการดำรงชีวิตของตนเอง และเมื่อเหลือนำไปจำหน่ายแก่ผู้บริโภคสร้างรายได้จากการให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ระดับการพัฒนาที่ยั่งยืน

พัฒนาศักยภาพในอาชีพ หมายถึง การพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะด้านอื่นที่พึงประสงค์ด้านทัศนคติที่มีต่ออาชีพในการยกระดับมาตรฐานอาชีพสูงขึ้นในการเป็นความเป็นผู้ประกอบอาชีพชาวนาที่มีศักยภาพสามารถสร้างความสำเร็จในอาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

นวัตกรรมประยุกต์องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

คนต้นแบบของอาชีพ หมายถึง การเป็นผู้นำแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพ เกษตรกร การปลูกข้าว เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพ บริหารจัดการพื้นที่เกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รับรู้ การปรับตัวต่อปัญหาทันต่อสถานการณ์จนประสบความสำเร็จ สามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งเสริม ท้องถิ่น ชุมชน เป็นผู้นำด้านตลาดนำการผลิต และเป็นเกษตรกรตัวอย่างในการเป็นกลไก ในการขับเคลื่อนภาพการเกษตรด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การปรับตัวต่อสถานการณ์ หมายถึง ความสามารถในการรับมือได้ และฟื้นตัวจาก ความเครียดจากการกดดัน หรือแรงกระแทกได้ เช่น ฤดูกาล วิกฤตทางภัยธรรมชาติ โครงสร้าง ประชากร โดยที่ยังสามารถยังคงพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง

ความพอเพียงและมั่นคงในอาชีพ หมายถึง ระดับความเพียงพอของเกษตรกรชาวนาไทย ที่มีความรู้สึกพอใจในการดำรงชีพขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลกับการประกอบอาชีพชาวนาของตนเองที่ แสดงถึงความเข้มแข็งในการประกอบอาชีพในการเป็นชาวนาไทย

ส่วนที่ 8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย

สมปอง อัดอิน โหม่ง และคณะ (2556) ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ การทำนาเพื่อลดต้นทุนการผลิตเพิ่มผลผลิตข้าวของกลุ่มทำนา บ้านทุ่ง จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษา พบว่า การออกแบบกระบวนการทำงานแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลของ ในและนอกพื้นที่เพื่อหาองค์ความรู้ ระยะที่ 2 เป็นการทดลองตามองค์ความรู้ที่มี เพื่อค้นหาวิธีที่ดีที่สุดมากำหนดใช้เป็นต้นแบบแก่ชาวนาที่สนใจ ระยะที่ 3 สรุปผลการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ ความรู้ โดยสามารถสรุปได้ว่า องค์ความรู้ที่ 1 คือ ประสบการณ์การทำนา องค์ความรู้ที่ 2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้รู้ทุกภาค

ณัฐวิวัฒน์ วงศ์ศิริคุณากร (2560) ทำการศึกษา รูปแบบความร่วมมือกลุ่มบุคคลเพื่อ ความต่อเนื่องทางธุรกิจของโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิจังหวัดร้อยเอ็ดในภาวะที่เกิดภัยแล้ง โดย การวิจัยเชิงคุณภาพ กับกลุ่มตัวอย่างผู้ผลิตข้าวเปลือก ผู้จัดหาข้าวเปลือก ผู้ผลิตข้าวสารและ ผู้จำหน่ายข้าวสาร โดยการสนทนากลุ่ม พบว่า 1) กลุ่มผู้ผลิตข้าวเปลือกให้ความสำคัญต่อ การบริหารจัดการแหล่งน้ำ แนวทางการผลิต การบริหารจัดการเมล็ดพันธุ์ข้าว การพัฒนาองค์ ความรู้เกษตรกร การยืดเวลา การแปรรูป การรวมกลุ่มเพื่อกู้ยืมเมล็ดพันธุ์ข้าว การสร้างรายได้เสริม 2) กลุ่มจัดหาข้าวเปลือกให้ความสำคัญต่อความร่วมมือของเครือข่ายและการวิเคราะห์ 3) กลุ่มผู้ผลิต

ข้าวสารให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการตั้งแต่การรับซื้อจนถึงการจำหน่ายรวมถึงการรวมกลุ่ม การวิเคราะห์และบริหารความเสี่ยง 4) ผู้จำหน่ายข้าวสารให้ความสำคัญต่อการทำแผนจัดจำหน่าย การพัฒนาศักยภาพ การวิเคราะห์ความเสี่ยง แผนการตลาด และยังพบว่าแนวทางความร่วมมือ ในแต่ละกลุ่มในการเกิดภัยแล้ง คือ 1) การวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด 2) การจัดทำเมล็ดข้าวจำหน่ายให้กับชาวนาเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน 3) การกันเมล็ดข้าวที่มี คุณภาพไว้จำหน่ายหรือให้ยืม 4) การจัดซื้อข้าวเปลือกที่ไม่ได้คุณภาพไปใช้ในกระบวนการแปรรูป 5) การขยายตลาดข้าวคุณภาพ 6) การสื่อสารประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ความโดดเด่นของข้าวร้อยละ

งานวิจัยต่างประเทศ

Duncan, Tompkins, Dash, and Tripathy (2017) ศึกษาเกี่ยวกับความยืดหยุ่นต่อความเสี่ยง: เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในสามเหลี่ยมปากชางอินเดียพื้นที่พัฒนาที่สำคัญของประเทศเป็นแหล่งผลิต อาหารสำคัญและเป็นที่อยู่อาศัยของเกษตรกรที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกษตรกรผู้ปลูกข้าวรายใหญ่ครองพื้นที่แถบที่มีประชากรอาศัยอยู่ในภูมิภาคเอเชียใต้และเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้และเผชิญกับอันตรายจากสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ผลกระทบระยะสั้น และระยะยาวต่อการผลิตข้าวและวิถีชีวิต จุดมุ่งหมายของการศึกษาคั้งนี้ คือ การระบุและอธิบายถึง จุดเริ่มต้นและสื่อยอดที่ส่งผลต่อความยืดหยุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความไวต่อแรงกระแทก จากสภาพภูมิอากาศมากขึ้นสาเหตุที่เกษตรกรบางคนได้รับผลกระทบในระยะยาวจากการกระแทก จากภาวะโลกร้อนและสิ่งที่ “พื้นฐาน” ปัจจัยที่ก่อให้เกิดช่องโหว่นี้เมื่อเวลาผ่านไป เราดำเนินการ วิเคราะห์ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพและข้อมูลการสำรวจครัวเรือนจากสองหัวเมือง เราแสดงให้เห็นว่าอันตรายจากสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดแรงกระแทกในการผลิตข้าวที่เป็นปัญหาสำหรับ เกษตรกรเพราะข้าวถูกใช้ส่วนใหญ่เพื่อการบริโภคของครัวเรือนในบริบทของแหล่งรายได้ นอกภาคเกษตรที่ไม่น่าเชื่อถือและขาดการประกันและเครดิต งานวิจัยของเราเน้นว่า “สื่อยอด” มีปฏิสัมพันธ์กับรูปแบบการเพาะปลูกข้าวในปัจจุบันทำซ้ำรัฐการเกษตรที่มีความยืดหยุ่นต่ำ เราให้ ข้อคิดเห็นว่าการแทรกแซงการพัฒนาการเกษตรเพื่อให้ทำนานปีมากขึ้น ยืดหยุ่นกับอันตรายจาก สภาพภูมิอากาศควรมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการผลิตและความต้านทานการกระแทก แต่ยังรับรู้ถึง ระบบภายในการเพาะปลูกข้าวที่ได้รับการปฏิบัติและปัจจัยแวดล้อม “สื่อยอด” ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

Chen et al. (2018) ศึกษาเกี่ยวกับการฟอกฟางของฟางข้าวจากข้าวที่ผ่านการตัดแปร ด้วย CryIC การพัฒนาและการสืบพันธุ์ของ *Daphnia magna* สายพันธุ์ข้าวพันธุ์อื่น TIC-19 มีความต้านทานต่อแมลงศัตรู lepidopteran สูงเนื่องจากมีการสังเคราะห์โปรตีน *Cryptic bacillus thuringiensis* (Bt) ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นถึงโอกาสที่ดีในการปลูกเชิงพาณิชย์ในประเทศจีน ชนิดของ Cladocera คำสั่งของสัตว์น้ำที่พบบ่อยในระบบนิเวศทางน้ำ เช่น ข้าวนาปีอาจได้รับ

การปลดปล่อยออกมาจากสารตกค้างจากข้าวโพดบีทีเอสที่ผ่านการตัดแปรพันธุกรรม สำหรับการศึกษารายงานในที่นี้เราใช้ *Daphnia magna* (water flea) เป็นตัวแทนของ Cladocera เพื่อประเมินว่าสัตว์น้ำร่วมมากที่อยู่อาศัยจะถูกทำลายเมื่อสัมผัสกับสารละลายฟางข้าวจากบีที เราได้สัมผัส *D. magna* กับ M4 medium ที่มีเปอร์เซ็นต์ปริมาตรต่าง ๆ ของตัวกลางที่ได้รับการบ่มด้วยฟางข้าว TIC-19 หรือฟางข้าวจาก iseno Minghui 63 (MH63) ที่ไม่มีการเปลี่ยนรูปเป็นเวลา 21 วัน เมื่อเทียบกับ M4 บริสุทธิ์ (การควบคุม) ค่าความสมบูรณ์และค่าพัฒนาการและการสืบพันธุ์ของ *D. magna* ลดลง sig- เมื่อสัมผัสกับสารละลายฟางข้าว ตรงกันข้ามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง TIC-19 และ MH63 ได้แสดงให้เห็นว่าฟางข้าวที่ผ่านการบำบัดด้วยฟางข้าวขาวไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสัตว์ชนิดนี้ที่ไม่ใช่เป้าหมาย

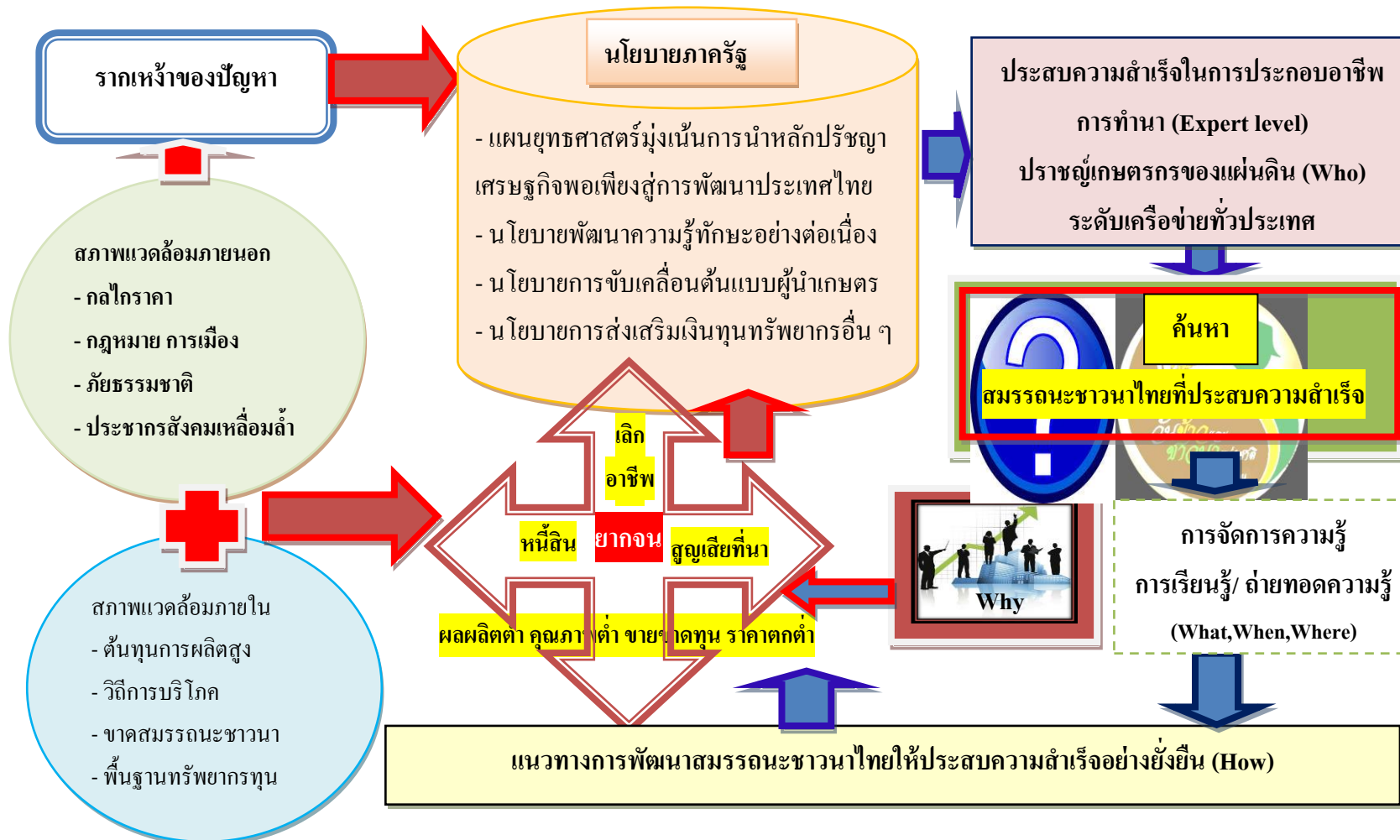
Martínez-Cortijo and Ruiz-Canales (2018) ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของโลหะหนักในนาข้าวที่ได้รับการชลประทานด้วยน้ำเสียที่มีความเป็นกรด-ด่าง สูงดินเมดิเตอร์เรเนียน: กรณีเฉพาะของพื้นที่วาเลนเซียในประเทศสเปนน้ำเสียใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อการชลประทานในการเกษตรและในกรณีของข้าวนั้นไม่ใช่แค่การปฏิบัติตามปกติ แต่เป็นเรื่องที่พบบ่อยเนื่องจากความต้องการน้ำที่มีขนาดใหญ่ของพืชนี้ อย่างไรก็ตามระบบที่ให้ผลตอบแทนสูงนี้เนื่องจากการใช้ทรัพยากรที่มีคุณค่าดังกล่าวไม่ได้เป็นอิสระจากความเสี่ยงซึ่งหนึ่งในนั้น คือ น้ำที่ผ่านการรีไซเคิลอาจมีโลหะหนักจำนวนน้อยซึ่งการสะสมอาจเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมสัตว์และพืชโลหะหนักมักพบในน้ำเสียที่ใช้แล้วในเมืองและอุตสาหกรรมที่มีความเข้มข้นสูงกว่าพื้นผิวปกติหรือในน้ำชลประทาน พวกเขาอาจไม่เพียง แต่ก่อให้เกิดปัญหาความเป็นพิษในพืช แต่ยังอยู่ในสัตว์และในคนที่ใช้พวกเขาหรือในคนที่กินสัตว์ที่กินพืชที่มีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องของการสะสมทางชีวภาพ เช่น ในกรณีของโบรอน, ซึ่งอาจทำให้ตาบอดได้ องค์ประกอบที่สามารถมีพิษต่อพืชและสัตว์ที่มีความเข้มข้นน้อย ได้แก่ โบรอนแคดเมียมทองแดงนิกเกิล โมลิบดีนัมสังกะสีและเหล็ก น้ำชลประทานที่รีไซเคิลจากพื้นที่ในเมืองมักไม่มีโลหะที่น่ากลัวยกเว้นในกรณีที่มีน้ำเสียจากอุตสาหกรรมบางประเภทการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การวิวัฒนาการตามสายชลประทานของการใช้น้ำเสียที่นำกลับมาใช้ใหม่กับข้าวและอาหารเลี้ยงเชื้อ มีส่วนร่วมในการวิจัยเกี่ยวกับการใช้น้ำเสียจากชุมชนในภาคการเกษตรและการดำเนินงานด้านพืชผลและสิ่งแวดล้อมในความเป็นจริง เราไม่เพียง แต่ติดตามวิวัฒนาการของเวลาตลอดช่วงการเพาะปลูกพืชต่าง ๆ แต่ยังมีวิวัฒนาการเชิงเส้น (เชิงพื้นที่) ของความเข้มข้นในพารามิเตอร์ทางเคมีเฉพาะของพื้นดินที่ทำให้ข้าวมีการปลูกข้าวการทำแผนที่การเปลี่ยนแปลงด้วยความช่วยเหลือของระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ การศึกษานี้รวมถึงการวิเคราะห์วิวัฒนาการของโลหะหนักห้าชนิด ได้แก่ B, Cu, Cr, Ni และ Zn ในดินและพืชผลข้าวในฟาร์มที่มีอยู่ตามแนวชลประทานตลอดสามรอบการเพาะปลูก ในดินต่าง

เช่น ที่มีส่วนร่วมในการศึกษาครั้งนี้โลหะโดยทั่วไปยังคงอยู่ในดินและไม่ได้ผ่านเข้าไปในพืชจะทำให้เกิดปัญหาความเป็นพิษ แต่ยังมีกรณีให้น้ำระยะยาวอย่างต่อเนื่องโลหะหนักสามารถสะสมและในกรณีข้าวสาลีเช่นนี้มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในการศึกษาเรายังจะคิดว่าความเป็นไปได้ที่พืชนี้เป็นตัวกรองโลหะหนักที่ช่วยป้องกันไม่ให้ธาตุพิษมีการเข้าถึงผู้บริโภค

Han et al. (2019) ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของช่อง/อุปสรรคและสภาพอากาศสามมิติกรณีการศึกษาความต้องการน้ำในนาข้าวและการชลประทานในยูนนานประเทศจีนมณฑลยูนนานเป็นจังหวัดที่ปลูกข้าวขนาดใหญ่ในประเทศจีนซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ราบสูงละติจูดต่ำ ในจังหวัดนี้ช่อง/อุปสรรคและบรรยากาศสามมิติมีบทบาทโดดเด่นและมีผลต่อความต้องการน้ำในข้าว (Iq) และปริมาณการชลประทาน (IQ) ในขณะที่การวิจัยเกี่ยวกับกลไกการไหลเข้าและขาดแคลนผลเราประเมิน ETc และ IQ ของปีที่ผ่านมาจากอุทกวิทยาโดยอาศัยข้อมูลการทดลองจาก 6 ฤดูกาลของฤดูกาลกลางและวิธีการเพาะปลูกพืชแบบเดียวกับที่ FAO-56 แนะนำ แผนที่พื้นผิวถูกวาดด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์และการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ของข้าว ETc และ IQ ภายใต้อิทธิพลของช่อง/อุปสรรคและสภาพอากาศสามมิติ ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า IQ ของข้าวถูกจำหน่ายในพื้นที่หุบเขาที่แห้งแล้ง ข้าวเปลือกที่เล็กที่สุดในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของยูนนานและไอคิวมีขนาดเล็กที่สุดในภาคใต้ของมณฑลยูนนาน ETc และ IQ ของข้าวถูกแบ่งออกเป็นหลายส่วน ระยะทางโดยภูเขาและหุบเขาและแตกต่างกันมากในหมู่ช่องอื่น ๆ และน้อยภายในช่องทางหนึ่ง ผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศแบบสามมิติในการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของ ETc และ IQ ปัจจัยทางอุตุนิยมวิทยาชั้นนำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันต่างกันไปในทางตรงกันข้ามและยังมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างอุณหภูมิตลอดปี - ปัจจัยเกี่ยวกับลอจิสติก อุณหภูมิและปริมาณน้ำฝนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในสภาพภูมิอากาศสามมิติ ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสม่ำเสมอและกลไกการทำงานของข้าว ETc และ IQ ภายใต้อิทธิพลของช่อง/อุปสรรคและสภาพอากาศสามมิติให้การอ้างอิงบางอย่าง สำหรับการวิเคราะห์และคำนวณข้าว ETc และ IQ ในสถานการณ์เช่นเดียวกัน

Liu et al. (2019) ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความไวทั่วโลกของแบบจำลองการเติบโตของข้าวที่ใช้ APSIM-Oryza ภายใต้สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ความไวทั่วโลกของแบบจำลองการเติบโตของข้าว APSIM-Oryza ภายใต้สภาพภูมิอากาศที่มีสภาพภูมิอากาศแปรและระดับ CO2 สองระดับโดยใช้วิธีทดสอบ Fourier amplitude sensitivity แบบขยาย ตัวแปรสองตัวแปร ที่ได้รับการวิเคราะห์ คือ ตัวแปรน้ำหนักแห้งทั้งหมดที่อยู่เหนือพื้นผิวแห้งและน้ำหนักแห้งของอวัยวะที่เก็บข้อมูล WSO) ความแปรปรวนของค่าฐาน +/- ร้อยละ 30 และ +/- ร้อยละ 50 ถูกใช้ในช่วงของการแปรผันของพารามิเตอร์และพิจารณาการจัดการการใส่ปุ๋ยและ

การชลประทานในท้องถิ่น ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าพารามิเตอร์ที่มีอิทธิพลมีค่าเท่ากันภายใต้สภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกัน แต่คำสั่งชื่อของพวกเขามักแตกต่างกัน สภาพภูมิอากาศมีอิทธิพลต่อดัชนีความไวของพารามิเตอร์ต่าง ๆ (เช่น RGRLMX, WGRMX และ SPGF) อย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งดัชนีความไวของ RGRLMX มีขนาดใหญ่ภายใต้สภาพอากาศที่หนาวเย็นกว่าภายใต้สภาพอากาศที่อบอุ่น นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างของค่าความไวพารามิเตอร์ของข้าวต้นและปลายในบริเวณเดียวกัน ความเข้มข้นของ CO₂ ไม่มีผลต่อการวิเคราะห์ความไว ช่วงของการแปรปรวนของพารามิเตอร์มีผลต่อความเสถียรของผลการวิเคราะห์ความไว แต่ข้อสรุปหลักสอดคล้องกันระหว่างผลลัพธ์ที่ได้จากการรบกวนแบบ +/- ร้อยละ 30 และผู้ที่ได้รับความผันผวน +/- ร้อยละ 50 ในการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาที่มีอยู่การศึกษาของเราได้ทำการวิเคราะห์ความไวของ APSIM-Oryza ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มากขึ้นเพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมมากขึ้นในรูปแบบและพารามิเตอร์

ภาพที่ 2-11 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับ “สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทอผ้า” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อแสวงหาความรู้ปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ที่มุ่งอธิบายแก่นของประสบการณ์ของกลุ่มที่มีประสบการณ์เดียวกัน ปรากฏการณ์ทางสังคมหรือพฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากการรับรู้และการแสดงพฤติกรรมตามบริบทจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะของชาวนาที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทอผ้า 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ให้มีความเหมาะสมและมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยสุ่มตัวอย่าง คือ 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบเจาะจง (Purposive sampling) และรูปแบบการวิจัยเชิงอธิบาย (Explanatory design) แบบคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant action research) การสัมภาษณ์เชิงกลุ่ม (Group interview) จำนวน 4 กลุ่ม เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ผู้วิจัยใช้เวลาอยู่กับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง และคงลักษณะของการวิจัย ตามหลักคุณธรรมโดยขจัดอคติและอคติใจ ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ กลุ่มผู้รู้ภาคผู้ประกอบอาชีพชาวนาที่ได้รับรางวัลการเชิดชูเกียรติ ประชาชนชาวนาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 18 คน

กลุ่มที่ 2 เพื่อยืนยันต่อการสนับสนุนผลการศึกษานโยบายการพัฒนา ผู้ประกอบอาชีพการทำในประเทศไทย รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนา กลุ่มผู้รู้ภาครัฐ ประกอบด้วย กลุ่มตัวแทนผู้บริหารภาครัฐ ผู้ขับเคลื่อนต่อการผลักดันความสำเร็จเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบอาชีพชาวนา ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้รู้สนับสนุนองค์ความรู้ด้านวิชาการ คือ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ประเภทข้าว จำนวน 4 คน ประกอบด้วย 1) ปรารักษ์เกษตร ด้านภูมิปัญญา 2) ตัวแทนนักวิชาการ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ตัวแทนนักวิชาการอาวุโส สถาบันคลังสมองของชาติ และคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ 4) มูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบอาชีพการทอผ้าที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้ปฏิบัติมุมมองของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี จำนวน 39 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนา ในการเป็นต้นแบบเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

โดยวิธีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจาก เอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นคำถามในการวิจัย จากนั้น ได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ภาคสนาม สำหรับนำข้อมูลมาวิเคราะห์เขียนสรุป และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive research) ในแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่ตั้งไว้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและประกอบการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจาก บทความ วารสาร สืบค้นข้อมูลจาก Internet และงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการที่มีการนัดหมาย จำนวนสัมภาษณ์แต่ละครั้ง 1 คน มีการบันทึกเทป และมีการยืนยัน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ ประชาชนชาวนาที่ประสบความสำเร็จ, ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา, นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร สำหรับในส่วนของ การ Focus group

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ (องอาจ นัยพัฒน์, 2549) ได้แก่

1. กลุ่มประชาชนชาวนาเกษตรกรคิดเด่นด้านการทำนาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร จำนวน 18 คน เลือกแบบเจาะจง โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีข้อมูลตรงตามประเด็นการวิจัย (Intensity sampling) (องอาจ นัยพัฒน์, 2549)

2. ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลกรณีศึกษาแบบเครือข่ายหรือลูกโซ่ (Network/ chain sampling) (องอาจ นัยพัฒน์, 2549)

3. นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ประเภทข้าวจำนวน 4 คน เลือกแบบเจาะจง โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบสะดวก สามารถเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลตามต้องการ (องอาจ นัยพัฒน์, 2549)

4. กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี จำนวน 39 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เป็นแบบลักษณะผู้ให้ข้อมูลแบบอิง แนวคิด ทฤษฎี (Theory/ concept based sampling) เพื่อเป็นการยืนยันผลว่า สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบ

อาชีพทำนาเป็นอย่างไร (องอาจ นัยวัฒน์, 2549) โดยนายวลิต เจริญสมบัติ ซึ่งได้รับการคัดเลือก เป็นปราชญ์เกษตรกรชาวนาดีเด่น อยู่ในภาคตะวันตก จังหวัดราชบุรี ซึ่งสามารถผลิตพันธุ์ข้าวเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ได้เอง และมีนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ การค้นหาความต้องการของลูกค้าหรือผู้บริโภค ข้าว นำร่องตั้งแต่การเพาะปลูกและจำหน่ายให้แก่สถานที่ราชการ โรงพยาบาลต่าง ๆ สำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน จึงถือว่าจากประสบการณ์ในการประกอบอาชีพการทำนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จากประสบการณ์อาชีพการทำนามาเป็นระยะเวลา 40 ปี โดยที่สามารถพัฒนาผ่านระดับกลุ่มในศูนย์การเรียนรู้ลงไปสู่ผู้ประกอบอาชีพชาวนาระดับบุคคลในปัจจุบันที่เป็นสมาชิกให้ประสบความสำเร็จได้หรือไม่อย่างไร นั้นเป็นไปตามการศึกษาหรือไม่ และปราชญ์ชาวนาท่านนี้สามารถสร้างคุณประโยชน์แก่พื้นที่อย่างไร เพื่อตอบโดยศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนเป็นอย่างไร จากการสนทนาเชิงกลุ่ม (Focus group) กับสมาชิกของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี จำนวน 39 คน

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ผู้เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบอาชีพการทำนาที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ดังนี้

1. ประชากร คือ ผู้ประกอบอาชีพชาวนาที่ได้รับรางวัล เกียรติบัตรกลุ่มตัวอย่าง ปราชญ์ชาวนา เกษตรกรดีเด่น ด้านการทำนาและได้รับรางวัลการเชิดชูเกียรติ ที่สร้างคุณค่าประโยชน์แก่ชาวนาในท้องถิ่น จำนวน 18 คน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปราชญ์เกษตร 72 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง 18 คน ดังนี้

ตารางที่ 3-1 รายชื่อผู้ประกอบอาชีพชาวนาที่ประสบความสำเร็จที่ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ

ลำดับที่	ผู้ประกอบอาชีพชาวนา	รางวัลการเชิดชูเกียรติ ปราชญ์ ประเภทข้าว	พื้นที่
1	นายช่วย สาสุข	ปราชญ์เกษตรไทย ปี พ.ศ. 2560	ร้อยเอ็ด
2	นายวง เขียวนิล	ปราชญ์เศรษฐกิจพอเพียง ปี พ.ศ. 2560	นนทบุรี
3	นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์	ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ปี พ.ศ. 2559	มหาสารคาม

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

ลำดับที่	ผู้ประกอบอาชีพชานา	รางวัลการเชิดชูเกียรติ ปราชญ์ ประเภทข้าว	พื้นที่
4	นายไพโรจน์ พ่วงทอง	ปราชญ์ภาคกลาง	เพชรบุรี
5	นางกัลยา ใหญ่ประสาน	ปราชญ์ภาคเหนือ	ลำพูน
6	นายขวัญชัย รักษาพันธ์	ปราชญ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ฉะเชิงเทรา
7	นายวลิต เจริญสมบัติ	ปราชญ์ภาคตะวันตก	ราชบุรี
8	นายถวิล สีวัง	ปราชญ์ภาคกลาง	กำแพงเพชร
9	พันจ่าโทเฉลียว น้อยแสง	ปราชญ์ภาคกลาง	ชัยนาท
10	นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร	ปราชญ์ภาคกลาง	นครสวรรค์
11	นายสุกฤษ ทองไพสิฐ	ปราชญ์ภาคกลาง	ปทุมธานี
12	นางมะยม จันทร์อินทร์	ปราชญ์ภาคกลาง	สิงห์บุรี
13	นายชัยพร พรหมพันธ์	ปราชญ์ภาคกลาง	สุพรรณบุรี
14	นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์	ปราชญ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	มหาสารคาม
15	นายบุญส่ง มาดขาว	ปราชญ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ยโสธร
16	นายบุญมี สุระโคตร	ปราชญ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ศรีสะเกษ
17	นายเกียรติ ประมูลศรี	ปราชญ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สุรินทร์
18	นายกันหา พาพิมพ์	ปราชญ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	หนองคาย

ที่มา: ผู้วิจัยประยุกต์จากปราชญ์เกษตร 72 ปี (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2558)

2. กลุ่มตัวแทนผู้บริหารภาครัฐ ผู้ขับเคลื่อนต่อการผลักดันความสำเร็จเชิงนโยบาย ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ที่เกี่ยวข้องกับ ผู้ประกอบอาชีพชานา ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา จำนวน 7 คน ดังนี้

ตารางที่ 3-2 รายชื่อตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1	นายประสิทธิ์ บุญเฉย	นายกสมาคมชานาไทย
2	นายระวี รุ่งเรือง	นายกสมาคมเครือข่ายชานาไทย

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
3	นางกัลยา ใหญ่ประสาน	นายกสมาคมเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน
4	นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
5	นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
6	นายกัณหา พาพิมพ์	สภาเกษตรกรด้านการทำนา
7	นางจารุวรรณ ชื่นมาธูรไพจิตร	นักวิชาการเกษตร กรมการข้าว

3. นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ประเภทข้าว จำนวน 4 คน ประกอบด้วย

ตารางที่ 3-3 รายชื่อนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ประเภทข้าว

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ดำรงตำแหน่ง
1	นายขวง เขียวนิล	ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์ เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
2	รองศาสตราจารย์. ดร.สมพร อิศวิลานนท์	นักวิชาการอาวุโส สถาบันคลังสมองของชาติ
3	ดร.รณวิทย์ ปริพัตรตระกูล	ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญา และมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย
4	ดร.ธเนศ มณีกุล	ผู้อำนวยการโครงการสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานที่ 41 กปน. สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ เลขานุการท่าน ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

4. กลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดราชบุรี จำนวน 1 ศูนย์ การเรียนรู้ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชนตำบลเจดีย์หัก ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2545 ที่เรียกว่า “ศูนย์ข้าวชุมชน” หรือ “บ้านคนข้าว” และเป็นผู้ได้รับการยกย่องว่า “เป็นผู้ปลดหนี้สินให้ชาวนา”

33 คริวเรือน จำนวน 21 ล้านบาท สะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จการประกอบอาชีพการทำนาที่วัด จากดำรงชีพอยู่รอดและการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดย นายวลิต เจริญสมบัติ ที่เป็นปราชญ์ภาค ตะวันออก จังหวัดราชบุรี โดยได้รับการยอมรับว่าเป็นปราชญ์เกษตรการทำนาแห่งแผ่นดิน และ ประธานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับประเทศ โดยมีการสะสมประสบการณ์การทำนา มาเป็นระยะ 40 ปี มีความรู้ภูมิปัญญา ภูมิสังคมและภัยทางธรรมชาติต่าง ๆ อย่างเป็นดี อีกทั้งเป็นผู้ที่ พัฒนาความรู้ทักษะตลอดชีวิตการเป็นชาวนา เป็นผู้ได้รับโอกาสจากการสนับสนุนจากภาครัฐใน การพัฒนาสมรรถนะจากการเรียนรู้ทำให้เกิดความรู้ (Knowledge) โดยได้เดินทางไปดูงานที่ ประเทศต่าง ๆ อาทิเช่น ประเทศเยอรมัน ประเทศภูฐาน ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น อีกทั้งเป็นตัวแทน ปราชญ์ไปบรรยายการทำนาในประเทศไทยในแก่ประเทศต่าง ๆ (Sharing knowledge) ร่วมกับ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาอย่างต่อเนื่อง และเป็นปราชญ์ที่ได้นำ ความรู้มาสร้างประโยชน์ในท้องถิ่นรวมถึงมีเครือข่ายอยู่ทั่วไปประเทศ มีการจดทะเบียนการก่อตั้ง เป็นสหกรณ์การเกษตรกับ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ด้าน และเป็นทำหน้าที่เป็นต้นแบบการจัดการ ความรู้ การเรียนรู้และการถ่ายทอดประสบการณ์และสิ่งที่ได้ดูงานจากต่างประเทศและให้ความรู้ แก่ชุมชน รวมถึงการเป็นประธานการบริหาร ผู้จัดการเกษตรแปลงใหญ่ สามารถสร้างพันธซ้ำใหม่ คือ ข้าวสารน้ำตาลน้อยที่เรียกว่า กช 43 เพื่อจัดจำหน่ายให้แก่โรงพยาบาลในพื้นที่จังหวัดราชบุรี และพื้นที่ใกล้เคียง

ตารางที่ 3-4 รายชื่อกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดราชบุรี

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/ ความรับผิดชอบ
1	นางสุภาวดี สุขเสงี่ยม	กรรมการฝ่ายผลิตปุ๋ยอินทรีย์
2	นางจันทร์ทิรี ชาติไทย	ประชาสัมพันธ์
3	นางนิสา สังกวาลเพชร	รองผู้จัดการฝ่ายผลิตปุ๋ยอินทรีย์
4	นางไฉน โตบางป่า	เหรัญญิกฝ่ายโรงสีข้าวชุมชน
5	นางสุรี รัตนานุภาพ	สมาชิก
6	นางปราณี อินทุมลย์	สมาชิก
7	นางเพ็ญศรี รื่นเริง	สมาชิก
8	นายคำพจน์ สิทธิวงษ์	สมาชิก
9	นายชัชฎ หนีเจ้าธร	สมาชิก
10	นางวิไล จันทร์ฉาย	สมาชิก

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/ ความรับผิดชอบ
11	นายบุญชู พงษ์ชื่นอารมณ์	สมาชิก
12	นางกัญญานิษฐ์ เชิดชู	สมาชิก
13	นายสนอง มะเลอ	สมาชิก
14	นายสนิท อารมณ์	สมาชิก
15	นายแก้ว ล้าเลิศหล้า	สมาชิก
16	นางสมพิศ รุ่งเรือง	สมาชิก
17	นางสมวงศ์ สุขสวัสดิ์	สมาชิก
18	นางโสรส ปลื้มไทย	สมาชิก
19	นางกัญญา พรหมฟ้า	สมาชิก
20	นางชนากานต์ ฉวีศักดิ์	กรรมการฝ่ายโรงสีข้าวชุมชน
21	นางมณี เพงสุวรรณ	สมาชิก
22	นางอรชร ปรีเปรม	สมาชิก
23	นางช้อย คงศิริ	สมาชิก
24	นายบุญเลิศ อินทรเล็ก	สมาชิก
25	นายสว่าง เพ็ญแก้ว	สมาชิก
26	นายจัด โตบางป่า	สมาชิก
27	นายสิทธิพงษ์ เทียมมนต์	สมาชิก
28	นายอลงกต เทียนมนต์	สมาชิก
29	นายเจียร สุวรรณ	สมาชิก
30	นางวาริ รื่นเรือง	สมาชิก
31	นางเพ็ญชัชชา อารมณ์ดี	สมาชิก
32	นางยุพิน รอดเรือง	สมาชิก
33	นางละออ สุขจินดา	กรรมการด้านธุรกิจศูนย์ข้าว
34	นางลำควน ชั่งสุวรรณ	สมาชิก
35	นางมณฑา สังกวาลัยเพชร	ประชาสัมพันธ์
36	นายสมหมาย คงโสม	สมาชิก
37	นายวิเชียร สุวรรณ	สมาชิก

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/ ความรับผิดชอบ
38	นางปราณี ทมเนตร	สมาชิก
39	นายวลิต เจริญสมบัติ	ประธานกรรมการบริหาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการเข้าถึงข้อมูล และเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field data)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านวิชาการจากแหล่งข้อมูล และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น เอกสารทางวิชาการ นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ บทความต่าง ๆ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field data)

2.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interviews) แบบตัวต่อตัวเพื่อให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ให้ข้อมูล โดยมีการเตรียมคำถาม โดยการสร้างแนวคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้มีความครอบคลุมตามกรอบแนวคิดและขอบเขตของการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการศึกษา และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ มีการเรียงลำดับของคำถาม เนื้อหาของคำถามให้สามารถปรับได้ตามลักษณะของผู้ให้ข้อมูล โดยอาศัยหลักการตั้งแนวคำถามที่มีความเข้าใจง่าย เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นในการสัมภาษณ์ได้อย่างเต็มที่และคำถามต้องไม่เป็นคำถามนำ ก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ผู้ทำการวิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยขออนุญาตในการจดบันทึกและบันทึกเสียง ระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์แบบต่อหน้ากับผู้ให้ข้อมูล เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและมีการทดสอบคำถามและคำตอบเพื่อเป็นแนวทางในการถามคำถามต่อไป โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้ข้อมูล การสัมภาษณ์แต่ละรายจะทำการสัมภาษณ์จนกว่าจะไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้นหรือที่เรียกว่า ข้อมูลอิ่มตัว (Data saturation) จึงจะทำการหยุดการสัมภาษณ์

2.2 ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้การจดบันทึกสรุปสั้น ๆ เฉพาะประเด็นที่สำคัญ และเมื่อจบการสัมภาษณ์จะนำข้อมูลที่ได้อีกกลับมาจดบันทึกอีกครั้งอย่างละเอียด เพื่อป้องกันการหลงลืมข้อมูลที่สำคัญ โดยจะทำการบันทึกแบ่งข้อมูลเป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวก

ในการตรวจสอบและวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

2.3 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยเครื่องบันทึกเสียงจะถูกนำมาทำการบันทึกข้อมูลไว้ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ทำวิจัย เพื่อป้องกันความผิดพลาดและความเสียหายของข้อมูล และเพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน เพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป และข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะนำมาถอดเทปแบบคำต่อคำประโยคต่อประโยค แล้วจึงตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งด้วยการฟังการบันทึกเสียงที่ได้จากการบันทึกไว้ที่เครื่องคอมพิวเตอร์

2.4 การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

แนวทางการสนทนากลุ่มผู้วิจัยทำหน้าที่กำหนดกรอบ และประเด็นการสนทนากลุ่มตามประเด็นการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 39 คน (ตามรายชื่อภาคผนวก) ประกอบด้วยประธานกลุ่ม รองประธาน รองผู้จัดการฝ่ายผลิตปุ๋ยอินทรีย์ กรรมการด้านธุรกิจ ศูนย์ข่าว กรรมการฝ่ายโรงสีข้าวชุมชน ประชาสัมพันธ์ และคณะกรรมการสมาชิกในศูนย์การเรียนรู้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และมีการดำเนินการสนทนากลุ่มโดยให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการพูดทุกคน ให้โอกาสแสดงความคิดเห็นสนับสนุน ถัดกัน จะได้ข้อสรุปประเด็นต่าง ๆ และเก็บข้อมูลด้วยการจดบันทึกในการสนทนากลุ่ม โดยการสนทนากลุ่มในวันที่ ณ กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

โดยหลักการพื้นฐานในการเก็บข้อมูล ที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ (Trustworthiness)

ความไว้วางใจ (Credibility) ผลการวิจัยได้ตรงตามความจริงตามการรับรู้ข้อมูล

ความเชื่อใจ (Dependability) ข้อมูลที่ได้ลงภาคสนาม และดำเนินไปอย่างสมเหตุสมผล

และตรวจสอบได้มีหลักฐานสนับสนุน

ความรับรอง (Conformability) ส่งข้อมูลให้แก่ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบการผลการวิจัย

การสรุปรายงานผลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่ม

จากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่มจากกลุ่มเป้าหมายแล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำบทสรุปเพื่อประกอบการเขียนรายงานพร้อมวิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ชาย โพธิ์สิตา, 2562)

การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Group participation) และการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะมุ่งเน้นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดทำเป็นกลุ่มใหญ่ (Themes) และกลุ่มย่อย (Sub-theme) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล (Creswell, 2003) ตามแหล่งที่มา คือ 1) สังเกต 2) เอกสาร 3) การสัมภาษณ์ และ 4) โสตทัศนวัสดุ

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2561 ถึงเมษายน พ.ศ. 2562 รวมเวลาทั้งสิ้น 16 เดือน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ การเข้าพบเพื่อทำการสัมภาษณ์จากคณะวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ ทั้งนี้ได้มีการนัดหมายวันเวลา ล่วงหน้า ตามสะดวกของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยปฏิบัติตามธรรมเนียมของนักวิจัยต่อการเคารพสิทธิ การสัมภาษณ์ในการยินยอมต่อการเปิดเผยข้อมูลเพื่อนำมาเป็นผลการวิจัยที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงกลุ่ม, การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มที่ 1 ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 18 คน 2) กลุ่มตัวแทน เครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน 3) นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน 4) กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี จำนวน 1 ศูนย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้างโดยผู้วิจัยได้นำประเด็น ข้อคำถามดังนี้

1. การศึกษาจากเอกสาร

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จ ในการประกอบอาชีพทำนา โดยการสัมภาษณ์และนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ ชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนว่าควรเป็นอย่างไร ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ในวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1, 2

2. แบบสัมภาษณ์ ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เชิงกลุ่ม, การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องประเด็นดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะของชาวนาที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา 6 ข้อคำถาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้ ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ประเด็นข้อคำถามทั้ง 6 ดังนี้

2.1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนา ในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

2.1.2 ท่านคิดว่าการเป็นประชาชนชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา ควรมีลักษณะอย่างไร

2.1.3 ท่านได้เรียนรู้ได้อย่างไรจากความสำเร็จของการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา

2.1.4 ท่านได้เรียนรู้ความสำเร็จในการดำรงชีวิตของอาชีพการทำนาที่พอเพียง
อย่างยั่งยืนอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

2.1.5 ท่านคิดว่าการประสบผลสำเร็จของอาชีพการทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง
และมีความยั่งยืน วัดได้อย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

2.1.6 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง

3. แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา, กลุ่มนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ

3.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะของชาวนาที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา
6 ข้อคำถาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

3.1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนา ในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
เป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

3.1.2 ท่านคิดว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพควรเป็นอย่างไร
ขอให้ท่านอธิบาย

3.1.3 ท่านคิดปัจจุบันชาวนาที่มีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทย
อยู่ในระดับใด ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

3.1.4 ท่านคิดว่าการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง
และมีความยั่งยืนวัดได้อย่างไร จากอะไรบ้าง

3.1.5 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง

4. แบบสัมภาษณ์ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ปราชญ์ชาวบ้าน เกษตรกรดีเด่นด้านการทำนา จำนวน 18 คน 2) กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน 3) นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน

4.1 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่าง
ยั่งยืน ประเด็นข้อคำถามทั้ง 6 ดังนี้

4.1.1 ทำไมที่ผ่านมาในอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนา
ส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหา

4.1.2 ทำไมท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนา
ความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต

4.1.3 ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาวัดได้อย่างไร ที่บอกว่าเป็น
เกษตรกรชาวนาที่ประสบความสำเร็จ

4.1.4 ทำไมท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไข ที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจาก ภาครัฐหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

4.1.5 ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็ง มีความพอเพียงอยู่รอดยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ เป็นอย่างไร

4.1.6 ขอให้ท่านเสนอแนะการพัฒนาสมรรถนะอย่างไรบ้างเพื่อให้ชาวนาสามารถ ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ในภาพรวมของประเทศ

5. การสนทนากลุ่ม กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี จำนวน 39 คน

5.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะของชาวนาที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

5.1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนา ในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

5.1.2 เมื่อท่านได้เข้ามาเรียนรู้จากกลุ่ม ท่านคิดว่าการทำงานให้ประสบผลสำเร็จใน อาชีพการทำนาควรเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

5.1.3 ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างกับปราชญ์หรือเกษตรกรดีเด่นที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ความสำเร็จอย่างไร

5.1.4 ปราชญ์หรือแกนนำเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการทำนาอย่างยั่งยืนที่ ท่านเห็นต้องทำอะไรบ้าง ขอให้ท่านอธิบาย

5.1.5 ท่านคิดว่าการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้อย่างไร

5.1.6 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง

5.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่าง ยั่งยืน

5.2.1 ทำไมที่ผ่านมานในอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนา ส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหา ขอให้ท่านอธิบาย

5.2.2 ท่านคิดว่าชาวนามีอาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้อย่างไร และพัฒนา ความรู้อย่างไรเพิ่มเติมในอนาคต

5.2.3 ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาวัดได้อย่างไร ที่บอกว่าเป็น เกษตรกรชาวนาที่ประสบความสำเร็จ

5.2.4 ท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจาก ภาครัฐหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืนเป็นอย่างไร

5.2.5 ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็ง มีความพอเพียงอยู่รอดยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ ทำไมเป็นเช่นนั้น

5.2.6 ขอให้ท่านเสนอแนะการพัฒนาสมรรถนะอย่างไรบ้างเพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ในภาพรวมของประเทศเป็นอย่างไร

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความตรง (Validity) ประกอบด้วย การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ขั้นตอนในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1. การหาค่าความตรง (Validity)

เพื่อให้เกิดความแม่นยำของเครื่องมือในการวัด และคะแนนที่ได้จากเครื่องมือที่มีความตรงสามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องแม่นยำ แบบสอบถามจึงต้องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาที่ใช้ ความถูกต้องเชิงเนื้อหา และความถูกต้องเชิงโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นนำไปตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา นิยามปฏิบัติการหรือนิยามศัพท์ของการวิจัย ว่ามีความสอดคล้องกับข้อคำถามทุกข้อ รวมถึงความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อทำการตรวจสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบเครื่องมือประกอบด้วยจำนวน 8 ท่าน แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญดังมีรายนามต่อไปนี้

1. ดร.ภทธีร์ ปรีสัตต์

อาจารย์วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง

รองคณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์

อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4. ดร.นริศ เพ็ญโกไคย

ผู้เชี่ยวชาญ สาขาการพัฒนองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์

5. ดร.ธีทัต ตรีศิริโชติ

อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

6. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักพงศ์ ปวงสุข

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

7. นายโอวาท ยิ่งลาภ

ผู้อำนวยการ โรงเรียนข้าวและชาวนา กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

8. ดร.สุขวิทย์ โสภภาพ

คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อไม่น้อยกว่า 0.50 (จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์, 2553)

โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item-objective congruence index: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ และการแปลความหมายของค่า IOC เกณฑ์ในการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ระดับที่ 1 สอดคล้อง = 1 คะแนน

ระดับที่ 2 ไม่แน่ใจ = 0 คะแนน

ระดับที่ 3 ไม่สอดคล้อง = -1 คะแนน

ทั้งนี้หลังจากนั้นจึงนำผลที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณคะแนนหาค่าดัชนีค่าความสอดคล้อง (Index of congruence: IOC) โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังต่อไปนี้

$$IOC = \sum R/n$$

เมื่อ

$$\begin{aligned} \sum R &= \text{ผลรวมค่าคะแนนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด} \\ n &= \text{จำนวนรวมของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด} \end{aligned}$$

การแปลผลความหมายของดัชนีค่าความสอดคล้องที่ได้จากการคำนวณของข้อคำถามสามารถนำมาอธิบายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อคำถามที่มีดัชนีคะแนนค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 แปลผลผ่าน การตรวจสอบค่าความตรง โดยผู้วิจัยสามารถนำไปใช้งานได้
2. ส่วนข้อคำถามที่มีคะแนนดัชนีค่าความสอดคล้องน้อยกว่า 0.50 แปลผลไม่ผ่านการตรวจสอบค่าความตรง โดยจะต้องนำข้อคำถามมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และเข้ากระบวนการหาค่าดัชนีค่าความสอดคล้องใหม่ต่อไป

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อไม่น้อยกว่า 0.50 (จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์, 2553)

2. การหาค่าความน่าเชื่อถือหรือความเที่ยง (Reliability)

การตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้เกิดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของผลการศึกษาดังนี้

2.1 การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) (Denzin, 1978) เป็นการตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งที่มาของข้อมูล ที่นำมาใช้ในการอธิบายและการทบทวนจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่ออธิบายสภาพการณ์หลาย ๆ ในช่วงเวลา และมุมมองต่าง ๆ จากการสืบค้น การสังเกต การสัมภาษณ์ ตัวแทนศูนย์การเรียนรู้ การใช้มุมมอง จากหลากหลายทฤษฎีด้วยความยุติธรรม

การตรวจสอบสามเส้าเป็นการถ่ายทอดจากแนวคิดของการสำรวจ การชี้แนวทางหรือทิศทางให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์รู้ถึงความจริงทางสังคม

2.2 การตรวจสอบโดยการรายงานสรุปผลจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ กลับเข้าไปให้ผู้สัมภาษณ์ตรวจสอบความถูกต้องและขอคำแนะนำ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการตีความ สองครั้งในการส่งกลับข้อมูลทั้งหมดเพื่อให้ข้อมูลสำคัญ คือ ครั้งแรกเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมดและครั้งที่สองเพื่อยืนยันข้อมูลก่อนการตีพิมพ์ทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) 2) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) และการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะมุ่งเน้นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดทำเป็นกลุ่มใหญ่ (Themes) และกลุ่มย่อย (Sub-theme) โดยนำข้อมูลที่จัดเก็บรวบรวมจากทุกด้านมาสังเคราะห์คุณลักษณะของชาวนาที่ประสบความสำเร็จ และเปรียบเทียบเชิงทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้ประกอบอาชีพชาวนาของการวิจัย เพื่อทำการค้นหารายละเอียดของคุณลักษณะปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่อยู่รอดพอเพียงและมีการพัฒนายั่งยืนของประเทศไทย โดยมีขั้นตอนการตีความข้อมูลดังต่อไปนี้

การตีความข้อมูล

1. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการถอดเทป
2. ศึกษาสิ่งที่ได้จากการถอดเทปสัมภาษณ์ทั้งหมดอย่างละเอียดเพื่อทำความเข้าใจ

เกี่ยวกับสมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และแนวทางการพัฒนาการพัฒนาศมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

3. ทำการดึงข้อมูล และลงรหัส Coding ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการวิเคราะห์เนื้อหาของการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งสามารถอธิบายความหมายของสิ่งที่ต้องทำการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ ข้อมูลทั้งหมดจัดถูกรหัสตามคำถามวิจัย (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2554)

4. ทำการตีความข้อมูลประเภทประเด็น หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการสรุปผลการวิจัยโดยข้อมูลเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ เพื่อสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล และนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาสนับสนุนยืนยันในข้อค้นพบรวมถึงการนำไปประกอบการเขียนข้อเสนอแนะตามประโยชน์ของทุกบริบทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทย ผู้ประกอบอาชีพการทำนาที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน สำหรับผู้ประกอบอาชีพชาวนาที่ต้องการประยุกต์ใช้สร้างความสำเร็จตนเอง และรวมถึงภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการนำไปบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2554)

การวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูลชนิด (Typological analysis) คือ การจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มคำ และจำแนกออกเป็นข้อมูลคำหลัก โดยการวิเคราะห์สารระบบ (Taxonomy analysis) การจัดกลุ่มที่มีความหมายที่คล้ายคลึงแต่มีความแตกต่างกันมาวิเคราะห์ว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำย่อยด้วยตนเอง ลักษณะการจำแนกการจัดกลุ่มคำหรือข้อมูลที่ซับซ้อนและมีระดับความสัมพันธ์ระหว่างคำต่าง ๆ ให้เป็นคำหลัก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องสมรรถนะชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนามีวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 ศึกษาสมรรถนะของชาวนาที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา และข้อที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) จากข้อมูลตัวอย่างที่เก็บรวบรวมมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้ประกอบอาชีพชาวนาที่ได้รับรางวัลการเชิดชูเกียรติ ปราชญ์ชาวนาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวนรวมทั้งสิ้น 18 คน
 2. กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวนรวมทั้งสิ้น 7 คน
 3. นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ประเภทข้าว จำนวนรวมทั้งสิ้น 4 คน
 4. ศูนย์การเรียนรู้ ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี จำนวน 1 ศูนย์
- การเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 39 คน

ทั้งหมดไปวิเคราะห์และสังเคราะห์พร้อมทั้งนำเสนอผลสรุปการวิจัยและอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา

ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ประกอบด้วย ผู้ประกอบอาชีพชาวนาที่ได้รับรางวัลการเชิดชูเกียรติ ปราชญ์ชาวนาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวนรวมทั้งสิ้น 18 คน โดยแสดงข้อมูลในตารางที่ 4-1

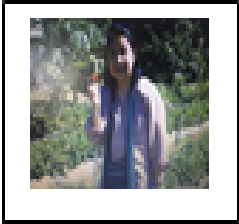

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพชาวนาที่ได้รับรางวัลการเชิดชูเกียรติ ปราชญ์ชาวนาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

รหัส-ชื่อสกุล (philosopher แทน P)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ลักษณะ การทำงาน	สมาชิก ครัวเรือน (คน)	ประสบการณ์ ทำนา (ปี)	รายได้ ต่อปี (บาท)	ลักษณะ ความล้มพันธ์ และเครือข่าย	รางวัลเชิดชู/ ต้นแบบชุมชน
P001 นายช่วย สาสุข 	75	ประถม ศึกษา ปีที่ 4	14 ม.2 หिनกอง อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ เกษตรอินทรีย์ บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน	4	20	200,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	เกษตรกรดีเด่น จ.ร้อยเอ็ด
P002 นายขวง เขียวนิล 	66	ปริญญา ตรี	91/1 ม.7 ต.ราชภูรี นิคม อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ เกษตรทฤษฎีใหม่ บ่อน้ำธรรมชาติ เขตชลประทาน	2	24	500,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	ปราชญ์เกษตร จ.นนทบุรี

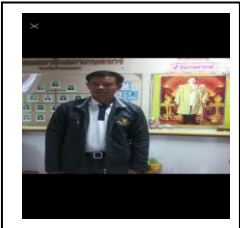

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (philosopher แทน P)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ลักษณะ การทำงาน	สมาชิก ครัวเรือน (คน)	ประสบการณ ์ ทำนา (ปี)	รายได้ ต่อปี (บาท)	ลักษณะ ความสัมพันธ์ และเครือข่าย	รางวัลเชิดชู/ ต้นแบบชุมชน
P003 นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์ศรี	59	ปวส.	43 ม.2 บ้านดอนแดง ต.ศรีสุข อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ เกษตรอินทรีย์ บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน	5	20	180,000.-	มีการสร้าง เครือข่าย	ปราชญ์เกษตร จ.มหาสารคาม
P004 นายไพโรจน์ พวงทอง	55	ม.6	101 ม.2 ต.บางเค็ม อ.เขาชัย จ.เพชรบุรี	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ ทำนาคำปีละครั้ง บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน	4	20	180,000.-	มีการสร้าง เครือข่าย	ปราชญ์เกษตรกร ของแผ่นดิน จ.เพชรบุรี

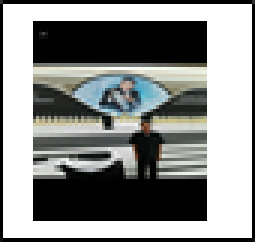

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (philosopher แทน P)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ลักษณะ การทำงาน	สมาชิก ครัวเรือน (คน)	ประสบการณ์ ทำนา (ปี)	รายได้ ต่อปี (บาท)	ลักษณะ ความสัมพันธ์ และเครือข่าย	รางวัลเชิดชู/ ต้นแบบชุมชน
P005 นางกัลยา ใหญ่ประสาน 	60	ปริญญาโท	35/4 ม.6 ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ ทำนาปีละครั้ง บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน	3	20	250,000.-	มีเครือข่าย ทั่วประเทศ	ปราชญ์ เกษตรกร ของแผ่นดิน จ.ลำพูน
P006 นายขวัญชัย รักษาพันธ์ 	71	ปริญญาตรี	85 ม.2 ต.เทพราช อ.บ้านโพธิ์ จ.ฉะเชิงเทรา	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ ทำนาปีละครั้ง บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน	5	44	200,000.-	มีเครือข่าย ทั่วประเทศ	ปราชญ์ เกษตรกรของ แผ่นดิน จ.ฉะเชิงเทรา

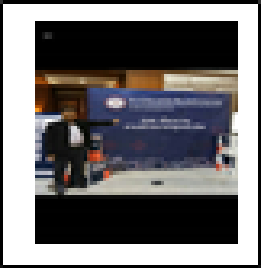

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (philosopher แทน P)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ลักษณะ การทำงาน	สมาชิก ครัวเรือน (คน)	ประสบการณ์ ทำนา (ปี)	รายได้ ต่อปี (บาท)	ลักษณะ ความสัมพันธ์ และเครือข่าย	รางวัลเชิดชู/ ต้นแบบชุมชน
P007 นายวลิต เจริญสมบัติ 	60	ม.6	134 ม.6 ต.เจดีย์หัก อ.เมือง จ.ราชบุรี	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ เกษตรอินทรีย์ บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน เขตชลประทาน	คนเดียว	40	300,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	ปราชญ์ เกษตรกรของ แผ่นดิน จ.ราชบุรี
P008 นายถวิล สี่วัง 	55	ม.6	2 ม.3 ต.วังบัว อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ เกษตรอินทรีย์ รอน้ำฝน เขตชลประทาน	4	20	250,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	ปราชญ์ เกษตรกร ของแผ่นดิน จ.กำแพงเพชร

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (philosopher แทน P)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ลักษณะ การทำงาน	สมาชิก ครัวเรือน (คน)	ประสบการณ ์ ทำนา (ปี)	รายได้ ต่อปี (บาท)	ลักษณะ ความสัมพันธ์ และเครือข่าย	รางวัลเชิดชู/ ต้นแบบชุมชน
P009 นายเฉลียว น้อยแสง 	58	ม.3	42/3 ม.10 ต.แพรคศรีราชา อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ ทำนาปีละครั้ง รอน้ำฝน เขตชลประทาน	3	15	200,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	ปราชญ์ เกษตรกรของ แผ่นดิน จ.ชัยนาท
P010 นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร 	65	ปกศ.	59/3 ม.4 ต.หัวดง อ.เก้าเลี้ยว จ.นครสวรรค์	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ เกษตรอินทรีย์ บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน เขตชลประทาน	3	20	250,000.-	มีเครือข่าย ทั้งประเทศ	ปราชญ์ เกษตรกรของ แผ่นดิน จ.นครสวรรค์

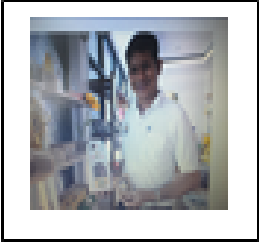

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (philosopher แทน P)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ลักษณะ การทำงาน	สมาชิก ครัวเรือน (คน)	ประสบการณ์ ทำนา (ปี)	รายได้ ต่อปี (บาท)	ลักษณะ ความสัมพันธ์ และเครือข่าย	รางวัลเชิดชู/ ต้นแบบชุมชน
P011 นายสุภณ ทองไพสิฐ 	61	ม.3	99/9 บ้านชาว เหนือ ม.5 ต.เขียวรากใหญ่ อ.สามโคก จ.ปทุมธานี	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ เกษตรอินทรีย์ บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน เขตชลประทาน	3	20	250,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	เกษตรกรดีเด่น สาขาการทำนา จ.ปทุมธานี
P012 นางมะยม จันทร์อินทร์ 	65	ม.6	3/1 บ้านดอน แฝก ม.12 ต.ทับมา อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ เกษตรอินทรีย์ รอน้ำฝน เขตชลประทาน	5	20	300,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	เกษตรกรดีเด่น สาขาการทำนา จ.สิงห์บุรี

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (philosopher แทน P)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ลักษณะ การทำงาน	สมาชิก ครัวเรือน (คน)	ประสบการณ์ ทำนา (ปี)	รายได้ ต่อปี (บาท)	ลักษณะ ความสัมพันธ์ และเครือข่าย	รางวัลเชิดชู/ ต้นแบบชุมชน
P013 นายชัยพร พรหมพันธ์	56	ม.3	35 ม.1 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ เกษตรอินทรีย์ รอน้ำฝน เขตชลประทาน	4	30	500,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	เกษตรกรดีเด่น สาขาการทำนา จ.สุพรรณบุรี
									
P014 นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์	49	ปริญญา ตรี	52 บ้านขามเปี้ย ม.3 ต.คูทอง อ.เขียงยี่น จ.มหาสารคาม	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ เกษตรทฤษฎี ใหม่ บ่อน้ำ ธรรมชาติ รอน้ำฝน	3	10	250,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	เกษตรกรดีเด่น สาขาการทำนา จ.มหาสารคาม
									

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (philosopher แทน P)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ลักษณะ การทำงาน	สมาชิก ครัวเรือน (คน)	ประสบการณ์ ทำนา (ปี)	รายได้ ต่อปี (บาท)	ลักษณะ ความสัมพันธ์ และเครือข่าย	รางวัลเชิดชู/ ต้นแบบชุมชน
P015 นายบุญส่ง มาดขาว 	67	ประถม ศึกษา	169 บ้านโนนยาง ม.17 ต.กำแมด อ.กุฉุขุม จ.ยโสธร	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน	4	30	200,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	เกษตรกรดีเด่น สาขาการทำนา จ.ยโสธร
P016 นายบุญมี สุระโคตร 	56	ม.6	155 บ้านอุ่มแสง ม.7 ต.คู อ.ราษีไศล จ.ศรีสะเกษ	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ เกษตรทฤษฎี ใหม่ บ่อน้ำ ธรรมชาติ รอน้ำฝน เขต ชลประทาน	7	20	400,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	เกษตรกรดีเด่น สาขาการทำนา จ.ศรีสะเกษ

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (philosopher แทน P)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ลักษณะ การทำงาน	สมาชิก ครัวเรือน (คน)	ประสบการณ์ ทำนา (ปี)	รายได้ ต่อปี (บาท)	ลักษณะ ความสัมพันธ์ และเครือข่าย	รางวัลเชิดชู/ ต้นแบบชุมชน
P017 นายเกียรติ ประมูลศรี 	56	ม.3	52 ม.8 ต.เจนีง อ.เมือง จ.สุรินทร์	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ เกษตรอินทรีย์ บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน	5	40	180,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	ปราชญ์ เกษตรกรของ แผ่นดิน จ.สุรินทร์
P018 นายกัญหา พาพิมพ์ 	69	ม.6	133 ม.2 ต.กวนวัน อ.เมือง จ.หนองคาย	นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ เกษตรอินทรีย์ บ่อน้ำธรรมชาติ รอน้ำฝน เขต ชลประทาน	3	40	350,000.-	มีเครือข่ายทั้ง ประเทศ	ปราชญ์เกษตร ของแผ่นดิน จ.หนองคาย

ตารางที่ 4-2 ข้อมูลจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	16	88.88
หญิง	2	11.12
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4-2 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 88.88 และเพศหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.12

จากผลการศึกษาพบว่าปราชญ์ชาวบ้าน เพศชายมากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 4-3 ข้อมูลจำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
40-50	1	5.56
51-60	8	44.44
61 ปี ขึ้นไป	9	50.00
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4-3 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ ที่มีอายุ ในช่วงจำนวนมากที่สุด ระหว่าง 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ อายุ 51-60 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 และผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุ 40-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.56 จากผลการศึกษาพบว่าปราชญ์ชาวบ้าน มีอายุในช่วงระหว่าง 61 ปี ขึ้นไป จำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 4-4 ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/
เกษตรกรดีเด่น

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	2	11.12
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	22.23
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6	33.34
อนุปริญญา	1	5.55
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3	16.66
ปริญญาโท	1	5.55
อื่น ๆ (ปกศ.)	1	5.55
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4-4 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนมากที่สุด มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34 รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.23

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าปราชญ์ชาวบ้าน มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 4-5 ข้อมูลจำแนกตามที่อยู่ปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/
เกษตรกรดีเด่น

ที่อยู่ปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคกลาง	8	44.44
ภาคเหนือ	1	5.56
ภาคตะวันตก	1	5.56
ภาคตะวันออก	1	5.56
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7	38.88
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4-5 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวนมากที่สุด มีที่อยู่ในภาคกลาง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.88

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ประชาชนชาวนา ที่อยู่ในภาคกลางจำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 4-6 ข้อมูลจำแนกตามรูปแบบการทำงานของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มประชาชนชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น

รูปแบบการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แบบเกษตรอินทรีย์	12	66.66
แบบนาดำ ทำนาปีละ 2 ครั้ง	1	5.55
แบบนาปี ทำนาปีละ 1 ครั้ง	3	16.67
แบบเกษตรทฤษฎีใหม่	2	11.12
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4-6 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์รูปแบบการทำงานจำนวนมากที่สุด แบบเกษตรอินทรีย์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 รองลงมาเป็นรูปแบบนาปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และทำนาแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.12

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ประชาชนชาวนา มีรูปแบบการทำงานแบบเกษตรอินทรีย์จำนวนมากที่สุด โดยส่วนใหญ่ประชาชนชาวนาในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานที่มุ่งเน้นการตอบสนองแก่ตลาด ซึ่งกลุ่มลูกค้าผู้บริโภคข้าวหันมานิยมการบริโภคข้าวเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้มีสุขภาพที่ดี โดยที่สำหรับชาวนาผู้ปลูกก็ไม่ประสบปัญหาภัยสารเคมีที่อาจต้องสัมผัสระหว่างช่วงการเพาะปลูกทำให้คุณภาพชีวิตชาวนาดีขึ้น สำหรับรูปแบบการทำงานของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยเฉพาะที่สำคัญคือ การมีทรัพยากรน้ำทั้งในแหล่งธรรมชาติ ชลประทานที่เอื้อต่อเกษตรกรชาวนาให้สามารถมีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันออกไป

ตารางที่ 4-7 ข้อมูลจำแนกตามจำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/
เกษตรกรดีเด่น

สมาชิกในครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 คน	1	5.56
2 คน	1	5.56
3 คน	6	33.33
4 คน	5	27.77
5 คน	4	22.22
7 คน	1	5.56
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4-7 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนมากที่สุด มีสมาชิกในครอบครัว 3 คน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาสมาชิกในครอบครัว 4 คน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 27.77 สมาชิกในครอบครัว 5 คน จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 22.22

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ปราชญ์ชาวบ้าน มีสมาชิกในครอบครัว 3 คน จำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 4-8 ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การทำอาชีพชาวนาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่ม
ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ประสบการณ์การทำอาชีพชาวนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10 ปี	1	5.56
15 ปี	1	5.56
20 ปี	9	50.00
24 ปี	1	5.56
30 ปี	2	11.11
40 ปี	3	16.66
44 ปี	1	5.55
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4-8 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีประสบการณ์การทำอาชีพชานาจำนวนมากที่สุด 20 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา มีประสบการณ์การทำอาชีพชานา 40 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 มีประสบการณ์การทำอาชีพชานา 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ประชาชนชานา มีประสบการณ์การทำอาชีพชานา 20 ปี จำนวนมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อประชาชนชานามีประสบการณ์ถือเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพสามารถจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการสะสมเรียนรู้มาแก้ปัญหาที่มาจากสาเหตุใดไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติแหล่งดิน แหล่งน้ำ ปุ๋ย น้ำฝน และการจัดการแรงงาน ตั้งแต่การเริ่มต้นเพาะปลูก จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต นำไปจำหน่าย รวมถึงการหาวิธีในการบริหารจัดการเพิ่มให้ได้ผลผลิตมากขึ้น ทั้งนี้อาจรวมถึงสามารถพัฒนาจากผู้ปลูกข้าวเป็นผู้จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว และยังเป็นผู้เชี่ยวชาญในอาชีพการทำนาที่จะแพร่กระจายความรู้ให้แก่ชาวนารุ่นหลัง ได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์นำไปใช้ในการสร้างความสำเร็จในการประกอบอาชีพ สำหรับชาวนาไทยในปัจจุบันได้ยกระดับความเป็นมืออาชีพในการสร้างคุณประโยชน์การทำงานให้แก่พื้นที่ชุมชนของตนเองในการมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มของระดับชุมชน สร้างศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการทำนา ทั้งเป็นผู้นำหรือที่เรียกว่า ผู้จัดการชานา มีหน้าที่ในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ การแสวงหาการเพิ่มมูลค่าของข้าวสาร การพัฒนาพันธุ์ข้าว การแสวงหาตลาดนำการผลิตหรือที่เรียกว่า การหาความต้องการการบริโภคข้าวของลูกค้าก่อนแล้วนำมากำหนดแผนการผลิตข้าวของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้และการพัฒนาและการฝึกอบรมความรู้แก่สมาชิกในท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้ศูนย์การเรียนรู้ให้เกิดสมรรถนะในแต่ละด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่ดีต่อการประกอบอาชีพการทำนาเป็นแบบอย่างของความสำเร็จของอาชีพและการสร้างคุณประโยชน์ให้แก่ผู้ร่วมวิชาชีพและอนุรักษ์อาชีพชานาไทย ทำให้เกษตรกรชาวนารู้จักหวงแหนถึงคุณค่าของตนเอง

ตารางที่ 4-9 ข้อมูลจำแนกตามลักษณะทางกายภาพของปราชญ์ ภูมิสังคม และภูมิปัญญา และ
ความพร้อม สภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกร
ดีเด่น

ลักษณะทางกายภาพของปราชญ์ ภูมิสังคม และความพร้อมสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จของอาชีพการทำนา

สภาพดิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สภาพดินที่มีปัญหาเสื่อมสภาพ ดินเค็ม	2	11.11
สภาพดินอุดมสมบูรณ์	16	88.89
รวม	18	100.00

จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า สภาพดินที่มีปัญหาเสื่อมสภาพ ดินเค็ม
จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 และสภาพดินที่อุดมสมบูรณ์ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ
88.89 ทั้งนี้ปราชญ์ชาวนาในปัจจุบันจะเรียนรู้การแก้ปัญหาโดยการปรับสภาพการเสื่อมโทรมของ
ดินให้กลับมาสามารถเพาะปลูกข้าวได้ แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการฟื้นฟูสภาพดิน
ในแต่ละพื้นที่ตามการสะสมมานานของแต่ละพื้นที่ กรณีตัวอย่างการปลูกข้าวบริเวณพื้นที่ของ
เกษตรกรภาคใต้ที่เป็นดินเปรี้ยว และเค็ม

สภาพน้ำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สภาพน้ำที่มีปัญหาน้ำไม่เพียงพอ น้ำเค็ม	2	11.11
สภาพน้ำที่อุดมสมบูรณ์	16	88.89
รวม	18	100.00

จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า สภาพน้ำที่มีปัญหาน้ำไม่เพียงพอ น้ำเค็ม
จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 และสภาพน้ำที่อุดมสมบูรณ์ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ
88.89

สภาพภูมิอากาศตามฤดูกาล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สภาพภูมิอากาศตามฤดูกาล	18	100.00

จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า สภามหาวิทยาลัยตามฤดูกาล จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

คัดเมล็ดพันธุ์ข้าว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คัดแยกเมล็ดพันธุ์	4	22.22

จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่าภูมิปัญญา ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของอาชีพ การทำนาจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22

ตารางที่ 4-10 ข้อมูลจำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์และเครือข่ายของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่ม
ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ลักษณะความสัมพันธ์และเครือข่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาครัฐ	18	100.00

จากตารางที่ 4-10 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ลักษณะ ความสัมพันธ์และเครือข่าย คือ ภาครัฐ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ปราชญ์ชาวบ้าน ลักษณะความสัมพันธ์ และเครือข่ายจากภาครัฐ

ตารางที่ 4-11 ข้อมูลจำแนกตามรางวัลเชิดชูและหรือต้นแบบชุมชนของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่ม
ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

รางวัลเชิดชูและหรือต้นแบบชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รางวัลเชิดชู	18	100.00

จากตารางที่ 4-11 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 18 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 18 คน ได้รับรางวัลเชิดชูและหรือต้นแบบชุมชนจำนวนมากที่สุด ได้รับรางวัลเชิดชู จำนวน 18 คน คิดเป็น ร้อยละ 100.00

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ประชาชนชาวนา ได้รับรางวัลเชิดชู
จำนวนมากที่สุด

สมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา กลุ่มประชาชน ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

คำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
เป็นอย่างไร

คำถามข้อที่ 1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตเป็น
อย่างไร

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนของสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีต
จากกลุ่มประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะ
ชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ
ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...อดีตอยู่แบบพอเพียง₁ และวางแผนทำนาด้วยตนเองตามฤดูกาล₂”

P002 กล่าวว่า “...การทำนามีการเปลี่ยนแปลง เรื่องปุ๋ยมาจากธรรมชาติ₃ พื้นที่ทำนา
หน้าน้ำ น้ำจะท่วมขัง จังหวัดนนทบุรี สามเดือน จะมีธาตุอาหาร”

P003 กล่าวว่า “...อดีตในการทำนาแบบพอเพียง₁ เป็นการพึ่งพาตนเอง ใช้ปุ๋ยเคมี₄ และ
ธรรมชาติ₃ ในการดูแลรักษา”

P004 กล่าวว่า “...อดีตลักษณะดั้งเดิมตามฤดูกาล₂ การทำนานาน ใช้แรงงานคน₅ และ
ค่าครองชีพน้อย จึงหันมาทำเกษตรอินทรีย์เข้ามาผสมผสาน₆”

P005 กล่าวว่า “...มีความคิดที่นำกรรมวิธีแบบดั้งเดิมทำนาแบบธรรมชาติ₂ คือ การสืบ
ทอดการทำนาจาก ปู่ ย่า ตา ยาย₁₂ ทำนาด้วยตนเอง₅ ใช้ควายไถนา₇ หมักและคองหญ้า ใช้ปุ๋ยจาก
มูลควาย₃ และรักที่นาแปลงนี้₁₄ มาก”

P006 กล่าวว่า “...อดีตมีการขาดแคลนปุ๋ยในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการส่งข้าวออก
แล้ว คนย้ายมานั้นว่าสมัยนั้นเป็นป่าตะเคียนเป็นปุ๋ย₃ และต่อมาต้นตะเคียนหมดไปเอาไม้มาทำนา
กัน ผลผลิต 50 ถึง 70 ถังไม่ต้องลงแล้วใช้ควาย₇ มีควาย 8 ตัว ไปทำบ้านแล้ว สมัยก่อนสารมาก คนจะ
อายุยืน ไม่มีสารพิษ₃ โดยตั้งแต่เกิดใช้ควาย พ.ศ. 2500”

P007 กล่าวว่า “...ในอดีตการทำนาของชาวนาจะทำตามฤดูกาล₂ ราคาของผลผลิตที่
บางฤดูกาลออกมาจำนวนมาก ข้าวมีราคาต่ำ ก็จะหันมาปลูกพืชผสมผสาน₆ เพื่อรักษาหน้าดิน ช่วย
เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของสภาพดิน₁₁ ในพื้นที่ใช้ทำนา”

P008 กล่าวว่า “...สมัยอดีตพ่อแม่มีหมอน 1 ใบ พ่อมีทอง 1 บาท มาจากร้อยเอ็ด แต่ประชาชนเกิดที่นี่ การทำนาตามฤดูกาล มีแปลงนาเป็นของตนเองและรักแปลงนา₁₄ นี้มาก มีการลงแขกเอาแรงกัน มีการข้าวสะอาดมาก ต้นทุนในอดีตน้อยมาก ทำเกษตรผสมผสาน₆ เช่น ปลูกข้าวโพด พริก มะเขือ ตามคันนา และทำน้ำหมักสะเดา₁₃ ป้องกันแมลง จึงทำให้เกิดการศรัทธาในอาชีพการทำนา₁₅”

P009 กล่าวว่า “...ในอดีตการทำนาครั้งเดียวตามฤดูกาล มีแปลงนาเป็นของตัวเอง₁₄ รักที่จะทำนา₁₅ ดำนาด้วยตัวเอง₅ ต้นทุนน้อย”

P010 กล่าวว่า “...ทำนาตามฤดูกาล ดำนาด้วยตัวเอง₅ รักนาพืชนี้มาก₁₄ ทำนามีค่าใช้จ่ายสูง (ค่าเตรียมดิน ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าสูบน้ำ ค่าเก็บเกี่ยว) ไม่มีการลงแขกกัน”

P011 กล่าวว่า “...อดีตทำนาด้วยตนเอง₅ ตามฤดูกาล₂”

P012 กล่าวว่า “...ตอนสมัยอดีตอยู่กับพ่อแม่ ทำนาด้วยตนเอง₅ ปีละครั้ง₂ ใช้ควายไถนา₇ ทำน้ำหมักรกหมู₁₃”

P013 กล่าวว่า “...ทำนาตามฤดูกาล₂ และทำนาด้วยตัวเองอย่างเดียว₅ มีที่นาเป็นของตัวเอง₁₄ รักและชอบที่จะทำนา มีความศรัทธาในอาชีพการทำนา₁₅ ปัญหาเรื่องของแหล่งน้ำ₉ ปัญหาโรคระบาด₁₀ เยอะขึ้น”

P014 กล่าวว่า “...อดีตทำนาด้วยตัวเองและอาศัยสมาชิกในครอบครัว₅ มีที่นาเป็นของตนเอง₁₄ รักและชอบที่จะทำนา₁₅”

P015 กล่าวว่า “...อดีตการทำนาด้วยตัวเองอย่างเดียว₅ โดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติ₃ ส่วนเกษตรกรที่ทำเคมีก็จะเชื่อทางเคมี₄ เกษตรกรที่เกษตรกรมยังยืนเชื่อทางเลือกของอินทรีย์ก็จะทำเกษตรแบบผสมผสาน₆ กัน และเชื่อตัวเอง ปลูกผัก เลี้ยงวัว ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต มีที่นาเป็นของตัวเอง₁₄ รักและชอบที่จะทำนา มีความศรัทธาในอาชีพการทำนา₁₅ ถ้าต่างคนต่างทำก็จะโดนโรงสีเอาเปรียบเรื่อยไป”

P016 กล่าวว่า “...อดีตทำนาใช้สารเคมี₄ มองความสำเร็จของอาชีพชาวนาน้อยมากชาวนาลำบากไม่มีใครตั้งใจที่จะทำนาแบบเต็มรูปแบบ อยากศึกษาหาปัญหาสาเหตุ เลยทำให้ไม่อยากมีใครอยากทำนา สุดท้ายแล้วต้องสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและศรัทธาในอาชีพชาวนา₁₅”

P017 กล่าวว่า “...ถ้าทำนาด้วยตัวเองอย่างเดียว₅ อยู่ไม่รอด”

P018 กล่าวว่า “...อดีตทำนาตามฤดูกาล₂ แบบพื้นบ้านสืบทอดบรรพบุรุษ₁₂ หวงเหนที่นา₁₄ ทำทั้งเกษตรอินทรีย์ผสมผสาน₆ และมีการใส่ปุ๋ยเคมี₄ ด้วย”

ตารางที่ 4-12 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในอดีต กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ปัจจัยการทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในอดีต	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
ทำนาแบบพอเพียง ₁	X		X																2
ทำนาตามฤดูกาล ₂	X			X	X		X	X	X	X	X	X	X					X	10
ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ ₃		X	X		X	X									X				5
การใช้ปุ๋ยเคมีกับสารเคมี ₄				X											X	X		X	4
การใช้แรงงานคน ₅				X	X				X	X	X	X	X	X	X		X		10
นำเกษตรอินทรีย์ มาผสมผสาน ₆				X			X	X							X			X	5
มีการใช้แรงงานสัตว์ ₇					X	X						X							3
มีการรวมกลุ่ม, ลงแขก ₈								X											1
มีปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ ₉													X						1
มีปัญหาโรคระบาด ₁₀													X						1
สภาพดินอุดมสมบูรณ์ ₁₁							X												1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ตารางที่ 4-12 (ต่อ)

ปัจจัยการทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวในอดีต	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
สืบทอดจากบรรพบุรุษ ₁₂					X													X	2
มีการทำสารชีวภาพ ₁₃ (รกหมู, น้ำสะเดา)								X				X							2
วางแผนพื้นที่ทำนา ₁₄					X			X	X	X			X	X	X			X	8
ศรัทธาในอาชีพทำนา ₁₅								X	X				X	X	X	X			6

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-12 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการทำนาในอดีต จากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงมี, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวาทิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเจเลีย น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมูลศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ทำนาตามฤดูกาล หมายถึง ชาวนาทำนาตามฤดูกาลปีละ 1 ครั้ง (นาปี) หรือมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป (นาปรัง) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่การเพาะปลูกเป็นหลัก เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ราบ มีความแห้งแล้งในช่วงฤดูปลูกข้าว จึงทำนาปี โดยจะเก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคม และธันวาคม สำหรับภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่ปลูกข้าวเจ้าในเดือนกันยายนและพฤศจิกายน สำหรับบางท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานจะทำนาปรังด้วย โดยข้าวนาปีที่ปลูกจะเป็นข้าวนาสวน เก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคม และธันวาคม ส่วนข้าวนาปีที่ปลูกเป็นข้าวนาเมือง เก็บเกี่ยวระหว่างเดือนธันวาคมและมกราคม เป็นต้น

- การใช้แรงงานคน หมายถึง ชาวนาทำนาโดยใช้แรงงานคนเพียงอย่างเดียว โดยอาจจะทำนาด้วยตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว รวมถึงการว่าจ้างบุคคลอื่น โดยให้ค่าตอบแทน

- มีการวางแผนพื้นที่ทำนา หมายถึง ชาวนาทำนาด้วยความขยัน อดทน มีความรัก ความผูกพันต่อการทำนาและพื้นที่ทำนา อาจจะได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษหรือซื้อเอง

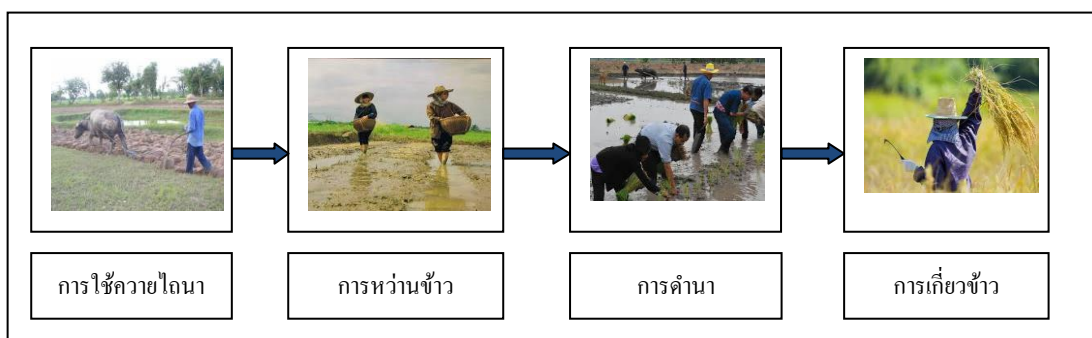
- มีการศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายาม อดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ

- ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ หมายถึง ชาวนาใช้การย่อยสลายวัสดุอินทรีย์ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาลที่มีน้ำท่วมจะนำเอาซากพืชและสัตว์ที่เน่าเปื่อยย่อยสลายแล้วสะสมอยู่ในดินชั้นบน ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์และเป็นปุ๋ยให้กับการทำนาในรอบต่อไป นอกจากนี้ ชาวายังยังทำปุ๋ยขึ้นเองจาก ต้น ไม้ และมูลสัตว์

- นำเกษตรอินทรีย์มาผสมผสาน หมายถึง ชาวนาทำนาและปลูกพืชผสมผสาน ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมี แต่จะมุ่งเน้นการบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาหน้าดินและให้เกิดการหมุนเวียนของสภาพดินในพื้นที่ใช้ทำนา

- การใช้ปุ๋ยเคมีกับสารเคมี หมายถึง ชาวนาเลือกใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการทำนา เนื่องจากราคาถูก หาซื้อได้ง่าย ให้ธาตุอาหารแก่พืชได้เร็ว กำจัดวัชพืชและศัตรูพืชได้รวดเร็ว และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เร็วขึ้น ถึงแม้ว่าจะเกิดการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมและตกค้างในผลผลิต

- มีการใช้แรงงานสัตว์ หมายถึง ชาวนาทำนาโดยใช้แรงงานจากสัตว์ เช่น วัว และควาย
 - ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ ฟังพาดตนเอง
 - สืบทอดจากบรรพบุรุษ หมายถึง การได้รับความรู้ในการทำนาจากบรรพบุรุษ หรือการรับช่วงพื้นที่ทำนาต่อบรรพบุรุษ และนำมาปฏิบัติจนถึงปัจจุบัน
 - มีการทำน้ำสารชีวภาพ รกหมู น้ำสารสะเดา หมายถึง ชาวนาคิดค้น ทดลองการทำสารชีวภาพ เพื่อนำมาใช้ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร
 - มีการรวมกลุ่มลงแขก หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มในการลงแขกเอาแรงกัน
 - มีปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ หมายถึง การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล อาจจะประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน เป็นต้น
 - มีปัญหาโรคระบาด หมายถึง การเกิดโรคระบาดในการปลูกข้าว ซึ่งเกิดจากจากพืชและสัตว์ เช่น โรคข้าวที่มีลักษณะปลายใบเหลือง หรือใบไหม้ รากเน่า ซึ่งจะระบาดในพื้นที่ใกล้เคียง และสร้างความเสียหายให้กับชาวนา ดังนั้น ชาวนาจึงหาวิธีป้องกันและแก้ไข
 - สภาพดินอุดมสมบูรณ์ หมายถึง ชาวนามีวิธีการในการบำรุงดินโดยการปลูกพืชหมุนเวียนรักษาน้ำดิน การไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น
- ผู้วิจัยขอนำเสนอจาก ตารางที่ 4-12 และภาพที่ 4-1 ภาพความสำเร็จของการประกอบอาชีพทำนาของปราชญ์และเกษตรกรดีเด่นในอดีต
- ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่น ได้นำของการทำนาในอดีตมาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-1 ภาพความสำเร็จของการประกอบอาชีพทำนาของปราชญ์และเกษตรกรดีเด่นในอดีต

คำถามข้อที่ 1.2 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบันเป็นอย่างไร

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนของสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบัน จากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะ ชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงานที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “..ปัจจุบันทำนาแบบเร่งรีบ₁ ปีหนึ่งทำนา 3 ครั้ง หลังจากว่างจากการทำนา₂ (ปลูกผักสวนครัว₄ ปลูกพืชบำรุงดิน ถั่วเขียว ปอเทือง ซ่อมเครื่องมือเอง₁₇)”

P002 กล่าวว่า “..ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีทำนาตลอดปี₁ พอหลังเกี่ยวข้าวเสร็จ มีการเผาฟางเป็นเหตุให้ดินเหนียว มีการแทรกแหว่ง มีประโยชน์ ฟาง อินทรีย์วัตถุลงไปร่องดิน ไม่มีการปรับสภาพพื้นดินเป็นการทำลายสภาพดิน เลยทำให้คุณภาพของดินเสื่อมลง สภาพแวดล้อม มีเรื่องของแหล่งน้ำ₃ ที่ใช้ในการส่งน้ำ และส่งผลต่อการเจริญเติบโตของข้าว”

P003 กล่าวว่า “...ปัจจุบัน มีการการวางแผนทำนา₁₅ ส่วนใหญ่โดยไม่ใช้สารเคมีพร้อมกับการปรับปรุงดิน และมีการทำเป็นไร่นาสวนผสมเกษตรผสมผสานและมีการปลูกพืชอื่น ๆ พร้อมกับเลี้ยงสัตว์₄ เพื่อความเป็นอยู่ของชาวนาคีชีน₅”

P004 กล่าวว่า “...ปัจจุบัน ลักษณะของการทำนาส่วนใหญ่พึ่งพาเทคโนโลยี₆ มากขึ้น ทำให้มีความรวดเร็ว และมีค่าครองชีพสูง เทคโนโลยีความเจริญเติบโตรวดเร็วชาวนามีความต้องการมากขึ้น หันมาทำเกษตรอินทรีย์เข้ามาผสมผสาน₄ มีผลต่อปริมาณของผลผลิตที่ออกมาจากจนเกิดความต้องการในตลาด”

P005 กล่าวว่า “...ความสมัยใหม่มาประยุกต์₆ ใช้เพื่อความมั่นคงยั่งยืน เพราะถ้าคิดแบบเดิมจะไปไม่รอด ต้องมีการหาเครือข่าย₇ เพิ่มตลาด₆ และสามารถแก้ปัญหาเรื่องของแหล่งน้ำ₃ โรคระบาด₈ ในการสร้างสมดุลของระบบนิเวศน์ และมีการวางแผนการทำนา₁₅ ลดการใช้แรงงานลงประยุกต์เอาองค์ความรู้หลากหลาย₉ ทำปุ๋ยใช้เอง เช่น ปุ๋ยหมัก สารบำรุงดินพืชนำมาใช้”

P006 กล่าวว่า “...ปัจจุบันมีการวางแผนการทำนา₁₅ และชาวนาส่วนใหญ่มีความคิดต้องซื้อปุ๋ย ยาฆ่าแมลงราคาถูกลงมาใช้ใน การทำนาทำเป็นไร่นาสวนผสมและมีการปลูกพืชอื่น ๆ พร้อมกับเลี้ยงสัตว์₄ และมีความศรัทธาในอาชีพ₁₀ของตนเอง”

P007 กล่าวว่า “...ปัจจุบันในการทำนามีการวางแผนการทำนา₁₅ โดยการใช้เกษตรอินทรีย์₄ ดินในประเทศไทยเสื่อมโทรมลงอย่างมาก ชาวนาก็หันไปตามกระแส พอป่าล้ม ยางดี ก็ทำป่าล้มทำยางทั้งหมด พอข้าวประกันราคา 15,000 บาท ก็หันมาทำนาโดยการใช้เกษตรอินทรีย์₄”

P008 กล่าวว่า “...ปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยี₆ ที่ทันสมัยมาใช้ในการเกษตรมากขึ้น”

P009 กล่าวว่า “...ส่วนปัจจุบันพื้นที่เริ่มเสีย ต้นทุนสูง เป็นผู้พลิกผันชีวิตรับราชการทหารเรือมาเป็นเกษตรกร ผู้ใช้วิธีเปียกสลับแห้งแก้งข้าวและลดละเลิกใช้สารเคมี ทำนาโดยใช้จุลินทรีย์หน่อกล้วยย่อยสลายต่อซัง, ใช้วิธีแก้งข้าวเพื่อลดปัญหาน้ำและทำนามากกว่า 1 ครั้ง₁”

P010 กล่าวว่า “...ปัจจุบันมีการทำนาแบบเร่งรีบเร่งทำ₁ ส่วนของปราชญ์ทำนาผสมผสาน₄ ปลุกผักโดยไม่เผาฟางและทำปุ๋ยเองจากผัก พืช ผลไม้, และใช้ผลิตภัณฑ์การผลิตและลดต้นทุนการทำนา”

P011 กล่าวว่า “...ปัจจุบันการทํานาดีขึ้นสำหรับคนทำนาลงมือทำจริง ทำเองพึ่งตนเอง เพราะที่นาของเราเองรักและดูแล₁₈ ให้ทันสมัยขึ้นแก้ไขปัญหาตลาด₁₆ ได้พึ่งพาเทคโนโลยีที่ทันสมัย₆”

P012 กล่าวว่า “...ปัจจุบัน มีเทคโนโลยีสมัยใหม่₆ เข้ามา เราต้องใช้ควายเหล็ก (ไถนา) แทนควาย มีทั้งหมด 8 ไร่ ที่ของพ่อแม่ที่หวง₁₈”

P013 กล่าวว่า “...ปัจจุบันมีการวางแผนการทำนา₁₅ และทำเกษตรแบบอินทรีย์₄ ประดิษฐ์เครื่องมือใช้เอง₁₇”

P014 กล่าวว่า “...ปัจจุบันมีการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้₁₇ และมีการวางแผนการทำนา และเป็นผู้จัดการนา₁₁ และการงดใช้สารเคมีจึงทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ₁₂”

P015 กล่าวว่า “..ปัจจุบันมีการวางแผน₁₅ การทำนาใช้เกษตรอินทรีย์และทำแบบไร่นาสวนผสมพร้อมทั้งมีการรวมกลุ่มเลี้ยงสัตว์₄”

P016 กล่าวว่า “...ปัจจุบันมีการวางแผนทำนา₁₅ แบบเกษตรอินทรีย์ผสมผสาน₄ ด้วยตนเอง”

P017 กล่าวว่า “...เราต้องมีการวางแผนการทำนา₁₅ และเกษตรผสมผสาน₄ ควบคู่ใช้ทั้งแรงงานคน₁₃ และสัตว์₁₄ ถึงจะอยู่ได้”

P018 กล่าวว่า “...ปัจจุบันนำวิชาการ, และเทคโนโลยี₆ เข้ามาเสริมประยุกต์ใช้, เพื่อทำให้เกษตรกรมีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น₅”

ตารางที่ 4-13 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบัน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ปัจจัยการทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบัน	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
ทำงานแบบเร่งรีบ ทำงานมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป ₁	X	X							X	X									4
มีอาชีพว่างหลังจากการทำงาน ₂	X																		1
ปัญหาเรื่องของแหล่งน้ำ ₃		X			X														2
มีการทำงานเกษตรอินทรีย์ผสมการปลูกพืชอื่น พร้อมเลี้ยงสัตว์ ₄	X		X	X		X	X			X		X		X	X	X			10
มีความเป็นอยู่ของชานาดีขึ้น ₅			X															X	2
มีการพึ่งพาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ ₆				X	X			X			X	X						X	6
มีเครือข่าย ₇					X														1
สามารถแก้ปัญหาโรคระบาด ₈					X														1
มีการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ₉					X				X	X								X	4
มีการเป็นผู้จัดการนา ₁₁														X					1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ตารางที่ 4-13 (ต่อ)

ปัจจัยการทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบัน	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
งดการใช้สารเคมี ₁₂														X					1
ใช้แรงงานคน ₁₃																	X		1
ใช้แรงงานสัตว์ ₁₄																	X		1
การวางแผนการทำงาน ₁₅			X		X	X	X						X	X	X	X	X		9
การตลาด ₁₆					X						X								2
ผลิตและซ่อมเครื่องมือ ₁₇	X												X	X					3
หวงแหนพื้นที่ทำนา ₁₈											X	X							2
ศรัทธาในอาชีพการทำนา ₁₉						X													1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-13 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลการทำนาในปัจจุบัน จากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายवलิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเฉลิม น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมูลศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ทำนาเกษตรอินทรีย์ผสมผสานการปลูกพืชอื่น พร้อมเลี้ยงสัตว์ หมายถึง เป็นการทำนาแบบธรรมชาติโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติจากการทำขึ้นเอง และปลูกพืชและผักตามคันนาโดยปราศจากสารเคมี เพื่อรักษาหน้าดินและให้เกิดการหมุนเวียนของสภาพดินในพื้นที่ใช้ทำนา และมีการเลี้ยงสัตว์

- การวางแผนการทำนา หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว

- เทคโนโลยีที่ทันสมัย หมายถึง ชาวนานำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น และเป็นช่องทางการจำหน่ายผลผลิต

- ทำนาแบบเร่งรีบ หมายถึง ชาวนาทำนาตามฤดูกาลปีละ 1 ครั้ง (นาปี) หรือมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป (นาปรัง) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่การเพาะปลูกเป็นหลัก เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ราบ มีความแห้งแล้งในช่วงฤดูปลูกข้าว จึงทำนาปี โดยจะเก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคมและธันวาคม สำหรับภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่ปลูกข้าวเจ้าในเดือนกันยายนและพฤศจิกายน สำหรับบางท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานจะทำนาปรังด้วย โดยข้าวนาปีที่ปลูกจะเป็นข้าวนาสวน เก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคม และธันวาคม ส่วนข้าวนาปีที่ปลูกเป็นข้าวนาเมือง เก็บเกี่ยวระหว่างเดือนธันวาคมและมกราคม เป็นต้น

- การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ หมายถึง ชาวนานำความรู้ทั้งจากประสบการณ์ วิชาการ มาปรับเปลี่ยนและทดลองใช้ในการทำนา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

- ผลิตและซ่อมเครื่องมือ หมายถึง ชาวนาคิดค้น ทดลอง และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำนาขึ้นเอง

- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ หมายถึง ชวนถามักประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เช่น การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล อาจจะประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน เป็นต้น ดังนั้น ชวนนาจึงต้องมีความรู้เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

- ความเป็นอยู่ของชาวนาคีชั้น หมายถึง ชวนนาปรับเปลี่ยนวิธีการทำนา ส่งผลให้ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุขในครอบครัว และมีเงินออม

- มีการวางแผนพื้นที่ทำนา หมายถึง ชวนนาทำนาด้วยความขยัน อดทน มีความรัก ความผูกพันต่อการทำนาและพื้นที่ทำนา อาจจะได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษหรือซื้อเอง

- มีอาชีพว่างหลังจากทำนา หมายถึง หลังจากการทำนา ชาวนาได้ทำอาชีพเสริม เช่น เพาะเห็ด ปลูกผัก ทำไม้กวาดอ่อน เลี้ยงกบ เลี้ยงปลา ทำปุ๋ยธรรมชาติจากกระดูกสัตว์ เป็นต้น

- มีเครือข่าย หมายถึง ชวนนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- สามารถแก้ปัญหาโรคระบาด หมายถึง การเกิดโรคระบาดในการปลูกข้าว ซึ่งเกิดจากจากพืชและสัตว์ เช่น โรคข้าวที่มีลักษณะปลายใบเหลือง หรือใบไหม้ รากเน่า ซึ่งจะระบาดในพื้นที่ใกล้เคียงและสร้างความเสียหายให้กับชาวนา ดังนั้น ชวนนาจึงหาวิธีป้องกันและแก้ไข

- มีการเป็นผู้จัดการนา หมายถึง การรวมกลุ่มของชาวนา และจัดตั้งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการทำนาเข้ามาบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพ

- การงคใช้สารเคมี หมายถึง ชวนนาใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีในการทำนา ทำให้เกิดต้นทุนในการผลิตสูงกว่าการใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติ

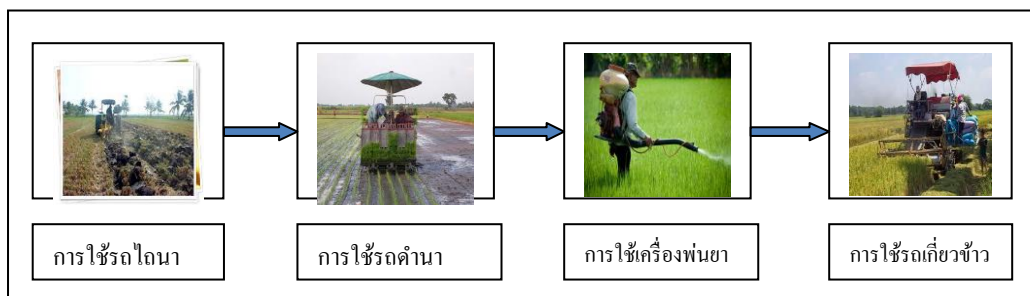
- ใช้แรงงานคน หมายถึง ชวนนาทำนาโดยใช้แรงงานคนเพียงอย่างเดียว โดยอาจจะทำนาด้วยตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว รวมถึงการว่าจ้างบุคคลอื่น โดยให้ค่าตอบแทน

- ใช้แรงงานสัตว์ หมายถึง ชวนนาทำนาโดยใช้แรงงานจากสัตว์ เช่น วัว และควาย

- ศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง ชวนนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายามอดทน และมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยขอนำเสนอจาก ตารางที่ 4-13 และภาพที่ 4-2 ภาพความสำเร็จของการประกอบอาชีพทำนาของปราชญ์และเกษตรกรดีเด่นในปัจจุบัน

ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำของการทำนาในปัจจุบันมาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-2 ภาพความสำเร็จของการประกอบอาชีพทำนาของปราชญ์และเกษตรกรดีเด่นในปัจจุบัน

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา ควรมียุทธศาสตร์อย่างไร

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอแนะนำในส่วนของการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา ควรมียุทธศาสตร์ จากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...ต้องมีความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว₁, เรื่องดิน₂, และเรื่องปุ๋ย₃”

P002 กล่าวว่า “...เกษตรกรยุคใหม่มีการปรับตัว₄ และนำศาสตร์ของภูมิปัญญา₅ และวิทยาศาสตร์สากลเข้ามาช่วย”

P003 กล่าวว่า “...ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิด₄ ถ้าทำนาทางเคมีมีปัญหา ปราชญ์ชาวบ้านที่ทำนาพึ่งตนเอง₆ ว่าประสบความสำเร็จจะต้องมีความรู้ในการปรับปรุงดิน₂ ไม่ใช่สารเคมี₇”

P004 กล่าวว่า “...ต้องมีการวางแผนตลาด₈ ต้องการพันธุ์ข้าว₁, ประเภทไหน ลักษณะไหน มีการจัดทำตารางงานตัวเอง แผนการผลิตเอง₉, เป็นรายตารางเอง เราไม่ทำขายโรงสี เราเริ่มทำต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำเอง₁₀ เรานั้นเรื่องสุขภาพทำให้ตัวเองต้องทำเป็นตัวอย่างให้คนอื่นเห็นว่าถ้าทำแบบเราแล้วจะสามารถอยู่รอด และทำเพื่อให้สังคมรอบข้างเห็นผลผลิตที่ออกมา”

P005 กล่าวว่า “...ต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และต้องไม่หยุดนิ่ง และมีการพัฒนาอัตลักษณ์ และสิ่งใหม่ ๆ₅ ไปเรื่อย ๆ และทำน้อยและได้เยอะในเรื่องผลผลิต₁₀ เช่น การทำข้าวไอ้ต ส่วนการขายต้องใช้เทคโนโลยี₁₁ เข้ามาทำสื่อทำกลุ่มออนไลน์”

P006 กล่าวว่า “...เป็นปราชญ์ ทำเกษตรอินทรีย์, ความรู้ได้ว่าการปฏิบัติ เวลาเขาสอนคน อยู่ในสมอง และแนวพัฒนาการทำนามีนา 40 ไร่ ใช้ทฤษฎีใหม่₁₂ เป็นคันทนา มีอาชีพเสริม₁₂ คือ 1) การเกษตร พอเพียง 2) สมุนไพร 3) ขายปุ๋ยชีวภาพ 4) เลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง”

P007 กล่าวว่า “...สร้างเรื่องราวให้เกิดขึ้นให้ได้ สร้างแบรนด์ของตัวเอง และหาตลาด ก่อน แล้วค่อย ๆ ทำข้าวตามตลาดต้องการ เช่น ทำข้าวเพื่อสุขภาพ และทำข้าวพื้นเมือง แล้วหาลูกค้า จึงผลิตตามตลาด”

P008 กล่าวว่า “...เริ่มต้นแม่พันธุ์ เตรียมแม่พันธุ์ข้าว, ในสถานที่ราชการ (กรมส่งเสริม การเกษตร) มาทำ 1 ไร่ แล้วก็เก็บไว้ แล้วซื้อแม่พันธุ์อีก 1 ไร่ จากราชการที่คัดมาแล้ว การวางแผน ข้าว, มีการเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกรกฎาคม ประมาณวันที่ 20 กรกฎาคม และ 20 สิงหาคม ได้ 1 เดือน 20 กันยายน ได้ 2 เดือน 20 ตุลาคม ได้ 3 เดือน หอมมะลิต้องเก็บเกี่ยวเดือนพฤศจิกายน₁₃ มีเครื่องขาย₁₄ โรงสีชุมชนคัดให้เป็นข้าวตันไม่ใช่ข้าวท่อน”

P009 กล่าวว่า “...เกษตรกรมีความรู้_{1,2,3} ทั้งนั้น บางทีเจอภาวะภัยพิบัติ และบังคับด้วยดิน ฟ้า อากาศ และช่วยการรณรงค์ใช้ปุ๋ยหมักลดสารเคมี, และให้เจ้าหน้าที่มาตรวจดินว่าจากการทำนา พื้นที่จะทำพืชอื่น ไม่ได้ ต้องหยุดเกษตรกรต้องหันมาปลูกผัก ปลูกถั่ว, ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นนา เช่า จะให้หยุดทำนาไม่ได้ขายผลผลิตต้องขาย โรงสี พื้นที่น้ำเป็นที่ปลูกข้าว กข. ปลอดภัย, อายุสั้นข้าว แข็ง”

P010 กล่าวว่า “...ต้องไม่เผาฟางเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน₂ ใช้พันธุ์ข้าวดี₁ เพื่อให้ผลผลิต สูง₁₀ (มะลิ 105 ข้าวอ่อน) ทำได้ครึ่งเดือน ช่วงเวลาที่ออกดอกไม่ร้อนจัด ไม่หนาวจัด ช่วงแสงยาว ๆ ช่วงแสงมีความสำคัญ”

P011 กล่าวว่า “...ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญ_{1,2,3} ศึกษาลักษณะพันธุ์ข้าว, ดูข้าวให้เป็น”

P012 กล่าวว่า “...ต้องมีใจรัก₁₆ รู้เรื่องดิน₂ ในการทำงาน”

P013 กล่าวว่า “...ต้องมีการวางแผนที่ดี, ไม่หวังน้ำบ่อหน้า เราต้องพึ่งตนเอง, มีความรู้ไม่ ต้องซื้อต้องหาปัจจัยภายนอกเลยทำเองได้หมด, เช่น ข้าวมี 2 โรค แมลงกับเชื้อรา₁₅ เวลาเราจะหว่าน ข้าวเกษตรกรทั่วไปก็จะโยนน้ำเลย เชื้อราก็ไม่ได้ฆ่าเชื้อ แต่ของเราก่อนจะแช่เราให้ไตรโคโดมาแช่ เมล็ดพันธุ์ทำให้รากเน่า โคนเน่า ไม่เกิด แมลงตัวทำ ตัวเบียน₁₅ ไปควบคุม เลียนแบบสมัยโบราณ”

P014 กล่าวว่า “...ชาวนามีความเชี่ยวชาญ_{1,2,3} แต่ขาดความพยายาม เอาความเร็ว ทำนาแค่ วันสองวันก็เสร็จ

P015 กล่าวว่า “...ชาวนาต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญ_{1,2,3,5} คือ ตั้งแต่ต้นน้ำ คือ การผลิต ปัจจัยการผลิตด้วยตนเอง, และต้องมีองค์ความรู้เรื่องดิน₂ และใช้ดินเป็น และต้องพึ่งตนเอง”

P016 กล่าวว่า “...ชาวนาต้องมีความเชี่ยวชาญ_{1,2,3} และเรียนรู้ให้ได้ หรือมีการพัฒนาเพิ่ม₅ ก็จะมีรายได้เพิ่ม”

P017 กล่าวว่า “...พึ่งพาตนเอง₆ ได้อย่างยั่งยืน และพลิกผันตามสภาวะของตลาด₈ ด้วย”

P018 กล่าวว่า “...ใช้ประสบการณ์ของตนเองและภูมิปัญญา₅ เราเข้าไปประยุกต์ด้วย”

ตารางที่ 4-14 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ลักษณะของการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา

ลักษณะการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่น	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
มีความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว ₁	X			X				X	X	X	X			X	X	X			9
มีความรู้เรื่องดิน ₂	X		X						X	X	X	X		X	X	X			9
มีความรู้เรื่องปุ๋ย ₃	X								X		X			X	X	X			6
ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ₄		X	X																2
มีการต่อขอคฤมิปัญญา ₅		X			X		X						X		X	X		X	7
ทำนาแบบพอเพียง ₆				X									X		X		X		4
ทำนาเกษตรอินทรีย์ ₇				X					X										2
มีการวางแผนการตลาด ₈					X		X										X		3
มีการวางแผนและทำนา ₉					X					X			X						3
การบริหารจัดการ ₁₀				X	X					X									3
การใช้เทคโนโลยี ₁₁						X													1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ตารางที่ 4-14 (ต่อ)

ลักษณะการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่น	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่ ¹	
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018		
มีความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ ¹²						X														1
มีความรู้การทำนานอกฤดูกาล ¹³								X												1
มีเครือข่าย ¹⁴								X												1
การแก้ปัญหาโรคระบาดและแมลงต่าง ๆ ¹⁵													X							1
ศรัทธาในอาชีพ ¹⁶												X								1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-14 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลการทำงานจากการเป็นเกษตรกรดีเด่น ด้านการทำงานที่ประสบความสำเร็จในอาชีพควรมีลักษณะ จากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเจเลียว น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมุขศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว หมายถึง ชาวนาต้องมีความรู้เกี่ยวกับสายพันธุ์ข้าว ประเภทของข้าว ลักษณะและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี
- ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ในการปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น
- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อสร้างผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ
- ความรู้เรื่องปุ๋ย หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น
- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำงาน
- การวางแผนการทำนา หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว
- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย
- การบริหารจัดการ หมายถึง ชาวนามีการวางแผน การจัดการ และการควบคุมกระบวนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยว

- ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ชาวนามีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิด เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ชาวนามำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี

- ทำนาเกษตรอินทรีย์ หมายถึง ชาวนามำนา ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมี แต่จะมุ่งเน้นการบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาหน้าดินและให้เกิดการหมุนเวียนของสภาพดินในพื้นที่ใช้ทำนา ซึ่งอาจใช้สารธรรมชาติที่ผลิตขึ้นเอง

- การใช้เทคโนโลยี หมายถึง ชาวนามำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น และเป็นช่องทางการจำหน่ายผลผลิต

- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชาวนามำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชา มาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

- การทำนานอกฤดูกาล หมายถึง ชาวนามีความรู้และวางแผนการทำนาในช่วงระยะเวลา นอกฤดูกาลทำนาปกติ เช่น พื้นที่ทำนาอยู่ในเขตชลประทาน สามารถทำนาได้มากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป ต่อปี เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้น

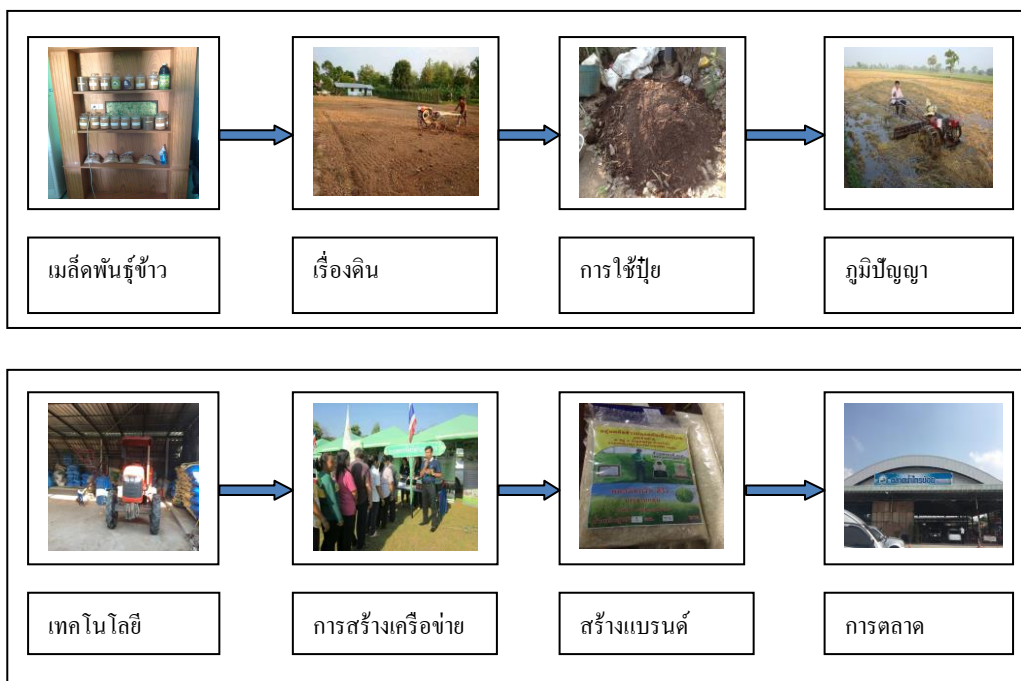
- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- มีปัญหาโรคระบาด หมายถึง การเกิดโรคระบาดในการปลูกข้าว ซึ่งเกิดจากจากพืชและสัตว์ เช่น โรคข้าวที่มีลักษณะปลายใบเหลือง หรือใบไหม้ รากเน่า ซึ่งจะระบาดในพื้นที่ใกล้เคียง และสร้างความเสียหายให้กับชาวนา ดังนั้น ชาวนาจึงหาวิธีป้องกันและแก้ไข

- ศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายามอดทน และมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ

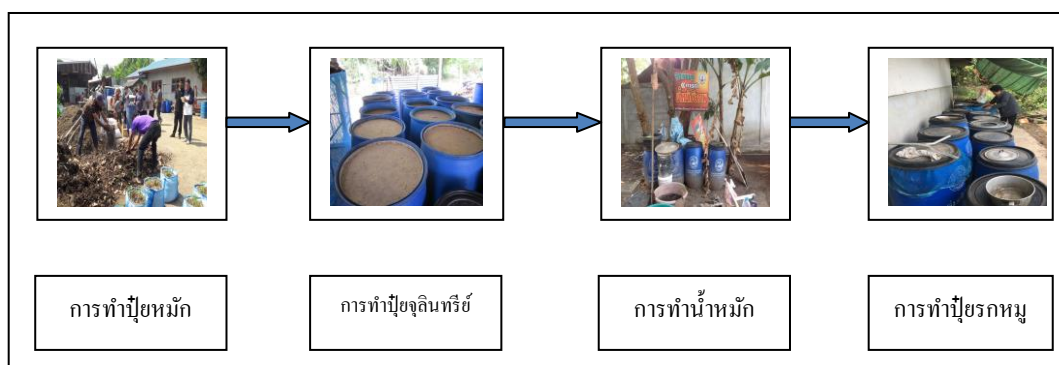
ผู้วิจัยขอนำเสนอจากตารางที่ 4-14 และภาพที่ 4-3 ลักษณะการเป็นปราชญ์ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา

ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำลักษณะการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงานมาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-3 ลักษณะการเป็นปราชญ์ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา

ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำภาพของ
การทำปุ๋ยธรรมชาติมาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-4 ปราชญ์ชาวนาใช้ภูมิปัญญาจัดทำปุ๋ยธรรมชาติ

คำถามข้อที่ 3 ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างจากความสำเร็จของการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนของการเรียนรู้จากความสำเร็จของการเป็นเกษตรกร

ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน ควรมีลักษณะจากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นจำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงานที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...เรียนรู้กับพระแม่ธรณี₁ และพืชดิน ว่าขาดอะไร ต้องการอะไร ไม่เผาตอซาง ปลูกพืชตระกูลถั่ว และปลูกปอเทือง”

P002 กล่าวว่า “...เรียนรู้ทุกอย่างและการก้าวขึ้นมาเป็นปราชญ์ของแผ่นดิน₂ เดินตามแนวทางของศาสตร์ของภูมิปัญญามาหาคำตอบทางวิทยาศาสตร์ คืออะไร เช่น หุ่นไล่กาจริง ๆ ภูมิปัญญาดั้งเดิม₂ และทำน่าน้ำตามพอน้ำเข้าแล้วใช้หุ่นไล่กาไปตั้ง นกพิราบไม่มา ข้าวอาศัยการเติบโต 2 อาทิตย์ แล้วเอาหุ่นไล่กากลับเพื่อไม่ให้เกิดความชื้น ตัวอย่างเช่น ตะโหงกมะพร้าว (ทางมะพร้าวแห้ง) ไปปักไว้จะไม่มีหนู ภูมิปัญญาดั้งเดิม นกกลางคืน (นกฮูก) ให้นำกะาะ ศาสตร์สากล คือ กระบวนการการเปลี่ยนแปลง เวลาแมว หมา ตาย เราก็ไปฝังใต้ต้นไม้ จะเป็นโปรตีน”

P003 กล่าวว่า “...ครอบครัวยังไม่เข้าใจในการทำงาน ต้องปรับเปลี่ยน₃ ในสถาบันครอบครัวและทำความเข้าใจว่าการทำงานแบบไม่ใช่สารเคมีเป็นอย่างไร ทำนา 5 ไร่ ผสมผสาน ปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผล ไม้ยืนต้น เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ เพื่อให้พี่น้องศึกษาดูงาน₄”

P004 กล่าวว่า “...ได้เรียนรู้จากการใช้สารเคมีแล้วเปลี่ยนมาใช้อินทรีย์แทน₅ คือ เหตุผลเกี่ยวกับสุขภาพ ถ้าฝืนทำไป เราก็หมดอาชีพ”

P005 กล่าวว่า “...เกษตรกรมีศักยภาพมากกว่าที่คิด เกษตรกรคิดว่าตัวเองไม่มีความรู้ ไม่มีทุน ไม่สามารถทำอะไรที่ทำขาย แต่คนที่พูดจะไม่ทำ ต้องยึดแนวทางพึ่งตนเอง₆ และองค์ความรู้ต้องประยุกต์₂ และมีความคิดตลอดเวลาว่าตลาดต้องสร้างตลาดทางเลือก₇ สามารถเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างขายผู้ผลิต ผู้บริโภค และหน่วยงานรัฐด้วย₈”

P006 กล่าวว่า “...เรียนรู้ว่า 1) นาทำอย่างเดียวไม่ได้ ต้องทำเกษตรผสมผสาน₄ 2) แปรรูป 3) อาชีพอื่นต้องมี, 4) ปฏิบัติแนวตามพ่อหลวง รัชกาลที่ 9 เศรษฐกิจพอเพียง₉”

P007 กล่าวว่า “...ต้องเรียนรู้ถึงข้อผิดพลาด ของตนเองและในครอบครัว และในสังคม แล้วการให้คนรุ่นหลังได้สืบทอด₂ และคนที่มีความรู้ตรงนี้ จะต้องเสียสละให้ได้แล้วก็ประสานหาคนที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้₁₀ ให้เป็นตัวอักษรให้ได้ หรือถอดบทเรียนความรู้แต่ละท่านที่มีของเครือข่าย มาเป็นชุดองค์ความรู้₂ ให้ได้”

P008 กล่าวว่า “...ต้องเอาความรู้ใหม่ ๆ เข้ามาเพื่อเป็นองค์ความรู้ ของเรา ผสมผสานกับความรู้ที่บรรพบุรุษเราทำมา₂ มาผสมผสานและคิดค้นเทคโนโลยีทำการเกษตร₁₁ เมืองนอก และรู้จักการตรวจวิเคราะห์ดิน₁”

P009 กล่าวว่า “...ต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา₃ และศึกษาไปด้วย อาชีพนั้นไม่รู้จบ”

P010 กล่าวว่า “...เป็นประธาน (ศพก.) มีทุกอำเภอ และเป็นจิตอาสาด้วย ทั้งครอบครัวมีส่วนแลกเปลี่ยนและแบ่งปัน₁₁ ส่วนข้าวจะขายเป็นเมล็ดพันธุ์”

P011 กล่าวว่า “...ต้องมีการจดบันทึก₁₂ รายละเอียด เวลาทำการเปลี่ยนแปลงของข้าว ที่วันใส่ปุ๋ย ที่วันดูแล แล้วต้องทำประวัติไว้ว่าเกิดอะไรขึ้น”

P012 กล่าวว่า “...เดินตามรอยพ่อหลวง ร.9 สอนให้ทำแบบผสมผสาน เลี้ยงปลา ปลูกผักกินเอง₄ และได้ศึกษาค้นสารกำจัดแมลง และรอกหมูดูแลพิเศษ₁₃ มีฮอร์โมนไข่ด้วย จะทำให้ข้าวเขียว ออกรวงเยอะ เมล็ดเต่ง”

P013 กล่าวว่า “...ผสมผสาน₄ ไม่พึ่งปัจจัยภายนอก₆ และเราไม่ใช้เงินล่วงหน้าเป็นภาระ”

P014 กล่าวว่า “...ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต₁ หันมาใช้สารธรรมชาติ₁₃ และการแปรรูปข้าว ต้องทำให้มีคุณภาพและมีจุดเด่น เช่น ข้าวพื้นเมือง”

P015 กล่าวว่า “...ประสบการณ์ตนเอง เป็นสิ่งที่เราเริ่มทำเป็นงานตั้ง 30-40 ปี และนำมาปฏิบัติเอง₆ และได้รู้ทิศทางว่าไปอย่างไร คุณงานของบุคคลอื่นว่าเขาทำอย่างไร และสัมมนาต่าง ๆ₁₀ ถึงได้ประสบการณ์เยอะ และทดลองด้วยตนเอง เช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน ประเทศเวียดนาม ประเทศจีน พื้นที่น้อย ได้ผลผลิตต่อไร่สูง มีเทคนิคในการทำ ประเทศญี่ปุ่น มีการปรับปรุงดิน เน้นดินมาก เกษตรกรไทย เน้นบำรุงต้นพืช ขาดอะไรก็เอาเคมีไปให้ จึงทำให้ดินเสีย”

P016 กล่าวว่า “...ต้องได้เรียนรู้ต้องใส่ใจและเรียนรู้อีกเยอะ แล้วต้องทำอย่างจริงจัง ค้นหาตัวตนของตัวเอง₂ ให้ได้”

P017 กล่าวว่า “...เรียนรู้ตามพ่อหลวงและศาสตร์พระราชา₆ ต้องรู้การพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน₁ เป็นหลัก”

P018 กล่าวว่า “...ถือเป็นที่ยอมรับ₁₄ ของระดับจังหวัด ข้าวเป็นที่มีความรู้”

ตารางที่ 4-15 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความสำเร็จของการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา

ปัจจัยความสำเร็จของการเป็นเกษตรกรที่ ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา	P = ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
มีความรู้เรื่องดิน ₁	X							X						X			X		4
มีความรู้ต่อยอดภูมิปัญญา ₂		X			X		X	X								X			5
มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ₃			X						X										2
ทำนาเกษตรผสมผสาน ₄			X			X						X	X						4
ทำนาเกษตรอินทรีย์ ₅				X															1
ทำนาแบบพอเพียง ₆					X	X							X		X		X		5
การตลาด ₇					X														1
มีเครือข่าย ₈					X		X			X									3
ทำนาตามแนวทฤษฎีใหม่ ₉						X													1
การถ่ายทอดความรู้ ₁₀							X								X				2
การใช้เทคโนโลยี ₁₁								X		X									2
มีการวางแผนและทำนา ₁₂											X								1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ตารางที่ 4-15 (ต่อ)

ปัจจัยความสำเร็จของการเป็นเกษตรกรที่ ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา	P = ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
ความรู้การทำปุ๋ยธรรมชาติและชีวภาพ ₁₃												X		X					2
การบริหารจัดการ ₁₄																		X	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-15 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลการเรียนรู้จากความสำเร็จของการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำ จากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเจเลียว น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมุขศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนนำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อสร้างผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา

- ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ในการปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น

- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง ชาวนาทำนาและปลูกพืชผสมผสาน ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมี แต่จะมุ่งเน้นการบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาหน้าดินและให้เกิดการหมุนเวียนของสภาพดินในพื้นที่ใช้ทำนา

- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ชาวนามีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิด เพื่อให้การทำนามีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ชาวนาทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี

- การถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้การทำงานให้กับบุคคลหรือกลุ่ม

- การใช้เทคโนโลยี หมายถึง ชาวนนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น และเป็นช่องทางการจำหน่ายผลผลิต

- ความรู้เรื่องปุ๋ยธรรมชาติและปุ๋ยชีวภาพ หมายถึง ชาวนามีความรู้ในการเลือกใช้ปุ๋ยและการผลิตปุ๋ยธรรมชาติและกากคั้นปุ๋ยชีวภาพ โดยนำไปใช้ในการทำนาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพื่อเพิ่มผลผลิตและมีระบบนิเวศที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติ

ที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์ ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

- ทำนาเกษตรอินทรีย์ หมายถึง ชาวนาทำนา ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมี แต่จะมุ่งเน้นการบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาหน้าดินและให้เกิดการหมุนเวียนของสภาพดินในพื้นที่ใช้ทำนา ซึ่งอาจใช้สารธรรมชาติที่ผลิตขึ้นเอง

- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

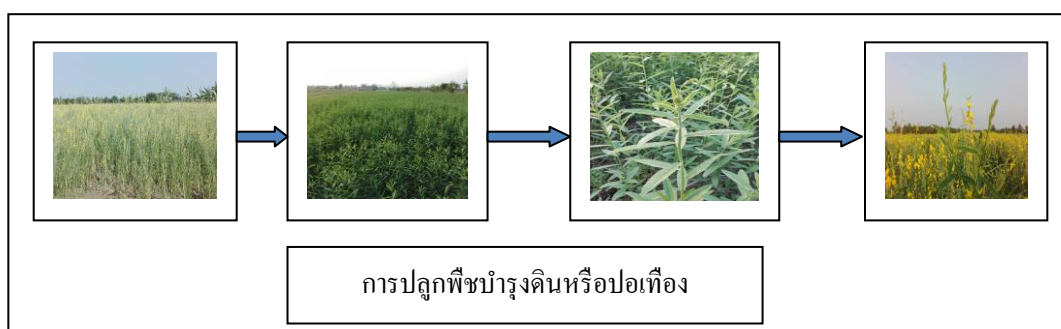
- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชาวนานำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

- การวางแผนการทำนา หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว

- การบริหารจัดการ หมายถึง ชาวนามีการวางแผน การจัดการ และการควบคุมกระบวนการทำนาตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยว

ผู้วิจัยขอนำเสนอจาก ตารางที่ 4-15 และภาพที่ 4-5 ประชาชนชาวนาใช้ภูมิปัญญาปลูกปอเทืองหรือพืชบำรุงดิน

ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำลักษณะการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนาภาพของการปลูกปอเทืองหรือพืชบำรุงดินมาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-5 ประชาชนชาวนาใช้ภูมิปัญญาปลูกปอเทืองหรือพืชบำรุงดิน

คำถามข้อที่ 4 ท่านได้เรียนรู้ความสำเร็จในการดำรงชีวิตของอาชีพการทำนาที่พอเพียงอย่างยั่งยืนจากที่ไหน ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนของการเรียนรู้จากความสำเร็จในการดำรงชีวิตของอาชีพการทำนาที่พอเพียงอย่างยั่งยืนจากการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...จากเกษตรกรนำร่องเป็นของระดับประเทศ กองทุนหมุนเวียนจากเกษตรกรมยั่งยืน จากการสอนก็นำมาปรับใช้”

P002 กล่าวว่า “...จากทฤษฎีใหม่₂ แล้วเริ่มด้วยทฤษฎีใหม่แล้วก็จะประสบผลสำเร็จทุกอย่างตามรัชกาลที่ 9 และมีการบริหารจัดการน้ำ₃ ในไร่นา”

P003 กล่าวว่า “...คิดว่าการทำงานจะพึ่งตนเอง₄ ให้ได้มากที่สุด และพัฒนาค้นคว้าหาความรู้ให้ดีกว่านี้ ค้นคว้าหาความรู้ และทดลองความเป็นไปได้ใหม่ มีผลผลิตต่างกันอย่างไร, ดูแนวทาง ผสมผสาน แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่ ทั้งทำนา ปลูกพืช เลี้ยงปลา₂ ศึกษาในส่วนที่ผลผลิตที่ไม่ใช้เคมีแต่แตกต่างอย่างไร กับแปลงที่ใช้สารเคมี ทางวิชาการที่ว่าให้มหาลัยสารคามมาทำวิจัยให้ผลผลิตดี ผลผลิต แตกต่างกันอย่างชัดเจน และผลผลิต (เคมีกับอินทรีย์)”

P004 กล่าวว่า “...ระยะแรกทำข้าวนิล พันธุ์ข้าว₆ แคครึ่งไร่ เพื่อสุขภาพไว้เพื่อบริโภคเอง บริโภคไม่หมด เราจะทำในขยตลาด, เราก็มาเพิ่มทำ 32 ไร่ เช่น ข้าวไรซ์เบอร์รี่₆ ข้าวหอมมะลิ₆ ข้าวขาว₆ บางส่วน”

P005 กล่าวว่า “...จากโครงการหลวงฯ แปรรูป₅ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ ได้จากการทำวิจัยเครือข่ายนักวิจัยจากมหาสารคามแลกเปลี่ยนการเรียนรู้₁ และได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ₈ หลากหลาย”

P006 กล่าวว่า “...ใช้หลักของพระเจ้าอยู่หัวมาใช้แล้ว หลักวิชาการมาประยุกต์₄ ใช้ประหยัดแล้ว นำมาลงทำและเผยแพร่₁ และลดต้นทุน”

P007 กล่าวว่า “...ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง₄ ของรัชกาลที่ 9 และบางประเทศกำหนดนโยบายด้วยซ้ำ ให้คุณทำทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก”

P008 กล่าวว่า “...ทำนามี 3 แม่ 1) แม่พระ โปสพ แม่พันธุ์ข้าวดี₆ ต้องรับรองได้ 2) แม่พระนางธณี พื้นที่ที่แม่ยกให้₆ คือ ผู้มีพระคุณ 3) แม่พระคงคา₃ น้ำที่ทำการเกษตรใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด₁₀ การดูแล 3 ขั้นตอน 1) การเจริญเติบโตของพืชต้องดูแล 2) ถึงเวลาการตั้งท้องของข้าว

4,600 (ปู้ยรับห้อง) ถ้างามต้องลดปู้ย 3) ข้าวออกอย่างสมบูรณ์ ไม่มีคลอไรด์เป็นปู้ยทางใบ 1 ชั่วโมง ไม่เกิน 1 อาทิตย์ เข้าเมล็ดหมดเลย ศึกษาธรรมชาติ”

P009 กล่าวว่า “...หลายที่จากหน่วยราชการ, กระทรวงการเกษตร, และกรมการข้าว เป็นหลัก”

P010 กล่าวว่า “...การรู้จักการให้แลกเปลี่ยน และแบ่งปัน และพอเพียง₂ ก็จะมี ความยั่งยืน”

P011 กล่าวว่า “...จากสื่อ จากประสบการณ์ทำเอง₄ จากเพื่อน จากนักวิชาการ₁ หน่วยงาน ราชการ, แนะนำ พาศึกษาดูงาน₁ และดูเขาทำ และลองทำดู นำมาปรับใช้₅”

P012 กล่าวว่า “...ทำเศรษฐกิจพอเพียง₄ เกษตรผสมผสาน₁₁ เพิ่มผลผลิตและรายได้₁₀”

P013 กล่าวว่า “...เริ่มจากสิ่งเล็ก ๆ แล้วทดลองด้วยตนเอง₅ เมื่อประสบผลสำเร็จจะขยาย ผลให้ใหญ่ขึ้น”

P014 กล่าวว่า “...การเข้าใจวิถีชีวิตชาวนา เรื่องการปลูกข้าว₆ เรื่องดิน, ในการปลูกข้าว จากชีวิตประจำวัน และเห็นหลาย ๆ อย่าง จุดด้อยของชาวนาไทย คือ การพึ่งสารเคมีและเป็น ผู้จัดการชาวนา หลังว่างจากการทำนา ทำเห็ด และผักอินทรีย์₂ ส่งโรงพยาบาล”

P015 กล่าวว่า “...เป็นคนที่รู้จักประยุกต์₅ และปรับใช้ในพื้นที่ของเราเอง ส่วนใหญ่จะเป็น แปลงสาธิต ต้องดูวิถีชีวิตจริง ๆ ถ้าแปลงสาธิตส่วนใหญ่ ผักซีโรยหน้ามากกว่า ดูวิถีชีวิตจะเป็น ฐานเรียนรู้ของเขาจริง ๆ จับต้องได้ และจะประสบผลสำเร็จในชีวิตเพราะมาจากเล็กไปหาใหญ่ และลงมือทำเอง₄”

P016 กล่าวว่า “...ศึกษาภูมิปัญญา₅ โบราณ มีผู้เฒ่าผู้แก่ทำนา ได้เรียนรู้จากธรรมชาติ ดิน, น้ำ, และมีภูมิปัญญา₅ไว้อยู่”

P017 กล่าวว่า “...การเข้าอบรม₁ การทำเกษตรที่ยั่งยืน ศึกษาจากธรรมชาติ_{5,9} ศึกษา ความล้มเหลวของบรรพบุรุษ และพัฒนาตนเอง₅”

P018 กล่าวว่า “...จากทางราชการ หัวหน้าเกษตร ออกมาสอนเรียนรู้₁ และลงมาช่วย สนับสนุน”

ตารางที่ 4-16 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความสำเร็จในการดำรงชีวิตของอาชีพการทำนาที่พอเพียงอย่างยั่งยืน

ปัจจัยความสำเร็จในการดำรงชีวิตของอาชีพ การทำนาที่พอเพียงอย่างยั่งยืน	P = ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
การถ่ายทอดความรู้ ₁	X				X	X					X							X	5
มีความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ ₂		X	X							X				X					4
มีความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ ₃		X						X											2
ทำนาแบบพอเพียง ₄			X			X	X				X	X			X				6
มีการต่อขอคฤมิปัญญา ₅			X		X						X		X		X	X	X		7
มีความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว ₆				X				X						X					3
การตลาด ₇				X															1
การสนับสนุนจากภาครัฐ ₈					X				X		X							X	4
มีความรู้เรื่องดิน ₉								X						X		X	X		4
การบริหารจัดการ ₁₀								X				X							2
ทำนาเกษตรผสมผสาน ₁₁												X							1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-16 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลการทำนาพอเพียงอย่างยั่งยืน จากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายวงเจียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเฉลิม น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาคขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมูลศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การถ่ายทอดภูมิปัญญา หมายถึง ชวานานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษา และพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อสร้างผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชวานาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา

- การถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้การทำนากับบุคคลหรือกลุ่ม

- ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว หมายถึง ชวานาต้องมีความรู้เกี่ยวกับสายพันธุ์ข้าว ประเภทของข้าว ลักษณะและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี

- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชวานานำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

- ภาครัฐ หมายถึง หน่วยงานราชการที่ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำนาที่เกี่ยวข้องได้ เช่น กระทรวงการเกษตร กรมการข้าว เป็นต้น

- ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ในการปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น

- ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ หมายถึง ชวานามักประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เช่น การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล อาจจะประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน เป็นต้น ดังนั้น ชวานาจึงต้องมีความรู้เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

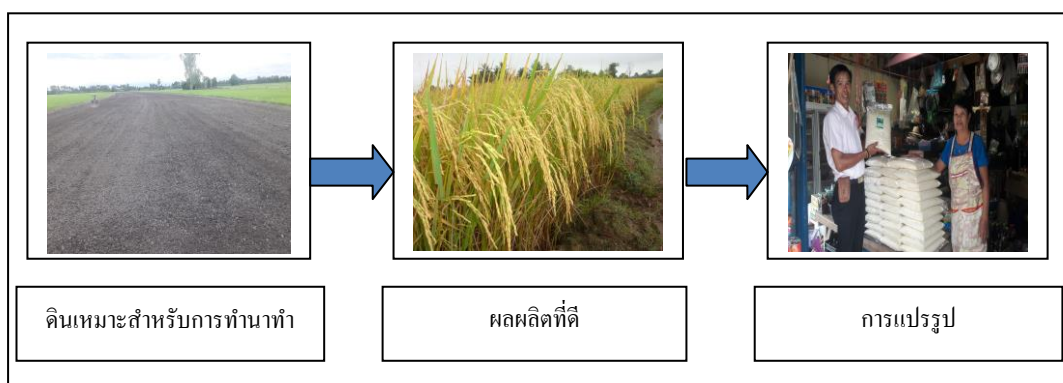
- การบริหารจัดการ หมายถึง ชาวนามีการวางแผน การจัดการ และการควบคุม กระบวนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยว

- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

ผู้วิจัยขอนำเสนอจากตารางที่ 4-16 และภาพที่ 4-6 ความสำเร็จการดำรงชีวิตอาชีพการทำนาที่พอเพียง

ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำลักษณะการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนาภาพของเรื่องดิน ผลผลิต และการแปรรูปมาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-6 ความสำเร็จการดำรงชีวิตอาชีพการทำนาที่พอเพียง

คำถามข้อที่ 5 ท่านคิดว่าการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน วัดได้จากอะไรบ้าง ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนของการประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตของอาชีพการทำนาที่อยู่รอดอย่างพอเพียงและมีความยั่งยืนวัดได้จากการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...จากต้นทุนต่ำแต่ผลผลิตได้มาก₁ หรือสูง ปัจจุบันทำนาอินทรีย์₂ แบบพึ่งพาตนเอง₃”

P002 กล่าวว่า “...วัดได้จากว่า พึ่งตนเอง₃ ได้ไหม เกิดสงคราม เกิดภัยพิบัติ เกิดสงครามมีข้าวกิน มีเนื้อสัตว์บริโภค มีผลไม้กิน อาหารต่อคนต่อปี 20 ถัง ต่อ 1 ปี เพื่อแผ่คนอื่นได้อีกด้วย”

P003 กล่าวว่า “...วัดได้จากผลผลิต₁ และการตลาด₄”

P004 กล่าวว่า “...คู่มือบริโภคเป็นหลัก₄ ผลิตเอง ขายเอง กินเอง เป็นหลัก₃ และประชาชนคู่มือการตลาด₄ กลุ่มมี 27 คน₅ แต่จริง ๆ ทำแค่ 3-4 คน และมีอาชีพเสริม₆ ทดลองตัวเองให้สำเร็จก่อนคือ ผักอินทรีย์”

P005 กล่าวว่า “...พื้นที่ปลูกอะไรก็งาม ได้ยูได้กิน₇ มีไส้เดือน นก งู ระบบนิเวศดีมาก มีแมลงปอ หิ่งห้อย ไม่มีสารเคมี (ตั้ง 35 ปี เริ่มต้นปี 2526) จะเห็นว่าในสวนมีความหลากหลาย₈”

P006 กล่าวว่า “...เข้าใจสภาพการเกษตร ดิน₇ ปรับปรุง วิชาการต้องก้าวหน้า หมั่นศึกษาคำความรู้ การแปรรูป₁ ต้องทำการตลาด₄ ต้องขาย อย่างเช่น ต้องมีเครือข่าย₅ ต้องมีเพราะนำมาแลกเปลี่ยนกัน”

P007 กล่าวว่า “...วัดจากความสุข₉ ในครัวเรือน เช่น ประเทศภูฏานใช้ดัชนีความสุขในการวัด”

P008 กล่าวว่า “...ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น₁”

P009 กล่าวว่า “...มีความอดทน และไม่เรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อที่จะเอามาประยุกต์หรือปรับใช้₁”

P010 กล่าวว่า “...วัดจากการให้ และรู้จักคำว่าพอเพียง₃”

P011 กล่าวว่า “...จากประสบการณ์ โดยตรงที่ทำแล้วประสบความสำเร็จ มีอาชีพอื่นเสริม₆ สวน และผักเล็ก ๆ น้อย”

P012 กล่าวว่า “...เดิมจากไม่มีอะไรเลย แต่พอมาทำนาแบบเกษตรผสมผสาน₈ ทำให้มีเหลือเก็บเหลือใช้ และมีบ้าน มีรถ ครอบครัวมีความสุข₉ มีอาชีพเสริม₆ ทำไม้กวาด, เลี้ยงกบ, เลี้ยงปลา, ปลูกผัก”

P013 กล่าวว่า “...1) ลดต้นทุน₁ 2) ไม่ใช้เงินล่วงหน้า 3) เราจะใช้เงินสำรอง คือ แยกเป็น 1) ตัวที่ใช้ 2) ตัวที่เก็บ 3) ตัวที่สำรอง”

P014 กล่าวว่า “...จากหนี้สิน₉ และครอบครัวมีความสุข₉ ของชาวนา”

P015 กล่าวว่า “...1) ปลอดภัยที่มีอยู่ได้₂, 2) มีความมั่นคงด้านอาหาร 3) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง 4) มีความสุขทางใจเพิ่มมากขึ้น 5) มีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่₁, 6) มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 7) มีความอบอุ่นในครอบครัว, 8) สามารถจัดการผลผลิต₁₀ ได้ครบวงจร คือ

การผลิต การแปรรูป₁ การตลาด₄ การว่างจากการทำนา₆ คือ เลี้ยงวัว, เลี้ยงไก่, เลี้ยงเป็ด, ปลูกผัก และ
ก็แปรรูปข้าวสามสาย₁ ตลาดออนไลน์₄ และมีเครือข่าย₅, ลูกค้าประจำประมาณ 40-50 ครอบครัว”

P016 กล่าวว่า “...หนี้สินภายในครัวเรือน, ความเป็นอยู่ ค่าครองชีพต่าง ๆ และครอบครัว
ต้องมีความสุข,”

P017 กล่าวว่า “...วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และกำไรอยู่มาก₁ บังคับการผลิต ฟังพาดตนเองได้,
และยืนเองได้ ปู่สามารถมีเองได้₁₁ ปลูกถั่ว₈”

P018 กล่าวว่า “...ผลผลิตมากตลอด₁ ไม่ได้ขายโรงสี เราแปรรูป₁ ขายเอง ขายเมล็ดพันธุ์
ด้วย และคัดพันธุ์เอง มีทั้งหมด 8 ไร่ และปลูกกล้วย ถั่ว เกษตรผสมผสาน₈ไป”

ตารางที่ 4-17 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ การทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																	รวม ความถี่	
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017		P018
มีการต่อยอดภูมิปัญญา ₁	X		X			X		X	X				X		X		X	X	9
ทำนาเกษตรอินทรีย์ ₂	X																		1
ทำนาแบบพอเพียง ₃	X	X		X						X								X	5
การตลาด ₄				X	X	X									X				4
มีเครื่องข่าย ₅				X		X									X				3
มีความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ ₆				X								X			X				3
มีความรู้เรื่องดิน ₇					X	X													2
ทำนาเกษตรผสมผสาน ₈					X						X	X					X	X	5
ความสุขของชานาและครอบครัว ₉								X				X		X	X	X			5
การบริหารจัดการ ₁₀														X					1
มีความรู้เรื่องปุ๋ย ₁₁																	X		1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-17 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้ จากการศึกษาของประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเฉลิม น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมูลศรี และ นายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ ดังต่อไปนี้

- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนนำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษา และพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ

- ทำนาเกษตรอินทรีย์ หมายถึง ชาวนทำนา ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมี แต่จะมุ่งเน้น การบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาหน้าดินและให้เกิดการหมุนเวียนของ สภาพดินในพื้นที่ใช้ทำนา ซึ่งอาจใช้สารธรรมชาติที่ผลิตขึ้นเอง

- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

- สุขภาพของชาวนาและครอบครัว หมายถึง ชาวนาปรับเปลี่ยนวิธีการทำนา ส่งผลให้ ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุขในครอบครัว และมีเงินออม

- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำนาเพื่อให้ได้ผล ผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชาวนนำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชา มาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม

- ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ใน การปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อ ดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดย ทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทาง ในการทำนา

- การบริหารจัดการ หมายถึง ชาวนามีการวางแผน การจัดการ และการควบคุม กระบวนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยว

- ความรู้เรื่องปุ๋ย หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืช และสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น

คำถามข้อที่ 6 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...ต้องมีความขยัน อดทนและรักในการทำงาน, ต้องมีการเรียนรู้และประยุกต์ได้”

P002 กล่าวว่า “...ต้องขยัน อดทน กล้าเผชิญปัญหา, ศึกษาหาความรู้ เรื่องกิจกรรมคูเพื่อเกษตร, และขมว้างคูเรื่องการตลาด₄ ไปด้วย”

P003 กล่าวว่า “...ต้องพึ่งตนเอง, ก่อน ไม่ต้องเชื่อคำโฆษณาใด ๆ”

P004 กล่าวว่า “...ถ้าเราจะทำอะไรสักอย่าง ใจเราต้องสู้ ปัญหาเราจะแก้ได้หมด, เราต้องเรียนรู้ได้ทุกอย่าง ค้นหาเอง ทำเอง คิดเอง, หากอย่างต้องคู่พื้นที่₆ ด้วยและนำมาปรับใช้ (ต้องมีการวิเคราะห์ด้วย)₂”

P005 กล่าวว่า “...เกษตรกรต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ, และพึ่งพาตนเอง, ให้มากก่อน จะให้คนอื่นช่วยเหลือ”

P006 กล่าวว่า “...ต้องมีใจรัก, และขยัน อดทน”

P007 กล่าวว่า “...ควรมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน, จะได้รู้และได้ใช้เพื่ออุดหนุน และจะสร้างมูลค่าให้อยู่ได้อย่างยั่งยืน และการศึกษาไม่ใช้การศึกษาภาคบังคับเอาเข้ากลับมาเป็นมหาวิทยาลัยชาวบ้านและให้คุณวุฒิของเขาจะได้เป็นกำลังหลักในภาคการเกษตรได้”

P008 กล่าวว่า “...ชาวนาต้องนำความรู้เรื่องพันธุ์ข้าวมาประยุกต์₈ ใช้ในการทำงาน ศึกษาหาความรู้ตลอด จึงจะประสบผลสำเร็จ”

P009 กล่าวว่า “...ชาวนาต้องไม่หยุดนิ่ง₂ ขยัน อดทน₁”

P010 กล่าวว่า “...ให้ชาวนารู้จักการแบ่งปัน และให้เพียงพอ มีความสามัคคีกัน₉”

P011 กล่าวว่า “...ชาวนาต้องมีการจดบันทึก รายละเอียด₁₀”

P012 กล่าวว่า “...ต้องมีความพอเพียง, ไม่ฟังเพื่อ ต้องฟังตนเอง, และขยันไม่อดตาย”

P013 กล่าวว่า “...ต้องปรับตัว, และฟังตนเอง, จากการทำเคมีมานานต้องหาทางใหม่ เราสามารถลอกเลียนแบบเขาได้ สนับสนุนเฉพาะคนสนใจ แล้วทำแปลงทดลองถ้าดีก็ทำต่อยอด₂ ไป”

P014 กล่าวว่า “...ต้องมีการรวมกลุ่มเกษตรกรและมีความสามัคคี, ให้มั่นคง”

P015 กล่าวว่า “...ต้องให้เกษตรกรฟังตนเอง, ก่อน”

P016 กล่าวว่า “...ต้องฟังพาดตนเอง, และต้องตั้งใจในการทำงานอย่างจริงจัง₁”

P017 กล่าวว่า “...ต้องฟังพาดตนเอง, ก่อน”

P018 กล่าวว่า “...ต้องมีการเรียนรู้₂ พันธุ์ข้าว, ตลอดเวลา ขยัน อดทน₁ ปรับเปลี่ยนและฟังตัวเอง, ด้วย”

ตารางที่ 4-18 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
มีการหวงแหนพื้นที่ทำนา ₁	X					X			X							X		X	5
มีการต่อขอคอกมีปัญหา ₂	X	X		X	X			X	X				X					X	8
ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ₃		X		X									X						3
การตลาด ₄		X																	1
ทำนาแบบพอเพียง ₅				X		X						X	X		X	X	X	X	8
มีความรู้เรื่องดิน ₆					X														1
จัดทำบัญชีครัวเรือน ₇								X											1
ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว ₈									X									X	2
มีเครือข่าย ₉										X				X					2
การวางแผนการทำนา ₁₀											X								1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตาราง 4-18 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายवलิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเจลิยว น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมุขศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวานำมาทำด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา

- มีการหวงแหนพื้นที่ทำนา หมายถึง ชาวานำมาทำด้วยความขยัน อดทน มีความรัก ความผูกพันต่อการทำนาและพื้นที่ทำนา อาจจะได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษหรือซื้อเอง

- ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ชาวานำมีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิด เพื่อให้การทำนามีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ชาวานำทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี

- ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว หมายถึง ชาวานำต้องมีความรู้เกี่ยวกับสายพันธุ์ข้าว ประเภทของข้าว ลักษณะและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี

- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวานำมีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- การตลาด หมายถึง ชาวานำมีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ในการปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น

- จัดทำบัญชีครัวเรือน หมายถึง ชาวานำมีความรู้ในการจดบันทึก กำหนดรายได้ประจำ วางแผนการใช้จ่ายและการออม

- การวางแผนการทำงาน หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว

ผู้วิจัยขอนำเสนอจาก ตารางที่ 4-17 และภาพที่ 4-6 ที่แสดงถึงการเรียนรู้จากความสำเร็จในอาชีพการทำงานหรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำงานที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน

ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่น ได้นำลักษณะการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำงานที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงานภาพของเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-7 การวัดความสำเร็จภาพในการประกอบอาชีพด้วยการจัดทำบัญชีครัวเรือน

แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

คำถามข้อที่ 1 ทำไมที่ผ่านมาในอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหาจะมีอะไรบ้าง

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนของอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหา การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำงานที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน จากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...เรื่องทุน, เกษตรกรมีแต่แรง สืบสานมาจากบรรพบุรุษ ทำเอง ผลิตเอง, และเรียนรู้ตามพ่อหลวง รัชกาลที่ 9 และทฤษฎีใหม่ และภูมิใจได้นำข้าวถวายพ่อหลวง”

P002 กล่าวว่า “...ภัยศัตรูธรรมชาติ₃ (นก หนู ปู หอย) และที่สำคัญ คือ สึมรากเหง้าของ ภูมิปัญญาดั้งเดิม₂ เช่น สมัยก่อนมีหนองน้ำตรงกลางนา พอเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วก็ทำหลุม โจร ขุดหลุม โจรห่างจากแหล่งน้ำ และไปหาจีเลนที่อื่น พอปลาได้กลิ่นจีเลนใหม่ ก็จะ โดดเข้าหลุม โจน และมีการเอาสุม ไปสูมตามหนองน้ำ เอาแหเหวี่ยงปลา และได้ปลามากิน และท้ายสุด อดหนองน้ำ ได้กึ่ง หอย ปู ปลา ก็เอามาทำเป็น น้ำปลา ปลาจ๋า ปลาเจ้า ไปตอนไหนก็มีอาหารกิน ไปลงนาคราว หน้า เกษตรยุคใหม่ต้องทำพื้นที่ให้ราบเรียบ เพื่อรองรับเครื่องจักรเครื่องกล และกลบหนองน้ำหมด ทำนาปีเหลือแต่หนึ่งกับซัง ทำนาปรังเหลือแต่ซังกับหนี่ เวลาการทำนาทำเปียกสลับแห้ง และไม่มี ผลกระทบเนื่องจากทำนาก่อนเขา 1 เดือน ภาคกลางทำนาข้าวหอมปทุม เวลาขายโรงสีไปได้แยก แต่ขายได้ราคาเดียวกับเขา”

P003 กล่าวว่า “...ภัยธรรมชาติ₃ บางปีก็แล้ง บางปีก็ท่วม โรคพืช โรคข้าว ราคา ต้นทุน การผลิตสูงขึ้น ไม่มีการพึ่งตนเอง ตั้งแต่ไถแปร และใช้เทคโนโลยีมาช่วย”

P004 กล่าวว่า “...เรื่องของ โรคแมลง₃ ผลผลิต อุทกภัย₃ น้ำท่วม₃ นาปีจะเจอปัญหาเรื่อง น้ำ”

P005 กล่าวว่า “...นโยบายของรัฐ₄ ที่ผ่านมา ให้ชาวนาเป็นหนี้มาก ส่งเสริมแต่การผลิต แต่ไม่มีการตลาด ไม่ใช่สหกรณ์ของญี่ปุ่นที่เกษตรกรเป็นเจ้าของ แล้วเอาผลผลิตไปขายทำไปแล้ว เป็นหนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่กู้มาแล้วต้องกู้เพิ่ม จนที่ดินหลุดหมด ปัญหาใหญ่ที่สุด คือ เกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองเกษตรกรต้องอยู่ในระบบการใช้ปุ๋ยเคมีแล้วดินเสีย สิ่งแวดล้อมเสีย ปัจจัยการผลิต สูง ราคาไม่อยู่ในอำนาจการต่อรอง”

P006 กล่าวว่า “...ปัญหาน้ำเค็ม ดินเลวลง₃ โรคแมลง₃ ข้าวราคาถูก”

P007 กล่าวว่า “...เราเน้นเรื่องเชิงเดี่ยว₂ เกินไป เช่น เจ้าหน้าที่รัฐก็เป็นการส่วนตัวและ จัดทำกลุ่มขึ้นมา และกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ต้นถึงสิ้นสุด”

P008 กล่าวว่า “...คือ ขาดความรู้เรื่องเกษตร₂ เช่น การลดต้นทุน การปรับปรุง บำรุงดิน การใช้สายพันธุ์ ไม่ศึกษาเรื่องสายพันธุ์ เรื่องการใช้ปุ๋ย และไม่รู้ที่ดินตัวเองขาดตัวไหน”

P009 กล่าวว่า “...ปัญหาราคาของผลผลิต ปัจจัยการผลิตราคาสูง เหมือนกันกับพืชทางการเกษตรทุกตัวตามนโยบายของภาครัฐ₄ และตอนนี้ลดสารเคมีลง ทุกวันนี้ทำเพื่ออยู่รอดและ หมุนกันตลอดเป็นหนี้”

P010 กล่าวว่า “...บัญญัติ 7 ประการ₂ ที่ปราชญ์คิดเอง 1) เรื่องน้ำ เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการปลูกข้าว 2) เรื่องดิน ไม่เผาฟาง ไถกลบตอซังแทน 3) เรื่องพันธุ์ข้าว พันธุ์ที่ได้ผลสูงสุด ปัญหา พันธุ์ข้าวต่าง ๆ 4) การดูแลรักษา สำรองแปลงนาทอใช้สารชีวภาพ 5) การเพิ่มมูลค่า ผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าวออกมาจำหน่าย 6) การตลาด ประชาสัมพันธ์ถึงวิธีการผลิต 7) มีความสามัคคี การทำกิจกรรม

ทุกอย่างคนในครอบครัวต้องเข้าใจ ต้องมีความรู้เรื่องการเกษตร, มีการวางแผนการทำงาน, และร่วมมือกันปฏิบัติ”

P011 กล่าวว่า “...ปัญหาไม่ยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และไม่มีการวางแผนการทำงาน, จะทำแบบเดิม ๆ ซ้ำ ๆ”

P012 กล่าวว่า “...เดิมทำเกษตรกรรม โดยใช้สารเคมี ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง รายรับน้อยกว่ารายจ่าย จึงคิดลดต้นทุนการผลิต โดยใช้สารชีวภาพแทนการใช้สารเคมี ปัญหาหลัก ๆ ของชาวนาเลย คือ นโยบายภาครัฐ ที่ออกมา และการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ, ด้วย”

P013 กล่าวว่า “...ต้องมีการวางแผน, ที่ดี ไม่หวังน้ำบ่อหน้า เราต้องพึ่งตนเอง ไม่ต้องซื้อต้องหาปัจจัยภายนอกเลยทำเองได้หมด เช่น ข้าวมี 2 โรค แมลงกับเชื้อรา เวลาเราจะหว่านข้าว เกษตรกรทั่วไปก็โยนน้ำเลย เชื้อราก็ไม่ได้ฆ่าเชื้อ แต่ของเราก่อนจะแช่เราให้ไตรโคโดมาแซมเมล็ดพันธุ์ทำให้รากเน่า โคนเน่า ไม่เกิด แมลงตัวห้า ตัวเบียนไปควบคุม เลียนแบบสมัยโบราณ”

P014 กล่าวว่า “...ในปัจจุบันต้องมีทุน, พึ่งสารเคมี และควายเหล็ก รถไถนา คนขายพันธุ์ข้าว ส่วนอดีตทำนาเองใช้ควายไถนา”

P015 กล่าวว่า “...ปัญหาวิถีชีวิตขาดความรู้₂ เดินตามกระแสของทุนนิยม พอมีปรับแผนพัฒนาประเทศ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา เปลี่ยนทิศทางของชาวนา ให้ทำเพื่อการตลาดมากขึ้น ลงทุนมากขึ้น ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เมื่อเราใช้เทคโนโลยีมากก็ทำให้ต้นทุนการผลิตก็สูง ตลาดไม่แน่นอน ผันผวน ทำให้ชาวนาก็มีโอกาสดัมเหลว ขาดทุน ก็เป็นดินพอกหางหมู สะสมติดหนี้สถาบันการเงิน, ธกส. เอาดอกเบี้ย มุ่งเน้นแต่หาลูกค้า เคยตัว ทำให้ชาวนาเอาแต่จะกู้ และกู้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นหนี้เป็นสิน จึงทำให้ลูกหลานไม่อยากจะทำนา”

P016 กล่าวว่า “...ชาวนาขาดการเรียนรู้₂ ที่เป็นจริง ชาวนาไม่ได้ทำนาแบบเชื่อมโยงกับโรงสี ไม่เคยคุยกันเลย ชาวนาปลูกข้าวตามใจชาวนา ไม่เคยได้พูดคุยกัน”

P017 กล่าวว่า “...ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงขาดการวางแผน, ใช้สารเคมีจัด พันธุ์ข้าวมีปนเปื้อน”

P018 กล่าวว่า “...ปัญหาต้องแก้ทุกปีขาดความรู้เรื่องเกษตร₂ และชอบทำแบบเดิม ๆ ไม่มีการวางแผน, และปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน”

ตารางที่ 4-19 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัญหาและสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบอาชีพการทำนาประสบปัญหาในอดีต กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/
เกษตรกรดีเด่น

ปัญหาและสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบอาชีพ การทำนาประสบปัญหาในอดีต	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
ปัญหาเรื่องแหล่งทุน ₁	X									X				X					3
ปัญหาการขาดความรู้เรื่องการเกษตร ₂	X	X	X				X	X		X						X		X	8
ปัญหาของการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ ₃			X	X		X						X							4
ปัญหาของนโยบายภาครัฐ ₄					X				X			X			X				4
ปัญหาของการวางแผนการทำนา ₅										X	X		X				X	X	5

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตาราง 4-19 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลในอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหา จากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเฉลียว น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพลีฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมุขศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ปัญหาการขาดความรู้เรื่องการเกษตร หมายถึง ขาดความรู้เรื่องการปรับปรุงดิน แหล่งน้ำ สายพันธุ์ข้าว และการใช้ปุ๋ย
- ปัญหาของการวางแผนการทำนา หมายถึง ขาดการทำนาโดยไม่มีวางแผนก่อนลงมือปฏิบัติ เช่น ไม่ได้วางแผนในการทำ ทำให้เกิดต้นทุนสูงขึ้น เป็นต้น
- ปัญหาของการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ หมายถึง การเกิดภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง เป็นต้น สภาพภูมิอากาศและน้ำที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงภัยจากศัตรูพืชและโรคระบาดที่เกิดขึ้น
- ปัญหาของนโยบายภาครัฐ หมายถึง นโยบายภาครัฐให้การส่งเสริมการผลิตในรูปแบบต่าง ๆ แต่ขาดการสนับสนุนด้านการตลาด เช่น มีผลผลิตมาแต่ไม่สามารถระบายผลผลิตได้ ทำให้ราคาข้าวตกต่ำ
- ปัญหาเรื่องแหล่งทุน หมายถึง ขาดทุนในการทำนา จึงใช้แรงงานคนและแรงงานสัตว์ในการทำนา รวมถึงแหล่งเงินทุนที่ปล่อยกู้ มีดอกเบี้ยสูง ทำให้ขาดทุนไม่สามารถจ่ายคืนได้

คำถามข้อที่ 2 ทำไมท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนของชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคตของผู้ประกอบอาชีพการทำนา การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษานโยบายการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...ต้องศึกษาให้อยู่รอดได้ ทำแล้วไม่เป็นหนี้สิน ทำนาน้อยและได้มากจะดี, ถ้าทำไม่ได้ก็จะศึกษาไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะได้ ปีนี้จะทำให้ได้ไร่หนึ่งได้ 1,500 กิโลกรัม ต่อไร่ และปีนี้จะให้ได้ 1 ไร่ 3 ตัน 10 ไร่ = 30 ตัน ลงทุนแค่ 1,400 1,500 บาท แต่เกษตรกรมี ลงทุน 3,500-5,000 บาท เราก็ว่าปีหนึ่งเราหยอด 1 เมล็ดใน 1 หลุม ได้ 1,500 กิโลกรัม ถ้าหลุม 3 เมล็ดต่อหลุม ได้อีกหลายเท่าตัว”

P002 กล่าวว่า “...ถ้าทำอย่างเดียว ต้องมีพื้นที่ทำกินเยอะ และลงทุนเยอะ และปรับใช้เรื่องของผลิตภัณฑ์, สารชีวมูล, และทำเครื่องมือเอง, ด้วย”

P003 กล่าวว่า “...ศึกษาพัฒนาตนเองว่าจะเปลี่ยนแนวคิด, ได้อย่างไร และพึ่งตนเอง, ให้มากที่สุดผลิตเครื่องมือ, ใช้งาน”

P004 กล่าวว่า “...ต้องเพิ่มทักษะตัวเองตลอดเวลา การผลิต การตลาด, และต้องผลิตเอง ใช้งาน ขายเอง ตามในหลวงรัชกาลที่ 9 เศรษฐกิจพอเพียง”

P005 กล่าวว่า “...ต้องกล้าออกวิถีเดิมเปลี่ยนแนวความคิด, ไม่ต้องพึ่งปัจจัยการผลิต และทำปุ๋ยเอง คัดเมล็ดพันธุ์เอง ต้องวางแผน, ว่าจะทำอะไร ปลูกอะไร”

P006 กล่าวว่า “...ลดต้นทุนทุกอย่าง สีเอา แปรรูปเอง ไม่เผาฟาง แกลบเอากลับมาใส่ดิน”

P007 กล่าวว่า “...มีนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา ชาวนาเป็นผู้แสวงหาและรัฐต้องมีการวางแผน ชาวนามืออาชีพและถ่ายทอดองค์ความรู้, เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาและสร้างองค์กรจริง ๆ ขึ้นมาและขยายผลออกไป”

P008 กล่าวว่า “...ต้องเรียนรู้ตลอด, และต้องรู้เท่าทันสภาวะการผลิต, ต้องมีการวางแผนว่าจะเพาะปลูกเดือนไหน, แต่ต้องมี 4 ขั้นตอนนี้ 1) มีการวางแผน 2) มีการลงมือปฏิบัติ 3) มีการตรวจวัดผล 4) มีการปรับปรุงแก้ไข”

P009 กล่าวว่า “...รัฐบาลต้องแก้ปัญหาราคาให้ถูกจุด ให้ลดการทำนา”

P010 กล่าวว่า “...เพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้ทางเทคโนโลยี, และแรงงานหายาก มีคนสืบทอดแล้ว”

P011 กล่าวว่า “...หาประสบการณ์ความรู้ใหม่ ๆ เข้ามา, และเอาเรื่องจริงมาพูดคุย่าโกหกกัน ได้ก็ได้ ไม่ได้ก็ไม่ได้”

P012 กล่าวว่า “...ต้องเรียนรู้ตลอด, เวลา แล้วหาเวลาไปดูงานนอกพื้นที่ แล้วนำกลับมาปรับใช้”

P013 กล่าวว่า “...ต้องมีการวางแผน, และเรียนรู้ที่ดีไม่หวังน้ำบ่อหน้า เราต้องพึ่งตนเองไม่ต้องซื้อต้องหาปัจจัยภายนอกเลยทำเองได้หมด, เช่น ข้าวมี 2 โรค แมลงกับเชื้อรา เวลาเราจะ

หว่านข้าวเกษตรกรทั่วไปก็โยนน้ำเลย เชื่อเราก็ไม่ได้ฆ่าเชื้อ แต่ของเราก่อนจะแช่เราให้ไตรโคโดมา
แช่เมล็ดพันธุ์ทำให้รากเน่า โคนเน่า ไม่เกิด แมลงตัวทำ ตัวเบียนไปควบคุม เลียนแบบสมัยโบราณ₁”

P014 กล่าวว่า “...เอาระบบการเรียนรู้ตลอดเวลามาพัฒนา₁”

P015 กล่าวว่า “...กระบวนการเรียนรู้ไม่สิ้นสุด₁ ต้องหาสิ่งทดแทนจากปัจจัยภายนอก
ในขบวนการการเกษตรมีศัตรูเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เช่น โรคระบาด₁₀ ชาวนาต้องเป็นนักสังเกตและ
ปรับเปลี่ยนแนวความคิด₄”

P016 กล่าวว่า “...ธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลง₁₁ ต้องรู้ให้เท่าทันแต่ละปีและเรียนรู้
ตลอด₁”

P017 กล่าวว่า “...กระบวนการต่อยอด₁ คือ เพิ่มมูลค่าของผลผลิตต้องแปรรูปข้าว เราต้อง
ใช้เครื่องสื่อสารเป็นและเรียนรู้เรื่องเทคโนโลยีต่าง ๆ”

P018 กล่าวว่า “...ต้องมีความเอาใจใส่ และต้องเรียนรู้₁ และต้องขยัน และมีหน่วยงาน
ราชการเข้ามาสอนด้วย”

ตารางที่ 4-20 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติมในอนาคตเพื่อเป็นชวามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืน
กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม ในอนาคต	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
มีการต่อขอคุณมีปัญญา ₁	X	X	X			X		X			X	X	X	X	X	X	X	X	13
มีความรู้เรื่องปุ๋ย ₂		X																	1
การผลิตสิ่งประดิษฐ์และซ่อมอุปกรณ์เครื่องมือ ₃		X	X																2
ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ₄			X		X										X				3
การตลาด ₅				X				X											2
ทำนาแบบพอเพียง ₆				X									X						2
การวางแผนการทำงาน ₇					X			X	X				X						4
การถ่ายทอดความรู้ ₈							X												1
การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ₉										X							X		2
ปัญหาโรคระบาด ₁₀															X				1
ปัญหาสภาพภูมิอากาศและน้ำ ₁₁																X			1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตาราง 4-20 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่าง ยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต จากการศึกษาของประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเจเลียว น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุกฤษ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมุขศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็น ผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษา และพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ

- การวางแผนการทำนา หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว

- ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ชาวนามีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิด เพื่อให้การทำนามีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ชาวนาทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี

- การผลิตสิ่งประดิษฐ์และซ่อมอุปกรณ์เครื่องมือ หมายถึง ชาวนาคิดค้น ทดลอง และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำนาขึ้นเอง

- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา

- การถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้การทำนาให้กับบุคคลหรือกลุ่ม

- การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร หมายถึง ชาวนานำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น และเป็นช่องทางในการจำหน่ายผลผลิต

- ความรู้เรื่องปุ๋ย หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น

- ปัญหาโรคระบาด หมายถึง การเกิดโรคระบาดในการปลูกข้าว ซึ่งเกิดจากจากพืชและสัตว์ เช่น โรคข้าวที่มีลักษณะปลายใบเหลือง หรือใบไหม้ รากเน่า ซึ่งจะระบาดในพื้นที่ใกล้เคียง และสร้างความเสียหายให้กับชาวนา ดังนั้น ชาวนาจึงหาวิธีป้องกันและแก้ไข

- ปัญหาสภาพภูมิอากาศและน้ำ หมายถึง ชาวนาเรียนรู้จากประสบการณ์และภูมิปัญญาเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ เช่น สภาพภูมิอากาศแห้งแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก เป็นต้น

ผู้วิจัยขอนำเสนอจากตารางที่ 4-20 และภาพที่ 4-8 ภาพที่ 4-9 แสดงถึงการเรียนรู้จากความสำเร็จในอาชีพการทำงานหรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน

ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำลักษณะการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงานนำภาพของการประดิษฐ์เครื่องมือใช้มาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

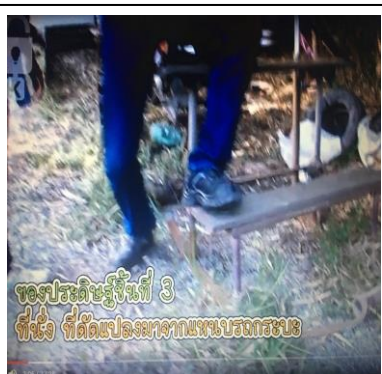
โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำภาพของการประดิษฐ์เครื่องมือใช้มาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ของประดิษฐ์เครื่องมือใช้ขั้นที่ 1
รถไถเดินตาม ที่แปลงมาจากสวิง
แม่คโคร

ของประดิษฐ์เครื่องมือใช้ขั้นที่ 2
ลูกปัก ใช้แทนการไถ การขุด
และการคราด

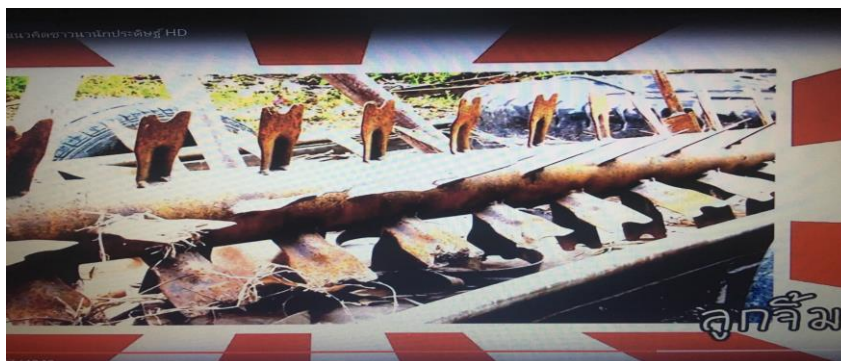

ของประดิษฐ์ขั้นที่ 3
ที่นั่ง ที่ดัดแปลงจากแหนบรกระบะ
ของประดิษฐ์เครื่องมือใช้ขั้นที่ 3
ที่นั่ง ที่ดัดแปลงจาก
แหนบรกระบะ

ของประดิษฐ์ขั้นที่ 4
กล่องลูกเทือก ใช้สำหรับ
การปรับหน้าดิน

ภาพที่ 4-8 การประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับงานไถ

ของประดิษฐ์เครื่องมือใช้ชิ้นที่ 5

ลูกจิ้ม พัฒนามาจากการไปดูงานที่ประเทศฟิลิปปินส์ ใช้ไถย่ำฟางพร้อมกับการหยดจุลินทรีย์สลายฟางในเวลาเดียวกัน

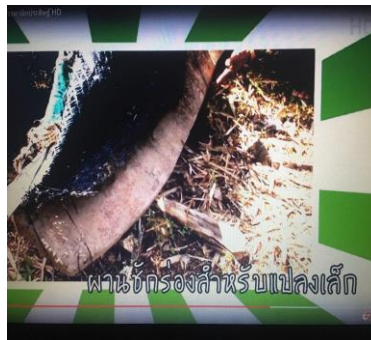

ของประดิษฐ์เครื่องมือใช้ชิ้นที่ 6

รถฟาง สำหรับใช้บรรทุกรถไถ+อุปกรณ์ต่างๆที่ต้องนำไปใช้ที่นา

ของประดิษฐ์เครื่องมือใช้ชิ้นที่ 7
รถเกี่ย ไร่ตากข้าว

ของประดิษฐ์เครื่องมือใช้ชิ้นที่ 8
พาน ที่แหกร่องน้ำ
พร้อมการปรับหน้าดินให้เรียบ
(สำหรับแปลงเล็ก)

ของประดิษฐ์เครื่องมือใช้ชิ้นที่ 9
ที่แหกร่องน้ำ พร้อมการปรับหน้า
ดินให้เรียบ (สำหรับแปลงใหญ่)
ดัดแปลงมาจากฝากระโปรงรถเก่า

ของประดิษฐ์เครื่องมือใช้ชิ้นที่ 10
เครื่องวิดน้ำ ใช้ในการวิดน้ำเข้านา

ภาพที่ 4-9 การประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้

คำถามข้อที่ 3 ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาวัดได้จากอะไรที่บอกว่าเป็น
เกษตรกรชาวนาที่ประสบผลสำเร็จ

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนของความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ ชาวนาวัดได้จาก
อะไรที่บอกว่าเป็นเกษตรกรชาวนาที่ประสบผลสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพการทำนา การเป็น
เกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่

ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษานโยบายการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...ผลผลิตที่ทำ ต้นทุนที่ทำ ต้นทุนต่ำ ผลผลิตสูง₁”

P002 กล่าวว่า “...ถ้ามีพื้นที่เยอะต้องลงทุนเยอะ ถ้ามีพื้นที่น้อยให้ปรับโครงสร้างทำ ทฤษฎีใหม่₂ และเกษตรผสมผสาน₃”

P003 กล่าวว่า “...ความเป็นอยู่ของครอบครัว หนี้สินลดลง₄ พึ่งตนเอง₅ รายได้จากอาชีพของเรามีกำไรในการประกอบอาชีพ ครอบครัวมีความอบอุ่น₄”

P004 กล่าวว่า “...เน้นครอบครัวมีความสุข₄ มีเครือข่ายที่ดี₆ ทำนาเอง โดยการลดต้นทุน₁ (เมล็ดพันธุ์ ปอเทือง ถั่ว) มีการวางแผน₇ พื้นที่ที่จะเพาะปลูกและช่วยได้ ร้อยละ 80 ปรับโครงสร้างดิน₈ ค้ำยัน”

P005 กล่าวว่า “...อิสระมากขึ้น องค์กรความรู้มากขึ้น พัฒนาความรู้เรื่อย ๆ ผลิตเอง ส่งเอง₁ มีระบบการจัดการเอง₉ มีผลิตภัณฑ์เป็นของตัวเอง”

P006 กล่าวว่า “...ความรู้₁ พوریัง เทคโนโลยี₁₀ พอยัง แปรรูป₁ รัชัง ชีวิตเราอยู่รอดใหม่ พึ่งตนเอง₅ ได้ยัง อาชีพอื่น ยังไม่ขาดเพราะทำน้อย”

P007 กล่าวว่า “...ต้องมีความรู้ที่ निकออกมาจากภาพเดิมให้ได้₁ ยกตัวอย่างของตำบลเจดีย์หัก มีประชาชน 50 ครัวเรือน ยุคนี้อำนาจเพื่อสุขภาพไม่มีหนี้แต่มีเงินใช้จ่าย ในขณะที่ทำข้าวทั่วไปราคา 6,000 กว่าบาท ทำไปแล้วยังไม่คุ้มค่าเกี่ยว ค่าน้ำ ค่ายา ทำยังไงให้เขาคิดได้ สร้างบททดสอบความเป็นจริง คือ ข้าวขาวปกติทั่วไปกับข้าวเพื่อสุขภาพ มันแตกต่างกันยังไง₁₁”

P008 กล่าวว่า “...เข้ารับการศึกษาอบรมความรู้เกี่ยวกับ เรื่อง ปุ๋ย₁₂ ดิน₈ น้ำ₁₃ และลักษณะพันธุ์ข้าว₁₁ ต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง”

P009 กล่าวว่า “...มีความรู้ พึ่งพาตนเอง₅ ก่อน”

P010 กล่าวว่า “...พึ่งพาตนเอง₅ มีความรู้ได้อย่างยั่งยืน”

P011 กล่าวว่า “...มีความเป็นอยู่ หากเจออันไหนให้เจอ เจอแล้วต้องแก้ ทำแล้วครอบครัวมีความสุข₄”

P012 กล่าวว่า “...ความสุขในครอบครัว₄ และผลผลิต₁”

P013 กล่าวว่า “...แบบผสมผสาน₃ ไม่พึ่งปัจจัยภายนอก สถาบันครอบครัวและเราไม่ใช้เงินล่วงหน้าเป็นภาระ”

P014 กล่าวว่า “...มีการวางแผนการทำงาน₇ ไม่มีหนี้สิน มีรายได้พอ₄”

P015 กล่าวว่า “...ประสบผลสำเร็จในอาชีพ, การมีศักดิ์ศรี, ไม่มีหนี้สินกับสถาบันการเงินและกับสิ่งรอบข้าง, ญาติพี่น้องมีความเพียงพออยู่ในวิถีอาหารปลอดภัย, เกษตรปลอดภัยที่ผลิตขึ้นมาเอง, ก็จะประสบความสำเร็จแล้ว มีความอบอุ่นในครอบครัว, และสามารถจัดการผลผลิตของตนเอง, และมีเครือข่าย”

P016 กล่าวว่า “...ความสุขภายในภาวะอารมณ์ อยู่ในสังคมยอมรับ ไม่มีผลกระทบกับใคร ครอบครัวอบอุ่น, หารายได้เสริม ปลูกพืช ผัก, และให้เรามีรายได้”

P017 กล่าวว่า “...ต้องจัดการและวางแผน, เป็นไม่ใช้ทำอย่างเดียว มีอาชีพต้องก้าวข้ามไปเป็นเกษตรกรและหลุดพ้นจากชานาไปเป็นเกษตรกรมากกว่า”

P018 กล่าวว่า “...ต้องมีการวางแผน, และบริหารจัดการ, มีอาชีพต้องก้าวข้ามไปเป็นเกษตรกรและหลุดพ้นจากชานาไปเป็นเกษตรกรมากกว่า”

ตารางที่ 4-21 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาที่ประสบผลสำเร็จ กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

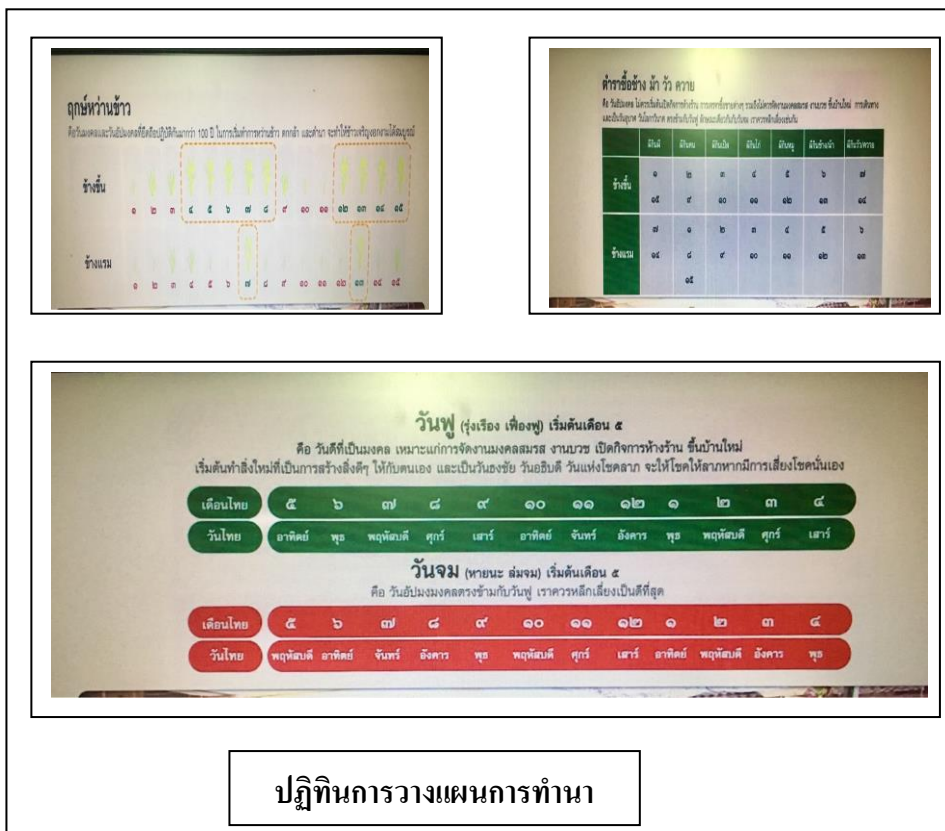
ปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนา ที่ประสบผลสำเร็จ	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
มีการต่อยอดภูมิปัญญา ₁	X				X	X	X					X			X				6
มีความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ ₂		X														X			2
ทำนาเกษตรผสมผสาน ₃		X											X						2
ความสุขของชาวนาและครอบครัว ₄			X	X							X	X		X	X	X			7
ทำนาแบบพอเพียง ₅			X			X			X	X									4
มีเครือข่าย ₆				X											X				2
การวางแผนการทำนา ₇				X									X				X	X	4
มีความรู้เรื่องดิน ₈				X					X										2
การบริหารจัดการ ₉					X										X			X	3
การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ₁₀						X													1
มีความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว ₁₁							X	X											2
มีความรู้เรื่องปุ๋ย ₁₂								X											1
มีความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ ₁₃								X											1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตาราง 4-21 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ ชวนาวัดได้ จากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเฉลิม น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทรอินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาคขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมุขศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ความสุขของชาวนาและครอบครัว หมายถึง ชาวนาปรับเปลี่ยนวิธีการทำนา ส่งผลให้ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุขในครอบครัว และมีเงินออม
- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ
- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา
- การวางแผนการทำนา หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว
- การบริหารจัดการ หมายถึง ชาวนามีการวางแผน การจัดการ และการควบคุมกระบวนการทำนาตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยว
- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชาวนานำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชา มาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น
- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน
- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา
- ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ในการปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น

- ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว หมายถึง ชาวนาต้องมีความรู้เกี่ยวกับสายพันธุ์ข้าว ประเภทของข้าว ลักษณะและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี
 - การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร หมายถึง ชาวนานำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น และเป็นช่องทางการจำหน่ายผลผลิต
 - ความรู้เรื่องปุ๋ย หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น
 - ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ หมายถึง ชาวนามักประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เช่น การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล อาจจะประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน เป็นต้น ดังนั้น ชาวนาจึงต้องมีความรู้เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- ผู้วิจัยขอนำเสนอจาก ตารางที่ 4-21 และภาพที่ 4-10 การวางแผนการทำนาของปราชญ์ชัยพร พรหมพันธ์
- ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำลักษณะการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำน่านำมาภาพของการวางแผน หรือปฏิทินของการทำนา มาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้
- โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำภาพของปฏิทินของการวางแผนการทำนาของปราชญ์ชัยพร พรหมพันธ์มาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ปฏิทินการวางแผนการทำงาน

ภาพที่ 4-10 การวางแผนการทำงานของปราชญ์ชัยพร พรหมพันธ์

คำถามข้อที่ 4 ทำไมท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนของปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืนของผู้ประกอบอาชีพการทำนา การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...ให้ภาครัฐดูเกษตรกรมาดูว่าเกษตรกรที่ทำอยู่ให้ลงมาดูที่สำเร็จแล้วว่าอยู่รอดไม่มีหนี้สิน เอาไปเรียนรู้ แล้วอย่าเอาเงินมานำหน้าในการทำ”

P002 กล่าวว่า “...ทฤษฎีใหม่ เพราะเกษตรกรไม่ทำเพราะเป็นพื้นที่เช่า ถ้าจะให้เกิดและชัดเจนที่สุด คือ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นมาสนับสนุนการตลาด₂ ในการกำหนดราย และต้องได้ตัวจริงเสียงจริง (ทำเป็นโครงการฯ) สร้างเครือข่าย₄ รัฐบาลช่วยต้นทุนการผลิตไม่พอ อย่างน้อยยังมี

อะไรกินและอยู่ได้ในระดับหนึ่ง”

P003 กล่าวว่า “...มีนโยบายที่ให้เกษตรกรผลิต₃ อากาศที่ปลอดภัย และสู่ระบบเป็นเกษตรกรที่ยั่งยืนเป็นสิ่งที่ดีสุด ระบบการผลิตในเรื่องดิน ฟันฟูยังงั้นจะให้ความอุดมสมบูรณ์ การปลูกพืชแบบผสมผสาน มาดูว่า ราคาผลผลิตในแต่ละปีรู้ว่าต้องทำแทน การลงทุน₅ ให้ถูกและส่งเสริมเกษตรกรที่ยั่งยืน เพราะชาวนาเป็นอาชีพหลัก”

P004 กล่าวว่า “...มีส่วนในเรื่องของวิชาการความรู้₁ การตลาด₂ การผลิต₃ ทุน₅ แนะนำความรู้ที่เราเรียนรู้เองไม่ได้ เช่น มีการขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกร ได้รับสวัสดิการของการขึ้นทะเบียนด้วย”

P005 กล่าวว่า “...อยากเป็นศูนย์การเรียนรู้₃ ที่มีบทบาทจริง ๆ มีตลาด₂ อยากเอาแนวคิดไปทำเป็น กศน. ไปเป็นแต่วิทยากรเฉย ๆ ไม่เป็นหลักสูตร แต่อยากให้นำไปเป็นหลักสูตรทางการศึกษา”

P006 กล่าวว่า “...ไม่ยั่งยืน นโยบายของรัฐ ยังไม่ยั่งยืน เพราะมีการกินการขาด น้ำแล้งแมลงกิน ช่วยไม่ถูกจุด และไม่เข้ามาช่วย การตลาด₂ รัฐบาลต้องเข้าใจชาวนา ทุน₅ รัฐบาลต้องพอเพียงเอง”

P007 กล่าวว่า “...ดัชนีชี้วัดของราชการมักกำหนดตัวเลขไม่มาก ว่าจะต้องเท่านั้นคนเท่านั้นคน ประสบความสำเร็จ ความรู้ความเข้าใจ แต่ทำไมรัฐไม่สร้างคนแค่ 3-4 คน₅ แล้วทุ่มเทลงโดยตรงนั้นเลย เงินไปถึงกลุ่มจริง ๆ ที่กลุ่มที่สร้างขึ้นมา มันก็ไม่ได้จากผู้นำทั้งหมด กลุ่มพวกบิรวารทั้งหลายก็จะได้เสียเล็กน้อย จะทำยังไงที่จะละลายพฤติกรรมตรงนี้ออกไปให้ได้”

P008 กล่าวว่า “...ต้องเอาคนที่มีความรู้₁ เรื่องข้าวจริง ๆ ทางการตลาด₂ การผลิต₄ และยกเลิกโครงการประชานิยม

P009 กล่าวว่า “...1) พัฒนาพันธุ์ข้าวให้เหมาะสมแก่ท้องตลาด₁ 2) คู่มือการผลิต₃ 3) การตลาด₂ 4) ทุน₅

P010 กล่าวว่า “...พัฒนาแปลงใหญ่ สร้างเกษตรกรประจำอำเภอที่ประสบผลสำเร็จมาเป็นครูสอนทั้งให้ความรู้₁ และเรื่องตลาด₂”

P011 กล่าวว่า “...แนะนำเรื่องแผนการตลาด₂ หรือความรู้₁ แผนการปลูกให้ความรู้เยอะ ๆ”

P012 กล่าวว่า “...ให้ภาครัฐลงมาช่วยดูแล ให้ตรงจุดของชาวนา และการตลาด₂”

P013 กล่าวว่า “...เริ่มจากสิ่งเล็ก ๆ แล้วทดลองความรู้₁ ด้วยตนเอง เมื่อประสบผลสำเร็จจะขยายผล ขยายตลาด₂ ให้ใหญ่ขึ้น”

P014 กล่าวว่า “...การตลาด₂ ทำแล้วไม่มีตลาดควรหาตลาดให้ชาวนา”

P015 กล่าวว่า “...รัฐควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้จัดการ เปลี่ยนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก, เพราะมีองค์ความรู้มากกว่ารัฐ เช่น ศูนย์ประชุมชาวบ้าน ยังมีการแลกเปลี่ยนสร้างเครือข่าย, กัน จับต้องได้”

P016 กล่าวว่า “...นโยบาย คือ นโยบายมาใช้จริง การตลาด₂ ยังไม่ตอบโจทย์”

P017 กล่าวว่า “...เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ยอมรับมีความรู้₁ การตลาด₂ และไม่พร้อมที่จะรับแต่รัฐต้องจ้างให้มาเรียนรู้ และมีแรงจูงใจ คือ มีการปลูกพืชบำรุงดิน”

P018 กล่าวว่า “...ส่งเสริมความรู้ การตลาด₂ และพึ่งตนเองเป็นหลัก”

ตารางที่ 4-22 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ชาวนาควรรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย
ในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ปัจจัยที่ชาวนาควรรได้รับการส่งเสริมจาก ภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
ความรู้การเกษตรและการต่อยอดภูมิปัญญา ₁	X			X				X	X	X	X		X					X	8
การตลาด ₂		X		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	14
การสร้างเครือข่าย ₃			X	X	X		X		X										5
การผลิต ₄								X							X				2
การลงทุนในการทำนา ₅			X	X		X			X										4

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-22 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของชวานาควรรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืนจากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเจเลียว น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระ โศทร, นายเกียรติ ประมุขศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การตลาด หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย
- ความรู้การเกษตรและการต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ภาครัฐให้ความรู้ การทำนา ดิน น้ำ ปุ๋ย และพันธุ์ข้าวต่าง ๆ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ การต่อยอดภูมิปัญญา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เกิดการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

- มีเครือข่าย หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน

- การลงทุนในการทำงาน หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนเรื่องแหล่งเงินทุน รวมถึงเครื่องมืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ทั้งในรูปแบบที่เป็นเงิน และไม่ใช่ว่าเงิน

- การผลิต หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนเพื่อลดต้นทุนการผลิต และเกิดระบบการผลิตที่มีการเอื้อต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ เช่น ฟันฟูดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

คำถามข้อที่ 5 ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชวานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนของเกษตรกรผู้มีอาชีพชวานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ของผู้ประกอบอาชีพการทำงาน การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำงานที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน จากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชวานาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า “...ได้, ต้องพึ่งพาตนเอง, ถ้าจะอยู่รอดแล้วต้องไม่มีหนี้สิน, ครอบครัวยังมีความสุข และต้องสอนเกษตรกรไม่เป็นหนี้สิน”

P002 กล่าวว่า “...ทำจริง, มีความอดทนจริง ได้, หมด”

P003 กล่าวว่า “...ถ้าปรับพัฒนาแนวคิด, ใค้อยู่ หลุดได้, ถ้าพี่น้องจะปรับได้หรือไม่”

ต้องพัฒนาแนวคิดของพี่น้องเกษตรกรก่อน”

P004 กล่าวว่า “...ได้, ครับ อยู่แบบพอหลวง ร.9 ของเรา ใช้ทฤษฎีใหม่, มาปรับใช้ในตัวเรา”

P005 กล่าวว่า “...ได้, เพราะถ้ากระแสที่เราทำมาเป็นหลักในสังคม สถาบันครอบครัวเป็นหลักและทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่า, คิดเป็นทำเป็นมากขึ้น ครอบครัวก็มีความสุข, สภาพแวดล้อมที่ดี”

P006 กล่าวว่า “...ไม่ได้, เพราะมีชาวนา 3.7 ล้านครัวเรือน แต่ละคนทำนาได้ 2 ฤดู บางคนทำได้ฤดูเดียว ต้องเข้าใจในทฤษฎีใหม่, เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ขายข้าวเปียกอย่างแพง 6,200 บาท ข้าวแห้งคอราคาได้”

P007 กล่าวว่า “...ได้, เพราะถ้าคุณไม่สร้างหนี้, เพิ่มจากความผิดพลาดมา รัฐก็เข้าไปช่วยในการผ่อนปลดหนี้สิน พักชำระหนี้สิน ดอกเบี้ยอยู่แล้ว พอหลุดหนี้ก็จะมิกำลังใจในการทำงานได้”

P008 กล่าวว่า “...ได้, ถ้าหากเขาเอาใจเข้ามาทำเองจริง ๆ และอาศัยความอดทนจริง ๆ”

P009 กล่าวว่า “...ไม่ได้, การเป็นหนี้จะต่อไปเรื่อย ๆ และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ”

P010 กล่าวว่า “...ได้, ถ้าดำเนินการตามนโยบาย 7 ข้อของปราชญ์ และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงทฤษฎีใหม่, ตามรัชกาลที่ 9 และต้องทำด้วยวิธีปลอดสารเคมี เราจึงจะได้บุญคุณจากการไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อมและซื้อตรงต่อผู้บริโภคด้วย”

P011 กล่าวว่า “...ไม่ทุกคน, เพราะชาวนาบางคนหมกมุ่นอยู่กับเดิม ๆ ไม่มีการพัฒนาความคิด”

P012 กล่าวว่า “...ได้, ถ้านำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือทฤษฎีใหม่, ของพ่อหลวงรัชกาลที่ 9 นำมาปรับใช้”

P013 กล่าวว่า “...ได้, 1) ลดต้นทุน 2) ไม่ใช้เงินล่วงหน้า 3) เราจะใช้เงินสำรองไม่เป็นหนี้, คือ แยกเป็น 1) ตัวที่ใช่ 2) ตัวที่เก็บ 3) ตัวที่สำรอง”

P014 กล่าวว่า “...ไม่ทุกคน, เพราะต้องทำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง เดินตามพ่อหลวงของ ร.9 ทฤษฎีใหม่, และทำแบบผสมผสานจึงอยู่รอดได้”

P015 กล่าวว่า “...ได้, ถ้าเชื่อมโยงกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เข้าใจความพอประมาณ ความมีเหตุมีผลและรู้จักพึ่งตนเอง, ฐานะตัวเอง สามารถอยู่ได้ รู้จักต้นทุน มาเป็นเครื่องมือในการวางแผน, และต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิด, สร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว”

P0016 กล่าวว่า “...ยากอยู่ไม่ได้, เพราะสถาบันครอบครัว, เกษตรกรใช้เงินล่วงหน้าและมีหนี้สินเยอะ และมีการขาดการศึกษา”

P017 กล่าวว่า “...ได้₁ แต่ต้องอยู่แบบพอมีพอกิน พอใช้พึ่งตนเอง₄ ทำแบบคนจนทำ และจะก้าวไปเรื่อย ๆ เพราะเกษตรกรบางรายมีหนี้ต้องใช้”

P018 กล่าวว่า “...ยากอยู่ไม่ได้₂ เพราะ 10 คน ได้ 1 คน น้อยมากต้องพึ่งตนเอง₄”

ตารางที่ 4-23 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ความเห็นของชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืน
ได้หรือไม่ กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจน และมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอด อย่างยั่งยืนได้หรือไม่	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ ₁	X	X	X	X	X		X	X		X		X	X		X		X		12
ไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ ₂						X			X							X		X	4
สามารถหลุดพ้นจากความยากจนไม่ทุกคน ₃											X			X					2
ทำนาแบบพอเพียง ₄	X	X						X							X		X	X	5
ความสุขและความเป็นอยู่ของชาวนา ₅	X						X					X		X	X				5
ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ₆			X								X				X				3
มีความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ ₇				X						X		X		X					4
มีการต่อยอดภูมิปัญญา ₈					X														1
การวางแผนการทำนา ₉															X				1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-23 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืน จากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเฉลียว น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุกนทอง ไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระ โครตร, นายเกียรติ ประมุขศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ หมายถึง ชาวนามีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการนำแนวคิดการทำนาแบบพอเพียง ฟังพาดตนเอง ทำนาตามทฤษฎีใหม่และผสมผสาน นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้และต่อยอดภูมิปัญญาให้เกิดการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น และมีการวางแผนการทำนา จะทำให้ชาวนามีรายได้และหลุดพ้นจากความยากจนได้อย่างยั่งยืน

- ไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ หมายถึง ชาวนาขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการทำนาแบบพอเพียง ทำนาตามทฤษฎีใหม่และผสมผสาน ทำให้ได้ผลผลิตน้อย มีต้นทุนการผลิตสูง และมีหนี้สิน จึงไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้

คำถามข้อที่ 6 ขอให้ท่านเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศของผู้ประกอบอาชีพการทำนา การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

P001 กล่าวว่า "...สอนให้เกษตรกรฟังพาดตนเอง₁ เป็นปัจจัยสำคัญเลย ตัวอย่าง เรามี 100 บาท ทำสัก 50 บาท เก็บ 50 บาท ทำน้อย ๆ แต่ได้ผลผลิตมาก แต่อย่าทำมากแล้วได้ผลผลิตน้อย₂"

P002 กล่าวว่า "...ต้องปรับตัวเกษตรกร₃ เองก่อน ว่ามีความคิดที่จะทำ ถ้าไม่ปรับยัง ใจก็ไม่ได้ ขยันอดทน กล้าเผชิญกับปัญหา ศึกษาหาความรู้และคิดค้น₂ พันธุ์ข้าว คู่เพื่อนเกษตรกร พักผ่อนหาตลาด เริ่มต้นที่ตนเอง และหาทางแก้ไขและฟังตนเอง₁"

P003 กล่าวว่า “...ให้ชาวนาของไทย หันมาพึ่งตนเอง₁ มากที่สุด ไม่ต้องเชื่อคำโฆษณาต่าง ๆ ให้ลดต้นทุนมากที่สุด ไม่ต้องหวังว่าราคาปีนี้จะเท่าไร และยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง₁ เป็นหลักในการประกอบอาชีพชาวนา ถ้าทำแบบนี้จะอยู่รอดแบบยั่งยืนได้”

P004 กล่าวว่า “...ค่อนข้างยากนะ เพราะต้องมีความอดทน ต้องขยัน₄ คนในชาติต้องมีความสามัคคีแล้วสร้างเครือข่ายชาวนา₅ ให้มาก แล้วอยู่ที่ใจ มันถึงจะประสบผลสำเร็จได้”

P005 กล่าวว่า “...การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตามไม่ใช่ข้างบนลงล่างต้องข้างล่างขึ้นข้างบน ต้องมีการก่อรวมตัวจากจุดเล็ก ๆ กลายเป็นชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ถึงจะเข้าแต่ยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชาวนา₃ รัฐต้องเป็นพี่เลี้ยง จะช่วยกันคิดให้บทบาทเยอะขึ้น มีเงื่อนไขที่สนับสนุน ราชการต้องลดบทบาทลง และภาคประชาสังคมมีบทบาทเพิ่มขึ้น และทำเกษตรพอเพียง₁ และเดินตามรอยพ่อหลวง รัชกาลที่ 9”

P006 กล่าวว่า “...ต้องมีความอดทนและขยัน₄ ในการพัฒนาดิน₆ น้ำ₇ ชาวนาต้องช่วยฟางไม่เผา กินข้าวไม่เหลือ มีฟาง 1 ตัน มีแกลบ 200 กิโลกรัม นำมาทำปุ๋ย₈ ได้ แกลบกลับมาจากโรงสี (ใส่ดิน) ต้องกินข้าวกล้อง กินข้าวขาวเสียเวลา เพราะว่าข้าวมะลิ 100 กิโลกรัม ได้ 40-50 กิโลกรัม ข้าวกล้อง 800 กิโลกรัม ต้องเดินตาม พระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9₁”

P007 กล่าวว่า “...ทำยังไงให้ชาวนาถูกคิดได้₁ ไม่ใช่ทำข้าวตามกระแสโลก และประเทศไทยต้องเป็นหนึ่งในประเทศที่ผลิตข้าว ส่งข้าว แต่ขณะที่ชาวนายังยากจนและเป็นหนี้เป็นสินเราต้องผลิตอาหารปลอดภัย สร้างรากฐานความคิดและวิเคราะห์ ความผิดพลาดในแต่ละปีจริง ๆ ที่เกิดขึ้นมาให้ได้ จะแก้ไขยังไง จะค่อยๆค่อยๆ₂ การตลาด, สามารถสร้างได้เองและให้หลุดพ้นจากวังวนเดิม ๆ พ่อค้าก็จะไม่สามารถเอาเปรียบได้เพราะคนยุคใหม่จะไม่มีเวลาดูแลตัวเอง”

P008 กล่าวว่า “...ชาวนาไทยลดสิทธิลงชนิดหนึ่ง แต่แรงอิจฉา ใครได้ดีกว่าไม่ได้และทำไม่ไม่เอามาต่อ ยอด ขยายโอกาสที่ดีให้แก่ตนเอง ชาวนาต้องนำข้าวไว้กินและคิดค้นทำพันธุ์₁₀ ไว้ใช้เองจะได้ลดค่าใช้จ่ายในการผลิต ถ้าเกษตรกรไทยรู้จักการประมาณตนและน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง₁ มาปรับใช้ ในชีวิตประจำวัน”

P009 กล่าวว่า “...ให้จัดโซนการทำงานที่น้ำท่วมเป็นประจำในของพื้นที่รับน้ำ โดยจะมีวิธีการยังงั้นอยู่กับชลประทาน, เช่น ตัวอย่าง บางระกำโมเดลเขาทำสำเร็จ ต้องมีความอดทน₄ ด้วย”

P010 กล่าวว่า “...ถ้าชาวนารู้จักคำว่าพอพึ่งตนเอง₁ มีความสามัคคี ชาวนาก็จะประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน”

P011 กล่าวว่า “...รัฐบาลควรจะให้ความรู้แก่เกษตรกร เช่น ข้าว₁₀ ดิน₆”

P012 กล่าวว่า “...ต้องมีใจรักในอาชีพการทำงาน₁₁ และต้องมีความขยัน อดทน₄ ที่จะต้องต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ไปได้และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง₄”

P013 กล่าวว่า “...ต้องช่วยกันทั้งภาครัฐและเกษตรกร ต้องมีความขยัน อดทน₄ และแรงจูงใจในการทำงานและลดต้นทุนการผลิต และเกษตรกรยังทำระบบผู้จัดการนาเปลี่ยนแปลงอยู่”

P014 กล่าวว่า “...ใช้หลักเกษตรทฤษฎีใหม่₁₂ และมีความรู้ ความขยัน₄ ทำเกษตรผสมผสาน₁₃ เพื่อการอยู่รอด”

P015 กล่าวว่า “...เริ่มจากต้นทุน คือ มีความรู้และวิถีคิดของชาวนา ความคิดล้มเหลว₂ คนรุ่นใหม่ไม่ใส่ใจอาชีพเกษตร ถ้าจะให้สนใจต้องเปลี่ยนค่านิยมและหลักสูตรการเกษตรในโรงเรียน จึงจะพัฒนาได้”

P016 กล่าวว่า “...ทำนาต้องรู้ตัวตนให้ได้ว่าจะพัฒนาความรู้อะไรก่อนหลังและประยุกต์ใช้₂ ต้องรวมกลุ่ม₅ ให้ได้ถ้าต่างคนต่างทำ จะอยู่ไม่รอด”

P017 กล่าวว่า “...ชาวนาทุกคนต้องมีความรู้เข้าใจการทำงาน เรื่องนาผสม₁₃ เช่น นา 1 ไร่ปรับคันกว้าง ปลูกกล้วยได้ ผลผลิตอีกเพิ่มรายได้”

P018 กล่าวว่า “...ตั้งใจพึ่งตนเอง₁ จดจำ ทำตามวิชาการ จะอยู่รอด”

ตารางที่ 4-24 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะเพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มปราชญ์
ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน	P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
ทำนาแบบพอเพียง ₁	X	X	X		X	X		X		X								X	8
มีการต่อขอคฤมิปัญญา ₂	X	X					X								X	X			5
ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ₃		X			X				X								X		4
ขยันและอดทน ₄				X								X	X	X					4
มีเครือข่าย ₅				X												X			2
มีความรู้เรื่องดิน ₆						X					X								2
มีความรู้เรื่องแหล่งน้ำ ₇						X		X											2
มีความรู้เรื่องปุ๋ย ₈						X													1
การตลาด ₉							X												1
ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว ₁₀								X		X									2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ตารางที่ 4-24 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน	P = ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น																		รวม ความถี่
	P001	P002	P003	P004	P005	P006	P007	P008	P009	P010	P011	P012	P013	P014	P015	P016	P017	P018	
มีศรัทธาในอาชีพการทำนา ₁₁												X							1
มีความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ ₁₂															X				1
ทำนาเกษตรผสมผสาน ₁₃															X				1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตาราง 4-24 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากการศึกษาของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จำนวน 18 คน คือ นายช่วย สาสุข, นายวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงมี, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายवलิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเจเลียว น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมูลศรี และนายกันหา พาพิมพ์ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา

- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนา นำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ

- ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ชาวนามีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิด เพื่อให้การทำนามีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ชาวนาทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี

- ความขยัน ความอดทน หมายถึง การกระทำที่ต่อเนื่องไม่หยุดนิ่งและมีใจรัก พฤติกรรมความรู้สึกรักของชาวนาต่อการดูแลรักษาต้นข้าวในนา ไปจนถึงการเก็บเกี่ยว

- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ในการปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น

- ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ หมายถึง ชาวนามักประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เช่น การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล อาจจะประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน เป็นต้น ดังนั้น ชาวนาจึงต้องมีความรู้เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

- ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว หมายถึง ชาวนาต้องมีความรู้เกี่ยวกับสายพันธุ์ข้าว ประเภทของข้าว ลักษณะและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี

- ความรู้เรื่องปุ๋ย หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืช

และสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น

- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- มีศรัทธาในอาชีพการทำงาน หมายถึง ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายามอดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชาวานำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

ผู้วิจัยขอนำเสนอจากตารางที่ 4-24 และภาพที่ 4-11 การพึ่งพาตนเองของชาวนาโดยการสร้างอาชีพเสริม

ผู้วิจัยขอนำเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำลักษณะการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงานนำภาพของการพึ่งตนเองโดยอาชีพเสริมมาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์/ เกษตรกรดีเด่นได้นำภาพของการพึ่งตนเองโดยอาชีพเสริมมาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

การคัดเมล็ดพันธุ์

การปลูกลำไยหอม

การเลี้ยงปลาตุ๊ก

การเลี้ยงกบคอนโด

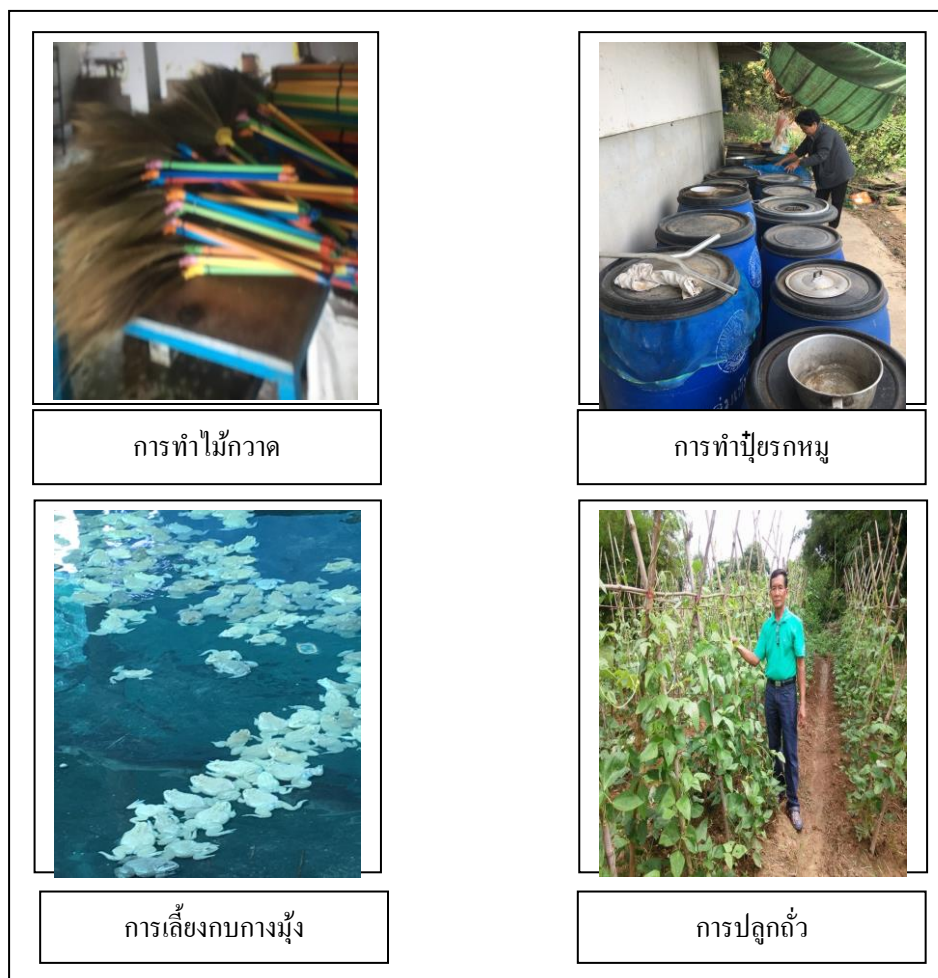

การปลูกผัก

การเพาะเห็ด

ภาพที่ 4-11 การพึ่งพาตนเองของชาวนาโดยการสร้างอาชีพเสริม

ภาพที่ 4-12 การพึ่งตนเองของชาวนาโดยอาชีพเสริม

จากภาพที่ 4-11 และภาพที่ 4-12 แสดงการพึ่งพาตนเองของชาวนาโดยการสร้างอาชีพเสริม สามารถแบ่งออกเป็น

1. กลุ่มเกษตรกรปลูกพืช การคัดเมล็ดพันธุ์ การปลูกผัก การปลูกถั่ว
2. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงปลาจุก การเลี้ยงกบ
3. กลุ่มเกษตรกรจักสาน การทำไม้กวาดอ่อน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

ประกอบด้วย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวนรวมทั้งสิ้น 7 คน โดยแสดงข้อมูลในตารางที่ 4-25

ตารางที่ 4-25 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา

รหัส-ชื่อสกุล (Representative of the relevant section= R)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ดำรงตำแหน่ง/ หน่วยงาน	ประสบการณ์	
R001 นายประสิทธิ์ บุญเฉย 	69	ปริญญาตรี	15/3 ม.1 ต. คลองขวาง อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี	นายกสมาคมชวานาไทย	ทำนา 20 กว่าปี	
R002 นายระวี รุ่งเรือง 	64	ปริญญาโท	2 ม. 10 ต.หนองแปน อ.เมือง จ.เพชรบุรี	นายกสมาคมเครือข่าย ชวานาไทย	ช่วยเหลือชวานา พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป	
R003 นางกัลยา ใหญ่ประสาน 	60	ปริญญาโท	35/4 ม.6 ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน	นายกสมาคมเครือข่าย เกษตรกรรมยั่งยืน	ประธานสมาคมเครือข่าย เกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. 2558- ปัจจุบัน	

ตารางที่ 4-25 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (Representative of the relevant section= R)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ดำรงตำแหน่ง/ หน่วยงาน	ประสบการณ์	
R004 นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์ 	58	ปริญญาตรี	193/1 ม.6 ต.พิชัย อ.เมือง จ.หนองคาย	นักวิชาการส่งเสริม การเกษตรชำนาญการ	ทำงาน 30 ปี	
R005 นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่ 	35	ปริญญาตรี	20 ม.1 ต.หนองอ้อ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี	นักวิชาการส่งเสริม การเกษตร	ทำงาน 5 ปี 6 เดือน	
R006 นายกันหา พาพิมพ์ 	69	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	133 ม.2 ต.กวนวัน อ.เมือง จ.หนองคาย	สภาเกษตรกรด้าน การทำนา	สถานโยบายรับ ความเดือดร้อนของเกษตรกร	

ตารางที่ 4-25 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (Representative of the relevant section= R)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ดำรงตำแหน่ง/ หน่วยงาน	ประสบการณ์
R007 นางจรรุวรรณ ชื่นมาธูรไพจิตร	30	ปริญญาตรี สาขาพืชไร่	106 ม.1 ถ.เพชรเกษม ต.อ่างทอง อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000	นักวิชาการเกษตร ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี กรมการข้าว	- คณะกรรมการระดับ จังหวัด - ด้านยุทธศาสตร์และ แผนงาน โครงการระหว่าง กรมการข้าว

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา
ด้านคุณลักษณะชานาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4-26 ข้อมูลจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่
เกี่ยวข้องกับชานา

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	4	57.14
หญิง	3	42.86
รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4-26 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 7 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชาย
จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และเพศหญิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86

จากผลการศึกษาพบว่าตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา เพศชายมากกว่า
เพศหญิง

ตารางที่ 4-27 ข้อมูลจำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กร
ที่เกี่ยวข้องกับชานา

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
30 ปี	1	14.29
35 ปี	1	14.29
58 ปี	1	14.29
60 ปี	1	14.28
64 ปี	1	14.28
69 ปี	2	28.57
รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4-27 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 7 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ ที่มีอายุ 69 ปี
จำนวนมากที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 อายุ 30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

อายุ 35 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 อายุ 58 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 อายุ 60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 อายุ 64 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา มีอายุ 69 ปี จำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 4-28 ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1	14.29
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4	57.14
ปริญญาโท	2	28.57
รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4-28 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 7 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวนมากที่สุด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมามีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และน้อยสุด มีระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 4-29 ข้อมูลจำแนกตามที่อยู่ปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา

ที่อยู่ปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จังหวัดนนทบุรี	1	14.28
จังหวัดเพชรบุรี	1	14.28
จังหวัดราชบุรี	2	28.57
จังหวัดหนองคาย	2	28.57
จังหวัดลำพูน	1	14.29
รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4-29 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 7 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวนมากที่สุดมีที่อยู่ในจังหวัดหนองคาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาที่อยู่ในจังหวัดนันทบุรี จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 จังหวัดราชบุรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และจังหวัดลำพูน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา อยู่ในจังหวัดหนองคายและจังหวัดราชบุรี จำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 4-30 ข้อมูลจำแนกตามดำรงตำแหน่ง/ หน่วยงานของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

ดำรงตำแหน่ง	หน่วยงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นายกสมาคมชาวนาไทย	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1	14.28
นายกสมาคมเครือข่ายชาวนาไทย	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1	14.28
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	กรมส่งเสริมการเกษตร	2	28.57
นายกสมาคมเครือข่าย	ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่ม	1	14.29
เกษตรกรรมยั่งยืน	ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร		
สภาเกษตรกร	ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่ม	1	14.29
ด้านการทำนา	ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร		
นักวิชาการเกษตร	กรมการข้าว	1	14.29
	รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4-30 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 7 คน พบว่า ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร/ กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาเป็นนายกสมาคมชาวนาไทย / กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 นายกสมาคมเครือข่ายชาวนาไทย / กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 นายกสมาคมเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน/ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 และสภาเกษตรกร ด้านการทำนา/ ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 นักวิชาการเกษตร กรมการข้าว จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร/ กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 4-31 ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การทำอาชีพชาวนาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย
กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

ประสบการณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4 ปี	1	14.29
5 ปี	1	14.29
6 ปี	1	14.28
20 ปี	2	28.57
30 ปี	1	14.28
รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4-31 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 7 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีประสบการณ์การทำอาชีพชาวนา จำนวนมากที่สุด 20 ปี กับประสบการณ์การทำอาชีพชาวนา 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ประสบการณ์การทำอาชีพชาวนา 4 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ประสบการณ์การทำอาชีพชาวนา 5 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ประสบการณ์การทำอาชีพชาวนา 6 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 และประสบการณ์การทำอาชีพชาวนา 30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา มีประสบการณ์การ 20 ปี จำนวนมากที่สุด

สมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา กลุ่มตัวแทน เครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

คำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร

คำถามข้อที่ 1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตเป็นอย่างไร

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไป

R001 กล่าวว่า “...สถานการณ์อดีตมีการทำนาตามฤดูกาล, เกษตรกรมีความหวงแหนที่นา₂ ของตนเองและทำน้ำหมักชีวภาพ₃ ใช้เอง ที่นาติดคลองชลประทาน₄”

R002 กล่าวว่า “...สถานการณ์อดีตทำนาครั้งเดียวตามฤดูกาล, ด้วยตัวเอง₅ และไม่ใช่สารเคมี, มีที่นาเป็นของตนเองและรักและหวงที่นาตนเองมาก₂”

R003 กล่าวว่า “...ตั้งแต่อดีตมีการทำนาตามฤดูกาล, มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกัน₆, กันทำเกษตรอินทรีย์, ผสมผสาน”

R004 กล่าวว่า “...อดีตชาวนาจะทำแบบดั้งเดิมตามฤดูกาล, ไร่ ๆ ไม่มีการปรับปรุงไม่รู้ถึงวิชาการ มีการใช้สารเคมี₈ มาก”

R005 กล่าวว่า “...การทำนาตามฤดูกาล, ด้วยตัวเอง₅, ระบบสารเคมี, ผูกขาดเรื่องปุ๋ย, ยาเข้าสู่ระบบการกู้เงิน และส่วนใหญ่จะขาดทุนไม่ค่อยรอด”

R006 กล่าวว่า “...อดีตมีที่นาแหล่งน้ำธรรมชาติ₄ ของตนเองทำนาตามฤดูกาลและให้ความรู้ในเรื่องการทำนา สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์, มีการวางแผนการทำนา₁₀ ตั้งแต่เริ่มต้นการทำนาใช้แรงงานคน₁₁ และใช้ควายไถนา₁₂ จนถึงการเก็บเกี่ยว ทำน้ำหมักชีวภาพ₃ และทำข้าวที่ตลาด₁₃ ต้องการ เพื่อให้ความรู้ไปประยุกต์ใช้₁₄ มีความศรัทธาต่ออาชีพการทำนา₁₅”

R007 กล่าวว่า “...สถานการณ์อดีต ทำนาตามฤดูกาล, ชาวนาไม่ใช่สารเคมี, ธรรมชาติเป็นหลักใช้แรงงานคน₁₁ จนถึงการเก็บเกี่ยว”

ตารางที่ 4-32 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในอดีต กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

ปัจจัยการทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในอดีต	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา							รวมความถี่
	ที่เกี่ยวข้องกับชาวนา							
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
ทำตามฤดูกาล ₁	X	X	X	X	X	X	X	7
การวางแผนพื้นที่ทำนา ₂	X	X						2
การทำน้ำหมักชีวภาพ ₃	X					X		2
แหล่งน้ำธรรมชาติ / ชลประทาน ₄	X					X		2
ทำนาแบบพอเพียง ₅		X			X			2
การรวมกลุ่ม ₆			X					1
เกษตรอินทรีย์ ₇		X	X				X	3
ใช้ปุ๋ยเคมี/ สารเคมี ₈				X	X			2
มีความรู้เรื่องดิน ₉						X		1
การวางแผนการทำงาน ₁₀						X		1
ใช้แรงงานคน ₁₁						X	X	2
ใช้แรงงานสัตว์ ₁₂						X		1
การตลาด ₁₃						X		1
มีการต่อยอดภูมิปัญญา ₁₄						X		1
มีการศรัทธาในอาชีพการทำงาน ₁₅						X		1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตาราง 4-32 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการทำงานในอดีต จากการศึกษาของกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกันหา พาพิมพ์, นางจรรุวรรณ ชื่นมาธูรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ทำนาตามฤดูกาล หมายถึง ชาวนาทำนาตามฤดูกาลปีละ 1 ครั้ง (นาปี) หรือมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป (นาปรัง) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่การเพาะปลูกเป็นหลัก เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นที่ราบ มีความแห้งแล้งในช่วงฤดูปลูกข้าว จึงทำนาปี โดยจะเก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคม และธันวาคม สำหรับภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่ปลูกข้าวเจ้าในเดือนกันยายนและพฤศจิกายน สำหรับบางท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานจะทำนาปรังด้วย โดยข้าวนาปีที่ปลูกจะเป็นข้าวนาสวน เก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคม และธันวาคม ส่วนข้าวนาปีที่ปลูกเป็นข้าวนาเมือง เก็บเกี่ยวระหว่างเดือนธันวาคมและมกราคม เป็นต้น

- ทำนาเกษตรอินทรีย์ หมายถึง ชาวนาทำนา ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมี แต่จะมุ่งเน้นการบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาหน้าดินและให้เกิดการหมุนเวียนของสภาพดินในพื้นที่ใช้ทำนา ซึ่งอาจใช้สารธรรมชาติที่ผลิตขึ้นเอง

- มีการหวงแหนพื้นที่ทำนา หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยความขยัน อดทน มีความรัก ความผูกพันต่อการทำนาและพื้นที่ทำนา อาจจะได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษหรือชื่อเอง

- ความรู้เรื่องปุ๋ย หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืช และสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้ ชาวนายังศึกษาค้นคว้าชีวภาพ และน้ำหมักขึ้นเอง

- ประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ หมายถึง การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล อาจประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา

- การใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี หมายถึง ชาวนาใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี เนื่องจากหาซื้อได้ง่าย ราคาถูก และเห็นผลรวดเร็ว แม้ว่าจะมีผลเสียในด้านอื่น ๆ

- การจัดการแรงงานคน หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเอง และจัดการใช้แรงงานคนได้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามรอบการทำนา

- การรวมกลุ่ม หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ในการปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น

- การวางแผนการทำงาน หมายถึง ตั้งแต่เริ่มต้นการทำงาน ใช้แรงงานคน และใช้ควายไถนา จนถึงการเก็บเกี่ยว
- การจัดการแรงงานสัตว์ หมายถึง ชวานาทุ่มแรงด้วยการใช้สัตว์ในการทำงาน เช่น วัว และควาย
- การตลาด หมายถึง ชวานามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย
- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชวานานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษา และพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ
- มีศรัทธาในอาชีพการทำงาน หมายถึง ชวานามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายาม อดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

คำถามข้อที่ 1.2 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวปัจจุบันเป็นอย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนของสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวปัจจุบันจากกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา จำนวนทั้งสิ้น 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชวานาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงานที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 กล่าวว่า “...สถานการณ์ปัจจุบันมีการทำงานตามฤดูกาล₁ และมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาที่ว่าส่งเสริม ชวานาไม่ขาดทุน ทำอย่างไรให้พี่น้องชวานาที่ศรัทธาในอาชีพชวานา₂ มีรายได้ประจำ หลังว่างจากการทำนา₃ การปลูกผัก ปลูกพืชสวนครัว มะเขือ ผัก ถั่วผสมผสาน₄ ต้องรู้ว่าดินมีความอุดมสมบูรณ์₅ และมีการวางแผน₆ ลงมือทำด้วยตนเอง₁₀ ใช้แรงงานคน₇ และสัตว์₈ และเรื่องการตลาด₉ มีทั้งภาคเกษตรกร ปัจจุบันที่ล้มเหลวไม่ได้เอาหลักเศรษฐกิจพอเพียง₁₀ ของรัชกาลที่ 9 นำมาใช้ และไม่เอาจริงเอาจ้ง การเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร เพื่อดำรงชีพอยู่ได้”

R002 กล่าวว่า “...สถานการณ์เปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์การทำงานตามฤดูกาล₁ และก็ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ชวานาเริ่มเปลี่ยนพฤติกรรม มีระบบชลประทาน₈ ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาช่วงที่มีการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวเกิดขึ้นก็มีการปลูกข้าว ชวานาปี ชวานาปริง ข้าวไวแสง ข้าวไม่ไวแสง ลักษณะสายพันธุ์ปรับปรุงขึ้นมา หรือยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง₁₀ ทฤษฎีใหม่₃ คำสอนของพ่อหลวง รัชกาลที่ 9 หมายถึง ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก แบ่งพื้นที่ตามความเหมาะสมของชวานา มีสระน้ำ ปลูกข้าว ปลูกพืชผสมผสาน ปลูกผักที่มีรายได้ ทั้งรายเดือน รายปี เพราะว่าการทำนาในรอบนั้นมีเงินใช้ปีแค่ 2 รอบ คือ นาปี นาปริง ลงมือทำเอง₁₀ ใช้แรงงานคน₇ ในรอบครัวด้วย แรงงานสัตว์₈ ด้วยชวานามีการวางแผนที่นา₁₂ ทำกิน และมีการศรัทธาในอาชีพชวานา₂ มาก หลังจากนั้นชวานาวางงานต้องรับจ้างแต่ถ้าชวานาทำเกษตร

ผสมผสาน₄ เดินตามพ่อหลวง รัชกาลที่ 9 ก็จะมีรายได้ไม่ต้องทิ้งนา ปลูกพืชที่ขายได้ทุกวัน ปัจจุบัน ถ้าไม่ปรับตัวจะเอาตัวไม่รอด”

R003 กล่าวว่า “...ปัจจุบันนับแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา มีเกษตรกรทำนาตามฤดูกาล₁ ปลูกข้าวมากขึ้น เพราะดินมีความสมบูรณ์₅ ลงมือทำเอง₁₀ ใช้แรงงานตัวเองกับคนในครัวเรือน₇ และมีการประกันราคาข้าว แต่พอปี พ.ศ. 2555 เกษตรกรได้ประกันเปลี่ยนการทำนาหรือพื้นที่บางส่วน คือ ปลูกหาราคาข้าวล่งลงมา และลดพื้นที่การปลูกข้าวลงและหันไปปลูกพืช₄ อื่น ๆ”

R004 กล่าวว่า “...ปัจจุบันลดการใช้ปุ๋ยเคมี มีการปรับปรุงดิน₅ มีการวางแผนการทำนา₆ เพิ่มขึ้น ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ทำน้ำหมักชีวภาพ₁₃ จึงทำให้เกิดการศรัทธาในอาชีพชาวนา₂ และในระบบนิเวศน์ในเรื่องของอินทรีย์ และในเรื่องของการพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ₁₁ การกำจัดศัตรูพืชและการตลาด₉”

R005 กล่าวว่า “...การทำนาระบบสารเคมีเยอะ ผูกขาดเรื่องปุ๋ย ยา เข้าสู่ระบบการกู้เงิน และส่วนใหญ่จะขาดทุนไม่ค่อยรอด ข้าวถูกกว่ามาฆ่าของ มาฆ่า 6 บาท ขายข้าว 5.50 บาท หากทางออกให้กับเกษตรกร คือ การลดต้นทุน ทำปุ๋ยหมักเอง₁₃ ทำน้ำหมักชีวภาพ₁₃ ทำพันธุ์ข้าวและสายพันธุ์ที่คนนิยม ปรับปรุงพันธุ์ ด้วยเพื่อความต้องการของตลาด₉”

R006 กล่าวว่า “...มีการรวมกลุ่ม₁₄ และถ่ายทอดให้ความรู้ในเรื่องการทำนา₁₅ ดินมีความสมบูรณ์₅ ตั้งแต่เริ่มต้นการทำงานจนถึงการเก็บเกี่ยวและการวางแผนการทำนาชาวนา₆ มีการวางแผนที่นา₁₂ ที่ทำกิน และเพื่อให้เกิดความรู้นำไปประยุกต์ใช้₁₆”

R007 กล่าวว่า “...ความรู้จากบรรพบุรุษในการทำนาครั้งเดียวและตามฤดูกาล₁ ทำนาเกษตรอินทรีย์ และเกษตรผสมผสาน₄”

ตารางที่ 4-33 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบัน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

ปัจจัยการทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบัน	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา							รวมความถี่
	ที่เกี่ยวข้องกับชาวนา							
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
ทำตามฤดูกาล ₁	X	X	X				X	4
การศรัทธาในอาชีพชาวนา ₂	X	X		X				3
มีความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ ₃	X	X						2
ทำนาเกษตรผสมผสาน ₄	X	X	X				X	4
มีความรู้เรื่องดิน ₅	X		X	X		X		4
การวางแผนการทำงาน ₆	X			X		X		3
ใช้แรงงานคน ₇	X	X	X					3
ใช้แรงงานสัตว์ ₈	X	X						2
การตลาด ₉	X			X	X			3
ทำนาแบบพอเพียง ₁₀	X	X	X					3
ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน ₁₁				X				1
มีการวางแผนที่นา ₁₂		X				X		2
การทำสารชีวภาพ ₁₃				X	X			2
มีเครือข่าย ₁₄						X		1
การถ่ายทอดความรู้ ₁₅						X		1
มีการต่อยอดภูมิปัญญา ₁₆						X		1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตาราง 4-33 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการทำงานในปัจจุบัน จากการศึกษาของกลุ่มตัวแทนตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกัณหา พาพิมพ์, นางจรรุวรรณ มาธูรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของ

ความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ทำนาตามฤดูกาล หมายถึง ชาวนาทำนาตามฤดูกาลปีละ 1 ครั้ง (นาปี) หรือมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป (นาปรัง) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่การเพาะปลูกเป็นหลัก เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นที่ราบ มีความแห้งแล้งในช่วงฤดูปลูกข้าว จึงทำนาปี โดยจะเก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคม และธันวาคม สำหรับภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่ปลูกข้าวเจ้าในเดือนกันยายนและ พฤศจิกายน สำหรับบางท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานจะทำนาปรังด้วย โดยข้าวนาปีที่ปลูกจะเป็น ข้าวนาสวน เก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคม และธันวาคม ส่วนข้าวนาปีที่ปลูกเป็นข้าวนาเมือง เก็บเกี่ยวระหว่างเดือนธันวาคมและมกราคม เป็นต้น

- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

- ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ในการปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น

- มีศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายามอดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ

- การวางแผนการทำนา หมายถึง การวางแผนการทำนาแบบง่าย และพัฒนาการวางแผนให้สามารถนำไปใช้งานได้เพิ่มขึ้น

- การจัดการแรงงานคน หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเอง และจัดการใช้แรงงานคนได้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามรอบการทำนา

- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา

- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชาวนานำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชา มาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

- การจัดการแรงงานสัตว์ หมายถึง ชาวนาทุ่นแรงด้วยการใช้สัตว์ในการทำนา เช่น วัว และควาย

- มีการวางแผนพื้นที่ทำนา หมายถึง ชาวนาทำนาด้วยความขยัน อดทน มีความรัก ความผูกพันต่อการทำนาและพื้นที่ทำนา อาจจะได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษหรือซื้อเอง

- ความรู้เรื่องปุ๋ย หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้ ชาวนายังคิดค้นสารชีวภาพ และน้ำหมักขึ้นเอง

- ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน หมายถึง ชาวนามักประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เช่น การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล อาจประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน เป็นต้น ดังนั้น ชาวนาจึงต้องมีความรู้เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- การถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้การทำงานให้กับบุคคลหรือกลุ่ม

- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพควรเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพควรเป็นอย่างไร การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่น ด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาจำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 กล่าวว่า "...ทำอะไรก็แล้วแต่ไปเขียนเป็นแผน₁ แผนออกมามันก็จะนิ่งไม่ทำงาน ต้องให้ชาวนา รู้จักวิธีการทำที่ถูกต้อง ชาวนาสนใจด้านการตลาด₂ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต₃ ตลาดภายใน ขายกับโรงสี ตลาดภายนอก ผู้ส่งออกจะดำเนินงาน กระทรวงเกษตรฯ มีหน้าที่ผลิต กระทรวงพาณิชย์มีหน้าที่ขายแต่ไม่เคยได้คุยกันเลยว่าขายกันยังไงตลาดถึงขายได้ แต่ภาคราชการไม่ค่อยเข้ามาร่วมกับภาคประชาชนมีแต่ภาคเอกชนที่เข้ามาร่วมงานตลอด ผลออกมาชัดเจน"

R002 กล่าวว่า "...พวก Smart farmer หรือคนรุ่นใหม่ หรือชาวนาที่ทำนาจริง ๆ ใช้วิถีชีวิตดั้งเดิมและลดต้นทุน₃ ในการทำนา เขาเริ่มทำนาไม่ทิ้งนา เข้าเดินไปดูนา เย็นก็ไปดูนา ถ้านา

มีแหล่งน้ำ เขาจะตัดปลาในบ่อแล้วเขาดินดูนาไปเรื่อย ๆ ว่ามีเพลี้ยลงไหม ชาวนาเลี้ยงโคก็ตอนเช้าไปเกี่ยวหญ้าแล้วเดินดูนาข้าว พอดกเย็นก็เอาหญ้าไปให้วัว ตามคันนาปลูกถั่ว นี่ก็ ชาวนามืออาชีพ รุ่นเก่าต่อถั่วรุ่นใหม่ ชาวนารุ่นใหม่ คือ พยายามเป็นตัวของตัวเอง แล้วกลับมาเรียนรู้ให้เป็นมืออาชีพ คือ ทำข้าวสุขภาพปลอดภัย และชาวนารุ่นใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิต มูลค่า, โดยไม่เหมือนชาวนา รุ่นเก่าปลูกข้าวแล้วก็ไม่ขายในรูปข้าวเปลือกแปรรูปทำให้ข้าวมีคุณภาพ แสงหาดลาดเอง, ข้าวส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ มีอยู่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่, และนำนวัตกรรมมาใช้แล้วทำนาแบบเปียก สลับแห้ง เพื่อทำนานอกฤดูปลูกได้, เริ่มแถว ๆ อ.ชัยนาท ชาวนาวันหยุด วันธรรมดาทำงาน สำนักงาน วันหยุดก็ไปทำนาและศึกษาธรรมชาติของข้าว ข้าวไม่ใช่พืชน้ำและสร้างดินข้าวให้แข็งแรง ข้าวที่ขึ้นบนหัวคันนาแตกกอใหญ่มาก แต่ข้าวที่อยู่ในน้ำไม่กอใหญ่มาก แต่ถ้าไม่ปล่อยน้ำ รากก็จะคูดซึมทำให้ข้าวต้นแข็งแรง การเปลี่ยนแปลงข้าวนาในอดีตใช้เวลาแต่ตอนปัจจุบันทำนา หวานน้ำต้ม (ข้าว 25 กิโลกรัม) หวานแค่ 2-3 ชั่วโมง ก็เสร็จแต่ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวเยอะ ต้นทุนสูง (นา ค่าแค่ 3 กิโลกรัม ขึ้นตอนเยอะ) ใช้สารเคมีอย่างรุนแรง ทำให้ชาวนามืออาชีพรุ่นใหม่ มีอุดมการณ์ เช่น 1, 2, 3... มีลำดับขั้นตอน ยังเล็ก ยังไม่กระจาย ส่วนชาวนามืออาชีพรุ่นเก่า มีเยอะเพราะไม่มีผู้ สืบทอด”

R003 กล่าวว่า “...การลงมือทำเอง₄ มีการปรับแนวคิด₅ ผลิตปุ๋ยเอง และใช้สารชีวภัณฑ์ เอง₈ หาดลาดเอง₂”

R004 กล่าวว่า “...มีพื้นที่ไม่มาก ใส่ใจ ขยัน ดูแล และมีความอดทนพึ่งตนเอง₄ เพื่อให้ได้ ผลผลิตที่ดีและลดต้นทุน₃ เพิ่มผลผลิตและให้อยู่ได้”

R005 กล่าวว่า “...ชัดเจนในเรื่องของอาชีพชาวนามีที่ยั่งยืนได้อย่างไร ไม่เข้าไปตก ในการเป็นหนี้สิน หาวิธีการให้ตัวเองเป็นไทยอย่างไรต้องเป็นคนกล้า ฝ่ากระแสและปรับแนวคิด₅ เอาชนะและมีจิตใจที่เข้มแข็งต้องแสวงหาองค์ความรู้เรื่อย”

R006 กล่าวว่า “...ขยัน มีความอดทนมีการวางแผนการทำงาน₁ และมีใจรักที่จะทำนา”

R007 กล่าวว่า “...ทันต่อสถานการณ์ของตลาด₂ และยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลง₉ และ พึ่งตนเอง₄”

ตารางที่ 4-34 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์คุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพ
กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

คุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพ	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับชาวนา							รวม ความถี่
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
การวางแผนการทำงาน ₁	X					X		2
การวางแผนการตลาด ₂	X	X	X				X	4
มีการต่อยอดภูมิปัญญา ₃	X	X		X				3
ทำนาแบบพอเพียง ₄			X	X			X	3
ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ₅			X		X		X	3
การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ₆		X						1
มีความรู้การทำงานนอกฤดูกาล ₇		X						1
มีความรู้เรื่องปุ๋ย/ สารชีวภัณฑ์ ₈			X					1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาที่
ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-34 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของคุณลักษณะพึงประสงค์ของ
ชาวนามืออาชีพที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพชาวนา จากการศึกษาของกลุ่มตัวแทน
เครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง,
นางกัลยา ใหญ่ประสาน,นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกันหา พาพิมพ์,
นางจรรูวรรณ มาธูรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหา
น้อยได้ดังต่อไปนี้

- วางแผนการตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำงาน
เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัด
จำหน่าย

- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษา
และพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา

- ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ชาวนามีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิด เพื่อให้การทำนามีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ชาวนาทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี

- การวางแผนการทำนา หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว

- การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร หมายถึง ชาวนานำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น และเป็นช่องทางการจำหน่ายผลผลิต

- การทำนานอกฤดูกาล หมายถึง ชาวนามีความรู้และวางแผนการทำนาในช่วงระยะเวลา นอกฤดูกาลทำนาปกติ เช่น พื้นที่ทำนาอยู่ในเขตชลประทาน สามารถทำนาได้มากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไปต่อปี เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้น

- ความรู้เรื่องปุ๋ย/ สารชีวภัณฑ์ หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้ ชาวนายังศึกษาค้นคว้าหาความรู้และนำหมักขึ้นเอง

คำถามข้อที่ 3 ท่านคิดปัจจุบันชาวนามีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับใด เพราะเหตุใด

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในปัจจุบันชาวนามีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับใด เพราะเหตุใด การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 กล่าวว่า “...ของเรชาวนาในอดีตเดิมอยู่ในระดับเดิมเป็นมืออาชีพอยู่แล้ว, ลองผิดลองถูกมานาน แต่สมัยนี้เป็นอุตสาหกรรมทำเพื่อขายอย่างเดียวถ้าขาดทุนค้อยกว่ากันใหม่ แต่ส่วนราชการเดินทางไม่ตรงเป้าหมายนัก มีแต่นักวิชาการ เช่น การดำนาต้องมีความกว้างเท่านี้ ไม่ใช่สมัยนี้การดำนาถี่มากกลัวว่านห่างแล้วข้าวตาย ต้องวางถี่กันไว้ก่อน คือการหว่านห่างถึงการลดต้นทุน

การผลิตไปโดยปริยาย ลองหว่านไม่ถึง 5 กิโลกรัม ต่อไร่ ข้าวออกมาดี ประมาณ 2-3 กิโลกรัม 90 ถึง ลงทุน 3,500-3,800 บาทและมีความชำนาญ₂ มีการค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ₃”

R002 กล่าวว่า “...มีความเป็นมืออาชีพ₁ อยู่ในระดับดีมาก คือ พวกรัฐบาลส่งเสริมพวกที่เป็นกลุ่ม กลุ่มข้าวอินทรีย์, ข้าวอแกนิก ร่วมกันผลิตเยอะ แต่ชวานาที่ไม่รวมกลุ่มก็เยอะอยู่ในแบบพอเพียงเงียบ ๆ ไม่แข่งขันแต่จะเป็นคนรุ่นเก่า กลุ่มของคนรุ่นใหม่รวมกลุ่มกันก็มีพวกข้าวเพื่อสุขภาพ”

R003 กล่าวว่า “...มีความเป็นมืออาชีพ₁ ปานกลาง เพราะชวานามีความรู้ความชำนาญ₂ และส่งลูกหลานไปเรียนผนวกกับภูมิปัญญาเพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้₃ อยู่ตลอด”

R004 กล่าวว่า “...มีความเป็นมืออาชีพ₁ ในระดับที่ศึกษาเรียนรู้₃ ในระดับธุรกิจเยอะและวิถีต่างกัน”

R005 กล่าวว่า “...มีความเป็นมืออาชีพ₁ สามารถคัดพันธุ์₃ ได้เอง มีหลายระดับ มีความรู้₃ มีความสามารถในการผลิตเอง ส่งเสริมแบบเป็นแห่ง และต้องเข้าใจทุกมิติ และสังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพมาแรงมาก”

R006 กล่าวว่า “...มีความเป็นมืออาชีพ₁ อยู่ในระดับจังหวัด เก่งที่จะมีการศึกษาค้นคว้าพัฒนาต่อยอด₃ ได้”

R007 กล่าวว่า “...มีความเป็นมืออาชีพ₁ ปานกลางเพราะชวานาที่ปรับเปลี่ยนแปลงมีโอกาสรอดสูง ส่วนกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนแปลงจะยาก”

ตารางที่ 4-35 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของชวานาในประเทศไทย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา

ระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ ของชวานาในประเทศไทย	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับชวานา							รวม ความถี่
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
	มีความเป็นมืออาชีพ ₁	X	X	X	X	X	X	
มีความชำนาญ ₂	X		X					2
มีการค้นคว้าหาความรู้พัฒนาต่อยอดพันธุ์ข้าว ₃	X		X	X	X	X		5

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-35 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของความเป็นมืออาชีพของชาวนาในประเทศไทย จากการศึกษาของกลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกันหา พาพิมพ์, นางจรรุวรรณ มาธูรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ความเป็นมืออาชีพ หมายถึง กัดพันธุ์ได้เอง มีความรู้ มีความสามารถในการผลิตเอง ส่งเสริม และเข้าใจทุกมิติของสังคมและสิ่งแวดล้อม
 - การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่อยอดพันธุ์ข้าว หมายถึง ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ พัฒนาต่อยอดผนวกกับภูมิปัญญาได้ความรู้ยุคตลอด
 - ความชำนาญ หมายถึง ประสบการณ์รู้รอบด้านการทำงานด้วยตนเอง
- คำถามข้อที่ 4 ท่านคิดว่าการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้จากอะไรบ้าง

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้จากอะไรบ้าง การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือ การเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทนตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาจำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 กล่าวว่า “...วัดได้จาก 1) ลดต้นทุนให้ได้ เมล็ดพันธุ์มีคุณภาพ 2) การลงทุนลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตได้, 3) ตลาด, มีการสร้างเครือข่าย,”

R002 กล่าวว่า “...วัดได้จากการทำงานจริงผูกพันกับพื้นที่ อยู่อย่างสงบเย็นไม่ต้องใช้เงินซื้อทั้งหมด มีการปลูกข้าวเชิงเดี่ยว ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก และเป็นหลักคำสอนของศาสนาพุทธของหลักทางสายกลาง ทฤษฎีใหม่, เศรษฐกิจพอเพียง, การปลูกพืช 9 ชั้น หมากข้างบน มะม่วง กล้วย ลงมาเรื่อย ๆ จิง ข่า ตะไคร้ แต่เข้าไปที่ปลูกพืชผสมผสานจะมีความร่มเย็นมาก ๆ ให้ยึดคำสอนของรัชกาลที่ 9 เกษตรทฤษฎีใหม่”

R003 กล่าวว่า “...ความคงอยู่ของอาชีพชาวนา และอนุรักษ์อาชีพการทำนาไว้”

R004 กล่าวว่า “...จากพื้นที่ 5 ไร่ หรือ 3 ไร่ ต้องมีกิจกรรมที่หลากหลายปลูกข้าวเชิงเดี่ยว หรือพืชหมุนเวียน ปลูกอะไรที่กินและอยู่อย่างศาสตร์พระราชาศรีอยุธยาเศรษฐกิจพอเพียง”

R005 กล่าวว่า “...มาจากเข้มแข็ง มั่นคงในชีวิต มีอาหารการกิน มีความสุขในครอบครัว ไม่มีหนี้สิน มีรายได้พออยู่พอกิน มีกลุ่มมีเครือข่ายที่เข้มแข็ง”

R006 กล่าวว่า “...สภาเกษตรกร จะให้ปลูกข้าวเชิงเดี่ยว, ผลผลิตที่ได้, มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

R007 กล่าวว่า “..ตัวชานาเอง มีการสร้างเครือข่าย”

ตารางที่ 4-36 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ
การทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่
เกี่ยวข้องกับชาวนา

ปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ การทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับชาวนา							รวม ความถี่
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
มีการต่อยอดภูมิปัญญา ₁	X							1
การตลาด ₂	X							1
มีเครือข่าย ₃	X				X		X	3
มีความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ ₄		X						1
ทำนาแบบพอเพียง ₅		X		X		X		3
มีการศรัทธาในอาชีพการทำนา ₆				X				1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนผู้เกี่ยวข้องตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่
เกี่ยวข้องกับชาวนาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-36 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการประสบความสำเร็จของ
อาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน จากการศึกษาของกลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง
ทุกภาคส่วน จำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน,
นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งท่งใหญ่, นายกันหา พาพิมพ์, นางจารุวรรณ มาธูรไพจิตร โดย
เรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ
ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา

- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ

- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชาวนานำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชา มาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

- มีศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายามอดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ

คำถามข้อที่ 5 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทนตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 กล่าวว่า "...ให้เกษตรกรรวมกลุ่ม มีกลุ่มจัดตั้งกลุ่มขึ้น₁ เอง เพื่อมีอำนาจต่อรองในช่วงต่าง ๆ คือ ราคาของผลผลิต และตลาด"

R002 กล่าวว่า "...ให้ยึดคำสอนของพ่อหลวง ร.9 นำเกษตรทฤษฎีใหม่₂ (ศาสตร์พระราชา) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง₃ มาประยุกต์ใช้ และทำเกษตรผสมผสาน₄ แล้วมีรายได้ตลอด"

R003 กล่าวว่า "...เกษตรกรต้องมีความอดทน จะทำแบบเดิม ๆ ไม่ได้ เพราะธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการศึกษาค้นคว้า, การลดต้นทุน และแปรรูป₅"

R004 กล่าวว่า "...ขยัน อดทน มีการศึกษาค้นคว้า, ก็จะอยู่ได้และเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ ๆ, กระตือรือร้นตลอดเวลา"

R005 กล่าวว่า "...ต้องมีความรู้ และมีการพัฒนาอยู่เรื่อย ๆ, และพึ่งพาตนเอง₃ เป็นหลัก"

R006 กล่าวว่า "...ต้องมีการรวมกลุ่ม₁ ศึกษา ค้นคว้า ทำนาแบบหลากหลาย, น้อมนำ (ศาสตร์พระราชา)₂ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง₃ มาผสมผสาน"

R007 กล่าวว่า“...ชานาขอรับกับการเปลี่ยนแปลง, และมีการพัฒนาอยู่เรื่อย ๆ”

ตารางที่ 4-37 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กลุ่มตัวแทนเครือข่าย และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา							รวมความถี่
	ที่เกี่ยวข้องกับชานา							
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
มีเครือข่าย ₁	X					X		2
มีความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ ₂		X				X		2
ทำนาแบบพอเพียง ₃		X			X	X		3
ทำนาเกษตรผสมผสาน ₄		X						1
มีการต่อยอดภูมิปัญญา ₅			X		X			2
ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ₆				X			X	2
การพัฒนา/ ค้นคว้า/ ความรู้ ₇			X	X		X	X	4

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-37 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการศึกษาของกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา จำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกัณหา พาพิมพ์ นางจรรุวรรณ มาธูรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การพัฒนา/ ค้นคว้า/ ความรู้ หมายถึง ชานามีการศึกษา ค้นคว้า และการพัฒนาการทำนารูปแบบหลากหลาย

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชานาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา

- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน

- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชาวนานำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชา มาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษา และพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ

- ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ชาวนามีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิด เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ชาวนาทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี

- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวแทน เครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

คำถามข้อที่ 1 ทำไมที่ผ่านมาในอดีตปัญหา และสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหามีอะไรบ้าง ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนที่ผ่านมาในอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหามีอะไรบ้างของการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำงานที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 กล่าวว่า “...เดิมทำนาตามบรรพบุรุษแบบธรรมชาติตามฤดูกาล มีทั้งนาปีมาจากน้ำฝน นาปรังมีน้ำก็ทำได้ แต่มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานเสริมและเพิ่มผลผลิตทำให้ชาวนาร่ำรวย แต่พอทำไปแล้วไม่พอเกิดจากการไม่ประหยัด”

R002 กล่าวว่า “...ต้นทุนการผลิตสูง, ราคาผลผลิตต่ำ (ปัญหาใหญ่) และการใช้สารเคมี”

R003 กล่าวว่า “...อิงไปกับปี พ.ศ. 2552 ก่อนปี พ.ศ. 2552 ราคาข้าว ช่วง 5,000-6,000 บาท มีรายได้ รายรับต่อปี 1 ปี ต่อ 1 ครั้ง เพื่อรอรับน้ำฝน แต่ในปี พ.ศ. 2552 มีการประกันราคาข้าว

15,000-20,000 บาท จึงทำให้ชาวนาทำนาแบบรีบเร่งในการทำนาปี 1 ทำนา 3 ครั้ง₂ อยากรีบรายได้เพิ่มลงทุน โดยการหาพื้นที่เพิ่ม 1) พื้นที่มากขึ้น ต้องหาพื้นที่ ต้องเร่งนา 2) ต้องการใช้เงินทุน คือ กู้เงินธนาคาร ชาวนาเป็นหนี้ ธกส. มากขึ้น 3) ซื้อเครื่องจักรไปเป็นหนี้ ธกส. ทำให้ปัจจุบันที่ยืนหยัดอยู่ได้ 2 แบบ คือ 1) ชาวนาที่ยังรับชำระหนี้ได้อยู่”

R004 กล่าวว่า “...ชาวนาคิดแบบบรรพบุรุษเดิมทำนาแบบเดิม, อยากรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ, มากกว่าที่จะช่วยเหลือตนเองบางครั้งให้ความรู้เขาจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือ”

R005 กล่าวว่า “... ภาครัฐมีการพัฒนาคิดพลาด การส่งเสริมการเกษตรถูกละเลยเป็นอุตสาหกรรมมากกว่าอาชีพทำนายน้อยลง, พื้นที่ลดลง ในการทำนาผลิตเหลือไร่ละ 40 ถัง แต่เมื่อก่อน 80 ถัง ข้าวมีโรคระบาด ที่ดินเลยแข็ง แห้ง และทำไร่ข้าวเป็นพื้นที่ไม่มีภูมิคุ้มกันทาน ขาดแรงงานเกษตรเนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรม”

R006 กล่าวว่า “... ในส่วนของสภาเกษตรกรจะมีหน้าที่ช่วยเหลือด้านโรงสี, トラซัง, การตลาด (ช่องทางการจำหน่ายผลผลิต)”

R007 กล่าวว่า “...ความรู้จากบรรพบุรุษทำนาตามฤดูกาลครั้งเดียวต่อปี, ผลที่ได้จะมันคง”

ตารางที่ 4-38 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาที่ประสบปัญหาในอดีต กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

ปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพ การทำนาที่ประสบปัญหาในอดีต	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับชาวนา							รวม ความถี่
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
	ทำนาตามฤดูกาลครั้งเดียวต่อปี ₁	X			X			
ทำนาแบบเร่งรีบมากกว่า 1 ครั้ง ต่อปี ₂			X					1
มีการใช้สารเคมี ₃		X						1
ต้นทุนในการผลิตสูง ₄		X						1
รอการช่วยเหลือจากภาครัฐ ₅				X				1
การตลาดช่องทางการจำหน่าย ₆						X		1
อาชีพทำนายน้อยลง ₇					X			1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-38 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลปัญหา และสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาที่ประสบปัญหาในอดีต จากการศึกษาของกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวานา จำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยาใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกัณหา พาพิมพ์, นางจารุวรรณ มาธูรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ปัญหาทำนาตามฤดูกาล หมายถึง ชวานาทำนาตามฤดูกาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความแห้งแล้งในช่วงฤดูปลูกข้าว

- ทำนาแบบเร่งรีบ หมายถึง ชวานาทำนาตามฤดูกาลปีละ 1 ครั้ง (นาปี) หรือมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป (นาปรัง) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่การเพาะปลูกเป็นหลัก เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นราบ มีความแห้งแล้งในช่วงฤดูปลูกข้าว จึงทำนาปี โดยจะเก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคมและธันวาคม สำหรับภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่ปลูกข้าวเจ้าในเดือนกันยายนและพฤศจิกายน สำหรับบางท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานจะทำนาปรังด้วย ส่วนข้าวนาปีที่ปลูกเป็นข้าวนาเมืองเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนธันวาคมและมกราคม เป็นต้น

- ปัญหาการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี หมายถึง ชวานาใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี เนื่องจากหาซื้อได้ง่าย ราคาถูก และเห็นผลรวดเร็ว แม้ว่าจะมีผลเสียในด้านอื่น ๆ

- ปัญหาต้นทุนในการผลิตสูง หมายถึง ค่าเช่า ค่ายา ค่าแรง

- รอคอยช่วยเหลือจากภาครัฐ หมายถึง เกษตรกรบางคนไม่ยอมทำอะไร เพื่อที่จะรอการช่วยเหลือจากภาครัฐ

- ปัญหาด้านการตลาด หมายถึง การขายตรงกับโรงสี ที่ต้องอาศัยการช่วยเหลือจากสภาเกษตรกรจะมีหน้าที่ช่วยเหลือการขายผ่านโรงสี, ตราซังที่เที่ยงตรง

- หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยแก้ไข หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ พยายามเข้ามาช่วยเหลือมาก ภาพรวมสถานการณ์เหมือนเดิม”

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าชวานามีอาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนชวานามีอาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือ

การเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาจำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ดังกล่าวของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 กล่าวว่า “...เรียนรู้ธรรมชาติ, สอนเอง มีการรวมกลุ่ม₂ ชาวนาเก่งลงมือทดลองดู โดยวิธีการปฏิบัติ และข้อมูลออกมาตรงกว่าหลักวิชาการ บางอย่างนักวิชาการไม่รู้”

R002 กล่าวว่า “...ต้องศึกษาปัญหาที่ผ่านมาและก็ปัญหาที่อยู่ปัจจุบันนำไปแก้ไข ปัจจุบันมองว่าในอดีตชาวนาทำนาในขณะนั้นแบบธรรมชาติ, ขยข้าวได้ตันละ 1,000 บาท ราคาทองคำ บาทละ 1,000 ราคาข้าวเท่ากัน ชาวนาในขณะนั้น ขยข้าวได้ไร่ละตันซื้อทองได้ 1 บาท ชาวนาในอดีตรอได้เพราะมียุ่งฉาง แต่ในปัจจุบันรอไม่ได้ เพราะไม่มียุ่งฉางต้องลดต้นทุนให้ได้และมีการรวมกลุ่มกัน₂ รวมกัน ซึ่งปัจจัยการผลิตจากโรงงานมาเลยจึงทำให้ลดต้นทุนได้อีก ถ้าไม่รวมกลุ่มกันก็จะไม่เข้มแข็ง รวมกลุ่มกันจะเสริมความเข้มแข็งของเกษตรกรชาวนา”

R003 กล่าวว่า “...ต้องเทียบปัจจุบัน คือ เขามีภูมิปัญญาของเขาเอง มีการรวมกลุ่ม₂ และศึกษาธรรมชาติ, จะไม่เหมือนกัน เช่น การใช้เทคนิคต่าง ๆ การลดต้นทุน การดูแลสลับแห้งแกล้งข้าวเขาจะปรับต้นทุน, ของเขาเองได้และอยู่รอดต่อไปได้”

R004 กล่าวว่า “...เทคโนโลยี₄ มีการรวมกลุ่ม₂ ระดมกระบวนการคิดและนวัตกรรม ช่วยศึกษาธรรมชาติด้วย₁”

R005 กล่าวว่า “...ศึกษาธรรมชาติ, แก้ปัญหาแรงงานโดยใช้เครื่องจักรกล₄ เล็ก ๆ, คายหญ้าตามร่อง, เครื่องตีเมล็ดข้าวอยู่กับที่”

R006 กล่าวว่า “...ไม่หยุดยังมีการกระตือรือร้นตลอดเวลา มีการศึกษาธรรมชาติ, และรวมกลุ่มกัน₂”

R007 กล่าวว่า “...การใช้เทคโนโลยี แอปพลิเคชัน₄”

ตารางที่ 4-39 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม
ในอนาคต เพื่อเป็นขานามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและ
องค์กรที่เกี่ยวข้องกับขานา

ปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม ในอนาคต	R = ตัวแทนเครือข่ายและ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับขานา						รวม ความถี่
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	
การศึกษาและเรียนรู้ธรรมชาติ ₁	X	X	X	X	X	X	6
การรวมกลุ่ม ₂	X	X	X	X		X	5
การต่อยอดภูมิปัญญา ₃			X				1
การใช้เทคโนโลยี ₄				X	X		2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับขานาที่
ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-39 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของขานามืออาชีพที่อยู่รอด
อย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต จากการศึกษาของกลุ่มตัวแทน
เครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับขานา จำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง,
นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกันหา พาพิมพ์,
นางจรรวรณ์ มาตุรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหา
น้อยได้ดังต่อไปนี้

- การเรียนรู้และศึกษาถึงธรรมชาติ หมายถึง ขานามีการเรียนรู้จากธรรมชาติ ทั้งสภาพ
ดิน น้ำ และอากาศ เพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงานและแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้
- มีเครือข่าย หมายถึง ขานามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ
ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน
- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ขานานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษา
และพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ
- การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร หมายถึง ขานานำเทคโนโลยีและการสื่อสารมา
ประยุกต์ใช้ในการทำงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น และเป็นช่องทางการจำหน่ายผลผลิต

คำถามข้อที่ 3 ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาวัดได้จากอะไร ที่บอกว่าเป็น เกษตรกรชาวนาที่ประสบความสำเร็จ

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาวัดได้จากอะไร ที่บอกว่าเป็นเกษตรกรชาวนาที่ประสบความสำเร็จ การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ การทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จาก กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษา แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 กล่าวว่า “...รู้จักกินจักใช้ ทำบัญชีครัวเรือน₁ และต้องมีรายได้₂ ประจำ และจะรู้ว่า ประหยัดคอดออม₅”

R002 กล่าวว่า “...การลดต้นทุน เพิ่มรายได้₂ และการรวมกลุ่ม₃ กัน”

R003 กล่าวว่า “...การเรียนรู้และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา₄ ไม่หยุดนิ่ง ผลผลิตดีเพิ่มรายได้₂ มีการเก็บออม₅”

R004 กล่าวว่า “...ลดต้นทุนเพิ่มรายได้₂ คุณภาพผลผลิต เพื่อที่จะได้ไปแข่งขันเขาได้”

R005 กล่าวว่า “...สามารถจะลดหนี้สิน มีอยู่มีกิน ครอบครัวยั่งยืนมีรายได้เพิ่ม₂ ถ่ายทอดองค์ความรู้₆ และมีอาชีพที่มั่นคงของเกษตรกร”

R006 กล่าวว่า “...ผลผลิตที่ทำมากได้เพิ่ม₂”

R007 กล่าวว่า “...รายได้₂ ของชาวนา และทำการตลาด₇ เป็น”

ตารางที่ 4-40 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ
 ชวนาที่ประสบความสำเร็จ กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวนา

ปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชวนา ที่ประสบความสำเร็จ	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับชวนา							รวม ความถี่
	ที่เกี่ยวข้องกับชวนา							
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
จัดทำบัญชีครัวเรือน ₁	X							1
รายได้เพิ่ม ₂	X	X	X	X	X	X	X	7
มีเครือข่าย ₃		X						1
เรียนรู้ตลอดเวลา ₄			X					1
การออม ₅	X		X					2
การถ่ายทอดความรู้ ₆					X			1
การตลาด ₇							X	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวนาที่
 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-40 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ
 ชวนาว่าได้จากอะไร ที่บอกว่าเป็นเกษตรกรชวนาที่ประสบความสำเร็จ จากการศึกษาของกลุ่ม
 ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชวนาจำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี
 รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกัณหา
 พาพิมพ์, นางจรรุวรรณ มารุรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์
 จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- รายได้ หมายถึง ชวนามีการวางแผนการทำงาน การทำเกษตรตามทฤษฎีใหม่ ช่วยให้
 ชวนาสามารถนำองค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในการทำงานทำให้ลดต้นทุน เพิ่ม
 ผลผลิตและมีอาชีพเสริม ทำให้ชวนามีรายได้ที่เพิ่มขึ้น

- การออม หมายถึง การประหยัดจากการใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล และเมื่อนำรายได้
 ทั้งหมดจากการประกอบอาชีพนั้นนำมาหักออกจากการใช้จ่ายทั้งหมดรวมถึงการสำรองรายจ่าย
 ถูกเงินไว้แล้ว นำส่วนที่เหลือจะเป็นเงินออมสำหรับชวนาที่สะสมไปเรื่อย ๆ

- จัดทำบัญชีครัวเรือน หมายถึง ชาวนามีความรู้ในการจดบันทึก กำหนดรายได้ประจำ วางแผนการใช้จ่ายและการออม

- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน

- เรียนรู้ตลอดเวลา หมายถึง ชาวนามีการศึกษา ค้นคว้า และการพัฒนาการทำงานอยู่เสมอ

- การถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้การทำงานให้กับบุคคลหรือกลุ่ม เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือ ผู้นำชุมชน นำความรู้ด้านต่าง ๆ มาเป็นจิตอาสาเพื่อพัฒนาในยกระดับความรู้แก่ชาวบ้าน ทักษะความเชี่ยวชาญ และคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ในการส่งเสริมทำให้เกิดผลผลิตในการประกอบอาชีพมากขึ้น ลดต้นทุน เพิ่มมูลค่า รายได้เพิ่มขึ้น มีความอยู่รอดอย่างมั่นคงในการทำอาชีพ

- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- หนี้สิน หมายถึง ภาระของค่าใช้จ่ายที่ชาวนามีต้องจ่ายออกไปในการดำรงชีพ ซึ่งไม่เพียงพอกับรายได้ที่ได้รับ ส่งผลทำให้เกิดการกู้ยืมจากแหล่งต่าง ๆ คือ 1) คนทั่วไปที่ประกอบอาชีพการให้กู้ยืมเงินและมีการติดดอกเบี้ยตามข้อตกลง หรือเรียกว่า หนี้นอกระบบ 2) การกู้ยืมเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่าง ๆ เช่น การซื้อรถจักรยานยนต์ การซื้อเครื่องทุ่นแรงในการผลิต การซื้อปุ๋ยและเมล็ดพันธุ์ข้าว รวมถึงรายจ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้นเมื่อชาวนาไทยมีการจัดการที่ดี ใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควร ควบคุมรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้เกิดขึ้น จะทำให้เกิดการลดหนี้สิน ผลลัพธ์ คือ ครอบครัวชาวนามีความสามารถสร้างความเข้มแข็งได้

คำถามข้อที่ 4 ท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนามีควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนามีควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำงานที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน จากกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนามีจำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 กล่าวว่า “...ธรรมชาติเปลี่ยนไป ฝนตกไม่ตามฤดูกาล ให้รัฐบาลช่วยเสริมในด้าน

1) ลดต้นทุน 2) ผลผลิต 3) การตลาด, และเอาแนวคิดองค์ความรู้ทฤษฎีของรัชกาลที่ 9 มาใช้”

R002 กล่าวว่า “...บริหารจัดการกลุ่ม₂ และส่งเสริมให้ชัด และสร้างองค์ความรู้ของการตลาด₁”

R003 กล่าวว่า “...ปัจจุบันภาครัฐช่วยผลักดันชาวนา คือ การรวมตัว₂ รูปแบบทำนาแบบนาแปลงใหญ่ ชาวนาต้องการให้ได้ผลผลิตที่ดี 1) การเพิ่มผลผลิต 2) การรวมกลุ่ม₂ แลกเปลี่ยนเรียนรู้₃ ในกิจกรรมต่าง ๆ 3) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมร่วมกัน 4) ทำการทดลองจากพื้นที่จริง ทำให้เห็น 5) มีการวัดผลอย่างชัดเจน”

R004 กล่าวว่า “...ให้มีความรู้และเทคโนโลยี₄ ใหม่ ๆ”

R005 กล่าวว่า “...สนับสนุนอย่างจริงจัง ไม่ใช่กำหนดรูปแบบให้ชาวนา แต่เกษตรกรต้องการเป็นผู้นำและเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง ภาครัฐต้องเป็นที่เล็ง หรือผู้สนับสนุน และเกษตรกรต้องมีส่วนกำหนดนโยบายและแผนงาน₅”

R006 กล่าวว่า “...ให้ความรู้ของการทำนา₃ เช่น เมล็ดพันธุ์, การทำให้ถูกหลัก, พึ่งพาตนเองเป็นหลัก และหาช่องทางตลาด₁ ให้”

R007 กล่าวว่า “...ปัญหาของชาวนาและรู้ปัญหาของชาวนา สนับสนุนการตลาด₁ ต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต₃ การเพิ่มมูลค่าของข้าว

ตารางที่ 4-41 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้อง	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา							รวมความถี่
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
	การตลาด ₁	X					X	
มีเครือข่าย ₂		X						1
สร้างองค์ความรู้ในการเพิ่มผลผลิต ₃		X				X	X	3
เทคโนโลยี ₄			X	X				2
กำหนดนโยบายและแผนงานในการทำนา ₅					X			1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-41 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชานาควรรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้อง ในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน จากการศึกษาของกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานาจำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกันหา พาพิมพ์, นางจรรุวรรณ มาธูรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การตลาด หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย
- สร้างองค์ความรู้ในการเพิ่มผลผลิต หมายถึง ภาครัฐให้ความรู้ การทำนา ดิน น้ำ ปุ๋ย และพันธุ์ข้าวต่าง ๆ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ การต่อยอดภูมิปัญญา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เกิดการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
- การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนในการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น และเป็นช่องทางการในจำหน่ายผลผลิต

- มีเครือข่าย หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- กำหนดนโยบายและแผนงานในการทำนา หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนโดยการให้ชานามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการปลูกข้าว ขั้นตอน และวิธีการทำนา

คำถามข้อที่ 5 ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจน และมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนเกษตรกรผู้มีอาชีพชานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจน และมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานาจำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษานโยบายการพัฒนาลักษณะชานาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 กล่าวว่าได้ “...อยู่อย่างพอเพียงได้, รู้จักประหยัด รู้จักคิด”

R002 กล่าวว่า “...ไม่ได้, คุยยังเป็นหนี้ เพราะคนเราไม่เหมือนกัน เกษตรกรมีความคิดไม่เหมือนกัน”

R003 กล่าวว่า “...อยู่ได้, แบ่ง 2 ประเภท 1) คนที่เป็นชานามีอาชีพ จะพัฒนาได้ 2) คนที่มีอาชีพชานา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ คนที่เป็นมีอาชีพจริง ๆ สามารถปรับเปลี่ยนและ

ลดต้นทุนได้ และมีช่องทางการตลาดและถ่ายทอดคนอื่นได้ และไม่ท้อแท้ ขยัน อดทน”

R004 กล่าวว่า “... ได้, ความคิดของแต่ละคนไม่เหมือนกันและไม่ค่อยเปิดรับ เรียนรู้แต่ตัวเองคนเดียว ไม่ค่อยสนใจอะไร นอกจากคนรุ่นใหม่จะมีการมาเรียนรู้และไม่เยอะและจะได้เรียนรู้จากคนรุ่นใหม่”

R005 กล่าวว่า “... ได้, ใช้วิธีคนหนึ่งคน สร้างคนได้อีกก็คน (เปลี่ยนตัวเอง) ชุมชนแต่ละชุมชนช่วยเหลือกัน คือ ให้คนที่มียุทธศาสตร์ความรู้แบ่งปันคนที่ไม่มียุทธศาสตร์ความรู้ ได้ปัจจัยที่เสมอภาคกัน การเปลี่ยนแปลงถ้าได้การหนุนเสริมที่ดี ตัวอย่าง ถ้าลัดกระดุมเม็ดแรกจะถูกต่อ ถ้าลัดกระดุมผิดก็ผิดไป”

R006 กล่าวว่า “... ได้, เพราะเป็นมืออาชีพอยู่แล้ว”

R007 กล่าวว่า “... หลุดพ้นได้, จะพัฒนาค่อยเป็นค่อยไป ต้องพัฒนาตนเองก่อนเป็นอันดับแรก”

ตารางที่ 4-42 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ความเห็นของชานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้หรือไม่ กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา

ชานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้หรือไม่	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา							รวมความถี่
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
ชานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ ₁	X		X	X	X	X	X	6
ชานาไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ ₂		X						1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-42 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของมีอาชีพชานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนจากการศึกษาของกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา จำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวีรุ่งเรือง, นางกัลยา ไหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกันหา

พาพิมพ์, นางจรรุวรรณ มาธูรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ หมายถึง ชาวนามีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการนำแนวคิดการทำนาแบบพอเพียง ฟังพาดตนเอง ทำนาตามทฤษฎีใหม่และผสมผสาน นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้และต่อยอดภูมิปัญญาให้เกิดการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น และมีการวางแผนการทำนา จะทำให้ชาวนามีรายได้และหลุดพ้นจากความยากจนได้อย่างยั่งยืน

- ไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ หมายถึง ชาวนามขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการทำนาแบบพอเพียง ทำนาตามทฤษฎีใหม่และผสมผสาน ทำให้ได้ผลผลิตน้อย มีต้นทุนการผลิตสูง และมีหนี้สิน จึงไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้

คำถามข้อที่ 6 ขอให้ท่านเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนามีความสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนามีความสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

R001 “...เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ จะทำอะไรก็แล้วแต่ต้องมีแนวทางให้ชัดเจน เป็นอุตสาหกรรมครัวเรือนต้องมีรายได้ประจำ เราขายข้าวเราตีราคาข้าวไม่ได้ พ่อค้าเป็นคนตีราคา ตัวที่เป็นเกษตรกรให้ตั้งกลุ่ม, เข้มแข็ง สามารถต่อรองให้ชัดเจน ตั้งเป็นกลุ่มเดียวกันแล้วทำออกมาก็จะชัดเจน การตลาดก็จะสู้ได้ พี่เป็นนายกฯ ถึงชาวบ้านมาขอความช่วยเหลือเดือดร้อนก้านั้น ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือเป็นจิตอาสา”

R002 “...เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะการจัดแปลงใหญ่ปลูกข้าวตามความเหมาะสมของดินในที่นั้น ร่วมกันคิดร่วมกันทำจัดตั้งกลุ่มหรือเครือข่าย, ยึดแนวทางทฤษฎีใหม่, แบ่งที่นาให้ชัดเจน มีแหล่งน้ำและบริหารจัดการให้มีรายได้ตลาดทั้งปี ได้ความสุขของครอบครัว ครอบครัวอบอุ่น มีที่อยู่อาศัย มีความมั่นคงในชีวิต ได้ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ดี”

R003 “...เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะเกษตรกรที่เป็นชาวนาปัญหาหลัก ๆ อยู่กับการตลาด เพราะการตลาดมีหลายรูปแบบ ต้องเครือข่าย, และหน่วยงานภาครัฐมีการเปิดพื้นที่

จำหน่ายข้าวได้แต่ไม่สำเร็จ เพราะคุณภาพแบบเดิม ๆ ไม่มีการพัฒนา ชาวนาที่เป็นมืออาชีพต้องมีการพัฒนาคุณภาพ ยึดหลักทฤษฎีใหม่₂ และช่องทางการจำหน่ายด้วยถึงจะเป็นมืออาชีพ”

R004 “...เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะชาวนาไม่จำเป็นต้องมีที่นามาก แต่มีการปรับที่มาใช้ให้มีการเกษตรทฤษฎีใหม่แบบผสมผสาน₂ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี และภาครัฐน่าจะมีการส่งเสริมหลักสูตรเกษตร₃ ด้วย เพื่อรักษาฟื้นฟูเกษตรให้ยั่งยืน”

R005 “...เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ ต้องให้เกษตรกรมีพื้นที่ในการกำหนดนโยบายทุกระดับ ต้องเอาจากข้างล่างขึ้นข้างบน คือ กำหนดแรงงานตัวเองให้มีพื้นที่กำหนดตัวเอง เรียนรู้ เสนอแนะ มีส่วนร่วม มีเครือข่าย₁ ขอให้ใจเขามีการเปลี่ยนแปลง และมีส่วนร่วม มีบทบาท และจะเห็นการเปลี่ยนแปลงสู่ความยั่งยืน มีอิสระที่จะคิดและเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นคนอ่อนน้อม เคารพความแตกต่างหลากหลาย มีเมตตา แสวงหาความร่วมมือ เปลี่ยนคนจากข้างใน วิธีคิดวิธีปฏิบัติ และไม่ต่อสู้กับการผูกขาด นำหลักทฤษฎีใหม่₂ มา”

R006 “... เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะมีการรวมกลุ่ม₁ ทำน้อยได้มาก ไม่ใช่ทำมากได้น้อยมีการนำเกษตรทฤษฎีใหม่₂ แบบผสมผสานมาประยุกต์”

R007 “...มีการจัดตั้งการรวมกลุ่ม₁ น้อมนำหลักทฤษฎีใหม่₂ มาประยุกต์ใช้”

ตารางที่ 4-43 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน	R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับชาวนา							รวม ความถี่
	R001	R002	R003	R004	R005	R006	R007	
การจัดตั้ง/ รวมกลุ่ม/ เครือข่าย ₁	X	X	X		X	X	X	6
ยึดหลักทฤษฎีใหม่ ₂		X	X	X	X	X	X	6
ส่งเสริมให้มีหลักสูตรสำหรับเกษตร ₃				X				1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-43 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา เพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ จากการศึกษาของกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จำนวน 7 คน คือ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกันหา พาพิมพ์, นางจรรุวรรณ มาธูรไพจิตร โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน

- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชื่อนานำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชา มาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

- ส่งเสริมให้มีหลักสูตรสำหรับเกษตรกร หมายถึง การจัดทำวิชาเกี่ยวกับการเรียนการสอน เกษตร อาชีพการทำงาน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรประเภทข้าว

ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรประเภทข้าว จำนวนรวมทั้งสิ้น 4 คน โดยแสดงข้อมูลในตารางที่ 4-44

ตารางที่ 4-44 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

รหัส-ชื่อสกุล (Scholarly expert แทนด้วย S)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ดำรงตำแหน่ง/ หน่วยงาน	ประสบการณ์	บทบาทหน้าที่	
S001 คุณขวง เขียวนิล 	66	ปริญญาตรี	91/1 ม.7 ต.ราษฎร์นิยม อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี	ปราชญ์เกษตร ของแผ่นดิน สาขาปราชญ์ เกษตรเศรษฐกิจ พอเพียง	ด้านการเกษตรมา 30 ปี	- ปราชญ์ทางด้าน การศึกษาของการศึกษา นอกระบบ (กศน.) - ผู้อำนวยการศูนย์ การเรียนรู้ ศูนย์ปราชญ์ ชาวบ้านศรีขวง	
S002 รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์ 	70	ปริญญาเอก Doctor of philosophy (Economics)	สถาบันคลัง สมองของชาติ	นักวิชาการ อาวุโส สถาบันคลังสมอง ของชาติ	อาจารย์ประจำภาควิชา เศรษฐศาสตร์เกษตร และทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์	นักวิชาการอาวุโส สถาบันคลังสมองของ ชาติ	

ตารางที่ 4-44 (ต่อ)

รหัส-ชื่อสกุล (Scholarly expert แทนด้วย S)	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	ที่อยู่ปัจจุบัน	ดำรงตำแหน่ง/ หน่วยงาน	ประสบการณ์	บทบาทหน้าที่	
S003 ดร.รณวิทย์ ปรีฉัตรตระกูล 	53	ปริญญาเอก จาก Magagh University, India	94 บ้านขาด ม.4 ต.หนองพอก อ.ธวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด	ปราชญ์เกษตรของ แผ่นดิน สาขา ปราชญ์เกษตรผู้ทรง ภูมิปัญญาและมี คุณูปการต่อภาค การเกษตรไทย	รับราชการมา 26 ปี	- ผู้อำนวยการสำนักงาน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เกษตรอินทรีย์อีสาน - ผู้จัดการสหกรณ์เกษตร อินทรีย์ร้อยเอ็ด จำกัด	
S004 ดร.ธเนศ มณีกุล 	47	ปริญญาเอก สาขาพืชไร่	(สำนักงาน กปร.) เลขที่ 2012 ช.อรุณอมรินทร์ 36 ถ.อรุณ อมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ	ผู้อำนวยการกลุ่ม ประสานงานที่ 41 สำนักงานคณะกรรมการ พิเศษเพื่อประสานงาน พิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)	ผู้อำนวยการ โครงการ สำนักงาน มูลนิธิชัย พัฒนา	- ผู้อำนวยการ โครงการฯ - ผู้อำนวยการกลุ่ม ประสานงานที่ 41 ของ สำนักงานคณะกรรมการ พิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)	

ตารางที่ 4-45 ข้อมูลจำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
47 ปี	1	25.00
53 ปี	1	25.00
66 ปี	1	25.00
70 ปี	1	25.00
รวม	4	100.00

จากตารางที่ 4-45 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 4 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีอายุ 47 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีอายุ 53 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และมีอายุ 66 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีอายุ 70 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 4-46 ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	1	25.00
ปริญญาเอก	3	75.00
รวม	4	100.00

จากตารางที่ 4-46 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 4 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 4-47 ข้อมูลจำแนกตามที่อยู่ปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคกลาง	3	75.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	25.00
รวม	4	100.00

จากตารางที่ 4-47 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 4 คน พบว่าจำแนกตามที่ปัจจุบัน
ภาคกลาง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 คน
คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 4-48 ข้อมูลจำแนกตามตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้เชี่ยวชาญ (ทำนา)	3	75.00
นักวิชาการ (คลังสมอง)	1	25.00
รวม	4	100.00

จากตารางที่ 4-48 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 4 คน พบว่า จำแนกตามตำแหน่ง
ผู้เชี่ยวชาญ (ทำนา) จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และนักวิชาการ (คลังสมอง) จำนวน 1 คน
คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 4-49 ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ประสบการณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเกษตร	4	100.00

จากตารางที่ 4-49 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 4 คน พบว่า จำแนกตามประสบการณ์
การเกษตร จำนวน 4 คน

ตารางที่ 4-50 ข้อมูลจำแนกตามบทบาทหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

บทบาทหน้าที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้อำนวยการ โครงการสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา	1	25.00
ผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้	2	50.00
นักวิชาการอาวุโสคลังสมอง	1	25.00
รวม	4	100.00

จากตารางที่ 4-50 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 4 คน พบว่า จำแนกตามบทบาทหน้าที่ แสดงจำนวน ผู้อำนวยการ โครงการสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และนักวิชาการอาวุโสคลังสมอง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

สมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา กลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ

คำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

คำถามข้อที่ 1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตเป็นอย่างไร การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาคุณลักษณะชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...อดีตมีการวางแผน, การทำข้าวครั้งเดียว, และทำเพื่อกิน การทำเพื่อกิน จะไม่ค่อยมีปัญหาเพราะว่าไม่ต้องเร่งรีบ เพราะมีที่นาเป็นของตนเองไม่ต้องเช่าหวงแหนดที่ทำนา, กระบวนการทางธรรมชาติมากกว่า ภูมิอากาศ ดินสมบูรณ์, และสิ่งแวดล้อมก็จะอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติ, ก็จะมีพวกกุ้ง หอย ปู ปลา มีกินหลังจากทำนา มีความศรัทธาในอาชีพ”

S002 กล่าวว่า “...เหมือนเดิม เกษตรกรทำนาตามฤดูกาล, “สถานการณ์” (Situation) ไม่ใช่ “วิธีการ” (Method) ปลูกเพื่อขาย มีส่วนหนึ่งไว้กิน เพราะถึงมีวิธีการทำยังไงก็ได้ให้ได้ไวให้ได้เยอะ สถานการณ์คงเดิม ปลูกเพื่อขายในตลาด, ส่วนองค์ประกอบปลีกย่อย องค์รวมยังเหมือนเดิมมันทำให้กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ พยายามเข้ามาแก้ปัญหา, หนี้เยอะมาก ภาพรวมนี้ สถานการณ์ยังทรง ๆ อยู่ คือ เหมือนเดิม”

S003 กล่าวว่า “...ปรับปรุงเยอะในแง่ของการวางแผน, โครงสร้างการทำนา เพราะว่าดูจากอดีตมีข้าวไวแสงอย่างเดียว คือ ทำปีละครั้ง, ถ้าอยู่ในเขตชลประทานจะทำปีละ 2 ครั้ง โครงสร้างการทำนาเปลี่ยน ทำนา ขยายตัว โดยในเฉพาะพื้นที่ชลประทาน, พื้นที่ภาคอีสานยังปลูกข้าวได้ปีละครั้งอยู่ ปลูกข้าวคุณภาพ ส่วนพื้นที่สูงจะปลูกข้าวไร้มีการเปลี่ยนแปลงเยอะมาก ชาวนา

ดีขึ้นนะแต่ช่วง 4-5 ปีหลัง มีการใช้จ่ายมากขึ้น รายได้ไม่คุ้มรายจ่าย นวัตกรรมปรับเปลี่ยน ช่วงอายุปรับเปลี่ยน”

S004 กล่าวว่า “...เกษตรกรทำนาตามฤดูกาล₁ ความรู้จากบรรพบุรุษในการทำนาและใช้แหล่งน้ำธรรมชาติ₃ ดินมีความอุดมสมบูรณ์₄”

ตารางที่ 4-51 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวในในอดีต กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ปัจจัยการทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวในอดีต	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
ทำนาตามฤดูกาล ₁	X	X	X	X	4
หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยแก้ไข ₃		X			1
แหล่งน้ำธรรมชาติและชลประทาน ₄	X		X	X	3
ดินอุดมสมบูรณ์ ₅	X			X	2
ปรับเปลี่ยนการวางแผน ₆	X		X		2
การตลาด ₇		X			1
การวางแผนที่ทำนา ₈	X				1
ความศรัทธาในอาชีพ ₉	X				1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-51 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการทำนาในอดีต จากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายขวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปรินัตร์ตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ทำนาตามฤดูกาล หมายถึง ชาวนาทำนาตามฤดูกาลปีละ 1 ครั้ง (นาปี) หรือมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป (นาปรัง) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่การเพาะปลูกเป็นหลัก เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ราบ มีความแห้งแล้งในช่วงฤดูปลูกข้าว จึงทำนาปี โดยจะเก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคมและธันวาคม สำหรับภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่ปลูกข้าวเจ้าในเดือนกันยายนและพฤศจิกายน สำหรับบางท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานจะทำนาปรังด้วย โดยข้าวนาปีที่ปลูกจะเป็นข้าวนาสวน

เก็บเก็บในระหว่างเดือนตุลาคม และธันวาคม ส่วนข้าวนาปีที่ปลูกเป็นข้าวนาเมือง เก็บเกี่ยวระหว่างเดือนธันวาคมและมกราคม เป็นต้น

- ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน หมายถึง ชาวนามักประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เช่น การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล อาจจะประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน เป็นต้น ดังนั้น ชาวนาจึงต้องมีความรู้เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

- ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ในการปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น

- การวางแผนการทำนา หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว

- หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ พยายามเข้ามาแก้ปัญหาหนี้ของชาวนา

- การตลาด หมายถึง ปลูกเพื่อขายในตลาด มีส่วนหนึ่งแบ่งไว้กิน

- มีการหวงแหนพื้นที่ทำนา หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยความขยัน อดทน มีความรัก ความผูกพันต่อการทำนาและพื้นที่ทำนา อาจจะได้รับการเป็นมรดกจากบรรพบุรุษหรือชื่อเอง

- มีศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายาม อดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ

คำถามข้อที่ 1.2 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่ปัจจุบันเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนของสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวปัจจุบันจากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวนทั้งสิ้น 4 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...ปัจจุบันนี้มีการวางแผนการทำนา₁₀ โดยเร่งรีบหลายครั้ง₂ จะกระทบเรื่องของเศรษฐกิจ คือ ทำเพื่อขาย ฉะนั้นก็จะเร่งเรื่องผลผลิต และมีเรื่องเคมีเข้ามาสู่ระบบทางด้านการเกษตร การทำนาหลายครั้งส่วนใหญ่ ก็ทำให้มีปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตก็จะอยู่ในเคมีภัณฑ์ และสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย ถดถอยหายไปเพราะว่าได้ผลกระทบจากเคมี ยาปราบศัตรูพืช₉ ทำให้ปลาตาย และสิ่งแวดล้อม มีปัญหาสภาพภูมิอากาศและน้ำ₁₁”

S002 กล่าวว่า “...เอาทฤษฎีใหม่₃ ของพระเจ้าอยู่หัวมา และเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ อันนี้เป็นวิธีการนำมาใช้ในปัจจุบัน ทฤษฎีใหม่ของพระเจ้าอยู่หัวมาและเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ อันนี้เป็นวิธีการ แล้วก็ใช้ได้กับคนเฉพาะกลุ่ม มันถึงออกมาเป็นนาแปลง และออกมาเป็น Smart farmer เพื่อต้องการแก้ปัญหา₆ นี้ และทำให้สถานการณ์ใหญ่มันดีขึ้น ชาวนาหวงแหงนที่ดิน₁₃ ทำกิน แต่ถ้าเป็นองค์รวมยังเหมือนเดิม มันทำให้กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ พยายามเข้ามาแก้ปัญหา₆ นี้เยอะมาก มันถึงออกมาเป็นนาแปลง และออกมาเป็น (Smart farmer) คือ มีความรอบรู้₅ ใช้แหล่งน้ำธรรมชาติ₇ มีความสามารถในการวิเคราะห์ การบริหารจัดการ การวางแผนการทำงาน₁₀ การตลาด₁₂ การใช้ปุ๋ยธรรมชาติ₄ และคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลัก และเพื่อที่ ต้องการแก้ปัญหาต่าง ๆ สภาพภูมิอากาศ น้ำ₁₁ ที่ชาวนาหรือเกษตรกรส่วนใหญ่₁₁ นี้มีความรู้ที่ไม่เท่าทันต่อยุคสมัยนี้ แต่โดยภาพรวมนั้น สถานการณ์ยังทรง ๆ อยู่ คือ เหมือนเดิมความคิดเดิม ทำแบบเดิม”

S003 กล่าวว่า “...อยู่ในเขตชลประทาน₈ จะทำนาปีละ 2 ครั้ง₂ โครงสร้างการทำงาน เปลี่ยน การวางแผนทำนา₁₀ ขยายตัวขึ้น โดยในเฉพาะพื้นที่ชลประทานพื้นที่ภาคอีสานยังปลูกข้าวได้ปีละครั้ง₁ อยู่ ปลูกข้าวคุณภาพ ส่วนพื้นที่สูงจะปลูกข้าวไร้มีการเปลี่ยนแปลงเยอะมาก ชาวนาดีขึ้นนะแต่ช่วง 4-5 ปีหลัง มีการใช้จ่ายมากขึ้น รายได้ไม่คุ้มรายจ่าย นวัตกรรมปรับเปลี่ยน ช่วงอายุปรับเปลี่ยนแต่ชาวนา₁₁ ก็ยังมีความศรัทธาในอาชีพ₁₄ ของตนเอง”

S004 กล่าวว่า “...ต้องมีความรู้ รอบรู้ในการทำงานและนำมาประยุกต์ใช้₅ มีปัญหาสภาพภูมิอากาศ และน้ำ₁₁ การใช้สารเคมี₉”

ตารางที่ 4-52 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบัน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ปัจจัยการทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบัน	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
ทำตามฤดูกาล ₁			X		1
ทำนาแบบเร่งรีบ ₂	X		X		2
ใช้หลักทฤษฎีใหม่ ₃		X			1
ปุ๋ยธรรมชาติ ₄		X			1
การต่อยอดภูมิปัญญา ₅		X		X	2
หน่วยงานภาครัฐเข้ามาแก้ปัญหา ₆		X			1

ตารางที่ 4-52 (ต่อ)

ปัจจัยการทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวในปัจจุบัน	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
แหล่งน้ำธรรมชาติ ₇		X			1
ระบบชลประทาน ₈			X		1
การใช้สารเคมี ₉	X			X	2
การวางแผนการทำงาน ₁₀	X	X	X		3
ปัญหาสภาพภูมิอากาศ และน้ำ ₁₁	X	X		X	3
การตลาด ₁₂		X			1
การวางแผนที่ทำนา ₁₃		X			1
ความศรัทธาในอาชีพ ₁₄			X		1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-52 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการทำงานในปัจจุบัน จากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายยวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปริฉัตรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การวางแผนการทำงาน หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว

- ปัญหาสภาพภูมิอากาศและน้ำ หมายถึง ชาวนาเรียนรู้จากประสบการณ์และภูมิปัญญาเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ เช่น สภาพภูมิอากาศแห้งแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก เป็นต้น

- การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ

- การใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี หมายถึง ชาวนาใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี เนื่องจากหาซื้อได้ง่าย ราคาถูก และเห็นผลรวดเร็ว แม้ว่าจะมีผลเสียในด้านอื่น ๆ

- ทำนาตามฤดูกาล หมายถึง ชาวนาทำนาตามฤดูกาลปีละ 1 ครั้ง (นาปี) หรือมากกว่า

1 ครั้ง ขึ้นไป (นาปรัง) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่การเพาะปลูกเป็นหลัก เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นราบ มีความแห้งแล้งในช่วงฤดูปลูกข้าว จึงทำนาปี โดยจะเก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคม และธันวาคม สำหรับภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่ปลูกข้าวเจ้าในเดือนกันยายนและ พฤศจิกายน สำหรับบางท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานจะทำนาปรังด้วย โดยข้าวนาปีที่ปลูกจะเป็น ข้าวนาสวน เก็บเกี่ยวในระหว่างเดือนตุลาคม และธันวาคม ส่วนข้าวนาปีที่ปลูกเป็นข้าวนาเมือง เก็บเกี่ยวระหว่างเดือนธันวาคมและมกราคม เป็นต้น

- มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชาวนานำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชา มาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

- ความรู้เรื่องปุ๋ย หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืช และสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้ ชาวนายังศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และนำหมักขึ้นเอง

- หน่วยงานภาครัฐเข้ามาแก้ปัญหา หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ พยายามเข้ามาแก้ปัญหาทั้งผลผลิต และช่องทางจำหน่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม ออนไลน์

- ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ/ ชลประทาน หมายถึง ชาวนามักประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เช่น การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล อาจจะประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน เป็นต้น ดังนั้น ชาวนาจึงต้องมีความรู้เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

- การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

- มีการวางแผนพื้นที่ทำนา หมายถึง ชาวนาทำนาด้วยความขยัน อดทน มีความรัก ความผูกพันต่อการทำนาและพื้นที่ทำนา อาจจะได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษหรือซื้อเอง

- มีศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายาม อดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามีอาชีพควรเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามีอาชีพควรเป็นอย่างไร การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน

โดยสามารถสรุปผลการศึกษาคุณลักษณะชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ การทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...ถ้าเป็นมืออาชีพต้องหันกลับมาทำในเรื่องของการทำเกษตรกรรม ผสมผสาน ยั่งยืน, เรื่องของไร่ นาสวนผสม เกษตรทฤษฎีใหม่ต้องปรับเปลี่ยนในการบริหารจัดการ, ทำนาขายข้าวอย่างเดียวไม่ได้ เพราะว่าราคาข้าวชาวนาไม่ได้กำหนด แล้วใครที่จะเน้นทำนา อย่างเดียวก็ต้องเน้นข้าวคุณภาพ และต้องทำครบวงจรจะต้องทำเอง สีและจำหน่าย เกษตรกร ส่วนใหญ่ก็จะ ไปไม่ค่อยถึง”

S002 กล่าวว่า “...Change agent ต้องเป็นผู้พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง, การทำนาแบบ ผสมผสาน, และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ชาวนาต้องรองรับการเปลี่ยนแปลงให้ได้ แต่ การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องลงมือทำเองไปนาก็โหมง กับก็โหมง คุณลักษณะพึงประสงค์ คือ ประกอบ อาชีพให้เหมาะสมกับอาชีพ ให้ความสำคัญกับอาชีพ, พฤติกรรมการทำนาไม่เหมาะสมกับ การทำนา โดยมากจะไม่ทำเอง เขาจ้างทำนา และไม่รับผิดชอบ ไปไกล ไปหว่าน ไปเกี่ยว แต่ไม่ไป ขาย นั่งรออยู่ที่บ้าน ให้รถเกี่ยวให้ ต้องมีการทำด้วยตนเองและสัมผัสที่นา ความไม่ใส่ใจและ ความไม่ตระหนักในความสำคัญของอาชีพ คุณลักษณะเขาขาด เมื่อเขาขาดเขาก็เลยไม่เป็นชาวนา มืออาชีพที่แท้จริง ชาวนาส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ร้อยละ 90 ไม่ไปที่นา ใช้จ่าย”

S003 กล่าวว่า “...รู้จักวิธีการจัดการทำนาแบบผสมผสาน, ต้นทุน, รายได้ จะรู้ว่าจัดการ, อย่างไร และให้ความสำคัญกับอาชีพการทำนา”

S004 กล่าวว่า “...มีการทำนาแบบผสมผสาน, ปลูกข้าว ปลูกผัก ผลไม้”

ตารางที่ 4-53 ตารางวิเคราะห์สรุปผลของคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพ

กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

คุณลักษณะพึงประสงค์ ของชาวนามืออาชีพ	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
การทำนาแบบผสมผสาน ₁	X	X	X	X	4
มีการศรัทธาในอาชีพการทำนา ₂		X	X		2
การบริหารจัดการการทำนา ₃	X		X		2
ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ₄		X			1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและ ค้นพบ

จากตาราง 4-53 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามีอาชีพ จากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายวง เกียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.ธนาวิทย์ ปริฉัตรตระกูล, ดร.ธเนศ มณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน
- มีศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายามอดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ
- การบริหารจัดการ หมายถึง ชาวนามีการวางแผน การจัดการ และการควบคุมกระบวนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยว
- ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ชาวนามีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิด เพื่อให้การทำนามีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ชาวนาทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี

คำถามข้อที่ 3 ท่านคิดปัจจุบันชาวนามีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับใด เพราะเหตุใด

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนปัจจุบันชาวนามีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับใด เพราะเหตุใด การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนาหรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาคูณลักษณะชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...ระดับปานกลาง, คนที่มีทุนเยอะ ต้องมีนา 40-50 ไร่ ขึ้นไป ส่วนคนที่มี 10 ไร่ ขึ้นไป ต้องทำเกษตรผสมผสานเพื่อที่จะได้ไปอุดหนุน ในระดับปานกลางนี้ใครที่ทำพันธุ์ข้าวอะไรดีก็จะทำตามเพราะตัวเองไม่ได้ลงมือทำเอง และต้องไปเอาปุ๋ย ยา ที่พ่อค้าคนกลาง พอเวลาเก็บเกี่ยวก็จะหักหนี้สินกัน ส่วนใหญ่ รายได้ไม่ค่อยพอ และส่วนน้อยที่จะมีเหลือเก็บบ้าง”

S002 กล่าวว่า “...ระดับดี, ชาวนามีอาชีพกับชาวนาอินเทิน (เตรียมขึ้นมาเป็นมืออาชีพ) แต่ไม่เกี่ยวกับคุณทำมานานแค่ไหน ไม่เกี่ยวกับระยะเวลา ขึ้นอยู่กับความชำนาญการและความเชี่ยวชาญอาชีพ ในส่วนชาวนาทั่วไปไม่นับเป็นชาวนามีอาชีพ มีอาชีพทำนาแต่ไม่นับเป็นมืออาชีพ แยกได้ 3 กลุ่ม 1) ชาวนาทั่วไปร้อยละ 80 (ยังไม่เป็นพวกเตรียมกับมืออาชีพ) 2) ชาวนา

เตรียมขึ้นมาเป็นมืออาชีพร้อยละ 4-15 (กระบวนทัศน์, กระบวนการคิด, อัตรา) น้ำเต็มแก้ว
3) ชาวนามืออาชีพในเมืองไทยมีร้อยละ 5 ถึงร้อยละ 7 จาก 100 (ต้นแบบได้) ในระดับดีนี้ เกษตรกร
จะรู้จักพันธุ์ข้าว รู้ถึงข้อเด่นของสายพันธุ์ มีความรู้ที่ชัดเจน และมีการพึ่งตนเอง แต่มีข้อเสีย ไม่มี
การจดบันทึกและจัดทำบัญชีครัวเรือน”

S003 กล่าวว่า “...ระดับดีมาก, แยกกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ เกษตรที่ไม่ได้เรื่องเลยกับทำนา
อาชีพรอง ในระดับดีมากนี้ รู้จักการจัดทำข้าวพันธุ์อะไร มีข้อเด่น ข้อด้อย และมองถึงสายพันธุ์
ชัดเจน มีการคิดไตร่ตรอง รู้ถึงกระบวนการการทำ ดูแล และพึ่งตนเองได้ คิดค้นสารชีวภาพเอง
ปุ๋ยธรรมชาติเอง บำรุงดินเอง มีการจดบันทึกในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน
ระดับนี้รายได้ดีเพราะรู้รายละเอียดมาก”

S004 กล่าวว่า “...ระดับปานกลาง, จากข้อมูลของเกษตรกรรวมตัวกัน”

ตารางที่ 4-54 ตารางวิเคราะห์สรุปผลของระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของชาวนาใน
ประเทศไทย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ ของชาวนาในประเทศไทย	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
ระดับปานกลาง ₁ (หมายถึง เกษตรที่ทำพันธุ์ข้าวอะไรดี ก็จะทำตามเพราะตัวเองไม่ได้ลงมือทำเอง และต้องไปเอาปุ๋ย ยา ที่พ่อค้าคนกลาง พอเวลาเก็บเกี่ยวก็จะหักหนี้สินกัน ส่วนใหญ่ รายได้ไม่ค่อยพอ และส่วนน้อย ที่จะมีเหลือเก็บบ้าง)	X			X	2
ระดับดี ₂ (หมายถึง เกษตรกรจะรู้จักพันธุ์ข้าว รู้ถึงข้อเด่นของสายพันธุ์ มีความรู้ ที่ชัดเจน และมีการพึ่ง ตนเอง แต่มีข้อเสีย ไม่มีการจดบันทึกและจัดทำบัญชีครัวเรือน)		X			1

ตารางที่ 4-54 (ต่อ)

ระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ ของชานาในประเทศไทย	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
ระดับดีมาก ₃ (หมายถึง รู้จักการจัดทำข่าวพันธู์อะไร มีข้อเด่น ข้อด้อย และมองถึงสายพันธู์ชัดเจน มีการคิดไตร่ตรอง รู้ถึงกระบวนการ การทำ คูแผล และพึ่งตนเองได้ คิดค้น สารชีวภาพเอง ปุ๋ยธรรมชาติเอง บำรุงดินเอง มีการจดบันทึกในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ระดับนี้รายได้ดี เพราะรู้รายละเอียดดีมาก)			X		1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-54 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของชานาที่มีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับ จากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายยวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปริณัทรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ระดับปานกลาง หมายถึง เกษตรที่ทำพันธู์ข่าวอะไรดีก็จะทำตามเพราะตัวเองไม่ได้ลงมือทำเอง และต้องไปเอาปุ๋ย ยา ที่พ่อค้าคนกลาง พอเวลาเก็บเกี่ยวก็จะหักหนี้สินกัน ส่วนใหญ่รายได้ไม่ค่อยพอ และส่วนน้อยที่จะมีเหลือเก็บบ้าง

- ระดับดี หมายถึง เกษตรกรจะรู้จักพันธู์ข่าว รู้ถึงข้อเด่นของสายพันธู์ มีความรู้ที่ชัดเจน และมีการพึ่งตนเอง แต่มีข้อเสีย ไม่มีการจดบันทึกและจัดทำบัญชีครัวเรือน

- ระดับดีมาก หมายถึง รู้จักการจัดทำข่าวพันธู์อะไร มีข้อเด่น ข้อด้อย และมองถึงสายพันธู์ชัดเจน มีการคิดไตร่ตรอง รู้ถึงกระบวนการการทำ คูแผล และพึ่งตนเองได้ คิดค้นสารชีวภาพเอง ปุ๋ยธรรมชาติเอง บำรุงดินเอง มีการจดบันทึกในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ระดับนี้รายได้ดีเพราะรู้รายละเอียดดีมาก

ข้อคำถามที่ 4 ท่านคิดว่า การประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้จากอะไรบ้าง ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้จากอะไรบ้าง การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาคูณลักษณะชาวนาไทย ที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...มีทุน₁ และที่นาเป็นของตนเอง ไม่เช่าเขา มีความพร้อม₄ ทุกอย่าง ทำนาแล้วประสบความสำเร็จมีปริมาณมากพอสมควรมีเครือข่าย₃”

S002 กล่าวว่า “... ต้องมีทุน₁ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มแรก คือ บ้างเจกบุคคล เสรีจคนเดียว ทำคนเดียว สำเร็จคนเดียว เป็นต้นแบบ ตัวคนเดียว มีอยู่เยอะมาก มีประมาณ 45 ตั้งเป็นต้นแบบ₂ และดีเด่น กลุ่มสอง คือ ประสบความสำเร็จในกลุ่มย่อย ที่เรารู้จักในวิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์เล็ก ๆ มีศักยภาพเหนือกว่าพวกแรก กลุ่มย่อยมีจำนวนไม่น้อย และกลุ่มที่สาม คือ เป็นองค์กรใหญ่ ๆ สำเร็จ มีสมาชิกหลายพันคน กลุ่มใหญ่ มีจำนวนน้อย 1) ต้องรู้กระตือรือร้น พร้อมรับสิ่งใหม่ ๆ (น้ำไม่เต็มแก้ว) 2) ต้องปฏิบัติเป็น Smart farmer 3) ต้องมีความรับผิดชอบ เป็นผู้มีควมรับผิดชอบ 4) ต้องพร้อมที่จะปรับปรุงพัฒนา”

S003 กล่าวว่า “... ต้องมีทุน₁ ยั่งยืนในเชิงของรายได้ไม่ลดลง เป็นต้นแบบ₂ ที่ดีทำนาอย่างไรให้มีความเป็นอยู่ที่ดี”

S004 กล่าวว่า “...มีการรวมกลุ่มเครือข่าย₃ และต้องมีทุน₄

ตารางที่ 4-55 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ
การทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ การทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
มีทุน ₁ (นำมาใช้ในการลงทุนทำนาทั้งสิ่งที่เป็น ตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน)	X	X	X	X	4
ต้นแบบ ₂ (ตัวอย่างที่ดีในรูปแบบการทำนา)		X	X		2
เครือข่าย ₃ ความพร้อม ₄ (ทุนเป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน ที่นาของตนเองหรือเช่า และสภาพพื้นที่ ดิน ปุ๋ย สารชีวภาพและแหล่งน้ำ)	X			X	2
	X				1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและ
ค้นพบ

จากตาราง 4-55 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของชาวนาการประสบความสำเร็จของ
อาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้ จากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการ
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายยวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์,
ดร.รณวิทย์ ปริฉัตรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผล
การสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- เงินทุนของชาวนา หมายถึง ทุนที่นำมาใช้ในการลงทุนทำนาทั้งสิ่งที่เป็นตัวเงินและ
ไม่ใช่ตัวเงิน

- ต้นแบบการทำนา หมายถึง ตัวอย่างที่ดีในรูปแบบการทำนา

- เครือข่าย หมายถึง การรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจน

ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา

- ความพร้อมทรัพยากรและเงินทุนหมุนเวียน หมายถึง ความพร้อมด้านทุนเป็นตัวเงิน และไม่ใช่ตัวเงิน ที่นาของตนเองหรือเช่า และสภาพพื้นที่ ดิน ปุ๋ย สารชีวภาพและแหล่งน้ำ

ข้อคำถามที่ 5 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาคณะลักษณะชาวนา ไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...การทำแบบผสมผสาน₁ มีการจัดทำรายงาน₃ จดบันทึก₃ เก็บไว้ และควรมีการบริหาร₄ ในการทำนา ถ้าฝืนอยู่กับการทำนา ก็จะหมดไม่พอ”

S002 กล่าวว่า “...ต้องทำแบบผสมผสาน₁ และมีการวางแผน₂ ที่ดี เอาทฤษฎีมาจับ คือ ทฤษฎีปรับปรุงของชาวนา (เดมมิ่ง) PDCA+R วางแผนการผลิต (Plan) ต้องมีระบบ QC ของมัน, ปฏิบัติอย่างเดียว, ทิม (Do) แบ่งแยกกันมีเวลาของมัน ไถเมื่อไหร่ ตีเทือกเมื่อไหร่ เก็บเกี่ยวเมื่อไหร่, ทำแล้วไปคูด้วย ว่าปักดำแล้ว มีหอยเชอรี่ไหม ดินเป็นไง ต้นข้าวเป็นไง (Check), ปฏิบัติต้องไถไม่เอาปูนขาวใส่ (Action) การจัดทำรายงาน เพื่อเป็นตัวแบบต่อไป (Report) นี่แหละคุณสมบัติชาวนา (PDCA+R) เอาทฤษฎีมาจับและเพิ่มตัว R เพื่อที่จะมีการจัดทำบันทึกขึ้นเพื่อไม่ให้ลืม”

S003 กล่าวว่า “...ขยันทำแบบผสมผสาน₁ รู้จักวิธีการวางแผน₂ และจัดการ และต้องทำเอง การเตรียมดิน, การใช้ปุ๋ย, การใช้ยาฆ่าแมลง

S004 กล่าวว่า “...ทำเกษตรผสมผสาน₁ เพิ่มมากขึ้น”

ตารางที่ 4-56 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
ทำเกษตรผสมผสาน ₁	X	X	X	X	4
มีการวางแผนการทำนา ₂		X	X		2
การรายงาน จดบันทึกเพื่อเป็นต้นแบบ ₃	X				1
การบริหารในการทำนา ₄	X				1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-56 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายยวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปริฉัตรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน
- การวางแผนการทำนา หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว
- การรายงานจดบันทึกเพื่อเป็นต้นแบบ หมายถึง การจดบันทึกประจำวันของแต่ละวันเก็บไว้
- การบริหารจัดการ หมายถึง ชาวนามีการวางแผน การจัดการ และการควบคุมกระบวนการทำนาตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยว

แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ

คำถามข้อที่ 1 ทำไมที่ผ่านมาในอดีตปัญหา และสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหามีอะไรบ้าง

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในอดีตปัญหา และสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหามีอะไรบ้าง การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...ราคาข้าวไม่ได้กำหนดราคาข้าวเอง₂ เลยได้ผลต่างน้อย ถ้าชาวนาต้องเช่าที่ดินเขาทำ และเรื่องภัยธรรมชาติ รุนแรงกว่าเดิม”

S002 กล่าวว่า “...สาเหตุแห่งทุกข์ ชาวนาไม่รู้สาเหตุ แต่ปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงจึงเกิดปัญหา คือ 1) ปัญหาในเรื่องความแปรปรวนของธรรมชาติ₄ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง แมลงลง

- 2) ปัญหาในเรื่ององค์ความรู้₃ เรื่องเหตุแห่งทุกข์สภาพสังคมเปลี่ยน สภาพชุมชนเปลี่ยน 3) ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการของการทำงาน₁ เรื่องน้ำ, ดิน, เมล็ดพันธุ์, ผลผลิตและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
- 4) ปัญหาเกี่ยวกับภาครัฐ₂ การให้มากเกินไปทำให้ชาวนาส่วนใหญ่ รอรับ รอขอ ไม่ได้ช่วยเหลือตัวเองก่อน”

S003 กล่าวว่า “...ไม่รู้จักวิธีการจัดการ₁ ทำตามความรู้สึก จ้างทำนา ทำให้ปัจจัยครัวเรือนไม่มี ใช้ปัจจัยการผลิตตาม ๆ กัน เช่น การใช้ปุ๋ย โดยไม่ศึกษารายละเอียด ไม่ได้ติดตามเทคโนโลยีต่าง ๆ ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ไม่เกิดผลสำเร็จและจึงทำให้เกิดรายได้น้อย”

S004 กล่าวว่า “...ในเรื่องความแปรปรวนของธรรมชาติ₄ วิธีการจัดการการทำงาน₁ และเรื่ององค์ความรู้₃”

ตารางที่ 4-57 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัญหาและสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบการอาชีพการทำงานประสบปัญหาในอดีต

ปัญหาและสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบการอาชีพการทำงานประสบปัญหาในอดีต	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
การบริหารจัดการในการทำงาน ₁		X	X	X	3
ปัญหานโยบายของภาครัฐ ₂ (ชาวนาส่วนใหญ่ รอรับ รอขอไม่ได้ ช่วยเหลือตัวเองก่อน)	X	X			2
ปัญหาเรื่ององค์ความรู้ในการทำงาน ₃		X		X	2
ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ น้ำ ₄	X	X		X	3

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-57 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนจากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายยวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปริ้นตรตระกูล, ดร.ชนสม ณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การบริหารจัดการ หมายถึง ชาวนามีการวางแผน การจัดการ และการควบคุม กระบวนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยว

- ปัญหาสภาพภูมิอากาศและน้ำ หมายถึง ชาวนาเรียนรู้จากประสบการณ์และภูมิปัญญา เพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ เช่น สภาพภูมิอากาศแห้งแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก เป็นต้น

- ปัญหาภาครัฐ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐที่มากเกินไป ทำให้ชาวนาส่วนใหญ่ รอรับ รอขอ จึงไม่ได้ช่วยเหลือตัวเองก่อน

- ปัญหาเรื่ององค์ความรู้ หมายถึง ขาดความรู้ทางด้านพันธุ์ข้าวที่สมบูรณ์ ดิน ปุ๋ย คำถามข้อที่ 2 ทำไมท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้ อะไรเพิ่มเติมในอนาคต การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็น เกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษานโยบายการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...ต้องการที่จะไม่ให้ทำคนเดียว ต้องเป็นกลุ่ม₁ และต้องมีภาครัฐมาช่วย ในเรื่องของการทำข้าวครบวงจร การตลาด₄ การจัดการทรัพยากร₃ ถ่ายทอดความรู้₂ จะต้องมีลานตากข้าว จริง ๆ ถ้าจะอยู่รอดต้องปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรผสมผสาน₅”

S002 กล่าวว่า “...ต้องเรียนรู้ที่จะอยู่กับแบบรวมกลุ่ม₁ เกษตรผสมผสาน₅ เป็นปัจจัยเดียว เมื่ออยู่อย่างเป็นกลุ่ม (ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป) แล้ว เริ่มจะมีความรู้ใหม่ ๆ แล้วเอามาแลกเปลี่ยนกัน เรียนรู้และบูรณาการ มีกระบวนการคิดและเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ เมื่อเกิดความรู้ใหม่ ก็คือ การอยู่รอด และเป็นการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ถ้าทุกคนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนได้ กลุ่มก็จะประสบความสำเร็จและอยู่รอดอย่างยั่งยืน”

S003 กล่าวว่า “...มีความเฉพาะที่เกิดขึ้น มีการถ่ายทอดความรู้₂ มีการบริหารจัดการ ทรัพยากร₃ การสร้างเครือข่ายหรือรวมกลุ่ม₁ และสร้างกลไกการผลิตและสู่ตลาด₄ ของตัวเอง ต้องหาความเฉพาะ จะใช้พันธเฉพาะ เทคนิคอะไร อินทรีย์หรือไม่อินทรีย์ ต้องเป็นเกษตรผสมผสาน₅”

S004 กล่าวว่า “...มีการนำความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากร₃ และสิ่งแวดล้อม และการตลาด₄”

ตารางที่ 4-58 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม
ในอนาคต เพื่อเป็นขานามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม ในอนาคต	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
การรวมกลุ่ม ₁	X	X	X		3
การถ่ายทอดความรู้ ₂	X		X		2
การบริหารจัดการทรัพยากร ₃	X		X	X	3
กลไกการตลาด ₄	X		X	X	3
การเกษตรผสมผสาน ₅	X	X	X		3

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและ
ค้นพบ

จากตารางที่ 4-58 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของขานามืออาชีพที่อยู่รอด
อย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคตจากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการ
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายยวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์,
ดร.รณวิทย์ ปริฉัตรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผล
การสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การรวมกลุ่ม หมายถึง ขานามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ
ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน
- การจัดการทรัพยากร หมายถึง ขานามีการจัดสรรทรัพยากรที่มี เช่น น้ำ ดิน เมล็ดพันธุ์
ผลผลิต และเทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- กลไกการตลาดนำการผลิต หมายถึง รัฐบาลเข้ามาช่วยการตลาด สร้างกลไกการผลิต
เชื่อมโยงการตลาดนำความรู้การบริหารตลาดมาใช้
- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน
- การถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้การทำงานให้กับบุคคลหรือ
กลุ่ม

คำถามข้อที่ 3 ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพขานาวัดได้จากอะไร ที่บอกว่าเป็น
เกษตรกรขานาที่ประสบความสำเร็จ

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาไว้ได้จากอะไร ที่บอกว่า เป็นเกษตรกรชาวนาที่ประสบความสำเร็จ การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...ต้องทำเกษตรผสมผสาน₁ มีการคัดเมล็ดพันธุ์เฉพาะ₂ แต่ปัจจุบันมีแต่สารเคมี ต้องย้อนกลับไปหาอดีต คือ มีพื้นที่ปลูกผัก เลี้ยงปลาเพื่อการบริโภคมีการบริหารจัดการไร่₃ นามีความสุขโดยของครัว₄”

S002 กล่าวว่า “...ทำเกษตรแบบผสมผสาน₁ ตัวชี้วัดความสำเร็จของการประกอบอาชีพ GDP วัดได้จาก “ความสุขมวลรวม” (ไม่เคยอดอยู่ อดกิน) ของคน ๆ นั้น “อยู่ดี” (ปัจจัย 4 พร้อมสภาพแวดล้อมดี สังคมเป็นสุข) GDH = (ความสุขของครัว₄)”

S003 กล่าวว่า “...ยั่งยืน ความเป็นอยู่ไม่ตกต่ำลงทำเกษตรแบบผสมผสาน₁ คุณภาพชีวิตที่อยู่ดีขึ้น₃ ต้องมีที่ดินตนเอง รู้จักการบริหารจัดการไร่นา₃ และนวัตกรรมเข้ามาช่วยในการคัดเมล็ดพันธุ์₂”

S004 กล่าวว่า “...มีการทำเกษตรผสมผสาน₁ มีการยอมรับในเรื่องต่าง ๆ ทั้งสิ่งใหม่และสิ่งเก่านำมาผสมผสานกัน”

ตารางที่ 4-59 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาที่ประสบความสำเร็จ กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาที่ประสบความสำเร็จ	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
เกษตรผสมผสาน ₁	X	X	X	X	4
การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์เฉพาะ ₂	X		X		2
การบริหารจัดการ ₃	X		X		2
ความสุขของครัว ₄	X	X	X		3

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-59 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของ อาชีพชาวนาวัดได้จากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายขวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปริณัทรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล ดังต่อไปนี้โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน
- การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์เฉพาะ หมายถึง กระบวนการในการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด
- การบริหารจัดการ หมายถึง ชาวนามีการวางแผน การจัดการ และการควบคุม กระบวนการทำนาตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยว
- ความสุขของครัวเรือน หมายถึง ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุขใน ครอบครัว และมีเงินออม

คำถามข้อที่ 4 ทำไมท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริม จากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจาก ภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน การเป็นเกษตรกรที่ ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบ ความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน โดยสามารถสรุป ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจาก การสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...ระบบการรวมกลุ่ม, ร่วมมือซื้อ, การขาย ตลาด, การบริการสาธารณะ, และสหกรณ์เพื่อที่จะมีการต่อรองราคาทำให้มีความสุขของครัวเรือน”

S002 กล่าวว่า “...ต้องรวมกลุ่ม, นโยบายที่ก่อให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืน โอกาสจาก ภาครัฐ คือ เข้าถึงแหล่งทุน ทั้งตัวเงินและไม่ตัวเงิน (ลงทุนด้วยชีวิต) เข้าถึงแหล่งองค์ความรู้ เข้าถึง แหล่งเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้าถึงแหล่งการตลาด, ปลูกได้ขายไม่เป็น (ความเป็นจริงแท้) การตลาด เกษตรกรเป็นระบบ เวทนามาร์เก็ต เช่น ขายที่หน้าสหกรณ์ฯ, หน้าศาลากลาง”

S003 กล่าวว่า “...ภาครัฐดูในการรวมกลุ่ม, ให้เข้มแข็ง, ให้ข้อความรู้ และการแทรกแซง กลไกราคา การตลาด, มีการบริการสาธารณะ, เกิดขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการอันเป็น ประโยชน์ของสังคม”

S004 กล่าวว่า “...ภาครัฐดูแลเรื่องการตลาด, เกษตรกรเข้าถึง ดำรงชีพอย่างมีความสุข”

ตารางที่ 4-60 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ชาวนาครได้รับ การส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จ อย่างกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ชาวนาครได้รับการส่งเสริม จากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย ในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
การรวมกลุ่ม ₁	X	X	X		3
การตลาด ₂	X	X	X	X	4
การบริการสาธารณะ ₃	X		X		2
ความสุขของครัวเรือน ₄	X			X	2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-60 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของ อาชีพชาวนาครวัดได้จากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปรินัตร์ตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ระบบการรวมกลุ่ม หมายถึง นโยบายที่ก่อให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของภาครัฐ ที่เข้ามาส่งเสริม แต่เงื่อนไขที่สำคัญ คือ ชาวนาครต้องสร้างระบบการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง เพื่อร้องขอ ให้เกิดการส่งเสริมองค์ความรู้จากภาครัฐ และยังช่วยเหลือในการแทรกแซงกลไกราคาการตลาด การจัดให้มีการบริการสาธารณะเกิดขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการอันเป็นประโยชน์ของสังคม

- การตลาด หมายถึง การรวมกลุ่มทางการตลาดสร้างกลไกการต่อราคา รวมถึง การแทรกแซงกลไกราคาการตลาดเข้าถึงแหล่งการตลาดเกษตรกรอย่างเป็นระบบ ภาครัฐต้องเข้ามา มีบทบาทสำคัญการดูแลการตลาดในช่องทางที่หลากหลายที่สนับสนุน อาทิเช่น ขายเป็นหน้า สหกรณ์ฯ, หน้าศาลากลาง

- การบริการสาธารณะ หมายถึง การให้บริการของภาครัฐตอบสนองความต้องการ อันเป็นประโยชน์ของสังคม

- ความสุขของครัวเรือน หมายถึง การรวมกลุ่มทำให้เกิดความเข้มแข็งแก่สมาชิกทุกคน ทำให้ เกิดมีความสุขของครัวเรือน ทำให้ชาวนาครดำรงชีพอย่างมีความสุขชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สินมี ความสุขในครอบครัว และมีเงินออม

คำถามข้อที่ 5 ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจน และมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุนคนได้หรือไม่ได้ เพราะเหตุ

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจน และมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุนคนได้หรือไม่ได้ เพราะเหตุ การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ดังคำตอบของ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...ได้₁ ขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ และเป็นเกษตรกรที่ขยัน หากความรู้ที่ช่วยในการทำ”

S002 กล่าวว่า “...ไม่ได้₂ เพราะว่าชาวนา มี 3 กลุ่ม 1) ชาวนาทั่วไป 2) ชาวนาเตรียมขึ้นเป็นมืออาชีพ 3) ชาวนามืออาชีพมันจะทุกคนไม่ได้ จะยั่งยืนไม่ได้”

S003 กล่าวว่า “...ได้₁ ให้ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เกิดมูลค่าของแบรนด์ คือความยั่งยืนขององค์กร”

S004 กล่าวว่า “...ไม่สามารถหลุดพ้นได้ทุกคน₂ เนื่องจากปราชญ์หรือเกษตรกรคือที่จะทำตามใจตนเอง”

ตารางที่ 4-61 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ความเห็นของชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้หรือไม่ กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจน และมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอด อย่างยั่งยืนได้หรือไม่	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
ชาวนาทุกคนสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้	X		X		2
ชาวนาไม่ทุกคนที่จะสามารถหลุดพ้นจากความยากจน		X		X	2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-61 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนา สามารถหลุดพ้นจากความยากจน และมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุนคนจากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปริฉัตรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ หมายถึง การแสวงหาความรู้และการเรียนรู้เพื่อเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต และการสร้างตราสินค้า หรือ แปรนด์ ซึ่งจะไปสู่ความยั่งยืน

- ไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ หมายถึง เกษตรชาวนาสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม 1) กลุ่มชาวนาทัวไป 2) กลุ่มชาวนาที่ก้าวสู่การเป็นมืออาชีพ 3) ชาวนามืออาชีพ โดยสังเกตได้ว่า กลุ่มชาวนาทัวไปหรือบางคนเมื่อมีพฤติกรรมส่วนบุคคลโดยเน้นการทำตามใจตัวเอง จึงจะไม่สามารถให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา แสดงถึงการที่ไม่สามารถหลุดจากความยากจนได้ทุกคน

ชาวนาขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการทำนาแบบพอเพียง ทำนาตามทฤษฎีใหม่และผสมผสาน ทำให้ได้ผลผลิตน้อย มีต้นทุนการผลิตสูง และมีหนี้สิน จึงไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้

คำถามข้อที่ 6 ขอให้ท่านเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอท่านเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

S001 กล่าวว่า “...มีการลงมือทำนาเอง₁ มีการบริหารจัดการ₃ และรณรงค์₂ สับเปลี่ยนการทำนาอย่างเดี๋ยวมทำแบบผสมผสาน₄ และกระบวนการกลุ่มและสหกรณ์เกษตรกรจริง ๆ และทำให้กลุ่มบุคคลหาผลประโยชน์ในกลุ่มนี้”

S002 กล่าวว่า “...1) ตัวของชาวนาเอง ที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องทำเอง₁ ใช้แรงงานเครื่องจักรเทคโนโลยีและร่วมปฏิบัติด้วยตัวเองและมีความใส่ใจในการปลูกข้าวเพราะรัฐสร้างแรงจูงใจในการให้เปล่ามากเกินไป ถ้าลงทำเองจะรู้ว่าเป็นอย่างไร 2) ภาครัฐต้องมีแนวทาง

เสนอแนะพัฒนารณรงค์₂ ให้คนไทยบริโภคน้ำดื่มสะอาดและปลอดภัย และรณรงค์ให้บริโภคข้าว”

S003 กล่าวว่า “...มีการลงมือทำเอง₁ และมีบริหารจัดการ₃ เป็นลดความเสี่ยง ตลาด การออมการลงทุน การเงิน ถ้าไม่มีก็จะสูญเสียที่ดินทำกินและรณรงค์₂ ทำนาแบบผสมผสาน₄”

S004 กล่าวว่า “...ปราชญ์หรือเกษตรกรต้องลงมือทำเอง₁ และมีการบริหารจัดการ₃ ด้วย”

ตารางที่ 4-62 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน	S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ				รวม ความถี่
	S001	S002	S003	S004	
การลงมือทำเอง ₁	X	X	X	X	4
การรณรงค์ให้คนไทยบริโภคข้าว ₂	X	X	X		3
การบริหารจัดการ ₃ (เรื่องน้ำ, ดิน, เมล็ดพันธุ์, ผลผลิตและเทคโนโลยี หลังการเก็บเกี่ยว)	X		X	X	3
เกษตรผสมผสาน ₄	X		X		2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

จากตารางที่ 4-62 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนา สามารถหลุดพ้นจากความยากจน และมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุกคนจากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คือ นายยวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปริฉัตรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การลงมือทำเอง หมายถึง ลงมือทำนาด้วยตนเอง
- การรณรงค์ หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนและรณรงค์ให้คนไทยบริโภคข้าว และรณรงค์สืบเปลี่ยนการทำนา
- การบริหารจัดการ หมายถึง ชาวนามีการวางแผน การจัดการ และการควบคุมกระบวนการทำนาตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยว ทั้งในเรื่องของน้ำ, ดิน, เมล็ดพันธุ์, ผลผลิตและ

เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว

- เกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงกลุ่มและเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ของหมู่ที่ 3, หมู่ที่ 4, หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 9 ตำบลเจดีย์หัก จังหวัดราชบุรี รวมทั้งสิ้น 39 คน โดยมีรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์และผลการสัมภาษณ์รายชื่อคำถาม/ ผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

ตารางที่ 4-63 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้

รหัส (GROUP แทน GR)	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	ประสบการณ์ ทำนา (ปี)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)			ข้าว (กข 43)	ประเภท		รายได้เฉลี่ย ต่อปี (บาท)
					ไร่	งาน	วา		เกษตรผสม ผสาน	ทฤษฎี ใหม่	
GR1	นางสุภาวค์ สุขเสงี่ยม	52	ประถมศึกษา	10	17	1	-	X	X	-	180,000.-
GR2	นางจันทร์ทรี ชาติไทย	57	ประถมศึกษา	12	12	-	-	X	-	-	180,000.-
GR3	นางนิสา สักวาลเพชร	55	ประถมศึกษา	15	16	2	-	X	X	-	185,000.-
GR4	นางไฉน โตบางป่า	60	ประถมศึกษา	20	4	1	-	X	X	-	150,000.-
GR5	นางสุวี รัตนานุภาพ	47	ม.ปลาย	15	1	-	-	X	-	-	150,000.-
GR6	นางปราณี อินทุมาลัย	39	ม.ปลาย	10	1	3	-	X	-	-	150,000.-
GR7	นางเพ็ญศรี รื่นเริง	52	ประถมศึกษา	13	19	2	-	X	X	-	190,000.-
GR8	นายคำพจน์ สิทธิวงษ์	81	ประถมศึกษา	45	97	1	-	X	X	X	200,000.-
GR9	นายชัชฎา หลีเล้าธร	54	ประถมศึกษา	30	15	1	-	X	-	-	180,000.-
GR10	นางวิไล จันทร์ฉาย	72	ประถมศึกษา	40	3	1	-	X	-	-	150,000.-
GR11	นายบุญชู พงษ์ชื่นอารมณ์	65	ประถมศึกษา	35	10	-	-	X	X	-	180,000.-
GR12	นางกัญญานันท์ เชิดชู	53	ประถมศึกษา	23	28	3	-	X	X	X	200,000.-
GR13	นายสนอง มะเลอ	65	ประถมศึกษา	40	22	3	-	X	X	-	200,000.-
GR14	นางสนิท อารมณ์ดี	68	ประถมศึกษา	40	11	1	-	X	X	-	150,000.-

ตารางที่ 4-63 (ต่อ)

รหัส (GROUP แทน GR)	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	ประสบการณ์ ทำนา (ปี)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)			ประเภท			รายได้เฉลี่ย ต่อปี (บาท)
					ไร่	งาน	วา	ข้าว (กข 43)	เกษตรผสม ผสาน	ทฤษฎี ใหม่	
GR15	นายแก้ว ล้าเลิศหล้า	68	ประถมศึกษา	30	21	-	-	X	X	-	185,000.-
GR16	นางสมพิศ รุ่งเรือง	42	ม.ปลาย	25	10	3	-	X	X	-	180,000.-
GR17	นายสมวงศ์ สุขสวัสดิ์	65	ประถมศึกษา	30	5	2	-	X	-	-	180,000.-
GR18	นางโสรัส ปลื้มไทย	57	ประถมศึกษา	20	12	1	-	X	-	-	180,000.-
GR19	นางกัญญา พรหมฟ้า	54	ประถมศึกษา	20	31	3	-	X	X	-	190,000.-
GR20	นางชนากานต์ จิวศักดิ์	58	ประถมศึกษา	40	20	-	-	X	X	-	180,000.-
GR21	นางมณี เพงสุวรรณ	57	ประถมศึกษา	30	10	-	-	X	-	-	150,000.-
GR22	นางอรชร ปรีเปรม	56	ประถมศึกษา	30	14	1	-	X	X	-	180,000.-
GR23	นางช้อย คงศิริ	69	ประถมศึกษา	30	5	-	-	X	-	-	180,000.-
GR24	นายบุญเลิศ อินทรเล็ก	41	ม.ปลาย	20	7	-	-	X	-	-	180,000.-
GR25	นายสว่าง เพ็ญแก้ว	62	ประถมศึกษา	30	4	-	-	X	-	-	180,000.-
GR26	นายจัด โตบางป่า	71	ประถมศึกษา	40	19	1	-	X	X	-	190,000.-
GR27	นายสิทธิพงษ์ เทียมมนต์	47	ม.ปลาย	20	32	1	-	X	X	-	190,000.-
GR28	นายอลงกต เทียนมนต์	50	ประถมศึกษา	25	24	3	-	X	X	-	185,000.-

ตารางที่ 4-63 (ต่อ)

รหัส (GROUP แทน GR)	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	ประสบการณ์ ทำนา (ปี)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)			ข้าว (กข 43)	ประเภท		รายได้เฉลี่ย ต่อปี (บาท)
					ไร่	งาน	วา		เกษตรผสม ผสาน	ทฤษฎี ใหม่	
GR29	นายเจียร สุวรรณ	60	ประถมศึกษา	30	19	1	-	X	X	X	185,000.-
GR30	นางวาริ รื่นเริง	52	ประถมศึกษา	15	15	2	-	X	X	-	180,000.-
GR31	นางเพ็ญชัชชา อารมณีดี	51	ประถมศึกษา	15	9	1	-	X	-	-	180,000.-
GR32	นางยุพิน รอดเรือง	59	ประถมศึกษา	15	7	-	-	X	-	-	180,000.-
GR33	นางละออ สุขจินดา	42	ม.ปลาย	10	14	1	-	X	-	-	180,000.-
GR34	นางลำดวน ชั่งสุวรรณ	44	ม.ปลาย	15	82	1	-	X	X	-	190,000.-
GR35	นางมณฑา สังกวาลัยเพชร	55	ประถมศึกษา	20	8	3	-	X	X	-	180,000.-
GR36	นายสมหมาย คงโสม	50	ประถมศึกษา	20	23	3	-	X	-	-	190,000.-
GR37	นายวิเชียร สุวรรณ	47	ม.ปลาย	15	40	2	-	X	X	X	190,000.-
GR38	นางปราณี ทบเนตร	56	ประถมศึกษา	20	11	2	-	X	-	-	180,000.-
GR39	นายวลิต เจริญสมบัติ	60	ม.ปลาย	30	31	2	-	X	X	X	300,000.-
รวม								39	23	5	

ที่มา: ข้อมูลศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลเจดีย์หักจังหวัดราชบุรี เดือนมีนาคม 2562

รายได้ของ กลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลเจดีย์หัก จังหวัดราชบุรี ข้าว กข 43 รายละเอียดดังนี้

1. นายข้าวปลีก เป็นเงิน 15,000.- บาท
 2. โรงพยาบาลดำเนินสะดวก เป็นเงิน 22,500.- บาท (20,000+25,000 =45,000/2)
 3. โรงพยาบาลเมืองราช เป็นเงิน 94,500.- บาท
 4. โรงพยาบาลโพธาราม เป็นเงิน 30,000.- บาท
- เป็นเงิน 162,000*12 รวมรายได้ทั้งสิ้น 1,944,000.- บาท

1. ชื่อศูนย์การเรียนรู้

GR39 กล่าวว่า “...เดิม ศูนย์การเรียนรู้และพิพิธภัณฑ์ชาวนา และปัจจุบัน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้วย”

ภาพที่ 4-13 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

2. อายุการก่อตั้ง

GR39 กล่าวว่า “...เดิมก่อตั้งปี พ.ศ. 2545 จนเป็นศูนย์การเรียนรู้ประมาณ พ.ศ. 2548 ที่เริ่มเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้รวบรวมพี่น้องเกษตรกร เปลี่ยนแปลงกระบวนการทางความคิดเดิม ๆ สู่การผลิตข้าว เมล็ดพันธุ์ข้าว เป็นข้าวปลอดภัย”

3. โครงสร้างของสมาชิกของศูนย์การเรียนรู้

GR39 กล่าวว่า “...ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลเจดีย์หัก ตั้งอยู่เลขที่ 13 หมู่ที่ 6 ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรีจังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองราชบุรี 6 กิโลเมตร ตำบลเจดีย์หักมีเกษตรกร ทำนาทั้งหมด 292 ครัวเรือน มีพื้นที่ทำนา 4,388 ไร่ ศูนย์ฯ เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2545 จากการศึกษาชุมชนและจัดทำเวทีชุมชนตำบลเจดีย์หัก พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีปัญหาเรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยคุณภาพและขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี เกษตรกร

นิยมเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง เนื่องจากเมล็ดพันธุ์มีราคาแพง มีโรคแมลง และเกษตรกรใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ต่อไร่สูง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน และได้เสนอปัญหาผ่านสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี และได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในรูปปัจจัยการผลิตและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว มีการจัดตั้งเป็นกองทุนหมุนเวียนขึ้น เริ่มแรกมีสมาชิก จำนวน 25 ราย ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 162 ราย”

4. ที่ตั้งปัจจุบัน

GR39 กล่าวว่า”...เลขที่ 134 หมู่ที่ 6 ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองราชบุรี 6 กิโลเมตร”

5. วัตถุประสงค์การรวมกลุ่ม

GR39 กล่าวว่า “...กลุ่มนี้เป็นเกษตรกรชาวนาที่ทำนา ประสบความล้มเหลวมาตั้งแต่ตอนนั้นในเรื่องของเมล็ดพันธุ์ การเก็บการใส่ปุ๋ยต่างๆ ไม่มีการดูแลและการเรียนรู้ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2544 สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี จัดตั้งศูนย์ข้าวชุมชน ได้เข้าไปทั่วทุกหมู่บ้านแล้วไม่มีใครตอบรับ เผอิญเกษตรตำบลได้มาเจอ นายวลิต เจริญสมบัติ ก็เลยเกิดศูนย์ข้าวชุมชนแห่งนี้ขึ้นมา ก็เลยมีการตั้งเป็น โรงเรียนเกษตรกร กระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่เรื่องการเตรียมดิน การใช้เมล็ดพันธุ์ การลดละเลิกการใช้สารเคมี ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2545 จนกระทั่งประสบความสำเร็จ ในปี พ.ศ. 2547 สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ สามารถจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ได้ แต่ก็มาล้มเหลวอีกทีก็ตามนโยบายรัฐบาลที่ใช้ประชานิยมเข้ามา สร้างความระส่ำระสาย ให้กับพี่น้องเกษตรกร ไม่มีระบบระเบียบในการที่จะผลิตข้าวที่เป็นข้าวคุณภาพเลยล้มเหลวไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ตอนนี้ได้เริ่มกลับเข้ามาผลิตข้าว ปัจจุบันนี้เริ่มทำข้าวเพื่อสุขภาพ เพื่อเน้นการทำให้ข้าวหายไปจากตลาดปกติ ร้อยละ 20 ถึงร้อยละ 30 พี่น้องชาวนาก็จะไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้า”

6. รูปแบบการบริหารจัดการ

คณะกรรมการบริหาร

1. นายวลิต เจริญสมบัติ ประธาน
2. นายนิยม เขียมสุภา รองประธาน
3. นายธรรมนุญ บรรเจิดจรัสเลิศ เลขานุการ
4. นางลำไย เขียมสุภา เภรัญญิก

ภาพที่ 4-14 คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กรรมการตรวจสอบบัญชี

1) นายคณัย แก้วมุกดา 2) นางนิสา สังกวาลเพชร

คณะกรรมการด้านธุรกิจศูนย์ข้าว

ฝ่ายผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดี

1. นายนิยม เจียมสุภา ผู้จัดการ
2. นางจุฬี แก้วมุกดา รองผู้จัดการ
3. นางลัดดา จันทร์รุ่ง เลขานุการ
4. นางสาวพะยอม สุขเสงี่ยม เหมัญญิก
5. นางจันทร์ชาติไทย ประชาสัมพันธ์
6. นางธีระพร จินดาโชติ กรรมการ
7. นางละออ สุขจินดา กรรมการ

ภาพที่ 4-15 คณะกรรมการด้านธุรกิจศูนย์ข้าวบริหารศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ฝ่ายโรงสีข้าวชุมชน

1. นายธรรมบุญ บรรเจิดจรัสเลิศ ผู้จัดการ
2. นายเปลว เจียมสุภา รองผู้จัดการ
3. นายสมคิด เทียนมนต์ เลขานุการ
4. นางไฉน โตบางป่า เหมัญญิก
5. นางสาวหทัย สิทธิวงษ์ ประชาสัมพันธ์
6. นายประเสริฐ ศิริผล กรรมการ
7. นางชนากานต์ ฉวีศักดิ์ กรรมการ

ภาพที่ 4-16 คณะกรรมการฝ่ายโรงสีข้าวชุมชนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ฝ่ายผลิตปุ๋ยอินทรีย์

1. นางสาวสมหมาย นงนุช ผู้จัดการ
2. นางนิสา สัจจาลย์เพชร รองผู้จัดการ
3. นายคณัย แก้วมุกดา เลขานุการ
4. นางสาวปวี รอดเรือง เหมัญญิก
5. นางสาวมณฑา สัจจาลเพชร ประชาสัมพันธ์
6. นางเอี่ยม เจียมสุภา กรรมการ
7. นางสุภา สุขเสงี่ยม กรรมการ

ภาพที่ 4-17 คณะกรรมการฝ่ายผลิตปุ๋ยอินทรีย์ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

7. ลักษณะทางกายภาพของภูมิสังคม ภูมิปัญญา และความพร้อมสภาพแวดล้อมวัฒนธรรม

GR39 กล่าวว่า “...มีทุนทางปัญญา มีความพร้อมบุคลากร แต่ขาดคนที่จะรวบรวมตรงนี้มาเป็นหมวดหมู่ และถอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ตรงนี้มาสู่การปฏิบัติ เผอิญโชคดี ผม นายวลิต เจริญสมบัติ เคยได้เป็นวิทยากรพิเศษ ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน มาก่อน และได้ใช้องค์ความรู้ที่มีอยู่ สร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นที่น้อง แต่จริง ๆ แล้ว ผม นายวลิต เจริญสมบัติ ไม่ได้เกิดที่นี้ ก็ยังมีปัญหาในหลาย ๆ ส่วนซึ่งก็ค่อย ๆ คลี่คลายไปในทางที่ดีแล้ว ในการเป็นอิทธิพลทางสายเลือดของชุมชน เขาก็กลัวเป็นเรื่องปกติคิดว่าเราจะครอบงำชุมชนในเรื่องผลประโยชน์ต่าง ๆ ว่าเราจัดวางแต่เราจะทำยังไงในเรื่องผลประโยชน์จะให้ตกถึงพี่น้องชาวนา เกษตรกร ที่ขาดโอกาสต่าง ๆ ให้ได้ประโยชน์ตรงนี้มากที่สุด”

8. ลักษณะความสัมพันธ์ เครือข่าย

GR39 กล่าวว่า “...ในกลุ่ม สมาชิก มีสิทธิประโยชน์ของสมาชิกต่าง ๆ เช่น มีทุนการศึกษา สิทธิการรักษาพยาบาล และถ้าเกิดการเสียชีวิตก็มีเงินไปช่วยโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ของสมาชิก กลุ่ม และเป็นสหกรณ์ในหนึ่งเดียวกัน”

9. ประธานแกนนำ/ ศูนย์การเรียนรู้

GR39 กล่าวว่า “...นายวลิต เจริญสมบัติ ประธานศูนย์การเรียนรู้”

ภาพที่ 4-18 ประธานศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

10. รางวัลเชิดชูเกียรติ และหรือต้นแบบชุมชน

GR39 กล่าวว่า “...มีด้วยกันเยอะมากและพอที่จะยกตัวอย่างมีรางวัลเกษตรกรดีเด่น สาขาการทำนา รางวัลผู้บริหารศูนย์ข้าวชุมชนดีเด่น รางวัลผู้ทรงคุณค่าสมาคมข้าวไทย”

ภาพที่ 4-19 รางวัลของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.)

ภาพที่ 4-19 (ต่อ)

สมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

คำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

คำถามข้อที่ 1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอแนะนำในส่วน การเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำงานที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี สถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีต โดยสามารถสรุป ผลลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...ในอดีตต้นทุนต่ำ, การทำนายน้อย”

GR5 กล่าวว่า “...อดีตใช้วัวไถนา, ลงมือทำนาเอง, มีการวางแผนการทำงาน, และใช้ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักสารชีวภาพ, ไม่ใช้สารเคมี ไม่ต้องฉีดยาฆ่าหญ้า มีความรักในทีนาของตนมาก, และศรัทธาในการเป็นชาวนา, กระตือรือร้นหลังของชาติ”

GR7 กล่าวว่า “...ในอดีตต้นทุนต่ำ, รายจ่ายน้อยงดใช้ปุ๋ยเคมีใช้น้ำหมักสะเดา, หนึ่งขึ้นก็ใช้คนถอนเอาและมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานและทำนาด้วยตนเองลงมือทำเอง”

GR22 กล่าวว่า “...ต้นทุนในการทำน้ำดำ, ไม่ชอบสารเคมี แต่ใช้น้ำหมักชีวภาพสาร สะเดา₁₀”

GR24 กล่าวว่า “...ในอดีตต้นทุนต่ำ, ในการเกษตรใช้เงินน้อยไม่ใช้ปุ๋ยเคมีใช้ปุ๋ยหมัก₁₀”

GR27 กล่าวว่า “...ทำนาแบบเดิม ๆ ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำนา₂ ทำนาด้วยตัวเอง, ใช้น้ำหมักชีวภาพ₁₀”

GR29 กล่าวว่า “...อดีต ขายเมล็ดพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544 ใช้พันธุ์ข้าวอะไรดี และตรงกับตำบล เจริญหักใหม่ ผลผลิตเท่าไร? มีที่นา จำนวน 4-5 แปลง หางที่นาในการทำนา₁₁ และอัตราการใช้ เมล็ดพันธุ์ 25 กิโล ต่อ 1 ไร่ ทำเมล็ดพันธุ์เอง₃ ไร่เอง มีความศรัทธาในอาชีพการทำนา₁₂”

GR39 กล่าวว่า “...มีการจัดทำน้ำหมักสารสะเดา₁₀ ไม่ใช้สารเคมี รักษาระบบนิเวศน์₁ เกษตรกรยังยึดติดกับสมัยเดิม ๆ น้อยรายที่จะเรียนรู้กระบวนการใหม่ ๆ มีเมล็ดพันธุ์เอง₃ พยายาม หาจุดหลักใหญ่ ๆ และเครือข่าย₅ ค่อยเปลี่ยนพื้นฐานความคิดของเขา เกษตรกรบางคนอ่าน หนังสือไม่ออก การศึกษาข้งน้อย การถ่ายทอดเลยไม่ค่อยได้ถ่ายทอดทางวิชาการ₄ มาก ส่วนใหญ่จะ ให้ฝึกปฏิบัติจริง และลงมือทำเอง₂ ปัญหาไม่มีพื้นที่ลานตากข้าว₆”

ตารางที่ 4-64 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูก ข้าวในอดีต กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยการทำงานในพื้นที่ การปลูกข้าวในอดีต	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี					รวม ความถี่	
	GR1	GR5	GR7	GR22	GR24		
การรักษาระบบนิเวศน์ ₁						X	1
การทำนาและลงมือทำจริง ₂		X	X			X	4
มีเมล็ดพันธุ์เอง ₃						X	2
มีการถ่ายทอดทางวิชาการ ₄						X	1
มีเครือข่าย ₅						X	1
ปัญหาไม่มีพื้นที่ลานตากข้าว ₆						X	1
ต้นทุนต่ำ ₇	X		X	X	X		4
แรงงานสัตว์ ₈		X					1
การวางแผนการทำนา ₉		X					1
การทำน้ำหมักชีวภาพ ₁₀		X	X	X		X	5

ตารางที่ 4-64 (ต่อ)

ปัจจัยการทำงานในพื้นที่ การปลูกข้าวในอดีต	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี								รวม ความถี่
	GR1	GR5	GR7	GR22	GR24	GR27	GR29	GR39	
หวงแหนพื้นที่ทำนา ₁₁		X					X		2
ศรัทธาในอาชีพ ₁₂		X					X		2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-64 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการทำงานในพื้นที่การปลูกข้าว ตั้งแต่อดีตจากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 8 คน คือ นางสาวกัญ สุขเสงี่ยม, นางสุรี รัตนานุภาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเรือง, นางอรชร ปรีเปรม, นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์, นายเจียร สุวรรณ และนายวดีต เจริญสมบัติ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การทำน้ำหมักชีวภาพ หมายถึง ชาวนามีความรู้และคิดค้นการทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพสาร สะเดาและใช้เอง และการใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์
- ภูมิปัญญาสะสมต่อยอดบรรพบุรุษ หมายถึง ชาวนาทำนาด้วยตนเอง โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์และภูมิปัญญาที่มีต่อยอดและนำมาประยุกต์ใช้
- ต้นทุนการผลิตต่ำ หมายถึง ชาวนาสามารถเพาะเมล็ดพันธุ์ และทำปุ๋ยใช้เอง ใช้แรงงาน ของตนเองในการทำนาเอง
- เพาะเมล็ดพันธุ์ หมายถึง ชาวนาทำการเพาะเมล็ดพันธุ์ขึ้นมาใช้ในการทำนาเอง
- มีการหวงแหนพื้นที่ทำนา หมายถึง หวงแปลงที่นาในการทำนารู้สึกถึงความรักในที่ทำนา ของตนมาก
- มีศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง มีความศรัทธาในอาชีพการทำนา และเชื่อมั่นต่อ อาชีพการทำนา
- การรักษาระบบนิเวศน์ หมายถึง รักษาสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก จัดทำปุ๋ยน้ำหมัก สะเดา

- ปัญหาการถ่ายทอดทางวิชาการ หมายถึง เกษตรกรบางคนอ่านหนังสือไม่ออก การศึกษายังน้อย การถ่ายทอดเลยไม่ได้ผลลัพธ์ อาจไม่ครบทุกคนเพราะบางคนอ่านเขียนไม่ได้ ต้องปรับการเรียนรู้แบบการลงมือจริงและส่วนใหญ่จะให้ฝึกปฏิบัติจริง

- เริ่มสร้างเครือข่าย หมายถึง ปรับเปลี่ยนแนวคิดรวบรวมกลุ่มสมาชิก และสร้างเครือข่าย
 - ปัญหาไม่มีพื้นที่ลานตากข้าว หมายถึง ชาวนาไม่มีพื้นที่สำหรับการตากข้าว
 - แรงงานสัตว์ หมายถึง ชาวนาทุ่นแรงด้วยการใช้สัตว์ในการทำนา เช่น วัวและควาย
 - การวางแผนการทำนา หมายถึง ชาวนามีวิธีการวางแผนของตนเอง ปรับรูปแบบง่าย ๆ
- คำถามข้อที่ 1.2 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวปัจจุบันเป็นอย่างไร

ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในส่วนการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา จากกลุ่มตัวแทน ศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี สถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวปัจจุบัน โดยสามารถสรุปผลลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...ปัจจุบันต้นทุนสูง,”

GR3 กล่าวว่า “...ได้มาเรียนรู้ปุ๋ยธรรมชาติ₁ และสารชีวภาพน้ำหมักสะเดา₂ มีศูนย์ข้าว₄ มีพันธุ์ข้าวที่ดีและเพิ่ม และดีต่อสุขภาพ มาด้วยองค์ความรู้ปรับฐานความคิด₅ เปลี่ยนวิถีชีวิตในแนวทางที่ดี₇ ขึ้น รวมถึงสุขภาพที่ดี₂ ขึ้นด้วยและรักหวงแหนที่ทำนา₁₃ ไว้ให้ลูกหลาน”

GR5 กล่าวว่า “...ปัจจุบันมีฝืนนาเป็นของตนเอง₁₃ รักในการทำนาเพราะชาวนาเป็นกระดูกสันหลังของชาติ₁₄ และทำนาโดยมีวางแผนการทำนา₁₅ ใช้เครื่องจักร₈ ใช้ปุ๋ยมีต้นทุนสูง₉”

GR7 กล่าวว่า “...ปัจจุบันใช้เครื่องมือ₈ ทางเกษตรทุกอย่าง ทั้งปุ๋ย ทั้งยา ทำให้เพิ่มต้นทุน₉”

GR24 กล่าวว่า “...ปัจจุบันใช้ปุ๋ยมากขึ้นเพราะต้นทุนสูง₉ มากขึ้น”

GR27 กล่าวว่า “...ปัจจุบันมีความรู้ความเข้าใจในการทำนา₁₀ มากขึ้นมีการวางแผนการทำงาน₁₅ ด้านการเกษตรปุ๋ยธรรมชาติ₁ และเมล็ดพันธุ์ข้าวที่สมบูรณ์ศรัทธาในอาชีพชาวนา₁₄”

GR29 กล่าวว่า “...ปัจจุบันทางศูนย์ก็มีลานตากข้าว₃ มีที่เก็บเมล็ดพันธุ์₆”

GR39 กล่าวว่า “...ต้องพัฒนาต่อยอด₄ เราทำข้าวเพื่อสุขภาพตามตลาด₁₁ ต้องการ เพื่อไม่ตกเป็นเครื่องมือพ่อค้าคนกลาง ในส่วนของศูนย์ (ศพก.) ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กำลังปรับฐานความคิด₅ เพื่อที่จะทำข้าว กข 43 บางคนทำแล้วประสบความสำเร็จ ส่วนบางคนทำแล้วไม่ประสบผลสำเร็จและปัจจุบันมีพื้นที่ตากข้าวและเก็บเมล็ดพันธุ์”

ตารางที่ 4-65 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูก
ข้าวในปัจจุบัน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยการทำงานในพื้นที่การปลูก ข้าวในปัจจุบัน	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี								รวม ความถี่
	GR1	GR3	GR5	GR7	GR24	GR27	GR29	GR39	
มีความรู้ปุ๋ยธรรมชาติ ₁		X				X			2
มีสุขภาพที่ดีขึ้น ₂		X							1
มีพื้นที่ลาดตากข้าว ₃							X		1
การต่อยอดองค์ความรู้ ₄								X	1
มีการปรับฐานความคิด ₅		X						X	2
จำนวนเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้น ₆							X		1
เปลี่ยนวิถีชีวิตในทางที่ดี ₇		X							1
การใช้เครื่องมือเครื่องจักร ₈			X	X					2
ต้นทุนสูง ₉	X		X	X	X				4
การพัฒนาองค์ความรู้การทำงาน ₁₀						X			1
การตลาด ₁₁								X	1
การทำน้ำหมักชีวภาพ ₁₂		X							1
การวางแผนที่ทำงาน ₁₃		X	X						2
ศรัทธาในอาชีพ ₁₄			X			X			2
การวางแผนการทำงาน ₁₅			X			X			2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
สินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่4-64 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการทำงานในพื้นที่การปลูกข้าว
ในปัจจุบัน จากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.)
จำนวน 8 คน คือ นางสาวกัญ สุขเสงี่ยม, นางสุรี รัตนานุภาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเรียง, นางอรชร ปรีเปรม,
นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์, นายเจียร สุวรรณ และนายวลิต เจริญสมบัติ โดย
เรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ต้นทุนสูง หมายถึง ชาวนาใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี เนื่องจากหาซื้อได้ง่าย ทำให้เกิดต้นทุนในการทำนาสูงขึ้น

- ความรู้ปุ๋ยธรรมชาติ หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้ ชาวนายังคิดค้นสารชีวภาพ น้ำหมักขึ้นเอง

- การปรับฐานความคิด หมายถึง ชาวนามีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิดเพื่อให้งานทำมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ชาวนาทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี การเปลี่ยนแนวความคิดมาทำข้าวอินทรีย์ เป็นต้น

- เครื่องมือเครื่องจักรสนับสนุนการทำนา หมายถึง เครื่องทุนแรงที่สนับสนุนการทำนาให้สะดวก รวดเร็ว

- การหวงแหนที่ทำนา หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยความขยัน อดทน มีความรัก ความผูกพันต่อการทำนาและพื้นที่ทำนา อาจจะได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษหรือชื่อเอง

- ศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายามอดทน และมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ

- การวางแผนการทำนา หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิต ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว

- สุขภาพดี หมายถึง ไม่เจ็บไข้ ร่างกายแข็งแรง

- มีพื้นที่ลาดตากข้าว หมายถึง มีพื้นที่ไว้ตากข้าวและใช้ประโยชน์

- การยกระดับศักยภาพการผลิต หมายถึง ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ

- จำนวนเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้น หมายถึง ชาวนามีการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ดีนำมาเป็นพันธุ์เพื่อใช้ในการทำนาในรอบต่อไป

- เปลี่ยนวิถีชีวิตความสุขของครัวเรือน หมายถึง ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุขในครอบครัว มีเงินออม และสุขภาพร่างกายแข็งแรง

- การพัฒนาองค์ความรู้การทำนา หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานที่เพิ่มขึ้นจากเดิม และสามารถนำไปต่อยอดองค์ความรู้ในอนาคต

- ค้นหาความต้องการของผู้บริโภค หมายถึง การพัฒนาพันธุ์ข้าว โดยนำความต้องการ

บริโภคมพัฒนาพันธุ์ข้าวเพื่อสุขภาพ โดยในการตลาดนำการผลิต

- การทำน้ำหมักชีวภาพ หมายถึง ชาวนามีความรู้และคิดค้นการทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพเอง

คำถามข้อที่ 2 เมื่อท่านได้เข้ามาเรียนรู้จากกลุ่ม ท่านคิดว่าการทำนาให้ประสบผลสำเร็จในอาชีพการทำนาควรเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนได้เข้ามาเรียนรู้จากกลุ่ม การทำนาให้ประสบผลสำเร็จในอาชีพการทำนาควรเป็น จากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี โดยสามารถสรุปผลลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์

GR1 กล่าวว่า “...มีความรอบรู้ในการทำนา, มากขึ้น รู้ข่าวสาร, จากกลุ่มมากขึ้น และมีความรู้ในการเตรียมดินปลูกและเวลาเกี่ยวจนนำไปขาย”

GR3 กล่าวว่า “...ได้มาเรียนรู้ มีศูนย์ข้าวฯ และดีต่อสุขภาพมาด้วยองค์ความรู้แล้วมีความรู้ในการทำนา, เพิ่มมากขึ้น เปลี่ยนวิถีชีวิตในแนวทางที่ดีขึ้นทำให้สุขภาพก็ดี”

GR5 กล่าวว่า “...เรียนรู้และรอบรู้, ตั้งแต่เตรียมดิน เก็บตัวอย่างดินตรวจ เก็บพันธุ์ที่ตลาดต้องการ, ไว้ใช้หว่าน ลดปุ๋ย ลดการใช้สารเคมี, ทำปุ๋ยน้ำใช้เอง”

GR7 กล่าวว่า “...เริ่มตั้งแต่การมีความรอบรู้ในการทำนา, เตรียมดิน เตรียมพันธุ์ข้าวให้พอกับไร่นา ลดใช้สารเคมี, หักใช้ชีวภาพก่อนเกี่ยวจะไม่ฉีดเคมี”

GR24 กล่าวว่า “...มีความรอบรู้ในการทำนา, มากขึ้น รู้ข่าวสาร, จากกลุ่มมากขึ้น ลดการใช้สารเคมี”

GR27 กล่าวว่า “...ลักษณะของปราชญ์ที่ดีประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน มีตลาดรองรับ, มีการวางแผนที่ดี, ในกลุ่มของตนเอง แล้วยังนำความรู้ไปปฏิบัติ”

GR39 กล่าวว่า “...มีความรอบรู้ในการทำนา, และนำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดและสร้างกระบวนการคิด, ที่หลุดจากเดิม ๆ แล้วเข้าสู่กระบวนการคิดใหม่ ๆ เพื่อนำไปปฏิบัติจริง เปลี่ยนวิถีชีวิตในแนวทางที่ดีขึ้น”

ตารางที่ 4-66 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ
การทำนา กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยการประสบความสำเร็จ ของอาชีพการทำนา	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี							รวม ความถี่
	จังหวัดราชบุรี							
	GR1	GR3	GR5	GR7	GR24	GR27	GR39	
มีความรอบรู้ในการทำงาน ₁	X	X		X	X		X	5
เปลี่ยนวิถีชีวิตสุขภาพ ₂		X					X	2
ลดการใช้สารเคมี ₃			X	X	X			3
มีการรับรู้ข่าว สาร ₄	X				X			2
มีการวางแผนที่ดี ₅						X		1
เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ตลาดต้องการ ₆			X			X		2
สร้างกระบวนการคิด ₇							X	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-66 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการได้เข้ามาเรียนรู้จากกลุ่ม จากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.) จำนวน 8 คน คือนางสุภาภรณ์ สุขแสงี่ยม, นางสุรี รัตนานุภาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเริง, นางอรชร ปรีเปรม, นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์ และนายวิไล เจริญสมบัติ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ความรอบรู้ในการทำงาน หมายถึง การรู้รับกระบวนการทั้งหมดตั้งแต่เตรียมดิน พันธุ์ข้าว เก็บตัวอย่างดินตรวจ หว่าน ปลูก ทำปุ๋ยน้ำ เก็บเกี่ยวจนนำไปขายสารไปขาย
- ลดการใช้สารเคมี หมายถึง การใช้ปุ๋ยธรรมชาติทดแทนการใช้สารเคมี
- เปลี่ยนวิถีชีวิตในแนวทางที่ดีขึ้น หมายถึง ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุขในครอบครัว มีเงินออมและสุขภาพร่างกายแข็งแรง
- การรับรู้ข่าวสาร หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน

- ตลาดรองรับ หมายถึง การขายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ตลาดต้องการ และปลูกข้าวผลิตข้าวขายตามความนิยมของผู้บริโภคหรือมีตลาดรองรับ

- การวางแผนที่ดี หมายถึง ชาวนามีการบริหารจัดการ การควบคุม การผลิตตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่เริ่มแรกในการปลูกข้าวจนเสร็จกระบวนการเก็บเกี่ยว

- สร้างกระบวนการคิด หมายถึง การคิดอย่างเป็นระบบแล้วเข้าสู่กระบวนการคิดจากความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำไปปฏิบัติจริงเปลี่ยนวิถีชีวิตที่ดีขึ้น

คำถามข้อที่ 3 ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างกับปราชญ์หรือเกษตรกรดีเด่นที่ได้ถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ความสำเร็จอย่างไร

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนได้เรียนรู้เกี่ยวกับปราชญ์หรือเกษตรกรดีเด่นที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ความสำเร็จ การทำนาให้ประสบผลสำเร็จในอาชีพการทำนาควรเป็น จากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี โดยสามารถสรุปผลลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...มีความรู้มากขึ้นในการทำนา, ดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ”

GR4 กล่าวว่า “...ดีทุกอย่างมีความรู้มากขึ้นในการทำนา, เพราะตั้งแต่เข้ามาศูนย์ข้าวเกิดขึ้น มีการลดเมล็ดพันธุ์ ทำปุ๋ยใช้เอง, และมีกลุ่ม ได้รู้ถึงศัตรูพืชและแมลงต่าง ๆ, ตามความคิดของตนเองว่า ข้าว 43 ทำแล้วไม่สำเร็จ แต่บางคนสำเร็จก็ดีใจด้วย บางคนมีความรู้เรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าว, กับการหมักสารชีวภาพ, ใช้เองด้วย”

GR5 กล่าวว่า “...ได้นำความรู้มาปรับใช้ในการทำนา”

GR6 กล่าวว่า “...ส่งเสริม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น, และได้รับคำแนะนำมาสู่ถึงจุดดีจุดค่อย”

GR7 กล่าวว่า “...ได้นำความรู้มาปรับใช้กับนา, ของเราได้มาก”

GR23 กล่าวว่า “...มีความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว, ที่แตกต่างกัน ข้าวหอมมะลิกับข้าว กข 43”

GR24 กล่าวว่า “...ได้นำความรู้มาปรับใช้ในการทำนา”

GR27 กล่าวว่า “...ได้เรียนรู้ทุกเรื่องของการทำนา, ที่เขาแนะนำ แล้วก็นำไปปฏิบัติตาม ทำให้เราประสบความสำเร็จได้ มีการจัดทำปุ๋ยเอง, รู้ถึงศัตรูแมลงต่าง ๆ, มีความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว, มีการนำภูมิปัญญามาใช้, การทำนาปลอดสาร, พืชผักปลอดสาร, มีการสอนทำการหมักสารชีวภาพ, ส่งเสริมทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น, ด้วย ”

GR39 กล่าวว่า “...มีการนำภูมิปัญญามาใช้, การหมักสารชีวภาพ, ทำนาปลอดสาร, พืชผักปลอดสาร,”

ตารางที่ 4-67 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของสิ่งที่ได้เรียนรู้จากปราชญ์หรือเกษตรกร
ดีเด่น กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากปราชญ์หรือ เกษตรกรดีเด่น	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี									รวม ความถี่
	GR1	GR4	GR5	GR6	GR7	GR23	GR24	GR27	GR39	
มีความรอบรู้ในการทำนา ₁	X	X	X		X		X	X		6
ความรู้การทำปุ๋ย ₂		X						X		2
การกำจัดศัตรูพืชและแมลง ₃		X						X		2
การวางแผนสร้างคุณภาพชีวิต ₄				X				X		2
มีความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว ₅		X				X		X		3
การต่อยอดภูมิปัญญา ₆								X	X	2
การหมักสารชีวภาพ ₇		X						X	X	3
การทำนาเกษตรอินทรีย์ ₈ (ทำข้าวเพื่อสุขภาพ)								X	X	2
การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ₉								X	X	2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
สินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-67 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการได้เรียนรู้อะไรกับปราชญ์
หรือเกษตรกรดีเด่นที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ความสำเร็จจากการศึกษา
ของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 8 คน คือ นางสาวกัญ
สุขเสงี่ยม, นางสุรี รัตนานุภาพ, นางสุปราณี อินทมาลย์, นางเพ็ญศรี รื่นเริง, นางอรชร ปรีเปรม,
นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์, นายเจียร สุวรรณ และนายวลิต เจริญสมบัติ โดย
เรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ความรู้ในการทำนา หมายถึง ชาวนามีความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว ปุ๋ย ดิน และน้ำ
- ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับสายพันธุ์ข้าว ประเภทของข้าว
ลักษณะและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี

- การหมักสารชีวภาพ หมายถึง ชาวนามีความรู้และคิดค้นการทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพขึ้นเอง และใช้เอง
 - ความรู้การทำปุ๋ย หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิตและมีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์ เป็นต้น
 - การกำจัดศัตรูพืชและแมลง หมายถึง ชาวนามีความรู้ในเรื่องศัตรูพืชและแมลง และมีความรู้ในการป้องกันและแก้ไขตามสถานการณ์
 - การวางแผนสร้างคุณภาพชีวิต หมายถึง ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุขในครอบครัว และมีเงินออม
 - การต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ชาวนามีความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ เช่น การทำน้ำหมักสารสะเดา เป็นต้น
 - การทำนาเกษตรอินทรีย์ หมายถึง ทำนาปลอดสารพิษ โดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติ ไม่มีสารเคมี
 - การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ หมายถึง ปลูกพืชผักโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติ ไม่มีสารเคมี พร้อมไปกับการทำนา พืชผักปลอดสาร
- คำถามข้อที่ 4 ประชาชนหรือแกนนำเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการทำอย่างยั่งยืนที่ท่านเห็นต้องทำอะไรบ้าง ขอให้ท่านอธิบาย
- ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนนี้ได้เรียนรู้อะไรกับประชาชนหรือเกษตรกรดีเด่นที่ประสบความสำเร็จในการทำอย่างยั่งยืนต้องทำอะไรให้ประสบผลสำเร็จในอาชีพการทำนาควรเป็นจากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี โดยสามารถสรุปผลลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้
- GR1 กล่าวว่า “...ทำตามแกนนำที่สำเร็จแบบพอเพียง₁”
- GR7 กล่าวว่า “...ทำเกษตรแบบผสมผสาน₂ และทำตามคำแนะนำตลอด”
- GR24 กล่าวว่า “...ทำตามคำแนะนำแบบพอเพียง₁ ที่ประชาชนให้”
- GR25 กล่าวว่า “...ทำตามคำแนะนำเกษตรแบบผสมผสาน₂ และแบบพอเพียง₁ ที่ให้ตลอด”
- GR27 กล่าวว่า “...ทำการเกษตรแบบผสมผสาน₂ ทำทุกอย่างที่กิน ไม่ทำพืชเชิงเดี่ยว ทำตามตลาดต้องการ₃ ไม่ใช่สารเคมีใช้ปุ๋ยธรรมชาติ₄ จะช่วยให้ลดต้นทุนได้ โดยสามารถพึ่งตนเอง₅ ไม่ต้องพึ่งรัฐอย่างเดียว”

GR39 กล่าวว่า “...ต้องรอบรู้ทุกแขนงที่จะประกอบอาชีพของตัวเอง ต้องทำตัวเป็นน้ำไม่เต็มแก้ว จะเรียนรู้แล้วเปลี่ยนกระบวนการคิด, ให้ทันต่อยุคนี้ที่มีโซเชียลให้เกิดประโยชน์ ทำเกษตรแบบผสมผสาน₂ และแบบพอเพียง₁ ประชาชนแต่ละที่เป็นคนสำคัญมากเป็นผู้นำที่ถ่ายทอดองค์ความรู้₈ และความคิดของคนแต่ละชุมชน ต้องพึ่งตนเอง₅ มีความรอบรู้₆ ด้วย”

ตารางที่ 4-68 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของปราชญ์หรือแกนนำเกษตรกร กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยการประสบความสำเร็จของปราชญ์หรือ แกนนำเกษตรกร	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี						รวม ความถี่ ¹
	จังหวัดราชบุรี						
	GR1	GR7	GR24	GR25	GR27	GR39	
แบบพอเพียง ₁ (การทำนาแบบประหยัด ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างพอดี และใช้ทรัพยากร (ปุ๋ย น้ำ ดิน เงิน เครื่องมือ คน สัตว์) ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด)	X		X	X		X	4
เกษตรแบบผสมผสาน ₂ ผลิตตามตลาดต้องการ ₃ (ทำข้าวที่ตลาดต้องการ)		X		X	X	X	4
ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ ₄					X		1
พึ่งตนเอง ₅ (ลงมือทำด้วยตนเอง)					X	X	2
มีความรอบรู้ ₆ (ในเรื่องการใช้ปุ๋ย คัดเมล็ดพันธุ์ข้าว การวางแผนการทำนา)						X	1
เปลี่ยนกระบวนการคิด ₇ เป็นผู้นำที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ ₈						X	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-68 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการได้เรียนรู้อะไรกับปราชญ์หรือเกษตรกรดีเด่นที่ประสบความสำเร็จในการทำอย่างยั่งยืนจากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 6 คน คือ นางสุภาวดี สุขเสงี่ยม, นางเพ็ญศรี รื่นเริง, นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสว่าง เฟื่องแก้ว, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์ และ นายवलิต เจริญสมบัติ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเองน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการทำนา

- ทำนาเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

- พึ่งตนเอง หมายถึง ชาวนาทำนาโดยการลงมือทำด้วยตนเอง โดยไม่รอการสนับสนุนจากรัฐ

- ผลิตตามตลาดต้องการ หมายถึง การขายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ตลาดต้องการ และปลูกข้าวผลิตข้าวขายตามความนิยมของผู้บริโภคหรือมีตลาดรองรับ

- ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ หมายถึง ใช้ปุ๋ยธรรมชาติในการทำนา

- ความรู้ในการทำนา หมายถึง รู้ถึงการใช้ปุ๋ย คัดเมล็ดพันธุ์ข้าว การวางแผนการทำนา

- เปลี่ยนกระบวนการคิด หมายถึง ชาวนามีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิดเพื่อให้การทำนามีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ชาวนาทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี

- ผู้นำถ่ายทอดองค์ความรู้ หมายถึง ปราชญ์ที่มีประสบการณ์ได้เล่าความสำเร็จในการทำนา เพื่อไปปรับหรือประยุกต์ใช้

คำถามข้อที่ 5 ท่านคิดว่าการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียงและมีความยั่งยืนวัดได้จากอะไรบ้าง

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้จาก การทำนาให้ประสบผลสำเร็จในอาชีพการทำนาควรเป็น จากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี โดยสามารถสรุปผลลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...ลงมือทำด้วยตนเอง₁ ต้นทุนต่ำ₂ แต่ได้ผลผลิตสูง₃”

GR7 กล่าวว่า “...มีการลดต้นทุนต่ำ₂ และเพิ่มผลผลิต₃”

GR24 กล่าวว่า “...ต้นทุนต่ำ₂ ผลผลิตสูง₃ ไม่ใช้สารเคมี₄ ใช้สารชีวภาพ”

GR25 กล่าวว่า “...ลดต้นทุนต่ำ₂ เพิ่มผลผลิตสูง₃”

GR27 กล่าวว่า “...ความเป็นอยู่ที่ดี, มีความสุข มีสุขภาพที่ดี, ไม่มีหนี้”

GR39 กล่าวว่า “...เกษตรกรที่ไหลเข้าไปในทุนนิยมมาก ต้องผลิตเยอะ ๆ มาก แล้วใช้สารเคมีมาก จึงทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ จึงหันมาทำภูมิคุ้มกัน, ผลิตอาหารเพื่อสุขภาพ ไม่ใช่สารเคมี, ต้องทำให้เห็นว่ามีการทำแล้วปลดหนี้, จริง ลงมือทำเอง, ต้นทุนต่ำ, และผลิตได้มาก, มีสุขภาพดีจริง, เกิดจากการพัฒนา, มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนและมีความเป็นอยู่ที่ดี”

ตารางที่ 4-69 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการประสบความสำเร็จของอาชีพ
การทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยการประสบความสำเร็จของ อาชีพการทำนา อยู่รอดอย่าง พอเพียง และมีความยั่งยืน	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี						รวม ความถี่
	GR1	GR7	GR24	GR25	GR27	GR39	
การพึ่งพาตนเอง ₁	X					X	2
ต้นทุนการผลิตต่ำ ₂	X	X	X	X		X	5
ปริมาณผลผลิตสูง ₃	X	X	X	X		X	5
ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ ₄			X			X	2
มีความเป็นอยู่ที่ดี ₅					X	X	2
ปลดหนี้สิน ₆					X	X	2
มีสุขภาพที่ดี ₇					X	X	2
มีการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าว ₈						X	1
มีการทำภูมิคุ้มกัน ₉						X	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-69 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้จากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 6 คน คือ นางสุภาวดี สุขเสงี่ยม, นางเพ็ญศรี รื่นเรือง, นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสว่าง เฟื่องแก้ว, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์ และนายวลิต

เจริญสมบัติ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ต้นทุนการผลิตต่ำ หมายถึง ชาวนาใช้ปุ๋ยธรรมชาติ คัดเมล็ดพันธุ์เอง ทำให้ต้นทุนการทำนาต่ำ
- ปริมาณผลผลิตสูง หมายถึง ซึ้อปุ๋ย ซึ้อยา และซึ้อเมล็ดพันธุ์ เช่าที่นา
- การพึ่งพาตนเอง หมายถึง ชาวนาลงมือปฏิบัติเริ่มตั้งแต่การทำนาจนถึงเก็บเกี่ยว
- ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ หมายถึง ไม่ใช้สารเคมี ในการทำนาและทำปุ๋ยทำธรรมชาติที่เกิดจากพืชสัตว์สิ่งเศษไม้ใบหญ้า
- ความเป็นอยู่ดี หมายถึง การวัดความอยู่รอดของชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุขในครอบครัว และมีเงินออม
- ปลอดภัยดี หมายถึง ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดีจากการวางแผนการใช้จ่ายไม่มีหนี้สิน
- สุขภาพที่ดี หมายถึง ร่างกายแข็งแรงถือเป็นความยั่งยืนของชาวนา
- มีการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าว หมายถึง มีการพัฒนาสายพันธุ์ และผลิตสารชีวภาพใช้เอง
- การทำภูมิคุ้มกัน หมายถึง การนำความรู้มาใช้ในการพึ่งพาตนเอง และไม่ผันแปรไปตามกระแสของสังคม คิดวิเคราะห์จากภูมิความรู้ที่มีมาใช้เป็นภูมิคุ้มกัน

ข้อคำถามที่ 6 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอในส่วนการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้จาก การทำนาให้ประสบผลสำเร็จในอาชีพการทำนาควรเป็นจากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี โดยสามารถสรุปผลลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...ควบคุมปุ๋ย ยา ในการทำนา”

GR27 กล่าวว่า “...ให้หน่วยงานภาครัฐให้ความรู้ทางด้านการตลาด₂ โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ส่วนมากปัญหาจะเกิดกับตลาดรองรับ”

GR39 กล่าวว่า “...เรื่องการทำหลักสูตรนอกระบบ₃ และถอดบทเรียนชุมชนโคชุมชนหนึ่ง₄ ที่ประสบผลสำเร็จ ทำเป็นชุด ๆ แล้วกำหนดขึ้นมาเป็นหลักสูตรเหมือนมหาวิทยาลัยของชีวิตที่เกิดจาก พ่อ แม่ พี่ น้อง เป็นครูสัก 2-3 วัน มาเรียนรู้จะได้ไม่ทิ้งชุมชนออกไปหางานโรงงานทำ”

ตารางที่ 4-70 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กลุ่มศูนย์การเรียนรู้
จังหวัดราชบุรี

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	GR = กลุ่มศูนย์			รวมความถี่
	การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี			
	GR1	GR27	GR39	
ควบคุมปุ๋ย ยา ₁	X			1
ส่งเสริมพัฒนาความรู้ด้านการตลาด ₂		X		1
การจัดทำหลักสูตร ₃ (มหาวิทยาลัยของชีวิต)			X	1
ถอดบทเรียนชุมชนต้นแบบ ₄			X	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
สินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-70 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของการข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจาก
การศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 3 คน คือ
นางสุภาภรณ์ สุขเสงี่ยม, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์ และนายวิไล เจริญสมบัติ โดยเรียงลำดับความถี่
ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ควบคุมปุ๋ย ยา หมายถึง จำกัดในการใช้ ปุ๋ย และยา
- การส่งเสริมพัฒนาความรู้ด้านการตลาด หมายถึง ให้นำหน่วยงานภาครัฐให้ความรู้ทางด้าน
การตลาด
- การจัดทำหลักสูตร หมายถึง การออกแบบการจัดการเรียนการสอน ด้วยจัดทำหลักสูตร
แก่ชาวนา และบุคคลทั่วไปเพิ่มเติมความรู้ด้านการทำนา
- ถอดบทเรียนชุมชนต้นแบบ หมายถึง ตัวอย่างจากชุมชนใดชุมชนหนึ่งมาเป็นกรณีศึกษา

แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มศูนย์ การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ข้อคำถามที่ 1 ที่ผ่านมานในอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนา
ส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหามีอะไรบ้าง

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอในอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนา ส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหา จากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี โดยสามารถที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...ประสบปัญหาการขาดแรงงานจ้างคนทำนา₁ และต้นทุน₆ ปุ๋ยแพง น้ำไม่สมบูรณ์ ขายข้าวไม่ได้ราคา ขาดการขยายตลาด₃”

GR5 กล่าวว่า “...ต้นทุน₆ ปุ๋ย ยา พันธุ์ข้าวราคาแพง แต่ขายข้าวได้ราคาถูก”

GR7 กล่าวว่า “...ต้นทุน₆ ปุ๋ย ยาแพง พันธุ์ข้าวราคาแพง ค่าเช่าแพงแต่ขายข้าวได้ราคาถูก ปัญหาตลาด₃”

GR24 กล่าวว่า “...ค่าปุ๋ย ค่ายาแพง ต้นทุน₆ ค่าพันธุ์ข้าวราคาแพง ค่าเช่าแพง การตลาด₃ ขายข้าวได้ในราคาถูก”

GR27 กล่าวว่า “...เรื่องพันธุ์ข้าวที่ดี₂ ปัญหาด้านการตลาด₃ ไม่มีการรวมกลุ่ม₄ ปัญหาด้านการผลิต₅”

GR39 กล่าวว่า “...มีต้นทุน₆ การขายเมล็ดพันธุ์ ทำเมล็ดพันธุ์ข้าว₂ เอง และการผลิต₅ เกษตรกรปลูกเพื่อขายกิน การตลาด₃ มีลานตากข้าว มีที่ไว้เก็บเมล็ดพันธุ์ มีการรวมกลุ่ม₄ ไม่มีการบอกข้อมูลต่อแก่ให้กับชาวนา และโครงการประชานิยม ก็คือ หลอกชาวนาไปรวมกลุ่มและไม่ได้ถือครองค้ำความรู้ที่แท้จริง แล้วเชื่อมแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของประเทศ”

ตารางที่ 4-71 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัญหาและสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบอาชีพการทำนาประสบปัญหาในอดีต กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

ปัญหาและสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบอาชีพการทำนาประสบปัญหาในอดีต	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี						รวมความถี่
	GR1	GR5	GR7	GR24	GR27	GR39	
มีการจ้างคนทำนา ₁	X						1
พันธุ์ข้าว ₂					X	X	2
การตลาด ₃	X		X	X	X	X	5
การรวมกลุ่ม ₄					X	X	2
ปัญหาด้านการผลิต ₅					X	X	2
มีต้นทุน ₆ (เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย)	X	X	X	X		X	5

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-71 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลในอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหาจากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 6 คน คือ นางสาวกัญ สุขเสงี่ยม, นางสุรรัตนานุภาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเรือง, นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์ และนายวลิต เจริญสมบัติ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การตลาด หมายถึง ปัญหาการขยายตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย
- ต้นทุน หมายถึง เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยา สารเคมี
- พันธุ์ข้าว หมายถึง ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับสายพันธุ์ข้าว ประเภทของข้าว ลักษณะและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี
- การรวมกลุ่ม หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา
- การผลิต หมายถึง การทำนาตามที่มีการวางแผนและได้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจ
- การขาดแรงงาน หมายถึง ไม่เพียงพอต้องมีการจ้างค่านา เมื่อเกิดสภาพภัยธรรมชาติหรือรวมถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องจนส่งผลกระทบต่อเงินทุนในการจ้างงาน

ข้อคำถามที่ 2 ท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้ จากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี โดยสามารถที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...การรวมกลุ่ม, ู้ข่าวสารให้ทันต่อเหตุการณ์”

GR5 กล่าวว่า “...ต้องรับรู้ข่าวสารการรวมกลุ่มเครือข่าย, ทุก ๆ ด้านแล้วนำมาปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน”

GR7 กล่าวว่า “...รับรู้ข่าวสารมีเครือข่าย, ทุกรูปแบบ”

GR24 กล่าวว่า “...รับรู้ข่าวสารในการรวมกลุ่ม, แล้วนำมาปรับใช้”

GR27 กล่าวว่า “...ทำแบบไหนก็ได้พึ่งตนเอง₂ มากที่สุด ทำแบบเศรษฐกิจพอเพียง₃ ปลูกทุกอย่างที่กินกินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกที่ตลาดต้องการ เช่น ปลอดภัยพืช แปรรูปการเกษตร₄”

GR39 กล่าวว่า “...จะต้องสรรหาเรื่องราวต่าง ๆ ข่าวสารต่าง ๆ ของการรวมกลุ่ม₁ เข้ามาเสมอ ๆ เช่น สามารถใช้โทรนในการพ่นใช้สาร จะไขว่คว้าหาความรู้₆ ต่าง ๆ ลดต้นทุน₅ ลดแรงงาน และพาศึกษาคูงานต่าง ๆ พอได้เห็นได้รู้ก็จะสามารถนำมาปรับใช้ได้”

ตารางที่ 4-72 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม
ในอนาคต เพื่อเป็นขานามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัด
ราชบุรี

ปัจจัยการเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม ในอนาคต	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้						รวม ความถี่
	จังหวัดราชบุรี						
	GR1	GR5	GR7	GR24	GR27	GR39	
การรวมกลุ่ม ₁	X	X	X	X		X	5
พึ่งตนเอง ₂					X		1
เศรษฐกิจพอเพียง ₃ (ปลูกทุกอย่างที่กิน และทำข้าวที่ตลาดต้องการ)					X		1
แปรรูปการเกษตร ₄					X		1
ลดต้นทุน ₅						X	1
ค้นคว้าหาความรู้ ₆						X	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-72 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของขานามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้จากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 6 คน คือ นางสาวกมล สุขเสงี่ยม, นางสุรี รัตนานุกาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเรือง, นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์ และนายวณิช เจริญสมบัติ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- การรวมกลุ่ม หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน
- เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอมี พอกิน พอใช้ เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ฟังตนเอง หมายถึง การทำนาด้วยตนเอง ลงมือทำเอง
- แปรรูปสร้างมูลค่า หมายถึง การลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การสร้างมูลค่า
- ลดต้นทุน หมายถึง การคัดเมล็ดพันธุ์ใช้เอง ทำสารชีวภาพใช้เอง
- ค้นคว้าหาความรู้ หมายถึง ไม่มีที่สิ้นสุด ในเรื่องต่าง ๆ ของกระบวนการการเพิ่มผลผลิต

ข้อคำถามที่ 3 ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาวัดได้จากอะไร ที่บอกว่าเป็นเกษตรกรชาวนาที่ประสบความสำเร็จ

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอว่าความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาวัดได้จากจากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี โดยสามารถที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...พอกินเหลือใช้ในการทำงานไม่มีหนี้สิน₁”

GR5 กล่าวว่า “...อยู่รอดได้ด้วยการพึ่งตัวเอง₂ ไม่มีหนี้สิน₁”

GR7 กล่าวว่า “...อยู่อย่างพอเพียง₄ ไม่มีหนี้สิน₁”

GR24 กล่าวว่า “...อยู่อย่างพอเพียง₄ ไม่มีหนี้สิน₁”

GR27 กล่าวว่า “...ทำเกษตรปลอดภัย มีสุขภาพดี ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ใช้สารเคมี₃ ทำอย่างมีความรู้ มีสติในการประกอบอาชีพนั้น ๆ ซื่อสัตย์สุจริต₆ ต่ออาชีพของเรา”

GR39 กล่าวว่า “...น้อมนำศาสตร์พระราชา₅ มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของเรา และภูมิคุ้มกันมีจริง ๆ ไหม ถ้าไม่นำมาใช้จริง ๆ ก็ไม่ใช่ปราชญ์”

ตารางที่ 4-73 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ
 ชาวนาที่ประสบความสำเร็จ กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของ อาชีพชาวนาที่ประสบความสำเร็จ	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี						รวม ความถี่
	GR1	GR5	GR7	GR24	GR27	GR39	
ไม่มีหนี้สิน ₁	X	X	X	X			4
พึ่งตนเอง ₂		X					1
ไม่ใช้สารเคมี ₃					X		1
อยู่อย่างพอเพียง ₄			X	X			2
น้อมนำศาสตร์พระราช ₅						X	1
ซื่อสัตย์สุจริต ₆					X		1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
 สินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-73 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของ
 อาชีพชาวนาไว้ได้จาก จากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
 (ศพก.) จำนวน 6 คน คือ นางสาวกัญ สุขเสียม, นางสุรี รัตนานุกภาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเรียง,
 นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์ และนายวิไล เจริญสมบัติ โดยเรียงลำดับความถี่
 ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- ไม่มีหนี้สิน หมายถึง ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุขในครอบครัว และมีเงินออม
- อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ชาวนาใช้ทรัพยากรที่มีอย่างมีประสิทธิภาพ และปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก
- พึ่งตนเอง หมายถึง ลงมือทำด้วยตนเอง
- ไม่ใช้สารเคมี หมายถึง ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ
- น้อมนำศาสตร์พระราช หมายถึง ชาวนานำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการทำนา
- ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมาไม่คดโกง

ข้อคำถามที่ 4 ท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอว่าชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืนจากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี โดยสามารถที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...ประกันราคาข้าว₁ มีระเบียบควบคุมการขาย₆ ที่โรงสีชัดเจน”

GR5 กล่าวว่า “...ต้นทุนการผลิต₅ ราคาปุ๋ย ยา สูงเกินไป”

GR7 กล่าวว่า “...ประกันราคาข้าว₁”

GR24 กล่าวว่า “...เรื่องการประกันราคาข้าว₁”

GR27 กล่าวว่า “...มีนโยบายที่ชัดเจน₂ ให้ความรู้ด้านการพัฒนาภาคเกษตร₃ การตลาด₄”

GR39 กล่าวว่า “...รัฐต้องเก็บองค์ความรู้ด้านการเกษตร₃ ในการบริหารประเทศ จะต้องคิดก่อน แล้วค่อยถอดองค์ความรู้มาใช้ แต่ละพื้นที่จะแตกต่างกัน ภูมิประเทศต่างกัน และให้กำหนดโซนนิ่งด้วย”

ตารางที่ 4-74 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยที่ชาวนาได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี						รวม ความถี่
	GR1	GR5	GR7	GR24	GR27	GR39	
การประกันราคาข้าว ₁	X		X	X			3
มีนโยบายที่ชัดเจน ₂					X		1
มีความรู้ด้านการพัฒนาเกษตร ₃					X	X	2
ให้ความรู้ด้านการตลาด ₄					X		1
ลดต้นทุนการผลิต ₅ (ค่าปุ๋ย ยา)		X					1
มีการควบคุม ตรวจสอบ ดูแล	X						1
การขายข้าวที่ชัดเจน ₆							

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-74 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของชวานาควรรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ จากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 6 คน คือ นางสาวกมล สุขเสงี่ยม, นางสาว รัตนา นุภาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเรือง, นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์ และนายวลิต เจริญสมบัติ ดังต่อไปนี้

- การประกันราคาข้าว หมายถึง ภาครัฐมีนโยบายช่วยเหลือชวานาโดยการให้ราคาข้าวสูงกว่าราคาตลาด

- ความรู้ด้านการพัฒนาเกษตร หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในการพัฒนาด้านการเกษตร เช่น การประยุกต์เครื่องมือเครื่องใช้ นำเทคโนโลยีมาใช้ เป็นต้น

- นโยบายที่ชัดเจน หมายถึง ภาครัฐมีหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

- การตลาด หมายถึง ภาครัฐให้ความช่วยเหลือในการขยายตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย ตลอดจนให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการตลาด

- ต้นทุนการผลิต หมายถึง ที่ดิน ปุ๋ย สารชีวภาพ ยาฆ่าแมลง เครื่องมือเครื่องใช้

- การควบคุมการขาย หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ดูแล

ข้อคำถามที่ 5 ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชวานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชวานาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนจากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี โดยสามารถที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาลักษณะชวานาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังคำตอบของ ผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...ได้, ต้องทำให้ได้ผลผลิต พอเพียง”

GR5 กล่าวว่า “...ยากไม่ได้, เพราะมีหนี้สินสะสม”

GR7 กล่าวว่า “...หลุดยากไม่ได้, เพราะมีหนี้สินสะสม”

GR27 กล่าวว่า “...สามารถอยู่ได้, เพราะเรามีความรู้ในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ”

GR39 กล่าวว่า “...ได้, ถ้าเราสามารถจัดความคิดไม่ให้หลงไหลตามพ่อค้าที่ล่อลวงไว้ มีกลุ่ม เครื่องช่วย สามารถช่วยได้ และปรับแนวคิดกระบวนการให้เข้ากับกลุ่มและเครือข่าย

ตารางที่ 4-75 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ความเห็นของชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้หรือไม่ กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

ชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้หรือไม่	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี					รวมความถี่
	GR1	GR5	GR7	GR27	GR39	
ชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ ₁	X			X	X	3
ชาวนาไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจน ₂		X	X			2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-75 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ จากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 5 คน คือ นางสาวกัญ สุขเสียม, นางสุรี รัตนานุกภาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเรียง, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์ และนายวิไล เจริญสมบัติ โดยเรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ หมายถึง ชาวนามีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการนำแนวคิดการทำนาแบบพอเพียง พึ่งพาตนเอง ทำนาตามทฤษฎีใหม่และผสมผสาน นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้และต่อยอดภูมิปัญญาให้เกิดการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น และมีการวางแผนการทำนา จะทำให้ชาวนามีรายได้และหลุดพ้นจากความยากจนได้อย่างยั่งยืน

- ไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ หมายถึง ชาวนาขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการทำนาแบบพอเพียง ทำนาตามทฤษฎีใหม่และผสมผสาน ทำให้ได้ผลผลิตน้อย มีต้นทุนการผลิตสูง และมีหนี้สิน จึงไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ เพราะขาดการพัฒนาความรู้การเรียนรู้จากชาวนาการสร้างต้นแบบและทำการฝึกปฏิบัติจริง

ข้อคำถามที่ 6 ขอให้ท่านเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอว่าเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศจากกลุ่มตัวแทนศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรีโดยสามารถที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ต่อไปนี้

GR1 กล่าวว่า “...ต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะ₁”

GR27 กล่าวว่า “...ต้องพัฒนาเรื่องความรู้ แนวทางในการผลิต₃ และให้ทำเกษตรผสมผสาน₄ แบบเกษตรแปลงใหญ่ ทำกันแบบมีกลุ่ม₂ เพื่อแบ่งปันความรู้กัน แลกเปลี่ยนแนวความคิด₁ กันและกัน”

GR28 กล่าวว่า “...ต้องมีการรวมตัวรวมกลุ่ม₂ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า”

GR39 กล่าวว่า “...รวมกระบวนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ, กระบวนการพัฒนาความคิด₁, การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การรวมกลุ่ม₂”

ตารางที่ 4-76 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะเพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้ชาวนาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน	GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้				รวม ความถี่
	จังหวัดราชบุรี				
	GR1	GR27	GR28	GR39	
มีการพัฒนาแนวความคิดในการใช้ทรัพยากร ₁	X	X		X	3
การรวมกลุ่ม ₂		X	X	X	3
ให้ความรู้และแนวทางในการผลิต ₃		X			1
ทำเกษตรผสมผสาน ₄		X			1
รวมกระบวนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ₅				X	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบไว้

จากตารางที่ 4-76 ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สำหรับข้อมูลของข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ จากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 4 คน คือ นางสาวกมล

สุขเส็งี่ยม, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์, นายอลงกต เทียมมนต์ และนายวลิต เจริญสมบัติ โดย
เรียงลำดับความถี่ของความคิดเห็นผลการสัมภาษณ์จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

- พัฒนาแนวความคิด หมายถึง ชาวนามีการจัดสรรทรัพยากรที่มี เช่น น้ำ ดิน เมล็ดพันธุ์
ผลผลิต และเทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

- การรวมกลุ่ม หมายถึง การรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ
ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา รวมถึงการเรียนรู้ข้ามเครือข่ายเพื่อหาจุด
ในการพัฒนาต่อยอดสิ่งที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติได้จริง

- การวางแผนการผลิต หมายถึง มีแนวทางในการผลิตที่ชัดเจน มีการกำหนดพื้นที่
ราคาขายและการประกันราคา การลดต้นทุน เพิ่มปริมาณผลผลิต สร้างคุณค่าเพิ่ม

- ทำเกษตรผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน ช่วยให้เกิดการหมุนเวียนของสภาพดินในพื้นที่ใช้ทำนา

- กระบวนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หมายถึง การรวบรวมขั้นตอน วิธีการในการแก้ไข
ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้ได้ การเรียนรู้จากปัญหาด้วยการจดบันทึก

ผู้วิจัยขอเสนอภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ ด้านประสิทธิภาพ
การผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี มาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

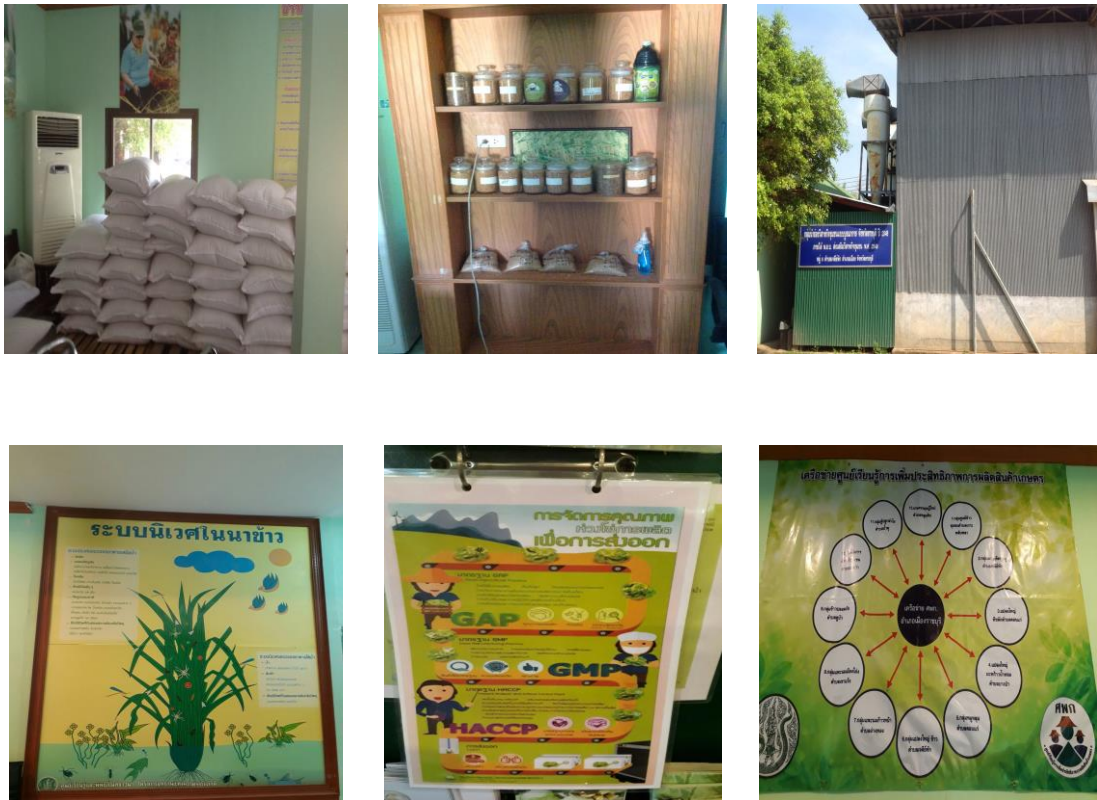
โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปราชญ์ เกษตรกรในศูนย์การเรียนรู้ด้านประสิทธิภาพการผลิต
ข้าว จังหวัดราชบุรี ได้นำภาพของการประชุมกลุ่มมาประกอบในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-20 การประชุมศูนย์การเรียนรู้ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าวจังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 4-20 (ต่อ)

ภาพที่ 4-21 ศูนย์การเรียนรู้ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าวจังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาคำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร จากตารางที่ 4-12 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ข้อมูลการชานาในอดีตของกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น และตารางที่ 4-31 ของกลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และตารางที่ 4-51 ของกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ตารางที่ 4-64 กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี โดยการนำทฤษฎีของ อารมณ์ ภู่วิทยพันธุ์ (2552) และ Boyatzis (1982) ที่กล่าวว่าเป็นคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) มาทำการแยกเพื่อง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ และแสดงได้ ตารางที่ 4-77 สรุปคุณลักษณะของชาวนาไทยจากการศึกษาคุณลักษณะชาวนาไทยในอดีต ของกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น และตารางที่ 4-78 ของกลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และ ตารางที่ 4-79 ของกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ตารางที่ 4-80 กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี

ข้อความข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปคุณลักษณะของชาวนาไทยจากการศึกษาคุณลักษณะชาวนาไทยในอดีต จากตารางที่ 4-12 ได้ข้อค้นพบที่สำคัญจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดจำนวน 18 คน ดังแสดงในตารางที่ 4-77 และภาพที่ 4-22

ตารางที่ 4-77 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

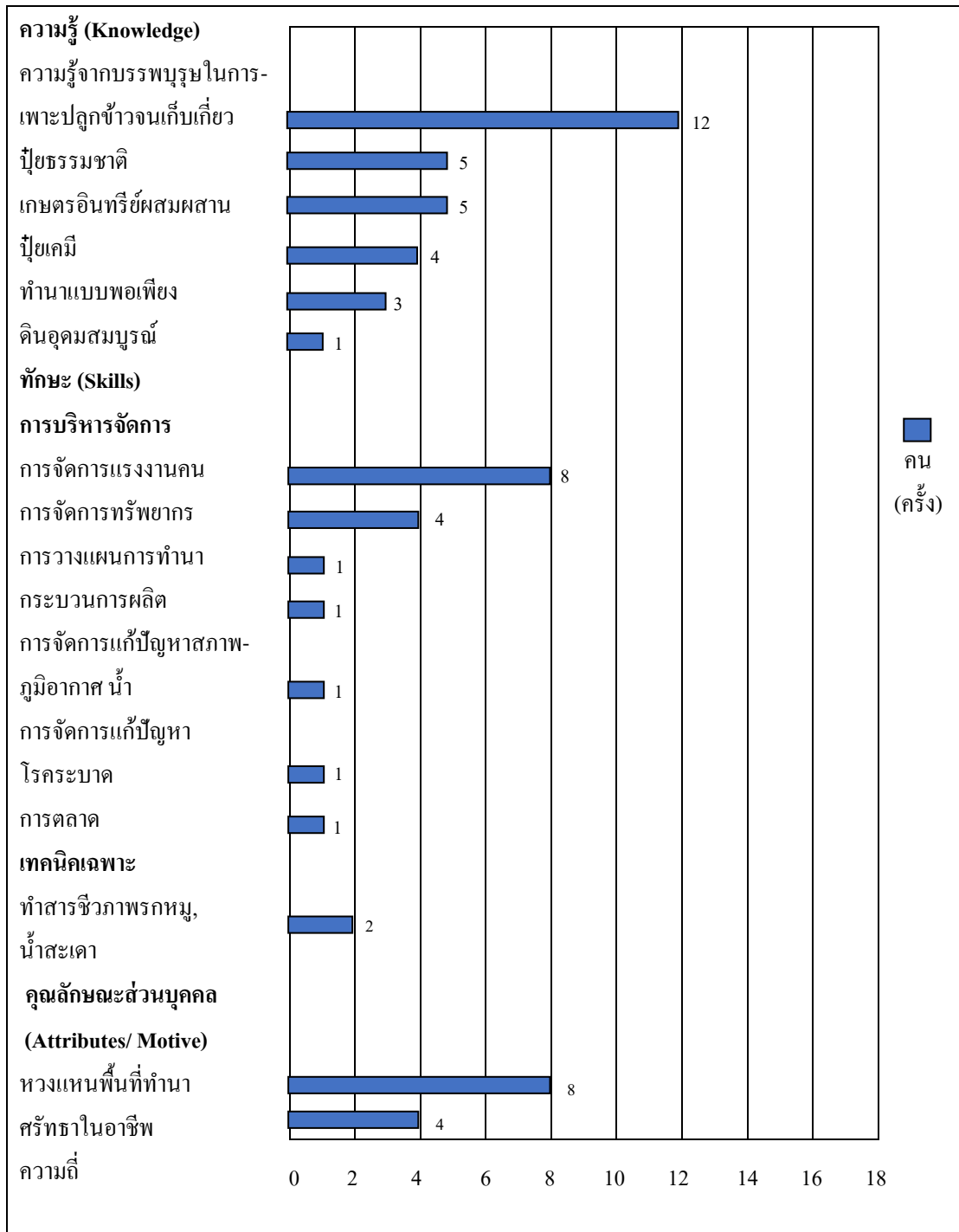
กลุ่มตัวอย่าง	ความรู้ (Knowledge)				ทักษะ (Skills)										คุณลักษณะส่วนบุคคล		
	ความรู้จาก บรรพบุรุษ	ปฎิบัติ		ดินอุดม สมบูรณ์	เกษตร อินทรีย์ ผสมผสาน	ทำนาแบบ พอเพียง	การบริหารจัดการ					เทคนิค เฉพาะ	Attributes/ Motive				
		ชนชาติ	เคมี				การวางแผน การทำงาน	การจัดการ แรงงานคน	การจัดการ ทรัพยากร	กระบวนการ การผลิต	การจัดการ แก้ปัญหา สภาพ ภูมิอากาศ น้ำ		การ ตลาด	ทำสาร ชีวภาพ รอกหมุย, น้ำสะเดา	หวัง แทน พื้นที่ ทำนา	ศรัทธา ใน อาชีพ	
P001	X					X	X										
P002		X															
P003		X	X			X											
P004	X				X			X									
P005	X	X						X	X							X	
P006		X							X								
P007				X	X								X				
P008	X				X			X					X	X	X	X	
P009	X							X								X	
P010	X							X								X	

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ตารางที่ 4-77 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ความรู้ (Knowledge)					ทักษะ (Skills)								คุณลักษณะส่วนบุคคล		
	ความรู้จากบรรพบุรุษ	ปู้ย		ดินอุดมสมบูรณ์	เกษตรอินทรีย์ผสมผสาน	การบริหารจัดการ				เทคนิคเฉพาะ				หวงแหนพื้นที่ทำนา	ศรัทธาในอาชีพ	
		ชนธรรมชาติ	เคมี			ทำนาแบบพอเพียง	การวางแผนการทำงาน	การจัดการแรงงานคน	การจัดการทรัพยากรการผลิต	การแก้ไขปัญหาสภาพภูมิอากาศ น้ำ	การจัดการแก้ไขปัญหาโรคระบาด	การตลาด	ทำสารชีวภาพรอกหมู, น้ำสะเดา			
P011	X															
P012	X												X			
P013	X							X			X	X			X	X
P014						X		X							X	
P015	X	X	X		X			X	X						X	X
P016			X													X
P017	X															
P018	X		X		X										X	
รวม	12	5	4	1	5	3	1	8	4	1	1	1	1	2	8	4

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ภาพที่ 4-22 สมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต
กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

จากตารางที่ 4-77 และภาพที่ 4-22 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะทั้ง 18 คน ได้แก่ นายช่วย สาสุข, นายยวง เขียวนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สี่วัง, พันจ่าโทเฉลียว น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมูลศรี และนายกันหา พาพิมพ์ ยึดหลักพฤติกรรม 3 ด้าน ของอารณณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2552) คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ซึ่งทั้ง 18 คน ได้สรุปผล ดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ทั้ง 18 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge) ในอดีตชาวนาต้องมีด้านความรู้ คือ 1.1) ความรู้จากบรรพบุรุษ ในการเพาะปลูกข้าวจนเก็บเกี่ยวตามฤดูกาลครั้งเดียวต่อปี 1.2) ใช้น้ำธรรมชาติ 1.3) การใช้ปุ๋ยเคมีกับสารเคมี 1.4) ดินอุดมสมบูรณ์ 1.5) เกษตรอินทรีย์ผสมผสาน 1.6) ทำนาแบบพอเพียง

2. ด้านทักษะ (Skills) จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ทั้ง 18 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านทักษะ (Skills) ในอดีตชาวนาต้องมีด้านทักษะ คือ 2.1) การบริหารจัดการ 2.1.1) การวางแผนการทำนา 2.1.2) การจัดการแรงงานคน 2.1.3) การจัดการทรัพยากร 2.1.4) กระบวนการผลิต 2.1.5) การจัดการแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศ น้ำ 2.1.6) การจัดการแก้ปัญหาโรคระบาด 2.1.7) การตลาด 2.2) เทคนิคเฉพาะ 2.2.1) ทำสารชีวภาพ รกหมู น้ำสะเดา

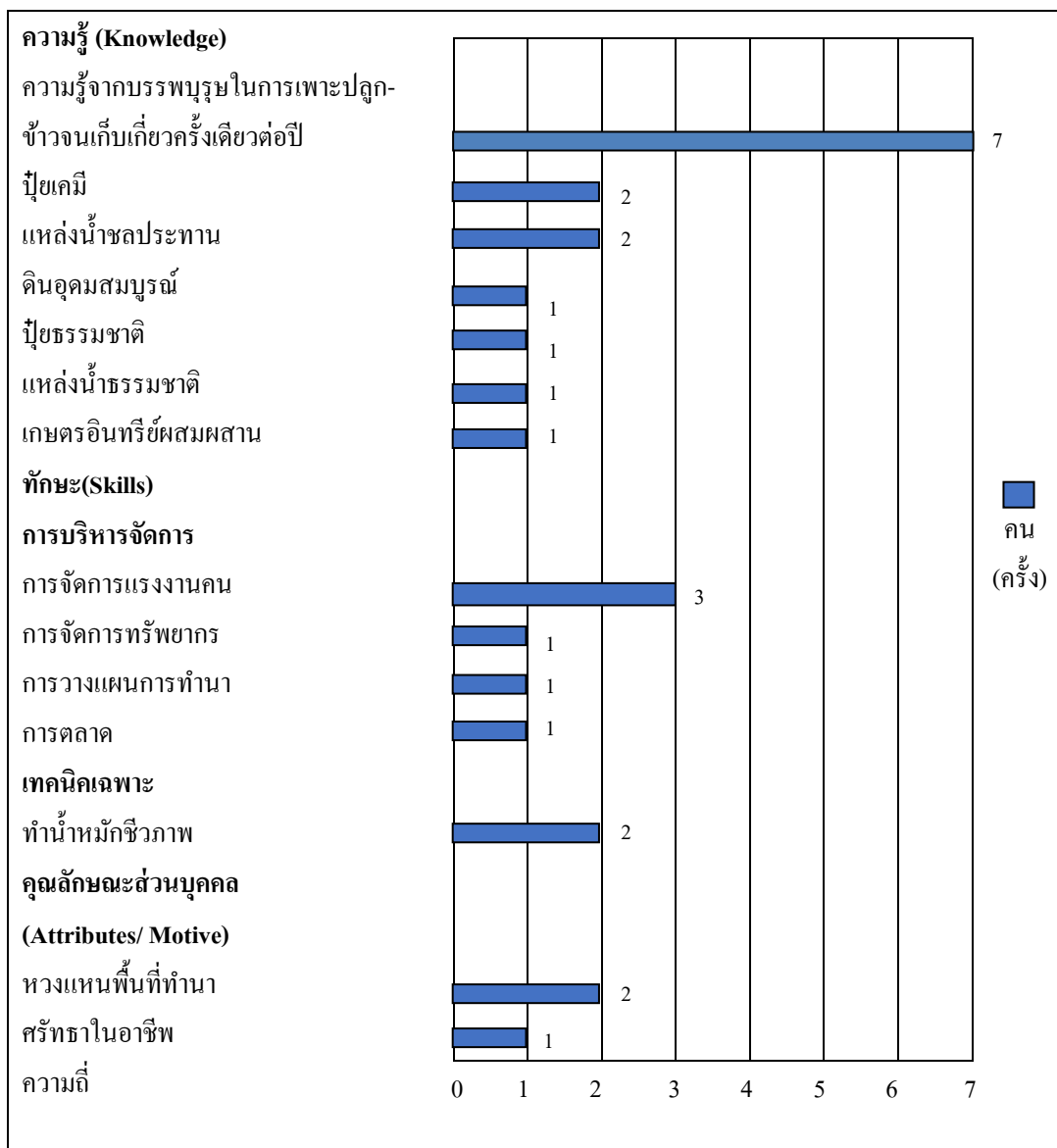
3. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ทั้ง 18 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ของชาวนาในอดีตชาวนาต้องมีด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล คือ 3.1) หวงแหนพื้นที่ทำนา 3.2) ศรัทธาในอาชีพ

ข้อคำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีตจากตารางที่ 4-31 ได้ข้อค้นพบที่สำคัญจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด จำนวน 7 คน ดังแสดงในตารางที่ 4-78 และภาพที่ 4-23

ตารางที่ 4-78 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

กลุ่ม ตัวอย่าง	ความรู้ (Knowledge)						ทักษะ (Skills)					คุณลักษณะ ส่วนบุคคล		
	ความรู้จาก บรรพบุรุษ ในการเพาะปลูก ข้าวจนเก็บเกี่ยว ครั้งเดียวต่อปี	ดินอุดม สมบูรณ์	ปุ๋ย		แหล่งน้ำ		การบริหารจัดการ			เทคนิค เฉพาะ	Attributes/ Motive			
			ธรรมชาติ	เคมี	ธรรมชาติ	ชลประ ทาน	เกษตร อินทรีย์ ผสมผสาน	การ วางแผน การทำ นา	การใช้ แรงงาน คน		การใช้ แรง งานสัตว์	การ ตลาด	ทำน้ำ หมัก ชีวภาพ	หวัง แทน พื้นที่ทำ นา
R001	X					X					X	X		
R002	X		X						X			X		
R003	X						X		X					
R004	X			X										
R005	X			X					X					
R006	X	X			X	X		X	X	X	X	X	X	
R007	X													
รวม ค่าเฉลี่ย	7	1	1	2	1	2	1	1	4	1	1	2	2	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ภาพที่ 4-23 สรุปคุณสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต
กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

จากตารางที่ 4-78 และภาพที่ 4-23 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษา
สมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กร
ที่เกี่ยวข้องกับชาวนาในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ทั้ง 7 คน ได้แก่
นายประสิทธิ์ บุญเคย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ, นายพรชัย

ซึ่งทุ่งใหญ่, นายกัณหา พาพิมพ์, นางจารุวรรณ มาธูรไพจิตร ยึดหลักพฤติกรรม 3 ด้าน ของ อารมณ์ ภู่วิทยพันธ์ (2552) คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ซึ่งทั้ง 6 คน ได้สรุปผล ดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) จากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในอดีต กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา ทั้ง 7 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge) ในอดีตกลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต้องมี คือ 1.1) ความรู้จากบรรพบุรุษในการเพาะปลูกข้าวจนเก็บเกี่ยวครั้งเดียวต่อปี 1.2) ปุ๋ยเคมี 1.3) ความรู้เรื่องชลประทาน 1.4) ปุ๋ยธรรมชาติ 1.5) ความรู้เรื่องแหล่งน้ำธรรมชาติ 1.6) ดินมีความอุดมสมบูรณ์ 1.7) เกษตรอินทรีย์ผสมผสาน

2. ด้านทักษะ (Skills) จากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในอดีต กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา ทั้ง 7 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะด้านทักษะ (Skills) ในอดีตชานาต้องมี คือ 2.1) การบริหารจัดการ 2.1.1) การจัดการแรงงานคน 2.1.2) การจัดการทรัพยากร 2.1.3) การวางแผนการทำงาน 2.1.4) การตลาด 2.2) เทคนิคเฉพาะ 2.2.1) การทำน้ำหมักชีวภาพ

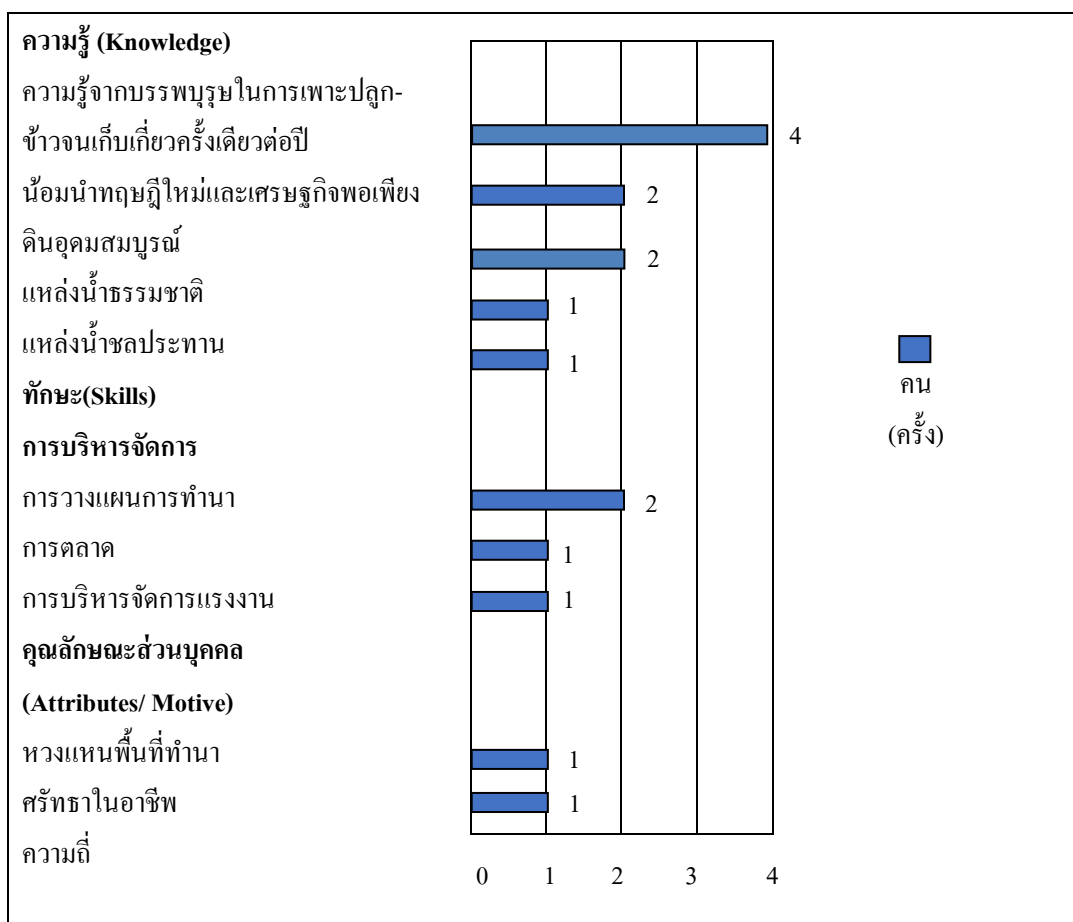
3. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) จากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในอดีต กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานา ทั้ง 7 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ของชานาในอดีตต้องมี คือ 3.1) หวงแหนพื้นที่ทำนา 3.2) ศรัทธาในอาชีพ

ข้อความข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปสมรรถนะของชานาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในอดีตจากตารางที่ 4-50 ได้ข้อค้นพบที่สำคัญจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด จำนวน 4 คน ดังแสดงในตารางที่ 4-79 และภาพที่ 4-24

ตารางที่ 4-79 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มตัวอย่าง	ความรู้ (Knowledge)					ทักษะ (Skills)			คุณลักษณะส่วนบุคคล	
	ความรู้จากบรรพบุรุษ ในการเพาะปลูกข้าวจน เก็บเกี่ยวครั้งเดียวต่อปี	ดินอุดม สมบูรณ์	แหล่งน้ำ		น้อมนำทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจ พอเพียง	การบริหารจัดการ			Attributes/ Motive	
			ธรรมชาติ	ชลประทาน		การบริหาร จัดการ แรงงาน	การ วางแผน การทำงาน	การ ตลาด	ห่วงแทน พื้นที่ทำนา	ศรัทธา ในอาชีพ
S001	X	X	X		X		X		X	X
S002	X				X	X		X		
S003	X			X			X			
S004	X	X								
รวมค่าเฉลี่ย	4	2	1	1	2	1	2	1	1	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ภาพที่ 4-24 สมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต
กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

จากตารางที่ 4-79 และภาพที่ 4-24 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษา
สมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จากการศึกษสมรรถนะของ
ชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ
ในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ทั้ง 4 คน ได้แก่ นายยวง เขียวนิล,
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปริณัทรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล ชัดหลัก
พฤติกรรม 3 ด้าน ของ อาจารย์ ภูวิทย์พันธ์ (2552) คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills)
และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ซึ่งทั้ง 3 คน ได้สรุปผลสมรรถนะของชาวนา
ไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ
ดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 คน ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านความรู้ (Knowledge) ในอดีตกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญต้องมี คือ 1.1) ความรู้จากบรรพบุรุษในการเพาะปลูกข้าวจนเก็บเกี่ยวครั้งเดียวต่อปี 1.2) น้อมนำทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง 1.3) ความรู้เรื่องแหล่งน้ำธรรมชาติ 1.4) ดินอุดมสมบูรณ์ 1.5) แหล่งน้ำธรรมชาติ 1.6) แหล่งน้ำชลประทาน

2. ด้านทักษะ (Skills) จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านทักษะ (Skills) ในอดีตชาวนาต้องมี คือ 2.1) การบริหารจัดการ 2.1.1) การวางแผนการทำงาน 2.1.2) การตลาด 2.1.3) การจัดการแรงงาน

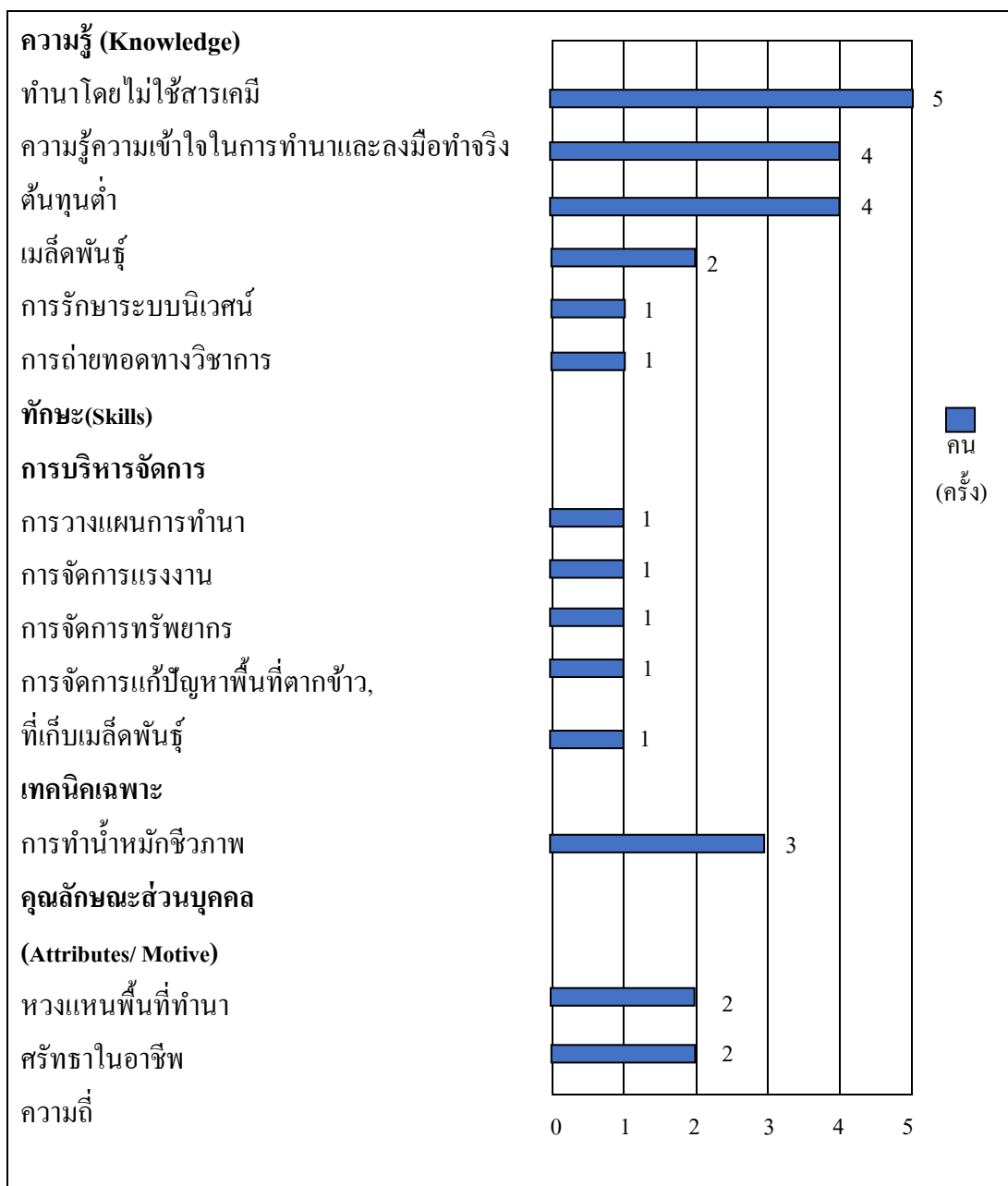
3. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 คน ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ของชาวนาในอดีตต้องมี คือ 3.1) หวังแผ่นดินที่ทำงาน 3.2) ศรัทธาในอาชีพ

ข้อคำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีตจากตารางที่ 4-63 ได้ข้อค้นพบที่สำคัญจากสมาชิกทั้งหมด จำนวน 39 คน ดังแสดงในตารางที่ 4-80 และภาพที่ 4-25

ตารางที่ 4-80 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

กลุ่มตัวอย่าง	ความรู้ (Knowledge)						ทักษะ (Skills)				คุณลักษณะส่วนบุคคล			
	ทำนาโดยไม่ใช้สารเคมี	การรักษาระบบนิเวศน์	ความรู้ความเข้าใจในการทำนาและลงมือทำจริง	เมล็ดพันธุ์	การถ่ายทอดทางวิชาการ	ต้นทุนต่ำ	การบริหารจัดการ			เทคนิคเฉพาะ	Attributes/ Motive			
							การวางแผนการทำงาน	การจัดการแรงงาน	การจัดการทรัพยากร	การจัดการแก้ปัญหาพื้นที่ตากข้าว, ที่เก็บเมล็ดพันธุ์	ทำน้ำหมักชีวภาพ	หวัง	ศรัทธา	
ในอาชีพ														
GR1						X								
GR5	X		X				X		X		X	X	X	
GR7	X		X			X								
GR22	X					X								
GR24	X					X								
GR27			X								X			
GR29				X								X	X	
GR39	X	X	X	X	X				X		X	X		
รวมค่าเฉลี่ย	5	1	4	2	1	4	1	1	1	1	3	2	2	

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรีที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ภาพที่ 4-25 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต
กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

จากตารางที่ 4-80 และภาพที่ 4-25 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษา
สมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี จากการศึกษ
สมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์

การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ทั้งศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ จากการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 8 คน คือ นางสาวกมล สุขเสงี่ยม,นางสุรี รัตนานุกาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเรือง, นางอรชร ปรีเปรม, นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์, นายเจียร สุวรรณ และนายวลิต เจริญสมบัติ ยึดหลักพฤติกรรม 3 ด้าน ของ อากรณ ภู่วิทยพันธ์ (2552) คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ซึ่งทั้ง 3 คน ได้สรุปผลสมรรถนะของ ชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัด ราชบุรี ดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) จากการศึกษาคุณลักษณะของชาวนาไทยจาก การศึกษาคุณลักษณะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ทั้ง 8 ศูนย์การเรียนรู้ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านความรู้ (Knowledge) ในอดีตกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ต้องมี คือ 1.1) ทำนาโดยไม่ใช้สารเคมี 1.2) ความรู้ ความเข้าใจในการทำนาและลงมือทำจริง 1.3) ต้นทุนต่ำ 1.4) เมล็ดพันธุ์ 1.5) การรักษาระบบนิเวศน์ 1.6) การถ่ายทอดทางวิชาการ 1.7) ต้นทุนต่ำ

2. ด้านทักษะ (Skills) จากการศึกษาคุณลักษณะของชาวนาไทยจากการศึกษา คุณลักษณะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ทั้ง 8 ศูนย์การเรียนรู้ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านทักษะ (Skills) ในอดีตชาวนาต้องมี คือ คือ 2.1) การบริหารจัดการ 2.1.1) การวางแผนการทำนา 2.1.2) การจัดการแรงงาน 2.1.3) การจัดการ ทรัพยากร 2.1.4) การจัดการแก้ปัญหาพื้นที่ตากข้าว, ที่เก็บเมล็ดพันธุ์ 2.2) เทคนิคเฉพาะ 2.2.1) การทำน้ำหมักชีวภาพ

3. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) จากการศึกษาคุณลักษณะของชาวนา ไทยจากการศึกษาคุณลักษณะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ทั้ง 8 ศูนย์การเรียนรู้ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ของชาวนาในอดีตต้องมี คือ 3.1) หวงแหนพื้นที่ทำนา 3.2) ศรัทธาในอาชีพ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาของข้อคำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนา ในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร จากตารางที่ 4-13 ตารางวิเคราะห์สรุปผล การสัมภาษณ์ข้อมูลชาวนาในปัจจุบันของกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น และตารางที่ 4-32 ของกลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และตารางที่ 4-51 ของกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ตารางที่ 4-65 กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี โดยการนำทฤษฎีของ อากรณ ภู่วิทยพันธ์ (2552) และ Boyatzis (1982) ที่กล่าวว่าเป็นคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล

ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) มาทำการแยกเพื่อง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ และแสดงได้ ตารางที่ 4-81 สรุปคุณลักษณะของชาวนาไทยจากการศึกษาคุณลักษณะชาวนาไทยในปัจจุบันของกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น และตารางที่ 4-82 ของกลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และตารางที่ 4-83 ของกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ตารางที่ 4-84 กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ด้าน ประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี

ข้อคำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปคุณลักษณะของชาวนาไทยจากการศึกษาคุณลักษณะชาวนาไทยในปัจจุบันจากตารางที่ 4-13 ได้ข้อค้นพบที่สำคัญจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดจำนวน 18 คน ดังแสดงในตารางที่ 4-81 และภาพที่ 4-26

ตารางที่ 4-81 สรุปสมรรถนะของชานาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในปัจจุบัน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

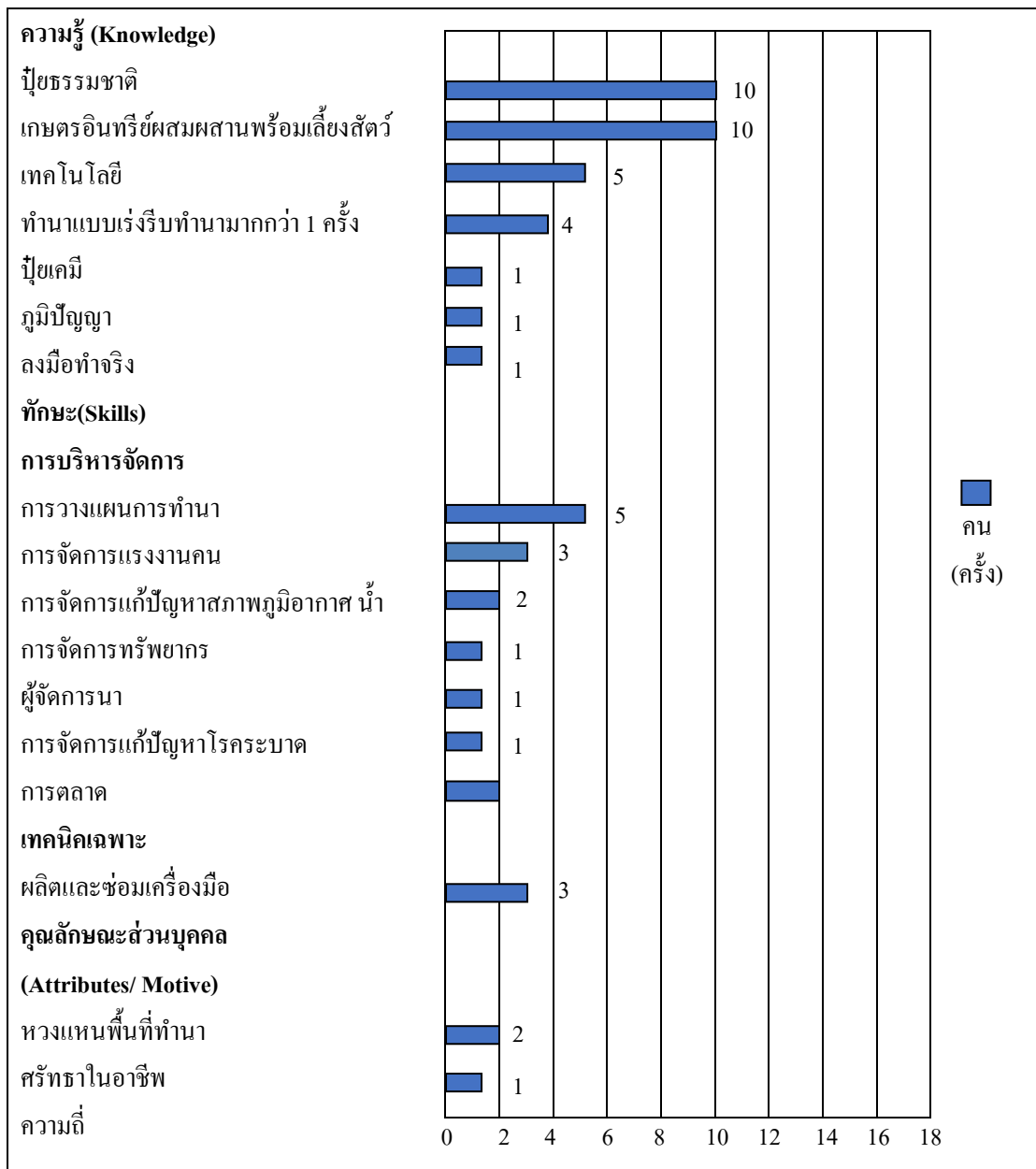
กลุ่มตัวอย่าง	ความรู้ (Knowledge)							ทักษะ (Skills)						คุณลักษณะส่วนบุคคล		
	ทำนาแบบเร่งรีบทำนามากกว่า 1 ครั้ง	ปุ๋ย		เกษตรกรอินทรีย์ผสมผสานพร้อมเลี้ยงสัตว์	ความรู้ความเข้าใจในการทำจริง	ภูมิปัญญา	เทคโนโลยี	การบริหารจัดการ						เทคนิคเฉพาะ	Attributes/ Motive	
		ธรรมชาติ	เคมี					การวางแผนการทำงาน	การจัดการแรงงาน	การจัดการทรัพยากร	การจัดการสภาพภูมิอากาศน้ำ	การแก้ปัญหา	การจัดการแก้ปัญหาโรคระบาด		การตลาด	ผลิตและซ่อมเครื่องมือ
P001	X	X		X										X		
P002	X										X					
P003		X		X				X								
P004		X		X		X										
P005						X		X	X		X	X	X			
P006		X		X												X
P007		X		X												
P008						X										
P009	X				X											
P010	X	X		X												
P011						X	X						X		X	
P012						X									X	

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ตารางที่ 4-81 (ต่อ)

กลุ่ม ตัวอย่าง	ความรู้ (Knowledge)								ทักษะ (Skills)						คุณลักษณะ ส่วนบุคคล		
	ทำนา แบบเร่ง รีบทำนา มากกว่า 1 ครั้ง	ปุ๋ย		เกษตรกร อินทรีย์ ผสมผสาน พร้อมเลี้ยง สัตว์	ความรู้ ความเข้าใจ ในการทำนา และลงมือ ทำจริง	ภูมิ ปัญญา	เทคโนโลยี	ลงมือ ทำจริง	การบริหารจัดการ						เทคนิค เฉพาะ	Attributes/ Motive	
		ธรรมชาติ	เคมี						การวางแผน การทำงาน	การจัดการ แรงงาน	การจัดการ ทรัพยากร	การจัดการ สภาพภูมิอากาศ น้ำ	การจัดการ แก้ปัญหา หา โรคระบาด	การ ตลาด		ผลิตและ ซ่อม เครื่องมือ	วางแผน พื้นที่ทำนา
P013		X		X				X							X		
P014			X								X				X		
P015		X		X													
P016		X		X				X									
P017		X		X				X	X								
P018																	
รวม ค่าเฉลี่ย	4	10	1	10	1	5	1	5	3	1	1	2	1	2	3	2	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นಿಯามที่ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ภาพที่ 4-26 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน
กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

จากตารางที่ 4-81 และภาพที่ 4-26 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษา
สมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จากการศึกษา
สมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ในเรื่องของคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ทั้ง 18 คน ได้แก่ นายช่วย สาสุข, นายวง เขียวนิล, นายคำพันธ์

เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวณิช เจริญสมบัติ, นายถวิล สีวัง, พันจ่าโทเฉลิม น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุภณ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมูลศรี และนายกันหา พาพิมพ์ ยึดหลักพฤติกรรม 3 ด้าน ของ อารมณ์ ภู่วิทยพันธ์ (2552) คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ซึ่งทั้ง 18 คน ได้สรุปผลดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม P = ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ทั้ง 18 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านความรู้ (Knowledge) ในปัจจุบันชาวนาต้องมีด้านความรู้ คือ 1.1) ปุ๋ยธรรมชาติ 1.2) ทำนาเกษตรอินทรีย์ ผสมผสานการปลูกพืชอื่นพร้อมเลี้ยงสัตว์ 1.3) เทคโนโลยีที่ทันสมัย 1.4) ทำนาแบบเร่งรีบทำนามากกว่า 1 ครั้ง 1.5) ปุ๋ยเคมี 1.6) ภูมิปัญญา 1.7) ลงมือทำจริง

2. ด้านทักษะ (Skills) จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม P = ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ทั้ง 18 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านทักษะ (Skills) ในปัจจุบันชาวนาต้องมีด้านทักษะคือ 2.1) การบริหารจัดการ 2.1.1) การวางแผนการทำนา 2.1.2) การจัดการแรงงานคน 2.1.3) การจัดการแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศ น้ำ 2.1.4) การจัดการทรัพยากร 2.1.5) ผู้จัดการนา 2.1.6) การจัดการแก้ปัญหาโรคระบาด 2.1.7) การตลาด 2.2) เทคนิคเฉพาะ 2.2.1) ผลิตและซ่อมเครื่องมือ

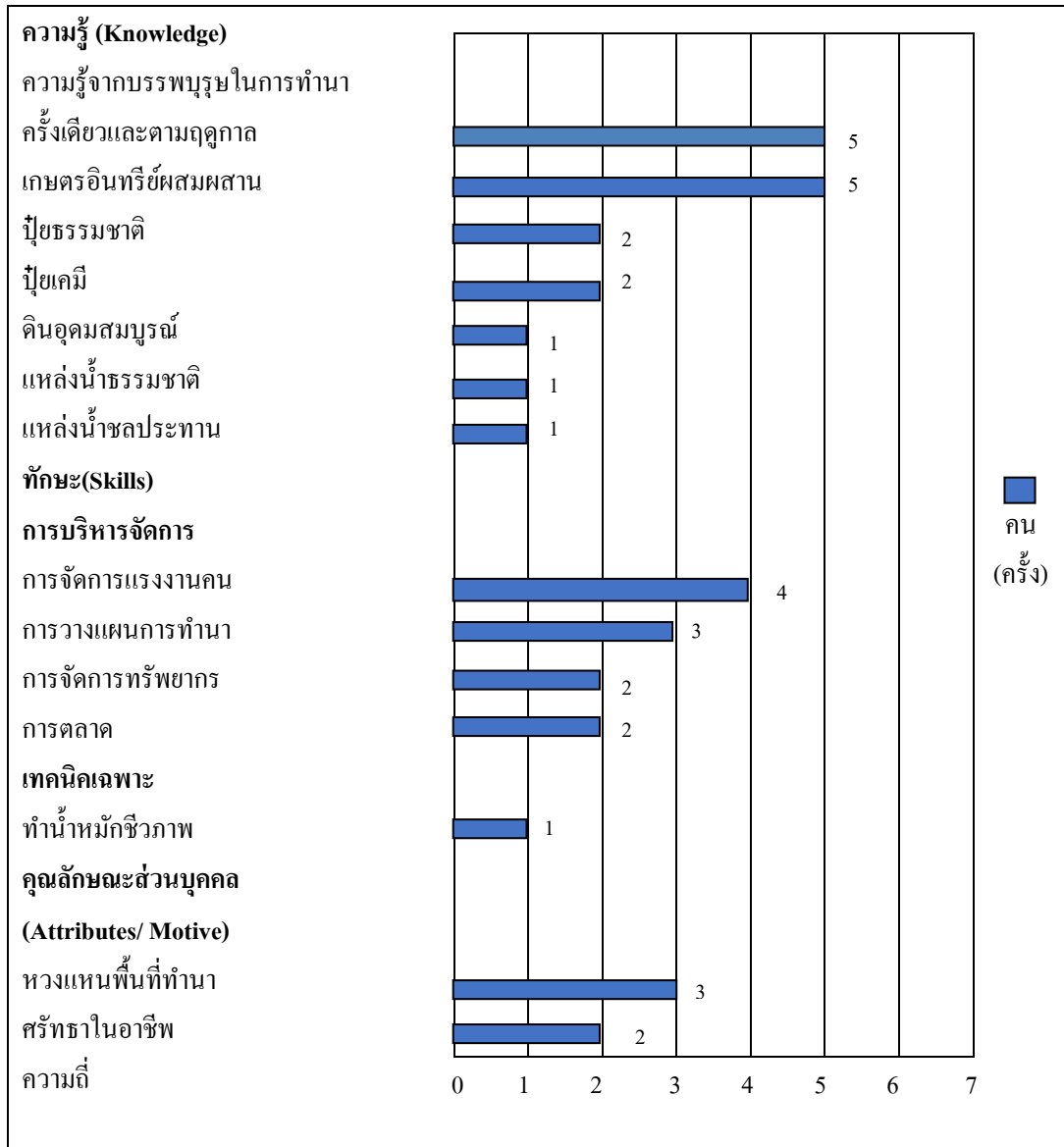
3. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) จากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในอดีต กลุ่ม P = ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ทั้ง 18 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ของชาวนาในปัจจุบันคือ คือ 3.1) หวงแหนพื้นที่ทำนา 3.2) ศรัทธาในอาชีพ

ข้อคำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบันจากตารางที่ 4-32 ได้ข้อค้นพบที่สำคัญจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด จำนวน 6 คน ดังแสดงในตารางที่ 4-82 และภาพที่ 4-27

ตารางที่ 4-82 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

กลุ่ม ตัวอย่าง	ความรู้ (Knowledge)							ทักษะ (Skills)				คุณลักษณะ ส่วนบุคคล		
	ความรู้จาก บรรพบุรุษ ในการทำงานครั้ง เดียวและตาม ฤดูกาล	ดินอุดม สมบูรณ์	ปุ๋ย		แหล่งน้ำ		เกษตร อินทรีย์ ผสมผสาน	การบริหารจัดการ			เทคนิค เฉพาะ	Attributes/ Motive		
			ธรรมชาติ	เคมี	ธรรมชาติ	ชลประ ทาน		การ วางแผน การทำ นา	การใช้ แรงงาน คน	การจัดการ ทรัพยากร		การ ตลาด	ทำน้ำ หมัก ชีวภาพ	หวัง แทน พื้นที่ทำ นา
R001	X						X	X	X	X	X			X
R002	X				X		X		X	X			X	X
R003	X						X		X					
R004			X	X	X		X	X			X			X
R005			X	X								X		
R006	X	X						X	X				X	
R007	X						X							
รวม ค่าเฉลี่ย	5	1	2	2	1	1	5	3	4	2	2	1	2	3

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ภาพที่ 4-27 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน
กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

จากตารางที่ 4-82 และภาพที่ 4-27 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จากการศึกษาศมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ทั้ง 7 คน ได้แก่ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกันหา พาพิมพ์ และ

นางจรรววรรณ มาธูรไพจิตร ยึดหลักพฤติกรรม 3 ด้าน ของ อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์ (2552) คือ

1) ความรู้(Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ซึ่งทั้ง 7 คน ได้สรุปผล ดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) จากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้ง 7 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านความรู้ (Knowledge) ในปัจจุบันกลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ต้องมี คือ 1.1) ความรู้จากบรรพบุรุษในการทำนาครั้งเดียวและตามฤดูกาล 1.2) เกษตรอินทรีย์ผสมผสาน 1.3) ปุ๋ยธรรมชาติ 1.4) ปุ๋ยเคมี 1.5) ดินมีความอุดมสมบูรณ์ 1.6) ความรู้เรื่องแหล่งน้ำธรรมชาติ 1.7) ความรู้เรื่องชลประทาน

2. ด้านทักษะ (Skills) จากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้ง 7 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านทักษะ (Skills) ในปัจจุบันชานาต้องมี คือ 2.1) การบริหารจัดการ 2.1.1) การจัดการแรงงานคน 2.1.2) การวางแผนการทำงาน 2.1.3) การจัดการทรัพยากร 2.1.4) การตลาด 2.2) เทคนิคเฉพาะ 2.2.1) การทำน้ำหมักชีวภาพ

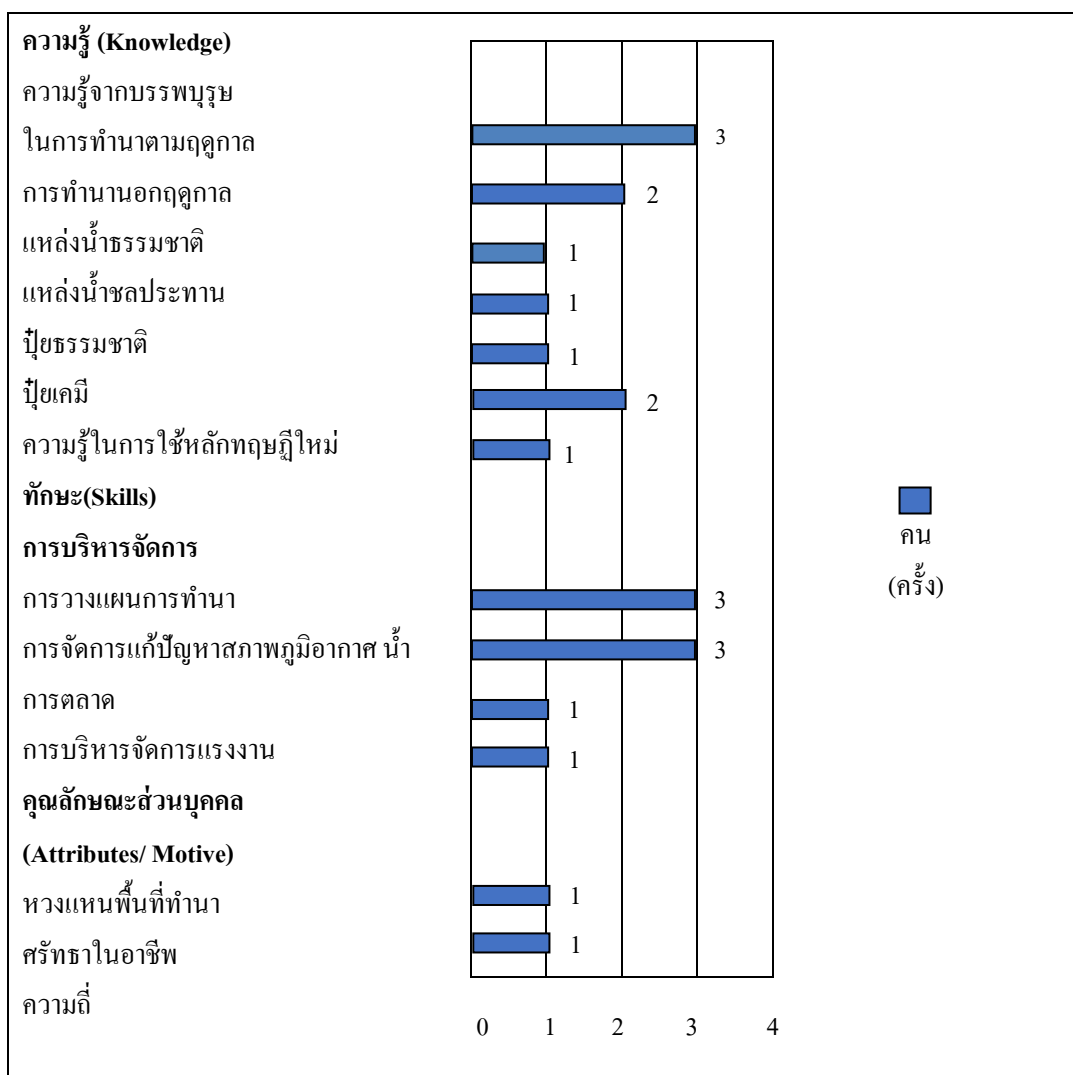
3. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) จากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้ง 7 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ของชานาในปัจจุบันต้องมี คือ 3.1) ศรัทธาในอาชีพ 3.2) หวังเห็นพื้นที่ทำนา

ข้อความข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปคุณลักษณะของชานาไทยจากการศึกษาคุณลักษณะชานาไทยในปัจจุบันจากตารางที่ 4-50 ได้ข้อค้นพบที่สำคัญจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดจำนวน 4 คน ดังแสดงในตารางที่ 4-83 และภาพที่ 4-28

ตารางที่ 4-83 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่ม ตัวอย่าง	ความรู้ (Knowledge)							ทักษะ (Skills)				คุณลักษณะ ส่วนบุคคล Attributes/ Motive		
	ความรู้จาก บรรพบุรุษใน การทำนาตาม ฤดูกาล	การทำ นานอก ฤดูกาล	แหล่งน้ำ		ปุ๋ย		ความรู้ใน การใช้หลัก ทฤษฎีใหม่	การบริหารจัดการ			เทคนิค เฉพาะ	หวัง แทน พื้นที่ทำ นา	ศรัทธา ในอาชีพ	
			ชล ประทาน	ธรรมชาติ	ธรรมชาติ	เคมี		การ วางแผน การทำ นา	การ บริหาร จัดการ ภาครัฐ	การจัดการ แก้ปัญหา สภาพ ภูมิอากาศ น้ำ				การ ตลาด
S001		X					X		X					X
S002	X		X		X		X	X	X	X	X	X		X
S003	X	X		X				X					X	
S004	X						X			X				X
รวม ค่าเฉลี่ย	3	2	1	1	1	2	1	3	2	3	1	1	1	3

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ภาพที่ 4-28 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน
กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

จากตารางที่ 4-83 และภาพที่ 4-28 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จากการศึกษาศมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ทั้ง 4 คน ได้แก่ นายยวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปริฉัตรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล ยี่ดหลักพฤติกรรม 3 ด้าน ของ อาจารย์ ภูวิทย์พันธ์ (2552) คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ซึ่งทั้ง 4 คน ได้สรุปผลคุณลักษณะของชาวนาไทยจากการศึกษาคุณลักษณะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) จากการศึกษาสมรรถนะชานา ไทยในปัจจุบัน กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 คน ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านความรู้ (Knowledge) ในปัจจุบันกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ต้องมีความรู้คือ 1.1) ความรู้จากบรรพบุรุษในการทำตามฤดูกาล 1.2) ทำนามากกว่า 1 ครั้ง 1.3) ความรู้เรื่องแหล่งน้ำธรรมชาติ 1.4) ความรู้เรื่องชลประทาน 1.5) ปุ๋ยธรรมชาติ 1.6) ปุ๋ยเคมี 1.7) ใช้หลักทฤษฎีใหม่

2. ด้านทักษะ (Skills) จากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 คน ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านทักษะ (Skills) ในปัจจุบันชานาต้องมี คือ 2.1) การบริหารจัดการ 2.1.1) การวางแผนการทำงาน 2.1.2) การจัดการแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศ น้ำ 2.1.2) การตลาด 2.1.3) การจัดการภาครัฐ

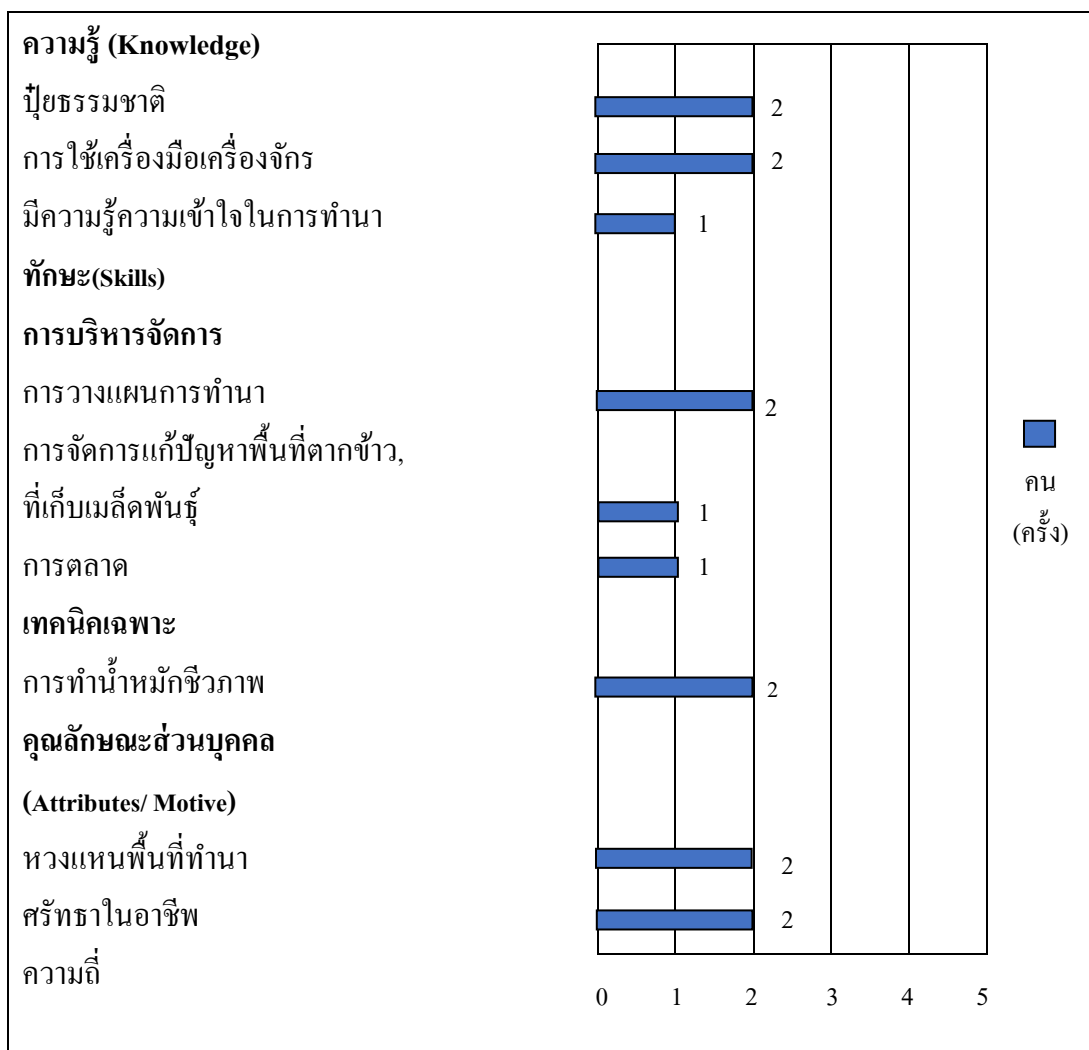
3. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) จากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 คน ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ของชานาในปัจจุบัน ต้องมี คือ 3.1) หวงแหนพื้นที่ทำนา 3.2) ศรัทธาในอาชีพ

ข้อคำถามข้อที่ 1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำงานในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปสมรรถนะของชานาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชานาไทยในปัจจุบันจากตารางที่ 4-63 ได้ข้อค้นพบที่สำคัญจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด จำนวน 39 คน ดังแสดงในตารางที่ 4-84 และภาพที่ 4-29

ตารางที่ 4-84 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

กลุ่มตัวอย่าง	ความรู้ (Knowledge)			ทักษะ (Skills)		เทคนิคเฉพาะ	คุณลักษณะ	
	ปฏิกิริยา	การใช้เครื่องมือเครื่องจักร	ความรู้ความเข้าใจในการทำนา	การบริหารจัดการ			ส่วนบุคคล Attributes/ Motive	หวงแหนพื้นที่ทำนา
				การวางแผนการทำงาน	การจัดการแก้ปัญหาพื้นที่ตากข้าวที่เก็บเมล็ดพันธุ์	การบริหารจัดการตลาด		
GR1								
GR3	X					X	X	
GR5		X		X			X	X
GR7		X						
GR24								
GR27	X		X	X			X	X
GR29					X			
GR39						X		
รวมค่าเฉลี่ย	2	2	1	2	1	1	2	2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรีที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ภาพที่ 4-29 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน
กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

จากตารางที่ 4-84 และภาพที่ 4-29 สรุปสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี จากการศึกษสมรรถนะของชาวนาไทยจากการศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรรถนะ ทั้งศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 8 คน คือ นางสุภาพค์ สุขเสงี่ยม, นางสุรี รัตนานภาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเริง, นางอรชร ปรีเปรม, นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสุทธิพงษ์ เทียมมนต์, นายเจียร สุวรรณ และนายวลิต เจริญสมบัติ ยึดหลักพฤติกรรม

3 ด้าน ของอากรณ ภู่วิทยพันธ์ (2552) คือ 1) ความรู้(Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ซึ่งทั้ง 3 คน ได้สรุปผลคุณลักษณะของชานาไทย จากการศึกษาศมรณะชานาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) จากการศึกษาศมรณะของชานาไทยจากการศึกษาศมรณะชานาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ทั้งศูนย์การเรียนรู้ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรณะ ด้านความรู้ (Knowledge) ในปัจจุบันกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ต้องมี คือ 1.1) ุยธรรมชาติ 1.2) การใช้เครื่องมือเครื่องจักร 1.3) ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน

2. ด้านทักษะ (Skills) จากการศึกษาศมรณะของชานาไทยจากการศึกษาศมรณะชานาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ทั้งศูนย์การเรียนรู้ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรณะ ด้านทักษะ (Skills) ในปัจจุบันชานาต้องมี คือ 2.1) การบริหารจัดการ 2.1.1) การวางแผนการทำงาน 2.1.2) การจัดการแก้ปัญหาพื้นที่ตากข้าว, ที่เก็บเมล็ดพันธ์ 2.1.3) การตลาด 2.2) เทคนิคเฉพาะ 2.2.1) การทำน้ำหมักชีวภาพ

3. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) จากการศึกษาศมรณะของชานาไทย จากการศึกษาศมรณะชานาไทยในปัจจุบัน กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ทั้งศูนย์การเรียนรู้ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือสมรณะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes/ Motive) ของชานาในปัจจุบันต้องมี 3.1) หวงแหนพื้นที่ทำนา 3.2) ศรีททาในอาชีพ

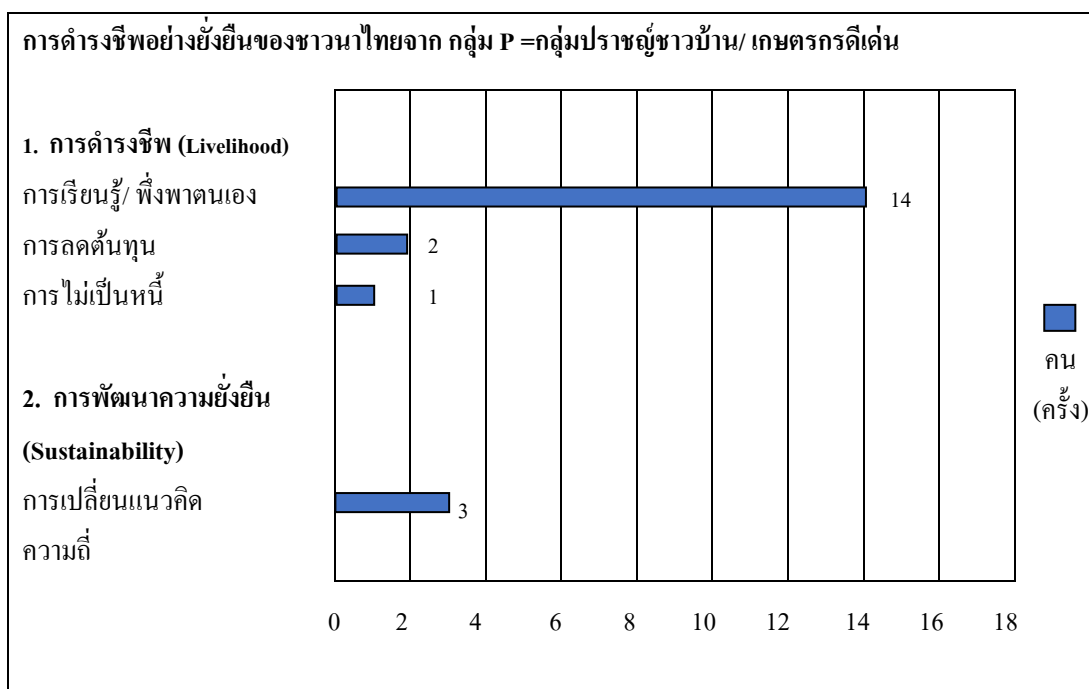
ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาคำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าชานามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้เพิ่มเติมในอนาคต ทั้ง 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จากตารางที่ 4-20 ตารางวิเคราะห์สรุปผลการสัมภาษณ์ของชานามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต กลุ่มที่ 2 จากตารางที่ 4-38 กลุ่มที่ 3 จากตารางที่ 4-58 กลุ่มที่ 4 จากตารางที่ 4-72 ด้านการดำรงชีพอย่างยั่งยืนโดยการนำทฤษฎีของแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนของ Krantz (2001) มาทำการแยกเปรียบเทียบเพื่อง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ และแสดงได้ตารางที่ 4-85 และภาพที่ 4-30 สรุปประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำอย่างยั่งยืน กลุ่ม P = ประชาญชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ตารางที่ 4-86 และภาพที่ 4-31 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชานาไทยจาก กลุ่ม R = กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตารางที่ 4-87 และภาพที่ 4-32 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชานาไทยจาก กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และตารางที่ 4-88 และภาพที่ 4-33 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชานาไทยจากกลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ข้อความข้อที่ 2 ท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปประสพผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนาอย่างยั่งยืนจากตารางที่ 4-20 ด้านการดำรงชีพอย่างยั่งยืน โดยการนำทฤษฎีของแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนของ Krantz (2001) มาทำการแยกเปรียบเทียบเพื่อง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ ดังแสดง

ตารางที่ 4-85 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย

กลุ่มตัวอย่าง	การดำรงชีพ (Livelihood)			การพัฒนาความยั่งยืน (Sustainability)
	การเรียนรู้/พึ่งพาตนเอง	การไม่เป็นหนี้	การลดต้นทุน	การเปลี่ยนแนวคิด
P001	X	X		
P002				
P003	X			X
P004	X			
P005				X
P006			X	
P007	X			
P008	X			
P009			X	
P010	X			
P011	X			
P012	X			
P013	X			
P014	X			
P015	X			X
P016	X			
P017	X			
P018	X			

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ภาพที่ 4-30 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

จากตารางที่ 4-85 และภาพที่ 4-30 สรุปประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนาอย่างยั่งยืน กลุ่ม P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น จากการศึกษาประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนาอย่างยั่งยืน กลุ่ม P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ในเรื่องของการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย ทั้ง 18 คน ได้แก่ นายช่วย สาสุข, นายวง เจริญนิล, นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์, นายไพโรจน์ พ่วงทอง, นางกัลยา ประสานใหญ่, นายขวัญชัย รักษาพันธ์, นายวลิต เจริญสมบัติ, นายถวิล สิวัง, พันจ่าโทเฉลียว น้อยแสง, นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร, นายสุกฤษ ทองไพสิฐ, นางมะยม จันทร์อินทร์, นายชัยพร พรหมพันธ์, นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์, นายบุญส่ง มาดขาว, นายบุญมี สุระโคตร, นายเกียรติ ประมูลศรี และนายกันหา พาพิมพ์ ยึดแนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของ Krantz (2001) วิธีการดำรงชีพแบบอย่างยั่งยืน ซึ่งทั้ง 18 คน ได้สรุปผลดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. การดำรงชีพ (Livelihood) จากการศึกษาแนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน ของกลุ่ม P = ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ทั้ง 18 คน คือ 1.1) การเรียนรู้/ ฟังพาดตนเอง 1.2) การลดต้นทุน 1.3) การไม่เป็นหนี้

2. การพัฒนาความยั่งยืน (Sustainability) จากการศึกษาแนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน

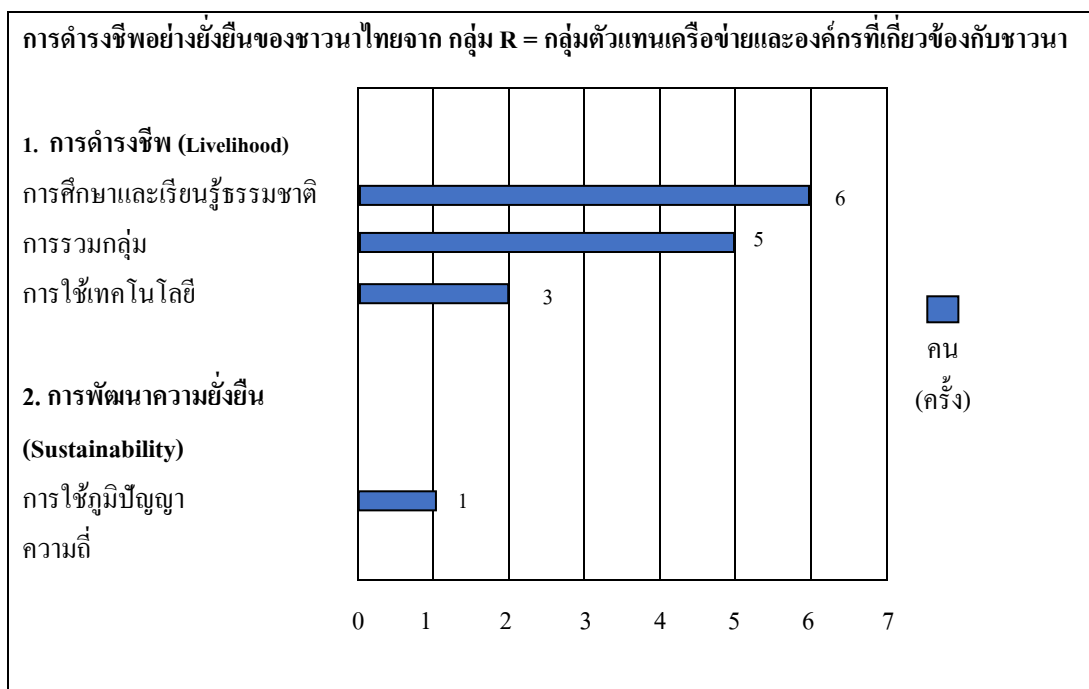
กลุ่ม P = ประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ทั้ง 18 คน คือ 2.1) การเปลี่ยนแนวคิด

ข้อความข้อที่ 2 ท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปประสพผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำมาอย่างยั่งยืนจากตารางที่ 4-38 ด้านการดำรงชีพอย่างยั่งยืน โดยการนำทฤษฎีของแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนของ Krantz (2001) มาทำการแยกเปรียบเทียบเพื่อง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ดังแสดง

ตารางที่ 4-86 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

กลุ่ม ตัวอย่าง	การดำรงชีพ (Livelihood)			การพัฒนาความยั่งยืน (Sustainability)
	การศึกษาและ เรียนรู้ ธรรมชาติ	การ รวมกลุ่ม	การใช้ เทคโนโลยี	การใช้ภูมิปัญญา
R001	X	X		
R002	X	X		
R003	X	X		X
R004	X	X	X	
R005	X		X	
R006	X	X		
R007			X	
รวมค่าเฉลี่ย	6	5	3	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นพบ

ภาพที่ 4-31 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทยจาก กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

จากตารางที่ 4-86 และภาพที่ 4-31 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทยจาก กลุ่ม R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา จากการศึกษาการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่ม R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาทั้ง 7 คน ได้แก่ นายประสิทธิ์ บุญเฉย, นายระวี รุ่งเรือง, นางกัลยา ใหญ่ประสาน, นางสาวพัชรา พิลาฤทธิ์, นายพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่, นายกันหา พาพิมพ์, นางจารุวรรณ มาตุรไพจิตร ยึดแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนของ Krantz (2001) วิธีการดำรงชีพแบบอย่างยั่งยืน ซึ่งทั้ง 7 คน ได้สรุปผล ดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. การดำรงชีพ (Livelihood) จากการศึกษาแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน ของกลุ่ม R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาทั้ง 7 คน คือ 1.1) การศึกษาและเรียนรู้ธรรมชาติ 1.2) การรวมกลุ่ม 1.3) การใช้เทคโนโลยี

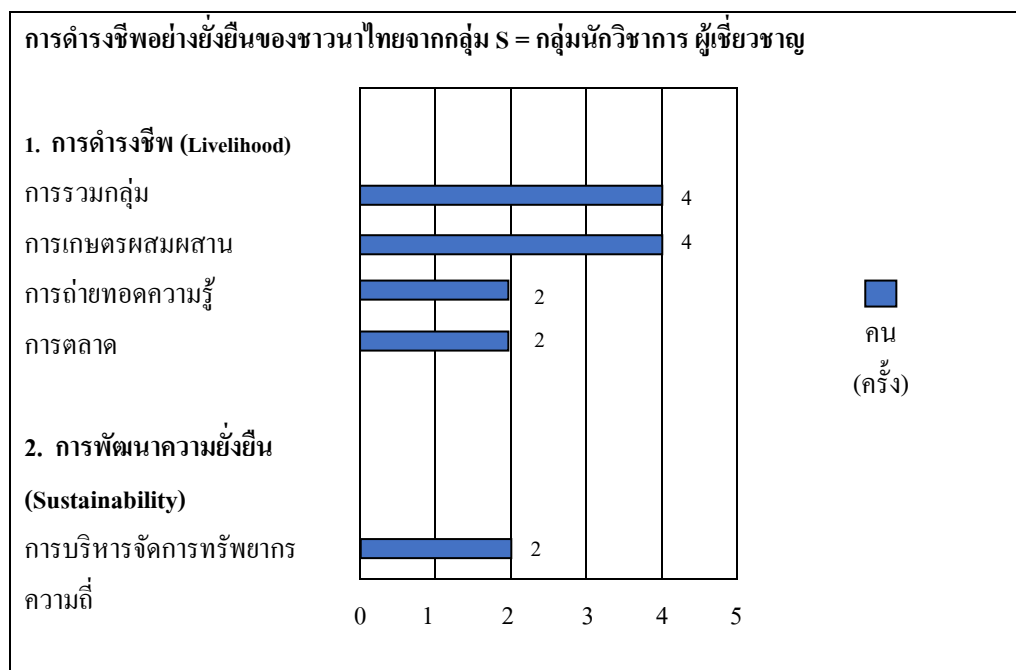
2. การพัฒนาความยั่งยืน (Sustainability) จากการศึกษาแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน กลุ่ม R = ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาทั้ง 7 คน คือ 2.1) การใช้ภูมิปัญญา

ข้อคำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนาอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 4-87 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่ม ตัวอย่าง	การดำรงชีพ (Livelihood)				การพัฒนา ความยั่งยืน (Sustainability)
	การ รวมกลุ่ม	การเกษตร ผสมผสาน	การ ถ่ายทอด ความรู้	การตลาด	การบริหารจัดการ ทรัพยากร
R001	X	X	X	X	X
R002	X	X			
R003	X	X	X	X	X
R004	X	X			
รวมค่าเฉลี่ย	4	4	2	2	2

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้
ทำการศึกษาและค้นพบ

ภาพที่ 4-32 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

จากตารางที่ 4-87 และภาพที่ 4-32 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทยจาก กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ จากการศึกษาการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 คน ได้แก่ นายยวง เขียวนิล, รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์, ดร.รณวิทย์ ปริพัตรตระกูล, ดร.ชเนศ มณีกุล ชีคแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนของ Krantz (2001) วิธีการดำรงชีพแบบอย่างยั่งยืน ซึ่งทั้ง 4 คน ได้สรุปผล ดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. การดำรงชีพ (Livelihood) จากการศึกษาแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน ของกลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 คน คือ 1.1) การรวมกลุ่ม 1.2) การเกษตรผสมผสาน 1.3) การถ่ายทอดความรู้ 1.4) การตลาด

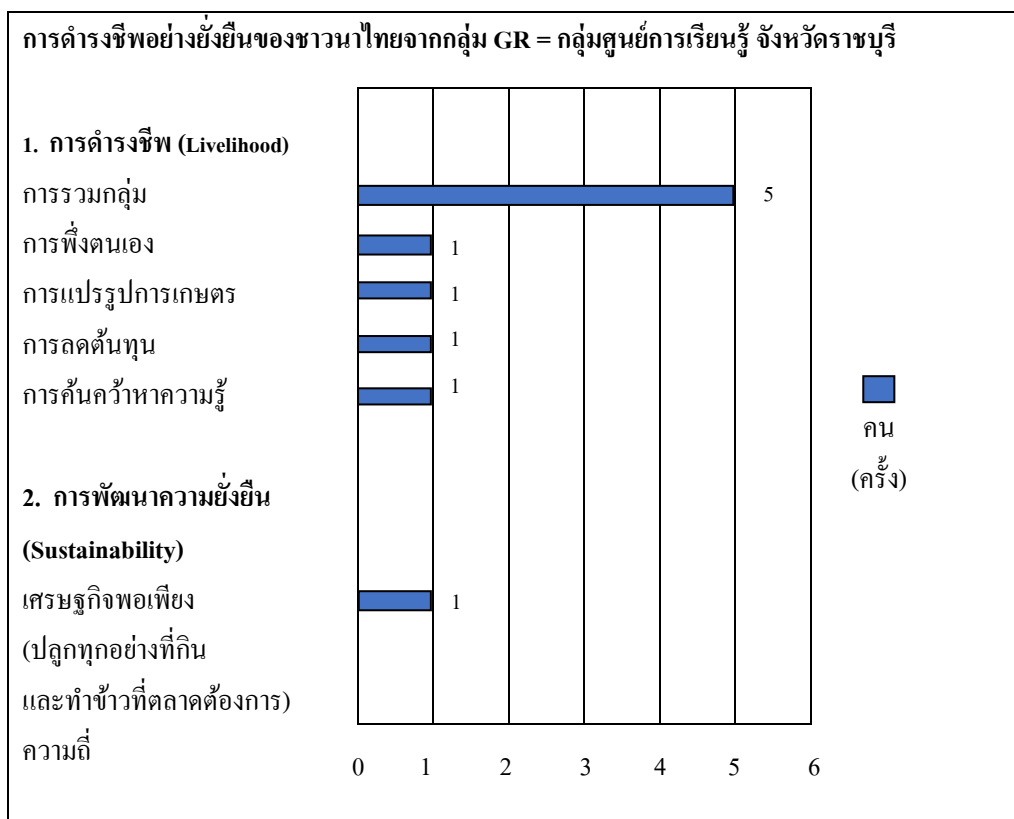
2. การพัฒนาความยั่งยืน (Sustainability) จากการศึกษาแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน กลุ่ม S = กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 คน คือ 2.1) การบริหารจัดการทรัพยากร

ข้อคำถามข้อที่ 2 ชาวนามีอาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้

ตารางที่ 4-88 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

กลุ่มตัวอย่าง	การดำรงชีพ (Livelihood)				การพัฒนาความยั่งยืน (Sustainability)	
	การรวมกลุ่ม	การพึ่งตนเอง	การแปรรูปการเกษตร	การลดต้นทุน	การค้นคว้าหาความรู้	เศรษฐกิจพอเพียง (ปลูกทุกอย่างที่กินและทำข้าวที่ตลาดต้องการ)
GR1	X					
GR5	X					
GR7	X					X
GR24	X					
GR27		X	X			
GR39	X			X	X	
รวม	5	1	1	1	1	1

หมายเหตุ เครื่องหมาย X หมายถึง นิยามที่กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 4-33 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทย กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี

จากตารางที่ 4-88 และภาพที่ 4-33 สรุปการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทยจากกลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี จากการศึกษาการดำรงชีพอย่างยั่งยืนของชาวนาไทยกลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ทั้ง 6 คน ได้แก่ นางสาวางค์ สุขแสงี่ยม, นางสาวรัตนานุภาพ, นางเพ็ญศรี รื่นเรือง, นายบุญเลิศ อินทรเล็ก, นายสิทธิพงษ์ เทียมมนต์ และนายวลิต เจริญสมบัติ ยึดแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนของ Krantz (2001) วิธีการดำรงชีพแบบอย่างยั่งยืน ซึ่งทั้ง 6 คน ได้สรุปผล ดังรายละเอียดของแต่ละด้านต่อไปนี้

1. การดำรงชีพ (Livelihood) จากการศึกษาแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน ของกลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ทั้ง 6 คน คือ 1.1) การรวมกลุ่ม 1.2) การพึ่งตนเอง 1.3) การแปรรูปการเกษตร 1.4) การลดต้นทุน 1.5) การค้นคว้าหาความรู้

2. การพัฒนาความยั่งยืน (Sustainability) จากการศึกษาแนวคิดการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน กลุ่ม กลุ่ม GR = กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ทั้ง 6 คน คือ 2.1) เศรษฐกิจพอเพียง (ปลูกทุกอย่างที่กินและทำข้าวที่ตลาดต้องการ)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา” ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อให้เกิดความง่ายต่อความเข้าใจของผลการศึกษาทั้งหมด พร้อมกับการอภิปรายผลในประเด็นของผู้วิจัยที่ได้รับจากผลการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของชาวนาไทยให้ประสบผลสำเร็จ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎีระบบ แนวคิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการจัดการความรู้ แนวคิดสมรรถนะของชาวนาไทย แนวคิดความสำเร็จของผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยเชิงอธิบาย เลือกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ด้วยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คือ

1. ผู้ประกอบอาชีพชาวนาที่ได้รับรางวัลการเชิดชูเกียรติ เกษตรกรดีเด่นด้านการทำนา และปราชญ์ชาวนา ที่สร้างคุณค่าประโยชน์แก่ท้องถิ่น ปราชญ์แผ่นดิน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากปราชญ์ทุกสาขาในการเป็นตัวแทน 77 จังหวัด จำนวน 18 คน ที่เป็นปราชญ์ชาวนา

2. ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหารภาครัฐ ผู้ขับเคลื่อนต่อการผลักดันความสำเร็จเชิงนโยบาย ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบอาชีพชาวนา จำนวน 7 คน

3. นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ประเภทข้าว จำนวน 4 คน

4. สมาชิกกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ ด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดราชบุรี ที่เรียกว่า ศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 39 คน โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายอย่างชัดเจน ที่ประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาหนี้สิน และมีการอยู่รอดและพัฒนาอย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบการวิจัยเชิงอธิบาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

กลุ่มที่ 1 ปราชญ์ชาวนาบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ส่วนใหญ่ มีอายุ 61 ปี ขึ้นไป มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีที่อยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สมาชิกในครอบครัว 3-4 คน

มีรูปแบบการทำนาแบบเกษตรอินทรีย์ มีประสบการณ์ในการทำนา 20 ปี มีสภาพดินและน้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีสภาพภูมิอากาศตรงตามฤดูกาล มีภูมิปัญญาในการคัดแยกเมล็ดพันธุ์ ความสัมพันธ์ภาครัฐและเครือข่ายเกษตรกรชาวนา นอกจากนี้ยังได้รางวัลเชิดชูและหรือต้นแบบชุมชนทุกท่าน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 69 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.57 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ส่วนใหญ่อาศัย อยู่ในภาคกลาง ดำรงตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร/ หน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร มีประสบการณ์ 20 ปี

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ช่วงอายุอยู่ระหว่าง 47-70 ปี ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75 อยู่ในภาคกลางจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ (ทำนา) จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75 มีประสบการณ์ด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 100 โดยส่วนใหญ่มีบทบาทหน้าที่ เป็นผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 50

กลุ่มที่ 4 สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2548 มีประธานศูนย์ คือ นายวิไล เจริญสมบัติ ได้รางวัลเกษตรกรดีเด่น สาขาการทำนา รางวัลผู้บริหารศูนย์ข้าวชุมชนดีเด่น มีสมาชิกจำนวน 162 ราย มีวัตถุประสงค์ ให้ความรู้แก่เกษตรกรชาวนาที่ทำนาเกี่ยวกับกระบวนการผลิต การลดต้นทุน มีการบริหารในรูปแบบ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ตามโครงสร้างการจัดองค์การ มีความพร้อมด้านบุคลากรและองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้กับสมาชิกในศูนย์ และเป็นศูนย์ได้รับรางวัลผู้ทรงคุณค่าสมาคมข้าวไทย “ศูนย์ข้าวชุมชน” หรือ “บ้านคนข้าว” และเป็นผู้ได้รับการยกย่องว่า “เป็นผู้ปลดหนี้สินให้ชาวนา” 33 ครัวเรือน จำนวน 21 ล้านบาท เพื่อเป็นการสะท้อนการขับเคลื่อนความสำเร็จของศูนย์การเรียนรู้ทั้งในระดับบุคคล ระดับชุมชน สามารถสรุปผลจากการสัมภาษณ์ได้ดังต่อไปนี้

ตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จ

ในการประกอบอาชีพการทำนา

โดยคำถามในการสัมภาษณ์ ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนา ในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร

การทำนา ในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีต

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของ ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น, ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ให้ความเห็นว่า สถานการณ์ทำนาโดยส่วนใหญ่ คือ 1) ด้านทำนาตามฤดูกาล กล่าวคือ ชาวนาทำนาตามฤดูกาลปีละ 1 ครั้ง (นาปี) หรือมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป (นาปรัง) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่การเพาะปลูกเป็นหลัก 2) ด้านการใช้

แรงงานคน กล่าวคือ ชาวนาทำนาโดยใช้แรงงานคนเพียงอย่างเดียว โดยอาจจะทำนาด้วยตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว รวมถึงการว่าจ้างบุคคลอื่น โดยให้ค่าตอบแทน 3) ด้านความรู้สึกรักหวงแหนพื้นที่ทำนา กล่าวคือ ชาวนาทำนาด้วยความขยัน อดทน มีความรัก ความผูกพันต่อการทำนา และพื้นที่ทำนา ได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษหรือชื่อเอง 4) ด้านการศรัทธาในอาชีพการทำนา กล่าวคือ ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียรพยายามอดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ 5) ด้านการใช้ปุ๋ยธรรมชาติ กล่าวคือ ชาวนาใช้การย่อยสลายวัสดุอินทรีย์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาลที่มีน้ำท่วมจะนำเอาซากพืชและสัตว์ที่เน่าเปื่อยย่อยสลายแล้วสะสมอยู่ในดินชั้นบน ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์และเป็นปุ๋ยให้กับการทำนาในรอบต่อไป นอกจากนี้ชาวยังยังทำปุ๋ยขึ้นเองจากต้นไม้ และมูลสัตว์ 6) ด้านทำนาเกษตรอินทรีย์ หมายถึง ชาวนาทำนาไม่ใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมี แต่จะมุ่งเน้น 7) การบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาหน้าดินและให้เกิดการหมุนเวียนของสภาพดินในพื้นที่ใช้ทำนา ซึ่งอาจใช้สารธรรมชาติที่ผลิตขึ้นเอง 8) ประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ หมายถึง การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล ประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน 9) ด้านทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง 10) ด้านการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี หมายถึง ชาวนาใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี เนื่องจากหาซื้อได้ง่าย ราคาถูก และเห็นผลรวดเร็ว แม้ว่าจะมีผลเสียในด้านอื่น ๆ 11) ด้านความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมทำนา ความรู้การปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุรวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน 12) ด้านการจัดการแรงงานสัตว์ หมายถึง ชาวนาทุ่มแรงด้วยการใช้สัตว์ เช่น วัวและควาย 13) ด้านการรวมกลุ่มลงแขก หมายถึง ชาวนา รวมกลุ่มในการลงแขกเอาแรงช่วยเหลือกัน 14) ด้านการตลาด หมายถึง ปลูกเพื่อขายในตลาด มีส่วนหนึ่งไว้กิน ผ่าน โรงสี 15) ด้านรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยแก้ไข ทั้งนี้กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ พยายามเข้ามาหานี้เยอะมาก ภาพรวมสถานการณ์เหมือนเดิม”

สถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวในอดีต ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของ ศูนย์การเรียนรู้ ราชบุรี พบว่า สถานการณ์ทำนา คือ การทำน้ำหมักชีวภาพ, ภูมิปัญญาสะสมต่อยอดบรรพบุรุษ, ต้นทุนการผลิตต่ำ, เพาะเมล็ดพันธุ์, มีการหวงแหนพื้นที่ทำนา, ศรัทธาในอาชีพการทำนา, การรักษาระบบนิเวศน์, ปัญหาการถ่ายทอดทางวิชาการ, เริ่มสร้างเครือข่าย, ปัญหาไม่มีพื้นที่ลานตากข้าว, แรงงานสัตว์, เริ่มมีการวางแผนอย่างง่ายใช้งาน

การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวปัจจุบัน

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของ ปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่นตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ให้ความเห็นว่า คือ 1) ด้านทำนาเกษตร

อินทรีย์ กล่าวว่า เป็นการทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติจากการทำขึ้นเอง และปลูกพืช ผักตามคันนา
 ปราศจากสารเคมี เพื่อรักษาหน้าดินและสภาพดินในพื้นที่ใช้ทำนา 2) การวางแผนการทำนา
 หมายถึง การวางแผนการทำนาแบบง่าย และพัฒนาการวางแผนให้สามารถนำไปใช้งานได้เพิ่มขึ้น
 3) ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย กล่าวคือ ชาวนานำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการทำ
 นา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น และเป็นช่องทางการจำหน่ายผลผลิต 4) ด้านทำนาตามฤดูกาลแบบ
 เร่งรีบ คือ ชาวนาทำนาตามฤดูกาลปีละ 1 ครั้ง (นาปี) หรือมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป (นาปรัง) ทั้งนี้
 ขึ้นอยู่กับพื้นที่การเพาะปลูกเป็นหลัก 5) ด้านการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ กล่าวคือ ชาวนานำความรู้
 ทั้งจากประสบการณ์ วิชาการ มาปรับเปลี่ยนและทดลองใช้ในการทำนา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
 และประสิทธิผลสูงสุด 6) ผลิตและซ่อมเครื่องมือ หมายถึง ชาวนาคิดค้น ทดลอง และสร้าง
 เครื่องมือที่ใช้ในการทำนาขึ้นเอง 7) การงดใช้สารเคมี หมายถึง ชาวนาใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมี
 ในการทำนา ทำให้เกิดต้นทุนในการผลิตสูงกว่าการใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติ 8) ด้านทำนาเกษตร
 ผสมผสาน หมายถึง การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน
 9) ความรู้เรื่องดิน หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำนา ความรู้ในการปรับปรุงดิน
 เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผา
 ฟาง เป็นต้น 10) การศรัทธาในอาชีพการทำนา หมายถึง ชาวนามีความเชื่อมั่น ความพากเพียร
 พยายามอดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำนาให้ประสบความสำเร็จ 11) การจัดการแรงงานคน
 หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเอง และจัดการใช้แรงงานคนได้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
 ตามรอบการทำนา 12) การตลาด หมายถึง ชาวนามีความสามารถในการจัดการ วางแผนการทำนา
 เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการจัดการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัด
 จำหน่าย 13) ทำนาแบบพอเพียง หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว
 พอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำนา
 14) มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ หมายถึง ชาวนานำความรู้ แนวคิดจากศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้
 ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม 15) การจัดพื้นที่
 ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ 16) มีการหวง
 แหนพื้นที่ทำนา หมายถึง ชาวนาทำนาคด้วยความขยัน อดทน มีความรัก ความผูกพันต่อการทำนา
 และพื้นที่ทำนา อาจจะได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษหรือซื้อเอง 17) ความรู้เรื่องปุ๋ย หมายถึง
 ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิตและมี
 สภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์
 เป็นต้น นอกจากนี้ ชาวนายังคิดค้นสารชีวภาพ และน้ำหมักขึ้นเอง 18) ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ/
 ชลประทาน หมายถึง ชาวนาจึงต้องมีความรู้เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติให้เกิด

ประสิทธิภาพสูงสุด 19) สามารถปัญหาโรคระบาด กล่าวคือ การเกิดโรคระบาดในการปลูกข้าว ซึ่งเกิดจากจากพืชและสัตว์ เช่น โรคข้าวที่มีลักษณะปลายใบเหลือง หรือใบไหม้ รากเน่า ซึ่งจะระบาดในพื้นที่ใกล้เคียงและสร้างความเสียหายให้กับชาวนา ดังนั้น ชาวนาจึงหาวิธีป้องกันและแก้ไข 20) มีเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน 21) การถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การแลกเปลี่ยนความรู้การทำงานให้กับบุคคลหรือกลุ่ม 22) การต่อขอคณุมิปัญญา กล่าวคือ ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ 23) การมีอาชีพเสริม หมายถึง ทำอาชีพเสริม เช่น เพาะเห็ด ปลูกผัก ทำไม้กวาดอ่อน เลี้ยงกบ เลี้ยงปลา ทำปุ๋ยธรรมชาติจากกรกสัตว์ 24) ผู้จัดการนา แปลง กล่าวคือ การรวมกลุ่มของชาวนา และจัดตั้งบุคคลที่มีสมรรถนะเข้ามาบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของสถานการณ์การทำงานในพื้นที่ การปลูกข้าวปัจจุบัน ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี พบว่า สถานการณ์ทำนา คือ

ต้นทุนการผลิตสูง, ความรู้ปุ๋ยธรรมชาติ , การปรับฐานความคิด เครื่องมือเครื่องจักรสานับในการทำงาน, การวางแผนที่ทำนา, ศรีทหาในอาชีพการทำงาน , การวางแผนการทำงานเพื่อส่งเสริมสุขภาพ, พื้นที่ลาดตากการใช้ประโยชน์, การยกระดับศักยภาพการผลิต, จำนวนเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้น, เปลี่ยนวิถีชีวิตความสุขของครัววม ,การพัฒนาความรู้การทำงาน, ค้นหาความต้องการของผู้บริโภค

การเป็นปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่นที่ประสบความสำเร็จในอาชีพทำนา

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่า การเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำงานที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน ควรมีลักษณะอย่างไร

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของตัวแทนปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น พบว่า การเรียนรู้ความสำเร็จของการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพทำนา คือ 1) ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว 2) ความรู้เรื่องดิน 3) การต่อขอคณุมิปัญญา 4) ความรู้เรื่องปุ๋ย 5) ทำนาแบบพอเพียง 6) การวางแผนการทำงาน 7) การตลาด 8) การบริหารจัดการ 9) ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง 10) ทำนาเกษตรอินทรีย์ 11) การใช้เทคโนโลยี 12) มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ 13) การทำนานอกฤดูกาล 14) มีเครือข่าย 15) ศรีทหาในอาชีพการทำงาน

การเรียนรู้ความสำเร็จในการดำรงชีวิตของอาชีพการทำงานที่พอเพียงอย่างยั่งยืน

คำถามข้อที่ 3 ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างจากความสำเร็จของการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำงาน

ผลการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของตัวแทนปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น พบว่า ต้องมีการเรียนรู้ความสำเร็จที่เกิดจากสมรรถนะ โดยเรียงตามลำดับดังนี้ คือ 1) การต่อยอดภูมิปัญญา 2) ทำนาแบบพอเพียง 3) ความรู้เรื่องดิน 4) ทำนาเกษตรผสมผสาน 5) มีเครือข่าย 6) ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง 7) การถ่ายทอดความรู้ 8) ความรู้เรื่องปุ๋ยธรรมชาติและปุ๋ยชีวภาพ 9) ทำนาเกษตรอินทรีย์ 10) การตลาด 11) มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ 12) การวางแผนการทำนา 13) การบริหารจัดการ

ปราชญ์ชาวบ้านเรียนรู้ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำรงชีวิตของอาชีพการทำนาที่เพียงพอ

คำถามข้อที่ 4 ท่านได้เรียนรู้ปัจจัยของความสำเร็จที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของอาชีพการทำนาที่พอเพียงอย่างยั่งยืนอย่างไร

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของตัวแทนปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น พบว่า ปัจจัยการเรียนรู้ของความสำเร็จที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของอาชีพการทำนาที่เพียงพออย่างยั่งยืนต้องมีสมรรถนะที่เรียงจากมากไปหาน้อย ประกอบด้วย 1) การต่อยอดภูมิปัญญา 2) ทำนาแบบพอเพียง 3) การถ่ายทอดความรู้ 4) ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว 5) มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ 6) ภาครัฐ 7) ความรู้เรื่องดิน 8) ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ 9) การบริหารจัดการ 10) การตลาด 11) ทำนาเกษตรผสมผสาน

การประสบความสำเร็จของอาชีพชาวนาวัดจากความอยู่รอดและความยั่งยืน

คำถามข้อที่ 5 ท่านคิดว่าการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน วัดได้อย่างไร

ผลการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของตัวแทนปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น พบว่า ต้องมีสมรรถนะ โดยเรียงตามลำดับ คือ 1) การต่อยอดภูมิปัญญา 2) ทำนาเกษตรอินทรีย์ 3) ทำนาเกษตรผสมผสาน 4) การตลาด 5) มีเครือข่าย 6) มีความรู้ตามทฤษฎีใหม่ 7) ความรู้เรื่องดิน 8) ทำนาแบบพอเพียง 9) การบริหารจัดการ 10) ความรู้เรื่องปุ๋ย และเพิ่มเติม 11) มีการหวงแหวนพื้นที่ทำนา 12) ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง 13) ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว 14) การวางแผนการทำนา และที่สำคัญ คือ 15) การจัดทำบัญชีครัวเรือน

การประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนา วัดได้จาก ความสุขของชาวนาและครอบครัว หมายถึง ชาวนาปรับเปลี่ยนวิธีการทำนา ส่งผลให้ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุขในครอบครัว และมีเงินออม

ผลการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของ กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนาพบว่า ต้องมีสมรรถนะ โดยเรียงตามลำดับ คือ 1) ต้นทุนการผลิตต่ำ 2) ปริมาณผลผลิตสูง 3) การพึ่งพาตนเอง 4) ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ 5) ความเป็นอยู่ดี การมีสุขภาพที่ดี ปลอดภัย 6) มีการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าว 7) การทำภูมิคุ้มกัน และเพิ่มเติม 8) ควบคุมปุ๋ย ยา 9) ความพร้อมต่อ

การเปลี่ยนแปลง 10) ทำนาเกษตรผสมผสาน

ผลการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของกลุ่มนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ กับชาวนาพบว่า ต้องมีสมรรถนะ โดยเรียงตามลำดับ คือ 1) ทุนที่นำมาใช้ในการลงทุนทำนา 2) ต้นแบบการทำนา 3) กลุ่มเครือข่าย 4) ทรัพยากร อุปกรณ์เครื่องมือและทุนหมุนเวียน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ทำนาเกษตรผสมผสาน การวางแผนการทำนา การรายงานจัดบันทึกเพื่อเป็นต้นแบบการบริหารจัดการ

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี พบว่า ต้นทุนการผลิตต่ำ ปริมาณผลผลิตสูง การพึ่งพาตนเอง ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ ความเป็นอยู่ดี สุขภาพที่ดี ปลอดภัย การพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าว การทำภูมิคุ้มกัน และเพิ่มเติม ควบคุมปุ๋ย ยา การส่งเสริมพัฒนาความรู้ด้านการตลาด การจัดทำหลักสูตร ถอดบทเรียนชุมชนต้นแบบ

คุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพ

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพควรเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนพบว่า ต้องคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพ ประกอบด้วย 1) การวางแผนการตลาด 2) สร้างภูมิปัญญา 3) ทำนาแบบพอเพียง 4) การจัดทำแผนการทำนา 5) ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง 6) การวางแผนการทำนา 7) การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร 8) การทำนานอกฤดูการผลิต 9) ความรู้เรื่องปุ๋ย/ สารชีวภัณฑ์

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ต้องคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพ ประกอบด้วย 1) ทำนาเกษตรผสมผสาน 2) มีศรัทธาในอาชีพการทำนา 3) การบริหารจัดการ 4) ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง

ชาวนาที่มีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับใด

คำถามข้อที่ 3 ท่านคิดปัจจุบันชาวนาที่มีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับใด ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนพบว่า ชาวนาที่มีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับใด

- ระดับความเป็นมืออาชีพ หมายถึง คัดพันธุ์ได้เอง มีความรู้ มีความสามารถในการผลิตเอง ส่งเสริม และเข้าใจทุกมิติของสังคมและสิ่งแวดล้อม

- ระดับการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่อยอดพันธุ์ข้าว หมายถึง ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ นำมาพัฒนาต่อยอดผนวกกับภูมิปัญญาได้ความรู้ตลอด

- ระดับความชำนาญ หมายถึง ประสบการณ์รู้รอบด้านการทำงานด้วยตนเอง ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความเป็นมืออาชีพ 3 ระดับ ประกอบด้วย
 - ระดับปานกลาง หมายถึง เกษตรที่ทำพันธุ์ข้าวอะไรดีก็จะทำตามเพราะตัวเองไม่ได้ลงมือทำเอง และต้องไปเอาปุ๋ย ยา ที่พ่อค้าคนกลาง พอเวลาเก็บเกี่ยวก็จะหักหนี้สินกัน ส่วนใหญ่ รายได้ไม่ค่อยพอ และส่วนน้อยที่จะมีเหลือเก็บบ้าง
 - ระดับดี หมายถึง เกษตรกรจะรู้จักพันธุ์ข้าว รู้ถึงข้อเด่นของสายพันธุ์ มีความรู้ที่ชัดเจน และมีการพึ่งตนเอง แต่มีข้อเสีย ไม่มีการจดบันทึกและจัดทำบัญชีครัวเรือน
 - ระดับดีมาก หมายถึง รู้จักการจัดทำข้าวพันธุ์อะไร มีข้อเด่น ข้อด้อย และมองถึงสายพันธุ์ชัดเจน มีการคิดไตร่ตรอง รู้ถึงกระบวนการการทำ คูแฉ และพึ่งตนเองได้ คิดค้นสารชีวภาพเอง ปุ๋ยธรรมชาติเอง บำรุงดินเอง มีการจดบันทึกในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ระดับนี้รายได้ดีเพราะรู้รายละเอียดมาก

ตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ผู้ประกอบการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหาในอดีต

คำถามข้อที่ 1 ทำไมที่ผ่านมาในอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหา

ผลการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น พบว่า ผู้ประกอบการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหาในอดีต โดยการเรียงปัญหาจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ปัญหาการขาดความรู้เรื่องการเกษตร 2) ปัญหาขาดการวางแผนการทำงาน 3) ปัญหาการเรียนรู้อุปกรณ์เปลี่ยนแปลงธรรมชาติ 4) ปัญหาจากนโยบายภาครัฐ 5) ปัญหาการขาดแคลนแหล่งเงินทุน

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ประกอบการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหาในอดีต ได้แก่ 1) ปัญหาทำนาตามฤดูกาล 2) ปัญหาทำนาแบบเร่งรีบมากกว่า 1 ครั้ง 3) ปัญหาการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี 4) ปัญหาต้นทุนในการผลิตสูง 5) ปัญหาการช่วยเหลือจากภาครัฐ 6) ปัญหาการตลาดช่องทางการจำหน่าย 7) ปัญหาความล่าช้าและถูกละเลยทำให้ต้องขายที่นำ

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ประกอบการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหาในอดีต

ได้แก่ 1) ปัญหาการบริหารจัดการ 2) ปัญหาสภาพภูมิอากาศและแหล่งน้ำ 3) ปัญหาการรอคอยความช่วยเหลือไม่ทันเวลา 4) ปัญหาองค์ความรู้เมล็ดพันธุ์ข้าวคืนปุย

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี ผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหาในอดีต ได้แก่ 1) ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต 2) ปัญหาการขยายตลาด 3) ประสบปัญหาด้านพันธุ์ข้าว 4) ปัญหาการขาดแรงงาน 5) ปัญหาผลผลิต 6) ขาดการรวมกลุ่ม 7) เงินทุนการจ้างแรงงาน

ชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้เพื่อการดำรงชีพอย่างยั่งยืน

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้ อะไรเพิ่มเติมในอนาคต

ผลจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ โดยการเรียงปัญหาจากมากไปน้อย พบว่า สมรรถนะที่ต้องเรียนรู้ ได้แก่ 1) การต่อยอดภูมิปัญญา 2) การวางแผนการทำนา 3) ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง 4) การผลิตสิ่งประดิษฐ์และซ่อมอุปกรณ์เครื่องมือ 5) การตลาด 6) ทำนาแบบพอเพียง 7) การถ่ายทอดความรู้ 8) การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร 9) ความรู้เรื่องปุย และพัฒนาความรู้ เพื่อให้อยู่รอดอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) พัฒนาความรู้การแก้ปัญหาโรคระบาด 2) การพัฒนาความรู้ ปัญหาสภาพภูมิอากาศและน้ำ

ผลจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของกลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา โดยการเรียงปัญหาจากมากไปน้อย พบว่า สมรรถนะที่ต้องเรียนรู้ ได้แก่ 1) การเรียนรู้และศึกษาถึงธรรมชาติ 2) มีเครือข่าย 3) การต่อยอดภูมิปัญญา 4) การใช้เทคโนโลยี และการสื่อสาร

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้เพื่อการดำรงชีพ ได้แก่ 1) การรวมกลุ่ม 2) การจัดสรรทรัพยากร 3) กลไกการตลาดนำการผลิต 4) การเกษตรผสมผสาน 5) การถ่ายทอดความรู้ที่จำเป็นจากภาครัฐ

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ต้องเรียนรู้ และพัฒนาความรู้เพื่อการดำรงชีพ ได้แก่ 1) การรวมกลุ่ม 2) เศรษฐกิจพอเพียงพึ่งตนเอง 3) แปรรูปสร้างมูลค่า 4) การลดต้นทุน 5) คั้นคว้าหาความรู้ และด้านความยั่งยืน คือ เศรษฐกิจพอเพียง

ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพชาวนาวัดอะไรว่าเกษตรกรชาวนาประสบความสำเร็จ

คำถามข้อที่ 3 ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพฆราวาสวัดได้อย่างไร ที่บอกว่าเป็น
เกษตรกรชาวนาที่ประสบผลสำเร็จ

ผลจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น
พบว่า ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพฆราวาสวัด ความสุขของชาวนาและครอบครัว หมายถึง
ชาวนาปรับเปลี่ยนวิธีการทำนา ส่งผลให้ชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุข
ในครอบครัว และมีเงินออม

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง
ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพฆราวาสวัดอะไรว่าเกษตรกรชาวนาประสบ
ความสำเร็จ ได้แก่ 1) วัดจากการจัดทำบัญชีครัวเรือน 2) การวัดจากรายได้ที่เพิ่มขึ้น 3) การสร้าง
เครือข่ายที่เข้มแข็ง 4) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) วัดจากการออม 6) วัดจากจิตอาสาของปราชญ์ ผู้นำ
ชุมชนเพื่อพัฒนากระดับความรู้แก่ชาวนา 7) การลดหนี้สิน

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ
ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพฆราวาสวัดอะไรว่าเกษตรกร
ชาวนาประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) วัดจากการเกษตรผสมผสาน 2) วัดจากการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์
เฉพาะ 3) วัดจากบริหารจัดการ 4) วัดจากความสุขของครัวเรือน

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัด
ราชบุรี ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพฆราวาสวัดอะไรว่า
เกษตรกรชาวนาประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) วัดจากไม่มีหนี้สิน 2) วัดจากการอยู่อย่างพอเพียง
3) วัดจากการพึ่งตนเอง 4) วัดจากไม่ใช้สารเคมี 5) วัดจากน้อมนำศาสตร์พระราชา 6) วัดจากซื่อสัตย์
สุจริต

ปัจจัยความสำเร็จอย่างยั่งยืนที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ

คำถามข้อที่ 4 ทำไมท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริม
จากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ผลจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น และ
กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา, ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความสำเร็จของผู้
ประกอบอาชีพทำนา คือ ความสุขของครัวเรือน ที่วัดจากชาวนามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่มีหนี้สิน มีความสุข
ในครอบครัว และมีเงินออม โดยจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยและเงื่อนไขต่าง ๆ ประกอบ คือ 1) ด้าน
ส่งเสริมการตลาด หมายถึง ภาครัฐสนับสนุนและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย 2) ด้านการส่งเสริม
ความรู้การเกษตรและการต่อยอดภูมิปัญญา หมายถึง ภาครัฐให้ความรู้ การทำนา ดิน น้ำ ปุ๋ย และ
พันธุ์ข้าวต่าง ๆ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ การต่อยอดภูมิปัญญา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เกิดการลด

ต้นทุนและเพิ่มผลผลิต 3) ด้านการส่งเสริมการสร้างเครือข่าย หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุน การรวมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการทำนา 4) ด้านการส่งเสริมการลงทุนในการทำนา หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนเรื่อง แหล่งเงินทุน รวมถึงเครื่องมืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา ทั้งในรูปแบบที่เป็นเงิน และไม่ใช้ ตัวเงิน 5) ด้านการส่งเสริมความรู้เพิ่มผลผลิต หมายถึง ภาครัฐสนับสนุนการให้ความรู้ การทำนา ดิน น้ำ ปุ๋ย และพันธุ์ข้าวต่าง ๆ ให้เกิดการเรียนรู้ การต่อยอดภูมิปัญญา ประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุน การผลิต และเกิดระบบการผลิตที่มีการเอื้อต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ เช่น พื้นฟูดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ 6) ด้านการสร้างเครือข่าย หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำนา 7) การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนในการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการทำนา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น และเป็นช่องทางการจำหน่าย ผลผลิต 8) ด้านการบูรณาการนโยบายและแผนงานของเกษตรกรหมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุน โดยการให้ชาวนามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการปลูกข้าว ขั้นตอน และวิธีการ 9) การบริการสาธารณะ หมายถึง ตอบสนองความต้องการอันเป็นประโยชน์ของสังคม

ผลจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี คือ

1) การประกันราคาข้าว หมายถึง ภาครัฐมีนโยบายช่วยเหลือชาวนาโดยการให้ราคาข้าวสูงกว่าราคา ตลาด 2) ความรู้ด้านการพัฒนาเกษตร หมายถึง ภาครัฐให้การสนับสนุนและช่วยเหลือการพัฒนา ด้านการเกษตร เช่น การประยุกต์เครื่องมือเครื่องใช้ นำเทคโนโลยีมาใช้ 3) นโยบายที่ชัดเจน หมายถึง ภาครัฐมีหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน 4) การตลาด หมายถึง ภาครัฐให้ความช่วยเหลือในการขยายตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย ตลอดจนให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการตลาด 5) ต้นทุนการผลิต หมายถึง ที่ดิน ปุ๋ย สารชีวภาพ ยาฆ่าแมลง เครื่องมือเครื่องใช้ 6) การควบคุมการขาย หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ ดูแล

ชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนมีความเข้มแข็งความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืน

คำถามข้อที่ 5 ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็ง มีความพอเพียงอยู่รอดยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ ทำไมเป็นเช่นนั้น

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตร ดีเด่น กลุ่มตัวแทนเครือข่ายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีการให้ความคิดเห็นทั้ง 2 ประเด็น

สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ โดยมีเหตุผลว่า ผู้ประกอบอาชีพชาวนาต้องการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการนำแนวคิดการทำนาแบบพอเพียง

พึ่งพาตนเอง ทำนาตามทฤษฎีใหม่และผสมผสานที่พื้นการทำงานของตนเอง นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้และต่อยอดภูมิปัญญาให้เกิดการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตให้มากขึ้นได้อย่างไร และมี การวางแผนการทำงาน จะทำให้ชาวนามีรายได้และหลุดพ้นจากความยากจนได้อย่างยั่งยืน รวมถึง การแสวงหาความรู้และการเรียนรู้เพื่อเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต และการสร้างตราสินค้า หรือ แบรินด์ ซึ่งจะไปสู่ความยั่งยืน

ไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ เพราะ ผู้ประกอบอาชีพชาวนาขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการทำงานแบบพอเพียง ทำนาตามทฤษฎีใหม่และผสมผสาน ทำให้ได้ ผลผลิตน้อย มีต้นทุนการผลิตสูง และมีหนี้สิน จึงไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ ดังนั้น ชาวนา ต้องมีการจัดการความรู้อะไรบางอย่างจากการเรียนรู้จากปราชญ์ โดยมีการประเมินความรู้ของ สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ เพื่อกำหนดแผนการพัฒนาสมรรถนะชาวนาตามข้อเสนอแนะของ สมรรถนะ จากมากไปหาน้อย ประกอบด้วย

1. ชาวนาทำนาด้วยตนเองหรือสมาชิกภายในครอบครัว โดยทำนาแบบพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเอง รวมถึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการทำงาน
2. ชาวนานำความรู้จากประสบการณ์ ความรู้จากการศึกษาและพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ ในการทำงาน เพื่อเพิ่มผลผลิต ได้กำไรที่มากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพ
3. ชาวนามีการปรับตัว ปรับเปลี่ยนแนวความคิดเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและ ยั่งยืน เช่น ชาวนาทำนาโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี
4. ชาวนาต้องการกระทำที่ต่อเนื่องไม่หยุดนิ่งและมีใจรัก พฤติกรรมความรู้สึทักของ ชาวนาต่อการดูแลรักษาต้นข้าวในนา ไปจนถึงการเก็บเกี่ยว
5. ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและ ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานมีความรู้เกี่ยวกับดินที่เหมาะสมแก่การทำงาน
6. ความรู้ในการปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงการไม่ทำอันตรายต่อดิน เช่น ไม่เผาฟาง เป็นต้น
7. ชาวนามักประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เช่น การทำนาที่อาศัยน้ำตามฤดูกาล อาจจะ ประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไป รวมถึงพื้นที่ทำนาอยู่ห่างไกลจากระบบชลประทาน เป็นต้น ดังนั้น ชาวนาจึงต้องมีความรู้เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด
8. ชาวนาต้องมีความรู้เกี่ยวกับสายพันธุ์ข้าว ประเภทของข้าว ลักษณะและพื้นที่ เพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี
9. ชาวนามีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิตและ

มีสภาพแวดล้อมที่ดีในระยะยาว เช่น การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติที่มาจากซากพืชและสัตว์ หรือมูลสัตว์

10. ชาวนามีความสามารถในการจัดการวางแผนการทำงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ทันต่อตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการศึกษาและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่าย

11. ชาวนามีความเชื่อมั่น ความภาคภูมิใจพยายามอดทนและมุ่งมั่นในอาชีพการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

12. ชาวนาต้องมีความรู้ ตามหลักการทฤษฎีใหม่ ศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสร้างอาชีพเสริม การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย โดยมีแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ทำนา ปลูกพืชผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ การทำเกษตรที่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

13. ชาวนาต้อง สร้างเครือข่าย หมายถึง ชาวนามีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แรงงาน เครื่องมือ ตลอดจนข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน

14. การมีการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเกษตรกร หมายถึง การจัดทำวิชาเกี่ยวกับการเรียน การสอนเกษตรกร อาชีพการทำงานอย่างต่อเนื่อง ประเมินผล ตรวจสอบและติดตาม การยกระดับสมรรถนะแก่ชาวนาเป็นปราชญ์

15. นโยบายการรณรงค์ของภาครัฐที่ส่งเสริมการบริโภคข้าวไทย และการรณรงค์เกษตรกรชาวนาให้ปรับเปลี่ยนการทำงาน โดยมีสิทธิประโยชน์ในการคุ้มครองขาดรายได้ที่เหมาะสม

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า อาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนมีความเข้มแข็งความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืน กล่าวคือ ผู้ประกอบอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจน

1. ชาวนาต้องมีความรู้ ตามหลักการทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน ศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยให้การหมุนเวียนสภาพดินที่ใช้ทำนา

2. ชาวนาการวางแผนการทำงานในการลดต้นทุน เพิ่มปริมาณผลผลิต สร้างคุณค่าเพิ่ม โดยมีการกำหนดพื้นที่ ราคาขาย และนโยบายอื่น ๆ ที่เข้ามาสนับสนุนการทำการผลิตข้าว

3. ชาวนาต้องพัฒนาหลักการคิด ในการสร้างประสิทธิภาพการทำเพิ่มทั้งระบบวงจรการทำงานตั้งแต่การจัดสรรทรัพยากร การวางแผน ติดตามควบคุม และประเมินผลผลิต หาแนวทางการแก้ไข หาเครื่องมือเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการทำงานให้ได้ผลผลิตเพิ่ม

4. ชาวนาต้องรวมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม รวมถึงการสนับสนุนเกื้อกูลเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต รับรู้ข้อมูลข่าวสารตลอดเวลา รวมถึงการเรียนรู้ข้ามเครือข่ายเพื่อหาจุดในการพัฒนาต่อยอดสิ่งที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติได้จริง

5. ชาวนาต้องใช้กระบวนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ชาวนา มีการจดบันทึกขั้นตอน วิธีการแก้ปัญหาจากสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ อาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนมีความเข้มแข็งความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืน พบว่า ผู้ประกอบอาชีพชาวนาไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจน

1. ชาวนาขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำนาแบบพอเพียง ตามแนวทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน ปริมาณผลผลิตน้อย ต้นทุนการผลิตสูง และมีภาระหนี้สิน

2. ไม่หลุดพ้นจากความยากจน เพราะขาดการพัฒนาความรู้ การเรียนรู้จากชาวนาการสร้างต้นแบบและทำการฝึกปฏิบัติจริงและชาวนาจะต้องนำไปประยุกต์ใช้ด้วยตนเองขวยชวนเรียนรู้การพัฒนาตนเองอย่างไร

คุณลักษณะการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของตัวแทนปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น พบว่า คุณลักษณะการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง ประกอบด้วย 1) ผลผลิตปริมาณข้าว 2) ครอบครัวมีความสุข 3) พึ่งพาตนเอง 4) ประกอบอาชีพเสริม 5) ประสิทธิภาพการบริหารต้นทุนต่ำ/ ลดต้นทุน 6) การตลาด 7) การพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง 8) มีความอดทน 9) ความพอเพียง 10) ความเชี่ยวชาญจากประสบการณ์ 11) ระบบนิเวศที่ดี 12) เกษตรผสมผสาน

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี พบว่า คุณลักษณะการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง ประกอบด้วย 1) มีความเป็นอยู่ดี 2) การลงมือทำเอง 3) การบริหารต้นทุนต่ำ 4) มีการพัฒนาต่อเนื่อง 5) ประสิทธิภาพผลผลิตสูง 6) ปราศจากสารเคมี 7) มีสุขภาพที่ดี 8) การมีภูมิคุ้มกัน

การจัดการความรู้ การเรียนรู้และการถ่ายทอด

ส่วนที่ 1 เพื่อศึกษาสมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จและถ่ายทอดการจัดการความรู้

การเรียนรู้จากกลุ่มท่านคิดว่าการทำงานให้ประสบผลสำเร็จในอาชีพการทำนาเป็นอย่างไร คำถามข้อที่ 2 เมื่อท่านได้เข้ามาเรียนรู้จากกลุ่ม ท่านคิดว่าการทำงานให้ประสบผลสำเร็จในอาชีพการทำนาควรเป็นอย่างไร

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี พบว่า เรียนรู้ความสำเร็จในการดำรงชีวิตของอาชีพการทำนาที่เพียงพออย่างยั่งยืนจากประกอบด้วย

1) ความรอบรู้ในการทำนา 2) เปลี่ยนวิถีชีวิตและสุขภาพ 3) การรับรู้ข่าวสารการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ 4) มีตลาดรองรับ 5) มีการวางแผนที่ดี 6) มีการสร้างกระบวนการคิด

เรียนรู้อะไรกับปราชญ์ที่ถ่ายทอดความรู้วิธีการความเชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จ

คำถามข้อที่ 3 ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างกับปราชญ์หรือเกษตรกรดีเด่นที่ได้ถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ความสำเร็จอย่างไร

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี เรียนรู้อะไรกับปราชญ์ที่ถ่ายทอดความรู้วิธีการความเชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ความรู้ในการทำนา 1) ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว 2) การหมักสารชีวภาพ 3) ความรู้การทำปุ๋ย 4) การกำจัดศัตรูพืชและแมลง 5) การวางแผนสร้างคุณภาพชีวิต 6) การต่อยอดภูมิปัญญา 7) การทำนาเกษตรอินทรีย์

คุณลักษณะของปราชญ์หรือแกนนำเกษตรกรประสบผลสำเร็จในการทำนาอย่างยั่งยืน

คำถามข้อที่ 4 ปราชญ์หรือแกนนำเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการทำนาอย่างยั่งยืนที่ท่านเห็นต้องทำอะไรบ้าง

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์มุมมองความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี คุณลักษณะของปราชญ์หรือแกนนำเกษตรกรประสบผลสำเร็จในการทำนาอย่างยั่งยืนต้องทำ พบว่า 1) ทำนาแบบพอเพียง 2) เกษตรผสมผสาน 3) ผลิตตามตลาดต้องการ 4) ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ 5) ความรู้ในการทำนา 6) เปลี่ยนกระบวนการคิด 7) ผู้นำถ่ายทอดองค์ความรู้

ชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้ในอนาคต

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น พบว่า ชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้ในอนาคต ได้แก่

1) พัฒนาการเรียนรู้/ ฟังพาดตนเอง 2) เรียนรู้การประดิษฐ์เครื่องมือ 3) การพัฒนาเปลี่ยนแนวคิด 4) เรียนรู้และพัฒนาการลดต้นทุน 5) การเรียนรู้ไม่เป็นหนี้

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้ในอนาคต ได้แก่ 1) ต้องเรียนรู้ธรรมชาติ 2) ต้องรวมกลุ่ม 3) ต้องใช้เทคโนโลยี 4) เรียนรู้จากภูมิปัญญา

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้ในอนาคต ได้แก่ 1) ต้องการรวมกลุ่ม 2) เรียนรู้เกษตรผสมผสาน 3) เรียนรู้การบริหารจัดการ 4) เรียนรู้การตลาด 5) การถ่ายทอดความรู้

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ ชาวนาเมื่ออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้ในอนาคต ได้แก่ 1) การเรียนรู้การพึ่งตนเอง 2) การพัฒนากระบวนการลดต้นทุน 3) การพัฒนาการรวมกลุ่ม 4) การเรียนรู้การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง 5) การเรียนรู้และการพัฒนาแปรรูปการเกษตร 6) แสวงหาค้นคว้าหาความรู้

ควรรับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรดีเด่น ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรรับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) ควรได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด 2) ความรู้/ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ 3) ควรได้รับความรู้เรื่องเงินทุน 4) ควรได้รับความรู้ด้านการผลิต 5) ควรได้รับการส่งเสริมการสร้างเครือข่าย

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรรับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) ความได้รับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี 2) ควรรับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด 3) ควรได้รับการส่งเสริมการรวมกลุ่ม 4) ควรได้รับการส่งเสริมเรื่องการกำหนดแผนงาน 5) ควรได้รับการส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรรับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) ควรได้รับการส่งเสริมการตลาด 2) ควรรับการส่งเสริมการรวมกลุ่ม 3) การส่งเสริมการบริการสาธารณะ 4) การส่งเสริมการสร้างความสุขของครัวเรือน

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ในมุมมองของความคิดเห็นของศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรรับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) การส่งเสริมด้านการตลาด 2) การส่งเสริมความรู้ด้านการพัฒนาการเกษตร 3) การส่งเสริมความรู้ด้านต้นทุนการผลิต 4) ควรส่งเสริมนโยบายการประกันราคาข้าว 5) ภาครัฐมีนโยบายการส่งเสริมที่ชัดเจน

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

1. ปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ ในมุมมองของปราชญ์ ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ได้แก่ นโยบายภาครัฐ การขาดความรู้เรื่องการเกษตร ขาดการวางแผน ธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลง และขาดแหล่งทุน ในมุมมองของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ได้แก่ ทำนาตามฤดูกาล ประสบปัญหาการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลที่ส่งผลกับการผลิต ส่วนการทำนามากกว่า 1 ครั้ง ใช้ต้นทุนในการผลิตสูง ในเรื่องสารเคมี รอการช่วยเหลือจากภาครัฐในเรื่องช่องทางการจำหน่าย ในมุมมองของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ขาดองค์ความรู้และการบริหารจัดการการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ในเรื่องต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต ความแปรปรวนของธรรมชาติ ส่งผลต่อต้นทุนการผลิต หวังพึ่งพิงภาครัฐ ในมุมมองของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ได้แก่ พันธุ์ข้าวที่เหมาะสม ต้นทุนในเรื่องแรงงานที่มีราคาแพง เนื่องจากการขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร การตลาดที่จำกัด

2. การเรียนรู้และพัฒนาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเป็นชาวนาที่อยู่รอดและยั่งยืน ในมุมมองของปราชญ์ ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด สามารถประดิษฐ์เครื่องมือเพื่อลดต้นทุน และจัดการค่าใช้จ่าย อย่าสร้างหนี้สิน ในมุมมองของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แก่ การเรียนรู้และภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ เพื่อเข้าใจธรรมชาติ การรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เข้าเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการลดต้นทุนการผลิตและการจัดจำหน่าย ในมุมมองของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ การเรียนรู้การเกษตรผสมผสานจากการรวมกลุ่ม พัฒนาการบริหารจัดการ การตลาด การถ่ายทอดความรู้ ในมุมมองของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ได้แก่ การรับข้อมูลข่าวสารจากกลุ่ม มีการเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด เรียนรู้การคัดเมล็ดพันธุ์ การทำสารชีวภาพและการลดต้นทุน

3. การวัดความสำเร็จของอาชีพชาวนาอย่างยั่งยืน ในมุมมองของปราชญ์ ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ได้แก่ ความอยู่ดีกินดี สถาบันครอบครัวเข้มแข็ง มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิต มีการวางแผนทำนาและการจัดการต้นทุน และมีเครือข่ายที่ให้ความช่วยเหลือกันในมุมมองของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายได้ที่สูงเหลือเก็บสำหรับการออมไว้ใช้ยามฉุกเฉินและไม่มีหนี้สิน ในมุมมองของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ การเพิ่มรายได้ด้วยการเกษตรผสมผสานการจัดการเพื่อความอยู่ดีกินดี ในมุมมองของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ได้แก่ การไม่มีหนี้สินพึ่งพาตัวเองให้มากที่สุด ลดค่าใช้จ่ายโดยปลูกทุกอย่างที่กินเหลือก็ขาย เพื่อเพิ่มรายได้

4. ปัจจัยหรือเงื่อนไข ที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้อง ในเชิงนโยบาย เพื่อผลักดันให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืน ในมุมมองของปราชญ์ ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ได้แก่ การตลาดรัฐควรมีการประกันราคาข้าวขั้นต่ำ สนับสนุนแหล่งทุนที่ดอกเบี้ยต่ำ ช่วยชาวนาสร้างเครือข่ายในการรวมกลุ่มและความร่วมมือระหว่างกลุ่ม ในมุมมองของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ การส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการสร้างองค์ความรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในมุมมองของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ การตลาดรัฐควรมีการประกันราคาขั้นต่ำ การบริการสาธารณะเพื่อสนับสนุนการทำนา เช่น ระบบชลประทาน ถนน เป็นต้น ในมุมมองของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ได้แก่ การตลาดรัฐควรมีการประกันราคาข้าวขั้นต่ำ สร้างองค์ความรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อลดต้นทุนการผลิตและส่งเสริมช่องทางการตลาด เช่น การขายออนไลน์ เพื่อเพิ่มรายได้

5. การหลุดพ้นจากความยากจนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนของชาวนา ในมุมมองของปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง มีความอดทน ไม่เป็นหนี้ สามารถเพิ่มรายได้จากอาชีพหลักและอาชีพเสริม ในมุมมองของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ มีความพอเพียงในการดำเนินชีวิต ในมุมมองของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ มีความพอเพียงในการดำเนินชีวิต ในมุมมองของสมาชิกศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงตนเองไม่ยึดติด เช่น ใช้สารเคมีเปลี่ยนเป็นไม่ใช้ หรือผลิตปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง “สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนาในประเทศไทย” โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept interview) ของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงกลุ่ม (Group interview) ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา

พบว่า แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สมรรถนะของชาวนาไทย 2) ความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพการทำนา ทั้งนี้มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา

พบว่า ผู้ประกอบอาชีพชาวนาไทยเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะทางวิชาชีพเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น ๆ แต่ยังไม่พบว่ามีเกณฑ์การวัดมาตรฐานทางวิชาชีพที่จะสามารถเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของตนเองได้อย่างที่มีมาตรวัดทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่ชัดเจน ดังนั้นเองเมื่อพิจารณาลักษณะการเทียบเคียงการทำนาของชาวนาที่ทำในครัวเรือนก็มีลักษณะเช่นเดียวกับผู้ประกอบการ SME ขนาดเล็กหรือเจ้าของคนเดียว โดยที่ผู้ประกอบการทำนาขนาดกลางหรือผู้ประกอบการอาชีพชาวนาที่เป็นกรรวมกลุ่มทั้งในรูปแบบของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด รวมถึงสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนรูปแบบต่าง ๆ การรวมตัวของผู้ประกอบอาชีพชาวนาที่รวมตัวกันเป็นเกษตรกรแปลงใหม่มีลักษณะการประกอบธุรกิจทั้งการขายในประเทศ การเป็นผู้ประกอบขนาดใหญ่หากขยายฐานการผลิตและมีผลรวมของรายได้เพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศในรูปแบบของบริษัท นอกจากนี้สินค้าประเภทข้าว ยังมีการสร้างมูลค่าเพิ่มทางนวัตกรรมอาหารเสริมประเภทต่าง ๆ เครื่องสำอาง สินค้าบริโภคลักษณะต่าง ๆ

ดังนั้นเองคงปฏิเสธไม่ได้ว่า “ชาวนาไทย” คือ ผู้ประกอบการทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับองค์กรหน่วยศูนย์การเรียนรู้ที่มีพลังแฝงขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศและการส่งออก ข้าวหรือการแปรรูปการสร้างมูลค่าเพิ่มไปยังต่างประเทศจากอดีตถึงปัจจุบัน หลักฐานเชิงประจักษ์เหล่านี้พิสูจน์จากการมูลค่าการส่งออก และดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจของประเทศไทยมาช้านานพืชผลทางเกษตรที่ส่งออกได้รับการเชื่อมั่นการยอมรับคุณภาพสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทย การขับเคลื่อนประเทศไทยด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันและโลกของอนาคต ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มิติการมุ่งเน้นประเทศไทยก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง ภาคเกษตรของประเทศต้องผลักดันส่งเสริมตลอดห่วงโซ่ของทุกประเภทสินค้าทางภาคเกษตรที่มีการให้น้ำหนักมากขึ้นแตกต่างกันตามความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งข้าวถือว่าเป็นสินค้าทางความมั่นคงทางด้านอาหารของโลก ดังนั้นการที่นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรจึงมุ่งเน้นการขับเคลื่อนเกษตรกรกลุ่มชาวนาเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนผ่านการไปสู่สังคมการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มที่มุ่งเน้นชาวนาทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มประสบความสำเร็จอยู่รอดในการดำรงชีพและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การสร้างผู้นำเกษตรแปลงใหญ่หรือผู้นำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งถือว่าบุคคลจิตอาสาที่มีสมรรถนะที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพชาวนาไทย การศึกษารุ่นนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลระดับบุคคลที่เป็นปราชญ์ชาวนาและเป็นผู้นำจิตอาสาการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กรศูนย์การเรียนรู้ของแต่ละพื้นที่ เพื่อยกระดับสมรรถนะหรือลดช่องว่างของสมรรถนะที่ขาดหายไปในระดับบุคคลและทั้งระดับกลุ่มผ่านการยืนยันผลการเป็นปราชญ์ที่เป็นผู้นำจิตอาสาว่ามีสมรรถนะที่ประสบความสำเร็จอย่างไร และนำสมรรถนะนั้นมาสร้างความสำเร็จที่เกิดขึ้นในศูนย์การเรียนรู้ที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบหรือเป็นผู้ดำเนินการอย่างน้อยเพียงใด และการวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับการดำรงชีพ และระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืน นั้นสามารถทำได้จริงหรือไม่ แล้วสมรรถนะของชาวนาจากกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการยืนยันผลแล้วมีอะไรบ้าง และตัววัดผลลัพธ์จากการมีสมรรถนะดังกล่าวแล้วการประสบความสำเร็จการประกอบอาชีพที่อยู่รอดและพัฒนาอย่างยั่งยืนคืออะไร และปราชญ์จำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของตนเองอย่างไรในอนาคตระดับบุคคล เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในศูนย์การเรียนรู้ และควรถ่ายทอดสมรรถนะอะไรบ้างแก่เกษตรกรชาวนาทั้งที่เป็นสมาชิกกลุ่มและชาวนาทุกคน หน่วยงานใดต้องมีส่วนบูรณาการความสำเร็จของชาวนาไทย เฉกเช่นเดียวกับปราชญ์ผู้ประสบความสำเร็จได้มาจากการพัฒนาสมรรถนะผ่านการฝึกอบรมความรู้ สะสมความเชี่ยวชาญผ่านทักษะ และการได้รับรู้การถ่ายทอดทางพฤติกรรมในเชิงทัศนคติการเป็นจิตอาสาในการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน ผู้นำจียขอนำเสนอการเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยนำมาอภิปรายผลตอบวัตถุประสงค์ที่ 1

สมรรถนะของชาวนาไทย ด้านความรู้

พบว่า ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของ P016 กล่าวว่า “...ศึกษาภูมิปัญญาโบราณและรักษาไว้ ผู้เฒ่าผู้แก่ทำนา เรียนรู้จากธรรมชาติ” สอดคล้องกับ P017 “ศึกษาความล้มเหลวของบรรพบุรุษ และพัฒนาตนเองการเข้าอบรมการทำเกษตรที่ยั่งยืน” และ P018 ที่กล่าวว่า “การพัฒนาองค์ความรู้จากส่วนราชการ เช่น หัวหน้าเกษตร ออกมาสอนเรียนรู้และสนับสนุนด้านต่าง ๆ แก่ชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน” และที่ว่า “ใช้ประสบการณ์ของตนเองและภูมิปัญญา” และ P002 กล่าวว่า “...เรียนรู้ทุกอย่างและก้าวขึ้นมาเป็นปราชญ์ของแผ่นดิน เดินตามแนวทางของศาสตร์ของภูมิปัญญา มาหาคำตอบทางวิทยาศาสตร์” P001, P008 “ต้องมีความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว เรื่องดิน และเรื่องปุ๋ย สอดคล้องกับ P011 “ ความรู้เชี่ยวชาญลักษณะพันธุ์ข้าวคู่มือให้ป็น” และ P001 กล่าวว่า “...เรียนรู้กับพระแม่ธรณีและพืชดิน” และ P015 ที่ว่า “ต้องมีองค์ความรู้เรื่องดินและใช้ดินเป็นพึ่งตนเอง” ยังสอดคล้องกับ P004 “การใช้สารเคมีแล้วเปลี่ยนมาใช้อินทรีย์แทนคือเหตุผลเกี่ยวกับสุขภาพ ฝืนทำไป เราหมดอาชีพการทำนา” และคำสัมภาษณ์ของ P012 “ชาวนาต้องคิดค้นสารกำจัดแมลง” โดยบทสัมภาษณ์ของ P013 “ไม่พึ่งปัจจัยภายนอก” จากผลสัมภาษณ์ของ P006 “...เรียนรู้ว่า 1) นาทำอย่างเดียวไม่ได้ ต้องทำเกษตรผสมผสาน 2) แปลงรูป 3) อาชีพอื่นต้องมี 4) ยึดการปฏิบัติ แนวตามพ่อหลวง รัชกาลที่ 9 เศรษฐกิจพอเพียง” ที่เป็นเช่นนี้สอดคล้อง P010 กล่าวว่า “การมีจิตอาสา แลกเปลี่ยนและแบ่งปัน” โดยคำสัมภาษณ์ของ P008 “ผสมผสานกับความรู้บรรพบุรุษ คิดค้นเทคโนโลยีทำการเกษตรเมืองนอกเพื่อการตรวจวิเคราะห์ดิน” และ P015 “มีประสบการณ์การทำงานจากภูมิปัญญา 30-40 ปี มีความรู้ทิศทางจากการดูงานและสัมมนาต่าง ๆ จากประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน ประเทศเวียดนาม พื้นที่น้อย ผลผลิตข้าวต่อไร่สูง และนำมาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง” และยังสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของ P006 กล่าวว่า “...เป็นปราชญ์ ทำเกษตรอินทรีย์และแนวพัฒนาการทำนา การใช้ทฤษฎีใหม่เป็นคันทันมีอาชีพเสริมเป็นการเกษตรพอเพียง ปลูกสมุนไพรและขายปุ๋ยชีวภาพ การเลี้ยงปลาและกุ้ง” โดยการสร้างเครือข่ายและการรวมกลุ่มถือเป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน สอดคล้องกับ “S001 กล่าวว่า ไม่ให้ทำคนเดียว ต้องเป็นกลุ่ม และต้องมีภาครัฐมาช่วยในเรื่องของการทำข้าวครบวงจร การตลาด การจัดการทรัพยากร” S002 กล่าวว่า “ต้องเรียนรู้ที่จะอยู่กับเบบริวมกลุ่มเมื่ออยู่อย่างเป็นกลุ่ม (ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป) เริ่มมีความรู้ใหม่ ๆ แล้วมาแลกเปลี่ยนกันเรียนรู้และบูรณาการ มีกระบวนการคิดเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ก็คือ การอยู่รอด และเป็นการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน” S003 “...ก่อนอื่นต้องมีความรู้ในการสร้างเครือข่ายหรือรวมกลุ่ม ต้องหาความเฉพาะของกลุ่ม” โดยที่ การถ่ายทอดความรู้ถือเป็นสิ่งสำคัญในการขยายผลของการศึกษารุ่นนี้ ปราชญ์คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ทั้งการเป็นนักบริหารจัดการองค์กร และยังมีบทบาทการนำองค์กร ระดับกลุ่มระดับประเทศ และสัมภาษณ์ของ S001 “... ต้องการที่จะไม่ให้ทำคนเดียว ต้องเป็นกลุ่ม และ

ถ่ายทอดความรู้” S003 “... โดยการถ่ายทอดความรู้ ตั้งแต่ ความรู้การบริหารจัดการด้านทรัพยากร และสร้างกลไกการผลิตและสู่การตลาด การเลือกใช้พันธุ์เฉพาะ เทคนิคต่าง ๆ” P008 ที่กล่าวว่า “ต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้จากเครือข่าย”

สอดคล้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2559) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของเกษตรกรไทย ภายใต้หลักแนวคิดเกษตรกรต้องมีความรู้ เป็นกลไกขับเคลื่อนภาคการเกษตรของไทย ภายใต้สภาพแวดล้อมด้านเกษตรของประเทศไทยมาตั้งแต่ดั้งเดิม โดยมีสาระสำคัญในคุณลักษณะความรู้ ความเชี่ยวชาญในองค์ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ วิธีการปฏิบัติ แนวทางการพัฒนา ดังนั้น การที่ชาวนาไทยอยู่รอดและการพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการรับรู้ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีพของชาวนาไทย

ซึ่งสอดคล้องกับ ศิวกร พิมพา (2559) ความท้าทายที่ทำให้ชาวนาเกิดความเข้มแข็งจากการเรียนรู้และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแนวทางเสริมสร้างความมั่นคง การมีชีวิตที่เรียบง่าย เดิม ๆ ผ่านการเรียนรู้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้ามาชุมชนสามารถต่อสู้กับปัจจัยต่าง ๆ ด้วยฐานความเข้มแข็งช่วยสร้างความรู้การบริหารจัดการตนเองผ่านการมีส่วนร่วมการเป็นต้นแบบของผู้นำในชุมชน ปราชญ์มาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาระดับบุคคลที่เรียนรู้มาปรับใช้ สร้างการเปลี่ยนแปลงระดับชุมชนในบริบทของแต่ละพื้นที่สร้างความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน

เช่นเดียวกับ สมปอง อัดอิน โหม่ง และคณะ (2556) ที่ว่าการหาคำความรู้เป็นขั้นที่ 1 และต้องนำการทำทดลองตามองค์ความรู้ที่มี ขั้นที่ 2 เพื่อค้นหาวิธีที่ดีที่สุดมากำหนดใช้เป็นต้นแบบแก่ชาวนาที่สนใจ ระยะที่ 3 สรุปผลการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ความรู้ โดยสามารถสรุปได้ว่า องค์ความรู้ที่ 1 คือ ประสบการณ์การทำนาองค์ความรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้

สอดคล้องกับ พรชัย ศิริสาธิตกิจ (2557) ที่สรุปว่าการปรับตัวของชาวนาภายใต้ระบบเกษตรแบบยังชีพผู้เกษตรแบบวิถีลักษณะและพหุรักร์ทำให้สามารถเกิดความยั่งยืน คือ ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ กล่าวได้ว่าเป็น ความรู้ที่ต่อยอดภูมิปัญญา, การพึ่งพาตนเอง หรือที่เรียกว่าความรู้ การทำนาแบบพอเพียง, ความรู้ระบบเกษตรแบบพหุรักร์ หรือที่เรียกว่า ความรู้เกษตรผสมผสาน, ความรู้การกลุ่มวิสาหกิจ หรือที่เรียกว่าความรู้เครือข่ายและการรวบรวมกลุ่ม, ความยืดหยุ่นในการปรับตัว หรือที่เรียกว่า ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง, การทำปุ๋ยธรรมชาติ แหล่งน้ำธรรมชาติ ชลประทาน ดิน โดยมีลักษณะเดียวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการทำนา

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย สมรรถนะชาวนาไทยด้านความรู้ (Knowledge) มีจำนวนทั้งสิ้น 10 สมรรถนะ คือ 1) ความรู้ต่อยอดภูมิปัญญา 2) ความรู้เมล็ดพันธุ์ข้าว 3) ความรู้การทำนาแบบพอเพียง 4) ความรู้เกษตรอินทรีย์ (Organic farming)/ความรู้เกษตรผสมผสาน (Integrated

farming) /ความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ (New theory agriculture) 5) ความรู้การทำปุ๋ยธรรมชาติ (ปุ๋ยน้ำชีวภาพ) 6) ความรู้เกี่ยวกับดินที่อุดมสมบูรณ์ 7) ความรู้แหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน 8) ความรู้ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง 9) ความรู้เครือข่ายและการรวบรวมกลุ่ม 10) ความรู้เทคนิคการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น ทั้งนี้สมรรถนะของชาวนาที่ประสบความสำเร็จระดับบุคคล อาจต้องพิจารณาเป็นรายบุคคลว่าต้องการเป็นผู้นำของชุมชนหรือไม่ ดังนั้นเองความรู้เครือข่ายและการรวบรวมกลุ่ม อาจไม่จำเป็นต้องมีทุกคน รวมถึงการเลือกความรู้ที่มีความเฉพาะเจาะจงในบริบทหรือความพร้อมของภูมิสังคมของเกษตรกรผู้ทำนาว่าเอื้อต่อการใช้ความรู้แบบใดที่เหมาะสมได้แก่ ความรู้เกษตรอินทรีย์ (Organic farming)/ความรู้เกษตรผสมผสาน (Integrated farming) /ความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ (New theory agriculture)

สมรรถนะของชาวนาไทย ด้านทักษะ

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของชาวนาไทยด้านทักษะ โดยผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของ P004 กล่าวว่า “...ต้องมีการวางแผนการตลาด การจัดทำตารางงานตัวเอง การจัดทำแผนการผลิต เริ่มทำคั้นน้ำกลางน้ำ ปลายน้ำ โดยเน้นเรื่องสุขภาพเป็นหลัก สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ P013 กล่าวว่า “...ต้องมีการวางแผนที่ดี” และการกล่าวเสริมของ P015 ที่ว่า “ตั้งแต่คั้นน้ำ คือ การวางแผนปัจจัยการผลิต” สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของ P011 “...ต้องมีแผนการจذبนักท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงของข้าว ตั้งแต่ใส่ปุ๋ย ก็วันดูแลทำประวัติอะไรเกิดขึ้น” ยังสอดคล้องกับ P017 กล่าวว่า “...การวางแผนการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน และพลิกผันตามสภาวะของตลาดได้” การที่ชาวนาไทยอยู่รอดและการพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องให้ความสำคัญทักษะการบริหารจัดการสมัยใหม่ สอดคล้องกับ P005 ที่กล่าวว่า “การพัฒนาอัตลักษณ์ และสิ่งใหม่ ๆ การจัดการตลาดโดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาสร้างการทำสื่อทำกลุ่มออนไลน์” และ P014 กล่าวว่า “...ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และการแปรรูปข้าว สร้างคุณภาพและมีจุดเด่น เช่น ข้าวพื้นเมือง” และยกระดับตนเอง สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของ P018 กล่าวว่า “การยอมรับของระดับจังหวัด ข้าวคุณภาพ” สามารถยกระดับการดำรงชีพอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ P007 “การสร้างแบรนด์เกิดภายหลังการวางแผนการตลาด โดยค้นหาความต้องการก่อนการวางแผนการตลาด เช่น ทำข้าวเพื่อสุขภาพและข้าวพื้นเมือง การวางแผนการผลิตจึงเกิดขึ้นหาลูกค้าแล้วจึงผลิตตามตลาด” ดังนั้นการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนทำให้ชาวนาไทยอยู่รอดสอดคล้องกับ P017 กล่าวว่า “...พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน และพลิกผันตามสภาวะของตลาด” และสามารถขยายความจาก P002 กล่าวว่า “...เกษตรกรยุคใหม่มีการปรับตัว และศาสตร์ของภูมิปัญญาและแสวงหาศาสตร์สากลส่งเสริมการทำนา” และสอดคล้องกับ P003 กล่าวว่า “...ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิด” และ P015 กล่าวว่า “...ชาวนาที่รู้จักประยุกต์และปรับใช้ในพื้นที่แปลงสาธิต วิถีชีวิตเป็นฐานเรียนรู้เห็นผลลัพธ์จะประสบผลสำเร็จในชีวิตการทำนา เพราะ

การเรียนรู้จากการปฏิบัติที่เล็กและขยายผลด้วยการลงมือทำเองการทำเกษตรที่ยั่งยืน”

สอดคล้องกับแนวคิดของอาภรณ์ ภู่วิทยาพันธ์ (2552) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการประสบความสำเร็จผ่านพฤติกรรมที่มุ่งเน้น“บุคคลต้องสามารถทำอะไรได้” โดยต้องมีระยะเวลาเป็นข้อกำหนดที่สำคัญที่ทำให้เกิดทักษะแต่ละด้านสอดคล้องกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2559) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของเกษตรกรไทย ภายใต้หลักแนวคิดเกษตรกรต้องมีทักษะการบริหารจัดการภายใต้สภาพแวดล้อมด้านเกษตร โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลในการตัดสินใจนำไปสู่การพัฒนาตนเองสอดคล้องกับ พรชัย ศิริสาธิตกิจ (2557) ที่สรุปว่าการปรับตัวของชาวนาต้องมีประเด็นสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีทักษะการสร้างคุณค่าเพิ่มที่เกิดจากการบริหารจัดการ รวมถึงทักษะด้านการตลาดที่ชาวนาสามารถสร้างความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

ผู้วิจัยสรุปสมรรถนะ ด้านทักษะ (Skill) จำนวน 12 สมรรถนะ ดังต่อไปนี้ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ทักษะด้านการบัญชีครัวเรือน 3) ทักษะด้านการตลาด 4) ทักษะการวางแผนและการทำงาน 5) ทักษะการจัดการทรัพยากร 6) ทักษะการจัดการแรงงาน 7) ทักษะการแก้ไขปัญหาโรคระบาด 8) ทักษะการแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศและน้ำ 9) ทักษะการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร 10) ทักษะการผลิตสิ่งประดิษฐ์และซ่อมอุปกรณ์เครื่องมือ 11) ทักษะกระบวนการจัดการผลิต 12) ทักษะการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ

สมรรถนะของชาวนาไทย ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า 1) หวงแหวนพื้นที่ทำนา ตามบทสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ R003 กล่าวว่า “...การลงมือทำเองมีการปรับแนวคิดการอนุรักษ์ทำนา” R006 กล่าวว่า “...ขยัน มีความอดทน และมีใจรักที่จะทำนา” S002, P012 กล่าวว่า “ชาวนาหวงแหนที่ดินทำกิน และรักษาที่นาและต่อ ยอดการทำงานที่พ่อแม่หวงแหน” 2) ศรัทธาในอาชีพ ตามบทสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ R002 ที่กล่าวว่า “ชาวนามีอาชีพรุ่นใหม่ มีอุดมการณ์” R004 กล่าวว่า “...มีพื้นที่ไม่มาก ใส่ใจ ขยัน ดูแล และมีความอดทนพึ่งตนเอง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีและลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตและให้อยู่ได้” R005 กล่าวว่า “...ชัดเจนในเรื่องของอาชีพชาวนาจะมียั่งยืนได้อย่างไร ไม่เข้าไปตกในการเป็นหนี้สิน หาวิธีการให้ตัวเองเป็นไทยอย่างไรต้องเป็นคนกล้า ฝ่ากระแสและเอาชนะและมีจิตใจที่เข้มแข็งต้องแสวงหาองค์ความรู้เรื่อย” S002, S003 กล่าวว่า “ให้ความสำคัญกับอาชีพ และใช้ความรู้นวัตกรรมปรับเปลี่ยนวิถีการทำนา แม้ช่วงอายุปรับเปลี่ยนแต่ชาวนาก็ยังมีความศรัทธาในอาชีพของตนเอง” กับ P007 ที่กล่าวว่า “...ต้องเรียนรู้ถึงข้อผิดพลาดของตนเองและในครอบครัว สังคม แล้วการให้คนรุ่นหลังได้สืบทอด คนที่มีความรู้ต้องเสียสละนำความเชี่ยวชาญมาถ่ายทอดความรู้ เป็นตัวอักษรให้ได้ หรือถอดบทเรียนความรู้แต่ละท่านที่มีของเครือข่ายมาเป็นชุดองค์ความรู้ให้ได้”

สอดคล้องกับแนวคิดของอารณณ์ ภู่วิทยาพันธ์ (2552) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการประสบความสำเร็จผ่านพฤติกรรมที่มุ่งเน้น“บุคคลต้องมีคุณลักษณะอย่างไร”ที่สะท้อนทัศนคติ ค่านิยม ส่วนบุคคลในการสร้างความสำเร็จในการประกอบอาชีพของตนเอง เช่นเดียวกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2559) ได้กำหนดคุณลักษณะของหลักเกณฑ์การพิจารณาเกษตรกร Smart farmer ซึ่งถือเป็นศักยภาพของเกษตรกรในส่วนของคุณลักษณะ คือ ความภูมิใจในความเป็น สอดคล้องกับ เกษตรกรรมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2556) กล่าวถึง ชาวนามืออาชีพจำเป็นต้องมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ รักคุณธรรมคิดสร้างสรรค์และแบ่งปัน มีศรัทธาในอาชีพ

ผู้วิจัยสรุปสมรรถนะ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล คือ 1) หวงแหนพื้นที่ทำนา 2) ศรัทธา ในอาชีพ

ภาพที่ 5-1 สมรรถนะชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

2. การประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา

ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา คือ 1) การวัดความสำเร็จที่ระดับการดำรงชีพ และ 2) การวัดความสำเร็จที่ระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวนาไทย P001 ถึง P018 พบว่า การนำไปสู่การดำรงชีพและมีความยั่งยืน โดยต้องพิจารณาจากการบูรณาการ 2 ประการ คือ การพัฒนาการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการกำจัดความยากจนไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะการมุ่งเน้นบริบทของพื้นที่ชาวนาที่ใช้ใน

การประกอบอาชีพเพื่อครอบครัว คือ จุดเริ่มต้นครอบครัวที่พึ่งพาตนเองในด้านการดำรงชีพ (Livelihood) ไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับถัดไป

สอดคล้องกับแนวคิดของอัทธ พิศาลวานิช (2554) ได้กล่าวถึง ความสำเร็จของการค้าขายในระดับสากล คือ ผลผลิตต่อไร่ การบริหารค่าแรงงาน สอดคล้องกับสุรพล จันทราปัติย์ และกันยรัตน์ เชี่ยวเวช (2551) การเสริมสร้างกลไกให้เกิดการปรับตัวต่ออาชีพที่ทำทั้งในระดับครัวเรือนและระดับชุมชนที่ประกอบอาชีพขานนาในเป้าประสงค์ให้เกิดความมั่นคงในอาชีพขานนา 1) การพึ่งพาตนเองโดยการปลูกพืชทุกอย่างที่ใช้น้ำบริโภคและตรงกับความต้องการของตลาด 2) การแปรรูป การเกษตร การลดต้นทุน สอดคล้องกับ Krantz, (2001) กล่าวว่า การดำรงชีพอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย เพิ่มจำนวนวันทำงาน ผลผลิตเพิ่ม ลดความยากจน เพิ่มรายได้ ความกินดีอยู่ดีมีความสุข การปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีพที่เป็นจุดอ่อนการบริหารสอดคล้องกับ มูลนิธิชัยพัฒนา (2559) ที่กล่าวว่า ความพอเพียงในการดำรงชีวิตเป็นเงื่อนไขพื้นฐานดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี เป็นการเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันทั้งสุขภาพและสบายใจ พึ่งพาตนเอง การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ และฝ่าฟันต่อปัญหาความอ่อนแอของสังคม สอดคล้องกับสมบัติ กุสุมาวลี (2552), สุดใจ ผ่องแผ้ว และนุจรี ภาคาศัตย์ (2559) กล่าวถึงระดับความสำเร็จระดับความสมดุลของตนเอง ต่อการประกอบ อาชีพสามารถอยู่ได้ในระยะสั้น กล่าวคือ กำไรอย่างเพียงพอต่อการอยู่รอด สอดคล้องกับมูลนิธิชัยพัฒนา, 2559 ที่กล่าวว่า เป็นการเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันทั้งสุขภาพและสบายใจ พึ่งพาตนเองได้ด้วยเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับตนเอง และเป็นที่พึ่งพิงขอบุคคลอื่น โดยจำเป็นต้องรู้จักทำบัญชีครัวเรือนนำมาสู่การลด ละ เลิก รู้จักคุณค่าการใช้จ่าย มุ่งเน้นการออมและ ต้องหมั่นดูแลสิ่งของเครื่องใช้ รักษาสุขภาพ โดยที่รู้จักการให้ที่เรียกว่า แบ่งปันให้คนในครอบครัว ชุมชน สังคม และตระหนักต่อการเป็นผู้มีส่วนร่วมในสังคมต่อการรักษาและธรรมชาติ

ทั้งนี้ผลลัพธ์ผู้ประกอบอาชีพขานนาไทยขานนามีอาชีพ ระดับการดำรงชีพอย่างพอเพียง มีองค์ประกอบการวัด ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง ครอบครัวขานนามีความสุข การบริหารต้นทุนให้มีประสิทธิภาพ ปริมาณผลผลิตข้าว

สอดคล้องกับ มูลนิธิชัยพัฒนา (2559) ที่กล่าวว่า เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับตนเอง และเป็นที่พึ่งพิงขอบุคคลอื่น โดยจำเป็นต้องรู้จักทำบัญชีครัวเรือนนำมาสู่การลด ละ เลิก รู้จักคุณค่าการใช้จ่าย มุ่งเน้นการออมและ ต้องหมั่นดูแลสิ่งของเครื่องใช้ รักษาสุขภาพ โดยที่รู้จักการให้ที่เรียกว่า แบ่งปันให้คนในครอบครัว ชุมชน สังคม และตระหนักต่อการเป็นผู้มีส่วนร่วมในสังคมต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ สอดคล้องกับสุดใจ ผ่องแผ้ว และนุจรี ภาคาศัตย์ (2559) ระดับความอยู่รอดระยะยาวของตนเอง โดยมีกำไรคงอยู่ต่อเนื่อง และระดับความยั่งยืนของตนเองและสามารถอยู่ร่วมกับสังคมขานนาต้องเป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคม

ดังนั้นสามารถสรุปผลลัพธ์ผู้ประกอบอาชีพชาวนาไทยชาวนามีอาชีพ ระดับพัฒนาอย่างยั่งยืน มีองค์ประกอบการวัด ได้แก่ น้อมนำศาสตร์พระราชานุรักษ์ การทำนา ความสุขของครัวเรือน รายได้เพิ่ม มีเงินออม ปลอดภัยดิน สถาบันครอบครัวมั่นคง การจัดการความรู้ การสร้างคุณค่า การบริหารต้นทุน กลยุทธ์การวางแผนและการบริหารจัดการ ต้นแบบจิตอาสาพัฒนาการถ่ายทอดความรู้ ผู้เพาะและคัดเลือกจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยมีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของชาวนาไทยที่เป็นปราชญ์ที่ประสบความสำเร็จ
ผลการศึกษา พบว่า

1. ปราชญ์ชาวนาในฐานะเป็นผู้ประกอบอาชีพการทำนาต้องประเมินสมรรถนะตนเองในปัจจุบันแต่ละด้านเพื่อยกระดับความเป็นผู้เชี่ยวชาญอย่างมืออาชีพ

สอดคล้องกับสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (2556) กล่าวว่า การพัฒนาหรือการยกระดับสมรรถนะแก่เกษตรกรชาวนาต้องให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเพื่อจะทำให้เกษตรกรดำรงอยู่อาชีพอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เองการยกระดับสมรรถนะในแต่ละด้านนั้นจำเป็นต้องมีการประเมินสมรรถนะก่อนเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ว่าความรู้ ทักษะ คุณลักษณะใดที่จำเป็นต้องพัฒนา

2. ปราชญ์ชาวนาควรกำหนดแผนการสืบทอดตำแหน่งของชาวนารุ่นต่อไป

สอดคล้องกับสุพจน์ บุญวิเศษและสิริพัฒน์ ลากิจิตร กล่าวว่า แนวทางการเพิ่มศักยภาพของชาวนาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน พบว่า การสืบทอดอาชีพการทำนาในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาเป็นอย่างมาก ดังนั้น ชาวนาที่เป็นปราชญ์ต้องเร่งการสร้างผู้สืบทอดอาชีพ ในการสนับสนุนความสามารถการแก้ปัญหา และพัฒนาความมั่นคงของชาวนาประเทศไทยได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึง ดังนั้นปราชญ์ชาวนาจำเป็นต้องค้นหาคนเก่ง หรือผู้มีแววและนำมาพัฒนาสมรรถนะเพื่อนำไปสู่การสืบทอดตำแหน่งของชาวนาในรุ่นต่อรุ่น

3. ปราชญ์ชาวนาควรวางแผนการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพที่เป็นเลิศ

สอดคล้องกับสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (2556) การวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการจัดทำบัญชีครัวเรือน การบริหารจัดการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ลดต้นทุนการผลิต คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความสุขมากขึ้นซึ่งทุกล้วนเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากศักยภาพที่เป็นเลิศของปราชญ์ โดยมีสาเหตุมาจากการวางแผนการพัฒนาสมรรถนะตนเองของชาวนาอย่างต่อเนื่อง

4. ปราชญ์ควรกำหนดเครื่องมือการออกแบบการเรียนรู้ถ่ายทอดแก่ชาวนา

สอดคล้องกับสอดคล้องกับสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (2556) การพัฒนาหรือการยกระดับสมรรถนะแก่เกษตรกรจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในการขับเคลื่อน

การเรียนรู้เกษตรเชิงธุรกิจอย่างยั่งยืน

5. ประชาชนควรประเมินชาวนาที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

สอดคล้องกับวิศัลย์ธีรา เมตตานนท์ (2560) กล่าวว่า การจัดการความรู้ในวิสาหกิจชุมชน มีผลต่อความอยู่รอดของของวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นสิ่งที่สำคัญต้องอาศัยการถ่ายทอดความรู้ภายใน สมาชิก และการพัฒนาให้ อยู่รอด พึ่งพาตนเอง และยั่งยืน สอดคล้องกับหลักการทรงงานของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โดยพระองค์ทรงมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจ วิสาหกิจหรือศูนย์การเรียนรู้ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจระดับประเทศ

6. ประชาชนควรออกแบบออกหลักสูตรที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีรูปธรรม

สอดคล้องกับสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (2556) ควรนำกรอบมาตรฐานเนื้อหาเข้ามาใช้ ว่าชาวนาควรเรียนรู้อะไรที่สามารถปฏิบัติงานในอาชีพให้ประสบความสำเร็จ ได้รวมถึงต้องมีการ วัดผลสัมฤทธิ์ได้หลักพัฒนาความรู้ตามกำหนดเวลาทั้งเชิงการบรรยาย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การทดลองการเรียนรู้

7. ประชาชนควรบูรณาการเครือข่ายการสนับสนุนทรัพยากรการจัดการความรู้

ต่อเนื่อง และประเมินความสำเร็จ

สอดคล้องกับวิศัลย์ธีรา เมตตานนท์ (2560) กล่าวว่า วิสาหกิจหรือศูนย์การเรียนรู้ต้อง บูรณาการเครือข่ายด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การมีส่วนร่วมต่อการประเมินผลของการขับเคลื่อน เพื่อส่งเสริมทำให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจระดับสังคม ด้วยวิธีการพัฒนา ความสามารถของการพึ่งตนเอง อยู่รอด อย่างยั่งยืนด้วยการจัดการความรู้

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของชาวนาไทยในประเทศไทย

1. ชาวนาไทยต้องผ่านสมรรถนะที่สำคัญต่อการเรียนรู้และภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ ที่เป็นต้นทุนทางความรู้หรืออาจรวมถึงการเป็นทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม ทุนทางธรรมชาติที่มีอยู่เดิม มาสร้างมูลค่าเพิ่มต่อยอดแสวงหาวิธีใหม่ ๆ ผสมผสานระหว่างอดีตและปัจจุบันให้เกิดวิถีคิดเชิง สร้างสรรค์ที่มีคุณค่าของบรรพบุรุษไทยที่มีมาอย่างยาวนานสอดคล้องกับการศึกษาแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) นำเสนอแนวทางการพัฒนา ประเทศไทย “ในหนังสือ พระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อประโยชน์สู่ปวงประชา มีเนื้อหาสำคัญที่ กล่าวถึงแนวพระราชดำรินำไปสู่ชัยชนะของการพัฒนา ซึ่งในการพัฒนาประเทศพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาของไทยทรงสอนให้มีการพัฒนาโดยการประยุกต์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น”

2. ชาวนาไทยต้องมีสมรรถนะของความรู้เรื่องพันธซ้ำว ความรู้เกี่ยวกับดิน ความรู้แหล่งน้ำทั้งธรรมชาติ ชลประทาน ความรู้การทำปุ๋ยธรรมชาติ (ปุ๋ยน้ำชีวภาพ) ไม่ใช่สารเคมี และการทำนาแบบการพึ่งตนเองให้มากที่สุด และประเมินว่าตนเองมีสมรรถนะใดที่ยังเป็นช่องว่างควรที่ได้รับการพัฒนาผ่านการฝึกอบรมด้วยวิธีการพัฒนาต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของการรับรู้ในแต่ละความรู้ รวมถึงการพัฒนาทักษะตนเองให้เกิดความเชี่ยวชาญดีขึ้น สอดคล้องกับ Rothberg and Erickson (2005) ที่ว่า “ความรู้สู่ทุนทางปัญญาสามารถสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้เกิดขึ้นทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ” ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าควรสร้างการเรียนรู้ของชาวนาไทยเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้สอดคล้องกับ Krantz (2001) ที่นำเสนอแนวคิดเพื่อการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนของชาวนา “ในการกำจัดความยากจนที่เกิดขึ้น” โดยเฉพาะการมุ่งเน้นไปที่พื้นที่ชนบท เช่นเดียวกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560) กล่าวถึง “ความสำเร็จของการพัฒนาเกษตรกรวัดได้จากระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน” สอดคล้องกับ สุริยะ หาญพิชัย และพีรพล ไทยทอง. (2561) ที่ให้ประเด็นสำคัญของการพัฒนาภาคเกษตรอย่างยั่งยืนต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาทุนมนุษย์ผ่านการเรียนรู้จากหลักสูตรการอบรมความรู้ทั้งในเชิงหลักวิชาการและเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นไปที่ตัวเกษตรกรชาวนาเกิดสมรรถนะที่สะท้อนความรู้ทักษะ คุณลักษณะมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดความอยู่รอดอย่างยั่งยืนตามบริบทพื้นที่

3. ชาวนาไทยต้องมีทักษะการบริหารจัดการสมัยใหม่ ปัจจุบันวิธีการบริหารจัดการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านปัจจัยการผลิตที่เกิดจากปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย น้ำ รวมถึงปัจจัยที่เกิดแรงงาน ปัจจัยทุนมีความสามารถในการเชื่อมโยงปัจจัยการผลิต ผลพลอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่เข้ามากระทบต่อการทำอาชีพ อาทิ สภาพภูมิอากาศ ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านทักษะการบัญชีการเงินของตนเอง เพื่อให้วัดประเมินผลความสำเร็จในการดำรงชีพของตนเองในการพัฒนาตนเองผ่านการกำหนดเป้าหมายระยะยาวของอัตราการเจริญเติบโตของการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ส่วนสำคัญที่ต้องมีคือการบริหารจัดการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ จากภาครัฐและมีผู้ส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ การประยุกต์การสร้างนวัตกรรมผ่านการนำเทคโนโลยีต่าง สนับสนุนการบริหารจัดการ

4. ชาวนาไทยต้องนำความรู้ที่ได้รับแบ่งปันความรู้จากแผนการจัดการความรู้ของประชัญชาวนาในท้องถิ่นที่นำมาถ่ายทอดมาสร้างความรู้ใหม่ นำไปลงมือปฏิบัติจริง และติดตามประเมินผลลัพท์การดำเนินงานเมื่อเกิดความสำเร็จ และนำไปพัฒนาต่อขยายผลทั้งในส่วนของตนเองและชาวนาด้วยกันนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชาวนาคนอื่นให้เกิดเกลียวความรู้สอดคล้องกับ สุรพล จันทราบัตย์ และกันยารัตน์ เชี่ยวเวช (2551) ที่กล่าวถึงความจำเป็นที่

ขาดหายของการเป็นชาวนามืออาชีพ คือ การถ่ายทอดความรู้ที่ยังไม่สามารถทำให้เกิดสรรณะกับชาวนาทุกคน สอดคล้องกับ ชลัช กลิ่นอุบล (2553) กล่าวว่า เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต้องใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้ที่เป็นต้นแบบของความเป็นมืออาชีพในการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชาวนาด้วยตนเอง หรือ การรวมกลุ่มของชุมชน ได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติทำให้เกิดความเข้มแข็งทั้งในระดับปัจเจกชน และระดับท้องถิ่น โดยใช้การเรียนรู้ทางสังคม (Social learning) มาจากการเรียนรู้จากผู้อื่น ซึ่งสะท้อนการกระทำในเชิงพฤติกรรมของผู้อื่นซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน การรับรู้ข้อมูลนำมาใช้ปรับแผนในการทำงานของตนเอง หัวใจสำคัญของการเรียนรู้จากสังคม คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ แลประสบการณ์จากการสังเกต (Observational learning) สอดคล้องกับ อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2559) เรียนรู้แบบ Workplace learning จำเป็นต้องติดตามประเมินผลต่อพฤติกรรมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การประเมินความสำเร็จจากการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ Kolb (1984) การเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่เรียกว่า Experiential learning เป็นลักษณะเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงที่เรียกว่า Learning by doing โดยวงจรการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลที่ผ่านมาจากประสบการณ์เดิมและนำมาปรับใช้เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ

5. ชาวนาไทยต้องมีทักษะการบริหารจัดการ ชาวนาต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญ คือ ตั้งแต่ต้นน้ำ คือ การผลิตปัจจัยการผลิตด้วยตนเอง และต้องมีองค์ความรู้ โดยที่ชาวนารุ่นใหม่บริหารจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตมูลค่าใช้ความสามารถในการวิเคราะห์การบริหารจัดการการเป็นมืออาชีพต้องปรับเปลี่ยนในการบริหารจัดการสอดคล้องกับการศึกษาของแนวคิดการจัดการสมัยใหม่ (Modern approach) ของ Wehrich et al. (2008) “การบริหารตามสถานการณ์ การจัดการคุณภาพโดยรวม และมุมมององค์การการเรียนรู้เป็นการบูรณาการมาจากแนวคิดการจัดการแบบดั้งเดิมและแนวความคิดการจัดการเชิงพฤติกรรมศาสตร์” ดังนั้นคงปฏิเสธไม่ได้ว่า แนวทางการพัฒนาชาวนาไทยในรุ่นปัจจุบันจำเป็นต้องกำหนดโครงการเสริมสร้างการพัฒนาสมรรถนะในแต่ละด้านภายใต้สถานการณ์ผ่านการเรียนรู้โดยเฉพาะแนวคิดการจัดการสมัยใหม่ต้องเกี่ยวข้องกับภาครัฐที่จำเป็นต้องให้มีการบูรณาการผ่านการมีส่วนร่วมการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย การยกระดับอาชีพการทำนาให้มีมาตรฐานวิชาชีพ ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของชาวนาที่หลุดพ้นความยากจนสามารถพึ่งพาตนเองอยู่รอดและพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้สร้างความสามารถทางการแข่งขันในภาคการเกษตรในระดับสากล

6. ชาวนาไทยต้องมีพัฒนาทักษะด้านการวางแผนการตลาดให้เกิดความเชี่ยวชาญในการใช้การตลาดนำการผลิตซ้ำให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงทักษะการแสวงหา

ช่องทางการตลาดของนำมาใช้ในการพัฒนาวิจัยผลิตภัณฑ์ข้าวใหม่ ๆ หรือการสร้างมูลค่าเพิ่มของการนำข้าวไปคิดค้นหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมของการผลิตในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดละเลิก ปรับปรุง พัฒนาต่อยอดสินค้าสอดคล้องกับการศึกษาของการเตรียมความพร้อมของชาวนาไทย Smart farmer กับไทยแลนด์ 4.0 ของ กัมปนาท เพ็ญสุภา และภูมิศักดิ์ ราศรี (2559) “มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการผลิต และการวางแผนตลาด ติดตามสถานการณ์ พร้อมกับการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ หรือคุณลักษณะในการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง”

7. ชาวนาไทยต้องมีพัฒนาระดับทักษะการจัดทำแผนการทำนาและการเพิ่มผลผลิต โดยการคิดค้นและแสวงหาความรู้และนำมาปฏิบัติให้เกิดความเชี่ยวชาญในทักษะการผลิตปุ๋ยน้ำหมักหรือรวมถึงวิธีการสร้างสรรค์อื่น ๆ นำมาใช้ในการสร้างห่วงโซ่คุณค่าของผลผลิตทั้งการเพิ่มมูลค่าเข้ามาช่วยในการพัฒนาเพิ่มผลผลิตที่มีคุณภาพทั้งในด้านปริมาณการผลิต และคุณภาพของข้าวที่มีมาตรฐานในการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยและการสร้างมาตรฐานระดับสากลสอดคล้องกับการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเกษตรกร แนวทางทฤษฎีใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) “การแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ร้อยละ 30 ให้ขุดสระเก็บน้ำในฤดูฝน ส่วนที่ 2 ร้อยละ 30 ให้ปลูกข้าวในฤดูฝน ส่วนที่ 3 ร้อยละ 30 ให้ปลูกผลไม้ยืนต้น ส่วนที่ 4 ร้อยละ 10 เป็นที่อยู่และถนน เลี้ยงสัตว์” ผู้วิจัยเห็นควรเสนอแนะสร้างการเรียนรู้ในการจัดทำแผนสอดคล้องกับอัทธ พิศาลวานิช (2554) ความสำเร็จของการค้าข้าวในระดับสากล “ที่ส่งผลต่อความสำเร็จรวมถึงความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของประเทศในการสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการอาชีพชาวนาของประเทศไทย โดยการรับรู้ถึงผลผลิตเพื่อการบริโภค และเหลือเพื่อนำไปขาย มีความเป็นอยู่ที่ดี และมี ความภูมิใจต่ออาชีพ การเข้าร่วมกับภาครัฐในการรับการส่งเสริมด้านต่าง ๆ การบริหารจัดการด้านการลงทุน การบริหารจัดการทำบัญชีครัวเรือนให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนจากการมีคุณภาพชีวิตทางกายและทางใจ”

8. ชาวนาไทยต้องมีทักษะการบริหารจัดการลดต้นทุนการผลิตในที่นี้ประกอบด้วย การจัดการทรัพยากร การจัดการแรงงาน ทักษะการแก้ไขปัญหาโรคระบาด ทักษะการแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศและน้ำ รวมถึงการคิดค้นหาวิธีในการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการผลิตสิ่งประดิษฐ์ และซ่อมอุปกรณ์เครื่องมือเพื่อนำมาสนับสนุนการบริหารจัดการผลิตเพื่อให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ พระเชี่ยวชาญ คำบาง (2551) ที่ว่า “ต้องลดการใช้สารเคมีและหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนมีการปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชแบบผสมผสาน แลกเปลี่ยนแรงงาน” และแนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge managment) ของ ชลัช กลิ่นอุบล (2553) “ปัจจัยที่สำคัญของชาวนานักปฏิบัติเกษตรกรอินทรีย์รูปแบบการเรียนรู้ เริ่มจาก

การสร้างกระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากประสบการณ์ความรู้”

9. ชาวนาไทยต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและการสื่อสารนำมาสนับสนุนความเชี่ยวชาญให้เกิดขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการขับเคลื่อนความสำเร็จของตนเอง การขายต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาทำสื่อทำกลุ่มออนไลน์ทำนาส่วนใหญ่พึ่งพาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีมากขึ้น ชาวนาต้องเรียนรู้เทคโนโลยีมาสนับสนุนการทำนาต้องใช้หลักทางวิชาการและเทคโนโลยีนำเพื่อการพัฒนาความรู้สอดคล้องกับสุรพล จันทราปัติย์ และกันยารัตน์ เชื้อวเวช (2551) ได้กล่าวถึงความสำเร็จหลังการฝึกอบรมพบว่า สามารถนำความรู้ไปใช้ในการขายผลแก่ชาวนามืออาชีพได้ ยกเว้นทักษะบางอย่างของเทคโนโลยีสารสนเทศการผลิตยังไม่สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับสุริยะ หาญพิชัย และพีรพล ไทยทอง (2561) การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมและภูมิปัญญามาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย

10. ชาวนาไทยต้องมีสมรรถนะการปรับตัวและปรับเปลี่ยนการสร้างพฤติกรรมเชิงทัศนคติในอาชีพการทำนาของตนเองให้ประสบความสำเร็จสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและสามารถพัฒนาอาชีพตนเองในระยะยาวรวมถึงประเด็นของการแก้ปัญหาการสืบทอดอาชีพการทำนาของคนรุ่นใหม่ถือเป็นสิ่งที่ท้าทายให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพชาวนาในปัจจุบันที่เริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยจำเป็นต้องส่งต่ออาชีพสู่ชาวนารุ่นใหม่ โจทย์สำคัญ คือ “ลูกหลานชาวนาปฏิเสธการต่อยอดอาชีพการทำนา มีวิธีการอย่างไรที่ทำให้เกิดความรู้สึกศรัทธาและวางแผนในอาชีพการทำนาให้เกิดขึ้นแก่ลูกหลานชาวนาในประเทศไทยให้เพิ่มขึ้น” ดังนั้นการเรียนรู้และการพัฒนาชาวนารุ่นใหม่สามารถประสบความสำเร็จในลักษณะเช่นเดียวกัน การสร้างทัศนคติของผู้สืบทอดอาชีพที่เรียกว่า “ชาวนามือมีเกียรติในอาชีพการทำนา” จะสามารถสร้างการรับรู้ถึงความภาคภูมิใจในอาชีพ เพื่อเป็นการกระตุ้นเกษตรกรชาวนารุ่นใหม่ให้มีจำนวนที่เพิ่มขึ้น แนวคิดสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของผู้ประกอบการอาชีพชาวนา และการประยุกต์กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสุใจ ผ่องแผ้ว (2560) สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย (2552) “ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพระดับความอยู่รอด ระยะยาวของตนเอง ต้องมีกำไรต่อเนื่อง การวางแผนและปรับปรุงตลอดเวลาเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น โดยต้องมีความสามารถในการปรับตัว หรือมีความยืดหยุ่น” สอดคล้องกับสุริยะ หาญพิชัย และพีรพล ไทยทอง (2561) ที่ว่าการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในเวทีโลกโดยมุ่งเน้นให้ชาวนามีความรักและเชื่อมั่นในอาชีพการทำนาทำให้ไม่เลิกหรือเปลี่ยนอาชีพถือเป็นความสำคัญทุกหน่วยงานต้องหาทางพัฒนาและส่งเสริมชาวนาโดยการสร้างแรงบันดาลใจ

ข้อเสนอแนะนำไปสู่การปฏิบัติ

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อเสนอแนะผลงานวิจัยเรื่อง “สมรรถนะชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างสมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ทัศนศึกษา ปรากฏชาวนาไทยที่ได้รับรางวัลเป็นการยืนยันความสำเร็จการประกอบอาชีพการทำนา ถือเป็นคุณภาพทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาอย่างยั่งยืน จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในความคิดเห็นและการสนทนากลุ่มสามารถนำมาสรุปข้อเสนอเพื่อการสร้างสมรรถนะของชาวนาไทย ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 แนวทางการสร้างสมรรถนะชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนาของเกษตรกรชาวนาไทย

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่จำเป็นของชาวนาไทยประกอบด้วย 3 ด้าน สมรรถนะ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ มีจำนวน 10 สมรรถนะ 2) ด้านทักษะ มีจำนวน 12 สมรรถนะ และ 3) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล มีจำนวน 2 สมรรถนะ แสดงดังภาพที่ภาพที่ 5-3 และ 5-4

สอดคล้องกับกัมปนาท เพ็ญสุภา และภูมิศักดิ์ ราศรี (2559) ได้กล่าวถึงภาคเกษตร Smart farmer ต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เชื่อมโยงกับไทยแลนด์ 4.0 ภาคการเกษตร 4.0 จำเป็นต้องเตรียมบุคลากรทางด้านเกษตร พัฒนาศักยภาพของเกษตรกร การพัฒนาเกษตรกรที่ทันสมัย (Smart farmer) คือ เกษตรกรที่รู้จักการตลาดนำการผลิต มีจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ เข้าใจในการบริหารจัดการธุรกิจของตนเองทั้งระบบมีความเป็นผู้นำทันสมัยกับโลกยุคปัจจุบันและอนาคต จำเป็นต้องได้รับการศึกษาและการอบรม สามารถเข้าถึงแหล่งการลงทุน มีข้อมูลฐานและระบบสารสนเทศ มีการเชื่อมโยงห่วงโซ่ผู้ผลิตและห่วงโซ่การบริโภค การสร้างพันธมิตร

สอดคล้องกับวิลาศ วิษณุเดชา และคณะ (2558) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของชาวนาไทย พบว่า ผู้ที่มีประสพการณ์การทำนาตั้งแต่อดีตและปัจจุบัน มีคุณลักษณะความรู้ องค์กรประกอบ คือ ตั้งแต่การเริ่มเตรียมดินไปจนถึงการเก็บเกี่ยว สอดคล้องกับ บุญสุข เดือนสวัสดิ์, บุญสุข เดือนสวัสดิ์, สาคร ทานา, และวัฒน์ สุวรรณเขตนาคม (2551) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของการทำนาข้าวจากการถอดความรู้ พบว่า องค์ความรู้ที่จำเป็นต้องมีที่ถือเป็นคุณลักษณะ คือ การเริ่มเตรียมพื้นที่ไปจนถึงการเก็บเกี่ยว รวมถึงขั้นตอน วิธีการ เทคนิคต่าง ๆ ในการทำนา

สอดคล้องกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560) ได้กำหนดคุณลักษณะของหลักเกณฑ์การพิจารณาเกษตรกร Smart farmer ซึ่งถือเป็นศักยภาพของเกษตรกร ประกอบด้วย 1) ความรู้ในเรื่องเกษตรที่ทำอยู่ 2) การมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ 3) มีการบริหารจัดการผลผลิต

และการตลาด 4) มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและปลอดภัยของผู้บริโภค 5) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม 6) มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2556) กล่าวถึง ชาวนามืออาชีพจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ รักคุณธรรมคิดสร้างสรรค์และแบ่งปัน มีศรัทธาในอาชีพ ใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา สืบสานอาชีพในแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างความสมดุลในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต โดยที่ชาวนาต้องเข้าใจอาชีพมีความเข้าใจชีวิตอย่างสมดุล และมีโภชนาการและสิ่งแวดล้อมทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เรียนรู้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีการบริหารความเสี่ยงในอาชีพ เข้าใจวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ร่วมแรงร่วมใจเพื่อแบ่งปันความรู้สู่สังคมชุมชน เข้าใจกระบวนการห่วงโซ่ อุปทานนำสู่ความสำเร็จ บริหารจัดการแบบมีแผนและยืดหยุ่น สร้างสมดุลความพอเพียงทางการเงิน การบริหารจัดการผลผลิตอย่างชาญฉลาด การสร้างสรรค์คุณค่าการผลิต การเก็บเกี่ยวและการรักษาอย่างมีคุณค่า เข้าใจระบบการค้า เรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพ

สอดคล้องกับสุรพล จันทราปัดย์และกันยารัตน์ เชี่ยวเวช (2551) การสร้างชาวนามืออาชีพที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ หรือที่เรียกว่า Smart farmer จำเป็นต้องให้ชาวนาค้นแบบผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำนา เพื่อมาเป็นวิทยากรให้คำปรึกษาแก่ชาวนาด้วยกัน พร้อมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ สอดคล้องกับ สุวัฒน์ เรืองศิลป์ (2557) ความจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและวิธีการผลิตของชาวนาไทยโดยการปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของการผลิตในปัจจุบัน

ผู้วิจัยขอเสนอแก่ผู้ประกอบการอาชีพการทำนา ปราชญ์ชาวนา ดังนี้

1. ผู้ประกอบอาชีพการทำนาสามารถทำการทดสอบและวัดประเมินสมรรถนะของตนเองในปัจจุบัน โดยพิจารณาได้จากสมรรถนะที่ได้จากผลการวิจัยเช่นเดียวกับชาวนาไทยที่ได้รับรางวัลปราชญ์ที่มีคุณสมบัติทั้ง 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ในแต่ละด้านว่ามีสมรรถนะด้านใดที่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ เพื่อนำมาสร้างความสำเร็จในแก่ตนเองและครอบครัวให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาในอนาคต

2. ผู้ประกอบอาชีพการทำนาที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น “ปราชญ์ชาวนา” ที่ได้รับรางวัลปราชญ์เกษตรกรการทำนาสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ สามารถทดสอบและประเมินตนเองว่าตนเองนั้นอาจมีสมรรถนะตัวหนึ่งตัวใดที่ยังขาดไปหรือไม่ เพื่อนำไปใช้การวางแผนการเข้าฝึกอบรมและพัฒนาการสร้างความรู้ ด้วยการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกันระหว่างปราชญ์ชาวนาไทย

3. ผู้ประกอบอาชีพชาวนาไทยจะทบทวนคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพชาวนาให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการทบทวนคุณลักษณะด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เรียกว่า “สมรรถนะของชาวนาไทย” โดยต้องกำหนดตัวแปรการวัดผลการดำรงอยู่รอด การพัฒนาอย่างยั่งยืนหรือการอยู่รอดอย่างยั่งยืนของชาวนาไทยในภาพรวม หรือเมื่อแยกประเด็นที่ต้องการวัดออกมาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการอยู่ดำรงอยู่รอด การอยู่รอดอย่างยั่งยืน ชาวนาไทยต้องสำรวจด้านคุณลักษณะรายตัว และมีการทบทวนประเมินตนเองว่ามีคุณลักษณะของชาวนาไทยไปสู่การประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา ว่ามีการยกระดับเพิ่มขึ้น หรือไม่ เพื่อนำมาพัฒนาแต่ละด้านให้มีการเพิ่มขึ้นของความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา

1.2 แนวทางการวัดประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนาของชาวนาไทย

ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ของ P002 กล่าวว่า “ความสำเร็จของการทำนา คือ นำเทคโนโลยีใหม่ประสพผลสำเร็จทุกอย่างตามรัชกาลที่ 9 และมีการบริหารจัดการ” รวมถึงการอธิบายขยายเพิ่มเติมของ P002 ,P007, P010 ว่าต้องเพิ่มเติม “การผสมผสานแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง” เช่นเดียวกับ P006 ที่ให้ความสำคัญต่อ “การบริหารลดต้นทุน” สอดคล้องกับ P 012 กล่าวว่า “เพื่อเพิ่มผลผลิต” สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของP007 กล่าวว่า “วัดจากความสุขในครัวเรือน”

ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า การวัดความสำเร็จของการวัดระดับดำรงชีพของชาวนามีองค์ประกอบ คือ เศรษฐกิจพอเพียง ครอบครัวยังมีความสุข การบริหารต้นทุน ผลผลิตปริมาณข้าว

ผลการวิจัยสัมภาษณ์ของ P005 กล่าวว่า P012,P014 กล่าวว่า “วัดดัชนีความสุข ครอบครัวยังมีความสุขของครัวรวมเป็นความสำเร็จอย่างยั่งยืน” สอดคล้องกับ P001, P003,P008 กล่าวว่า วัดจาก “การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการผลิตได้มาก” P013 กล่าวว่า “วัดความยั่งยืนจาก ลดต้นทุน และการไม่เป็นหนี้สิน” เช่นเดียวกับ P015, P016, P017, P018 ที่กล่าวว่า “ปลอดหนี้สิน มีความมั่นคงของสถาบันครอบครัวทั้งชีวิตความเป็นอยู่และสุขภาพกายใจความอบอุ่นของครอบครัว คุณภาพชีวิต การถ่ายทอดความรู้, การบริหารจัดการผลิต,การสร้างคุณค่าจากความหลากหลายของผลิตภัณฑ์เกษตรจากการแปรรูป” สอดคล้องกับ P018 กล่าวว่า “วัดจากการลดพันธุ์ ขยายเมล็ดพันธุ์”

ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า การวัดความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพการทำนา ในระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชาวนา มีองค์ประกอบ คือ การน้อมนำศาสตร์พระราชา ความสุขของครัวรวม การเพิ่มของรายได้ การออม การลดหนี้สิน ความมั่นคงของสถาบันครอบครัว การจัดการความรู้ วางแผนการบริหารจัดการสร้างคุณค่า ต้นแบบการถ่ายทอดความรู้ การเพาะและคัดเลือกเมล็ดพันธุ์

ผู้วิจัยขอเสนอแนะสอดคล้องกับแนวคิด Weibrich et al. (2008), Wright and Snell (1992) วันชัย สุขตาม (2560) มองการบริหารทรัพยากรมนุษย์ว่า สมรรถนะ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ

ทัศนคติหรือคุณลักษณะพึงประสงค์คือ input ที่จำเป็นต้องเปลี่ยนผ่านการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงาน ผ่านตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่ปรับเปลี่ยนความสำเร็จ (output) ผลผลิต (Productivities) ที่เชื่อมโยงไปสู่การวัดผลลัพธ์ (outcomes) สอดคล้องกับ วิชาชัยรัตน์ เมตตานนท์ (2560) ที่กล่าวว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเกิดจากการจัดการความรู้ที่เริ่มต้นจากความรู้ไปสู่การเรียนรู้ส่งผลต่อความอยู่รอดและความยั่งยืนขององค์กร ผ่านเครือข่ายในการพัฒนาความรู้ทักษะเพื่อนำไปสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องและจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้วิจัยขอเสนอผลลัพธ์ผลการศึกษ แสดงดังภาพที่ 5-4 แนวทางการพัฒนาลักษณะชานนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่การสร้างคุณค่าและประโยชน์ทางสังคมของประเทศไทย

2. แนวทางการพัฒนาลักษณะชานนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแก่ผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้ประกอบอาชีพการทำงาน ปราชญ์ชานนา นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ เครือข่ายภาคชานนาและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานนา เครือข่ายภาคชานนาและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชานนา นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร โดยนำผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะของชานนาไทยและนำไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ประเด็นดังนี้

ผลการวิจัยในการสัมภาษณ์ที่ พบว่า แนวทางการพัฒนาลักษณะชานนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน พบว่า ผู้ประกอบอาชีพชานนาไทยต้องมีคุณลักษณะ ด้านความรู้ ด้านทักษะการบริหารจัดการและทักษะเฉพาะ และมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การดำรงชีพและการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ สมกับที่เป็นชานนาของแผ่นดินไทยในการสร้างฐานทางเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจากความยากจนดำรงชีพอย่างยั่งยืนของเป้าหมายการพัฒนาความยั่งยืนระยะยาวของประเทศไทยในอีก 20 ปี ข้างหน้า

แนวทางการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาสมรรถนะชานนาไทย

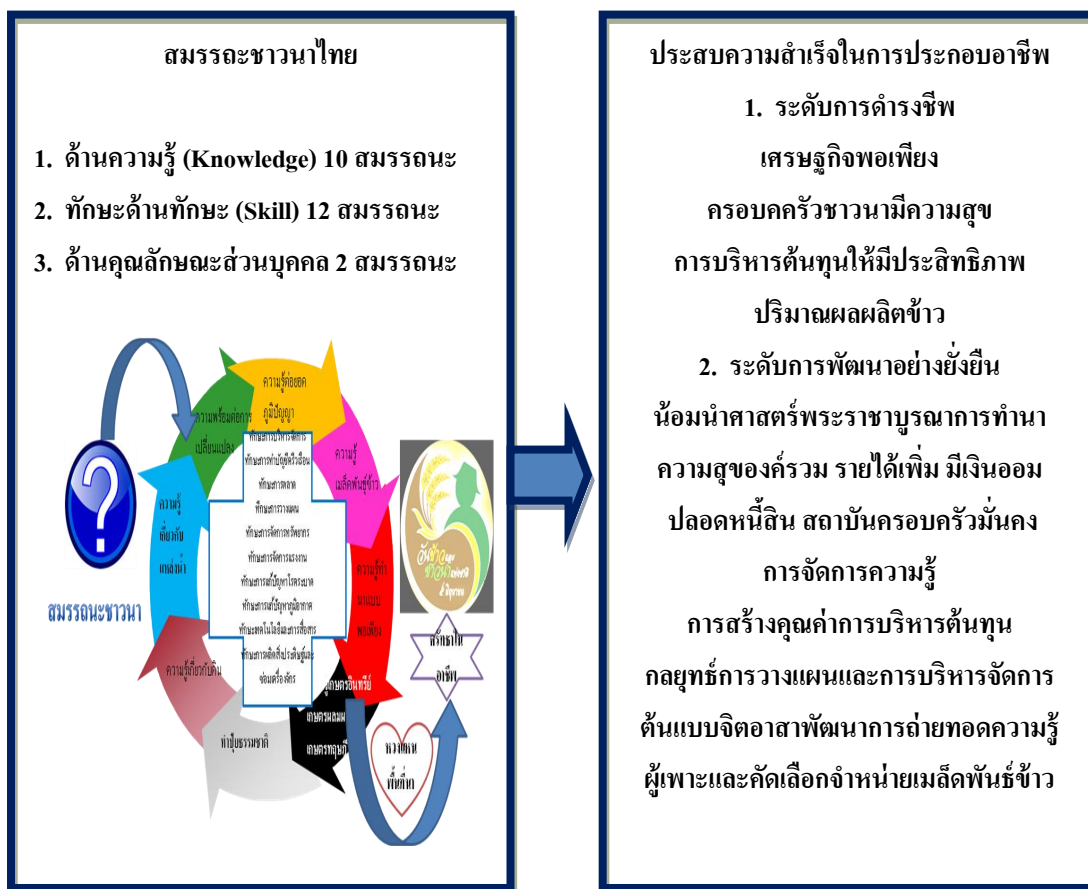
1. ปราชญ์ถือว่าเป็นต้นแบบผู้ถ่ายทอดความรู้จำเป็นต้องค้นหาวิธีการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ชานนา โดยต้องพิจารณาเครื่องมือสำหรับที่ใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์, 2559) 5 W 1 H เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้แก่สมาชิกภายในศูนย์การเรียนรู้ได้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

What	อะไร คือ เครื่องมือ เพื่อให้บุคคลเกิดการพัฒนาการเรียนรู้
Who	ใคร คือ ผู้นำเครื่องมือไปใช้ในการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ
When	ช่วงเวลาใดที่นำเครื่องมือมาใช้ในการปฏิบัติ
Where	สถานที่ใดที่ต้องเป็นสถานที่นำสู่การปฏิบัติ
Why	ทำไม เครื่องมือนั้นสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ไปสู่เป้าหมายของ Competency
How	ทำอย่างไร ในการประเมินผลว่า Learning model ที่เรียนรู้มาใช้ในการปฏิบัติได้จริง

ภาพที่ 5-2 หลักการออกแบบการเรียนรู้ 5 W 1 H ผู้ถ่ายทอดปราชญ์ชาวนาไทย

2. ปราชญ์ถือเป็นต้นแบบชาวนาจิตอาสาขับเคลื่อนความสำเร็จ ควรสร้างเครือข่ายปราชญ์ชาวนาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง และควรมีการระบุความเชี่ยวชาญเฉพาะของสมรรถนะแต่ละด้านของปราชญ์แต่ละคนในการอยู่รอดอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลอย่างยั่งยืน

3. สำหรับนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญชำนาญการพิเศษด้านการทำนา ควรมีการกำหนดการวางแผนพัฒนาและฝึกอบรมชาวนาไทย โดยจำเป็นต้องมีเกณฑ์ของการคัดเลือกระดับสมรรถนะของแต่ละระดับ เพื่อการออกแบบการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนาที่เหมาะสมตามช่องว่าง (Gaps) ที่แตกต่างกันในแต่ละด้านเพื่อให้เกิดการยกระดับสมรรถนะในการสร้างความสำเร็จของชาวนาแต่ละคนได้อย่างทั่วถึง

ภาพที่ 5-3 โมเดลสมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา

4. เครือข่ายภาคชาวนาและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา ควรเป็นตัวแทนประสานงานระหว่างภาคของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องผ่านกรมมีส่วนร่วมในการผลักดันการขอรับการส่งเสริมการปกป้องสิทธิ รับฟังปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำนาของชาวนาไทยเพื่อนำมาค้นหาวิธีการกระบวนการ และผลลัพธ์อันนำไปสู่การผลักดันการสร้างกลุ่มที่มีความเข้มแข็งแก่กลุ่มชาวนาไทยทุกคนทั่วประเทศไทยให้สามารถประสบความสำเร็จหลุดพ้นจากความยากจน ให้มีรายได้และความเป็นอยู่ที่ขึ้นได้อย่างไร

5. เครือข่ายภาคชาวนาและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวนา ที่ผ่านในอดีตได้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันความสำเร็จของปราชญ์ชาวนามาอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันในความสำเร็จดังกล่าวยังอาจไม่สามารถที่จะทำให้ชาวนาทุกคนประสบความสำเร็จในการทำนาได้ จึงทำให้อาชีพการทำนามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยที่ลูกหลานของชาวนาไทยในปัจจุบันไม่มีความต้องการสืบต่อในอาชีพการทำนา จากเหตุผลประการหนึ่ง คือ ความยากจนที่เกิดขึ้นจากรุ่นที่

ผ่านมา ดั่งนั้นเอง เป้าหมายของการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จึงมีจุดมุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำของประชาชน และการลดความยากจน

6. นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ถือเป็นบุคคลสำคัญที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย โดยที่ท่านเหล่านั้นมีสถานะเป็นปราชญ์ชาวนาที่ประสบความสำเร็จ และการเป็นนักวิชาการอาวุโสที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ช่วยเหลือส่งเสริมความรู้แก่ชาวนาไทย อีกทั้งเป็นผู้ที่สร้างความสำเร็จแก่ชาวนาให้เป็นปราชญ์ที่ประสบความสำเร็จจวบจนปัจจุบัน ถือเป็นบุคคลต้นแบบที่มีส่วนขับเคลื่อนต่อภาคการเกษตรของไทย ควรได้รับเชิญเป็นบุคคลต้นแบบที่มีส่วนร่วมการบูรณาขับเคลื่อนในเชิงการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยภาพรวมในด้านของความรู้ การดำรงชีพพอเพียง และความอยู่รอดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถแสดงผลการศึกษาดังภาพ 5-4 ด้านล่างนี้

สมรรถนะของชาวนาไทย	การดำรงชีพพอเพียง	ความอยู่รอดพัฒนาอย่างยั่งยืน
ความรู้ต่อยอดภูมิปัญญา	<p data-bbox="762 1021 983 1120">เศรษฐกิจพอเพียง ครอบครัวมี</p> <p data-bbox="762 1137 983 1344">ความสุข การบริหารต้นทุน ให้มีประสิทธิภาพ ปริมาณผลผลิตข้าว</p>	<p data-bbox="1059 730 1324 766">น้อมนำศาสตร์พระราชา</p> <p data-bbox="1059 792 1248 828">ความสุขของครัว</p> <p data-bbox="1059 846 1264 882">การเพิ่มของรายได้</p> <p data-bbox="1059 900 1209 936">การมีเงินออม</p> <p data-bbox="1059 954 1286 990">การลด/ปลอดหนี้สิน</p> <p data-bbox="1059 1008 1321 1043">สถาบันครอบครัวมั่นคง</p> <p data-bbox="1059 1061 1248 1097">การจัดการความรู้</p> <p data-bbox="1059 1137 1378 1173">การสร้างคุณค่าบริหารต้นทุน</p> <p data-bbox="1059 1191 1378 1227">วางแผนและการบริหารจัดการ</p> <p data-bbox="1059 1245 1378 1281">ต้นแบบจิตอาสาถ่ายทอดความรู้</p> <p data-bbox="1059 1299 1378 1335">ผู้เพาะและคัดเลือกเมล็ดพันธุ์</p>
ความรู้เมล็ดพันธุ์ข้าว		
ความรู้ทำนาแบบพอเพียง, เกษตรอินทรีย์, เกษตรผสมผสาน, เกษตรทฤษฎีใหม่		
ความรู้การทำปุ๋ยธรรมชาติ		
ความรู้เกี่ยวกับดินอุดมสมบูรณ์		
ความรู้แหล่งน้ำ/ชลประทาน		
ความรู้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง		
ความรู้เครือข่ายและการรวมกลุ่ม		
ความรู้แนวเกษตรทฤษฎีใหม่		
การถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น		
ทักษะการบริหารจัดการ		
ทักษะด้านการบัญชีครัวเรือน		
ทักษะการจัดการด้านตลาด		
ทักษะการวางแผนการทำนา		
ทักษะการจัดการทรัพยากร		
ทักษะการจัดการแรงงานคน		
ทักษะการแก้ไขปัญหาโรคระบาด		
ทักษะการแก้ไขปัญหาภูมิอากาศ น้ำ		
ทักษะการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร		
ทักษะการผลิตสิ่งประดิษฐ์เครื่องมือ		
ทักษะการจัดการกระบวนการผลิต		
ทักษะการทำน้ำหมักชีวภาพ		
วางแผนพื้นที่ทำนา		
ศรัทธาในอาชีพ (อนุรักษ์อาชีพ)		

ภาพที่ 5-4 แนวทางการพัฒนาลักษณะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ผู้ประกอบอาชีพชาวนาไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ทั้งหมด นอกจากข้อเสนอแนะของผลงานวิจัยในครั้งนี้ สิ่งที่สำคัญต่อการนำไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพชาวนาไทย คือ ควรรับการส่งเสริมจากภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) ควรได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด 2) ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ 3) ควรได้รับความรู้เรื่องเงินทุน 4) ควรได้รับความรู้ด้านการผลิต 5) ควรได้รับการส่งเสริมการสร้างเครือข่าย ซึ่งเป็นความต้องการของชาวไทย

ทั้งนี้หากพิจารณาในด้านของการรวมกลุ่มมีความต้องการต่อการสนับสนุนของภาครัฐในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) การส่งเสริมด้านการตลาด 2) การส่งเสริมความรู้ด้านการพัฒนาการเกษตร 3) การส่งเสริมความรู้ด้านต้นทุนการผลิต 4) ควรส่งเสริมนโยบายการประกันราคาข้าว 5) ภาครัฐมีนโยบายการส่งเสริมที่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าการที่ชาวนาจะหลุดพ้นจากความยากจนจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการพึ่งพาตนเอง และการนำทฤษฎีใหม่มาใช้ในการประกอบอาชีพ รวมถึงการนำยึดสถาบันครอบครัว ความอดทนต่ออาชีพ และการเพิ่มมูลค่าข้าว ผู้ประกอบอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจน และจะเป็น คุณลักษณะของผู้ประกอบการชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยพบว่า ก้าวหน้าไปสู่การสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้กับประเทศไทย จากการยกระดับชาวนาไทยให้เป็นผู้ประกอบการส่งออกข้าวในไปยังต่างประเทศต่อไป ทั้งภายใต้ความสำเร็จของผู้ประกอบอาชีพการทำนาของประเทศไทยจะสามารถขับเคลื่อนประเทศไทยได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมมือกับภาครัฐองค์กรที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการเชื่อมโยงความสำเร็จ นักวิชาการแขนงต่าง ๆ ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพชาวนา และผู้จัดการแปลงใหญ่ที่เป็นปราชญ์ชาวนาหรือเกษตรกรดีเด่นในการเป็นจิตอาสาร่วมการพัฒนา ศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตแก่ชาวนาที่เป็นเครือข่ายสมาชิกในชุมชนให้สามารถยกระดับชีวิต

ภาพที่ 5-5 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะคนไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาองค์กร วิสาหกิจชุมชน ที่เป็นต้นแบบขององค์กรชานาที่ประสบความสำเร็จในการรวมตัวกันเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจ โดยศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์กรชานาไทยที่ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการที่สามารถพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ และนำมาปรับใช้สำหรับองค์กรชานา ถือเป็นบทบาทสำคัญในอนาคตของเศรษฐกิจฐานรากชุมชนของประเทศไทย
2. การศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของการอยู่รอดและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชานาไทย เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบกลยุทธ์การพัฒนาองค์กรชานา และนำไปสร้างต้นแบบยุทธศาสตร์การพัฒนาชานาไทยเพื่อการสร้างความสามารถการแข่งขันกับประเทศไทย
3. การออกแบบหลักสูตรการพัฒนาองค์ความรู้ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาชานาไทย
4. การศึกษาเปรียบเทียบจำนวนปราชญ์กับสมาชิกศูนย์การเรียนรู้ มีระดับการพัฒนาความรู้ในระดับใด เพื่อตอบตัวชี้วัดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
5. ศึกษาศูนย์การเรียนรู้และการเพิ่มประสิทธิภาพชานา ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบและยกระดับกลุ่มเครือข่ายชานา

บรรณานุกรม

- กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2561). *กระทรวงพาณิชย์ยืนยัน โครงการรับจำนำข้าว ไม่ขัดต่อ WTO*. เข้าถึงได้จาก <http://www.dft.go.th/th-th/NewsList/News-DFT>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). *คู่มือการขับเคลื่อนนโยบาย Smart farmer และ smart officer*. เข้าถึงได้จาก <http://www.trat.doae.go.th/data/smart%20Farmer/SF&SOdoae.pdf>
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2559). *ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2560 ก). *Yong smart farmer อนาคตและทิศทางภาคเกษตรกรไทย เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2560 ข). *Smart farmer*. เข้าถึงได้จาก www.moac.go.th
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2561). *โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)*. เข้าถึงได้จาก www.moac.go.th/a4policy
- กัมปนาท เพ็ญสุภา และภูมิศักดิ์ ราศรี. (2559). *การเตรียมความพร้อมภาคเกษตร Smart farmer กับ การเข้าสู่ “ไทยแลนด์ 4.0”*. เข้าถึงได้จาก http://region2.prd.go.th/ewt_news.php?nid=150908&filename=index
- กาญจนา บุญยัง. (2559). *การฆ่าตัวตายของชาวนาในสังคมไทย: กรณีวิเคราะห์จากข่าว หนังสือพิมพ์. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 9(1), 1-17.*
- จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์. (2553). *ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรและการจัดการความรู้ที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. คุยฎิณีพนธ์ปรัชญาคุยฎิณีบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- จุฑาทิพย์ ภัทราวาท. (2557 ก). *ผ่าโครงสร้างชาวนาเพื่อการบริหารความเสี่ยงในอาชีพและชีวิต*. เข้าถึงได้จาก www.cai.ku.ac.th
- จุฑาทิพย์ ภัทราวาท. (2557 ข). *แนวทางการแก้ปัญหาของชาวนาไทย...จากแปลงนาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน*. เข้าถึงได้จาก www.cai.ku.ac.th
- ชัชช กลินอุบล. (2553). *การจัดการความรู้และคุณลักษณะของชุมชนชาวนานักปฏิบัติเกษตรกร อินทรีย์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 30(1), 11-23.*
- ชาย โพธิสิตา. (2562). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- ชุมพลภัทร์ คงชนจารุอนันต์. (2551). การดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองมะจับ ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เชิญ ไกรนรา. (2558). การพัฒนาขีดความสามารถแข่งขันของสินค้าข้าวและเกษตรกรชาวนาในพื้นที่ภาคกลางอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ณัฐวิวัฒน์ วงศ์ศิริคุณากร และบรรพต วิรุณราช. (2560). รูปแบบความร่วมมือกลุ่มบุคคลเพื่อความต่อเนื่องทางธุรกิจของโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ จังหวัดร้อยเอ็ดในภาวะที่เกิดภัยแล้ง. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 12(2), 62-73.
- ธันวาท วิมลชัยฤกษ์. (2560). ความสามารถหลักของผู้บริหารในการจัดการสมัยใหม่. วารสารวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2(4), 89-99.
- บุญสุข เตือนชวัลย์, บุญสุข เตือนชวัลย์, ศาคร ทานา, และวิณะ สุวรรณเขตนิกม. (2551). ถอดองค์ความรู้การทำนาข้าวหอมของเครือข่ายเกษตรกรรวมทางเลือกอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระยะที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พระเชี่ยวชาญ คำบาง. (2551). การเปลี่ยนแปลงทางเกษตรกรรมและวิถีชีวิตของเกษตรกรในชุมชนบ้านป่าไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: เทคนิคแผนที่น่าทางการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2556). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัย โรงเรียนลูกชาวนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะการทำเกษตรเชิงธุรกิจ: มิติใหม่แห่งการเรียนรู้จากแปลงนาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2558). ปราชญ์เกษตร 72 ปี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2559). พิมพ์เขียวและแผนปฏิบัติการในการขับเคลื่อน Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน. เข้าถึงได้จาก digital.forest.ku.ac.th/TFCC/TCERN2017/PW/Thailand_40_PM.pdf
- มูลนิธิข้าวไทย (2558). การปรับตัวด้านการผลิตและการค้าข้าวไทยหลัง EEC. ผลสรุปและข้อเสนอแนะจากการประชุมฯ. เข้าถึงได้จาก www.thairice.org

- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2559). *เศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก http://www.chaipat.or.th/site_content/item/1309-2010-06-03-09-50-07.html
- มูลนิธิร่วมด้วยช่วยกันสำนึกรักบ้านเกิด. (2560). *พิธีประกาศผลเกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิด ประจำปี พ.ศ. 2560*. เข้าถึงได้จาก https://www.rakbankerd.com/rbk_foundation/activity/open.php?id=36
- วรรณวิชนี ถนอมชาติ และวิทย์ญู สุวรรณเศรษฐ. (2559). *ขีดความสามารถเชิงสมรรถนะเพื่อการสรรหาและคัดเลือก. วารสารวิชาการคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 11(1)*.
- วันชัย สุขตาม. (2560). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์. วารสารมหาวิทยาลัยวิชาการ, 3(1), 86-104*.
- วิลาศ วิชญะเดชา. (2558). *แนวทางการพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางการค้าเมล็ดพันธุ์ข้าวในอาเซียน. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล. สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ*.
- สมบัติ กุสุมาลี. (2552). *การบริหารทรัพยากรบุคคลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย.
- สมปอง อัดอินโหม่ง, ลักษณะ พรหมวิง, ดวงใจ นิลวิสุทธิ์, อนงค์นุช ละอองแก้ว, มาหามะมุสตามา สามะ, ยก ชูเอ็น, พร ละอองแก้ว, เพ็ญศรี ไชยลาภ, สมหมาย ละอองแก้ว, แจ่ม ละอองแก้ว, พนิน สุจริตนะ, และมัสต้า สีอนิ. (2556). *โครงการแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตข้าวของกลุ่มทำนากุ้ง ตำบลท่าข้าม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สมพร อัสวีตานนท์. (2556). *ฝ่าโครงสร้างปัญหาชาวนาไทย ทำนา ไม่ได้กำไรกับแนวทางการยกระดับสมรรถนะชาวนาสู่การเป็นมืออาชีพ*. เข้าถึงได้จาก <https://www.isranews.org/isranews/22468-นักวิชาการ>
- สยาม อรุณศรีมรกต และยงยุทธ วัชรดุลย์. (2559). *เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการ ของสหประชาชาติเพื่อโลกอนาคต. วารสารวิจัยสหวิทยาการไทย, 11(3), 1-7*.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดอกเบญจ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *พระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขสู่ปวงประชา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2552). *นาปี-นาปรัง*. เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th>
- สืบวงศ์ กาพวงศ์. (2554). *ตัวแบบสมรรถนะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายกองค้การบริหารส่วนตำบล*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุดใจ ผ่องแผ้ว และนุจรี ภาคาศัตย์. (2559). รูปแบบความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็น SMEs. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 9(3), 1659-1675.
- สุพัตรา โอทาศรี. (2554). *การดำรงอยู่ของอาชีพชาวนาไทย: กรณีศึกษาชาวนาจังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรพล จันทราปัติย์ และกันยารัตน์ เชื้อวเวช. (2551). การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวของชาวนาชั้นนำในจังหวัดพิษณุโลก. ใน *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 48* (หน้า 72-79). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุริยะ หาญพิชัย และพีรพล ไทยทอง. (2561). การพัฒนาชาวนาไทยรุ่นใหม่เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น*, 5(2), 1-16.
- สุวัฒน์ เรืองศิลป์. (2557). *การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและวิธีการผลิตของชาวนาไทยในตำบลคูขุดอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ระหว่าง พ.ศ 2504 - 2556*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการจัดการเพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559 ก). *การพัฒนาคนไทยสู่ยุค 4.0 การกิจขับเคลื่อนประเทศหลังลงประชามติ*. เข้าถึงได้จาก www.thairath.co.th
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559 ข). ประเทศไทย 4.0 โมเดลขับเคลื่อนสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ใน *การบรรยายประเทศไทย 4.0 โมเดลขับเคลื่อนสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2549). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อัทธ์ พิศาลวานิช. (2554). การเปรียบเทียบศักยภาพการผลิตและการค้าข้าวไทยและเวียดนามในตลาดอาเซียน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย* 31(2), 158-170.

- อาคม พรหมเสน. (2552). *การยอมรับระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์. (2552). *Competency Dictionary* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เอช อาร์เซ็นเตอร์.
- อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์. (2559). *การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรบนพื้นฐานการพิมพ์*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory. An agentic perspective. *The Annual Review of Psychology*, 52, 1-26.
- Boyatzis, R. E. (1982). *The competent manager: A model for effective performance*. NY: John Wiley & Sons.
- Chen, Y., Gao, Y., Zhu, H., Romeis, J., Li, Y., Peng, Y., & Chen, X. (2018). Effects of straw leachates from Cry1C-expressing transgenic rice on the development and reproduction of *Daphnia magna*. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 165, 630-636.
- Chikere, C. C., & Nwoka, J. (2015). The systems theory of management in modern day organizations: A study of Aldgate Congress Resort Limited Port Harcourt. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 5(9), 1-7.
- Choeun, H., Godo, Y., & Hayami, Y. (2006). The economics and politics of rice export taxation in Thailand: A historical simulation analysis, 1950-1985. *Journal of Asia Economics*, 17, 103-125.
- Conefrey, T., & Gerald, J. D. F. (2011). The macro-economic impact of changing the rate of corporation tax. *Journal Economic Modelling*, 28(3), 991-999.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Denzin, N. (1978). *Sociological methods: A sourcebook* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Duncan, J. M., Tompkins, E. L., Dash, J., & Tripathy, B. (2017). Resilience to hazards: rice farmers in the Mahanadi Delta, India. *Ecology and Society*, 22(4), 3.
- Engelmann, D., & Normann, H. T. (2007). An experimental test of strategic trade policy. *Journal of Economic Behavior & Organization*. 64(1), 144-156.
- Guo, D., Guo, Y., & Jiang, K. (2016). Government-subsidized R&D and firm innovation: Evidence from China. *Research Policy*, 45(6), 1129-1144.

- Han, H., Cui, Y., Huang, Y., Wang, S., Duan, Q., & Zhang, L. (2019). Impacts of the channel/barrier effect and three-dimensional climate-A case study of rice water requirement and irrigation quota in Yunnan, China. *Agricultural Water Management*, 212, 317-327.
- Hud, M., & Hussinger, K. (2015). The impact of R&D subsidies during the crisis. *Research Policy*, 44, 1844-1855.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Krantz, L. (2001). *The sustainable livelihood approach to poverty reduction: An introduction*. Sweden: Swedish International Development Cooperation Agency.
- Lee, E. Y., & Cin, B. C. (2010). The effect of risk-sharing government subsidy on corporate R&D investment: Empirical evidence from Korea. *Technological Forecasting & Social Change*, 77, 881-890.
- Liu, J., Liu, Z., Zhu, A., Shen, F., Lei, Q., & Duan, Z. (2019). Global sensitivity analysis of the APSIM-Oryza rice growth model under different environmental conditions. *The Science of the Total Environment*, 651, 953-968.
- Martínez-Cortijo, J., & Ruiz-Canales, A. (2018). Effect of heavy metals on rice irrigated fields with waste water in high pH Mediterranean soils: The particular case of the Valencia area in Spain. *Agricultural Water Management*, 210, 108-123.
- McClellan, D. C. (1973). Testing for competence rather than intelligence for "Intelligence". *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- Rothberg, H. N., & Erickson, G. S. (2005) *From knowledge to intelligence: Creating competitive advantage in the next economy*. Woburn, MA: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Sachs, J. D. (2012). From millennium development goals to sustainable development goals. *Viewpoint*, 379(9), 2206-2211.
- Wehrich, H., Cannice, M. V., & Koontz, H. (2008). *Management: A global and entrepreneurial perspective* (12th ed.) New Delhi: Tata McGraw-Hill.
- Wright, P. M., & Snell, S. A. (1991). *Toward an integrative view of strategic human resource management*. *Human Resource Management Review*, 1(3), 203-225.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

ชื่อเรื่องคุณิพนธ์ สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

หลักสูตรปริญญาคุณิบัณฑิต สาขาการพัฒนองค้การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089-9289189 E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาศัตย์

จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล.....
2. อายุ.....
3. ระดับการศึกษา.....
4. ที่อยู่ปัจจุบัน.....
5. รูปแบบการทำนา.....
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....
7. ประสบการณ์การทำอาชีพชาวนา.....
8. ลักษณะทางกายภาพของปราชญ์ ภูมิสังคม ภูมิปัญญา และความพร้อมของสภาพแวดล้อม.....
9. ลักษณะความสัมพันธ์ และเครือข่าย.....
10. รางวัลเชิดชูเกียรติ และหรือต้นแบบชุมชน.....

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

1. ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าการเป็นปราชญ์ชาวบ้าน หรือการเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านการทำนาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา ควรมีลักษณะอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย (เช่น ตั้งแต่เริ่มต้นตั้งแต่ก่อนเพาะปลูกข้าวจนถึงการเก็บเกี่ยวข้าวเปลือก สี แปรข้าวสาร นำไปขาย ชาวนาต้องมีความรู้ เชี่ยวชาญ ประสบการณ์)

.....

.....

.....

3. ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างจากความสำเร็จของการเป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการทำนา

.....

.....

.....

4. ท่านได้เรียนรู้ความสำเร็จในการดำรงชีวิตของอาชีพการทำนาที่พอเพียงอย่างยั่งยืนจากที่ไหน ขอให้ท่านอธิบาย

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าการประสบผลสำเร็จของอาชีพการทำนา อยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืน วัตถุประสงค์จากอะไรบ้าง ขอให้ท่านอธิบาย

.....

.....

.....

6. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

1. ที่ผ่านมามีอดีตปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหามีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต

.....

.....

.....

3. ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ ชาวนาวัดได้จากอะไรที่บอกว่าเป็นเกษตรกรชาวนาที่ประสบผลสำเร็จ

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

6. ขอให้ท่านเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ

แบบสัมภาษณ์

กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ชื่อเรื่องคุณฉันทิพนธ์ สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โขชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนารองคํการและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089-9289189 E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาศักดิ์

จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ลักษณะของข้อคำถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล.....
2. อายุ.....
3. ระดับการศึกษา.....
4. ที่อยู่ปัจจุบัน.....
5. ดำรงตำแหน่ง/ หน่วยงาน.....
6. ประสบการณ์.....

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

1. ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพควรเป็นอย่างไร ขอให้อธิบาย

.....

.....

.....

3. ท่านคิดปัจจุบันชาวนาที่มีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้จากอะไรบ้าง

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

1. ที่ผ่านมามีปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหามีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต

.....

.....

.....

3. ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ ชาวนาวัดได้จากอะไรที่บอกว่าเป็นเกษตรกรชาวนาที่ประสบผลสำเร็จ

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

6. ขอให้ท่านเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อเรื่องคุณฉันทิพนธ์ สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โขชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

หลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการพัฒนากิจการและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089-9289189 E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาศักดิ์

จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ลักษณะของข้อคำถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล.....
2. อายุ.....
3. ระดับการศึกษา.....
4. ที่อยู่ปัจจุบัน.....
5. ดำรงตำแหน่ง/ หน่วยงาน.....
6. ประสบการณ์.....
7. บทบาทหน้าที่.....

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

1. ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร ขอให้ท่านอธิบาย

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของชาวนามืออาชีพควรเป็นอย่างไร ขอให้อธิบาย

.....

.....

.....

3. ท่านคิดปัจจุบันชาวนาที่มีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของประเทศไทยอยู่ในระดับใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนาอยู่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้จากอะไรบ้าง

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อะไรอีกบ้าง

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

1. ที่ผ่านมามีปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหามีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต

.....

.....

.....

3. ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ ชาวนาวัดได้จากอะไรที่บอกว่าเป็นเกษตรกรชาวนาที่ประสบผลสำเร็จ

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

6. ขอให้ท่านเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ชื่อเรื่องคุณฉันทิพนธ์ สมรรถนะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โขชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาศักยภาพและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089-9289189 E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาศักดิ์

จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ลักษณะของข้อคำถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อศูนย์การเรียนรู้.....
2. อายุการก่อตั้ง.....
3. โครงสร้างของสมาชิกของศูนย์การเรียนรู้.....
4. ที่ตั้งปัจจุบัน.....
5. วัตถุประสงค์การรวมกลุ่ม.....
6. รูปแบบการบริหารจัดการ.....

7. ลักษณะทางกายภาพของปราชญ์ ภูมิสังคม ภูมิปัญญา และความพร้อมของสภาพแวดล้อม
วัฒนธรรม.....
8. ลักษณะความสัมพันธ์ เครือข่าย.....
9. ประธานแกนนำ/ ศูนย์การเรียนรู้.....
10. รางวัลเชิดชูเกียรติ และหรือต้นแบบชุมชน.....

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะชาวนาไทยที่มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

1. ท่านคิดว่าสถานการณ์การทำนาในพื้นที่การปลูกข้าวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร
ขอให้ท่านอธิบาย

.....

.....

.....

2. เมื่อท่านได้เข้ามาเรียนรู้จากกลุ่ม ท่านคิดว่าการทำงานให้ประสบความสำเร็จในอาชีพ
การทำนาควรเป็นอย่างไร ขอให้อธิบาย

.....

.....

.....

3. ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างกับปราชญ์หรือเกษตรกรดีเด่นที่ได้มาถ่ายทอดความรู้แล้วมี
วิธีการถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญประสบการณ์ความสำเร็จอย่างไร

.....

.....

.....

4. ปราชญ์หรือแกนนำเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างยั่งยืนที่ท่านเห็น
ต้องทำอะไรบ้าง ขอให้อธิบาย

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าการประสบความสำเร็จของอาชีพการทำนอยุ่รอดอย่างพอเพียง และมีความยั่งยืนวัดได้จากอะไรบ้าง ขอให้อธิบาย

6. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรอีกบ้าง

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะชาวนาไทยให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

1. ที่ผ่านมามีปัญหาและสาเหตุหลักของผู้ประกอบอาชีพการทำนาส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหามีอะไรบ้าง

2. ท่านคิดว่าชาวนามืออาชีพที่อยู่รอดอย่างยั่งยืนต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้อะไรเพิ่มเติมในอนาคต

3. ความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของอาชีพ ชาวนา วัดได้จากอะไรที่บอกว่าเป็นเกษตรกรชาวนาที่ประสบผลสำเร็จ

4. ท่านคิดว่าปัจจัยหรือเงื่อนไขอะไรบ้างที่ชาวนาควรรได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ หรือผู้เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายในการผลักดันความสำเร็จอย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าเกษตรกรผู้มีอาชีพชาวนาสามารถหลุดพ้นจากความยากจนและมีความเข้มแข็งมีความพอเพียงอยู่รอดอย่างยั่งยืนทุกคนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

6. ขอให้ท่านเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อให้ชาวนาสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในภาพรวมของประเทศ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่า IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่าIOC) ของผู้เชี่ยวชาญ
ชุดการสัมภาษณ์ กลุ่มประชาชนชาวบ้าน/ เกษตรกรดีเด่น

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ได้ส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญดังมี
รายนามต่อไปนี้

1. ดร.ภทธีร์ ปรีสัตต์
อาจารย์วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง
รองคณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. ดร.นริศ เพ็ญโกไคย
ผู้เชี่ยวชาญ สาขาการพัฒนากิจการและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์
5. ดร.ธีทัต ตรีศิริโชติ
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักพงษ์ ปวงสุข
ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
7. นายโอวาท ยิ่งลาภ
ผู้อำนวยการโรงเรียนข้าวและชาวนา กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
8. ดร.สุขวิทย์ โสภภาพล
คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อไม่น้อยกว่า 0.50 (จิราภรณ์
พงษ์ศรีทัศน์, 2553) ดังแสดงผลดังนี้

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ 1 หมายถึง สอดคล้อง

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัณฐานณ์

กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน / เกษตรกรดีเด่น

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โขชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติตถักสูตรปรัชญาคุณูปนิพนธ์

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ คร. ชำนาญ งามมณีอุคม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัณฐานณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ได้

80๑.๖1

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

...../...../.....

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์

กลุ่มประชาชนชาวบ้าน / เกษตรกรดีเด่น

ชื่อเรื่องคู่มือนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา คร. นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ คร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ได้

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....

(ดร. ศักดิ์ศษย์ คินทร์เชื้อว)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

7 / ๗.๓. / ๒๕๖๓

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์

กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน / เกษตรกรดีเด่น

ชื่อเรื่องคุณภีนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา
ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณภีบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ ดร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ
(..... ผศ.ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

6 / ม.ค. / 2561

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์

กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน / เกษตรกรดีเด่น

ชื่อเรื่องคุณฉันทิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชญะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. นุจรี ภาคาสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ได้

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ

(ดร. นริศ เพ็ญโกโตย)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

7 / มกราคม / 2561

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์

กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน / เกษตรกรดีเด่น

ชื่อเรื่องคุณลักษณะ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชญะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. นุจรี ภาคาสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ..... ดร. นุจรี โชชญะ

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

b / ม.ค. / 2561

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์
กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น

ชื่อเรื่องคุณฉันทิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชษัญยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี อากาศัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ
(ดร.อร. สัตกมล จอจวิ)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์
กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น

ชื่อเรื่องคุณฐิณีพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิตินหลักสูตรปรัชญาคุณฐิณีบัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ ๑๐๓๓ ชัยสุภาว
(๑๑๑ ๑๐๓๓ ชัยสุภาว)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์
กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น

ชื่อเรื่องคุณฉันทิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....
(ดร.สุวิมล สีงามภา)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

**ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่าIOC) ของผู้เชี่ยวชาญ
ชุดการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน**

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ได้ส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญดังมี
รายนามต่อไปนี้

1. ดร.ภัทธี พิรสัค
อาจารย์วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง
รองคณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. ดร.นริศ เพ็ญโกไคย
ผู้เชี่ยวชาญ สาขาการพัฒนากิจการและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์
5. ดร.ธีทัต ตรีศิริโชติ
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักพงษ์ ปวงสุข
ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
7. นายโอวาท ยิ่งลาภ
ผู้อำนวยการโรงเรียนข้าวและชาวนา กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
8. ดร.สุขวิทย์ โสภภาพล
คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อไม่น้อยกว่า 0.50 (จิราภรณ์
พงษ์ศรีทัศน์, 2553) ดังแสดงผลดังนี้

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ 1 หมายถึง สอดคล้อง

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์

กลุ่ม ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ✓

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปริญญาตรี

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา คร.นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ ดร. ชำนาญ งามมณีอุคม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ได้ 8๕.๑.๖1

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

...../...../.....

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์

กลุ่ม ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาศัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....
(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

7 / ๑๑ / ๒๕๖1

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์

กลุ่ม ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ชื่อเรื่องคุณวุฒิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชญะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ ดร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....
 (..... ผศ.ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

6 / ๖๐. / ๒๕๖1

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์

กลุ่ม ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ชื่อเรื่องคุณวุฒินิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติตหลักสูตรปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา คร. นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ คร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ได้

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....

(..... น. นริศ / พันธุ์กุล)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

๗ 12 กรกฎาคม 2561

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์

กลุ่ม ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ชื่อเรื่องคุณฐิณีพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชษฐ์ยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติตหลักสูตรปรัชญาคุณฐิณีบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา คร. นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ คร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ... ดร. สักดา อังสุโร

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

6 / ม.ค. / 2561

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์
กลุ่ม ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ชื่อเรื่องคู่มือนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวณาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ

(ดร. อธิวัฒน์ งามมณีอุดม)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์
กลุ่ม ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ชื่อเรื่องคุณฉันทิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....เอวาท ชิวลาต.....
(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์

กลุ่ม ตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ชื่อเรื่องคุณฉันทิพนธ์ คุณลักษณะของชาวณาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชน์ญะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089.9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....

(ดร. สุจิตต์ วิรุณราช)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

...../...../.....

**ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่าIOC) ของผู้เชี่ยวชาญ
ชุดการสัมภาษณ์ กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ**

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ได้ส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญดังมี
รายนามต่อไปนี้

1. ดร.ภทธีร์ พิรสัค
อาจารย์วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง
รองคณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. ดร.นริศ เพ็ญโกไคย
ผู้เชี่ยวชาญ สาขาการพัฒนากิจการและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์
5. ดร.ธีทัต ตรีศิริโชติ
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักพงษ์ ปวงสุข
ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
7. นายโอวาท ยิ่งลาภ
ผู้อำนวยการโรงเรียนข้าวและชาวนา กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
8. ดร.สุขวิทย์ โสภภาพล
คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อไม่น้อยกว่า 0.50 (จิราภรณ์
พงษ์ศรีทัศน์, 2553) ดังแสดงผลดังนี้

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ 1 หมายถึง สอดคล้อง

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์/ เจิงกลุ่ม

กลุ่ม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชัญยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิตินิตหลักสูตรปรัชญาคุณูปนิพนธ์

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ ดร. ชำนาญ งามมณีอุคม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ได้

80% . 61

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ อ.ภิญญาพร โชชัญยะ

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

...../...../.....

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์/ เชิงกลุ่ม

กลุ่ม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชษัญยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติตหลักสูตรปรัชญาคุณูปนิพนธ์

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา คร. นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ คร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....
(ดร. ศักดิ์ชัย โชษัญยะ)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

7 / ม.ค. / 2561

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์/ เชิงกลุ่ม

กลุ่ม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปรัชญาคุษุภบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา คร.นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ คร. ชำนาญ งามมณีอุคม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ

(..... ผศ.ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

6 / ม.ค. / 2561

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสัมภาษณ์/ เจิงกลุ่ม

กลุ่ม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อเรื่องคุณศัพท์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา
ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติตหลักสูตรปรัชญาคุณศัพท์

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ ดร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ได้

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....
(..... นุจรี ภาคาศักดิ์)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

..... ๗ / มกราคม / ๒๕๖๑

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์

กลุ่ม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อเรื่องคุณฉันทิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาศัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....
(ดร. อธิวัฒน์ นวกุง)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์

กลุ่ม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อเรื่องคู่มือนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิตินหลักสูตรปรัชญาคุณฐิบัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....เอกก ฉิวคภา
(นายเอกก ฉิวคภา)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์

กลุ่ม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อเรื่องคุณวุฒินิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิตินิตหลักสูตรปรัชญาคุณวุฒินิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....

(ดร.สุวิทย์ วัฒนา)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

...../...../.....

**ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่าIOC) ของผู้เชี่ยวชาญ
ชุดการสัมภาษณ์ กลุ่มศูนย์การเรียนรู้จังหวัดราชบุรี**

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ได้ส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญดังมี
รายนามต่อไปนี้

1. ดร.ภทธีร์ พิริสตัด
อาจารย์วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.ศกดิ์ชาย จันทร์เรือง
รองคณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. ดร.นริศ เพ็ญโกไคย
ผู้เชี่ยวชาญ สาขาการพัฒนากิจการและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์
5. ดร.ธีทัต ตรีศิริโชติ
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักพงษ์ ปวงสุข
ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
7. นายโอวาท ยิ่งลาภ
ผู้อำนวยการโรงเรียนข้าวและชาวนา กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
8. ดร.สุขวิทย์ โสภภาพล
คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อไม่น้อยกว่า 0.50 (จิราภรณ์
พงษ์ศรีทัศน์, 2553) ดังแสดงผลดังนี้

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ 1 หมายถึง สอดคล้อง

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาIOC ของแบบสัมภาษณ์/เชิงกลุ่ม FB

กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชญะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติตหลักสูตรปรัชญาคุณูปนิพนธ์

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา คร.นุจรี ภาคาศิตย์

ประธานกรรมการสอบ คร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ได้

๕ ๐.๖.๖1

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

...../...../.....

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาIOC ของแบบสัมภาษณ์/เชิงกลุ่ม

กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชษัญยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติตหลักสูตรปรัชญาคุณูปนิพนธ์

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา คร. นุจรี ภาคาศิตย์

ประธานกรรมการสอบ คร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....
(ดร. ศักดิ์ ราชวสินทร์ วัชร)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

๗ / ๘.๑. / ๒๕๖๓

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาIOC ของแบบสัมภาษณ์/เชิงกลุ่ม

กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ชื่อเรื่องคุณฐิณิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางกัญญาพร โชชญะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติตหลักสูตรปรัชญาคุณฐิณิพนิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาศิตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....

(... ผศ.ดร.ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

6 / ม.ค. / 2561

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาIOC ของแบบสัมภาษณ์/เชิงกลุ่ม

กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โขชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติตหลักสูตรปรัชญาคุณูปนิพนธ์

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. นุจรี ภาคาศัตย์

ประธานกรรมการสอบ คร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ได้

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ.....
(.....ดร. นริศ เพ็ญโรจน์.....)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

..... 7 1 มกราคม / 2561

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาIOC ของแบบสัมภาษณ์/เชิงกลุ่ม

กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ชื่อเรื่องคุณฐิติพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชญยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติตหลักสูตรปรัชญาคุณฐิติบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 08 9 - 928 9189

E-mail E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา คร.นุจรี ภาคาศักดิ์

ประธานกรรมการสอบ คร. ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ..... ตบ. นุจรี ภาคาศักดิ์

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

๖ / ม.ค. / ๒๕๖๑

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์
กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดนครบุรี

ชื่อเรื่องคุณฉันทิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โขชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ

(*ดร. อธิพงษ์ นวรัตน์*)

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์

กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดราชบุรี

ชื่อเรื่องคุณลักษณะ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โขชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิสิตหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาสัตย์

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชานาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

- ได้
- ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน
- ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ..... เอก ช่าง

(ภาคเอก ช่าง))

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ของแบบสอบสัมภาษณ์

กลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จังหวัดนครบุรี

ชื่อเรื่องคู่มือนิพนธ์ คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำนา

ชื่อผู้วิจัย นางภิญญาพร โชชัยยะ

รหัสประจำตัว 54870006

นิติศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชา การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่น 3

หมายเลขโทรศัพท์ 089 9289189

E-mail cho_num@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นุจรี ภาคาศัย

ประธานกรรมการสอบ ดร.ชำนาญ งามมณีอุดม

กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช

แบบสัมภาษณ์นี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ได้

ได้ แต่ต้องปรับปรุงบางส่วน

ไม่ได้ทั้งฉบับ

ลงชื่อ

(ดร.สุจิตต์ (สุเทพ))

ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศธ ๖๒๒๗/ว.๐๑๔๘.๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๒ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
เรียน รศ.ดร.ภักพงษ์ ปวงสุข ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑ เอกสารเค้าโครงงานวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๒ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๓ แบบประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางกัญญาพร โชชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดุษฎีนิพนธ์ในหัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)
รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
โทร.๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๐
โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๗/ว.๐๑๙๘.๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๒ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายโอวาท ยิ่งลาภ ผู้อำนวยการโรงเรียนข้าวและชาวนา กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑ เอกสารเค้าโครงงานวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๒ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๓ แบบประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางภิญญาพร โชชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๐

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๗/ว.๐๑๙๘.๑

วิทยาลัยพณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๒ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สุวิทย์ โสภานพล คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ เอกสารเค้าโครงการงานวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
๒ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
๓ แบบประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางกัญญาพร ไช้ชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ

“คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี ภาคาศัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)
รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพณิชยศาสตร์

โทร. ๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๐

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์และประชุมกลุ่ม (Focus group)
เพื่อประกอบการทำดัชนี

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายช่วย สาสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงาน" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖
โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายยวง เขียวนิล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวณาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงาน" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาลัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัขฎิพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป้นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัขฎิพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Maill : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์ศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาลัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๙๙๒-๘๙๑๘๙ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายไพโรจน์ พวงทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางกัญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวณาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงาน" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชฎิพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป้นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางกัญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชฎิพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นางกัลยา ใหญ่ประสาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โชชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขุภีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวณาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงาน" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุขุภีนิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โชชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดุขุภีนิพนธ์ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทรเรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำคชภูนิพนธ์

เรียน นายขวัญชัย รักษาพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
คชภูนิพนธ์ สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำคชภูนิพนธ์ใน
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคชภูนิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำคชภูนิพนธ์ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิตินให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๙๑๘๙ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเข้าร่วมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายวลิต เจริญสมบัติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมมนา จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางกัญญาพร โชชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขออนุญาตเข้าร่วมสัมมนา
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตจากท่านอนุญาตให้
นางกัญญาพร โชชัยยะ เข้าร่วมสัมมนาท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าร่วมสัมมนา ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๓๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยพณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายถวิล สีวิง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดัชนีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๕๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๕๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอดำเนินการขอความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายเฉลียว น้อยแสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุขฎิพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความเห็นชอบจากผู้
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความเห็นชอบจากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายเสริมศักดิ์ เหมพิจิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางกัญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางกัญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายสุภณ ทองไพสิฐ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธหัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลขโทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๙๑๘๙ หรือ E-Maill : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นางมะยม จันทร์อินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โชชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวณาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงาน" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาลัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุขฎิพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โชชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๗/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายชัยพร พรหมพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุขฎิพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๓๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Maill : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำคชภูมินิพนธ์

เรียน นายกฤติเดช ศรีเนตรภักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
คชภูมินิพนธ์ สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำคชภูมินิพนธ์ใน
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาลัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคชภูมินิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำคชภูมินิพนธ์ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ศธ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีนิพนธ์

เรียน นายบุญมี สุระโคตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โชชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีนิพนธ์ในหัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่านซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ นางภิญญาพร โชชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีนิพนธ์ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข โทรศัพท์ ๐๘๙ ๙๒๘๙๑๘๙ หรือ E-mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)
รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร.๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๐

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายบุญส่ง มาดขาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางกัญญาพร โชชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธใน
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคีสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุขฎิพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางกัญญาพร โชชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดุขฎิพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีนิพนธ์

เรียน นายเกียรติ ประมูลศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีนิพนธ์ใน
หัวข้อ "คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา" โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุขฎินิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดุขฎินิพนธ์ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)
รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖
โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน นายกันหา พาพิมพ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธหัวข้อ "คุณลักษณะของชาวณาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงาน" โดยมี **ดร.นุจรี ภาคาสัตย์** เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลขโทรศัพท์ ๐-๘๘๓๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Maill : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน คุณประสิทธิ์ บุญเฉย
นายกสมาคมชวานาไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธหัวข้อ “คุณลักษณะของชวานาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำงาน” โดยมี ดร.นุจรี ภากาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลขโทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๙๑๘๙ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน คุณระวี รุ่งเรือง
นายกสมาคมเครือข่ายชานาไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ “คุณลักษณะของชานาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุขฎิบัณฑิต ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๓๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทรเรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตขอพระราชทานเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน คุณกัลยา ใหญ่ประสาน
นายกสมาคมเกษตรกรรมยั่งยืน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิติ ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี คร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขออนุญาตขอพระราชทาน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตขอพระราชทานอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๙๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.กัทธิชัย จันทรเรือง)
รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน คุณพัชรา พิลาฤทธิ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธใน
หัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยพณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๒๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน คุณพรชัย ชั่งทุ่งใหญ่
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ “คุณลักษณะของชาวณาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุขฎิบัณฑิต ซึ่งนิสิตมีความจำเป้นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างดียิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๙๙๒-๘๙๑๘๙ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำคุษฎีนิพนธ์

เรียน คุณกัณหา พาพิมพ์
สมาชิกสภาเกษตรกร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
คุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำคุษฎีนิพนธ์ใน
หัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำคุษฎีนิพนธ์ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๙๙๒-๘๙๑๘๙ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีนิพนธ์

เรียน คุณจาวรธรรม ชื่นมาธูรไพจิตร กรรมการข่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางกัญญาพร โชชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีนิพนธ์ในหัวข้อ

“คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี ภาคาสัตย์

เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่านซึ่งเป็น

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ นางกัญญาพร โชชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีนิพนธ์ ตามกำหนด วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข โทรศัพท์ ๐๘๘๙ ๙๒๘๙๑๘๘๙ หรือ E-mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๐

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๒๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำคุษฎีนิพนธ์

เรียน คุณยวง เขียวนิล
ปราชญ์เกษตรด้านภูมิปัญญา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
คุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำคุษฎีนิพนธ์ใน
หัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นต้องขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำคุษฎีนิพนธ์ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๙๙๒-๘๙๑๘๙ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร อิศวิลานนท์
นักวิชาการอาวุโส สถาบันคลังสมองของชาติ และคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปริญญา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธ
หัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจวี
ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน
ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้
นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนด
วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข
โทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๙ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน ดร.รณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล
การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธในหัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี **ดร.นุจรี ภาคาสัตย์** เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลขโทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๕๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๕๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีนิพนธ์

เรียน ดร.ธนศ มณีกุล ผู้อำนวยการโครงการสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางกัญญาพร โชชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์กรและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีนิพนธ์ในหัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีนิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่านซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ นางกัญญาพร โชชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีนิพนธ์ ตามกำหนด วัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลข โทรศัพท์ ๐๘๙ ๙๒๘๙๑๘๙ หรือ E-mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร.๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๐

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๗๑๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน คุณวลิต เจริญสมบัติ

ประธานศูนย์ข่าวชุมชนจังหวัดราชบุรี และ ประธานเกษตรแปลงใหญ่ระดับประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางภิญญาพร โขชัยยะ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธในหัวข้อ “คุณลักษณะของชาวนาไทยที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี ภาคาสัตย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง

ในการนี้วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นางภิญญาพร โขชัยยะ เข้าสัมภาษณ์ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าสัมภาษณ์ ตามหมายเลขโทรศัพท์ ๐-๘๘๙๒-๘๘๑๘๘ หรือ E-Mail : cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ศธ ๖๖๒๗.๑/ว.๐๑๙๙.๑

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๓

๒๒ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง เชิญร่วมเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อประกอบการทำดัชนีนิพนธ์
เรียน ประธานศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธ์ข้าวชุมชน (ศูนย์ข้าวชุมชน) จังหวัดราชบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการประชุมสัมมนา จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นางกัญญาพร โขชัยยุทธสประจำตัว๕๔๘๗๐๐๐๖ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา
การพัฒนากองการและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ รุ่นที่ ๓ ศึกษาดัชนีนิพนธ์ในหัวข้อ “คุณลักษณะของ
ชาวนาไทยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการทำนา” โดยมี ดร.นุจรี ภาคาศัตย์ เป็นอาจารย์ผู้
ควบคุมดัชนีนิพนธ์ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขอความอนุเคราะห์ จากท่านเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus Group)
ในวันอังคารที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. ณ ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธ์ข้าวชุมชน
(ศูนย์ข้าวชุมชน) จังหวัดราชบุรี ๑๓๔ หมู่ ๖ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการทำดัชนีนิพนธ์ดังกล่าว วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์
จากท่านในการเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus Group) ในครั้งนี้หากท่านมีข้อสงสัยสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้โดย
จาก นางกัญญาพร โขชัยยุทธ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนากองการและการจัดการ
สมรรถนะของมนุษย์รุ่นที่ ๓ หมายเลขโทรศัพท์๐๘๙๙-๙๒๘๘-๙๓๘๘ หรือ E-mail: cho_num@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง)

รองคณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
รักษาการแทนคณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖

โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒